

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 1 januari 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

MOORD EN TERREUR IN DE WESTHOEK.

DE RODE BENDE ZAAIDE DOOD EN VERNIELING. (3)

De vreselijke moorden op de wijk *De Brandhoek* te Reningelst gepleegd op zondag 8 december 1861, leken een perfecte misdaad. Maanden later was de Westhoek, die verschrikt en verbolgen die onmenselijke afslachting had meegedeeld en verwerkt, er van overtuigd dat de schuldigen nooit zouden gevonden worden. Inmiddels werd er door de kleine man bij pachter en beterstellenden als maar meer gestolen. De gendarmen stelden de diefstallen, met of zonder inbraak, vast. Konijnen, vet, aardappelen, bonen, kuikens, varkensvlees, een ketel, een hamer, allerlei boerenalaam, planken, tarwe, een kapmes, kleren e.d.m. veranderden van eigenaar. De ervaren dieven droegen een bos sleutels rond hun middel en gebruikten deze als handige hulp bij hun inbraken. Het was hen er echter niet alleen om te doen de meest levensnoodzakelijke goederen te stelen. Veelal was hun haat tegenover *de bezitters* zo groot dat zij tijdens hun nachtelijke strooptochten "hun gevoeg deden in de kelder, in een ketel of op tafel" (6). Op die brutale manier lieten zij hun visitekaartje achter, maar bleven desalnietemin trouw de zondagmis en het sermoen bijwonen. De delinquenten kenden elkaar, zochten elkaar, wisselenden informatie uit en kozen geschikte helers om hun buit aan de man te brengen. Karel Kesteleyn ontmoette Pieter De Sot, een der hoofdverdachten in de moord te Staden, te Roesbrugge (plaats niet vermeld), te leper op de markt in het estaminet *De Trompette*, in *De Patente* te Vlamertinge en bij hem thuis. Als kapitein van De Rode Bende orkestreerde hij de aanslagen en diefstallen, gaf bevelen, ging in stoutmoedigheid iedereen voor en verdeelde naar zijn eigen normen de gestolen goederen. Zijn vrouw trad meestal op als heelster, scharrelde met "eenen voerman" en de kinderen kregen meer slagen dan eten. Buurvrouw Virginie Hoyaerts verklaarde voor 't Hof van Assisen: "Kesteleyn slaet zyn kinderen, maar dat is zyn regt". Niemand was nog veilig en zolang zij niet op heterdaad werden betrapt, bleven de verdachten op vrije voet. "s Zondags maakten zy grooten sier en stoeften op hunne hoedanigheid by de meisjes die zy vryden" (6). Huwelijkstrouw kenden zij niet en vreesden niets of niemand. In de nacht van 5 op 6 maart, Aswoensdag 1862, drie maanden na de dubbele moord te Reningelst, werd Pieter-(Jan?) Assez (9) te Staden op een gruwelijke manier van het leven beroofd. In deze derde en voorlaatste bijdrage over De Rode Bende, die eertijds dood en terreur zaaide in de Westhoek, proberen wij de vreselijke moord te Staden te reconstrueren.

Kapitein Kesteleyn kiest zijn trawanten.

Op drie uur gaans van Vlamertinge ligt Staden. Kesteleyn trok daar meermalen naar toe over Brielen en Poelkapelle, langs de Koekuit, Schaapbalie naar de Vijfwege om Pieter De Sot op te zoeken. Zo o.a. één week vóór de moord en de zondag vóór Aswoensdag. De Sot woonde bij zijn minnares Maria-Thérésia De Grijsse (41 j.) en haar zoon Evarist Van der Sype. Vader Van der Sype (64 j.) trok van dorp tot dorp, sliep in stallen en schuren en was veelal voor langere tijd van huis. Als het weer al te bar werd, kwam hij bij vrouw en kind én bij Pieter De

Sot zijn intrek nemen. Dit was echter steeds voor korte tijd. De Sot maakte met scheldpartijen en slagen het leven van de arme man onmogelijk, die op de koop toe "vreesde door zyne vrouw en De Sot vergiftigd te worden" (6). Op 3 april 1863 verklaarde Evarist voor het Hof van Assisen: "Ik ben dertien jaren oud en woon by myne moeder te Staden. Mijn vader is schouwvager. De Sot vervangt myne vader en is meer meester dan myne vader" (6). Evarist, klein van gestalte en met opvallend blond krullend haar, was het jongste lid van de bende en lag onder de knoet van de brutale en opvliegende De Sot. Van zijn minnares, zowat de enige die hem in de hand kon houden kreeg

Virginie Hoyaerts, de 56e getuige in "De Zaak De Roode Bende" verklaarde: "Kesteleyn slaet zyn kinderen, maar dat is zyn regt!"

hij elke zondag 7 centiemmen zakgeld. Twee voor zijn stoel in de kerk en vijf voor *eenen druppel*. Maria De Grijsse was tot 1859 meid bij de 67-jarige gierige vrijgezel P. Assez en wist beter dan wie ook, hoe warm boer Assez er in zat. Toen zij echter uit dienst werd gezet, zwoer De Sot "dat hy zyn leven lang Assez zou vervolgen, zoolang hij leeft".

*De redactie en de drukker-uitgever
wensen alle lezers
een voorspoedig en gelukkig 1997.*

*Geluk is een tussenstation
tussen te weinig en te veel.*

Ch. Pollock

Dit zegde hij ook aan Leonard Capelle, timmerman te Staden: "Indien Assez iemand eenen kwaeden slag gaf, zou hy in huis al vinden wat hy verlangd, geld, levensmiddelen en kleren".

Thérésia Mortier nam als inwonende meid de plaats in van Maria De Grijeze en kende binnen de kortste keren het reilen en zeilen van boerderij en huishouding. Vaak was zij getuige als Assez geld aan behoeftigen leende tegen woekerinteressen, wat hem nog gieriger en vrekiger maakte dan hij al was.

Pieter De Sot vertelde Kesteleyne over de rijkdom van Assez, van De Ceuninck en van nog andere welstellende boeren in de buurt. Plannen werden gesmeed en de kapitein ronselde zijn trawanten.

Ook Jean-Baptist Lepoutere (44 j.) uit Staden werd aangesproken. Lepoutere had een allerslechtste reputatie, had geen bestaansmiddelen, was een wever zonder werk en "leefde openbaerlyk" met zijn bijzit Joanna Cockuyt, die eertijds ook meid was geweest bij Assez. Samen met haar dochter ging hij bedelen en spionneren om daar-na 's nachts zijn slag te slaan.

Aswoensdag 1862 Gy zyt van stof en asch.

De aanslag werd beraamd voor de nacht van dinsdag 5 op woensdag 6 maart 1862. Kesteleyne gaf zijn bevelen en ieder kreeg zijn rol toebedeeld. Evarist zou langs het dak van de woning inbreken, Maria De Grijeze zou buiten op de loer liggen, De Sot moest in de keuken blijven en Lepoutere moest de klus klaren in de slaapkamer van de meid. Kesteleyne zou de kamer van Assez voor zijn rekening nemen, "omdat hy minst gevaer liep om herkend te worden". Er werd nogmaals duidelijk gesteld dat zij, die achteraf ooit zouden spreken of verklikken, "eenen vreselyken dood zouden sterven". Men wist aan wat zich te houden.

In de pikdonkere nacht van Aswoensdag 1862, tussen elf uur en middernacht, werd Evarist door De Sot gewekt om samen met moeder en hijzelf op weg te gaan. Langs het landwegeltje voorbij de molen, die naar de hoeve Assez loopt, ontmoetten zij Kesteleyne en Lepoutere. In de leperstraat hield Kesteleyne halt. Het regende en hij schaarde zijn trawanten rond zich en stelde voor bij pachter De Ceuninck(10) hun slag te slaan. De Sot raadde dit voorstel af omdat die hoeve te goed bewaakt was "alhoewel hyzelf de hond weinige dagen te voren, in het vooruitzicht eens aenvals, vergiftigd had" (6) Met grote passen en in de stilte van de nacht trokken zij daarna naar 't dooningske van Assez gelegen op de hoek van de leper- en Drevestraat, waar momenteel Michel Bruggeman woont (Drevestraat nr. 6). De huidige, voor een groot deel opgehoogde weg van Stadenberg naar de Vijfwege lag er in 1862 niet. Alle vervoer moest toen nog langs de steile leperstraat gebeuren met grote moeilijkheden voor de paardentractie die over zo'n korte afstand twintig meter

Pieter De Sot, brutaal en opvliegend, zwoer zijn leven lang Jan Assez te vervolgen.

Maria-Thérésia De Grijeze, bijzit van Pieter De Sot, hield buiten de wacht toen Jan Assez werd vermoord.

hoogteverschil moest overbruggen (Stadenberg 45 m, de Vijfwege 25 m boven de zeespiegel). Die nacht ontwaakte Thérésia Mortier en dacht de stem van haar meester gehoord te hebben. Denkend dat het al laat was, stond zij op en riep: "Wat is er?"

Op het zelfde ogenblik drong een man haar kamer binnen met een brandende kaars in de hand, die hij uitblies zodra hij binnen trad. Hij greep haar bij de keel en sloeg met een stuk hout herhaalde malen op haar hoofd. Thérésia smeekte om genade en de misdadiger snauwde haar toe:

- "Ik zal je geen kwaad doen, als gy zegt waer de lamp en het geld is." Half bewusteloos kon zij nog zeggen dat de lamp op tafel stond en dat het geld verborgen zat tussen het linnengoed in de grote kast.

Thérésia Mortier beloofde te zwijgen en werd daarna, hevig bloedend uit diepe hoofdwonden op haar bed gelegd. Toen de woesteling buiten haar kamer was, hoorde zij haar aanrander naar zijn handlangers roepen dat de lamp op tafel stond en dat het geld in de kast verborgen was. Dan verloor zij het bewustzijn. Toen zij later weer bij kwam en ondervond dat de misdadigers zich haar lot niet meer aantrokken, vluchtte zij langs het slaapkamervenster het huis uit.

Half naakt en hevig bloedend liep Thérésia in de pikdonkere ijskoude nacht naar de dichtst bijgelegen hoeve van pachter Pieter Floor. Zij sloeg met haar vuisten op het venster achteraan het huis en zakte ten einde krachten en overmand door emoties neer in de modder en de smeurie.

Boer Floor ging rechtop in bed zitten en hoorde zo'n tiental minuten lang zuchten en pijnlijk kreunen. Toen alles stil was geworden opende hij voorzichtig en bevreesd de achterdeur van zijn woning en zag de

bewusteloze en zwaar toegetakelde meid van Jan Assez liggen. Thérésia werd binnengetrokken, door de boerin gewassen en aangekleed terwijl Floor het vuur in de open haard aanmaakte.

Wetsdokter Poupart verklaarde 's anderendaags, na de meid onderzocht te hebben, dat zij twee diepe wonden aan de linkerzijde van het hoofd had, waardoor veel bloed in de hersenen was terecht gekomen. Dit zal mede de oorzaak geweest zijn, waardoor zij drie, vier uur verdwaasd en zonder een zinnig woord te kunnen uitbrengen, wezenlijk voor zich uit zat te staren bij het haardvuur.

Tegen vier uur in de morgen kwam zij tot het bewustzijn en kon in horten en stoten vertellen wat voor gruwelijke taferelen zich rond middernacht bij boer Assez hadden afgespeeld.

Pieter Floor rende na haar verhaal naar de hoeve van boer Nuytten die twee van zijn knechten mee stuurde naar de hoeve Assez. Zij konden hun ogen niet geloven. Overal lagen papieren, linnengoed en allerhande voorwerpen die van uit koffers en kasten op de vloer waren gegooid.

In de slaapkamer vonden zij de landbouwer op beestachtige manier vermoord, midden een grote plas bloed.

De lijkschouwing zou later uitwijzen dat de man zeven gebroken ribben had, vier links en drie rechts en dat schedel en aangezicht totaal waren verbrijzeld.

Voor dageraad waste Maria De Grijeze de met bloed besmeurde kleren van De Sot. Joanna Cockuyt waste de broek van Lepoutere, die volgens de verklaring van zijn negenjarig zoontje "te twee ure in den nacht helemaal bebloed was thuisgekomen, het

(vervolg blz. 6)

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (11)

R.-A. BLONDEAU

De Vlaamsgezinde minister P.J.F. de Decker.

Nadat in maart 1855 de gematigd-liberale regering van Henri de Brouckère (1801-1891) door de Kamer in de minderheid werd gesteld, nam zij ontslag. Het ging niet gemakkelijk voor koning Leopold I om een nieuwe formateur te vinden, tot hij zijn oog liet vallen op de Oost-Vlaamse advocaat Pieter de Decker (1812-1891), volksvertegenwoordiger voor Dendermonde en een gematigde katholieke unionist, die volledig de politieke zienswijze van de koning deelde. ⁽¹⁰²⁾

Pierre de Decker had reeds kort na de onafhankelijkheid blijk gegeven van zijn belangstelling voor de Vlaamse literaire beweging en onderhield vriendschappelijke betrekkingen onder meer met Jan-Frans Willems en F.A. Snellaert. In 1840 publiceerde hij een brochure, *Du pétionnement en faveur de la langue flamande*, waarvan Willems echter de auteur was. ⁽¹⁰³⁾ In 1844 wist hij als Kamerlid, niettegenstaande het verzet van L. de Foere ⁽¹⁰⁴⁾, de regering ervan te overtuigen de regels van de spelingscommissie van 15 juli 1837, die een ruime toenadering betekenden tot het Nederlands van het Noorden, voor wetten en besluiten in te voeren. In februari 1849 vormde hij met Snellaert en Blommaert de jury voor een Vlaamse dichtwedstrijd te Sint Niklaas, en in februari 1854 dacht hij er aan zich kandidaat te stellen voor de vrije leerang van Vlaamse letterkunde aan de universiteit van Gent, die echter aan J.F.J. Heremans werd toegekend.

Toen De Decker eerste-minister werd met de portefeuille van minister van Binnenlandse Zaken, waartoe ook onderwijs behoorde, speelde hij reeds met de gedachte een grievencommissie voor Vlaamse aangelegenheden te installeren. De Vlaamse verwachtingen waren dan ook hoog gespannen. Maar P. de Decker miste krachtadigheid en had met veel onbegrip te kampen. Toch was hij trouw aan zijn moedertaal, en was hij bereid aan de Torhoutse landbouwschool, waar - in het hartje van West-Vlaanderen - in het Frans werd onderwezen, een Vlaamse afdeling in te richten.

Het land- en tuinbouwonderwijs.

Niettegenstaande de landbouw in Vlaanderen van bijzondere betekenis was voor de voedselvoorziening, was er bij ons van specifiek landbouwonderwijs, in de eerste jaren van onze onafhankelijkheid, geen sprake. Wel werd in 1836 de *Ecole de Médecine Vétérinaire et d'Agriculture de l'Etat* gesticht

met vestiging te Kuregem. Het onderricht in de landbouwkunde werd er toevertrouwd aan de Keulenaar Michel-François Scheidweiler (1799-1861), die van opleiding eigenlijk apotheker was, maar beschouwd wordt als de grondlegger van het landbouwonderwijs in België ⁽¹⁰⁵⁾. In 1841 werd nog een proefboerderij (gelegen te Vorst), aan de school toegevoegd. Maar alles werd er gedoceerd in het Frans, net als de leergangen die ingericht werden in de normaalscholen van Lier (in 1844) en Nijvel (1845). Het succes in Vlaanderen van voornoemde instellingen was dan ook zeer klein.

Toen in de zomer van 1845 bleek dat een rampspoedige aardappelplaag gans Europa teisterde, en ook in ons land hongersnood dreigde, bleek weldra hoe onbeholpen de landbouwers in dergelijke omstandigheden waren. Zij konden zelfs niet vermoeden hoe die ziekte tot stand kwam, kenden geen middelen om haar terugkeer te voorkomen, of om wat intact gebleven was, te bewaren.

Wel liet de Gentse plantkundige Charles Morren (1807-1858), zowel in het Frans als in het Nederlands, een brochure van een 50-tal pagina's verschijnen, die in het Nederlands als titel droeg: *Volksonderichtingen over de middelen om de tegenwoordige ziekten der aardappelen te bestrijden en te vernietigen*. Maar dit voorlichtingsboekje miste zijn doel, want de meesten waarvoor het bestemd was, konden noch lezen noch schrijven. De ziekte kwam terug in 1846 en 1847.

In 1849 werd door toedoen van de regering en onder het voorzitterschap van oud-minister Karel de Brouckère, burgemeester van Brussel, in de hoofdstad het eerste Landbouwcongres gehouden. Toen werd door de regering een prijsvraag uitgeschreven betreffende de oorzaken en bestrijdingsmiddelen van de aardappelziekte. Er werden 37 verhandelingen ingediend, die meestal slechts enkele bladzijden besloegen, en waarvan geen enkele eigenlijk voldeed. Het was duidelijk: de wetenschappelijke inzichten inzake landbouw waren lamenteel.

Om daaraan te verhelpen werd bij Koninklijk Besluit van 15 september 1848 overgegaan tot de stichting van de *Bibliotheek over Landbouw ingericht door het Staatsbestuur*. In de volgende jaren verschenen daarin meerdere werkjes in de volkstaal die betrekking hadden op alle aspecten van het landbouwleven. ⁽¹⁰⁶⁾ Maar weer eens door het analfabetisme was de verspreiding en dus ook de invloed ervan zeer beperkt.

Bij de opening van de parlementaire zitting in november 1845, werd in de regeringsver-

Charles Morren (1807-1858)

klaring van de pas aan het bewind gekomen regering Van de Weyer, een wettelijke regeling voor het Middelbaar Onderwijs beloofd ⁽¹⁰⁷⁾, en tevens het inzicht bekend gemaakt om het landbouwonderwijs te organiseren.

Dit was inderdaad dringend nodig. Charles Morren die intussen al jaren lang hoogleraar was te Luik - spijtig genoeg niet te Gent - en in 1845 redacteur geworden was van de *Annales de la société royale d'agriculture et de botanique de Gand*, schreef: "De landbouwer is de enige Belgische burger die zijn kunst niet leren kan, noch zich op de hoogte houden van de vooruitgang der wetenschap. Hij ontvangt slechts overleveringen - zij mogen goed of verkeerd zijn - en handelt alsof de landbouw van zijn land volmaakt was, alsof verbetering en uitvinding onmogelijk waren".

Vijf landbouwscholen in Vlaanderen !

In 1849 werden door de regering twaalf landbouwscholen, behorende tot het middelbaar onderwijs, opgericht, waarvan vijf in Vlaanderen, nl. te Torhout, Oostakker, Oudenburg, Lier en Tienen. Tevens kwamen twee praktische tuinbouwscholen tot stand, een te Gentbrugge en een te Vilvoorde.

Te Lier en te Tienen werd de landbouwschool aan het Gemeentelijk College gehecht en te Oostakker werd het een afdeling van het bestaande pensionaat. Op de plaatsen waar het niet mogelijk was de landbouwschool te integreren in een bestaande onderwijsinstelling, en omdat de Staat niet

over voldoende middelen beschikte - toen ook al - om nieuwe scholen op te starten, werden de uitbaters van bekende land- en tuinbouwondernemingen aangezocht om met de steun van de regering, aan hun bedrijf een schoolgebouw met internaat te hechten, om er een aantal leerlingen van 16 tot 20 jaar op te leiden. Te Torhout gebeurde dat op de uitbating van burgemeester J.F. Dieryckx en te Oudenburg bij de heer Jeumont. De leergangen besloegen zoals in het Lager Middelbaar Onderwijs drie jaar met uitzondering van de school te Oostakker waar de landbouwcursus slechts twee jaar in beslag nam.

Dat alles had natuurlijk tot gevolg dat er in die diverse scholen geen eenvormige opleiding plaatsvond. Het ontbrak aan de geschikte leraars, er was een gebrek aan samenhang tussen de theoretische en de praktische leergangen, en het onderwijs dat bestemd was voor de Vlaamse landelijke jeugd, gebeurde in het Frans. De resultaten waren zodanig, dat een volksvertegenwoordiger in volle Kamerzitting uitriep dat de bevolking weldra van hongersnood zou omkomen moest gans België door de landbouwscholen worden bebouwd! ⁽¹⁰⁸⁾

In acht genomen het zwakke succes waren deze scholen een zware last voor de staatskas en in 1855 werden ze dan ook afgeschaft, met uitzondering van die van Torhout in Vlaanderen, en deze van Rollé in Wallonië. Evenwel werd in december 1855 door minister de Decker te Torhout een lagere Vlaamse afdeling, met een tweejarige cursus in het leven geroepen. Vermoedelijk kwam die afdeling tot stand na een bespreking gehouden in de Hogere Landbouwrapad op 11 oktober 1855, en op aandringen van veearts Edward Campens, die les had gegeven in de afgeschafte school van Oostakker. Maar... deze afdeling kwam, - blijkbaar door administratieve onwil - nooit tot stand.

In 1858 werd de school van Rollé afgeschaft en Torhout was nog de enige middelbare landbouwschool voor geheel België. En toch werd het geen bloeiende instelling. De meeste 19de eeuwse landbouwers waren de overtuiging toegedaan dat men de stiel moest leren op het land en in de stal en niet op de schoolbanken, terwijl de Franse voertaal, voor de landelijke jeugd die meestal niet veel onderwijs had genoten een grote hinderpaal was. Zodat er in het schooljaar 1858-1859 voor de drie leerjaren slechts 16 leerlingen de opleiding volgden. Toen in 1859 de Torhoutse oud-burgemeester Dieryckx weigerde met de Staat de bestaande overeenkomst te verlengen, en de regering zelf niet kon instaan voor de oprichting van een eigen zelfstandige school, werd ook de landbouwschool van Torhout opgedoekt. Ze had tien jaar bestaan en had aan 101 leerlingen (waaronder 20 vreemdelingen) onderwijs verstrekt. ⁽¹⁰⁹⁾

De tuinbouwschool van Gentbrugge, waar de teelt van bloemen en sierplanten hoofdzak was, en die onder de leiding stond van de uit leper afkomstige Louis Van Houtte (1810-1876), werd wel in stand gehouden, maar de taal en de geest was er door en

door Frans. Ook daar kende men slechts een zeer beperkt aantal leerlingen.

Jozef Guislain

De geesteszieken kregen pas op het einde van de 18de eeuw een wetenschappelijke en menselijke behandeling. Het begon in Frankrijk, waar in die eeuw de medische wetenschap een uitzonderlijke vlucht had genomen, met Philippe Pinel (1745-1826), die in de Salpêtrière te Parijs krankzinnigen niet als monsters, maar als patiënten behandelde. Zijn standbeeld voor de toegangspoort van dit ziekenhuis getuigt van de waardering die men heeft opgebracht voor zijn werk.

Meer dan dertig jaar later, zou de moderne psychiatrie bij ons in Vlaanderen haar eerste stappen wagen met dokter Jozef Guislain.

Jozef Guislain werd in de Franse tijd - op 2 februari 1797 - geboren in een welstellend Gentse gezin. Van jongsaf aan gaf hij blijk van een kunstzinnige aanleg en was hij een talentvol tekenaar. Men voorzagt in hem een knap architect, zoals er wel meer in de familie waren geweest. Maar na een paar jaar Latijnse vorming trok hij naar de *Ecole de Médecine du département de l'Escaut*. Tussendoor werkte hij reeds op vijftienjarige leeftijd in het Gentse militair hospitaal. Toen in 1817 door koning Willem I te Gent een universiteit werd opgericht, trok hij er naartoe om er geneeskunde te studeren. Twee jaar later werd hij er een van de eerste doktors in de medicijnen, op een Latijns proefschrift.

Er wordt verteld dat zijn verder leven bepaald werd door een bezoek aan het oude Geeraard de Duivelsteen aan de Neder-schelde, dat als dolhuis diende en waar een honderdtal mannelijke krankzinnigen in erbarmelijke hygiënische omstandigheden, onverzorgd en medisch niet begeleid, maar wel geketend aan armen en benen, opgesloten zaten.

Dat moet hem zozeer getroffen hebben dat hij als dokter daar een levenstaak meende te zien. Mentaal gestoorden moesten anders aangepakt worden. Misschien had hij een van de werken gelezen van Pinel: *Sur l'aliénation mentale* (1791), of *Traité médico-philosophique sur l'aliénation mentale ou la manie* (1801). In 1824 dingt hij mee in een door de Brusselse bouwacademie uitgeschreven prijsvraag tot het ontwerpen van een instelling voor zwakzinnigen. Het jaar daarop beantwoordt hij een medische prijsvraag uitgeschreven door de "Commissie voor geneeskundig toezicht der provincie Noord-Holland" met zijn verhandeling *Traité sur l'Aliénation mentale et les Hospices d'aliénés*, dat te Amsterdam met eenparigheid van stemmen bekroond werd met de prijs van dertig dukaten. ⁽¹¹⁰⁾

Intussen was in 1807 een priester, kanunnik Petrus-Jozef Triest (1760-1836), in de Commissie van de Burgerlijke Godshuizen van Gent, opgenomen. Deze commissie had

Jozef Guislain (1797-1860)

het beheer over een veertigtal instellingen, waaronder twee grote gestichten voor geesteszieken, een voor de vrouwen en een voor de mannen. Ook kanunnik Triest was niet te spreken over de manier waarop de zwakzinnigen werden behandeld en reeds in 1808 wist hij te bekomen dat de door hem gestichte congregatie van de Zusters van Liefde het vrouwengesticht voor zwakzinnigen in handen konden nemen. Nadat hij in 1810 ook een broederorde had gesticht, kon hij die voor de verzorging in het Geeraard de Duivelsteen ter beschikking stellen. Toen daar in 1828 tengevolge van het steeds groeiend aantal zieken een verhuis gepland werd naar het omgevormde oud-Alexianenklooster, meende de kanunnik dat het ogenblik aangebroken was om aan de verpleging een verantwoorde geneeskundige behandeling te koppelen. Hij bepleitte bij de Commissie de aanstelling van dokter Guislain, die er de methode vermeld in zijn bekroond werk, zou kunnen in toepassing brengen. En inderdaad, op 10 oktober 1828 werd dokter Guislain bij wijze van proef, voor twee jaar benoemd als buitengewoon geneesheer in de twee gestichten voor krankzinnigen. ⁽¹¹¹⁾

Guislain schiep een heel nieuwe behandelingswijze voor de geesteszieken, die hij niet langer als abnormalen, maar als patiënten beschouwt. Hij zoekt naar de oorzaken van hun krankheid; geduldig bestudeert hij hun afwijkingen en peilt hij naar hun diepste zieleroerselen. Hij stelt ze tewerk in tuin, keuken of werkplaats, om hun eigenwaarde op te krikken, en verzet zich tegen een overvloedig gebruik van medicatie en verdovende middelen, dat er alleen maar op gericht is hen in een lusteloze, vegetatieve toestand te brengen.

In 1829 stelde hij met kanunnik Triest een verplegingsreglement op dat vele jaren model stond, in binnen- en buitenland. En in 1833 - intussen was België tot stand gekomen - publiceerde hij zijn meesterwerk,

Traité sur les phrénopathies, ou Doctrine nouvelle des Maladies mentales. Het was een baanbrekende publicatie, die in vele talen wordt vertaald en waarin hij de mentale ziekten beschrijft, tast naar hun mogelijke oorzaken en tevens voorschrijft wat de doelmatigste behandeling is, in een geest van begrip, tact en geduld.

In 1835 werd Guislain bij de herstructurering van de Gentse universiteit, aangesteld tot hoogleraar in de fysiologie, en in 1837 ook in de hygiëne en de geschiedenis van de geneeskunde. In 1849 wordt hij nog belast met de cursus van klinische psychiatrie.

Prof. Guislain was de promotor van de wet op de krankzinnigenzorg, die op 18 juni 1850 tot stand kwam. Twee jaar later begon men te Gent aan de bouw van een gesticht voor geesteszieken, dat door hem ontworpen en getekend was. Het was nog niet af toen hij op 1 april 1860 overleed. Het kreeg als hulde aan de onverdroten dienstbaarheid van zijn ontwerper, de naam Guislaininstituut.

Hoewel Jozef Guislain al zijn werken in het Frans schreef, en natuurlijk ook in het Frans doceerde, had deze sociaal bewogen mens, die nochtans niet van orangisme kon verdacht worden, begrip voor de Vlaamse Beweging, en al vroeg onderhield hij contact met enkele flaminganten o.m. met dokter F. Snellaert, die een van zijn studenten was geweest. (112)

Volgende keer :

De Grievencommissie.

Adolphe Burggraeve (1806-1902).

F.A. Kekulé (1829-1896).

Noten :

- (102) Th. Luyckx, *Politieke geschiedenis van België*, Amsterdam-Brussel, 1973, p. 111.
- (103) A. Deprez, *Kroniek van Dr. F.A. Snellaert*, Brugge, 1972, p. 55.
- (104) Leo de Foere (1787-1851), priester afkomstig van Tielt. Volksvertegenwoordiger van 1831 tot 1848. Heflige anti-Fransgezinde en voorloper van de West-Vlaamse taalparticularisten.
- (105) Zie Biographie Nationale, T. XXI, 1911-1913, kol. 732-636.
- (106) R.A. Blondeau, *Wetenschap in de taal der Vlamingen*, Gent, 1991, p. 258.
- (107) Reeds in 1835 en 1842 waren respectievelijk organieke wetten op het Hoger en het Lager Onderwijs goedgekeurd.
- (108) C. de Bruycker, *Het Land- en Tuinbouwonderwijs*, in : Vlaamsch België sedert 1830, Gent, 1911, dl. 5 p. 62-135.
- (109) idem, p. 75.
- (110) A. Evrard, *De Gentse Pinel Jozef Guislain*, in : Farmaceutisch Tijdschrift voor België, 5e jrg., nr. 1, 1976, p. 25-28. A. Evrard, *Jozef Guislain : Grondlegger der psychiatrie in onze gewesten*, in : Tijdschrift voor Geneeskunde, 40, nr. 9, 1984, p. 603-610.
- (111) S. Evrard, *Een vruchtbare samenwerking : Kan. Triest en prof. Guislain*, Tekst van voordracht gehouden op 7 oktober 1961 te Gent voor Zuid-GeWNa.
- (112) L. Elaut, *Joseph Guislain, Medikus van Formaat, Filantroop en Flamingant*, in : Handelings IX der Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis, 1955, p. 77-79.

**Ervaren ruiter
gevraagd**

tel. 057/30 11 41

JAN PALFIJN WERD GEBOREN TE KORTRIJK !

Daarom wordt het boek :

PALFIJN

*Een Vlaams heelmeeester
in de 17de en 18de eeuw*

van onze medewerker Roger-A. BLONDEAU voorgesteld in de trouwzaal van het Kortrijkse Stadhuis (1e verdieping) op vrijdag 21 februari 1997 om 18 uur.

Met medewerking van het Kortrijkse Stadsbestuur, De Leiegouw en de Poperingse Keurbroederschap "De Witte Ranke". Het werk is gesubsidieerd door de Provincie West-Vlaanderen.

Het boek PALFIJN handelt over het leven en het werk van een internationaal bekende Vlaming (1650-1730). Een eenvoudige chirurgijn, maar die jarenlang bijscholing volgde te Parijs en te Leiden. Hij maakte niet alleen naam met zijn verlostang, doch voornamelijk met een reeks, in goed Nederlands geschreven en vaak vertaalde, anatomische werken, ten behoeve van de barbiers-chirurgijn, die toen de medische practici waren.

Roger-A. Blondeau is wetenschapshistoricus. In zijn publicaties worden voornamelijk de geschiedenis van de wetenschap in Vlaanderen en de Vlaamse wetenschappers zelf behandeld. Hij is één van de veertig leden van het Belgisch Comité voor de Geschiedenis van de Wetenschap ; lid van de Bestendige Commissie voor de Geschiedenis van de Wetenschap van de Koninklijke Academie WLSK van België ; hij kreeg de Prof. dr. J. Gillisprijs (1974) en de Herinneringsmedaille (1994) van de Koninklijke Academie. Hij ontving de Sartommedaille en -diploma van de Universiteit Gent, en de medaille van het Museum voor Wetenschap en Techniek.

PALFIJN is een prachttuitgave van Lannoo, met 50 illustraties.

Het boek en de auteur worden te Kortrijk voorgesteld door Prof. dr. M. Thiery, gewezen hoofd van de universitaire vrouwenkliniek te Gent, en historicus van de geneeskunde.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Jonathan Worm, zoon van Andy en Kathy Parmentier (Beveren).
- Jessica Boussaert, dochter van Andy en Katrien Lagrou (Stavele).
- Gaël Vermeulen, zoon van Franky en Diane Deroo (Beveren).
- Amelien Dekersgieter, dochter van Peter en Kathleen Ampen (Stavele).
- Tessa Verhaeghe, dochter van José en Brigitte Deramaut (Stavele).

- Noa Ollivier, dochter van Eric en Anja Lefever (Beveren).
- Shamy Claeyss, dochter van Jacky en Patricia Gombeir (Beveren).

Overlijdens :

- Joseph Decroo, 55 j., echtgenoot van Josiane Vandevoorde (Beveren).
- Ivonna Dooghe, 89 j., echtgenote van André Blomme (Beveren).
- Albert De Vos, 74 j., echtgenoot van Maria Vanhoutte (Stavele).

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

**Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.**

DE RODE BENDE

(vervolg van blz. 2)

vuur en de lamp had aangestoken en in de kast iets geplaatst had, dat de klank had van een hoop geld. (6) Vooraleer Joanna 's anderendaags haar bedeltocht begon ging zij in de vroege morgen naar de kerk te Staden "een aschkruiske halen" dat haar tijdens het schooien die dag geen windeieren zou leggen. Iedereen kon merken dat zij "van stof en asch" was. Of deed zij het eerder voor 't geval, mocht er toch ooit eens de *Deus ex machina* uit de lucht vallen.

De afgrijselijke moord.

Eerder klein van gestalte, maar lenig als een kat was Karel Kesteleyen geruisloos op het dak geklauterd van de woning waar Assez en Thérésia Mortier rond middernacht van hun nachtrust genoten. Kesteleyen nam vijf dakpannen weg en toen hij weer op de begane grond was, klom Everist langs een paal op het dak en liet zich langs dit gat binnenglijden op zolder. Daar stak hij een kleine kaars aan en sloop voorzichtig naar de achterdeur om De Sot, Kesteleyen en Lepoutre binnen te laten. Inmiddels hield Maria De Grije buiten de wacht.

Kesteleyen liep voorzichtig naar de woonkamer waar onder de trap een zware ijzeren hamer met een lange steel lag die gebruikt werd om bij het klieven de weggen in het hout te drijven.

Iedereen wist wat hem te doen stond. Lepoutre drong de slaapkamer binnen van de meid, Thérésia Mortier, en terwijl Pieter De Sot alle kasten en koffers doorsnuffelde, trok Kesteleyen, dood gemoedereerd de slaapkamer van Assez binnen, gewapend met de zware kliefhamer.

Op een afschuwelijke manier werd de landbouwer verminkt. Toen hij reeds bewusteloos nog met de benen spartelde gaf Kesteleyen hem de genadeslag terwijl hij uitriep: "Daar, dit is voor u, gy zult nu de arme mensen niet meer moeten bedriegen!" Everist hoorde de doffe slag en een rochel en ging zien. Assez lag gestrekt op zijn rechterzijde op de vloer met het hoofd tegen het bed. De muren waren met bloed bespat en het corpus delicti lag tegen de verbrijzelde schedel.

Barbara De Backer, 25 j., eveneens gewezen meid bij Assez en Maria Capelle,

49 j., getuigden voor het Westvlaams Assisenhof dat Assez een gefortuneerd en gierig man was en dat *zyn vrekke levenswandel hem ongeluk* zou brengen.

De kleine man vroeg zich echter niet af als men met dergelijke moorden de armoede uit de wereld zou helpen

Toen Maria De Grije, Thérésia als een schim in de nacht door de velden zag vluchten sloeg zij alarm.

Kesteleyen en De Sot zijn onmiddellijk langs de voordeur weggelopen, de anderen namen langs de achterdeur de benen. De zak geld door Kesteleyen meegepakt, zou over enkele dagen verdeeld worden tijdens de leperse kermis, de Kattefoor, de tweede zondag van de vasten. De Sot had stiekem nog 25 centiemen meegenomen, goed voor vijf druppels, die uit een lade was gevallen tijdens de plundering.

De ontknoping

Tijdens de vlucht verloor Everist op de hoeve Assez, tussen het woonhuis en de schuur, zijn zwarte versleten muts... In de vroege morgen na de moord hadden de Stadense champetters Van Damme en Morel de eerste vaststellingen gedaan en dit hoofddekseel gevonden.

In de vooravond van diezelfde dag wachtte brigadier Steven Van Weydeveld van de gendarmerie van Westrozebeke de kinderen op die van school kwamen, toonde hen de muts en vroeg aan wie ze toebehoorde.

Twee onder hen verklaarden heel spontaan dat die oude muts van Everist Van der Sype was. Brigadier Van Weydeveld bleef niet op zijn honger zitten en trok meteen naar de woning van Everist. Bij het binnentreden zat De Sot aan het weefgetouw. Everist herkende zijn muts en gaf toe dat zij van hem was.

Bij de huiszoeking die daarop volgde vond de rijkswachter enkele bebloede kleren. De speurtocht naar de daders kon meteen beginnen.

Op 10 maart 1862, de zondag na de moord, dronk Kesteleyen in het estaminet *De Patente* te Vlamertinge vijf glazen bier en betaalde met een tienfrankstuk waar iedereen van opkeek. Ook op zondag 8 december 1861, de dag van de dubbele moord te Reningelst dronk Kesteleyen bij Fidelia Bouden in *De Patente* zijn portie druppels en

Jan-Baptist Lepoutre had een allerslechtste reputatie en leefde openbaarlijk met zyne bijzit Joanna Cockuyt.

Evarist Van der Sype, verloor zijn muts tijdens de nacht van de moord. Dit werd het begin van het einde.

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANLABO RAHEEN

**GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !**

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU

Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	
✕ Gasolie diesel	
✕ Smeermiddelen	✕ Lamppetroleum
✕ Kolen	✕ Mazouttanks
✕ Gas	✕ Veevoeders

pinten. Telkens zette hij een grote mond en riep God en zijn heiligen tot getuige dat hij nooit "enig mensch het leven zou benemen". Zijn onversaagdheid kon echter zijn vel niet redden. Evarist viel bij de eerste ondervraging door de mand en een deel van De Rode Bende werd opgerold. Dit waren Karel Kesteley, Maria De Grijs, Pieter De Sot, Jan Lepoutre en Evarist Van der Syde.

Op 19 april 1862 legde Evarist volledige bekentenissen af. Inmiddels werden ingevolge de verklaring van Emmerence Vermeersch op 8 april de andere leden van de bende opgepakt: Hendrik Vermeersch, zijn vrouw Lucie Doize en Hendrik Lahousse. Ook Karel Vandevoorde, 28 j. en zijn vrouw Virginie Eeckhout, 36 j., werden opgesloten, verdacht van meerdere diefstallen, die zij samen met de bendeleden gepleegd hadden.

Het nakend einde

De Westhoek kon weer vrij ademen. Niet minder dan tien misdadigers werden opgesloten die zich zouden moeten verantwoorden voor drie moorden en tientallen diefstallen. De lijst van de gestolen waren toont een beeld van wat in de tweede helft van de 19de eeuw voor de kleine man belangrijk en levensnoodzakelijk was: takkebessen, konijnen, aardappelen, vet, varkensvlees, planten, kippen e.d.m.

De sociale realiteit van toen is onbeschrijflijk. Ellende, koude, honger, uitbuiting en dood tekenden de verpauperde bevolking. De sukkelaars die nauwelijks genoeg hadden om niet te creperen kenden in deze schrijnende omstandigheden enkel miserie.

"Zij werden uitgebuit en verketterd, zij huilden, jammerden en vloekten en lieten zich uit in nog veel aardser bewoordingen, dan hier welvoeglijk zou zijn" (11).

In de gevangenissen van Ieper en

Brugge, werd als een puzzel stuk voor stuk een duidelijk beeld van de gepleegde misdaden bijeen gebracht. De onderzoeksrechter liet hen vrijuit praten en de gevangenisbevallers gaven de schuldigen een dubbel portie eten in ruil voor nuttige inlichtingen en details die aan 't parket werden overgemaakt. Toen op 23 maart 1863 het Hof van Assisen te Brugge zijn poorten opende was het vonnis reeds geveld.

Karel Kesteley, de kapitein van De Rode Bende, die nog steeds op gerechtigheid (sic.) rekende riep uit:

"Mijne beschuldigers zullen het zich wel eens berouwen. Zy zullen aan Gods gerechtigheid niet ontsnappen en 't is in God dat ik geheel myn betrouwen stel. Voor zyne regtbank daeg ik Karel, den gevangenisbewaker uit, de schuld van al myne ongelukken, de opstoker van Evarist. Hy zal in eeuwigheid gestraft worden om eenen onschuldige betigt, voorop veroordeeld en buiten regt gesteld te hebben". (6)

(wordt vervolgd)

Elie E. Balduck

Noten

- (6) Regterlyke Kronyk van Vlaanderen 1e jrg 1863 nr. 1 t.e.m. 8
- (9) In de Regterlyke Kronyk van Vlaanderen wordt het slachtoffer, landbouwer Jan Assez genaamd. In feite, volgens een (volks)telling van 1814 betreft het Pieter Assez. Jan Assez, geboren in 1795 was wever van beroep. Ook K. De Ceuninck noemt in zijn boek *Staden eertjds en hedendaags* (gedrukt bij Aimé). Dezutter in de Potmakersstrate te Brugge in 1872 op bladz. 192, het slachtoffer P. Assez.
- (10) Hoeve De Ceuninck was de ouderlijke hoeve van E.H.K. De Ceuninck, pastor te Jabbeke en auteur van *Staden eertjds en hedendaags* (1872)
- (11) Jo De Ruyck, Liefde voor de werkmens. Het Volk, vrijdag 22 nov. 1996

BEVEREN-IJZER

H. Hartzaal

Ter gelegenheid van het feest van H. Brigida wordt op zaterdag 25 januari 1997 om 20 uur opnieuw een verenigingsquiz georganiseerd in de H. Hartzaal.

Mede door het succes van vorig jaar hebben reeds 16 ploegen hun deelname bevestigd. Het zaalcomité hoopt dat vele supporters aanwezig zullen zijn om hun ploeg aan te moedigen en naar de overwinning te sleuren.

Kaarting t.v.v. de H. Hartzaal

Naar jaarlijkse gewoonte wordt de fruitkaarting t.v.v. het onderhoud en herstel van de H. Hartzaal gehouden op zaterdag 15 februari vanaf 19 uur en zondag 16 februari 1997 vanaf 9.30 uur tot 13 uur. Kaarten zullen eerstdaags door de leden van het zaalcomité aan huis aangeboden worden. Dat de opbrengst van de kaarting goed besteed wordt hebben de vele bezoekers en gebruikers van de zaal al kunnen vaststellen. Toch vermelden we hier nog eens de grootste verbeteringen die in 1996 gedaan werden: plaatsen van 2 warmwaterboilers, vernieuwen van de ramen, vernieuwen van het elektriciteitsbord, herstellen van de tafels, plaatsen van de buitenverlichting langs de toegangsweg tot de zaal.

U ziet dat het zaalcomité niet stil heeft gezeten en dat hun werk naar waarde wordt geschat. Dit wordt bewezen door het veelvuldig gebruik van de zaal enerzijds en door de talrijke aanwezigen op de jaarlijkse kaarting anderzijds.

De H. Hartzaal in Beveren is een echt sociaal trefpunt geworden voor en door de Bevernaars.

TE KOOP WOONHUIS

Bergenstraat 21
Roesbrugge-Haringe

Volledig gerenoveerd met tuin.

Indeling : beneden :
inkom, living, eetkamer, volledig ingerichte keuken, badkamer, berging, veranda en tuin.

1e verdieping :
3 slaapkamers en zolder.
Instapklaar en in perfecte staat.

Bez. : 057/30 11 27

KLEINE FISCALE KRONIEK

Voor wie lonen of vergoedingen uitbetaalt !

Weer is een kalenderjaar afgesloten. Het is goed eraan te herinneren dat na nieuwjaar, en zeker tegen eind februari 1997, er fiches moeten opgemaakt worden in verband met uitbetaalde lonen en vergoedingen.

Al wie onderworpen is aan de personenbelasting, de vennootschapsbelasting en de rechtspersonenbelasting (VZW's), moet aan deze verplichting voldoen.

Het betreft alle mogelijke uitbetalingen aan personen of vennootschappen, zoals lonen, wedden, en vergoedingen. Hiervoor dienen fiches nr. 281.10 en de daarbij horende samenvattende opgave 325.10 ingevuld en vóór 1 maart ingediend bij het Documentatiecentrum der directe belastingen, Kruisstraat 28, 9470 Denderleeuw, waar men de vereiste formulieren kan bekomen (tel. 053/66 26 22).

De personen en vennootschappen die dit niet hebben gedaan, hebben ook geen recht op aftrek van deze uitgaven.

Wie erelonen of commissielonen heeft uitbetaald is aan dezelfde verplichtingen onderworpen. Maar hier gaat het om fiches 281.50 en de samenvattende opgave 325.50. Die kunnen bekomen worden op de hierboven vermelde documentatiedienst. Zij moeten daar ook degelijk ingevuld terug ingeleverd worden, maar in deze gevallen pas vóór 30 juni 1997.

Wie een degelijke zaakwaarnemer of boekhouder heeft, hoeft zich om dat alles geen zorgen te maken. Alleen dient de boekhouder over deze uitgaven ingelicht te worden.
Serge BLONDEAU
Accountant IDAc - Fisikaal Adviseur EHSAL

ONTHAALMOEDER

Truus Baekelandt - Van Engelandt
Roesbruggestraat 49
8691 BEVEREN A/D IJZER
Tel. 057/30 18 81

Gediplomeerd kinderverzorgster
erkend door Kind en Gezin
wensf baby's, peuters en kleuters
tot 6 jaar op te passen.

Aangepaste speelruimte en
verzorgingskamer
Grote tuin
Flexibele uren
Fiscaal aftrekbaar

VAN WIE IS HET WATER ?

Lessen trekken uit de grote winteroverstromingen in de IJzervlakte

Water neemt in de Westhoek een bijzondere plaats in. Het verhaal van de grote overstromingen in de winters van 1993 en 1994 toont ons perfect de (moeilijke) relatie tussen de Westhoek en het water.

In dit en het volgende nummer van *De IJzerbode* gaan we dieper in op het waterbeleid en de waterbeheersing in het IJzerbekken.

DEEL I

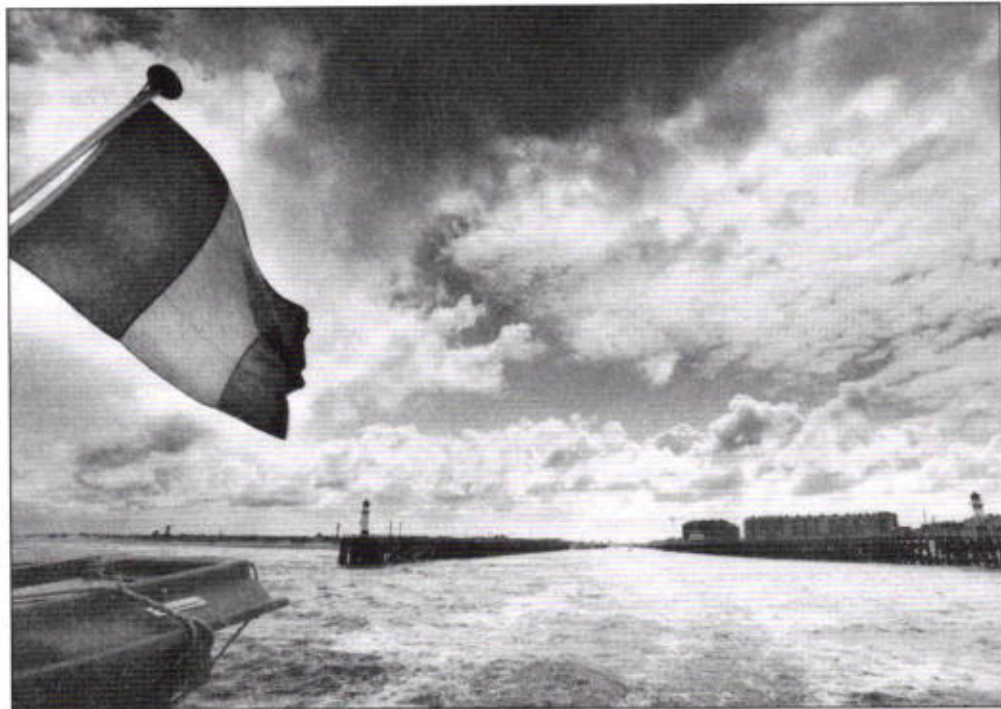
Overstromingen: een nieuw gegeven?

Dat rivieren als de IJzer en de Handzamevaart buiten hun oevers treden is niet abnormaal. In periodes met hevige regenval beschikken rivieren en waterlopen op zich over een te kleine bergingscapaciteit. Zo kan een rivier als de IJzer die water ontvangt van ruim 100.000 ha., maar door de lengte (40 km) en de breedte (ongeveer 20 meter) slechts een onmiddellijke bergingsoppervlakte heeft van ongeveer 80 ha., in deze periodes onmogelijk de enorme hoeveelheden water bergen en afvoeren. Dat de IJzer dan buiten zijn oevers treedt en de aangrenzende vallei (de IJzerbroeken) als 'winterbed' gaat gebruiken, is een volledig natuurlijk verschijnsel dat reeds eeuwenlang plaatsgrijpt.

De bergingsfunctie van de broeken en hun rol in de veiligheid m.b.t. wateroverlast in de woonkernen

In periodes met extreme regenval komt er in een korte tijdsspanne een enorme hoeveelheid water in beweging. Op die momenten verrichten de broeken uitstekend werk. Door het onderlopen van deze laaggelegen weiden en hooilanden worden omvangrijke overstromingen van woonplaatsen voorkomen. De valleigebieden vormen in die zin in feite een essentieel onderdeel van de rivier.

De mens hield in zijn wonen en werken in valleien tot voor een paar decennia altijd rekening met het natuurlijk karakter, met de overstroombaarheid van het gebied. Zo was het taboe om in valleigebieden woningen of boerderijen te bouwen en de overstroombare valleigronden waren bijna uitsluitend in gebruik als hooi- en weiland. De boerderijen en de woningen die er wel voorkomen, staan op verhoogde plaatsen (terpen) die wel geïsoleerd kunnen worden door het water (bv. een aantal boerderijen tussen het natuurreserveaat De Blankaart en het spaarbekken) maar die zelf niet onder water komen. Het overstromen van de broeken is in normale omstandigheden dan ook geen catastrofe.

DE VRIJHEID

(foto : .Michel Vanneuville)

De mens grijpt in ...

De voorbije decennia verloren beleids- en plannenmakers echter te vaak het natuurlijk karakter van valleien uit het oog. De ruimtelijke ordening in ons land creëerde op die manier echte rampen. In natuurlijke overstromingsgebieden (bv. de Maasvallei) werden woningen opgetrokken en landbouwers breidden hun bedrijfsgebouwen en hun akkers uit in de richting van overstroombare zones. Hoewel in de IJzer- en Handzamevallei ook de voorbije jaren, gelukkig niet massaal, gebouwd werd, zijn er toch nieuwe gebouwen ingeplant en werden (illegale!) woningen gebouwd, ... Maar er gebeurde nog meer.

Ruilverkavelingen, het massaal omzetten van weilanden in akkers, ontbossing (een bos = een waterreservoir), het grootschalig rechtstrekken van waterlopen, weganaanleg, bebouwing, ... zorgden ervoor dat bij hevige regenval het water op een nog veel kortere tijd in beweging komt. Een waterdruppel die vroeger bv. 14 dagen tijd nodig had om van punt X naar punt Y te geraken, heeft hierdoor nu op sommige plaatsen nog maar enkele uren nodig. De waterloop krijgt dus op veel kortere tijd veel meer water te verwerken en zoekt zijn natuurlijk overstromingsgebied op. Op veel plaatsen is dit natuurlijk winterbed evenwel sterk aangetast of zelfs verdwenen, en door alle ingrepen is het waterbergend vermogen sterk vermindert. Het gevolg hiervan werd tijdens de overstromingen van december 1993 zicht-

baar: het water zoekt hoe dan ook een uitweg en landbouwgebieden en woonzones die vroeger nooit onder water liepen, werden nu wel met overstromingen geconfronteerd.

Leren uit het verleden !

De overstromingen leveren eigenlijk een uitstekend bewijs dat het behoud van het natuurlijk karakter niet alleen voor het natuurbehoud, maar ook voor de landbouw en de bewoning rond de valleien, van levensbelang is. In de nabije toekomst moet dan ook bijzondere aandacht besteed worden aan het behoud van het bergingsvermogen (het winterbed) van alle waterlopen. Het moet duidelijk zijn dat enkel het plaatsen van pompen en het verhogen van dijken onvoldoende is om te voorkomen dat woonplaatsen en agrarische gebieden die van oudsher niet overstroomden, dat nu wel doen. De overstromingen leren ons dat valleigebieden hun functie als winterbed moeten behouden. Alleen het behoud, en op veel plaatsen het herstel van het natuurlijk karakter van de valleien, kan in de toekomst nog grotere ellende voorkomen.

Wie daarvan bewijzen wil hoeft het nieuws maar een tijd te volgen. Waar het natuurlijk winterbed van de rivier werd aangetast (door bv. grote stukken te bebouwen, grootschalig te bedijken, ...) ontstaan er enorme overstromingsproblemen. Een schoolvoorbeeld daarvan vormt de overstroming van vorig jaar in Dinant. Vanaf de

jaren zestig werden rond Dinant honderden hectaren van de oorspronkelijke vallei volgebouwd en voorzien van 'moderne' dijken. Het gevolg werd tijdens de winter van 1994-1995 duidelijk: een groot stuk van de vallei kon niet meer overstromen wegens volgebouwd en inplaats daarvan liep het centrum van Dinant compleet onder water.

Een pleidooi voor natuurbeschoud en landbouw

Door hun waterrijkdom zijn valleien in veel gevallen ecologisch erg belangrijk en uiterst waardevol. Er komen een heleboel soorten planten en dieren voor die gebonden zijn aan het waterrijk karakter van het gebied. Veel valleien zijn bovendien ook voor de drinkwatervoorziening van uitzonderlijk groot belang.

Het behoud en de ontwikkeling van waterrijke gebieden bewijst de multifunctionele en duurzame gevolgen van natuurbeschoud voor onze samenleving. In valleigebieden betekent natuurbeschoud immers veel meer dan het beschermen van planten en dieren. Het is een keuze voor het bewaren van natuurlijke valleilandschappen, waar men rekening houdt met de beperkingen die de natuur oplegt en waar plaats is voor natuur, landbouw, cultuur, drinkwatervoorziening, ...

Het beleid moet inzien dat natuurlijke processen niet kunnen stilgelegd worden door beton of door het bouwen van gigantische constructies. Natuurelementen als regen zullen blijven inwerken op onze leefomgeving en onze menselijke activiteiten beperken. Wie deze fundamentele oerwet van de natuur negeert, begeeft zich op een uiterst gevaarlijk pad. De 'decemberoverstromingen' van 1993 en 1994 leverden daar nogmaals een ontegensprekelijk bewijs van. De milieubeweging pleit dan ook terecht voor een 'integraal waterbeheer'. Met andere woorden: een waterbeleid waarin men rekening houdt met het natuurlijke karakter en alle functies en belangen van een gebied. Het Ecologisch Impulsgebied IJzervallei (een initiatief van de Vlaamse Regering) is het ideale instrument om deze doelstellingen te verwezenlijken.

Peter Bossu

In het volgende nummer deel II. Hierin ondermeer aandacht voor het belang van het IJzerbekken voor de drinkwatervoorziening, de oplossingen voor wateroverlast in de risicozones en een overzicht van de geplande werken.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 2 januari 1997 is in het Maria-ziekenhuis te Poperinge overleden: mevr. Lydie Devloo. Zij was de dochter van Kamiel en Emma Verhille, die een boerderij met herberg (*In den Groenen Boomgaard*) uitbaat-ten in de Lindestraat nr. 6.

Lydie trad op 11 juli 1953 in het huwelijk met Marcel Looten en werd toen winkelierster in de Blekerijweg (weg naar Watou) nr. 36 te Proven. Op 6 november 1974 is haar echtgenoot overleden. Bijna vijftien jaar later, op 26 juli 1989 trok zij naar het rusthuis "De Beiaard" te Poperinge, waar zij verbleef tot één dag voor haar afsterven.

Op 3 november 1996 is op 91-jarige leeftijd overleden: Maurice Deblaëcke. Hij woonde de laatste 6 jaar te Kessel-Lo.

Maurice Deblaëcke was afkomstig van Roesbrugge, waar hij werd geboren op 31 augustus 1905. Zijn militaire dienst heeft hij te Brussel volbracht als brancardier en chauffeur van de generaal-geneesheer, hoofd van de medische diensten van het leger. Daarna is hij als privaat chauffeur aan de slag gebleven in Brussel bij adellijke families, onder andere 36 jaar als privaat chauffeur van Burggraaf Henri d'Avignon en diens kroostrijk gezin.

Hij bezocht nog bijna jaarlijks zijn geboortedorp Roesbrugge, waar nog steeds verwanten van hem wonen.

TE KOOP

• Gaskachel "NESTOR MARTIN"

in goede staat, 2.000 fr.

Tel. 057/33 87 61

Leen Bruggeman

HET LOT VAN DE LAERENS

Seizoenarbeid van vader op zoon

279 blz.
24,5 op 17,5 cm
Prijs: 700 fr.
(+ ev. portkosten)

Boekhandel SCHOONAERT
Bergenstraat 14 - ROESBRUGGE
Tel. 057/30 15 57

SCOU-ZONE '97

Op zaterdag 1 februari kan het begrip ScouZone verbonden worden met een lusttrum. Dit jaar serveert Scouting Poperinge voor de vijfde keer hun jaarlijkse evenement. Dit jaar wordt iedereen nog meer verwend. Vijf plaatsen, één prijs is en blijft ons motto. Geen uitwijken naar de Maeke-Blyde zaal maar een goed overwogen keuze voor gezelligheid, waar we zelf garant voor staan.

ScouZone geniet ruime belangstelling in en buiten Poperinge onder de fuivende jeugd. De programmatie is dit jaar dan ook weer zorgvuldig uitgekend om allen te kunnen bekoren. In zaal Belfort zullen we hoge temperaturen bereiken met uitzinnige rock en een Top 30 van het fuivende publiek, een jaarlijkse klassieker.

Zaal De Gilde wordt een heuse danstempel. Light Co brengt een spectaculaire laser-show en huisd's Zombie & Eater staan samen met o.a. DJ Ridoo (Antler Records) garant voor een wervelende dansavond waar alle nieuwste tendensen ruim aan bod komen. Wie kaas heeft gegeten van Drum 'n Bass, Future Funk, Techno of Jazzhop-grooves, komt hier zeker aan zijn trekken.

In de Kouter worden groteske herinneringen opgehaald met een 70s & 80s fuif. Ook hier staan Scouts (DJ's Basil & Broj) achter de knoppen die je verwennen bij deze revival. Trouwens op de Kouter zit je goed voor een Muziekbar met akoestische live optredens van o.a. Wouter (Horn), Demian, Acht Mei en in première de nieuwe Beyond 2 (een collectief van bekende en minder bekende muzikanten uit het Poperingse).

Voor de ouders en sympathisanten van onze beweging is er een heus Scoutsbal georganiseerd met DJ Jan Dasagher, alias Napoleon XIV. Een absolute must voor een stijlvolle ambiance-avond. Het bal vangt ook aan om 20 uur en de prijs bedraagt ook slechts 100/150 fr.

SouZone groeit, ook door U, maar de prijzen blijven! Je betaalt 100 fr. in voorverkoop bij Scoutsleden en 150 fr. aan de deur. Verdere informatie krijg je bij Rik Verghote (tel. 057/33 49 99) of Hans Vandelannoote (tel. 057/33 51 38).

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

SORRY ! Maar 284.891 fr. is wel echt goedkoop voor deze wagens met Duitse toptechniek !

SKODA FELICIA

Benzine : 284.891 fr.
Diesel : 374.670 fr.

SKODA FELICIA BREAK COMBI

Benzine : 374.990 fr.
Diesel : 424.990 fr.

KOM OOK LANGS BIJ UW CONCESSIONAIRE EN GENIET VAN ONZE UITZONDERLIJKE VOORWAARDEN

HUYS YANNICK, Kallestraat 16, Beveren - Tel. 057/30 00 56

VERKOOPACTIE "WINKELN IN HET DORP" • Uitslag van de trekking

Winnen 250 fr. : de loten eindigend op . . . 188 en op . . . 775.

Winnen 500 fr. :	144.446	178.143	106.183	213.076	130.472	144.965
	264.439	124.227	175.360	277.450	145.752	174.480
	231.148	250.618	264.233	220.797		

Winnen 1.000 fr. :	105.206	133.350	160.515	272.937	235.269
--------------------	---------	---------	---------	---------	---------

Winnen 5.000 fr. :	235.454 (reservenr. 211.077)
	238.240 (reservenr. 124.741)

Wint 10.000 fr. :	237.710 (reservenr. 250.202)
-------------------	------------------------------

Wint 30.000 fr. :	210.965 (reservenr. 138.753)
-------------------	------------------------------

Het reservenummer is geldig vanaf 13 februari 1997. Met de winnende loten van 250 fr. moet men rechtstreeks aankopen doen bij de handelaar waar het winnend lot werd uitgegeven. Met de grotere winnende loten bekomt men waardebons bij de plaatselijke bestuursleden van NCMV - afdeling IJzerbode.

PRINZIE
VERZEKERINGS- & ZAKENKANTOOR
89920 IJzerbode, Houtlandse Wijk, 8-8970 IJzerbode
Telefoon 057/30 20 51 - Fax 057/30 13 87
OIV registratie: 11321
Verzekeringen worden steeds ingewilligd.
Verzekering is niet aansprakelijkheid bij schade.

BBL
Monkenhey Frans directeur
Kantoor Roesbrugge
Roesbruggeplein 7
8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 18

24 UUR OP 24
LIJNEN
VERZEKERINGSKANTOOR
SOENEN
TEL. 057 30 81 41 - 057 30 81 42
CASSELSTRAAT 20 - 8970 IJZERBODE

Gemeentekrediet
MET MIJN BANK KOM IK VOORUIT
LEO LEPEE
KROMBEKE
BEVEREN

ANHYP
Roger DEPREY - PARRET
Moenaardestraat 54
8978 WATOU
Tel. 057/38 82 40
GROTE EINDEJAARSAKTIE

G
Generale bank
Waarschijnlijk het bekwaamste

KB
KREDIETBANK

BOSS
paints
Specialist in gebouwen verven
Gebr. Odul
ABELE
Paul Hespeel
WATOU
Berlin Ryckeghem
KROMBEKE

Denk ruim.
CERA
BANK
Kantoor
PROVEN - ROESBRUGGE - WATOU

Boetiek
Topz
Proven
MODE
DAMES
HEREN
&
JONGEREN
Provenplein 40A
Tel. 057/30 14 84

HSA
ALLE BELEGGEN - LENINGEN - VERZEKERINGEN
Kantoor
Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER
Houtlandse Wijk 37, 8972 ROESBRUGGE-IJZERBODE
Tel. 057/30 06 86

Confiserie Carine en Leonidas verhuizen

U vindt ons voortaan aan de Dode IJzer, op de grens van Beveren met Roesbrugge

Bergenstraat 1, 8691 Beveren-IJzer - Tel. 057/30 10 16

Jaar in jaar uit het grootste assortiment Leonidas pralines,

likeurpralines, zeevruchten, marsepein, confiserie.

Alsook een rijke keuze aan geschenkartikelen !!!

NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW

Wij openen onze nieuwe zaak met een ruime toonzaal
met exclusieve doopartikelen en verzorgde doopmanden.

- Alles voor communie, huwelijk, jubileum

- Peter- en meterstukken

- Keuze uit : porselein, hout, pluche, kraft en karton

De allernieuwste presentaties voor de aanstaande moeder.

Kom eens kijken, het loont de moeite !!!

Gratis naamkaartjes - gratis levering aan de materniteit !!!

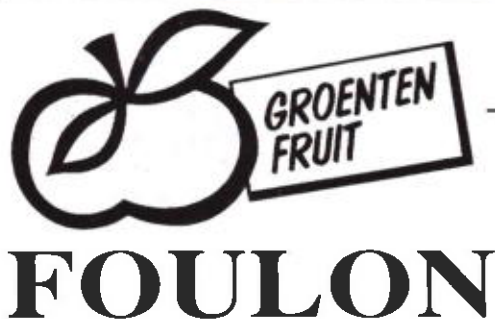
Wij openen onze nieuwe zaak op 30 januari !!!

VRIJ IN EN UIT

OPENINGSUREN : maandag : 13.30 u. tot 19.00 u.

dinsdag, donderdag, vrijdag, zaterdag, zondag en feestdagen : 9.00 u. tot 12.00 u. - 13.30 tot 19.00 u.

Woensdag gesloten.

Prof. Rubbrechtstraat 99

ROESBRUGGE

tel. 057/30.11.40

fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 15 tot en met zaterdag 18 januari

WIJNAPPELSIENEN "MORO"

28 BEF / 4 kg voor 100 BEF

Zeer sappige BERGAPPELSIENEN SALUSTIANA "PLAYBOY"

3 kg voor 115 BEF

KIWI'S

10 voor 55 BEF

per plateau (36 stuks) 165 BEF = 6 kiwi's GRATIS

TOMATEN extra

1 kg voor 54 BEF

BLOEMKOLEN

59 BEF per stuk zolang de voorraad strekt

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN

Obterrestraat 73, 8972 Proven

tel. 057/30 03 35

SOLDEN

-10 %

-20%

-30%

-40%

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

VAN 1 NOVEMBER TOT 1 MAART - openingsuren : van 9 tot 12
en van 13 tot 18.30 u. - gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

NIEUW !!!

SPAARBON TOP 5

VAN 3,15% NAAR 9% OP 5 JAAR :
DE ASLK MAAKT HET DE BELEGGERS GRAAG GEMAKKELIJK

INTERESTEN

Het eerste jaar		3,15 %
Het tweede jaar		3,65 %
Het derde jaar		4,15 %
Het vierde jaar		4,65 %
Het vijfde jaar		9,00 %

Voorwaarden op 02.1.1997

Roesbrugge-Haringe, postdatum

Geachte Mevrouw, Geachte Heer,

De eindejaarsfeesten zijn reeds achter de rug en 1997 heeft zijn intrede gedaan. Met deze wens ik U dan ook het allerbeste voor het nieuwe jaar.

Januari is de maand van het bijschrijven van de intresten in de spaarboekjes. Dit kan nu reeds gebeuren in mijn kantoor.

Voor wie zich moeilijk kan verplaatsen kom ik graag bij U aan huis. Bel mij op het nummer 057/300 866 tijdens de kantooruren voor een afspraak.

maandag, dinsdag en donderdag : van 9 tot 12 u.30

woensdag : van 9 tot 12 u. 30 en van 14 tot 17 u.

vrijdag : van 9 tot 12 u. 30 en van 14 tot 18 u.

zaterdag : van 9 tot 12 u.

Verder hoop ik U dit jaar opnieuw van dienst te zijn met de ASLK-bankprodukten alsook met de ASLK-verzekeringen.

Graag tot dan !

Vriendelijke groeten, Eddy AMELOOT, kantoorhouder

ASLK
Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT

Prof.O.Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé)

GARAGE **SERVICE**
NEVEJAN
OKKAZIEMARKT

Met WAARBORG op werk en wisselstukken inbegrepen

- 100.000 fr.

FORD	FIESTA	diesel
PEUGEOT	205	diesel

100.000 - 200.000 fr.

FORD	SIERRA break	diesel	89
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	89

200.000 - 300.000 fr.

MERCEDES	190	diesel	86
----------	-----	--------	----

300.000 - 500.000 fr.

AUDI		benzine	90
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	92
VOLKSWAGEN	VENTO	diesel	93
MERCEDES	190	diesel	92
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	92

+ 500.000 fr.

MERCEDES	C200	diesel	94
MERCEDES	C220	diesel	<i>nieuw</i>

Graaf van Hoornweg 16, 8972 KROMBEKE Tel. 057/40.00.35

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (41)

Een woordje geschiedenis

HALT DOUANE VERBODEN TE LACHEN

Opdat het niet allemaal bloedernstig zou zijn, steken we ditmaal van wal met een flinke portie humor. Douaniers of gewezen douaniers, die lachen met zichzelf. Kan het? Waarom eigenlijk niet!

"Door de eeuwen heen zijn douaniers gekend als arme drommels. Denk maar aan de tollenaar uit het evangelie. Van alle tijden ook is het ongenoegen van het individu dat de grens passeert. Wordt hij niet gecontroleerd, dan spreekt hij over luie ambtenaren. Wordt hij wel gecontroleerd, dan vindt hij alle douaniers ambetanterikken.

Voltaire wist het al toen hij tot een groep douaniers zei: "Bemin elkaar, want niemand anders doet het".

Rekening houdend met deze situatie is het bijna vanzelfsprekend dat de douanier als inspiratiebron diende voor moppentappers, cartoonisten, striptekenaars, cursief-schrijvers, enz... Douaniers zijn het zo gewoon dat zij er zelf kunnen om lachen en zijn er zelfs een beetje fier over.

Veel leesgenot dus, nu vooral de douanier een zeldzaam exemplaar van het menselijk ras gaat worden."

Zo luidt het voorwoord van de brochure "Halt douane" en "Verboden te lachen" waarmee A. Vandamme, gepensioneerd directeur der Douane en Accijnzen van Antwerpen voor de proppen kwam. Jan Hellinx en andere douaniers werkten het geheel uit tot een

genietbaar stuk waarbij we vaak de glimlach niet kunnen onderdrukken

Besluit: willen we overleven, dan is een grote dosis dagelijkse humor meer dan noodzakelijk.

Met beste dank aan de uitgever: "Archief en Museum Douane en Accijnzen - Antwerpen".

Er bestaan heel wat moppen over de douanier, de man aan de grens, waar die ook ligt. Er is geen krant, tijdschrift, maandblad, week-, vrouwen-, kinder- of ander blad dat niet eens een mop over de douane heeft gepubliceerd.

De douanier als lijdend en soms leidend voorwerp. De grenscontroles in haar vele vormen en aspecten, de douanier die van alle tijden is en op alle mogelijke plaatsen ook aanwezig is. De douanier die vele reizigers het leven zuur maakt en anderen bekoort door zijn grensbepalende aanwezigheid.

Cartoonisten hebben er vele pennen op gescherpt. In enkele losse, bijna primitieve lijnen of als het ware kunstwerkjes gedetailleerd getekend, hebben zij de douane uitgebeeld en vorm gegeven in hun spotprenten. In de voorgaande nummers van *De IJzerbode* hebben wij er al heel wat gepubliceerd.

Vaak kregen vrouwen, begiftigd met een rubensiaans en meer geboezemd voorkomen, de volle aandacht, zoals op bijgaande tekening. "Zou het allemaal echt zijn of..." vraagt de douanier zich twijfelend af. Je weet maar nooit!

Lijfsvisitaties

Van dergelijke situatie naar een echte lijfsvisitatie is voor de cartoonisten maar een kleine stap en de lijfsvisitaties zijn dan ook

een geliefkoosd onderwerp. De cartoonisten vergeten daarbij gemakshalve maar dat in werkelijkheid de lijfsvisitatie (en zeker bij vrouwen) zeer streng gereguleerd is. Tot spijt van wie het benijdt en beslist tot groot verdriet van vele douaniers zelf. Laten we eerlijk zijn en ook dit met een beetje oprechte humor bekijken. Maar in deze gevallen nemen de cartoonisten vermoedelijk hun wensen voor werkelijkheid. Dus... laten we even veronderstellen...

"Waarom is het altijd de chef die de lijfsvisitatie mag doen?" klaagt de ene (ondergeschikte) douanier tot de andere wanneer ze hun chef met een erg sexy en goed uitgebalanceerde jonge vrouw in de "chambre séparée" zien verdwijnen.

"Gaat U hier maar binnen..." zegt de vrouwelijke douane-ambtenaar tot de vrouw die zij moet "lijfs-visiteren" terwijl haar mannelijke collega's al gniffelend staan te wachten voor het raam met een éénrichtingsspiegelglas.

Maar er is ook een andere kant aan deze douanemedaille.

"Waarom moet ik niet onderzocht worden?" klaagt een oude vrijster die haar jonge en mooie reisgenote met de douanier in het aanpalend vertrek ziet verdwijnen.

"Lijfsvisitatie is niet altijd aangenaam", zegt de ene jonge reizigster tegen de andere terwijl ze het douanekantoor binnenstappen. "In deze tijd van het jaar hebben ze meestal erg koude handen."

Afleiden of ... verleiden?

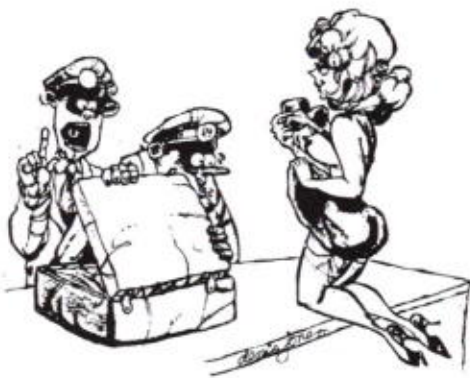
Om dan maar naar een ander onderwerp over te stappen en bij hetzelfde te blijven: er zijn ook de pogingen waarmee de grenspassante de douanier probeert te beïnvloeden, af te leiden of... te verleiden. Of hem tenminste de indruk te geven dat "zij" hem wil ver-

leiden. Tenslotte zijn de douaniers ook maar mensen (Ja ?) en ze hebben ook hun zwakke kanten (Ja ?), en dan krijg je deze resultaten.

De douanier die de koffer van een knappe jonge dame opent en op de binnenzijde ziet geschreven staan : "Hallo knappe jongen, mijn telefoonnummer is ...".

Of de goed gebouwde jonge vrouw in luchtige, zomerse vakantiekledij die tegen haar begeleider zegt : "Geen probleem, ik zorg wel dat mijn schouderbandje op het juiste ogenblik naar omlaag valt."

Of de directe uitdaging zoals op onderstaande tekening.

En dan de moppen...

Dat de douanier niet altijd als een gewone sterveling werd bekeken of bejegend, is duidelijk. Volgende moppen geven daarvan een duidelijk beeld.

Eén ervan heb ik zelf beleefd in Rekkem. Op een killige lentemorgen stonden wij, ons beschuttend tegen de gure wind, aan een huisgevel. Rond zeven uur 's morgens opende de vrouw des huizes haar voordeur, maakte de houten luiken los, haakte ze vast aan de muur en trok huiverend weer de woonkamer binnen terwijl ze tegen haar man zei : "Er is geen mens te zien op straat, juist twee kommiezen aan de gevel".

Deze mop, echt gebeurd, heb ik ooit gepubliceerd en het is ongelooflijk hoeveel varianten ervan sedertdien zijn voortverteld.

Aan de grens te Putte-Kapellen zijn twee Belgische douaniers de rechtopstaande slagboom aan het meten. Ze gebruiken daarbij een lange, opstaande dubbele ladder en een houten meetlat van twee meter.

Zegt een Hollandse toeschouwer : "Maar wat doen jullie toch ?"

"Wij meten de hoogte van de slagboom", zeggen de douaniers.

"Maar dat is toch te gek," repliceert de Hollander, "leg die slagboom neer en meet hem dan. Dat is toch veel eenvoudiger."

"Maar dat is het niet," klinkt het antwoord, "we moeten de breedte niet hebben, alleen de hoogte."

(Hoeven we erbij te vertellen dat dit een Hollandse mop is ?)

Komt een Hollander met een ezeltje bij de douane.

"Zeker op de rommelmarkt gekocht ?" vraagt de Nederlandse douanier.

"Ja," zegt het ezeltje.

(Hoeven we erbij te vertellen dat dit een Belgische mop is ?)

Bij de douane moet een pastoor zijn koffer openmaken. Er komt een mooie grote fles te voorschijn.

"Wat is dat ?" vraagt de douanier.

"Gewijd water uit Lourdes," zegt de pastoor.

De douanier ruikt er aan en zegt dan : "Wilt U een grapje uithalen, pastoor ? Volgens mij is dat zuivere cognac."

"Hallelujah...," roept de pastoor, "een wonder, er is een wonder geschied."

Een echtpaar wil een kalf over de grens smokkelen. Na lang over en weer gepraat besluiten ze het kalf mannenkleden aan te trekken en het dan gewoon achter in de auto te zetten.

Bij de grens worden ze tegengehouden door de douane. Die ambtenaar kijkt vluchtig in de wagen, laat ze doorrijden en schiet dan in een schaterlach.

"Waarom lach je ?" vraagt zijn collega.

"Achter in de wagen zat een kerel die als twee druppels water op een kalf leek", zegt de douanier.

TOP KRISTOF

Prof. O. Rubbrechtstraat 113, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 08 51 - 30 18 80

In opvolging van
Robert MAELSTAF
Anne-Marie CLAERBOUT
Emiel BISSCHOP
die U danken
voor de jarenlange trouw.

- ☐ BUTAAN - PROPAAAN
- ☐ KOLEN - HOBBYVOEDERS

 Shell GAS

Vraag : wat is het verschil tussen een stuk hout en een douanier ?

Antwoord : een stuk hout begint na een tijdje te werken.

Op zekere dag kwam een Belg uit Holland terug. Achterin zijn wagen zitten zijn vrouw en zijn twee dochters. Aan de grens gekomen verwacht de man de klassieke vraag van de douanier : "Hebt U iets aan te geven?" maar de douanier is blijkbaar in een goede bui en zegt schertsend : "Goeienavond, mijnheer. Haha, drie mooie dames meegebracht ?"

"Och", zegt de man die een beetje hardhorig is, "niet veel bijzonders."

In het jonge gezin aan de grens werd een zoontje geboren en zoals het fiere jonge ouders betaamt, werd er al van meetaf beslist over de toekomst van het kind. Er werd gepraat en gediscussieerd en men geraakt er maar niet aan uit welk beroep de kleine later zou gaan uitoefenen. Tot de vader het beu werd en besloot dat men met een geldstuk kop of munt zou gooien.

"Als het kop is," zei hij, "moet hij smokkelaar worden en als het munt is, moet hij douanier worden."

"En als het nu eens op de rand blijft staan," vraagt de jonge moeder.

"Tja," zuchtte de vader, "dan zal hij moeten gaan werken."

"Waarom zit je hier ?" vroeg de vriendelijke oude dame aan de gevangene.

"Wegens mijn geloof, mevrouw !"

"Uw geloof ?" vraagt het vrouwtje.

"Wel ja," zei de man, "ik geloofde dat de douaniers weg waren !"

Het circus is in de stad en door de directeur wordt een prijs uitgelooft voor hem of haar die de sterolifant achtereenvolgens kan doen lachen, schreien en wegvluchten. Te winnen : 5.000 fr. voor elke handeling.

En meteen waagt ook kleine Jan zijn kans. Hij gaat tot bij de olifant en fluistert hem iets in het oor. Het grote beest lacht ogenblikkelijk al zijn ivoren tanden bloot. Janneman gaat verder en opnieuw fluistert hij het logge dier iets in het oor. Ditmaal schreit de olifant echte krokodillentranen. Voor de derde maal fluistert kleine Jan hem iets in waarop het dier luid trompetterend de

piste uitrent.

Onder luid applaus overhandigt de circusdirecteur aan kleine Jan de gewonnen prijzen maar vraagt hem of hij aan het publiek toch wel eens zou willen vertellen wat hij precies in het oor van de olifant heeft gefluisterd.

"Wel, dat is heel simpel," zegt Janneman, "de eerste maal heb ik gezegd dat mijn vader bij de douane is ; de tweede keer wat mijn vader verdient bij de douane en de derde keer heb ik hem gezegd dat er nog kandidaten gevraagd worden."

Douanier tot Amerikaanse filmster :
"Nationaliteit, ouderdom, gehuwd ?"

"Amerikaanse, 25 jaar, van tijd tot tijd."

Op de luchthaven meldde zich een boordcommandant terug van een vlucht uit Zaïre aan bij de douane. Deze, nog een jonge en uiteraard ijverige ambtenaar, vroeg of hij iets aan te geven had en na de ontkenning doorzocht hij toch maar het valies van de commandant. Daarbij vindt hij een grote echte ananas.

"Haha, wat is dat voor iets ?"

"Wel...", zegt de piloot enigszins verwonderd, "dat zie je toch wel, dat is een ananas."

"Maar gij niet, zulle", zegt onze jonge douanier, "ananas, dat zit in doosjes."

Vraag : wat wordt er met een dode douanier gedaan ?

Antwoord : in het laboratorium in Leuven wordt er eerst het bier uitgetrokken en van de rest worden daarna bij Bayer slaappillen gemaakt.

Vraag : hoe pinkt een douanier ?

Antwoord : hij doet een oog open.

"Hebt U nog iets aan te geven ?" vroeg de douanier aan de vrouw voor hem.

"Niets," antwoordt de vrouw.

"Daaruit mag ik dus afleiden," zei de douanier, "dat de bontstaart die onder uw mantel uitkomt, van Uzelf is ?"

Twee douaniers liggen met het hoofd op hun schrijftafel te slapen. Een derde komt binnen, schudt een van beiden wakker en vraagt : "Wat is 't ? Gaat ge mee iets drinken?"

Deze staat recht, kijkt naar zijn nog rustende maat en vraagt hem : "En gij, Jef, gaat gij ook mee of blijft ge werken ?"

Twee fuifnummers waren gaan feesten in het buitenland. Op de terugweg besluiten zij de douanier aan de grens voor het lapje te gaan houden. In plaats van zijn paspoort reikt een van hen de douanier dan ook de spijskaart over van de zeer rijkelijke maaltijd die zij genoten hebben. De douanier bestudeert het papier, bekijkt de man en zegt : "Kalfskop, varkenspootjes... het signalement klopt helemaal. U kunt verder gaan."

De douanier aan de grens vraagt aan Moos terwijl hij vanuit België Nederland weer binnenkomt : "Heeft U pornografische platen bij U ?"

Met een verbaasde lach op zijn gelaat kijkt Moos naar de douanier en zegt : "Ik heb niet eens een pornograaf thuis."

Een douanier in uniform staat in een apotheek samen met talrijke andere klanten te wachten. De apotheker, niet om een mop verlegen, ziet hem staan en zegt zo langs zijn neus weg tegen de andere klanten : "Weet je dat je met een druppel douanezweet kanker kunt genezen ?"

"Klopt," zegt onze collega onverstoord, "maar om douanezweet te bewaren, moet je er apothekershersenen bijdoen !"

Een douanier die aan de grens stond, wilde graag overgeplaatst worden naar de stad waar zijn meisje woonde. Hij legde het slim aan boord, verzuimde enige malen op dienst te gaan en berichtte tenslotte de chef telkens dat hij ziek was en rugklachten had. Een paar weken later schreef hij een beleefd verzoek "om overgeplaatst te worden met het oog op mijn rug".

De chef schreef laconiek terug : "Ambtenaren met het oog op hun rug kunnen aan de grens onschatbare diensten bewijzen bij het opsporen van smokkelaars en kunnen dus niet gemist worden."

Aan de grens komt een chauffeur met een type Audi Quattro aangereden. De douanier

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER
Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnepanelen

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

met dienst steekt het hoofd door het raampje en ziet de inzittenden.

"Tiens", zegt hij, "alles is in orde maar U mag niet verderrijden. Er moet iemand van U hier blijven."

"Maar waarom?" vraagt de chauffeur.

"Wel, U rijdt met een Quattro en er zitten vijf mensen in."

De chauffeur en de inzittenden zijn de kluts kwijt en begrijpen het duidelijk niet. Ze proberen de douanier met alle middelen dan ook wijs te maken dat Quattro een wagentype is en niets met het aantal zitplaatsen te maken heeft. Geen kans. De douanier begrijpt het niet of wil het niet begrijpen.

"Maar enfin, dat kan toch niet," reageren de inzittenden, "breng ons bij uw chef. We willen uw chef spreken."

"Dat kan niet," zegt de douanier, "die is in volle discussie met de inzittenden van een Fiat Uno."

Een anekdote tot slot

Vóór Wereldoorlog II kon men in Frankrijk zeer voordelig herenkostuums kopen. Veel Belgen reden dus de grens over. Omdat de douaniers erg streng waren, vertrokken de "smokkelaars" in een versleten pak dat ze in Frankrijk gewoon weggooiden. Keurig in hun nieuw kostuum kwamen ze weer thuis.

In een aftands plunje nam een vriend van mijn vader de trein naar Roubaix. Daar

kocht hij een knal van een kostuum. Omdat hij zijn oude pak niet in de zaak durfde achterlaten, liet hij het nieuwe kostuum inpakken en stapte meteen terug naar het station.

In de trein naar België ging hij rustig naar het toilet, trok daar zijn versleten boeltje uit en wierp het triomfantelijk door het venster naar buiten. Dan maakte hij de doos open en bemerkte - o wee - dat men vergeten was de broek mee in te pakken.

(Deze echt gebeurde (?) anekdote verscheen in Het Nieuwsblad, Beknopt verslag, 5 maart 1991).

Echt gebeurd aan de Hollandse grens.

Een kersvers benoemde luitenant van de Belgische douane trekt er voor het eerst op uit in zijn nieuw toegewezen ambtsgebied. Onderweg ontmoet hij drie douaniers en om zijn dienstactiviteit in zijn zakboek te kunnen vermelden, vraagt hij hun naam. De sectieoverste antwoordt: "De drie ketels mosterd."

De jonge chef, nog enigszins verlegen, glimlacht maar denkt dat ze hem voor het lapje houden en herhaalt zijn vraag waarop de oudste douanier hetzelfde antwoord geeft.

Pas nu wordt de chef echt boos en dreigt met sancties als er niet serieus op zijn vraag wordt geantwoord.

"Mijnheer de luitenant," riposteert de sectieleider, "mijn naam is DEDRIE, die man heet KETELS en de derde is MOSTAERT van naam. Is het dan niet ernstig als ik zeg: "Dedrie - Ketels - Mostaert?" Dedrie en

Mostaert waren West-Vlamingen, Ketels was Limburger.

In een kleine brigade van de diepe Westhoek waren er maar vier douaniers meer zodat ze meenden elkaar door en door te kennen. Tot op zekere morgen een van hen tot een collega weet te vertellen dat er een kommis van hun brigade soms een stoeipartijtje heeft met een vrouw uit Stavele.

De twee douaniers bekijken elkaar en zegt de ene: "Ik ben het niet."

"Ik ook niet," repliceert de andere.

Vermits er maar twee kandidaten meer waren, gingen ze aan het gissen wie het mogelijks wel kan zijn. Van een zijn ze zeker dat hij het niet is, vermits veel te braaf en veel te veel Celestijn, en dat is Doortje.

Na intens speuren en uithoren kwam men uiteindelijk te weten dat het niemand minder was dan, ja wel, Doortje.

Bij de eerste gelegenheid vroeg Maurice, een van de douaniers, aan Doortje of het waar was dat hij som een vreemde ging gaan doen in Stavele.

Stoïcijns vatte Doortje het als volgt samen: "Dat is niet vreemd meer want ik heb die vrouw al veel vroeger leren kennen."

En gij nu!

Wordt vervolgd

Rik Sohier

PRESENTEERT
van november tot eind april
elke vrijdagavond het BISTRO-menu
aan een vaste prijs
STEEDS

Aperitief met hapjes
♦
Hoofdgerecht
♦
Dessert
♦
1/2 fles wijn per persoon

Dit alles voor slechts 895,- BEF p.p.
Reservatie minimum 2 dagen op voorhand

Menu's aangeduid met +100 fr. kosten 995,- BEF p.p.
Voor groepen vanaf 8 personen worden de menu's ook
opgediend op zaterdag of zondag.

17 januari
MOSELEN IN WITTE WIJN À VOLONTÉ

24 januari
KALFSZWEZERIK EN MEHELSE KOEKOEK + 100 FR.
met portosaus en fijngesneden champignons

31 januari
1/2 KREEFT AMÉRICAIN + 100 FR.
met rijst of frietjes naar keuze

7 februari
STRUISVOGELFILET MET WARME GROENTJES
met een kruidensausje en pommes parisiennes

14 februari
VALENTIJNSMENU 1195 BEF
Aperitief
Gemengd slaatje met
GEBAKKEN KEIZERSBAARS EN PIJNBOOMPITTEN

♦
AUSTRALIAN RIB EYE OP DE GRILL
(puur natuur rundvlees !!!)
Nagerecht

♦
Café de la Paix
Koen en Linda Sambaer-Rouseré
Grote Markt 20, 8970 Poperinge - Tel. (057) 33 95 78
Open elke dag behalve de woensdag

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

openingsuren:

open van 7.30 u tot 12.30 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.00 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

PETFOOD

Friskies	400 g. duo	65,-
- Rund		
- Vleesfestijn		
- Kip		
Pedigree Pal	1230 g.	89,-
Kitekat	3 x 400 g.	
	+ 1 GRATIS	

ZUIVEL

LVQR 4 sterren 8P	49,-
Drinkyoghourt 1 l	35,-
Margarine Solo	1/2 kg 58,-
Minelma	250 g 38,-

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Soyaburgers	duopack	189,-
Cander Verd.	100 tabl.	85,-

NON-FOOD

Carolyn vloeibare zeep	5 l	309,-
Sterad tablet reg. 30 st.		57,-
Ambipu parfum vull.		115,-
- Orfeo		
- Tabacco		
- Lento		

VOEDING

Melo Cakes 24 stuks	99,-
Café Noir Verkade	49,-
Deli Choc 3 var.	49,-
Chocolade repen	
	5 + 1 GRATIS
Maïzena Plus	45,-
Marie Thumas	
- witte bonen tom. 400 g	27,-
Hak	
- rode kool appel 720 g.	39,-
Miraco	
- spaghetti tom.	69,-
- macaroni kaassaus	69,-
Weense worstjes 180 g	49,-
Soepen Knorr	
- edelprei	25,-
- tomaten	25,-
- kervel	25,-
- double chicken	25,-
- jardinière	25,-
Spa water 6 x 1,5 l	159,-
Piedboeuf bruin/blond	
12 x 75 cl	229,-
Prestige De Chef + Lg	79,-

TOPPER

van 17/01 tot 26/01

**Gekookte
achterham
270,-**

CHARCUTERIE

Parijzerworst	290,-
Salami	390,-

TOPPER

**WATOUKAAS
299,-**

VOOR UW KAASPLANK

Belegen Noorderboer	270,-
Leerdammer	390,-
Mosterdkaas	390,-

VERSE GROENTEN & FRUIT

17/01 t.e.m. 19/01

Sinaasappels	3 kg voor	99,-
Moro Sinaas	2 kg voor	79,-
Witloof	STUNTPRIJS	

GRILL - RESTAURANT **DE HOMMEL LE BOURDON**

*wenst alle klanten een goede gezondheid, geluk en vreugde toe,
ter gelegenheid van **Nieuwjaar 1997.***

*Vanaf januari serveren wij nu ook ribbetjes
op **drie** verschillende wijzen : **gewoon, pikant, honing,***

*Voor de maand januari geven wij
per persoon **een consumptie gratis bij de ribbetjes**
en niet te vergeten 1 kg ribbetjes p. p., sla en frietjes
450 BEF*

Wij zijn ook beschikbaar voor feesten tot $\pm$ 50 personen.

TRAITEURDIENST

Grill - Restaurant
"DE HOMMEL - LE BOURDON"

Roesbruggestraat 4, 8691 Beveren-IJzer • Tel. 057/30 08 01

Reservatie op maandag, dinsdag en donderdag (min. 6 pers.)

WAAR KOMT HET VANDAAN?

DE PARNASSUSBERG BESTIJGEN

Zich toeleggen op de dichtkunst.

De Parnassusberg is een van de hoogste bergen van Griekenland, 2459 meter hoog. In de Oudheid was hij gewijd aan de god Apollo (god van de muziek en de geneeskunde) en aan de muzen (beschermgodinnen o.m. van de dichtkunst). Vandaar dat er gezegd wordt van iemand die aan het dichten gaat, of die gedichten fabriceert, dat hij de Parnassusberg bestijgt of beklimt.

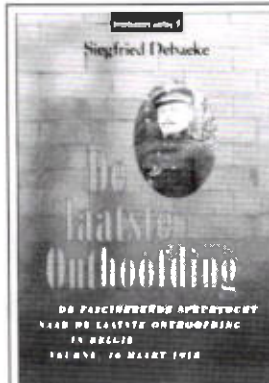
Te Staden was er destijds een herberg, die op een hoogte stond, met als uithangbord: "De Parnassusberg". Omdat dit voor velen een onbekend begrip en een moeilijk woord was, heette die plaats in de volksmond: "De Pardessusberg".

SCHRIJNWERKERIJ

REGHEERE & Zoon

- Alle nieuwbouw - verbouwingen herstellingswerken
- Eigen fabricatie : houten ramen, deuren, garagepoorten
- Binnenhuisinrichting, plafond- en muurbekleding
- PVC-ramen - rolluiken
- PVC-bekleding
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 KROMBEKE
tel. 057/40 03 71

96 blz.
25 op 18 cm
60 foto's
Prijs : 590 fr.
(+ ev. portkosten)

De laatste onthoofding in ons land vond plaats te Veurne, op 26 maart 1918. De auteur kon als eerste het gerechtelijk dossier van deze historische zaak inzien en pakt uit met een verbijsterend verhaal.

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - ROESBRUGGE
Tel. 057/30 15 57

Schoonheidsinstituut

Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
Zonnetunnels

SOLDEN SOLDEN SOLDEN OP

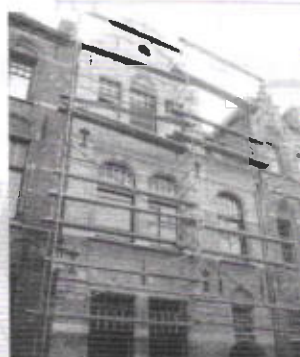
- Fantasiejuwelen
- Sjaals
- Haarmode
- Maquillage
- Panty's

VERZORGINGEN EN PEDICURE

op iedere woensdag
na 19 uur op afspraak

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 14 12

Gesloten zondagnamiddag en dinsdag

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

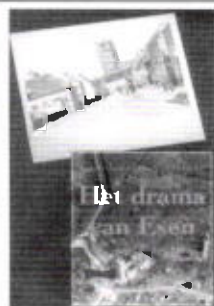
LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPEER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN

BERNARD WYFFELS

MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Het drama van Esen

Op dinsdag 20 oktober 1914 daagden vanuit Vladslo en Werken duizenden Duitse soldaten op te Esen. Ze hadden als order nog diezelfde dag de IJzer te overschrijden. In Esen zelf ondervonden ze nauwelijks tegenstand, maar vóór Diksmuide leden ze zware verliezen. Dit werd Esen fataal. De jonge Duitse soldaten veranderden in woestelingen, die zich schuldig maakten aan moord- en brandpartijen. In enkele dagen tijd schoten ze zo'n veertig onschuldige burgers moedwillig dood.

192 blz., 25 op 18 cm, 180 foto's - Prijs : 895 fr. (+ ev. portkosten)

BOEKHANDEL SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - 8972 ROESBRUGGE - 057/30 15 57

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9

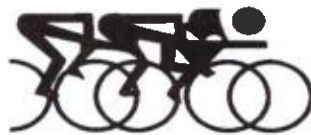
8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

FIETSEN - ONDERDELEN - HERSTELLINGEN

TOBY SPORT

TOUSSAINT TORSTEN
Bergenstraat 6 - ROESBRUGGE-BEVEREN - Tel. 057/30.09.09

Openingsuren : elke dag open van 14 tot 19 u. • Gesloten op zondag

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND JANUARI

Kaarten

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 25 januari
maandelijke kaart voor de leden
- Roesbrugge, Ontmoetingscentrum zondag 26 januari van 10 tot 13 u.
en vanaf 19 u.
- Boterkaart t.v.v. de Landelijke Gilde
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 28 januari
puntenkaart "Derde Leeftijd"

MAAND FEBRUARI

Kaarten

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 12 februari
puntenkaart "Derde Leeftijd"
- Beveren, H. Hartzaal zaterdag 15 februari vanaf 19 u.
- Roesbrugge, bij P. Gunst zondag 16 februari van 9.30 tot 13 u.
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 22 februari
maandelijke kaart voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 25 februari
puntenkaart "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Roesbrugge, bij M. Soenen zaterdag 1 februari
smijting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 8 februari
smijting voor de leden
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 8 en zondag 9 februari
smijting voor de leden

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Thibo Meeuw, zoon van Eddy en Gerda Vanstraeesele.

Overlijdens :

- Albert Van Engelandt, 78 j., echtgenoot van Decaesteker Suzanne.

LANDELIJKE GILDE

Roesbrugge - Haringe ALGEMENE VERGADERING

- Algemene vergadering op dinsdag 21 januari 1997 om 20 uur in "St.-Jozef" te Haringe.
- Bart Castelein (de wereldfietser) deinst er niet voor terug de werkelijke toestand in Zaïre te bespreken.
- Leden Landelijke Gilde gratis.
- Niet-leden : 100 fr.

HOBBYCLUB St.-Jan-ter-Blezen

• De hobbyclub viert op woensdag 5 februari in "De Ster" zijn 1-jarig bestaan. Een verrassing is voorzien voor de trouwe aanwezigen. Nieuwkomers zijn steeds welkom.

**Binnenkort
nieuwe collecties
geboorte-, huwelijks-
en communiekaarten**

Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**VOLKSWAGEN GOLF TD '92
OPEL ASTRA 1700 D '92
FORD FIESTA BENZINE '94**

SCHOONHEIDSINSTITUUT

**Valerie
VIANE**

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens

KLEUR- EN STIJLADVIES

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Sedert de moord op PS-voorman André Cools en de smeergeldaffaires Agusta en Dassault weet men dat er in de politieke wereld louches en corrupte nevenactiviteiten bestaan. Onlangs is bovendien gebleken dat de Franse vliegtuigbouwer Dassault, niet 60 miljoen, maar 10 keer zoveel, namelijk 600 miljoen aan smeergeld heeft uitbetaald. En van die 600 miljoen zijn er 450 miljoen spoorloos. Niemand weet in wiens zakken ze verdwenen zijn. En zoals we al zo vaak hebben ondervonden, zullen we dat waarschijnlijk nooit te weten komen.

Intussen heeft het onderzoek naar de afschuwelijke misdaden van Marc Dutroux, grove tekortkomingen in het werk van de politiediensten en van het gerecht laten blijken. De volkswoede steeg ten top toen men de flater beging van onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte, die de affaire Dutroux had uitgespit, op zij te schuiven, omdat hij aanwezig was op een feestje voor de geredde meisjes Laetitia en Sabine, en daar een bord spaghetti had gegeten. Dat ongenoegen kwam tot uiting op zondag 20 oktober 1996, toen in de zgn. Witte Mars, 300.000 betogers opstapten door de straten van Brussel.

Dat alles, zo beweert men, heeft de politiekers wakker geschud, en er is nu geregeld sprake van een NPC. Dat is geen nieuwe politieke partij. Absoluut niet, de oude garde die al die flaters op haar actief heeft, wenst nog niet de baan te ruimen. Maar ze willen een nieuwe façade : NCP, een NIEUWE POLITIEK CULTUUR.

We hebben in de jongste dagen, de eerste resultaten ervan gezien in de zaak van de Bergense procureur-generaal, Georges Demanet. Er wachtte die man een tuchtstraf, omdat hij in meerdere dossiers had gefaald, o.m. bij het toezicht op het onderzoek naar de verdwenen kinderen. Hij was ook in opspraak gekomen omdat hij weigerde twee door de Minister van Justitie aangestelde professoren inzage te geven in het onderzoeksdossier rond de Bende van Nijvel. Later bleek zijn zoon betrokken bij een auto-zwendel, verbonden met de affaire Dutroux. De procureur-generaal heeft echter zijn tuchtstraf niet afgewacht, hoewel pas 61 jaar, heeft hij ontslag genomen. Dat is hem onmiddellijk toegestaan, met toekenning van het volle pensioen en hij is bovendien gerechtigd de eretitel van zijn ambt te dragen. Daardoor valt de tuchtprocedure tegen hem natuurlijk stil. Hij zal nooit meer rekschap moeten geven over zijn daden !

"Wat een geluk", zegt Gusta, "dat hij niet aanwezig was op dat feestje van Laetitia en Sabine, en er geen spaghetti heeft gegeten, hij zou er niet zo goedkoop vanaf gekomen zijn !"

Niet te geloven,
Pol.

Onze hospitalisatieverzekering

**21 +
rekening**

**WIJ BETALEN UW
ZIEKENHUISFAKTUUR
EN DIT HOEFT U GEEN
CENT TE KOSTEN !**

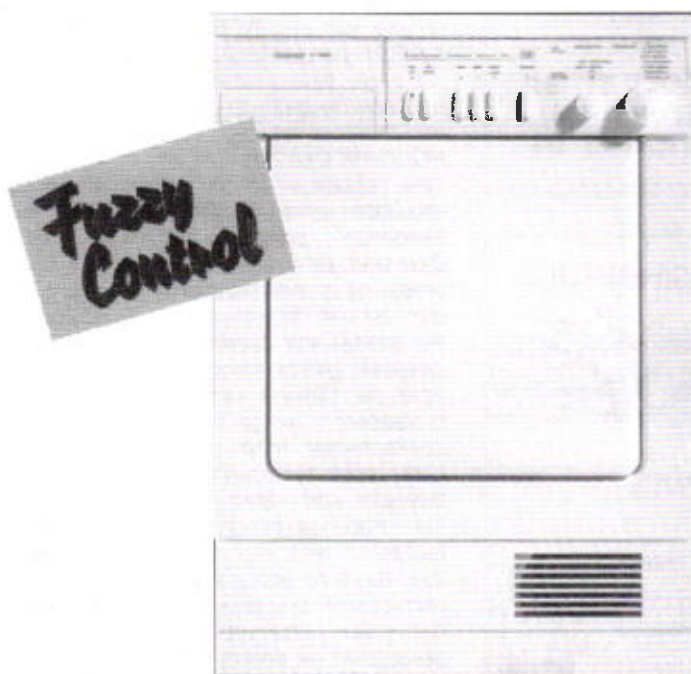
- Levenslange dekking indien aangesloten vóór uw 65 jaar
- Toetreding zonder geneeskundig onderzoek
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze
- Alle erelonen, ook bij een éénpersoonskamer, worden terugbetaald
- Onbeperkt in duur van opname en terugbetaald bedrag
- Premie wordt berekend in functie van gespaard bedrag

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. 057/30 03 55

De droogautomaten van **CONSTRUCTA**. Nieuwe vorm. Nieuwe functies.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Was op 'n zomerschen achternoe, dat Constant, den hovenier van meneere de Baron Van Overzopen, bezig was met 't bloemperk, by de trappen, aan de voordeure van de villa, te kuischen.

Op dat moment, kwam de Baron buiten, ol saffelen, met twee stokken. Constant zag dat de maarte 'n rieten zeteltje kwam buiten zetten, waar-in dat de Baron ging gaan zitten. De Baron was nog niet styf oud, maar ols gevolg van veele zwaare daagen en nachten, wist ie nogol wel van "de kozyntjes". De Baron was 'n joviaal type, 'n beetje "bon vivant" en deed het byzonder goed met zyn hovenier, di daar ol jaaren in dienst was.

"Dag meneere de Baron, hoe gaat het ?" vroeg Constant.

" 't Ga slecht, gelijk da'je wel ziet, Constant !" grolde de Baron. "Je ziet dat Baron zyn oek niet olles ennis, enné ! ... Gie zyt veele gelukkiger of ik !"

"Maar 'k gelooven dat nog zoo styf niet, wei !" replikeerde Constant ... "Je sukelt gie nu 'n beetje ... maar van joen schoone momenten è klap je niet ... Ik hèn mien osan moeten kontenteeren met mien Eufrazie, binst da'je gie maar te kiezen had ... En 'k zien ik da' joen nieuwe maarte weere 'n kategorie schooner is of mien Eufrazie !" De Baron lachte.

"Maar vertelt mien 'n keer, Constant, hoe da'je gie joen hebt kunnen verzotten op Eufrazie ?" vroeg de Baron.

"Héwè, dat is de schuld van den laatsten oorlooge !"

"Hoezoo datte !" vroeg de Baron verwonderd.

"Je moet horkten ... Ik moest ik mien, gelijk veele aan mien oude, verduiken voor den Duits ... Gie weet daarover nieten want je zat gie toen in Engeland, by de ladies, daar ... Ik mocht ik mien gaan verduiken by kennissen van mien vader, op 'n kleen doeningsche geheel ten uitkante. Ze hadden daar 'n paar koeien, eenige zwyns, è geete en oek hulder eenige dochter ..."

"En dat was Eufrazie !" lachte de Baron.

"Djuuste !" zei Constant ... "Maar die menschen durfden mien niet laten slaapen in huis, omdat dat te gevaarlyk was !"

"Voor Eufrazie ?" monkelde de Baron.

"Nee, neen !" zei Constant ... "te richelyk om è pakt te zyn van de Gestapo's ! Daarom hadden ze daar è soorte van 'n kamertje è maakt in 't geetkot en daar è bedde è zet ! Binst de dag mocht ik bykans niet buuten gaan, want die Gestapo's waaren oltyd op toer ... De boerinne brocht oltyd mien eeten en ol da'k noodig had, zoodat ik nooit maar d'occasie had Eufrazie te zien van verre ols ze op 't stik aan 't werk was ! Maar ja, je weet hoe dat dat gaat ... Achter è tyd kwam ze 's nachts zelve zonder dat d'oude menschen dat wisten. Maar in die stollingen hadden ze daar geen elektriek, wei ! En met den stollantèeren, dat ze meehad, was 't met moeite da'we mekaar zaagen. Zoodat 't ol moeste gaan "by den tast", gelijk da' wieder zeggen, ols je entwot zoekt in den donker ... En olzoo zag ik Eufrazie voor d'eerste keer van dichte in de klaaren, den dag dat d'Engelschen weerekeerden ... Maar ja, 'k had van tevooren, in den donkeren in 't geetkot, ol beloofd van met heur te trouwen en 't is raar 'k hèn 't toch nog geen minuite beklagd !"

"Dat is 't voornaamste, Constant !" zei de baron ... "Kom, we gaan binnen entwot gaan drinken. Je kunt meteen kennisse maaken met mien nieuwe maarte !"

KWAAK

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 2 februari 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

MOORD EN TERREUR IN DE WESTHOEK.

DE RODE BENDE ZAAIDE DOOD EN Vernieling (4)

Op 23 maart 1863 begon het Assisenhof van West-Vlaanderen de debatten nopens de 147 bezwarende feiten die de Rode Bende had gepleegd.

Naast de diefstallen te Dikkebus, Vlamertinge, Reningelst, Brielen, Staden en andere plaatsen, die de tien leden van de "bende" ten laste werden gelegd, waren de *hoofdwetsteñen betrekkelijk de moorden te Reningelst en Staden.* (6)

Het rekwisitoor van het Openbaar Ministerie formuleerde op 18 april 1863 een gefundeerde beschuldiging met eis tot bestraffing.

Zes van de tien werden ter dood veroordeeld, drie kregen vele jaren opsluiting en een onder hen, Evarist Vander Sype, nog geen veertien jaar oud, *werd tot den ouderdom van twintig jaeren in een verbeterings-huis opgesloten* (6).

Art. 77 van het strafwetboek vermeldt trouwens dat de doodstraf niet kan uitgevoerd worden tegen iemand die op het ogenblik van de misdaad geen volle achttien jaar oud is.

De gruweldaden van de Rode Bende moeten gezien worden in de sociale context van een verpauperde bevolking.

In Vlaenderen, overal ziet men duyzzende uytgeteerde armen uytgereykt, duyzzenden doodkleurige lippen stamelen om hulp (12).

De huisnijverheid van weven en spinnen was haar doodstrijd begonnen, een mysterieuze plaag vernielde de aardappeloogst, woekerprijzen voor graangewassen, werkloosheid, besmettelijke ziekten, bedelbenden en massale sterfte bracht de kleine man aan de rand van de afgrond.

Op het kasteel van Anselm van Caloen van Basseghem te Staden, op een boogschuit van de moordaanslag op boer Assez, zocht men in *Les 366 menus du Baron Brisse* (13), het vademecum voor de rijke keuken dat toen biezonder populair was in betere kringen, naar wat afwisseling voor het tafelen.

Rechters en magistraten, die vaak een graantje meepikten in dergelijke bevriende middens en ietsje meer dan een bord spaghetti toegeschoven kregen, waren tegenover de marginalen biezonder streng. Tussen 1835 en 1863 werden 848 delinquenten ter dood veroordeeld (14) en levenslange dwangarbeid was vaak de vergelding voor de ene of andere diefstal.

Zo werd op 10 maart 1847 (jaar van overlijden te Elverdinge van Joannes-Albertus Kesteley, vader van de kapitein van de Roode Bende) Joannes Merlevede door het Westvlaams Assisenhof veroordeeld tot *Eeuwig durende dwangarbeid om in de nacht van 30 november op 1 december 1845 te Elverdinghe ten bewoonden huize en ten nadeele van Joanna Becquaert een groote hoeveelheid verkenvleesch, by mid-*

del van uytwendige braek gestolen te hebben.

De uitgemergelde sukkelaar die met het *verkenvleesch* zijn vrouw en kinderen poogde in leven te houden, stierf twintig jaar later in gevangenschap op de *Coupure* te Gent (7).

Meer en meer protesten, eerst van uit de pers, later vanwege diverse organisaties, hekelden wantoestanden en te zware vonnissen. Van de 848 ter dood veroordeelden, werden er uiteindelijk slechts 55 door de guillotine gehalsrecht.

Op 3 april 1862 werd de 37-jarige werkmans Pieter-Jan Acke uit Westvleteren op het pleintje voor de Brugse gevangenis onthoofd (*de voorlaatste*). Het jaar daarop zou de driefoudige moordenaar Karel-Lodewijk Kesteley, kapitein van de Rode Bende te leper gehalsrecht worden. Dit werd *de laatste terechtstelling i.v.m. het 'gemeenrecht' in vredetijd in ons land.*

Het Hof van Assisen, een schouwspel

Nagenoeg één maand duurden de debatten van het Westvlaams Assisenhof die de gruweldaden van *De Roode Bende* uitvlooiden. De belangstelling was enorm. Duizenden landslieden kwamen in dichte drommen naar Brugge om getuige te zijn van het schouwtooneel dat zich binnen de muren van het Assisenhof afspeelde. Mannen en vrouwen hadden mondvoorraad meegebracht en hurkten *neer in kringen, als tijdens kampementen.* (6).

"Kesteley, maekt levendige gebaren en verwekt op de toehoorders eenen verschrikkelijken indruk"

Op zaterdag, de wekelijkse marktdag te Brugge, moesten honderden nieuwsgierigen op het Burgplein blijven, omdat de gehoorzaal van het gerechtshof stampvol was gelopen met kijklustigen.

De hoofdverdachte, K. L. Kesteley, zorgde elke dag opnieuw voor brutaliteiten, agressie, scheldpartijen en bedreigingen.

De verslaggever van de Regterlyke Kronyk van Vlaenderen beschrijft *zyne stoutheyt en onbeschaemheyt*:

"Kesteley beroept zich gedurig op God, hy daegt de getuigen uit die hy, zyne beschuldigers, doemt met hem in de andere wereld te verschynen. Hy gaet zoo verre van zich te vleyen dat men daer zyne onschuld zal zien uitschynen: hy zal daer het lam zonder vlek zyn, tusschen zyne vyanden. By hem vindt men meer stoutheyd en onbeschaemheyt en door geweld van stoutheyd en onbeschaemheyt, wil hy u misleiden. Hij loochent aenhoudelyk. Die man die alle oogenblikken zegt dat hy sterven wil om naer den hemel te gaen en zyne vergelding te ontvangen, loochent hetgeen klaerblykend is, omdat hy

verhoopt door een dergelyk stelsel zyn leven te kunnen behouden in dit traenendal zoals hy zegt. Al zyn beroep tot den hemel en de dood is valsch en is een schouwtoneel".

Om de haverklap moest de advocaat-generaal de moordenaar die geen goed oog had voor de 159 opgeroepen getuigen, tot de orde roepen.

Kesteleyn:

- "Nooit heeft men in eene zaak waer een menschenleven op 't spel staet, rekenschap gehouden met zulken flauwen praet!"

Ook de gendarmerie gaf Kesteleyn een veeg uit de pan:

- "Zie daer de mannen van den eed, mannen van eer. Zij liegen als schurken!"

Met wijdse gebaren en grote arrogantie hield Kesteleyn de talrijke menigte in de ban van zijn brutaliteit. Koude rillingen liepen over de rug van de toehoorders en meerder keren dreigde de voorzitter de zaal te laten ontruimen, toen de aanwezigen hun emoties in woord en gebaar gingen uiten.

Kesteleyn riep hen toe:

- "Ik ben onschuldig en neem God tot getuige. Nooit heb ik eenige misdaed begaen en als ik een oogenblik straf lijde voor die ongelukkige zaak, dit is omdat er geene justicie op aerde is". En zich tot het Hof wendend lachte hij:

- "Doet wat ge wilt, veroordeel my, moet ik sterven dan zal ik met groote stappen naar 't schavot gaen. Ik zal met groote vreugde en veel plezier sterven!"

Beschuldigde spreekt die woorden uit en herhaelt ze met den grimlach op de lippen en op zeer declamerende toon. Hij maekt levendige gebaren en verwekt op de toehoorders eenen verschrikkelijken indruk. ⁽⁶⁾

De voorzitter eindigde de voorlaatste zittingsdag nopens de Rode Bende met deze woorden:

- "De moorden van Reninghelst en Staden, moeten gerekend worden onder de yselijkste gruweldaden, ooit in ons land gepleegd".

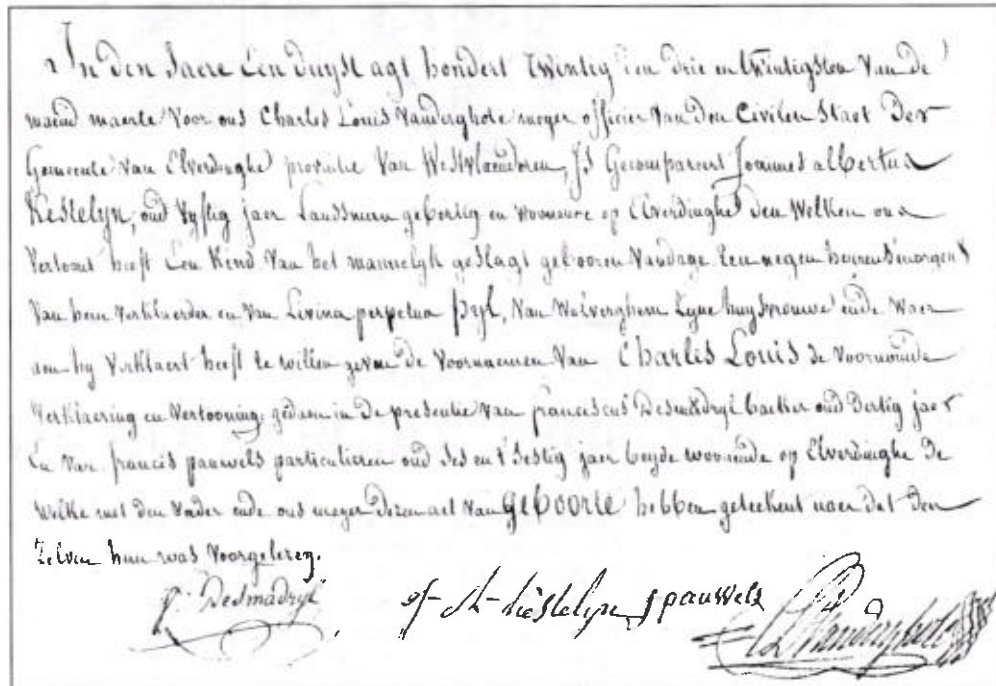
Het doek valt

Op zaterdag 18 april 1863 hield het Assisenhof van West-Vlaanderen haar laatste zitting in zake De Rode Bende. Het was markttag en uitzonderlijk goed weer. Van in de vroege morgen hadden zich honderden nieuwsgierigen op de Burg verzameld die allen een plaatsje in de gerechtszaal poogden te bemachtigen.

De ganse dag werd in de snikhete gerechtszaal tussen de advocaten van de verdediging en het Openbaar Ministerie gebekvecht en tijdens de enkele onderbrekingen waarbij het Hof zich terug trok, gaf het overtalrijk publiek lucht aan zijn emoties.

Bij het hervatten van de zitting te acht uur 's avonds, verklaarde de voorzitter de debatten gesloten en gaf lezing van de vragen die de jury moest beantwoorden.

De beschuldigten bleven gedurende de lezing zeer kalm en aandachtig luisteren. Het publiek was daarentegen zo rustig niet. De menigte stond zodanig op elkaar gepakt dat niemand voor noch achteren kon. De warmte werd stikkend en ondraaglijk. Van

Geboorteakte van Charles-Louis Kestel(e)yn. "Ten jaere Een duyst agthondert twintig den drie en twintigsten van de maend maerte (23.3.1820) schonk Livina Perpetua Pijl, echtgenote van Joannes-Albertus Kestel(e)yn het leven aan Karel-Lodewijk. Drieënveertig jaar later zou hij te leper onthoofd worden.

tijd tot tijd hoorde men angstkreten en de gendarmen droegen voortdurend personen die onpasselijk werden en met verstikkingsproblemen af te rekenen hadden naar buiten.

Na herhaalde waarschuwingen om rust en orde te handhaven, gaf de voorzitter het bevel de zaal te ontruimen.

Nadat enkele personen de zaal verlaten hadden, kwam de stilte terug en de plaats voor het publiek voorbehouden liep weldra opnieuw vol.

De warmte is ondraeglijk. Ook ziet men van tyd tot tyd mannen en vrouwen in bezwying vallen, die men uyt de zaal moet draegen. Buiten op de Burgplaats bevinden zich duizenden personen die nieuwsgierig den uytslag afwachten van dit afschuwelyk drama. ⁽⁶⁾

Te 20 u. 30 trok de jury zich terug.

Te 23 u. 30 kwam het scherp geklingel der bel aenkondigen dat de jury zyne moeilijke zending voltrokken had. De leden van de jury en het Hof kwamen in de zaal terug en er heerste een plechtige stilte. ⁽⁶⁾

Nadat de heer Six, voorzitter van de gezworenen, met luide stem de antwoorden op de gestelde vragen had voorgelezen werd het vonnis over de Rode Bende geveld.

Zes van de tien benedeleden werden ter dood veroordeeld.

Men schynt in het uitzigt van Kesteleyn eene zekere benauwdheid en onzekerheyt te lezen, maer wanneer hy de lezing hoort van het arrest van het strafwetboek dat zegt "al de tot de dood veroordeelden zullen het hoofd afgeslagen worden", heft Kesteleyn driemaal de hand boven het hoofd en paert deze gebaren met een helsen lach. Dit baert

eene hevige aendoening onder het publiek. ⁽⁶⁾

Eindelijk om kwart na één 's nachts deed de voorzitter uitspraak van het vonnis dat tot de straf des doods veroordeelde.

Toen de voorzitter zich tot de veroordeelden wendde met de mededeling dat zij drie dagen tijd hadden om zich in cassatie te voorzien, riep Kesteleyn spottend:

- "Ik wil geen genade: gy hebt myn hoofd gewild, gy zult het hebben!"

Nadat de voorzitter de gezworenen van de jury had bedankt, verklaarde hij de zitting voor gesloten.

Het doek viel over de Rode Bende.

De menigte bleef onbeweeglijk, nieuwsgierig om het gedrag van Kesteleyn te zien. Deze nieuwsgierigheid werd weldra voldaan want de man, eerst zoo kalm, begon plots te dansen wanneer de gendarmen hem komen weghalen. Kesteleyn roept uit:

- "Allons, wy gaen er naer toe" ⁽⁶⁾

Men hoorde hem nog roepen wanneer hij de zaal verliet en al dansend en zingend in de celwagen stapte.

Dat afschuwelyk toneel baert eenen pynlyken indruk onder de talloze menigte die zich op de voorplaats van het paleis van Justicie en op den Burgt bevindt ⁽⁶⁾.

De verslaggever die nagenoeg acht nummers van de Regterlyken Kronyk, jaargang 1863, met verslagen van deze Assisenzaak had gevuld eindigde zijn relaas als volgt:

- "Aldus eindigt het drama der Roode Bende, dat onder de meest vermaerde processen der regterlyke kwestieën mag aangetekend staen".

Van de zes ter dood veroordeelden werd slechts één gehalsrecht.

(vervolg blz. 25)

ROGER-A. BLONDEAU PORTRETEERT JAN PALFIJN

Roger-A. Blondeau is wetenschapshistoricus en als dusdanig één der veertig leden van het Belgisch Comité voor de Geschiedenis van de Wetenschap.

Wat meer is, hij kan schrijven: vlot, boeiend, zelfs een tikkeltje onderhoudend. Zo zie je maar, als wetenschappers een vlotte pen hebben vaart iedereen er wel bij, of zoals Gwy Mandelinck het zegt: *Zijn woord is functioneel en is een mini-luchtbrug bij de overdracht van kennis.*

Sedert 1970 al bracht R.-A. Blondeau werken van langere adem op de Nederlandstalige boekenmarkt. Het begon met *Mandarijn en Astronoom, Ferdinand Verbiest, s.j. (1623-1688) aan het hof van de Chinese Keizer*, een kanjer van maar liefst 525 bladzijden, waarvoor hij in 1974 de Prof. dr. J. Gillisprijs ontving.

Vijf jaar later schreef hij voor de prestigieuze encyclopedie *Twintig eeuwen Vlaanderen* (Heideland Hasselt 1975) deel 12 over de *Wetenschap in Vlaanderen in de 17de tot de 20ste eeuw*, waarin hij *Jan Palfijn* (blz. 226 t.e.m. 228) al duidelijk op één rij zet met de meest bekende Vlaamse medici als Jan Yperman, Andreas Vesalius, Jan-Baptist van Helmont, Filip Verheyen e.a.

In 1983 verscheen van zijn hand bij de uitgeverij Lannoo te Tielt, *Ferdinand Verbiest, als Oost en West elkaar ontmoeten*, en in 1987 bij uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge, *Ferdinand Verbiest als wetenschapsmens*, boek dat ik mocht voorstellen in de K.B. te Pittem op 29 oktober 1987.

Het jaar daarop in 1988 verscheen bij Reinaert-Het Volk te Gent zijn bestseller *Geuzen in de Westhoek, het epicentrum van de Beeldenstormen*. Niet minder dan drie herdrukken brachten dit werk in de Top 10 van de meest gelezen non-fiction literatuur. Wie herinnert zich trouwens niet de onvergetelijke persconferentie op vrijdag 21 oktober 1988 in aanwezigheid van de provinciegouverneur en talrijke prominenten.

Het lag voor de hand dat wetenschapsauteur Blondeau niet kon ontbreken in de encyclopedische reeks V.W.S.-cahiers. Onze dorpsgenoot Jack Verstappen kreeg als nr. 84 in dit lexicon reeds zijn biografie. R. Blondeau haalde het reeksnummer 142 (1). Het boekje werd op 8 juni 1990 bij De Dolle Brouwers te Esen-Diksmuide geïllustreerd onder biezonder grote belangstelling (2).

R. Blondeau bleef echter niet op zijn honger. In 1991 verscheen alweer bij Reinaert-Het Volk te Gent zijn standaardwerk *Wetenschap in de taal der Vlamingen. Vanaf Jacob van Maerlant tot de stichting van de Academiën*, waar ook hier Jan Palfijn een groot deel van hoofdstuk IV *De Tijd van geestelijke armoede* inneemt (blz 149-168).

Op 5 maart 1992 werd in de faculteit van de wetenschappen van de Universiteit Gent, de hoge universitaire onderscheiding, *de Sartonmedaille en -diploma*, aan Roger Blondeau uitgereikt als waardering voor zijn

uitzonderlijke verdiensten in het domein van de geschiedenis van de Wetenschap. Prof. dr. Michel Thiery, gewezen hoofd van de universitaire vrouwenkliniek te Gent en historicus van de geneeskunde begon bij deze gelegenheid zijn academische rede als volgt:

De Gentse universiteit heeft zopas de heer Roger-A. Blondeau onderscheiden met de Sartonmedaille en -diploma, die zij uitreikt aan geleerden die een belangrijke bijdrage hebben geleverd tot de geschiedenis van de wetenschap.

Ook Poperinge liet zich niet onbetuigd en schonk R. Blondeau, in maart 1994, tijdens een voorname plechtigheid in het Cultureel Centrum, de Cultuurtrofee van de stad.

In plaats van op zijn lauweren te rusten was al dit eerbetoon eerder een stimulans om zich verder te verdiepen in de geschiedenis van de wetenschap. Op 20 oktober 1993 werd zijn boek *Mercator van Rupelmonde* (3) te Rupelmonde voorgesteld in aanwezigheid van Monseigneur Daelemans, burgemeester Denert, Prof. Fr. Depuydt, hoogleraar in de cartografie te Leuven en tal van hoogwaardigheidsbekleders.

En het stopt maar niet.

Over een paar dagen, op vrijdag 21 febr., wordt zijn nieuw boek **JAN PALFIJN, EEN VLAAMS HEELMEESTER IN DE 17de EN 18de EEUW** (Uitgeverij Lannoo, Tielt) tijdens een academische zitting op het Kortrijkse Stadhuis geïllustreerd.

Jan Palfijn

Het nieuwe boek van Roger-A. Blondeau brengt een totaalbeeld van het leven en het werk van Jan Palfijn en situeert deze Vlaamse geleerde in de geschiedenis van de geneeskunde.

In het voorwoord van dit vulgariserend en vlot lezend wetenschappelijk werk schrijft prof. dr. M. Thiery:

"Wie zich voor de geschiedenis van de wetenschappen interesseert kent de protagonist én schrijver Roger Blondeau wiens werkkraft en oeuvre ik bewonder.

Wat Jan Palfijn betreft kan ik kort zijn. Zijn leven en de vele bijdragen die hij tot de geneeskunde leverde zijn bij herhaling in boeken en artikelen verwerkt geworden. Twee epitafen in de Gentse Sint-Jacobskerk herinneren de kerkgangers en de bezoekers aan de verdiensten van hun beroemde

ROGER-A. BLONDEAU

Palfijn

*Een Vlaams heelmeester
in de 17de en 18de eeuw*

stadsgenoot. Van de man, van wie geen enkel authentiek portret bestaat, prijken standbeelden te Kortrijk en te Gent.

Straten, medisch-historische genootschappen en ziekenhuizen, dragen en ver-eeuwigen zijn naam. Toen het Chicago Lying-in Hospital in de dertiger jaren werd gebouwd heeft prof. dr. DeLee op de binnenplaats van deze universitaire Kraamkliniek schildjes laten aanbrengen met de namen van beroemde vroedmeesters.

De naam van Palfijn, voor wie DeLee een ware verering koesterde, ontbreekt niet.

Voor de leek blijft Palfijn de uitvinder van de verlostang, het instrument waaraan ontelbare kinderen het leven te danken hebben. Hoewel Palfijn niet dé uitvinder van dit waardevolle werktuig is, was de *Manus ferreae Palfini* - zijn IJzeren Handen - de allereerste verlostang die de chirurgijns en de vroedmeesters hebben leren kennen, want - in tegenstelling tot zijn op geld en roem beluste voorgangers - heeft onze onbaatzuchtige geleerde zijn uitvinding aan de gemeenschap geschonken. Het is het imago van de menswaardige zoeker, de weldoener van moeder en kind, dat wij in ere houden.

Mede om het evenwicht van dit voorwoord te eerbiedigen wens ik er aan te herinneren dat Roger-A. Blondeau de vlijtige bij is die ons met zijn boekwerken en wetenschappelijke artikelen aan de bijdragen van zo vele belangrijke Vlaamse wetenschappers heeft herinnerd. Hij is de gezette, gezapige West-Vlaming - van huize uit mathematicus en fysicus - die sinds meerdere decennia, rustig doch verbeterd, de literatuur en archivalia bestudeert en voor ons zijn rijke en rijpe oogst samenvat.

Thans is hij volop bezig met de redactie van een vervolgwerk op zijn opus "Wetenschap in de Taal der Vlamingen" - een goudmijn - waaraan hij wellicht de titel "Weten-

Roger Blondeau bij een latere versie van Palfijns verlostang op de tentoonstelling "Van Mercator tot Frimout"

schap in Vlaanderen na 1830 en de Vlaamse Beweging" zal geven".

Auteur Blondeau is prof dr. Thierry zeer erkentelijk. Niet alleen voor dit vlelend voorwoord, waarvan wij hierboven een passus inlassen, maar vooral ... wij laten het hem zelf zeggen:

- "Prof dr. Thierry heeft mij zijn overvloedige documentatie over Palfijn ter beschikking gesteld en ik heb hem bereid gevonden de medisch-technische uiteenzettingen en toelichtingen na te kijken. Zijn op- en aanmerkingen waren voor mij een kostbare hulp!"

Het boek, prachtig uitgegeven telt 250 bladzijden en een vijftigtal illustraties. Bij het lezen ontdekken wij Palfijn in al zijn facetten. Ook voor dit boek kunnen wij net dezelfde reminiscentie aanhalen als deze van zijn Mercatorboek (3) verschenen in Het parool dd. 24 dec.1993 (4).

Blondeau geeft in zijn biografie niet alleen uitgebreide aandacht aan één aspect van het werk van de geleerde, maar belicht ook minder bekende aangelegenheden van de persoon in kwestie. (4)

Palfijn wordt geportretteerd in het tijdsbeeld bij de overgang van de 17de naar de 18de eeuw. Toen was de wetenschappelijke bedrijvigheid in de Zuidelijke Nederlanden maar van bescheiden betekenis in vergelijking met wat in het Noorden gebeurde. Het was Jan Palfijn die ons uit de roemloze vergetelheid haalde.

Omdat hij niet tevreden was met wat hij thuis bij zijn vader barbier-chirurgijn en zijn Vlaamse leermeesters had gezien, was hij in zijn grenzeloze leerzucht en met nooit gesuste ambitie bereid zijn leven lang - in de moeilijke omstandigheden van die tijd - naar het buitenland te reizen om er bij de beste anatomen en fysiologen zijn opleiding te vervolgen.

Palfijn is uitgegroeid tot een man met een universele betekenis en dit vooral dank zij zijn anatomische werken die regelmatig werden bijgewerkt en herdrukt en die in vele vreemde talen werden vertaald.

Door zijn boeken in de volkstaal te schrijven, in het bijzonder zijn *Heelkonstige Ontleeding van 's Menschen Lighaam*

(1718), kreeg de chirurgie een wetenschappelijke basis, een handvest en een status. Daardoor werd deze discipline rond het eind van de 18e eeuw waardig bevonden om in de academische leerstof te worden opgenomen.

PALFIJN. EEN VLAAMS HEELMEESTER IN DE 17de EN 18de EEUW is een boeiend boek, waarin een soort vertelkunst steekt die zeldzaam is voor een wetenschappelijk oeuvre. Blondeau opteert voor gramaticale klaarheid. Zijn objectiviteit leidt nooit tot smakeloosheid. Je proeft dat er van het mes nu en dan een puntje zout is gevallen (5).

Elie E. Balduck

Noten

- 1 In het najaar 1996, verscheen nr 179 over Walter Haesaert.
- 2 Elie E. Balduck, Roger-A. Blondeau. *Geschiedenis en Wetenschap*. ISBN 0775-5953.
- 3 R.-A. Blondeau. *Mercator van Rupelmonde*. Uitgev. Lannoo 1993. Uitverkocht.
- 4 Rob. van Dijk. *Mercator wees weg over de wereldzee*. Het Parool, vr. 24 dec 1993.
- 5 *Onder de leeslamp van Gwy Mandelincx*. De IJzerbode 23 jrg. nr. 11 nov. 1993, bladz. 568.

ROGER-A. BLONDEAU

Palfijn

*Een Vlaams Heelmeester
in de 17de en 18de eeuw*

formaat: 135 x 215 mm
aantal bladz.: 250
illustraties: 50
afwerking: gebonden
uitgeverij: Lannoo, Tielt
ISBN: 9020930575
Prijs: 895,-fr

Bestellen bij Boekhandel Schoonaert
Bergenstraat 14-16
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 15 57

Event. portkosten 130,-fr

KLEINE FISKALE KRONIEK

Nieuws inzake de vermogenstoestand

Een van de controlemiddelen die door de Administratie van de directe belastingen wordt aangewend om na te gaan of men voldoende inkomsten heeft aangegeven, bestaat erin een vermogenstoestand op te maken. Dit is een opgave van inkomsten en uitgaven zowel van bedrijfsmatige als van private aard.

Dat gebeurt voornamelijk bij een omvangrijke investering, zoals de aankoop, het bouwen of verbouwen van een onroerend goed.

Het komt ook wel voor dat een taxatieambtenaar, die in de geschriften van een belastingplichtige geen leemten of onjuistheden kan vaststellen, als bijkomend onderzoek, zonder dat er een directe aanleiding toe bestaat, om een vermogenstoestand vraagt. Maar eigenlijk MAG DAT NIET ! Want dat is hetgene men noemt : een omkering van de bewijslast.

De taxatiedienst moet eerst zelf de tekenen en indiciën (vermoedens) aanvoeren, die tot de vermogensafrekening leiden.

Dat alles blijkt weer eens uit een arrest van 14 november 1996 van het Hof van Beroep te Antwerpen.

Nu werden, naast de hoofdcontroleurs van de directe belastingen, ook de ontvangers - dus de mannen die de belastingen innen - de bevoegdheid toegekend om met het oog op de vaststelling van de betaalcracht, de vermogenssituatie van de belastingplichtigen na te gaan.

Daarom is het van belang ieder jaar te weten hoe het met uw vermogenstoestand gesteld is. Vraag dit aan uw fiscalist !

Serge BLONDEAU

Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

TE KOOP GEVRAAGD

• Zoekt huisje te koop.

Mag werk aan zijn. Tel. 059/80 91 60.

*Verandering van sfeer ? Verander van behang !
Je kunt er jaren met plezier naar kijken,
om dan toch ineens zin te krijgen in iets nieuws op de muur.
Gelukkig zijn er motieven genoeg te vinden
om eens van behang te veranderen.
De nieuwste collectie behangpapier & gordijnen
liggen in de winkel !!!*

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

DE ROODE BENDE

(vervolg van blz. 22)

Naar de guillotine

K.L.Kesteleyrn werd na de marathonzitting van het Assisenhof van zaterdag 18 april 1863 nog een paar maand opgesloten in de Brugse gevangenis. Hij toonde zich tijdens zijn laatste penitentiair verblijf opgelucht en zelfverzekerd. Hij at en dronk goed en iedere dag was voor hem, *het lam zonder vlek*, zoals hij zichzelf noemde, een bewijs dat hij het vege lijf zou redden omdat *geen macht in de wereld in staat was geweest hem de moorden te doen bekennen*.

Het lot besliste er anders over.

Op de vooravond van de warme zomerdag, 1 juli 1863, werd Kesteleyrn uit zijn cel gehaald en per trein naar de gevangenis van leper overgebracht. Dit gebeurde onder bewaking van drie rijkswachters. Het *geschuifel van 't konvooi*, dat 's morgens te 04 u. 30 zo menig keer Kesteleyrn de deur had uitgejaagd om een nieuwe dagtaak te beginnen, klonk hem nu als muziek in de oren.

Hij reisde samen met E.H. De Walle, aalmoezenier van de gevangenis en pater Platteau in een *coupé eerste klasse* en genoot van de treinreis. De gordijnen waren neergelaten en Kesteleyrn gedroeg zich als een gelukkige welstellende burger die een *speelreis ondernam*. Hij rookte sigaren, vermaakte zich met allerlei kwinkslagen en onderhield zich gestadig op een vrolijke manier met zijn reisgezellen.

Bij het uitstappen in het lepers station schertste hij:

- "Help mij uit het konvooi te stappen, anders zou ik nog mijn nek kunnen breken en 't zou de moeite niet meer zijn, mij de kop af te kappen" (15).

Na een korte nacht werd hij te 2 u. in de morgen gewekt.

Na aan pater Platteau zijn biecht te hebben gesproken, woonde hij een eerste en kort daarop een tweede H. Mis bij, waaronder hij ter H.Tafel naderde.

Aan de deur van de kapel binnen de leperse gevangenis nam hij afscheid van zijn jongste twee kinderen. *Overvloedig wenend nu, gaf hij beiden een kruisje en smeekte hen altijd wijs te zijn en zich goed te gedragen*.

Nadien woonde hij nog een derde mis bij.

Op 1 juli 1863, *korts na de zeven ure 's morgens* beklom Kesteleyrn op het Minneplein, met wankelende stap de trappen van 't schavot, dat zoals de wet voorschreef, "op een openbare plaats" was opgesteld.

Zijn gelaat was vaal bleek. Een ogenblik aanschouwde hij het hel blinkend mes van de guillotine en kuste voor de laatste maal het kruisbeeld dat pater Platteau hem aanreikte.

Daarna onderwierp hij zich gelaten aan de ultieme werkzaamheden van de beul.

Korts na zeven ure 's morgens viel zijn hoofd in de mand.

Enkele uren later werd de overlijdensakte opgesteld. Zij luidt als volgt:

Ten jaere achttienhonderd drie en zestig, den eerste July om tien ure 's morgens.

Voor ons Petrus Beke, ridder van het order van Leopold, Burgemeester ambtenaar van den burgerstand der stad Ypre. Zijn verschenen Ludovicus Franciscus Spilliaert, oud twee en veertig jaren, commiss Griffier bij de regtbank van eersten aanleg zitting houdende te Ypre en Carolus Henricus Amaré, oud een en zestig jaren, politiecommissaris beiden gehuisvest te Ypre, dewelke ons hebben verklaard, dat Carolus Ludovicus Kesteleyrn, werkmán, gehuisvest te Vlamertinghe, geboren te Elverdinge den één-entwintigsten maerte achttienhonderdtwintig, zoon van Joannes Albertus Kesteleyrn en van Lievina Perpetua Pijl, man van Verginia Melanie Eeckhout, hedend korts na de zeven ure 's morgens overleden is. En na voorlezinge de comparanten hebben met ons deze akte geteekend.

Getekend, Petrus Beke, Ludovicus Spilliaert, Carolus Amaré.

De laatste halsrechting in vredestijd

De doodstraf was bij het begin van de onafhankelijkheid van ons land nog van toepassing. Als geciviliseerde staat, of hoe het voor de Vlamingen ook mocht heten, werd de doodstraf afgeschaft in 1832.

Niet voor lang echter. Toenemende criminaliteit, ten gevolge van sociale wantoestanden, als deze in vorige bijdragen beschreven, hadden voor gevolg dat de doodstraf in 1835 weer werd ingevoerd en toegepast. De guillotine werd van onder 't stof gehaald en zou tot aan de halsrechting van Kesteleyrn in 1863, haar sinister werk verrichten. Daarna

bleef de doodstraf in de rechtspraak gehandhaafd maar de uitvoering er van niet meer toegepast.

Voor de koning, die volgens Art. 75 van de grondwet prerogatief over leven en dood van de veroordeelde beslist, werd het stilaan een gewoonte dat hij, gebruik makend van zijn recht op genadeverlening, de doodstraf steeds in levenslange hechtenis omzette.

Kesteleyrn was de allerlaatste *burger* in ons land die als terdoodveroordeelde werd onthoofd.

Wie was die man? Wie was de kapitein van *De Roode Bende* die na het verdict van het Hof van Assisen had uitgeroepen: *Ik wil geen genade. Gy hebt myn hoofd gewild, gy zult het hebben!*

Was hij bandiet, schurk, drievochtige moordenaar, marginaal of...paranoïde? Wie zal het zeggen...?

Zoveel is zeker, de Westhoek vond de rust terug. Niet voor lang echter. Een paar decennia later bracht de Bende Pollet opnieuw moord en terreur in onze vredige contreien. (16)

Elie E.Balduck

Noten

- 6 Regterlyke Kronyk van Vlaenderen. 1e jrg 1863 nrs 1 t.e.m. 8.
- 7 Daniël Merlevede. Vlaamse stam 24e jrg nr. 9 sept 1988.
- 12 D.Everaert, Napoleon Arlequeeuw, stem uit hongertijd. De Leiegouw 38e jrg nr 3.4 blz. 227.
- 13 Les 366 menus du Baron Brisse. 1200 recettes et un calendrier nutritif (Edition E.Donnaud, Rue Cassette 19, Paris 1870 (5e uitg.)).
- 14 Siegfried Debaeke. De laatste onthoofding. Uitgeverij De Klaproos, Koksijde 1996. ISBN 90-5508-034-9.
- 15 Th. Hosten, "Moorden te Westvleteren, Staden en..." Het Wekelijks Nieuws 8.8.1975.
- 16 Om de hulp die wij mochten ervaren bij het schrijven van deze bijdragen, gaat onze dank naar:
- Daniël Merlevede, voorzitter Vl. Ver. voor Familie-kunde.
- Nadine Demeulenaere, voorzitter Heemk. Kring Staden.
- Marc Berteloot, archivaris van het prov. archief West-Vl.
- Boud Balduck, die oude verweerde illustraties uit de Regterlyke Kroniek voor publicatie mogelijk maakte.

TE KOOP

WOONHUIS

Bergenstraat 21

Roesbrugge-Haringe

Volledig gerenoveerd met tuin.

Bez. : 057/30 11 27

KORTING
50-PLUSSEN

MET
WAARBORG

TANLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Geert DOOLAE GHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU

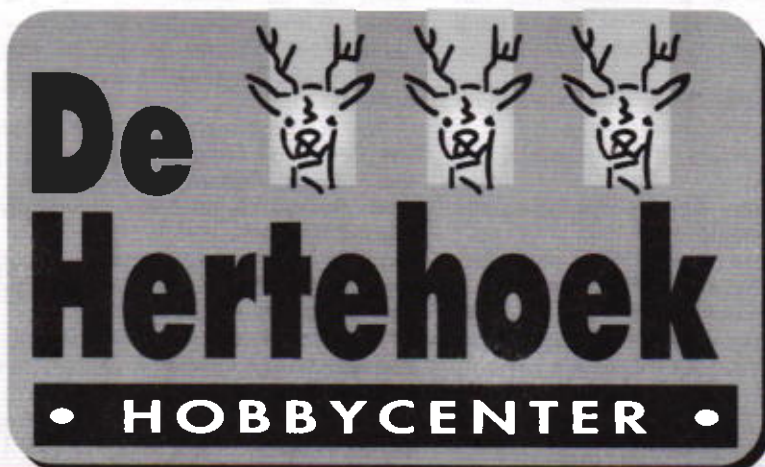
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

x Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	x Lamppetroleum
x Gasolie diesel	x Mazouttanks
x Smeermiddelen	x Veevoerders
x Kolen	
x Gas	

TOP KRISTOF • PROF. RUBBRECHTSTRAAT 113 • 8972 ROESBRUGGE

HOBBYVOEDERS
TUINPRODUCTEN
KOLEN
BUTAAN & PROPaan
BAKBLOEM
SCHOONMAAKPRODUCTEN

VOEDERS VOOR ...

- PAARDEN - KIPPEN
- SCHAPEN - EENDEN
- KONIJNEN - GEITEN
- DUIVEN
- VOGELS
- HONDEN

- PLANTAARDAPPELEN
- GROENTENPLANTJES
- BLOEM- & GROENTENZAAD
- MESTSTOFFEN
- POTGROND
- SPROEISTOFFEN

BAKBLOEM

- WIT BROOD
- BOERENBROOD
- VOLKORENBROOD
- 6 - GRANENBROOD
- 10 - GRANENBROOD

OPENINGSUREN :

zaterdag van 9 tot 12 u. en van 14 tot 18 u.
dinsdag tot vrijdag van 10 tot 12 u. en van 16 tot 19 u.
zondag en maandag gesloten

Truffels, de edelste onder de groenten, alleen in 't putje winter.

Meesterkok, Johan Debrabandere (restaurant d'Hommelkete, Poperinge) mag de eer naar zich toe halen de hopscheuten (5.000 fr./kg) als een der delicatessen onder de groenten tot in het buitenland te promoten. Deze heerlijkheid verschijnt in 't putje winter op tafel van vermaarde eethuizen. Zelfs van een gepocheerd ei maken hopscheuten een mirakel. Vraag het Johan maar.

Een andere groente, de truffel, (60.000 fr./kg) die eveneens van december tot en met maart in de betere restaurants gevonden wordt is het paradepaardje van verlijnde gastronomen.

De truffel vindt men in het departement Dordogne (Fr.) waar de Haut- en Bas-Périgord naar toeristen lonken en jaar na jaar steeds meer bezoekers in hun contreien zien opduiken.

De Périgord ligt zo'n vijfhonderd km boven Parijs en een goeie honderd km van Limoges. De Bas-Périgord wordt nogmaals ingedeeld in de Groene-, de Witte-, de Purperen- en de Zwarte Périgord. Voor zij die ter plekke op zoek gaan naar ganzelever, walnoten, bospaddestoelen of eendeborst komen het best aan hun trekken in de Périgord Vert, de Périgord Blanc of de Périgord Pourpre. Wil men echter in het mekka van de truffel terecht dan moet men naar de Périgord Noir.

In de Périgord Noir vindt men de wereldvermaarde truffelplantages waar het hoogstandje onder de culinaire delicatessen niet zonder moeite gevonden wordt. Daar gaat de truffelboer met het varken aan de leiband op zoek naar deze *peperdure* paddestoelen die zich vastenten op wortels van beuken. Daar het varken veelal de truffel opeet vooraleer de begeleider de wortelzwam kan plukken, doet men meer en meer beroep op honden, zodat de truffelboer nu meestal met de truffel-snuffelhond aan de leiband door de plantage trekt. De truffel wordt gekweekt op met keien bedekte kalkrijke grond waar maretak en truffelloot het visitekaartje van de Périgord Noir zijn.

Om deze heerlijkheid te promoten stichtte men aldaar de *Confrérie de Truffes Noir*, waar enkel gerenommeerde chefs uit peperdure restaurants lid kunnen van worden.

Rudi De Volder van het restaurant 't Convent te Lo-Reninge was de eerste Belg die in 1991 ridder geslagen werd in La Confrérie de Truffes Noir.

Om deze Franse delicatessie bij ons te promoten werd besloten een prestigieuze truffelorde op te richten in ons land. In 1995 zag de Belgische Orde van de Zwarte Diamant in 't Convent te Reninge het levenslicht.

Professor dr. Muzac, voorzitter van La Confrérie de Truffes Noir uit de Périgord zakte met zijn hoogwaardigheidsbekleders en zijn ganse gevolg af naar de Westhoek...

Jean Berquin van Rust Roest

De Westhoek is van oudsher een warme gemoedelijke plek waar gastronomie nog rechtstreek van 't veld in de keuken komt. Misschien is dit ook de reden waarom Rudi De Volder van 't Convent een truffelplantage vlak bij zijn achterdeur aanlegde.

Professor dr. Muzac was zo gelukkig met dit initiatief van zijn poulain dat besloten werd de plechtige intronisatie in de Franse tegenhanger, de Belgische Orde van de Zwarte Diamant, te Reninge te laten plaats vinden.

Jean Berquin (*Rust Roest*, Roesbrugge) was de eerste Belgische chef die te Reninge Ridder geslagen werd in de Orde van de Zwarte Diamant. Daar wij in het oktobernummer van De IJzerbode een bijdrage hebben gewijd aan Roest Rust en zijn uitbaters, willen wij volledigheidshalve die hoge onderscheiding die Jean Berquin te beurt viel bij deze vermelden.

De andere Ridders in de Orde van de Zwarte Diamant zijn :

- J.P.Bruneau, Restaurant Bruneau, Broustinlaan 73, 1080 Brussel
- Geert Van Hecke, Restaurant De Karmeliet, Langestraat 19, 8000 Brugge
- Lieven Putteman, Restaurant De Plezanten Hof, Driegoten 97, 9220 Hamme
- Chris.Denis, Clos St Denis, Grimmeringestraat 24, 3724 Viermaal
- Frans Saint-Germain, St-Germain, De Breyne Peelaertstraat 12, 8600 Diksmuide
- E.Vandekerckhove, "Gastr. Dorp" St-Anna 5, 8500 Kortrijk
- A. Pankert, Restaurant Zur Post Hauptstrasse 39, 4780 Sankt Vith.

Wij zien al met interesse uit wie bij de volgende intronisatie in de Orde van de Zwarte Diamant de Ordeversierselen van prof. dr. Muzac zullen krijgen. Al moeten wij toegeven dat culinaire hoogstandjes uit eigen bodem, zoals de hopscheuten ons desalnietemin biezonder blijven bekoren.

Elie E. Balduck

ZWIJNTJESKERMIS

in

RUST ROEST

Jean Berquin

Lindestraat 2, ROESBRUGGE

057/30 00 46 - 056/34 37 65

Gedurende gans de maand februari :
de vrijdag- en zaterdagavond en de zondagmiddag.
Uitzonderlijk op maandag 17 februari 's avonds.

Aperitief.

Acht vlees- en groentebereidingen
aan het buffet; een keuze van varkens-
delicatessen in de warme keuken.

Irish coffee. Wijn of bier.

Alles inbegrepen : 1 800 fr.

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

**Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.**

Leonidas pralines
bekend als de beste

Jaar in jaar uit steeds met
het grootste assortiment

Een waaier van mogelijkheden

Pralines - likeurpralines
zeevruchten - marsepein
cacaotruffels
Sinterklaas- en Paasfiguren
Eindejaarsgeschenken

Vrij in en uit !!!

Confiserie Carine
doopsuiker

Zeer ruime keuze voor doop,
communie en huwelijk.

Vernieuwd assortiment ...
de meest actuele doopartikelen
aan de beste prijzen.
Originele collecties te veel om op te noemen !

Bronzeren van babyschoentjes, ...

Groot assortiment geboortekaartjes en doopsuiker-
verpakking.

- gratis naamkaartjes
- gratis doopmand
- gratis levering mateniteit
Ieper - Poperinge - Veurne
- snelle levering

*De
Nieuwe
Parel*
buba

Bloemen • Kunst • Decor Atelier

L' Artistique

Rijke keuze aan :

- bloemen en snijbloemen
- bloemstukken, sierpotten en kamerplanten
- geschenkartikelen, glas- en aardewerk, beelden,
porselein, tin, koper en pluche.
- Huwelijks-, jubileum-, geboorte-
en communiekaarsen met de hand beschilderd.

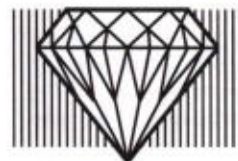
NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW
OPEN VANAF 27 FEBRUARI

Specialiteit :

Bruidsboeket, corsages, romantiekjes
en wandelstokjes voor bruidskindjes.

Drogen en inkaderen bruidsboeket !

GRAFZERKEN

*De Nieuwe
Parel bubba*

GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME

Bergenstraat 1
8691 BEVEREN - ROESBRUGGE

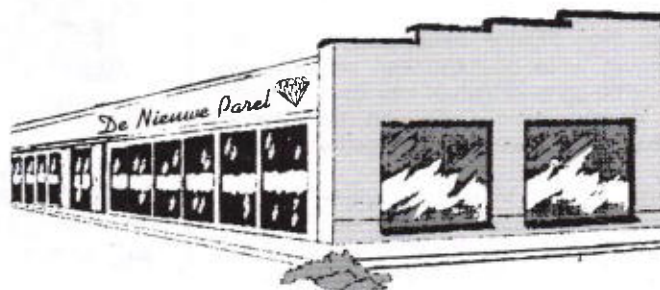
Tel. 057/30 10 06

Fax 057/30 17 94

Open : Iedere dag van 9 u. tot 12 u.
en van 13.30 u. tot 19.00 u.

Ook op zon- en feestdagen.

Gesloten : maandagvoormiddag en woensdag.

E.H. MICHEL HAGHEDOOREN 50 JAAR PRIESTER

Zondag 26 januari 1997 was het precies 50 jaar geleden dat Michel Haghedooren tot priester werd gewijd. Hij werd geboren in Watou op 17 september 1921. Sinds 1983 is hij priester in Nieuwkapelle en sinds 1991 ook in Oudekapelle. Voor de twee parochies samen heeft hij de zorg over ongeveer 500 inwoners.

Op 7 september 1940 trad hij binnen in Scheut. In september 1950 vertrok hij op 29-jarige leeftijd naar Belgisch Congo voor een verblijf van 9 jaar.

In augustus 1960 volgde zijn tweede missie. Intussen was hij tot directeur benoemd van een klein seminarie, een middelbare school met 150 internen en met beperkte middelen. Er heerste een stammenstrijd in het ondertussen onafhankelijk geworden Congo. Daarna was Michel Haghedooren nog zes jaar aalmoezenier van een groot hospitaal met de geestelijke zorg voor de omliggende dorpen om te eindigen als reispater in de omliggende dorpen van Mbujimayi, de hoofdstad van Oost Kasai, de tweede grootste stad van Zaïre. In 1980 keerde hij definitief terug naar België. Sinds 1983 is hij pastoor te Nieuwkapelle en vanaf 1991 ook te Oudekapelle.

GODELIEVE DELANOTE van HARINGE WERD MEER DAN 100 JAAR (1896-1997)

Haar levensloop werd samengevat - toen zij 100 jaar was geworden - in een toespraak door een van haar neven.

We laten die feestrede hier integraal volgen :

Oma,
Godelieve Delanote is je naam.
Gode-lief = door God bemind !

Je zag het levenslicht in België, in een klein dorpje tegen de Franse grens, dat Haringe noemt, op 3 februari 1896, vandaag 100 jaar geleden. Je kwam als 4de van 6 kinderen in het gezin van Henri en Emma Delanote-Delanote. De oudste, Florent, werd geboren in 1889, Hypoliet volgde in 1893,

Maria in 1894, dan jij, dan Madeleine in 1897 en tenslotte Gertrude in 1898. Je kinderjaren bracht je speels door met broers en zussen op de ouderlijke hoeve. De vroegtijdige dood van je twee jongste zussen confronteerde je al gauw met de harde werkelijkheid van het leven.

Je werd een "lieve", mooie, jonge vrouw naar wie menig jonge man een oogje knipte. Het was Albert Lelieur uit Stavele die het haalde.

Op 13 september 1926 beloofden je mekaar trouw in goede en in kwade dagen, voor eeuwig ! God was je getuige en ook al wie was komen kijken. Je waart beiden 30 jaar, en het avontuur begon...

's Anderendaags reeds zou je de grens oversteken, Frankrijk in. Je liet achter je, je huis, je familie, je streek, je land. Je had je kleine bruidsschat goed genaaid in je lange, waarschijnlijk zwarte rok om aan de grenscontrole te ontsnappen. De taal, daar dacht je ineens niet aan. De taal van de liefde was je kracht. Je waart op zoek naar een warm plekje waar het heerlijk nestelen zou zijn voor het gezin van je dromen. Je ging almaar door, richting West, tot in Marchainville, een klein dorpje in het enig mooie Normandië, 350 km van huis weg. Nog geen jaar later : 11 juni 1927, waart je al met drieën. Marie-Thérèse kwam je gezin verblijden.

Maar, na drie jaar hard labeur op barre rotsgrond bleek het beter de pacht niet te hernieuwen... Je pakte samen wat je bezat en met de kleine op de arm trok je weer op ... nu richting noord. Je installeerde je in Picardië, gebied van de Somme, Lamotte-Warfusée... De grond was er beter en België lag niet meer zo ver af, maar 140 km meer... Daar werd je zoon geboren, op 16 juli 1932, André zou je hem noemen. Moeizaam bouwde je aan je nieuw bedrijf, maar je eigenares was veeleisend en onverbiddelijk. Na tien jaar moeizame strijd moest je weer verderop. Zo kwam je terecht in Cérisy, het nabijgelegen dorpje. Je dochter was toen 12 jaar en je zoon 7. Het was 1939, de vooravond van de tweede wereldoorlog. Nauwelijks geïnstalleerd werd je meegedreven met de vluchtelingenstroom tot in de Oise. Na maanden ben je teruggekomen om alles wat je had, verwoest terug te vinden, verbrand, tijdens één van de vele bombardementen.

Je eigenaar, Moïse Warin nam je op in zijn eigen huis. Twee kamers kreeg je voor jullie vier... en daar werd op 1 januari 1942 Agnès geboren. Jij waart toen 46 jaar...

Wachtend op de uitkeringen van de oorlogsschade werd er inderhaast een voorlopige barak gebouwd. Daar zul je wat meer levensruimte krijgen voor je reeds zwaar gezin. Tot in 1956 zul je er kamperen. Dan pas is het nieuwe stenen huis op de fundamenteën van de oude hoeve voltooid. Intussen heeft iedereen zich op het bedrijf hard ingezet om het hoofd boven water te houden. De middelen zijn gering, de infrastructuur eenvoudig. Vier trekpaarden doen het zwaar labeur en verder wordt er met de handen gewerkt. De eerste tractor kan er

pas in 1957 komen...

Jouw taak, Oma, was de koeien melken, de boter maken en je inspannen om ze aan de man te brengen. Ook kippen en konijnen kweken en moeizaam sparen op je klein inkomen... en toch je budget zo weten te regelen dat het je mogelijk werd je gebouwen en je grond te kopen. Intussen worden je kinders groot, tijd om hun eigen weg te gaan. Marie-Thérèse huwt Michel Vicaigne in 1956. Ze gaat wonen in Soyécourt, niet heel ver. Negen jaar later, 20 april 1965, trouwt Agnès en je herleeft angstig je eigen avontuur als je haar ziet vertrekken naar Valay in Comté, op 450 km van Cérisy, om haar man André Breuillard te volgen. Op 5 oktober 1966 is het de beurt aan André die het met Josette aanpakt. Zij zullen het roer op de ouderlijke hoeve overnemen.

Met Opa zul je je terugtrekken in twee plaatsen van je nieuwe huis tot de dood van Opa je onverwacht en hard uiteenrukt, na 55 jaar samen lief en leed gedeeld te hebben. Nu blijven je alleen nog de kinderen die je intussen vijf kleinkinderen hebben geschonken. Je pendelt gemakkelijk tussen Cérisy en Soyécourt, eerst met de bus, later met de wagen die je meelift. Zelfs tot bij Agnès ben je verschillende keren gegaan.

Ondanks je zware avonturen in dit voor jou vreemde land, heb je de band met je familie en je moederland nooit verloren... Je schreef brieven, nodigde uit en als je kon ging je ook al eens voor enkele dagen op bezoek. Je zus Maria, aan wie je het meest gehecht was, kwam zelfs nog in haar oude dag, elk jaar voor een paar weken "met vakantie". In 1981 zag ik jullie nog samen in Cérisy. Jammer genoeg heeft een ongelukkige val op 25 november 1989 je levensritme sterk gewijzigd. Na een maandenlange hospitalisatie bleek het dat je je zelf niet meer zou kunnen verhelpen. Je kinderen moesten voor het rustoord opteren. Dat ging niet zonder pijn voor iedereen, maar dank zij de beste zorgen kwamen we aan "je stunt" van vandaag !

Nog een klein anekdootje : toen men in Cérisy in 1987 de 100 jaren van Clémence Darras vierde, de vrouw die vóór jou de hoeve bewoonde, heb je je laten ontvallen dat je graag ook eens als honderdjarige zou gevierd worden... Vandaag is het zo ver en wij zijn er allen : je kinderen, je kleinkinderen, zelfs je twee achterkleinkinderen, je schoonzus, je neven en nichten met hun kinderen en je vrienden...

Het doet ons allen deugd dat al wie over jou getuigde, het roerend eens was dat je leven een voorbeeld is geweest van moed, eerlijkheid, goedheid en edelmoedigheid.

We zijn allen een beetje ontroerd, maar diep dankbaar om je lang verborgen leven dat voor velen van ons, pas vandaag een openbaring wordt.

We danken je omdat je er bent voor ons en we wensen je een dag van diepe vreugde.

Dat het je goed ga !

Godelieve Delanote is overleden te Corbier (bij Amiens) op 28 januari 1997 !

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

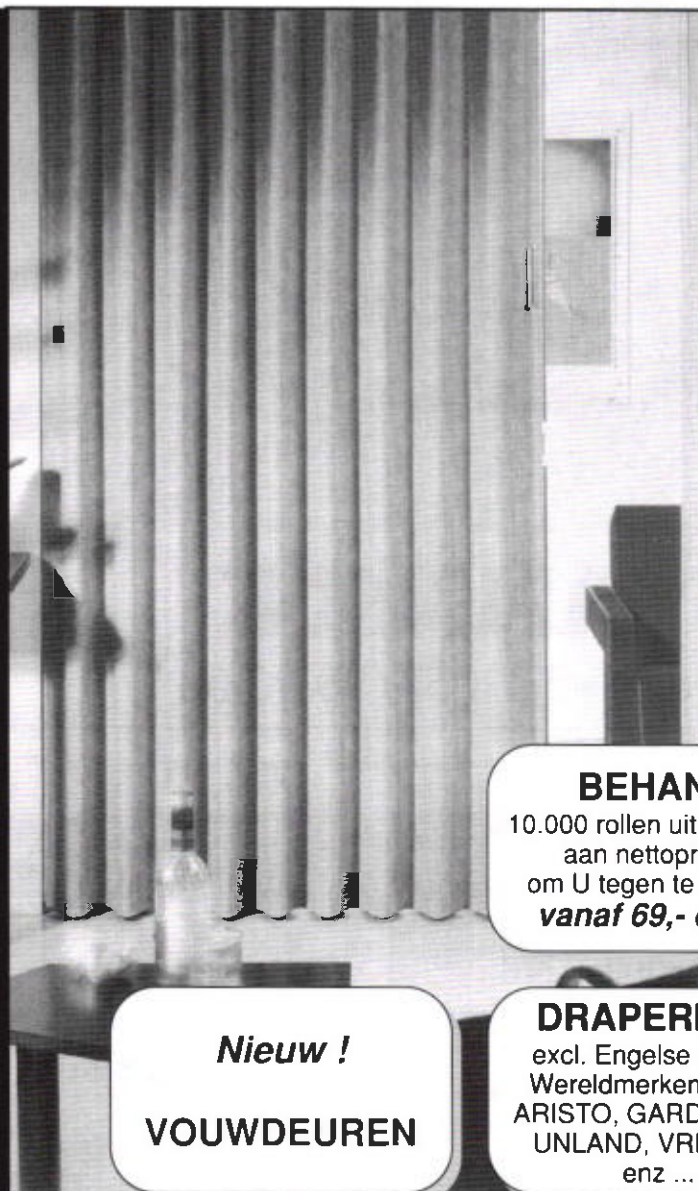
❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven
tel. 057/30 03 35

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

GRATIS
prijsbestek meten
en plaatsen van
uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten
konkurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mieren-
bussen, boenwas, trekkers,
keerders, vegers, dweilen,
sponsen, zeemvellen,
enz ...

BEHANG
10.000 rollen uit voorraad
aan nettoprijzen
om U tegen te zeggen
vanaf 69,- de rol

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

Nieuw !
VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen,
Wereldmerken : ADO,
ARISTO, GARDISETTE,
UNLAND, VRIESCO,
enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO,
GARDISETTE,
UNLAND, ARISTO,
enz ...

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

VANAF 1 NOVEMBER TOT 1 MAART - nieuwe openingsuren van 9 tot 12
en van 13 tot 18.30 u. - gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

**ONTDEK DE ŠKODA FELICIA
DIE GEEN DRUPPEL BENZINE VERBRUIKT.**

HET FELICIA-GAMMA VANAF 284.891 BF.

HUYS YANNICK

Kallestraat 16, Beveren - Tel. 057/30 00 56

**SPAREN EN
BELEGGEN**

**ES-FIX
EQUITY 3**

De stijgingen van de Franse,
Spaanse en Italiaanse beurs
"vastgeklikt"
tot maximum 10 %
elk jaar opnieuw.

Kapitaalsgarantie

Intekenperiode
van 11/02 t.e.m. 28/02

**OP ALLES
VOORZIEN**

**ASLK
HOSPITALISATIE-
VERZEKERING**

Omdat een pleister niet helpt
tegen hoge
ziekenhuisfacturen.

**VRIJDAGAVOND
4 APRIL**

Hou deze datum alvast vrij !!!

ASLK
Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT

Prof.O.Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé)

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (42)

Een woordje geschiedenis

Verdwalen in de mist

Mijn oudere broer, die boerde in Bambeke (Fr. VI.), en ik hadden op zekere dag een en ander overgebracht tot op de hoeve van Yvonne Luyssen, een grenshoeve te Beveren-IJzer in de buurt van Oostcappel (Fr. VI.).

Na nog wat gebabbeld en gekletst te hebben, trokken we weer huiswaarts naar het erf van mijn broer, zo'n 800 meter er vandaan, niet zo ver eigenlijk.

Een eindweegs verder had mijn broer, roker als hij was, zodanig trek in een sigaret dat hij onderweg voorstelde er een te roken in een klein oorlogsbunkertje. In feite was het een goed uitgebouwd mitrailleurshuis, niet ver van de hoeve Waeles, dat de Franse soldaten er in de winter van 1939-1940 gebouwd hadden in het kader van een zwak verlengstuk van de Maginot-linie.

Je kon inderdaad bezwaarlijk met een brandende sigaret doorheen de velden lopen. Iedere trek eraan geeft een rode gloed die ver te zien is, meer dan genoeg om de Franse douaniers op patrouille te alerteren.

Zo dook mijn broer de abri in terwijl, ik niet-roker, buiten de wacht hield of liever bleef wachten. Enkele minuten maar duurde het hele geval.

Maar intussen was de mist, die al aardig opgedoken was, in dichte slieren over de velden komen hangen. Een wilgenboompje dat aan de hoek van de schuilplaats stond, geraakte langzamerhand geheel omhuld en omsluierd. De duisternis was nu compleet. Gelukkig voor ons was het niet zo ver meer naar de hoeve, hooguit zo'n 300 à 400 meter. Maar wat een idioot gedacht van mijn broer om persé in de abri een sigaret te willen roken en oproken en niet te wachten tot in de eigen woning ! Toen hij uit het donker keldergat opdook, zag je werkelijk geen hand meer voor de ogen. Geen erg echter want zo dadelijk zouden wij veilig thuis belanden.

Niets is dwazer dan te stappen zonder te zien waar je heengaat. Dan besef je pas hoeveel waarnemingen je ogen opvangen en naar de hersenen doorsturen, om je zonder problemen moeilijkheden en hindernissen te helpen ontwijken.

Maar wij stapten en stapten rechtdoor, zo leek het ons toch, want moeilijk was het allerminst, gewoon doorheen een grote vlakke trekken tot aan het boerenhof. Een kwestie van minuten. Ergens hadden we zeker op de weidehaag omheen het erf moeten uitkomen maar van een haag geen spoor.

Hoe meer wij ons repten des te meer bleven wij door de velden ploeteren. Toch hoopten wij ergens een herkenningspunt te

vinden van waarop wij ons verder, in de goede richting dan, zouden kunnen oriënteren.

Hoe kon de vlakte die maar enkele honderden meters breed was, zo eindeloos uitgestrekt lijken ? De duivel mocht het weten.

Kijk, daar stond een boompje, een grote struik weliswaar, en verschieft niet, vlak bij de abri waarin mijn broer zich even had teruggetrokken. Wij stonden opnieuw bij ons vertrekpunt.

Hoe zoiets mogelijk was, wisten oudere mensen bij ervaring te verklaren. Men denkt rechtdoor te gaan maar in feite wijkt men bestendig af om een haast perfecte cirkel te beschrijven.

"Nu gaan we het anders aanpakken," besloot mijn broer, "We volgen gewoon de slootkanten, die ken ik uit het hoofd."

En zo voorzichtig tastend met de voeten, kwamen wij met enige haakse omwegen behouden op de hofplaats.

Breng eens papier !

Je kan het je niet voorstellen hoe een stukje banaal krantenpapier ons op zekere avond uit de penarie hielp.

Met een andere broer ditmaal zouden wij elk een zak tarwe overbrengen. Het was oorlog en onze ouders konden een extra rantsoen best gebruiken.

Ook die avond was de mist komen opzetten en leek de duisternis een ondoordringbare hindernis waar je op goed geluk doorheen moest.

Komend van Bambeke (Fr. VI.) stapten wij door de vlakte tussen de Dodemansweg en de Clytestraat van Beveren-IJzer, met links van ons de hoeve van Henri Maes en rechts, onzichtbaar weliswaar, de hoeven van Vandromme en Soetaert.

Ook ditmaal was het nog een kwestie van minuten om thuis te komen want bij de weide van Liza Rosseeuw konden wij naar links of naar rechts uitwijken naar de grote baan toe om zo de ouderlijke woonst te bereiken.

De weidehaag zagen wij korte ogenblikken daarna. Tot vlak erbij genaderd leek die haag plots van aanschijn te zijn veranderd. Traag doorstappend en gespannen toekijkend, in de complete duisternis, begrepen wij er niets meer van. Zo'n haag hadden wij nog nooit van ons leven gezien en die eenzame boom die er stond, nog minder. Zo kwam het ons voor.

Wij hielden halt en overlegden wat wij best konden doen om op herkenbaar terrein te komen. Ergens moest er toch een begaanbare dreef of landweg zijn !

Zo stonden wij daar, geheel gevuld in de donkerte, zonder ergens een spiertje licht te

ontwaren want het was oorlog en enig licht maken, hoe miniem ook, was door de Duitsers streng verboden om spionage of seingeveerij te beletten. Uiteindelijk besloten wij nog een vijftigtal meter te gaan om te zien of er nergens aanwijzingen waren die ons op het goede pad konden helpen.

Tot opeens, als een blijde verlossingskreet, iemand van op een toilet buiten luidop riep : "Brengt é keer papier !". Duidelijk herkende wij de stem van Rafaël Rosseeuw, een buur van ons, die, na gedaan gevoeg, vruchteloos in het duister naar stukjes krantenpapier scharrelde.

Zo wisten wij meteen dat wij bij de weide van Jules Vasseur aan de Clytestraat stonden, niet zo ver van onze woning.

Als het oog ons in bepaalde omstandigheden in de steek laat, speelt het gehoor een grote rol. Pas in dergelijke situaties is men er zich terdege van bewust.

Verraden door de sneeuw

Het was in de vooravond al flink beginnen sneeuwen toen ik mijn tweede broer opzocht om een en ander te bespreken.

"Zou je vanavond niet meegaan, elk met een zak lijnzaad ?" stelde hij voor.

"Wat denk je wel!" diende ik hem van antwoord. "Het sneeuwt almaar door. De kommiezen zullen ons spoor kilometers ver kunnen volgen."

"Dat wel, maar door de aanhoudende sneeuwbuien zullen de sporen vast en zeker uitgewist worden", wist hij te zeggen. Ik kon aan mijn broer, die op een hoeve in Bambeke werkte, niet gemakkelijk weigeren en liet me overhalen om, ondanks het sneeuwtapijt, toch de tocht te wagen. We zouden wel zien !

Lijnzaad was tijdens de oorlog een kostbaar goed want het was oliehoudend en bijzonder gegeerd op de smokkelmarkt. Met zo'n 50 kilo over te brengen was er een aardige stuiver te verdienen.

De hoeve lag niet ver van de grens en uiteraard ook niet ver van een Frans douanewachthuisje, bij Gaston Danes. Met ons links ervan te houden, moesten wij de overgang bij de frontierenwinkel van Reine Ryon trachten te bereiken om vandaar België binnen te gaan.

Lijnzaad is een beweeglijk iets. In een zak op je schouders heeft het altijd de neiging om van je weg te glijden. Je moest de zak dan ook bij twee uiteinden stevig in de greep hebben en af en toe herschudden om op de rug te kunnen houden.

Sneeuw geeft, ook in de duisternis, tamelijk veel klaarte af zodat je gemakkelijker kan opgemerkt worden. De kommiezen hielden

zich echter gezellig en knus in hun verwarmd aubetje zodat we tamelijk veilig konden doorstappen.

Bij pakken viel de sneeuw, als witte wollen dekens, over ons heen, knarsend onder de voeten. Op de duur was het één witte effenheid waarin je nauwelijks nog iets kon ontwaren.

"Pas hier maar op," waarschuwde ik mijn broer, "de Zwijnebeek is hier dichtbij, dat we er niet in tuimelen."

"Ik ken dat hier", zei mijn broer, "het is nog een eindje."

Zo dicht was de sneeuw gevallen dat je geen beekoevers meer kon onderscheiden en verderop alleen de nu wit gepruikte koppen van enkele knoestige bollaards.

Plots gebeurde het. Mijn broer die enkele stappen voorop ging, gleed uit en verdween met zak en al de beek in.

Het is geen sinecure om iemand in die situatie uit een beek te sleuren. De weggezakte glijdt voortdurend uit op de glibberige oever en ijzeld, die hem de hand reikt, staat er onvast bij op gevaar af zelf in het ijskoude water te belanden.

Als mijn broer tenslotte kletsnet op het droge (?) stond, was de pret er natuurlijk af. Maar de lijnzaad was mee in de beek terecht gekomen en mijn broer wou die er nog uithalen. Dat was een ander paar mouwen. De vijftig kilo lijnzaad woog er nu ruim honderd en het was pas na veel sleuren en trekken dat we de verzopen vracht op de oever kregen.

Nadat het meeste water er uitgelekt was, tilden mijn van de kou verstenen broer de slonzige zak weer op de schouders. Kon hem niet deren, gekte hij want hij was toch kletsnat.

Zo begon dan de calvarietocht terug naar de hoeve.

Mijn broer, die in een kamertje naast de paardenstal logeerde - om het met een groot woord uit te drukken - ontdeed er zich vlug van zijn doorzopen kleren en veegde zich helemaal droog met een verse handdoek, bij een temperatuur van amper even boven het vriespunt.

Achter de planken knabbelden de paarden op stressen hooi die ze uit de eis (ruif) trokken, waarbij hun bindkettingen tegen de ijzeren staven rammelden. Af en toe gaven ze met een achterpoot een korte klap op de kasseien.

Het leek ons plots veel interessanter om in de stal op de hooiberg te gaan liggen en een romantische avond te beleven. Was het maar niet zo koud geweest !

Van op de zolder haalde mijn broer een verse zak lijnzaad en zonder veel woorden te verspillen vatten wij de tocht opnieuw aan, worstelend doorheen de immense sneeuwmassa. Mijn broer wist nu veel beter waar de beek precies vloeiende en, behalve het gevecht tegen de sneeuw, verliep de overgang zonder grote moeilijkheden.

Tot groot verschot van onze ouders geraakten wij als echte sneeuwmannen veilig en wel thuis.

Blauwen was wroeten, klawieren, afzien en tegenslagen incasseren. Iemand zei het ooit : "Een echte hondenstiel".

Lief gezelschap.

In de Westhoek heb ik zelf ooit maar één glimworpje gezien. Zoek er maar een en ge vindt er geen.

Maar op een lenteavond, stappend met een zak tarwe door de velden, voorbij de Franse beek, was ik verrast plots een klein lichtje te zien op de punt van mijn rechterschoen. Bij iedere stap voorwaarts bleef het vast op dezelfde plaats. Na nog honderden en honderden meter te hebben gegaan, wist ik het plots : een glimworpje.

Ik vreesde dat het toch meteen zou verdwijnen, maar nee hoor, kilometers bleef ik vergezeld van mijn lieve vriendje. Het gaf een prettig gevoel samen op stap te zijn in de grauwe nacht.

Voor wij thuis kwamen heb ik zodanig hard gestampt dat mijn "liefgezel" ergens weer op een grasberm terecht kwam, waar het thuis hoorde. Zo'n ontmoeting vergeet je nooit.

Daar waren twee vrouwtjes loos !

Bij het aubetje aan de hoeve van Gaston Danes, de molenaar, waren er bestendig Franse kommiezen van dienst, overdag een of twee, maar 's nachts waren ze altijd met twee.

Jules Ryckebusch, een goed gevleesde douanier van Bambeke, was er knus gezeten in de schaduw van het wachthuisje. Zijn rust werd plots gestoord door twee giechelende jonge dames, van ronde de dertig jaar,

die met de fiets van over de grens kwamen gereden.

Jules vermoedde onraad want de vrouwtjes leken erg "goed besteld" en hun lichte corpulentie kon doen veronderstellen dat er meer onder de rokken schuilde dan enkel schoon vrouwelijk vlees.

Aangezien Jules niet eigenhandig de vrouwtjes mocht aftasten, nodigde hij hen uit hem te vergezellen naar het bureau van de douanebrigade te Bambeke, om ze daar te laten visiteren door een daartoe aangestelde douaniersvrouw. Het is een heel eind van de grens tot aan het dorp, ruim een half uur. Jules, die ik nooit met de fiets heb weten rijden, trok er te voet heen (zoals hij ook gekomen was), vergezeld van de beide vrouwen, eveneens te voet langs hun fiets.

Het was een warme zomerdag en de zon priemde ongenadig op onze voetgangers. Jules liep hoogrood aan van de inspanning. Af en toe veegde hij met zijn zakdoek het zweet weg dat van zijn voorhoofd parelde.

Toen Jules met een "oef" eindelijk de voordeur van het kantoorgebouw opende om de vrouwtjes binnen te laten, zag hij achter zich omkijkend, ontsteld en onthutst, hoe ze allebei vrolijk weer op de fiets waren gesprongen en er in flinke vaart vandoor gingen.

Jules was gewoon vergeten hun identiteitspapieren te vragen en ze voor alle zekerheid bij zich te houden.

Arme Jules, wat zal hij aan de brigadier verteld hebben ?

Wordt vervolgd Rik Sohier

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 18 december 1996 is te Oudergem overleden, mevrouw Clara Corselis, weduwe van Marcel Devloo. Zij werd geboren te Roesbrugge-Haringe op 1 februari 1913.

E.H. Ludo LEPEE pastoor te Sint-Bavo Watou en Sint-Jan-ter-Biezen

Op zondag 19 januari 1997 werd E.H. Ludo Lepee door Z.E.H. Deken Pol Mol plechtig aangesteld tot pastoor van de parochies Sint-Jan-ter-Biezen en Sint-Bavo te Watou.

Ludo Lepee werd geboren op 6 januari 1949 te Beveren-IJzer. Op 20 juli 1974 werd hij priester gewijd. Hij was eerst studiemeester en daarna godsdienstleraar aan het college te Veurne. In 1988 werd hij pastoor in Avekapelle, Eggewaartskapelle en Zoutenaie. In dat jaar werd hij ook Sportaproost voor de wielrenners van West-Vlaanderen.

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

KUNSTSCHILDER JACQUES RIERA OP DE "LUKKE"-DOZEN VAN DESTROOPER

De biscuiterie Destrooper te Lo, die reeds bestaat sedert 1886, bekend om haar lekkere boterwafeltjes en amandelbrood, heeft haar producten nu op de markt gebracht in veelkleurige blikken dozen met reproducties van schilderijen van een paar naïeve schilders. Een van hen is Jacques Riera, die bijna dertig te Roesbrugge heeft gewoond. Zijn "Bloemenmarkt" siert die prachtige dozen, met hun lekkere inhoud.

Jacques Riera werd geboren op 26 september 1916 te Troyes, de oude hoofdstad van de Champagnestreek, als tweede zoon van een Spaanse vader en een Franse moeder.

Zijn ouders hadden een wijn-, fruit- en groentehandel, waarin Jacques nadat hij de lagere school had doorlopen, de voornaamste helper werd.

Kort nadat hij het vaderland twee jaar had gediend in de mosterdstad Dijon, brak de Tweede Oorlog uit. Maar reeds bij de fameuze Duitse opmars werd hij krijgsgevangen genomen. Vijf lange jaren zat hij in verscheidene kampen.

Na zijn huwelijk met mevr. Marie-Louise Termote van Roeselare, vestigde het jonge gezin zich in de Haute-Savoie, het Alpengebied in de nabijheid van de Zwitserse grens.

Maar Jacques was een natuurliefhebber met een voorliefde voor het platteland, met zijn weidse vergezichten, en er werd besloten in Noord-Frankrijk te gaan wonen. Ze kwamen echter net over de grens, te Roesbrugge terecht, waar een ruim huis te koop stond.

Voornamelijk tengevolge van de taalbarrière had Jacques er weinig contacten met de bevolking, was hij tamelijk eenzaam en waarschijnlijk is dat een van de redenen geweest waarom hij - reeds de 60 voorbij - begon te schilderen.

Omdat hij de techniek van het vak niet geleerd had, kwam hij naar voren met een heel eigen stijl, zonder veel perspectief, met strak omlijnde figuren en in levendige kleuren: een volgeling van douanier Rousseau. Wat zijn stijl betreft, daarover lezen we in de *Kunstkoerier*, het driemaandelijks tijdschrift van de (Poperingse) Koninklijke Kunstkring Hoppeland (nr. 4, dec. 1996, p. 8): "Z'n typische stijl was reeds in z'n eerste werken onmiskenbaar aanwezig: een 'naïeve' stijl die hem niet werd aangeleerd, maar onbewust bij hem opkwam. Het was zijn manier

om de wereld te bekijken en te interpreteren. Op een heel onbevangen en speelse wijze gaf hij de indrukken weer die hij had opgedaan op de Franse marktplaatsen. Z'n favoriete onderwerpen schilderde hij met veel geduld en zin voor detail: wandelingen in het park, bloemenmarkten, huwelijksfeesten op het dorp, kermissen. In al z'n werken vinden wij de sfeer van de zondagsstemming. Het koloriet speelt een grote rol in z'n werk. Hij bracht de kleuren aan in zuivere, strak omlijnde vlakken waardoor hij z'n werken een nog grotere kracht verleende.

Kleur was voor hem het magische middel om z'n tafereeltjes uit hun banaliteit op te tillen en om te toveren tot een puur poëtische realiteit, badend in het licht van de zuivere verbeelding. Alles werd vanuit z'n fantasie geschilderd."

Met het toenemen van de jaren, werd zijn gezondheid nogal broos, en zijn schilderslust verminderde navenant. In 1996, het jaar waarin hij de tachtig zou bereiken, werd Jacques zwaar ziek en op 7 augustus diende hij dringend opgenomen in het A.Z. Sint-Jan te Brugge. Een paar weken later is hij er op 20 augustus rustig overleden.

Willem Vermandere, de kunstenaar uit Steenkerke, die voor hem een vriend was geworden en de tekst van zijn bidprentje opstelde, schreef:

"Jacques is vertrokken naar zijn paradijs, het glooiende Champagne-land van zijn kinderjaren, een stokbrood onder de arm, een fles rouge in de zak. Zie hoe blij hij zijn dorp binnenstapt, niets dan gelukkige mensen, gezellig keuvelend in de straat, de gevels hier en daar beschilderd 'boucherie' en 'boulangerie', een bloemenmarkt voor de deur, de blauwe lucht boven de daken met

kleine drijvende wolkjes heel ver weg. Jacques is voorgoed binnengetroten in de wonderwereld van zijn eigen schilderijen, de verrukkelijke taferelen die hij schiep 'depuis sa retraite'."

Jacques heeft onder ons gewoond, en we kenden hem niet. Het is erg, heel erg, dat we met hem nu moeten kennis maken via een koekendoos! (rab)

't Is Winter

't Is winter, lijk daar de bomen staan
geschoord en scheef gedreven
zo zielloos naakt ontdaan
en als ten dode opgeschreven

't Is winter, lijk daar de lucht vergrauw
van windomwoelde wolken
die rust'loos weggestouwd
een somb're vlucht vertolken

't Is winter, lijk daar voor 't weif'lend licht
de grijze mist komt hangen
hij schuift de einders dicht
en dekt een diep verlangen

't Is winter, lijk warend t'allenkant
om 't karig aas, de kraaien
alover 't dode land
met zwarte vlaggen zwaaien

't Is winter, lijk nu we wachtend zijn
op zonherboren dagen
en lente's schucht're schijn
op witte dorenhagen

Rik Sohier

N.C.M.V. VERKOOPAKTIE

Het winnend lot (nr. 210 965) ter waarde van 30.000 fr., uitgegeven in "De Fruitpoort" bij Eric Foulon te Roesbrugge, werd gewonnen door de familie Jean-Marie Couvreur uit Rexpoëde.

Het bestuur wenst de gelukkige winnaar van harte proficiat.

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

Gregoriaans koor "Cum Jubilo" presenteert het Festival 1997

Van 7 tot 11 mei aanstaande geven 23 hoogstaande gregoriaanse schola's uit Europa en Azië elkaar rendez-vous in Watou voor de zesde editie van het Internationaal Gregoriaans Festival. Voor minnaars van stilte en Gregoriaans is Watou als het ware een pleisterplek en een pelgrimsoord geworden.

De bron is zee geworden, het publiek een smeltkroes; de koren komen uit alle windstreken en de Watouse Sint-Bavokerk barst uit haar voegen. En toch blijft de sfeer er rustig, als heeft de druk van de wereld er geen vat op. Het bijwonen van het Festival is voor velen een fascinerende belevenis. Het is een ontdekking van de universaliteit van het Gregoriaans, en van haar mystieke en mediatieve kracht; een ontdekking van nobele eenvoud en lyrische schoonheid. Het Gregoriaans biedt aan de toehoorder een mysterieuze ervaring: hij wordt vervuld met een innerlijke vrede. Het Gregoriaans put haar kracht niet uit theatrale effecten, maar steunt op tere nuances. Het publiek ontdekt kunstzinnigheid in haar grote eenvoud, rijkdom in haar beperkingen in deze turbulente wereld. Door haar hogere inspiratie, haar unieke wijding en haar waar gevoel voor het religieuze is het Gregoriaans opgewassen tegen voorbijgaande stromingen en rages: het is een verheven kuur van innerlijkheid.

Een uitgebreide informatiefolder kan aangevraagd worden bij de Heer Paul D'Hondt, Oude Proven straat 18, 8978 Watou. (tel. & fax 057/388 237).

Spreekbeurt over drugpreventie te Krombeke op 21 maart 1997

Sedert het einde van de jaren '60 is er in Europa een opmerkelijke verhoging vastgesteld van de handel en het gebruik van drugs. Heden is het probleem zo groot geworden dat heel onze maatschappij erdoor wordt aangevallen.

Hoeveel misdrijven worden er niet gepleegd om inkomsten te verwerven om drugs te kunnen kopen of verkopen.

Ook ons relatief rustige Westhoek wordt niet langer gespaard. We worden steeds meer geconfronteerd met het probleem, denk maar aan de diverse drugsdoden de laatste jaren.

De publieke opinie wordt er zich meer en meer van bewust dat er iets moet aan gedaan worden, zowel repressief als preventief.

De rijkswacht van het megadistrict Ieper is zich terdege bewust van het grote drugsprobleem, en heeft vervolgens een drugpreventieteam opgestart, dat onze bevolking wil wijzen op de gevaren van druggebruik.

De feestcommissie Krombeke neemt derhalve het initiatief om een drugpreventieavond te organiseren, en dat op vrijdag 21 maart 1997 om 19.00 uur in zaal Witsoone te Krombeke.

Communiectie 1997 !!!

een uitgebreid assortiment
communiecties

fotokaders in papier
naar keuze

menüs, uitnodigingen,
tafelkaartjes

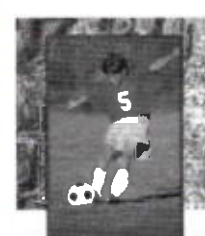
drukken van communiefoto's

Bij aankoop ontvangt
je communicant
een geschenk !!!

**één adres
Drukkerij**

SCHOONAERT

Bergensstraat 1, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 03 79 - Fax 057/30 09 80

Als je het avontuur
aandurf,
kan je volop genieten
van het leven.

Er is eerst een voorstelling door de sectoriële rijkswachter Danny Dewilde over zijn taak.

Vervolgens spreekt Wim Devos van de rijkswachtbrigade Poperinge over drugs in al zijn facetten: gevaren van drugs, waarom jongeren drugs gebruiken, verloop van het druggebruik, productinformatie, wat te doen

als ouder / opvoeder / ... bij jongeren die (pas) gebruiken, ...

Er is kans tot vraagstelling aan het panel.

De uiteenzetting is volledig gratis, en duurt ongeveer 2 uur. Op vraag van de mensen van het preventieteam worden enkel meerderjarigen toegelaten.

ROESBRUGGE VRIJE BASISSCHOOL

APERITIEFCONCERT

Na de jarenlange traditie van ouderfeesten rond een thema, gooien de leerlingen en leerkrachten van de vrije basisschool het dit jaar over een andere boeg.

Ze organiseren een aperitiefconcert, waarbij alle klassen aantreden met zang, muziek en ritme in een hedendaags kleedje. Ook enkele ouders en oud-studenten wagen een stap naar het concertpodium. Naar het schijnt zouden zelfs de leerkrachten aan het oefenen zijn ...

Alle nummers worden 'live' gebracht onder het motto 'Kijk eens wat ik durf!' Ondertussen kunt U rustig genieten van een heerlijk aperitief met aangepaste gezonde hapjes.

Het concert heeft plaats op zondag 23 maart '97, tussen 10.30 u. en 13 u. in het ontmoetingscentrum Karel de Blauwer te Roesbrugge.

Kom naar het concert en geniet - met volle teugen - van de gebrachte muziek en ... een fijn aperitief.

INDIA-project

Naar aanleiding van de vastenperiode en Broederlijk Delen organiseren we op school een INDIA-project.

Op woensdag 19 februari is er een tentoonstelling in de zaal van de school met

reisfoto's van Juffrouw Annick Vandromme die in India is geweest en heel wat voorwerpen uit de India-koffer.

Gedurende de hele voormiddag zijn ook alle ouders en belangstellenden van harte welkom op school.

Met dit India-project hopen we volgens de eindtermen een stukje te bouwen aan de mondiale opvoeding van onze kinderen en respect en begrip voor vreemde culturen en rassen bij te brengen.

23ste FRANS-VLAAMSE VEERTIENDAAGSE TE NIEUWPOORT

In 1975 startte het stadsbestuur van Nieuwpoort met de organisatie van een Frans-Vlaamse veertiendaagse, telkens tijdens de Paasvakantie.

Elk jaar werd (wordt) samengewerkt met een stad of streek uit Frans-Vlaanderen, het ons aangrenzende deel van Frankrijk, deel van het departement Nord/Pas-de-Calais. Van 29 maart tot en met 13 april 1997 wordt samengewerkt met het historisch stadje Sint-Winoksbergen.

Het thema is volksgebruiken, volkskunde en humor. Opnieuw wordt een divers programma voorgeschoteld, mede dank zij de vlotte en spontane hulp van het stadsbestuur van deze Frans-Vlaamse stad onder leiding van burgemeester Jarolewski en schepenen P. Devos. Beiden beheersen de Vlaamse taal,

wat zeker de samenwerking ten goede komt.

Ook dit jaar wordt op beide "fronten" een programma aangeboden met een officieel, een cultureel, een toeristisch, een sportief en een muzikaal karakter. Sedert enkele jaren wordt daar ook een grensoverschrijdende zoektocht aan toegevoegd.

De tocht start dit jaar in Haringe en trekt over de grens door het noordelijk deel van het Houtland om dan nog meer noordwaarts langs en doorheen het Blootland terug te keren tot in Houtem.

Over deze zowat 60 km dienen de 25 vragen te worden opgelost uit de zoektochtgids die vanaf 29 maart o.a. in de Dienst van Toerisme van Nieuwpoort te koop is aan 250 fr. 't stuk. Alle deelnemingformulieren moeten binnen zijn vóór zaterdag 12 april '97 en de finale ronde en prijsuitreiking gaan door in de feestzaal van de vismijn te Nieuwpoort op zondag 13 april a.s. om 15 u.

De organisatie is opnieuw in handen van de vzw. Werkgroep Sea Scouts en Sea Guides in samenwerking met het Nieuwpoortse stadsbestuur.

Leer ook dit jaar een stukje Frans-Vlaanderen kennen op een prettige en ontspannende manier. Doe gewoon mee.

Gedetailleerd programma in het volgende nummer van *De IJzerbode*.

Voor meer informatie :

E. Deseever

hoofd dienst toerisme en cultuur

Marktplein 7, 8620 Nieuwpoort

tel. 058/22 44 20.

PRESENTEERT
van november tot eind april
elke vrijdagavond het BISTRO-menu
aan een vaste prijs
STEEDS

Aperitief met hapjes

Hoofdgerecht

Dessert

1/2 fles wijn per persoon

Dit alles voor slechts **895,- BEF p.p.**
Reservatie minimum 2 dagen op voorhand

Menu's aangeduid met +100 fr. kosten 995,- BEF p.p.
Voor groepen vanaf 8 personen worden de menu's ook
opgediend op zaterdag of zondag.

14 februari
VALENTIJNSMENU 1195 BEF
Aperitief
Gemengd slaatje met
GEBAKKEN KEIZERSBAARS EN PIJNBOOMPITTEN

AUSTRALIAN RIB EYE OP DE GRILL
(puur natuur rundsvlees !!!)
Nagerecht

21 februari
WILDE ZALM EN GRIET
badend in een roomsausje met fijngesneden groentjes

28 februari
GEGRILDE COTE À L'OS
met bearnaise, sla mixed en frietjes

7 maart
DE ECHTE BOUILLABAISE UIT MARSEILLE
met croûtons en rouille

14 maart
WATERZOOI VAN VIS
Café de la Paix
Koen en Linda Sambaer-Rouseré
Grote Markt 20, 8970 Poperinge - Tel. (057) 33 95 78
Open elke dag behalve de woensdag

WAAR KOMT HET VANDAAN?

AAN DE KAAK STELLEN

*Iemand openlijk te schande maken,
of nog : een wantoestand openbaar
maken.*

Oorspronkelijk was de *kaak* een ton, waarop een veroordeelde tot spot van het volk, wegens de een of andere wandaad werd tentoongesteld. Daarom zegde men aanvankelijk (in de Middeleeuwen) : *op de kaak stellen*.

In latere tijd verstond men onder de *kaak*, de gerichtspaal (gericht = gerecht), of schandpaal, waaraan in het bijzonder tijdens de marktdag misdadigers werden vastgeklonken, om zo door de voorbijgangers te worden bespot en geschandvlekt.

Vanaf het tot stand komen van het onafhankelijke België (1830) werd de schandpaalstraf bij ons niet meer toegepast.

SCHRIJNWERKERIJ

REGHEERE & Zoon

- Alle nieuwbouw - verbouwingen herstellingswerken
- Eigen fabricatie : houten ramen, deuren, garagepoorten
- Binnenhuisinrichting, plafond- en muurbekleding
- PVC-ramen - rolluiken
- PVC-bekleding
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 KROMBEKE
tel. 057/40 03 71

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnepanelen

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
Zonnetunnels

*Denk aan hem of haar
met een kleine attentie op 14 februari,
want dan is het Valentijn*

**Nieuwe lampen in de zonnetunnel
vanaf 1 maart !**

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 14 12

Gesloten zondagmiddag en dinsdag

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN

BERNARD WYFFELS

MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

PEDICURE

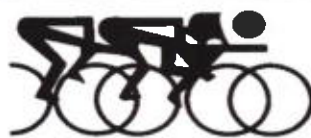
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagmiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

FIETSEN - ONDERDELEN - HERSTELLINGEN

TOBY SPORT

TOUSSAINT TORSTEN
Bergenstraat 6 - ROESBRUGGE-BEVEREN - Tel. 057/30.09.09

Openingsuren : elke dag open van 14 tot 19 u. • Gesloten op zondag

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND FEBRUARI

Kaartingen

- Beveren, H. Hartzaal
zaterdag 15 februari vanaf 19 u.
- zondag 16 februari van 9.30 tot 13 u.
- Kaarting t.v.v. H. Hartzaal
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 22 februari
maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 25 februari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND MAART

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 12 maart
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 22 maart
maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 25 maart
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Roesbrugge, bij M. Soenen
zaterdag 1 maart
smijting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 8 maart
smijting voor de leden
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 8 en zondag 9 maart
smijting voor de leden

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Thibo Meeuw, zoon van Eddy en Gerda Vanstraesele.
- Sabrina Bailleul, dochter van Christophe en Cathérine Coevoet.

K.A.V. Roesbrugge-Haringe

- Woensdag 5 maart om 19.30 u.: bezinning in het kerkzaaltje te Roesbrugge.

J.K.A.V. Roesbrugge-Haringe

- Vrijdag 21 maart: Lentefeest. Uitnodiging volgt.

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Maandag 10 maart: Gewestelijke vergadering "De waarde van de kunst" in de "Sceure" te Oostvleteren om 20 u.
- Dinsdag 25 maart en 22 april, telkens om 20 u. in het Dorpshuis te Haringe: "Koude bufetten".

W.T.C. Karel de Blauwer

- De wielertoeristen Karel de Blauwer starten op zondag 6 april.

Er zijn oefenritten iedere zondag van de maand maart. De dinsdagrijders starten op 1 april. Geen oefenritten.
Inschrijving op zondagen 2 en 9 maart van 10.30 tot 12 u. in het lokaal "De Gouden Arend" te Roesbrugge.

SINT-JAN-TER-BIEZEN • HOBBYCLUB

Onze volgende hobbybijeenkomst heeft plaats op woensdag 5 maart 1997 om 14 u. in "De Ster". Iedereen, ook nieuwkomers, zijn van harte welkom.

Koop je van de maand
Ringmap PVC
2 ringen - fmt A4

65 fr.

Geldig zolang de voorraad strekt.

Boekhandel Schoonaert
Bergenstraat 14 • Roesbrugge

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**MITSUBISHI SPACE 2000 D '95
OPEL CORSA 1500 D '94**

SCHOONHEIDSIINSTITUUT

**Valerie
VIANE**

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens

KLEUR- EN STIJLADVIES

Esthetiek • Parfumerie
Pedicure
Zonnebank • 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Eerstaanwezend commissaris Eddie Suys van de nationale brigade van de gerechtelijke politie, vraagt al maanden meer manschappen om de "Brusselse" Dutroux-onderzoeken, speciaal in verband met Michiel Nihoul, meer te kunnen uitdiepen. Maar daar wordt helemaal niet op gereageerd. Dat zijn oversten niet ingaan op zijn redelijk verzoek, interpreteert Suys als een duidelijke tegenwerking. Zodat kan verondersteld worden dat Nihoul en Co een soort bescherming genieten.

Dat is in ons land een klassieke manier van doen. Als er een wet wordt uitgevaardigd, om de publieke opinie te sussen, maar die men niet graag overal ziet toepassen, dan wordt dat natuurlijk niet uitdrukkelijk gezegd aan de ambtenaren die met de uitvoering belast zijn. O, nee, dat zou te veel reacties oproepen. Men gaat veel subtieler te werk, men stelt onvoldoende personen en middelen ter beschikking om de klus te klaren. Zo wordt de wet door de overheid zelf gedwarsboemd. De vriendjes die men de hand boven het hoofd wil houden, moeten hun slaap niet laten.

Dat gaat ook zo bij de belastingen. Daar zijn de diensten bestendig onderbemand. Niettegenstaande de vele afgestudeerden, die wachten op een job, en die geld in het laadje zouden kunnen brengen, worden er onvoldoende aanwervingen gedaan. De reden is duidelijk: met meer personeel zouden ook de financiële instellingen en de grote bedrijven degelijk kunnen onderzocht worden, en dat mag niet! Want van daaruit worden de politieke partijen gesponsord. En voor wat, hoort wat! Je gaat toch geen mensen ambeteren waar je terecht kunt om geld te vragen, of beter nog, die zelf miljoenen komen aanbieden. Of dacht je soms dat al die giften zomaar belangeloos worden gedaan?

De kleine man moet betalen en inleveren, de kapitalisten profiteren. Het begon al onmiddellijk na de jongste wereldoorlog. De naïeve fabriekswachter, die in zijn geveerd soldatenplunje, met een oud mauser-geweer, wacht had geklopt op een vliegveld, kreeg twintig jaar. De grote fabrikanten, die de hele oorlog het Duitse leger hadden bevoorrad, die de oorlog hadden bestendigd, en daarbij nog fortuinen hadden verdiend, werden ongemoeid gelaten!

Je moet tenslotte weten dat de knoeiboel die nu voortdurend aan het licht komt, maar de vuile laag is die bovendien. Dieper zit er nog veel meer smurrie.

"Intussen", zegt Gusta, "boert Jean-Luc altijd maar verder, tot in 1999, wat er ook gebeure. En tegen die datum - als hij misschien afgestraft wordt - doet hij een nieuwe gooi naar de Europese Commissie. Loodgieters kan men overal gebruiken."

Wat mogen we nog verwachten?
Pol.

Onze hospitalisatieverzekering

**21 +
rekening**

**SEDERT 01/01/97
NIEUWE VOORWAARDEN
MET NOG MEER
VOORDELEN (*)**

- Levenslange dekking indien aangesloten vóór uw 65 jaar
- Toetreding zonder geneeskundig onderzoek
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze
- Alle erelonen, ook bij een éénpersoonskamer, worden terugbetaald
- Onbeperkt in duur van opname en terugbetaald bedrag
- Premie wordt berekend in functie van gespaard bedrag : hoe meer u spaart, hoe minder u betaalt voor de verzekering

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. 057/30 03 55

(*) Voor gedetailleerde voorwaarden : zie algemene polisvoorwaarden

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Remietje Retaar, é bejaard boertje van den "Elzenhoek" ging, op 'n voornoene, binnen in "t Zwaantje" om 'n pinte. Aan den toog stoeg Mielten Schaveel en nog 'n anderen, te klappen met Liese, de bazinne. 't Was binst de groote vacance, en 't ging over 't jonkvolk van tegenwoordig.

"Hewè, nuuze Marianne, is nu zestiene !" vertelde dien anderen, "en ze is voor veertien dagen weg met heur lief naar Spanje !"

"Maar ja, de tijden zijn ongehoord veranderd, ennée !" zei Mielten ... "ze zijn nu in olles op é leert ols ze uit schoole kommen !" Ol hetgeene dat ze nodig hén, zit van 't vrouwvolk "in hulder saccoche !"

"Wel, wuk 'n verschil bij in nuuzen tijd !" zuchtte Liese ... "wieder mochten djuuste olle jare, naar de Boetprocessie gaan in Veurne, en ol da' wieder mei hadden in nuuze saccoche, was nuuzen permis, vijf frank voor op de foore, nuuzen snuitneusdoek en é gebed van "Keizer Karel", omdat we geen ongelukken gingen teegenkommen met nuuzen veloo !"

"Jamaar, Liese" lachte Mielten ... "hetgeen dat ze nu mè hén in hulder saccoche, is oek om geen ongelukken teegen te kommen !"

"Hoe wil je zeggen?" vroeg Remietje Retaar, die 'n beetje traage in 't verstaan was ...

"Kom !" zei Mielten ... "k gaan 't in joen oore zeggen, omdat de bazinne dat niet moet hooren !" d' Anderen lachten.

"Ha, datte !" zei Remietje ... "naamt dat nu olzoo? ... Maar dat bestoeg ol binst den Eersten Oorlooge, wei ... Maar dat had toen 'n andere naame ... 'k Weeten nog goed, da' wieder, djuuste achter den oorlooge - 'k was ik toen acht jaar oud - ol speelen in de barakken van d'Engelsche soldaten, é paksche met entwot zulks é vonden hadden ... en ols we vroegen aan moeder waarvooren dat dat diende, zei ze, dat dat entwot was dat de dokteurs gebruikten !"

"Maar ze loog zij waarschijnlijk niet, wei !" lachte Mielten. Ze klaptten en lachten nog 'n beetje en gingen voort.

"Je moet dat 'n keer vertellen aan Maine !" zei Mielten in 't buitengaen teegen Remietje. Onder route, was Remietje daarmee bezig en trachtte die naame te onthouden, dat Mielten in z'n oore é zaid had. Ols Remietje in de keuken kwam, was Maine aan 't eeten bezig en Jantje, 't zeuntje van hulder dochter Jenny, van 'n jaar of drie, reed rond de keukentafel met zijn driewielvelootje ...

"Je moet 'n keer horkten, Maine !" zei Remietje en 'n begoste te vertellen wuk dat 'n in "t Zwaantje" hoort had ... Maar ols 'n wilde begonnen over die saccoche en wuk dat Mielten é zaid had, kwam die naame niet in z'n gedacht ...

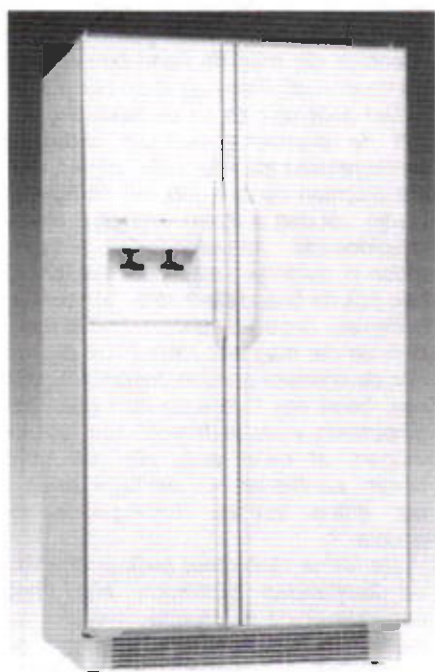
"Maar djuu toch, ennée !" grolde Remietje ... "hoe was die naame nu weere?!" Op dat moment stopte Jantje met z'n velootje bij Remie.

"Komt Oom, pépé?" vroeg Jantje.

"Djuuste ! cond ... " riep Remietje, maar meteen springt 'n in é kolerie rechte ... "wien hét er die kleene kreute dat wijs é maakt !" Maine stoeg vergapt te kijken ...

"Wuk is dat nu met joen !" riep ze ... "t ventje vraagt maar djuuste "of z'n nonkel komt !"

KWAAK

Amana

Elegantie & perfectie

**Speciale
voorwaarden
ter gelegenheid van
BATIBOUW**

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 3 maart 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabbonnement : 270 fr.

Als het bleken en drogen van de was bedreigd wordt !

ROESBRUGGE IN CONFLICT MET PASTOOR WOUTTERS (1838-1847)

Dat de ingezetenen van Roesbrugge niet altijd hartelijke betrekkingen onderhielden met de pastoor van Haringe en vice versa, is voldoende bekend. Tot Roesbrugge zelf als parochie werd opgericht en een eigen pastoor kreeg in 1807, was immers de pastoor van Haringe herder van heel de kudde, zowel van Haringe-dorp (d.i. Roesbrugge), als van Haringe-te-lande. De officiële naam van het geheel, zowel van de parochie als van de gemeente, was sedert juni 1793 nog steeds "Haringe". Het dorp bezat een kapel met bedienaar, totaal afhankelijk van de Haringse pastoor, die jaloers erop waakte, dat zijn oppergezag en zijn rechten niet werden geschonden. Daar lag de giftige bron van een eeuwenlang durende conflictueuze toestand.

Minder bekend is waarschijnlijk het feit dat de Roesbruggenars ook reeds met hun eigen tweede pastoor grondig overhoop lagen en met hem een duel uitvochten, dat zijn weerklank kreeg tot in de hoogste regionen van het nog zo pril Belgisch staatsbestel.

De eerste pastoor, de heer J.J. Reyphins, was een telg van eigen bodem, geboren uit een vooraanstaand aristocratisch geslacht, dat te Roesbrugge hoog in aanzien stond. Hij was een toegewijd priester, alom geëerd en bemind. Hij oefende zijn pastorale bediening uit van 807 tot aan zijn overlijden in 1838. Hij kreeg als opvolger de heer Dominiek Woutters, geboortig van Wormhout (toen nog bisdom Ieper). De inhuldiging van de nieuwe pastoor te Roesbrugge had plaats op 27 november 1838, en het duurde niet eens een vol jaar alvorens de vijandelijkheden losbarstten.

Aanleiding tot het conflict.

De aanleiding was een onbesuisd, totaal eigenmachtig en autoritair optreden van de pastoor, waardoor de dorpelingen zich gekrenkt voelden in hun rechten en belangen. Reeds ruim dertig jaar maakten ze ongestoord en onbetwist gebruik van het kerkhof om er hun linnen te bleken en te drogen. Vanzelfsprekend niet daar waar de

overledenen lagen begraven, doch in de dreef, die eromheen liep. Het kerkhof in zijn geheel was wel omheind en aan de ingang bevond zich een afsluiting (hek of slagboom) die dicht kon en meestal ook was, maar nooit afgesloten. In ongestoorde vrede gingen vele inwoners er hun was bleken en drogen, zonder het minste protest van pastoor Reyphins, of van het gemeentebestuur of van de baron van Ingelmunster (eigenaar van de grond).

Op een mooie morgen stelden de blekers en drogers echter vast, dat de toegang niet alleen was afgesloten, doch dat zelfs het slot was vernieuwd. De dader was pastoor Woutters, en de nieuwe sleutel bevond zich bij hem en alleen maar bij hem.

Het ontevreden gemor van de parochianen groeide op heel korte tijd uit tot een heuse oppositie. Waar immers moesten ze

heen met hun wasgoed ? Vele weiden waren zompig. Of het vee graasde er, of er reden boerenkarren of ander landbouwgetuig over heen. Geen enkele plaats was zo geschikt als de gave kerkhofweide omheen de graven.

Het grote motief van de pastoor was, dat hij enkel maar gehoorzaamde. Hij beriep zich namelijk op wat hij noemde een "uitdrukkelijk bevel" van de bisschop van het onlangs heropgerichte bisdom Brugge. De bisschop had inderdaad aan zijn pastoors een rondschriven gestuurd, waarbij hij het verlangen uitdrukte, dat de kerkhoven niet langer gebruikt zouden worden als bleekweide. In zeer milde en bescheiden termen vraagt hij dat dit gebruik verboden zou worden waar het enigszins kan en zonder ongemak te veroorzaken ("quantum fieri potest sine gravi incommodo").

Pastoor Wouters schroefde dit op tot een "uitdrukkelijk bevel" en verwekte daarbij de schijn, dat dit bevel aan hem persoonlijk gericht zou zijn.

Bijzonder statuut van het Roesbrugse kerkhof.

Het week inderdaad af van de meeste andere kerkhoven. Het werd geschonken aan de kerkfabriek door de heer de Monblanc, baron van Ingelmunster, met uitzondering van de omringende dreef die hij zich uitdrukkelijk voorbehield. De pachters van de baron, alsook de beheerder van zijn goederen, moesten immers doorheen dit gedeelte een uitgang behouden en ononderbroken vrije doorgang hebben. In de schenkingsakte wordt dit uitdrukkelijk gestipuleerd.

Daarbij kwam nog dat binnen het kerkhofdomein alle brandweerbenodigdheden werden bewaard en de gemeentelijk gezagsdragers dus een vlugge, gemakkelijke en ononderbroken toegang ertoe moesten hebben. Overigens, het afsluitend hek met slot werd geplaatst op kosten van de gemeente en met toelating van de goederenbeheerder, aangezien het zich bevindt op terrein dat toebehoort aan de baron en niet aan de kerk of de gemeente.

Het verzet.

De Roesbruggenars dachten er niet aan zich als parochianen te wenden tot de pastoor, omdat ze, na hem een klein jaar als herder gehad te hebben, wisten dat dit vergeefse moeite was. Hij zou onvermurwbaar blijven. Als ingezetenen van de gemeente wendden ze zich dus rechtstreeks tot heel het college van burgemeester en schepenen en gemeenteraadsleden. Hun protestbrief en suppliek heeft als datum 24 augustus 1839 en werd ondertekend door 25 van de meest respectabele inwoners "van het Dorp van Rousbrugge".

Op aanvankelijk jammerende, maar stil-aan groeiend agressieve toon betogen ze "dat niet tegenstaende de groote sacrificien die zij reeds hebben gedaen en nog altijd doen voor de Kerk en den Godsdienst, zij een recht van gebruyk 't welk zij en hunne voorzaten meer dan dertig naer een volgende jaren vreedzaam en zonder tegenzeg hebben uytgeoefend, komen verboden en belet te worden door den heer pastoor der kerke van Rousbrugge, die buyten regt en reden schielijk komt de barrièren van het kerkhof te doen sluyten met nieuwe en vreemde sleutels, aan zichzelf de politie van het kerkhof toeeygende. 't Is het gebruyk en de utiliteyt van hun lynwaed te bleeken en te droogen op het kerkhof, waer van zij willen spreken, en waer door er geene zaken gebeuren schadelijk aan de kerk of het kerkhof, strijdig aen de zeden en Godsdienst en aen den eerbied verschuldigd aen het geheugen der dooden".

Vervolgens gaan ze de meer juridische toer op en zetten de gemeentelijke magi-

straat ertoe aan, zich toch niet te laten aantasten in hun rechten of zich door de pastoor voor schut te laten zetten en te laten kleineren.

Ze beroepen zich op het decreet van 23 prairial van het jaar XII, dat onder art. 16 bepaalt, dat de begraafplaatsen, om 't even wie eigenaar ervan is, onderworpen zijn aan de politionele macht van het gemeentebestuur. Krachtens art. 17 moet dit bestuur er ook de orde handhaven. "... Ziet daer, mijn heeren, uwe attributien. Ued. zult dezelve weten uyt te oefenen."

Beslissing van de gemeenteraad.

"Zitting van den Gemeente Raed van Haringe van den 4en September 1839". Alle leden zijn aanwezig. Zich eveneens beroepend op het decreet van 23 prairial van het jaar XII der Franse Republiek, verklaren ze: "dat den heer pastoor der kerke van Rousbrugge door deze sluyting zich attributien toegeeygend heeft die hem door geene wetten toegekend zijn", en besluiten dat aan de heer schepenen "belast met de politie dezer gemeente" opgedragen wordt het kerkhof te doen openen, zodat de dorpelingen er hun lijnwaed kunnen bleken en drogen, zolang de eigenaar het niet uitdrukkelijk verbiedt. Het besluit wordt eenparig genomen.

De officier van politie gaat aan de pastoor de beslissing van de gemeenteraad meedelen, maar die geeft zich zo maar niet gewonnen. Hij brengt in dat hij order heeft ontvangen van Mgr. de bisschop en best weet waaraan hij zich te houden heeft. Hij heeft lak aan het decreet van 23 prairial XII, dat uitgevaardigd werd in de tijd dat de Kerk onderdrukt werd.

Maar zie, er doet zich een eigenaardig toeval voor. Net op de dag dat de gemeenteraad zijn beslissing nam, brengt de districts-commissaris van leper, die op administratieve ronde is, ook een bezoek aan Haringe (Roesbrugge). De vroede vaders maken ervan gebruik om de kwestie ook aan hem voor te leggen. De commissaris treedt hun beslissing volkomen bij en is van oordeel dat inderdaad niet alleen de pastoor, maar ook de gemeentelijke administratie een sleutel moet hebben. Hij raadde dus aan, de sleutel bij de pastoor te gaan opvragen, het kerkhof te openen en een tweede sleutel te laten maken ten gerieve van gemeentebestuur en de inwoners, mits men maar de afsluitingsbalie dicht hield.

Ingevolge deze tussenkomst gaf de pastoor zijn sleutel af... en verkeerde men in de mening, dat daarmee de kwestie in der minne afgehandeld was.

Hoger beroep.

Wie dacht dat de affaire een minnelijke afloop gekregen had, vergiste zich schromelijk. De pastoor wou het mordicus halen op de gemeente en blies de lokale ruzie op tot een conflict tussen Kerk en Staat. Hij ging in hoger beroep en wel zo hoog, dat het moeilijk nog hoger kon. Nadat hij anderhalve

maand erop had gebroed, stuurde hij op 22 november 1839 een ellenlang rekwisitoor tegen de gemeente en pleidooi pro domo naar niemand minder dan de minister en regeringsleider Ridder de Theux de Heylandt. Hij was er dus verre van af zich neer te leggen bij een minnelijk compromis.

De tekst van dit schrijven kreeg ik niet rechtstreeks onder ogen (hij is waarschijnlijk nergens meer te vinden), maar wel onrechtstreeks doch zeer volledig, uit het verweerschrift van het gemeentebestuur gericht aan dezelfde minister.

In het jaar 1839 had men te Brussel een moeilijker agenda af te werken dan een beetje "politique de Clochemerle". Enkele maanden tevoren pas, had men in uiterste nood met Nederland het verdrag van Londen getekend, waarbij het Duitssprekend gedeelte van Luxemburg en het grootste gedeelte van Limburg voor het nieuwe België verloren gingen. En het Orangisme was verre van dood.

Desalniettemin, minister de Theux... of zijn administratie stuurde het schrijven van de pastoor door naar de gemeente met verzoek om nadere inlichtingen en advies. Het antwoord van de gemeente bedraagt vijf vellen dichtgekribbelde tekst op groot ministerpapier... en nog verklaart men op niet alle invectieven van de pastoor nader te willen ingaan. Toch worden de meeste argumenten en aantijgingen van de pastoor aangehaald en ten gronde weerlegd. Het stuk is in het Frans opgemaakt, aangezien reeds op 16 november 1830 het Voorlopig Bewind decreteerde, dat in het nieuwe België het Frans de enige officiële taal zou zijn.

Het verweer.

In hun antwoord gaan de gemeentevaders er van bij de aanvang hard tegenaan met een frontale aanval "ad hominem". Ze verklaren namelijk dat de aanklacht tegen hen, die zo vals is, zo lasterlijk en zo ondoordacht, meer pijn en verontwaardiging bij hen teweeggebracht zou hebben, indien het autoritaire karakter van deze kerkbedienaar niet sinds vele jaren publiek gekend was in de beide Vlaamse provincies, waar hij reeds acht pastorale bedieningen en meerdere andere waardigheden toegewezen kreeg, die hij allemaal de een na de andere moest opgeven wegens zijn onverteenbaar gedrag. (1)

Dat was de openingsbeschouwing en ze was maar al te waar. Wanneer we even het curriculum van de heer Wouters nagaan, vinden we dat hij, nog als jonge priester tijdens de jaren 1799 tot 1803 de priesterlijke bediening uitoefende op vijf verschillende parochies. Dit kunnen we nog verklaren door de moeilijke half beloken tijd. Daarna echter krijgen we het volgende:

- 1-. onderpastoor te Alveringem;
- 2-. onderpastoor St. Berten te Poperinge;

(vervolg blz. 46)

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (12)

R.-A. BLONDEAU

De Grievencommissie

Toen op 30 maart 1855 Pierre de Decker eerste-minister werd in een katholieke-unionistische regering, werd van Vlaamsgezinde zijde aangedrongen om meer rekening te houden met de Vlaamse verzuchtingen. Daarop beloofde De Decker een commissie op te richten om de Vlaamse grieven te onderzoeken.

Deze Commissie, bestaande uit negen leden, werd echter pas het volgende jaar, bij koninklijk besluit van 27 juni 1857 gesticht. Zij koos als voorzitter de Vlaamsgezinde Waals-Brabander Lucien Jottrand, die nog lid was geweest van het Nationaal Congres, dus blijkbaar voor iedereen aanvaardbaar was, en een waarborg voor gematigdheid. De overige leden waren Hendrick Conscience, dokter F.A. Snellaert, kanunnik J.-B. David, Frans Mertens, Eugene Stroobant, de gewezen katholieke volksvertegenwoordiger De Corswarem, Frans Rens en Michel van der Voort.

De taken werden verdeeld, enigszins rekening houdende met hun interesse en bevoegdheid. Zo werden er rapporten opgesteld over tekortkomingen inzake rechtsplegingen door Jottard en De Corswarem, die beiden juristen waren; inzake het leger door Conscience en Snellaert; inzake de administratie door Stroobant, Rens en Van der Voort en inzake onderwijs door David en Mertens.

Het waren allemaal goede Belgische patriotten die bovendien wisten dat radicale standpunten geen kans maakten en dus gematigd waren in hun voorstellen. Toch hielden de leden van de Commissie er nogal verschillende zienswijzen op na, over de mogelijkheden en de veranderingen die moesten voorgesteld worden.

In de bespreking van het onderwijs had kanunnik David, als hoogleraar in de Nederlandse taal aan de katholieke universiteit van Leuven, het bijzonderste aandeel. Hij was uitermate bekommerd om de katholieke-unionistische regering niet in moeilijkheden te brengen. Weliswaar aanvaardde de Commissie een volledige gelijkheid van het Frans en het Nederlands als vaktalen, maar David was van mening "dat hij niet zou durven vragen om al de wetenschappen door middel van het Vlaamsch te onderwijzen, wijl hij aan de mogelijkheid twijfelt om al de technische termen nauwkeurig te vertalen." (113)

Toen Snellaert vroeg om in de universitaire opleidingen de Nederlandse benamingen van kruiden en ziekten op te geven, verzette David zich hiertegen, zodat de Commissie er uiteindelijk mee instemde dat zowel in het middelbaar als in het hoger onderwijs, aan

de leerkrachten alleen maar de "wens" zou uitgedrukt worden om de naam van de planten ook in de volkstaal aan te duiden. (114) David meende waarschijnlijk, dat indien men naast de Latijnse en Franse benamingen ook nog de Nederlandse moest kennen, dit de zaken alleen maar compliceerde. En David wist daar wel iets van af, want na zijn lager onderwijs was hij een tijdlang apothekersleerling geweest en hij had een zekere belangstelling voor wetenschappen behouden, wat zou blijken toen bij zijn dood, in zijn rijke bibliotheek ook heel wat werken over natuurwetenschappen aanwezig waren. (115)

Op 14 oktober 1857 werd door de Commissie een lijvig eindverslag van de hand van dokter Snellaert, aan minister De Decker overhandigd. De eisen gingen niet zeer ver. Er werd alleen gevraagd dat in Vlaanderen het Vlaams zou erkend worden naast het Frans. Wat onderwijs en wetenschap betreft kwam het programma van de zgn. Grievencommissie hierop neer:

- alleen Vlaams in het lager onderwijs;
- gelijkstelling van het Vlaams en het Frans in het middelbaar onderwijs;
- het oprichten van leerstoelen voor Nederlandse taal- en letterkunde aan de twee rijksuniversiteiten;
- het splitsen van de "Académie royale" in een Franse en Vlaamse afdeling;
- het onderwijs in de veeartsenijkunde moest voor de Vlamingen in het Vlaams verstrekt worden;
- in de school van hovingbouw te Gentbrugge, en in de school van boomkwekerij te Vilvoorde diende volledig onderwijs in het Nederlands gegeven;
- in de landbouwschool van Torhout moest er uitsluitend in het Nederlands onderwezen worden;
- in de zeevaartschool diende volledig onderwijs in het Nederlands verstrekt;
- het Nederlands moest ingevoerd worden in het hoger Handelsinstituut van Antwerpen.

Minister de Decker die wel enigszins schrok van deze overvloed aan eisen, beloofde na te gaan wat er haalbaar was en wat er eventueel diende gewijzigd. Maar veertien dagen later, na de gemeenteverkiezingen van 27 oktober 1857, die winst opleverde voor de Liberalen, nam De Decker ontslag. Op 9 november 1857 kwam een homogeen liberaal partijministerie, het kabinet Rogier-Frère-Orban, in de plaats. Rogier was een fanatieke anti-Vlaamsgezinde advocaat die destijds reeds een felle oppositie had gevoerd tegen Willem I. Hij was een van de haantjes de voorste geweest in de revolutie en had toen hij minister van Binnenlandse Zaken was, van 1832 tot

Prof. Adolphe Burggraeve (1806-1902)

1834, stevig meegewerkt aan de verfransing van de administratie in Vlaanderen. Volgens zijn visie dienden de Walen en de Vlamingen versmolten in "une ame belge" door de eenheid van de taal, die het Frans moest zijn! Hij verzette zich tegen de publicatie van het Verslag van de Grievencommissie ten behoeve van de parlementsleden. Toen de Commissie, die het natuurlijk met deze gang van zaken niet eens was, in het begin van 1859 zelf voor de uitgave zorgde, zowel in het Frans als in het Nederlands, beantwoordde Rogier dit met een tegenverslag, waarin hij niet alleen de Vlaamse grieven ontkende, maar de leden van de Commissie beschuldigde van gebrek aan vaderlandsliefde.

Toch is het werk van de Commissie niet helemaal nutteloos geweest. In haar verslag had ze de schrijnende discriminatie van de Vlamingen aangetoond, door de meest opvallende grieven op een rijtje te zetten. Dit document zou de basis worden van het eisenpakket dat de opkomende Vlaamse Beweging jarenlang zou hanteren.

Adolphe Burggraeve

We hebben reeds geschreven over Louis Seutin (Nijvel 1793 - Brussel 1862), die in 1835, bij toeval het zgn. stijfselferband had ontdekt. Nog geen vijftien jaar later werd te Gent in het Burgerlijk Hospitaal De Bijloke, door de hoofdchirurg, professor Adolphe P. Burggraeve, het door hem uitgevonden watten-spalkverband in gebruik genomen.

Adolphe, Pierre Burggraeve was geboren te Gent op 8 oktober 1806 ⁽¹¹⁶⁾. Hij studeerde medicijnen, nog onder Willem I, aan de universiteit van zijn geboortestad. Reeds op 1 april 1828, nog voor hij de doctorstitel behaalde, werd hij aangesteld tot prosector (assistent in de anatomie), terwijl hij zich nog verder ging bekwamen aan de universiteit van Utrecht, waar sedert een paar jaar Jacobus Schroeder van der Kolk (1797-1862) doceerde, die bekendheid verwierf omdat hij de natuurwetenschappen in dienst van de geneeskunde stelde. In 1830 werd Burggraeve benoemd tot lector in de anatomie en twee jaar later werd hij belast met de colleges zoölogie en vergelijkende anatomie. In 1835 volgde hij professor Frans Verbeeck (1779-1848) op voor de menselijke anatomie. Hij was een man met naam en faam en daardoor in 1841 een van de stichtende leden van de Académie Royale de Médecine de Belgique. Bij het emeritaat van F. Verbeeck in 1848 kreeg hij de leerstoel van chirurgie en werd hij, eveneens als opvolger van Verbeeck, hoofdchirurg in de Bijloke.

Over het door hem uitgevonden watten-spalkverband liet hij in 1850 een bijdrage verschijnen in de *Annales de la Société de Médecine de Gand* (een vereniging opgericht in 1834 waarvan Burggraeve medestichter was), onder de titel : *Mémoire sur l'emploi des appareils ouatés* (34 p.). Twee jaar later schreef hij er weer over in het Bulletin de l'Académie Royale de Médecine : *Nouveau système de pansement inamovibles*.

In 1851 was intussen het gipsverband uitgevonden door de Nederlander Antoon Mathijssen (1805-1878), dat weldra stevig gepropageerd werd, zowel in België als in Frankrijk en Oostenrijk, door Mathijssens vriend, dokter Johannes van de Loo.

Het stijfselverband van Seutin, dat verbeterd werd door Claude Sommé (1772-1855), hoofd van het Sint-Elizabetz ziekenhuis te Antwerpen; het watten-spalkverband van Burggraeve en het gipsverband van Mathijssen, het werd een harde competitie. Iedere uitvinder ging prat op zijn eigen methode en bracht kritiek uit op de andere. Burggraeve schreef over zijn watten-spalkverband : "het aanleggen van de watten verloopt vlot zonder stoten of verplaatsing, wat door het gebruik van een zwachtel zoals voor het aanleggen van gips of stijfsel vereist wordt, onmogelijk is. Het wattenpakket, in voldoende dikke lagen gebruikt, past zich volkomen aan bij de vorm van het lid, en wanneer dit ontzwellt of zich anderszins terugtrekt volgt de verbandstof zeer precies deze beweging; zo ontstaan geen dode ruimten wanneer, na de zwelling, een ontzwellend optreedt; onnodig derhalve de schaal in te krimpen om het ontstane ruimteverlies goed te maken. Watten werken bovendien sedatief, wat de pijn en de spasmen van beenbreuken en ontwrichten lenigt. Watten bevorderen de warmte en regelen dus de capilaire werking. Watten-spalkver-

banden komen, zonder ze te hinderen, rechtstreeks met de weefsels in aanraking, zij vormen een met de weefsels meegeven- de schaal die nooit aan gangreen blootstelt en de gezette segmenten op de gewenste plaats houdt." ⁽¹¹⁷⁾

In mei 1854 ontstond er zich in de schoot van de academie voor geneeskunde een belangrijke discussie in verband met de toepassing van de spalkverbanden, die samengevat werd door dokter A.I.J. Didot in een verslag van 90 pagina's (*Rapport sur les communications relatives à l'emploi chirurgical de l'appareil plâtré*), en waarin Burggraeves watten-spalkverband nogal kritisch werd aangepakt. Maar Burggraeve beet van zich af in juli 1854 en viel daarbij Seutin persoonlijk aan. Laatstgenoemde riposteerde met de uitroep dat hij het watten-spalkverband zou blijven bekampen aangezien het een ramp was voor de Belgische chirurgie. Burggraeve verdedigde weer eens zijn standpunt in een bijdrage die nog verscheen in 1854, in het Bulletin de l'Académie Royale de Médecine, getiteld : *Des appareils ouatés*. Jarenlang werd er door deze geleerden over en weer getwist en geschreven over de kwaliteiten van hun eigen methode en de nadelen van die van hun opponenten. Kibbelarij waarin ook grote mensen klein kunnen zijn. In 1858 publiceerde Burggraeve een luxueuze en loodzware foliant, die meer dan vijf kilogram woog, en waarmee hij meende de genadeklop te geven aan al zijn tegenstanders : *Les Appareils Ouatés ou nouveau Système de Deligation pour les Fractures, les Entorses, les Luxations, les Contusions, les Athropathies, etc.*

Het watten-spalkverband van Burggraeve had zeker in bepaalde gevallen zijn voordelen. Bovendien was hij een knap chirurg, een goede hoogleraar en een sociaal bewogen mens. Hij was een man die graag en tot op hoge leeftijd de pen hanteerde. In de universiteitsbibliotheek te Gent vindt men 91 volumes met werken en niet uitgegeven manuscripten. Hij had bovendien een bijzondere belangstelling voor de geschiedenis

August Kekulé in 1862.

van zijn vak. In 1840 verscheen van zijn hand een geschiedenis van de anatomie en het jaar daarop een uitgebreide biografie over Andreas Vesalius (XXXIII-439 p.). In 1867 publiceerde hij een studie over Jozef Guislain en de geesteszieken, en in 1890 een over de Société de Médecine de Gand.

Er was prof. Burggraeve een lang leven beschoren. Hij stierf te Gent op 10 januari 1902, in zijn 96ste levensjaar. Weinigen wisten nog wat die man had gepresteerd. Hij had zijn tijd overleefd !

August Kekulé professor te Gent

Daniël Jozef Mareska (1803-1858) respectievelijk doctor in wis- en natuurkunde

**De nieuwe collectie
behangpapier & gordijnen is binnen !**

Alles voor de huisdecoratie !

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

(1826) en doctor in de geneeskunde (1830), was nadat de faculteit van de wetenschappen in 1830 te Gent was afgeschaft, samen met Ch. Morren en E. Jaequemijns betrokken bij de oprichting van de vrije faculteit, die de studenten de gelegenheid moest geven toch een opleiding in de wetenschappen te volgen. Bij de herinrichting van de universiteiten, einde 1835, werd hij te Gent belast met het doceren van de scheikunde. Het volgende jaar werd hij buitengewoon hoogleraar en in 1844 werd hij tot gewoon hoogleraar benoemd. Door het gemis aan de gepaste opleiding; het feit dat hij in de eerste plaats belangstelling had voor de geneeskunde en bij gebrek aan een goed ingericht laboratorium, was zijn onderwijs in de scheikunde maar aan de matige kant. Hij steunde voornamelijk op de cursussen van Friedrich Wöhler (1800-1882), hoogleraar in de chemie te Göttingen. Mareska is bovendien jong gestorven, namelijk op 31 maart 1858. Hij was amper 55 jaar.

Jean-Servais Stas, die sedert 1840 hoogleraar was in de scheikunde aan de krijgsschool, en hetzelfde jaar lid werd van de Académie royale des sciences, was bijzonder bekommerd over de trieste toestand waarin de scheikunde en de universiteitslaboratoria verkeerden. Hij zelf was immers in andere omstandigheden, bij Van Mons te Leuven en bij Dumas te Parijs, gevormd. Bovendien was hij tegenstander van de politieke benoemingen van hoogleraren, waardoor vaak minder geschikte personen leeropdrachten kregen.

Toen professor Mareska overleden was, wendde Stas, die zelf de vrijgekomen Gentse leerstoel had geweigerd, zich als voormalig directeur van de klasse der wetenschappen van de Académie, tot de Belgische regering, met het voorstel deze leerstoel toe te kennen aan de negenentwintigjarige Duitser, August Kekulé, die gestudeerd had bij Justus von Liebig (1803-1873), de grondlegger van de landbouwchemie, te Giesen, en die in geleerde kringen reeds een zekere faam had verworven doordat hij kort daarvoor de valentietheorie (de vierwaardige bindingsmogelijkheid) voor koolstof had ontwikkeld.

Kekulé die geboren was te Darmstadt in 1829 was, nadat hij de doctorstitel in de natuurwetenschap had behaald op studiereis getrokken naar Londen, Parijs en

Zwitserland. Maar al spoedig vestigde hij zich te Heidelberg, waar hij optrad als privaattoecent. In zijn huis had hij een klein laboratorium ingericht om er te experimenteren. Adolphe Baeyer (1835-1917), die in 1905 de Nobelprijs voor chemie zou vererven voor zijn werk over de synthese van kleurstoffen, was er zijn leerling en helper.

Omdat hij het te Heidelberg financieel niet breed had, aanvaardde hij met beide handen de aangeboden betrekking van gewoon hoogleraar aan de universiteit van Gent. Eind november 1858 startte hij met zijn colleges. De eerste tijd was er een van ontgoocheling. Een laboratorium voor het praktisch onderwijs in de scheikunde was er niet. Instrumenten evenmin. Zijn Frans wekte de spotlust op van de studenten en hij had vaak moeite om de gepaste woorden te vinden.

Maar de spot duurde niet lang, want weldra bleek dat hij een uitzonderlijk docent was. Bovendien steeg zijn prestige toen bleek dat hij de initiatiefnemer was van het eerste internationaal Congres voor chemie, dat plaatsvond te Karlsruhe van 3 tot 5 september 1860. Daar werd door de Italiaanse scheikundige Stanislao Cannizzaro duidelijk het verschil tussen atoom en molecule aangegevoeld. Een belangrijke stap in de geschiedenis van de scheikunde.

Kekulé spande zich ook in voor de bouw en de inrichting van een nieuw laboratorium, dat tot stand kwam in een nieuwe verdieping, met uitzicht op de binnenkoer, van het universiteitsgebouw in de Volderstraat. Het kwam gereed in 1861. Datzelfde jaar verscheen het eerste deel van zijn *Lehrbuch der organischen Chemie*.

Maar zijn naam blijft voornamelijk verbonden aan de te Gent ontwikkelde formule voor benzeen (een organische stof in olieresiduen), waaraan een eigenaardig verhaal is verbonden, dat hijzelf herhaalde keren heeft verteld.

Kekulé die jarenlang, en waarschijnlijk reeds vanaf 1858 over de benzeenstructuur had nagedacht, was ergens in de winter van 1861-1862, vermoeid na een zware dagtaak, zittend voor het haardvuur half in slaap gevallen. In een soort visioen zag hij dansende atomen, die in rijen aaneensloten en weg en weer kronkelden als slangen. Tot hij plots klaar wakker schoot, getroffen door wat hij had gezien: een van de slangen had haar staart in haar bek genomen en was blijven ronddraaien. Gefascineerd door dit

beeld begreep hij plots dat benzeen een ringvormige molecule was. De volgende uren werkte hij de structuurformule uit met zes koolstofatomen in een ringvorm, met afwisselend enkele en dubbele bindingen, en waarin aan elk koolstofatoom een waterstofatoom is gehecht (zeshoekformule). Deze hypothese die achteraf door tal van experimenten werd bevestigd, lag aan de oorsprong van de bloei van de aniline-kleurstoffen-industrie na 1870. Hij bracht ze ter kennis van de geleerde wereld in 1865 in de *Annalen der Chemie und Pharmacie* en in de *Bulletins de la Société chimique de Paris*.

Daarmee was de faam van Kekulé gevestigd. En inderdaad, zijn invloed op de ontwikkeling van de scheikunde is enorm geweest. In zijn vernieuwd, maar toch nog bescheiden laboratorium te Gent zijn tal van mannen onder zijn leiding komen werken, die later naam en faam in de scheikundige wereld hebben verworven. Zo was Adolphe Baeyer reeds in 1858 hem komen vervolgen als privé-assistent.

Op 15 december 1864 werd Kekulé lid van de klasse van de wetenschappen van de Académie royale.

Toen aan de universiteit van Bonn de leerstoel van de beroemde scheikundige August Hofmann (1818-1892) vacant was geworden door diens vertrek naar Berlijn, er bovendien een indrukwekkend "Chemisches Institut" werd opgericht en Kekulé hiervan het directeurschap, naast de leerstoel werd aangeboden, verliet hij Gent in oktober 1867. In zijn vaderland voltooide hij zijn briljante carrière. Hij is te Bonn overleden op 13 juli 1896. ⁽¹¹⁸⁾

Volgende keer:

Wetenschappelijke publicaties;
Het Taalparticularisme;
Het Willemsfonds.

Noten:

- (113) Vlaamse Commissie, Officiële oorkonden, 1859, p. 38.
- (114) L. Wils, *Kanunnik Jan David en de Vlaamse Beweging van zijn tijd*, Leuven, 1957, p. 268.
- (115) Catalogue de la Bibliothèque de feu M. le chanoine David, Leuven, 1866.
- (116) Liber Memorialis Universiteit Gent, Faculté des Sciences, 1913, p. 432-451. Zie ook: N. Goossens, *Burggraave, Adolphe Pierre*, in: Nationaal Biografisch Woordenboek, vol. 15, (1996), kol. 99-106.
- (117) L. Elaut, *Het watten-spalkverband en de luxueuze foliant van A. Burggraave*, in: *Scientiarum Historia*, jrg. 5 (1963), p. 57-58.
- (118) J. Gillis, *Kekulé, Friedrich, August*, in: Nationaal Biografisch Woordenboek, vol. 1, kol. 645-647. - J. Gillis, *De Benzeenformule van Kekulé en haar ontstaan te Gent, iets meer dan een eeuw geleden*, Brussel, 1965.

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading ✕ Gasolie diesel ✕ Smeermiddelen ✕ Kolen ✕ Gas	✕ Lamppetroleum ✕ Mazouttanks ✕ Veevoeders
---	--

ROESBRUGGE IN CONFLICT MET PASTOOR WOUTTERS

(vervolg van blz. 42)

- 3-. in 1808 professor en principaal van het college te Poperinge tot dit in 1812 afgeschaft werd;
- 4-. in 1812 pastoor te Proven en vandaar verwijderd op klacht van de prefect;
- 5-. nog in 1812 pastoor te Waarmaarde;
(In 1813 bood het onwettig vicariaat van Gent hem het presidentschap van het seminarie aan, wat hij loffelijk weigerde);
- 6-. in 1814 pastoor te Geluwe;
- 7-. in 1819 pastoor te Wervik;
- 8-. in 1822 principaal van het koninklijk atheneum te Gent;
- 9-. in 1824 pastoor te Koolkerke;
- 10-. in 1825 pastoor te Moerkerke;
- 11-. in 1834 pastoor te Diksmuide;
- 12-. in 1837 directeur van het hospitaal te Harelbeke;
- 13-. in 1838 pastoor te Roesbrugge. (2)

Dit is een palmares, dat de bewering van het gemeentebestuur nog een stukje overtreft.

Na hun vernietigende inleiding gaan de raadsheren over tot de agenda.

Eerst wordt de berwering van de pastoor, dat hij een uitdrukkelijk bevel van de bisschop ontving, weerlegd. Overigens, indien dit zo was, waarom voegt hij dan bij zijn schrijven aan de minister geen kopie van dit stuk ?

Vervolgens leggen ze het speciaal statuut uit van het kerkhof van Roesbrugge. Onder welke voorwaarden het door de baron van Ingelmunster geschenken was. De brandweer er zijn arsenaal heeft. Ze laken de gemene wijze waarop de pastoor, zonder iemand te erkennen, slot en sleutel van de afsluiting liet vervangen. Beroepen zich eveneens op het decreet van 23 prairial jaar XII. Helemaal ten onrechte beweert de pastoor dat dit decreet niet langer van kracht zou zijn. Meerdere ministeriële besluiten verwijzen ernaar. En dat dit besluit een anticlericaal karakter had, als zijnde genomen in de tijd van de verdrukking, gaat eveneens niet op. 23 prairial jaar XII correspondeert immers aan 12 juni 1804, en toen was het concordaat tussen Pius VII en Napoleon reeds van kracht en de Kerk in haar rechten hersteld.

Veel aandacht wordt ook besteed aan het bezoek van de districtscommissaris. De pastoor beweert in zijn schrijven, dat de commissaris voor die affaire speciaal naar Roesbrugge gekomen was om officieel het kerkhof open te stellen en verklaard had dat het iedereen vrij stond er binnen te komen blikken en drogen. Even zoveel verzinsels. Hoe het eraan toe gegaan was wordt gedetailleerd uiteen gezet. De pastoor spaart niemand, zelfs niet de heer commissaris van Ieper, die nog wel publiek bekend staat als een fervent verdediger van de clerus !

Dat de pastoor eveneens ongelijk heeft met de bewering, dat heel het kerkhof toebehoort aan de kerkfabriek, wordt gestaafd door bijvoeging van een kopie van de schenkingsakte. Misschien is echter nog wel het gortigste dat de pastoor durft beweren dat alle goede katholieken pijnlijk getroffen zijn bij het vernemen van wat hij noemt "de oppositie tegen de orders van de bisschop". De waarheid is dat die "goede katholieken" enkel bestaan in het brein van de pastoor, aangezien de algemeenheid van de bevolking met een onbeschrijflijke vreugde heeft vernomen dat ze hersteld werden in hun oude rechten en gebruiken.

De bewering van de herder dat men elders bleekweiden had kunnen vinden, is lichtvaardig en boosaardig en de grove uitdrukkingen die de herder zich verstout in de mond te nemen, zijn een priester niet waardig.

Ze eindigen met de beschouwing dat, indien de pastoor dezelfde tegemoetkoming aan de dag had gelegd als het gemeentebestuur, men ongetwijfeld tot een voor allen aanvaardbaar compromis had kunnen komen.

De repliek aan de minister wordt besloten met de handtekeningen van al de leden van de gemeenteraad, alsmede door de secretaris de heer F. Rubbrecht.

Epiloog.

Jammer dat we de uiteindelijke ontknoping van het steekspel niet kunnen bijwonen. Vermoedelijk heeft de pastoor de duimen moeten leggen. Desalniettemin is hij gedurende 9 jaar pastoor van Roesbrugge geweest en evenaarde daarmee een record dat hij eertijds ook éénmaal had gehaald. Gedurende het laatste jaar van zijn bediening heeft hij het zusterklooster van Roesbrugge gesticht, dat moest instaan voor het onderricht en de opvoeding van de vrouwelijke jeugd, wat evenwel nog enige vertraging opleef. In 1847 gaf hij ontslag en ging zich vestigen te Poperinge, waar hij stierf op 3 januari 1852. Hopelijk is hem dan de vrede te beurt gevallen, die hij in dit aardse tranendal zo moeilijk kon vinden.

J.L. Hosten o.p.

Noten :

- (1) Laten we deze aanvangszin even in zijn geheel proeven in de oorspronkelijke taal : "Monsieur le Ministre. - Nous aurions été plus affectés de sensibilité et d'indignation à la vue d'une plainte aussi fautive, aussi calomnieuse, et aussi inconsiderée que celle que s'est permis de Vous adresser sous la date du 22 novembre le curé de Rousbrugge, contre la prétendue ouverture du cimetière de la dite localité, si le caractère dominant de cet ecclésiastique n'était point depuis un grand nombre d'années de notoriété publique, dans les provinces des deux Flandres, où il a déjà été appelé à huit cures différentes, et à plusieurs autres dignités, qu'il a dû quitter toutes l'une après l'autre par sa conduite impolitique qu'il a tenu partout". De beide Vlaamse provincies worden erbij betrokken, omdat in die tijd het bisdom Brugge afgeschaft was en de beide Vlaanderen verenigd waren in het ene bisdom Gent. De activiteiten van de heer Woutters strekten zich uit over de beide provincies.
- (2) Zie Kan. G.F. Tanghe, "Beschrijving van Rousbrugge", Brugge 1858, bl. 23-25. Alsook L.A. Rubbrecht, "Geschiedboek der gemeente Rousbrugge-Hannege", Brugge 1907, bl. 74-75.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 27 februari jl. is in Zwijndrecht thuis overleden, na een lange slepende ziekte, de oud-Bevernaar Michel Pittillion.

Michel werd geboren te Beveren-IJzer op 28 augustus 1941, als zesde in het gezin van Jozef Pittillion en Madeleine Rossel.

Omdat er voor hem, zoals voor velen geen werk was in de Westhoek, toog hij naar andere oorden om een bestaan te zoeken.

Aanvankelijk in dienst getreden bij de R.T.T. (telefoon) slaagde hij in een examen voor een betrekking bij de Dienst der Rechtstreekse Belastingen. Tewerkgesteld te Antwerpen bleef hij daar gedurende zijn gehele loopbaan. Hij bracht het tot verificateur.

In de echt getreden met Christiane Regheere van Krombeke werd het gezin verrijkt met twee kinderen, Marjan en Filip.

Aan zijn moeder en zijn schoonouders, woonachtig te Roesbrugge en te Beveren-IJzer onze oprechte deelneming.

Op 7 maart 1997 is te Sint-Andries Brugge overleden de Heer Cyriel Saveyn, zoon van wijlen Martial Saveyn en Magdalena Maes. Hij werd geboren te Beveren-IJzer op 27 maart 1921. Cyriel woonde van 1950 tot 1967 in bij zijn oom en tante Cyriel Degroote in de Bergenstraat te Roesbrugge en was werkzaam in Marchienne-au-Pont.

Zijn laatste jaren was hij levensgezel van Mevrouw Maria Cool en woonde in Sint-Andries Brugge.

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

**Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.**

DE SPECIALE DEAL.

SPECIALE SERIE EXCEL PUNCHY

DE DEALER.

Kom de nieuwe
Excel Punchy
bewonderen tijdens de
OPENDEURDAGEN
van **14 t.e.m. 22 MAART 1997**

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK - VERFAILLIE

Roesbruggestraat 72, 8691 BEVEREN-ALVERINGEM
Tel. 057/30 04 16 • Fax 057/30 15 17

WAARBORG 3 JAAR 100.000 KM Met de Excel Punchy kan u een serieuze slag slaan: dubbele airbag, servo, achterspoiler, radiocassettespeler met 4 luidsprekers, derde stoplicht, digitale kwartsklok, anti-diefstalsysteem met immobilizer, achterrauitwisser en -wasser, een 1.3 injectiemotor, 12 kleppen, rijk en 84 pk sterk, die slechts 4,5 liter benzine verbruikt aan 90 km/u, dubbele zijdelingse beschermingsbalken, enz... En wat dacht u tenslotte van 3 jaar of 100.000 km waarborg en 6 jaar tegen corrosie. **ZOLANG DE VOORRAAD STREKT.**

Invoerder: K.M.C. N.V. Pierstraat 231 - 2550 Kontich. Hyundai info-lijn 03/450 06 60. E-mail: info@hyundai-motors.be

VOEDING JOHAN

**Paaszaterdag
GRATIS
PAASHAAS**

bij aankoop
van 300 BEF

uitgez. rookwaren
en promoties

TOPPER

van 14/03 tot 23/03

Emmentaler 350,-

VOOR UW KAASPLANK

Cambozola 70 %	550,-
Oud Brugge	399,-
Petrus	310,-
Belgoland	310,-

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Ritter Saffloerolie 750 cc	199,-
Pionier Vruchtenkoffie 500 g	155,-

VOEDING

Voor de Paashaas ruime keuze,
verschillende smaken
- Melk, Fondant, Witte Choc
- Decor stukken
- Paaseieren gevuld
- Getempeerde figuren
- Guimauve assortie, enz...

Napolitain koekjes	59,-
Cracnuts 150 g	39,-
Hak gebroken bonen 370 g	24,-
Anco bloem 1 kg	25,-
Saroma 74 g	19,-
- Vanille	- Choc.
- Caramel	- Fraise
Uncle Ben's saus 475 g	59,-
Wijnazijn Bl. Hand	39,-
Effi smeerkaas 150 g	49,-
Côte D'Or repen	5+1 gratis
Unox Soepen 450 g	49,-
- Tomaten	- Kip
- Tomaten groenten	- Groenten
Water Spa 6 x 1 l	99,-

ZUIVEL

Inex Drinkyoghourt 1 l	33,-
Halfvolle melk Winny 6 x 1 l	126,-
Fama 500 g	59,-
V.D.M. Actiline 250 g	39,-

DIEPVRIES

Kroketten	1 kg voor 49,-
Lasagne 400 g	99,-

CHARCUTERIE

van 14/03 t.e.m. 23/03

Gekookte achterham	270,-
Kalfsworst Nat. kg	240,-
Vleesbrood	240,-
Pâté Beauvoorde	290,-

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 14/03 t.e.m. 16/03

Peren	1 kg 49,-
Witloof 1e keus	Knalprijs
Wortelen	14,-

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

VOOR UW TUIN

Bloemen- en groentezaden
Bloembollenassortiment

- Brodiaeas	- Gloxinias
- Lelies	- Gladiolen

NON FOOD

NIEUW Riem Express	99,-
Bijenwas	109,-
St.-Marc allesreiniger	99,-
WC-eend 750 ml	59,-
Carolin Terras	165,-
Vileda dweil 2 + 1 GRATIS	229,-
Tapijten	per stuk 59,-

TEXTIEL

Damesschorten
Baby-pakjes
Joggings tot 16 jaar
Kinderkleding
Slaapkledij

PET FOOD

Frolic Rund 1,5 kg	129,-
Friskies 2 x 400 g	79,-
Visvoeding	69,-
Royal Dog 4 kg	279,-

Folder geldig van vrijdag 14/03 t.e.m. 30/03 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

VAN WIE IS HET WATER ?

Lessen trekken uit de grote winteroverstromingen in de IJzervlakte

Water neemt in de Westhoek een bijzondere plaats in. Het verhaal van de grote overstromingen in de winters 1993-1994 en 1994-1995 toont ons perfect de (moeilijke) relatie tussen de Westhoek en het water.

In het januarinummer verscheen deel I van dit artikel. Hierin was er ondermeer aandacht voor de historische achtergrond van overstromingen in het IJzerbekken, voor de natuurlijke bergingsfunctie van de broeken en voor de lessen die we inzake waterbeheersing uit het verleden moeten trekken. In dit nummer verschijnt het tweede en laatste deel van deze bijdrage.

DEEL II

Structurele oplossingen gewenst !

Rekening houden met het natuurlijk karakter van de vallei, met het nut van de 'winterbedfunctie' van het gebied, neemt echter niet weg dat er ook voldoende aandacht moet gaan naar de veiligheid van mensen en goederen. Het is niet omdat een bedrijf (-sgebouw) in een zone gebouwd werd die vroeger regelmatig overstroomde, dat er geen oplossingen moeten gezocht worden. De schuld ligt immers niet bij de bedrijfseigenaar/uitbater. De ware schuldige is de ruimtelijke ordening van het verleden: het verlenen van bouwvergunningen zonder enige opmerking, het niet optreden tegen illegale bouwsels, het niet echt uitvoeren van de bepalingen van ondermeer het gewestplan, de grootschalige verkavelingen, ...

Het waterbeleid in het IJzerbekken zorgt al vele jaren voor de nodige discussie. Zowat iedereen die van ver of van dichtbij met het dossier bezig is gaf ondertussen zijn visie op de situatie en vanuit verschillende hoeken werden voorstellen gelanceerd. Lang niet altijd werd hierbij rekening gehouden met de realiteit van het gebied of met het natuurlijk karakter.

Begin 1995 werd op initiatief van toenmalig Vlaams minister van Leefmilieu Norbert De Batselier, een urgentieplan voor het IJzerbekken uitgewerkt. De belangrijkste verdienste van dit urgentieplan was dat het vooreerst vertrok vanuit het eigen karakter van het IJzerbekken en rekening hield met de verschillende functies van en alle activiteiten in het gebied. Daarnaast bevatte het plan de verschillende noodzakelijke structurele ingrepen die met het oog op de veiligheid van burgers en bewoning noodzakelijk zijn in het IJzerbekken (o.m. baggering van de IJzer en de belangrijkste zijkanalen, oeververdediging, aanleg van winterdijken in Kortemark-Handzame,...).

Brug over de IJzer

(Foto: Michel Vanneuville)

Dit urgentieplan was voor de overheid de basis voor de verdere planning van het waterbeleid in het IJzerbekken. Heel belangrijk hierbij was dat de overheid NIET koos om heel snel een aantal 'symbolische restauratiewerken' uit te voeren waarvan de kans groot was dat ze toch weinig of soms zelfs het verkeerde effect zouden hebben. Het hydraulisch regime van het IJzerbekken is - zoals alle stroombekkens - erg complex en uiterst gevoelig voor elke ingreep. Een stuk van de rivier baggeren kan bv. zorgen dat het water op een bepaalde plaats veel te snel toekomt en zones laat overstromen die voordien nooit onderliepen.

De overheid koos daarom voor een globale en goed bestudeerde aanpak. Door het uitwerken van een 'mathematisch hydraulisch model' voor het IJzerbekken moest men een totaal zicht krijgen op de gehele waterhuishouding van het IJzerbekken: waar moest gebaggerd worden, waar de oevers dienden aangepast en/of versterkt, waar er winterdammen moesten aangelegd worden en vooral ook welk effect een bepaalde ingreep op de gehele waterhuishouding van het gebied zou hebben.

De eerste realisaties zijn een feit

Sommige kringen beweren dat de overheid de jongste jaren niks deed om in de risicozones de problemen op te lossen. Op een aantal terreinen moet inderdaad nog veel gebeuren, maar zeggen dat de overheid de jongste jaren niks deed is ook onterecht.

Na de wateroverlast van 1993-1994 is het Vlaamse Gewest gestart met de herstelling van de dijk op de rechteroever van de IJzer tussen Diksmuide en Nieuwpoort. Over een afstand van 6,5 km werd de IJzerdijk versterkt. En ook de inrichting van de Dode IJzer in Roesbrugge is een bewijs dat de overheidsdiensten (dit project was een initiatief van het Provinciebestuur en het Vlaamse Gewest) wel degelijk structurele oplossingen kunnen uitwerken.

De vooruitgang gaat evenwel veel verder. Eind 1996 was het mathematisch model voor het IJzerbekken afgewerkt en kondigde zowel Eddy Baldewijns, Vlaams Minister voor Openbare Werken en in die functie bevoegd voor de IJzer als bevaarbare waterloop als Theo Kelchtermans, Vlaams Minister voor Leefmilieu en bevoegd voor de onbevaarbare waterlopen (o.m. de Handzamevaart) een hele reeks concrete ingrepen aan. Een overzicht van de belangrijkste werken die in de periode 1997-1999 gepland worden:

- de baggering van de IJzer en de belangrijkste zijkanalen (o.m. de Lovaart)
- de baggering van de Handzamevaart
- de vervanging van het pompgebouw op de Stenensluisvaart (Diksmuide)
- de realisatie van de winterdijken in Kortemark-Handzame
- de bouw van een slibvang op de Handzamevaart
- de realisatie van het ontbrekende stuk oeverversterking van de IJzer tussen Schore (Middelkerke) en Diksmuide
- de vernieuwing van de afwateringssluizen

op de Stenen- en Houtensluisvaart die afwateren in de IJzer

Na zoveel jaren discussie en overleg is de overheid klaar om het waterbeleid in het IJzerbekken op een integrale manier te plannen en de knelpunten op een duurzame manier op te lossen. Het zal iedereen duidelijk zijn dat het hier gaat om een investering van vele tientallen miljoenen. Om een idee te geven: de winterdammen in Kortemark-Handzame kosten 20 miljoen fr. en op de begroting voor 1997 is 66 miljoen fr. voorzien voor de nieuwe oevers tussen Diksmuide en Middelkerke en 90 miljoen voor baggerwerken.

Als ieder betrokken instantie, ieder belanghebbende mee aan de kar duwt moet het volledige programma voor het IJzerbekken tegen het jaar 2000 op het terrein zelf gerealiseerd zijn.

Naar een geïntegreerde benadering

Het belang van het waterbeheer in het IJzerbekken overstijgt duidelijk de bescherming van 'alleen maar' wat planten en dieren. Een verantwoord waterbeheer is belangrijk voor de veiligheid van bewoners en bebouwing, voor het natuurbehoud, de drinkwaterproductie en de landbouw.

Het overstromen van een valleigebied als de IJzerbroeken is niet abnormaal en is evenmin te wijten aan een menselijke fout. Dat de IJzer, (maar ook alle andere rivieren op aarde) tijdens periodes van hevige regenval buiten zijn oevers treedt en de aangrenzende vallei (de broeken) als zwelboezem gaat gebruiken, is een volledig natuurlijk verschijnsel dat reeds eeuwenlang plaatsgrijpt. Het behoud van deze functie is een garantie om in de toekomst nog grotere problemen te voorkomen (zie deel I).

Hoe moeilijk het vaak ook ligt om dit te zeggen, we kunnen en mogen niet naast deze realiteit.

Niet alles is oplosbaar.

Soms wordt het overstromen van de IJzerbroeken voorgesteld als een oplosbaar iets. Zo hoorde ik de voorbije jaren meermaals het voorstel dat men in die zin denkt aan de aanleg van een gigantische dijk (sommigen spreken van een dijk van 5 m hoog !) op de rechteroever van de IJzer tussen Diksmuide en de Franse grens.

De bouw van een dergelijke "Chinese Muur" langs de IJzer, kan dan wel technisch mogelijk zijn, moest het ooit zover komen (wat gezien alleen al de enorme kost zeker niet vanzelfsprekend is) zal het enkel maar veel grotere problemen veroorzaken. Als het water in de winterperiode tijdens hevige regenval de IJzerbroeken niet meer in kan lopen (door bv. een dijk van een paar meter hoogte aan te leggen), zal het hoe dan ook een uitweg zoeken en woonkernen die anders nooit of zeer zelden bedreigd worden, onder water zetten. Moest een dergelijke ingreep ooit gebeuren is de kans zeer

reëel dat ondermeer Diksmuide, Stavele en Roesbrugge en veel andere woonkernen en vele bedrijven hetzelfde meemaken als wat vorig jaar in Dinant gebeurd is (zie deel I).

Besluit.

Vanuit diverse kringen (vaak ook vanuit overheidsdiensten) wordt het overstromen van valleigebieden voorgesteld als een echte ramp waar de mens voor verantwoordelijk is. In deze 2 bijdragen hebben we proberen aan te tonen wat de echte relatie tussen het water en de menselijke activiteiten is. De overstromingen van de jongste jaren zouden ons moeten leren dat de laaggelegen IJzer- en Handzamebroeken hun functie als winterbed moeten behouden. Alleen het in stand houden van het natuurlijk karakter van de valleien kan in de toekomst nog grotere overstromingen voorkomen. Het is hopelijk ook duidelijk dat het verder recht-trekken van beken, het uitbouwen van een nog snellere ontwatering, het uitvoeren van nog meer verkavelingen, ... enkel er voor kunnen zorgen dat op korte tijd een nog grotere massa water in beweging komt en nog meer problemen veroorzaakt worden.

Dit neemt echter zeker niet weg dat er ook prioriteit moet gegeven worden aan de realisatie van de hierboven opgesomde structurele ingrepen. Na zoveel jaren discussie en vaak (te) veel uitstel is de overheid eindelijk van start gegaan met de werken. Hierbij vormen zowel het behoud van de winterbedfunctie van de broeken als de veiligheid van mensen en goederen absolute prioriteiten. Mits de nodige steun vanuit de streek kan de overheid zeker en vast voor alle risicozones goeie oplossingen uitwerken. Problemen zijn er nu eenmaal om opgelost te worden.

Wie rekening houdt met het karakter van de IJzerstreek moet beseffen dat er geen technische wondermiddelen zijn om een overstroming van een vallei te voorkomen. Wie de zaken anders voorstelt, kan bij de betrokken mensen alleen maar valse verwachtingen en op termijn nog meer onrust scheppen. Gelukkig wordt het bij veel beleidsmensen steeds duidelijker dat de

realiteit van een rivierensysteem sterker is dan zogenaamde "wonderoplossingen" met gigantische en zeer kostbare constructies en ingrepen. Water is nu eenmaal water en een rivier een rivier. Gisteren, vandaag en wellicht ook morgen.

Peter Bossu

Van heel veel naar te weinig

Is er tijdens het najaar en de winter vaak een overvloed aan water, tijdens de zomerperiode is er - ook in de IJzervallei - vaak een tekort aan.

De voorbije jaren is de drinkwaterwinning vanuit de IJzer (door de kwaliteitsverbetering) steeds belangrijker geworden. Nu levert de IJzer circa 80 % van het water voor het waterproductiecentrum De Blankaart. Alles op een snelle evacuatie van het water afstemmen, kan dus ook in het geval van de IJzer de watervoorziening in het gedrang brengen. Indien in de toekomst een tweede spaarbekken in de streek uitgebouwd wordt (wat gezien de verwachte ontwikkelingen van de drinkwaterproductie in Vlaanderen zeer realistisch is) zal het belang van de IJzer voor de levering van drinkwater nog sterk toenemen.

In alle rapporten over de toestand van het (mondiale) leefmilieu wordt benadrukt dat de watervoorziening één van de voornaamste (milieu-) problemen van de toekomst wordt. Gezien de moeilijke situatie van de drinkwatervoorziening in Vlaanderen en het belang van waterrijke gebieden als de IJzervallei voor deze voorziening (meer dan de helft van het West-Vlaamse drinkwater komt uit het IJzerbekken), is een duurzaam beheer van onze watervoorraad dringend wenselijk. De droge zomer van 1996 toont overduidelijk dat het ook in van nature waterrijke gebieden als de IJzervallei te droog kan zijn. Gewassen en dieren hebben nu eenmaal voldoende water nodig.

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

"10 jaar ASLK" met Eddy Ameloot

Reeds 10 jaar geleden ben ik gestart met het ASLK-kantoor te Roesbrugge.
Tijdens deze periode heb ik steeds kunnen rekenen op Uw vertrouwen, waarvoor mijn dank.

Deze gelegenheid wil ik niet zomaar laten voorbijgaan, vandaar deze uitnodiging.

VRIJDAG 4 APRIL 1997 om 19.45 uur
Zaal CHRISTEN VOLKSHUIS (rechtover het ASLK-kantoor)

Programma "10 jaar ASLK"

Verwelkoming

"De nieuwe wetgeving voor successierechten"
door Notaris **Stephan Mourisse**

"Hoe beleggen in deze tijden van lage rente?"
door Pierre Debolle (beleggingsspecialist ASLK)

Wat met de Euro ?

Gezellig samenzijn bij een hapje en een drankje.

Ik hoop U op deze jubileumavond te mogen verwelkomen.

Gelieve om praktische redenen vooraf in te schrijven met onderstaand strookje
of per telefoon op het nummer 057/30 08 66 of 057/30 12 42.

Ja, ik kom en schrijf hierbij _____ personen in voor
"10 jaar ASLK" op 4 april 1997.

Naam : _____

Adres : _____

DONDERDAG 13 t.e.m. ZATERDAG 22 MAART 1997

OPENDEUR

ons ruim assortiment

BEHANGPAPIER

VANAF 69 BEF/ROL *(steeds ± 400 soorten in voorraad)*

VERVEN

levis

MATHYS

IN VOORRAAD

*(alle andere merken op bestelling)
levering binnen 24 uren*

GLASGORDIJNEN

Ado, Gardisette, Weyers, Unland, Aristo, ...

OVERGORDIJNEN

Ado, Gardisette, Ansto, Venillia, Crowson, Vriesco,
steeds de beste prijzen !

VLOERBEKLEDING

vanaf 189 BEF/m² (4 m breed)

VASTTAPIJT

vanaf 269 BEF/m² (4-5 m breed)

TAPIJTEN SYNTHETISCH

(vb. 2-3 m 3.499 BEF) WOL vanaf 5.999 BEF 2/3 m

VLIEGENDEUREN, DONSDEKENS, LAKENS

Alle onderhoudsprodukten

DONDERDAG 13 t.e.m. ZATERDAG 22 MAART 1997

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42, 8691 BEVEREN (Kalsijde)
Alveringem - Roesbrugge
Tel. 057/30.10.20

**UITZONDERLIJKE
VOORWAARDEN**
-10%

-20%

-30%

-40%

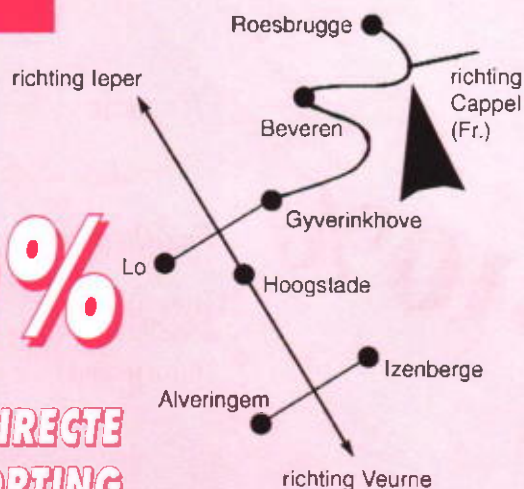
-50%

**Openingsuren
tijdens de
opendeurdagen :
van 9 tot 12
en van 13 tot 19 u.
OOK OPEN
OP ZONDAG**

Bij uw bezoek (zonder aankoopverplichting)
geeft onderstaande bon recht op een
GRATIS GESCHENK (één per gezin)

Naam : _____
Adres : _____
Tel. : _____

**DIRECTE
KORTING**

UITNODIGING OPENDEURDAGEN

van paaszaterdag 29 maart 1997
tot zondag 6 april 1997

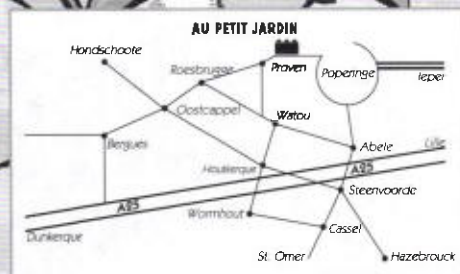
8 dagen boordevol kortingen en geschenken

Kamerplanten
Snijbloemen
Bloempotten
Geraniums, begonia's, enz...

-10%

2.000 m² bloemen-
en plantenserres !

AU PETIT JARDIN

COUTHOFLAAN 32, 8972 PROVEN • TEL. 057/33 39 63

-10%

Rozelaars
Struiken
Fruitbomen
Vaste planten
Coniferen

Open van dinsdag t.e.m. zaterdag van 8.30 u. tot 12 u. en van 13 u. tot 19 u.
op zondag doorlopend van 9 u. tot 19 u.

Gesloten op maandag (uitgezonderd op Paasmaandag)

VIER DORPEN IN ZICHT

Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW) start een onderzoek dat de verbetering van de lokale leefsituatie als onderwerp heeft. Dit onderzoek kadert in een project dat er komt op initiatief van het Provinciebestuur in samenwerking met het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek. Het project wil de leefbaarheid van dorpen in de Westhoek verhogen.

Er werden vier dorpen geselecteerd : Bovekerke, Roesbrugge, Zandvoorde en Beauvoorde. De selectie gebeurde op basis van het aantal inwoners en de stijging of daling van de bevolking tussen 1970 en 1996, de spreiding van de dorpen over de Westhoek, en een aantal dorpskenmerken die passen binnen het kader van het onderzoek. Het onderzoek verloopt in afspraak met de gemeentebesturen.

In maart starten de eerste gesprekken in de dorpen. De opbouwwerkers van SOW zullen mensen op straat om hun mening vragen, en er zijn ook huisbezoeken gepland. Op die manier wil SOW te weten komen wat de inwoners vinden over de leefbaarheid in het dorp. Leefbaarheid omvat onder meer aspecten van wonen en woonomgeving, diensten in het dorp, verkeer, de sfeer in het dorp, ...

Na de verkennende gesprekken zal SOW de inwoners uitnodigen om in groepsbijeenkomsten volgende vragen te beantwoorden : "Hoe zien dorpsbewoners de leefbaarheid in het dorp, wat zijn de positieve en de negatieve kanten ? Wat zouden ze zelf willen doen om de leefsituatie ter plaatse te verbeteren en welke voorstellen willen ze naar het beleid richten ?" Dit groepsproces zal op een methodisch verantwoorde manier begeleid worden door SOW.

De resultaten van het onderzoek zullen in september bekend gemaakt worden aan alle inwoners van het dorp, en zullen in november gepubliceerd worden in een wetenschappelijk onderzoeksrapport. Daarbij is het niet uitgesloten dat het onderzoeksproces een blijvende dynamiek op gang kan brengen in de dorpen.

ENQUETEURS OP STAP IN DE WESTHOEK

Het Provinciebestuur is in samenwerking met het Westhoekoverleg, Samenlevingsopbouw Westhoek en verschillende universiteiten gestart met een onderzoeksproject rond de leefbaarheid in de 102 dorpen van de Westhoek.

Er worden antwoorden gezocht voor volgende vragen : 1) Waarom wonen gezinnen anno 1997 graag in een klein dorp in de Westhoek en welke problemen ondervinden ze er ? 2) Welke problemen ondervinden bewoners zonder wagen in kleine dorpen op het platteland, en hoe proberen ze die op te lossen ? 3) Waar trekt men naartoe voor welke activiteiten en diensten ?

Tijdens de maand maart zullen meer dan 500 gezinnen geïnterviewd worden in een vijftigtal kleinere dorpen van de Westhoek. Samenlevingsopbouw Westhoek recruteert de daarvoor een 25-tal enquêteurs, allen zelf

inwoners van de Westhoek. De 520 gezinnen, geselecteerd door middel van een toevalssteekproef, ontvingen van Samenlevingsopbouw Westhoek reeds een brief die de komst van een enquêteur aankondigt. De vragen gaan over de woonsituatie en de woonomgeving, de bereikbaarheid van werk, school, sociale contacten en voorzieningen en diensten die men gebruikt. De ingevulde vragenlijsten gaan naar de universiteit van Gent, waar ze statistisch verwerkt worden. De resultaten van het onderzoek worden eind 1997 bekend gemaakt.

CUM JULIO - WATOU

De Goede Week met het Gregoriaans koor "Cum Jubilo" uit Watou

Het opluisteren van de liturgie tijdens de Goede Week is één van de belangrijkste opdrachten in de jaarwerking van het Gregoriaans koor "Cum Jubilo" uit Watou. Tijdens deze periode worden in het kerkje van Sint-Jan-Ter-Biezen alle diensten verzorgd met Gregoriaanse koorzang.

De koorkalender ziet er als volgt uit :

- zondag 23 maart, Palmzondag, 10.00 u. : liturgie van de palmwijding, palmprocessie en plechtige hoogmis met gezongen passieverhaal.
- donderdag 27 maart, 20.00 u., liturgie van Witte Donderdag.
- vrijdag 28 maart, 20.00 u., dienst van Goede Vrijdag.
- zaterdag 29 maart, 20.00 u., Paaswake en plechtige verrijzenismis.
- zondag 30 maart, 10.30 u., plechtige hoogmis voor het hoogfeest van Pasen.
- zondag 6 april, Beloken Pasen, 10.30 u., plechtige hoogmis opgeluisterd door de Gregoriaanse Schola "Canticum Novum" uit Roubaix.

Gregoriaans Festival van Watou verheugt zich over grote internationale inbreng

Van 7 tot 11 mei 1997 vindt de zesde editie van het Festival plaats.

De geografische herkomst van de tweeëntwintig deelnemende schola's is merkwaardig: zeventien hiervan komen uit het buitenland, gaande van Lissabon in Zuid-Europa en Trondheim in het hoge noorden, tot Japan en Korea in het Verre Oosten. De meerderheid van de deelnemende schola's is bovendien voor de eerste maal aanwezig op dit internationaal rendez-vous in

Watou. Kwalitatief behoren de koren tot de beste groepen die in de betrokken landen bij de studie van het Gregoriaans actief betrokken zijn. Ze doen dit hetzij vanuit een liturgische ervaring, hetzij vanuit een musicologische opdracht, hetzij vanuit een combinatie van beide. De deelnemende schola's vormen als het ware een gevarieerd palet op hoog muzikaal en spiritueel niveau van wat er leeft aan de nieuwe horizons van het Gregoriaans. Zo nemen jeugd- en jongerenkoren, schola's uit universiteiten en muziekhogescholen, heren- en damesschola's, een monnikenkoor uit een cisterciënzerabdij en professionele ensembles aan het Festival deel.

De Deelnemende schola's zijn :

- Choralis schola ehemaliger Regensburger Domspatzen Duitsland
- Choeur Grégorien de Paris Frankrijk
- Schola Grégorienne de l'Abbaye du Mont-des-Cats Frankrijk
- La Maîtrise d'Enfants du Conservatoire de Musique de Toulouse Frankrijk
- Schola Hungarica, Boedapest Hongarije
- Schola Mediae Aetatis Sodalitium, Bologna Italië
- Schola Gregoriana Hiroshima Japan
- Choeur Grégorien de Femmes de l'Académie Catholique de Musique de Pusan Korea
- Choeur Grégorien de Femmes de Seoul Korea
- Schola Gregoriana Vilnensis Litouwen
- Schola Cantorum Amsterdam Nederland
- Hartkeriana Nederland
- Schola Cantorum van het Ward-Instituut Nederland
- Schola Sanctae Sunniva, Trondheim Noorwegen
- Grazer Choralis schola Oostenrijk
- Coro Gregoriano de Lisboa Portugal
- Schola Gregoriana Pragensis Tsjechië
- Schola Gregoriana Brugge België
- Gregoriaans Abdijkoor Grimbergen België
- Gregoriaans Koor van Leuven België
- Cantando, Roeselare België
- Cum Jubilo, Watou België

De Heren C. Hommel (Luxemburg), R. Deruwe (Brugge) en R. Orroi (Poperinge) verzorgen de orgel improvisaties.

Een uitgebreide programmabrochure kan aangevraagd worden op het Festivalsecretariaat bij de Heer Paul D'hondt, Oude Provenstraat 18, 8978 Watou (tel. en fax 057/38 82 37).

Op dit adres kan men eveneens terecht

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

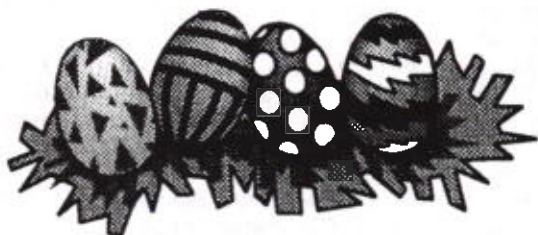

Leonidas

Een heerlijke smaak,
in een unieke verpakking gepresenteerd,
biedt U een waaier van mogelijkheden aan :
kippen, hazen, klokken en eieren
in de fijnste chocoladesoorten.

Laat Pasen zomaar niet aan U voorbijgaan.

Pralines, likeurpralines,
zeevruchten, marsepein,
cacaotruffels

*Kom even langs !
Vrij in en uit !*

Bergenstraat 1, 8691 BEVEREN-ROESBRUGGE

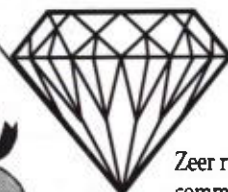
Tel. 057/30 10 16 - Fax 057/30 17 94

Open : iedere dag van 9 u. tot 12 u. en van 13.30 u. tot 19.00 u.

Ook op zon- en feestdagen.

Gesloten : maandagvoormiddag en woensdag

De Nieuwe Parel bubu

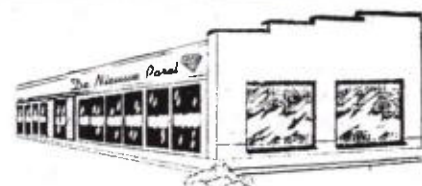

Confiserie Carine doopsuiker

Zeer ruime keuze voor doop,
communie en huwelijk.

Vernieuwd assortiment ...
de meest actuele doopartikelen
aan de beste prijzen.
Originele collecties te veel om op te noemen !
Bronzeren van babyschoentjes, ...

Groot assortiment geboortekaartjes
en doopsuikerverpakking
- gratis naamkaartjes
- gratis doopmand
- gratis levering materniteit
leper - Poperinge - Veurne
- snelle levering

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 12 tot en met zaterdag 15 maart

JONAGOLDEN	Cat. I 3 kg voor 90 BEF • per bak van 8 kg 1 kg GRATIS	
PEREN	3 kg voor 90 BEF	
BERGAPPELSIENEN	3 kg voor 105 BEF	
BERGAPPELSIENEN	3 kg voor 99 BEF	
KAAPSE DRUIVEN	1 kg voor 99 BEF	
WORTELEN	5 kg voor 69 BEF	
EXTRA BEWAARUIEN	5 kg voor 49 BEF	

**DAAR IS
DE LENTE !!!
VOOR IEDERE
KLANT
EEN VIOLETJE
GRATIS !!!**

ROESBRUGGE - Vlottentocht

Wie wenst deel te nemen aan de vlottentocht op de IJzer op kermisvrijdag 7 september kan het reglement bekomen bij G. Schoonaert, Bergenstr. 16 te Roesbrugge.

Er zijn reeds enkele inschrijvingen binnen.

28e INTERNATIONALE BEAUVOORDSE GEZONDHEIDSMARSEN

- **Paaszaterdag 29 maart** : Beauvoorde - Bergen (F.) - Beauvoorde (50 km) 7-9 u.
- **Paasmaandag 31 maart** : afstanden van 5 tot 50 km 7-16 u.
- 2e 50 km : Beauvoorde - Veurne - De Panne - Ghyselde (F.) - De Moeren

NIUWPOORT

23e FRANS-VLAAMSE VEERTIENDAAGSE 1997

zat. 29 maart t.e.m. zon. 13 april

Info : Dienst Toerisme & Cultuur

Stadhuis - Marktplaats 7

8620 Nieuwpoort

Tel. 058/22 44 44

T72 KROMBEKE speelt

2 x 2 op de canapé

Een lichtvoetige komedie van Maro Camoletti in een regie van Chris Debruyne met Mark Paelinck, Johan Nuytens, Gino Demolder, Ludwine Goussey en Linda Neyrinck.

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE

Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

- **VERHUREN** - motorhakkfrees
- verticulteerder
- **VERKOOP** - anti-mosproductie
- tuin- & bloemzaden
- gazonzaden
- organische meststoffen
- gedroogde koemest
- bestrijdingsmiddelen
- potgrond, zaai- en slijbgrond
- zaai- en stekgrond

**Verkoop
van
tuinzaden
&
bloemen !**

Een man en een vrouw die gaan scheiden, twee mannen en twee vrouwen die gaan samenwonen, een man die de vrouw van de andere man heeft ingepikt maar verliefd wordt op de nieuwe vrouw van die man, een man en een vrouw die wel een nieuwe vrouw en man willen maar zijn vrouw en haar man niet aan een ander laten wil, een vrouw met twee mannen en twee mannen zonder vrouw die het met elkaar doen... en de derde man dan ? Die krijgt een man en een vrouw met de juiste vrouw en man samen ... op de canapé !

De canapé staat centraal in het Cultureel Centrum Ghybe te Poperinge op vrij. 4 en 11 en op zat. 5 en 12 april 1997, altijd om 20 uur.

Kaarten aan 200 fr. te bestellen bij Verzekeringskantoor Pyfferoen op het nr. 057/40 08 24. C.J.P-pas : 150 fr.

TE HUUR

• **Huis te Roesbrugge.** Living, geïnstalleerde keuken, eetkamer, 3 kamers, badkamer, centr. verwarming, berging. Onmiddellijk vrij. Inlichtingen : tel. 057/30 15 18.

BOKADO is jarig !

Tijdens het Paasweekend vieren we feest met tal van verrassingen :

- een glaasje voor iedereen.
- iedere dag een kristallen vaas te winnen.
- aankopen op klantenkaart tellen dubbel.
- ons vernieuwd en groter assortiment.
- onze vernieuwde winkel teneinde U nog beter te kunnen dienen.

Ook nieuwe geschenkencollectie voor dooppeter en -meter.
Nieuw zijn ook onze communieaandenkens !

Tot op de opendeurdagen !!!

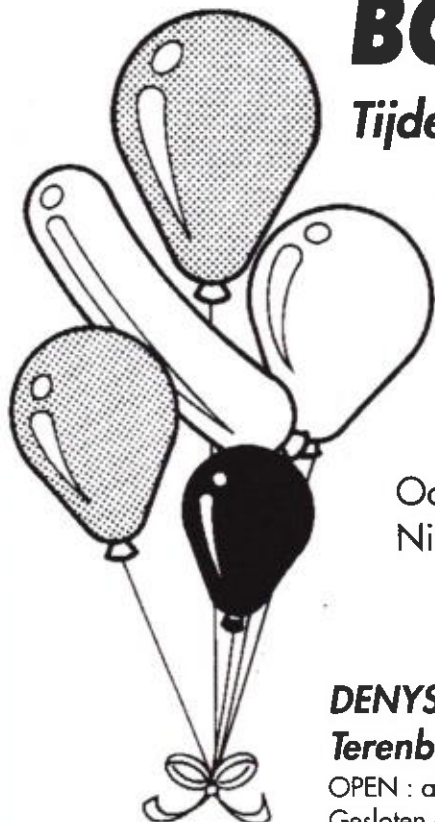
Nadine

DENYS Nadine

Terenburgseweg 11, 8972 PROVEN - Tel. 057/30 05 66

OPEN : alle dagen van 9 - 12 u. en van 13.30 - 18.30 u.

Gesloten op woensdag

Bloemen • Kunst • Decor Atelier

L' Artistique

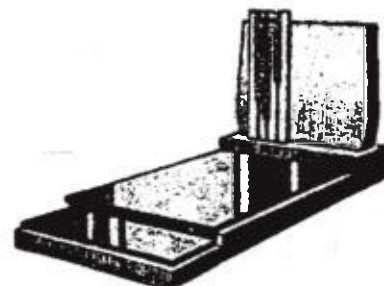
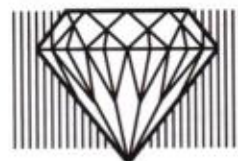
Rijke keuze aan :

- bloemen en snijbloemen
- perkplanten en vaste planten
- bloemstukken, sierpotten en kamerplanten
- drogen en inkaderen bruidsboeket
- geschenkartikelen, glas- en aardewerk, beelden, porselein, tin, koper en pluche
- huwelijks-, jubileum-, geboorte- en communiekaarsen met de hand beschilderd

De Nieuwe Parel buba

GRAFZERKEN

**GOEDKOOP EN KWALITEIT
IS ONZE REKLAME**

Bergenstraat 1, 8691 BEVEREN-ROESBRUGGE

Tel. 057/30 10 16 - Fax 057/30 17 94

Open : Iedere dag van 9 u. tot 12 u. en van 13.30 u. tot 19.00 u.

Ook op zon- en feestdagen.

Gesloten : maandagvoormiddag en woensdag

Café de la Paix

Bierhuis - Grill - Restaurant

PRESENTEERT

van november tot eind april
elke vrijdagavond het BISTRO-menu
aan een vaste prijs
STEEDS

Aperitief met hapjes

Hoofdgerecht

Dessert

1/2 fles wijn per persoon

Dit alles voor slechts **895,- BEF p.p.**
Reservatie minimum 2 dagen op voorhand

Menu's aangeduid met +100 fr. kosten 995,- BEF p.p.
Voor groepen vanaf 8 personen worden de menu's ook
opgediend op zaterdag of zondag.

14 maart
WATERZOOI VAN VIS

21 maart
GEGRILDE GAMBA'S

met een kruidig looksausje en wilde rijst

28 maart

LAMSNOOTJES MET ROZEMARIJN
voorjaarsgroenten en gratinaardappelen

4 april

ZEETONG EN RIVIERKREEFTJES
met verse asperges en witte wijnsaus
Pommes Château

11 april

DELICATESSENBOARD

de meest uitgelezen en verfijnde charcuterie, pasteien en kazen
op een bord met diverse broodsoorten

Café de la Paix

Koen en Linda Sambaer-Rouseré

Grote Markt 20, 8970 Poperinge - Tel. (057) 33 95 78
Open elke dag behalve de woensdag

GARAGE **SERVICE**
NEVEJAN
OKKAZIEMARKT

Met WAARBORG op werk en wisselstukken inbegrepen

- 200.000 fr.

FORD	FIESTA	diesel	
PEUGEOT	205	benzine	
FORD	SIERRA break	diesel	89
VOLKSWAGEN	PASSAT break	diesel	92
VOLKSWAGEN	GOLF 1600	diesel	89
OPEL	VECTRA 1700	diesel	92

200.000 - 300.000 fr.

VOLKSWAGEN	VENTO TD	diesel	93
------------	----------	--------	----

300.000 - 400.000 fr.

VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	94
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	92
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	92
PEUGEOT	405	diesel	94

400.000 fr. -

OPEL	VECTRA 1700	diesel	96
MERCEDES	C200	diesel	94

Graaf van Hoornweg 16, 8972 KROMBEKE Tel. 057/40.00.35

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven
tel. 057/30 03 35

Instituut "Natacha"

heet U welkom op de

JAARLIJKSE OPENDEURDAGEN OP 21, 22, 23 EN 24 MAART

Alle schoonheidsbehandelingen, maquillage, pedicure, manicure, zonnetunnels
Tijdens deze dagen krijgt U 10 % KORTING op aankoop

NIEUW damesparfum & herenparfum

NIEUWE lente- en zomermaquillage kleuren

Ruime **keuze** aan toiletartikelen

Op vrijdag 21 maart, demonstratie van verzorgingen. VRIJE TOEGANG !!!

Tijdens deze dagen, SPECIALE PROMOTIE op de ZONNETUNNELS ☞ 10 + 5 GRATIS NIEUWE LAMPEN !!!!

Prof. O. Rubbrechtstraat 44, 8972 ROESBRUGGE - op afspraak : 057/30 14 12

ledere woensdag, verzorging ook nog na 19.00 u.

ledere dag open van 9.00 - 12.00 en van 13.30 - 19 u. Gesloten : zondagnamiddag en dinsdag

UITZONDERLIJK OPEN OP ZONDAG 23 MAART VAN 10.00 - 19.00 U.

TOBY sport

**10% KORTING GEDURENDE 10 DAGEN
van 1 tot 5 APRIL en van 7 tot 12 APRIL**

*De start van het
nieuwe seizoen !!!*

Wij zijn er klaar voor !!!

Speciaalzaak voor sport-, kinderfietsen,
mountainbikes, tourfietsen,
hybriden en koersfietsen.

PROMOTIES

- BUITEN + BINNENBAND M.T.B. € 299 BF
- MOUNTAINBIKE 26" (volwassen model)
velgen aluminium
SHIMANO SIS 18 VIT : € 5.350 BF
- FIETSCOMPUTER : € 350 BF
3 functies met garantie

Alle onderdelen, bv. banden,
fietsolie, computer, zadels, wielen, enz ...

Verzekerde dienst na verkoop

Alle herstellingen nieuwe en oude fietsen

Vanaf heden SNELDIENST
binnen vóór 16 u. = ZELFDE DAG TERUG

Verhuur van mountainbikes.

*Mijn fiets
natuurlijk van*

**TOBY
SPORT**

Bergenstraat 6, Beveren a.d. IJzer - 057/30 09 09
Open iedere dag van 14 tot 19 u. - Gesloten op zondag.

UITZONDERLIJK OPEN OP ZATERDAG 22 MAART EN ZONDAG 23 MAART VAN 10 TOT 19 U.

WAAR KOMT HET VANDAAN?

EIEREN VOOR ZIJN GELD KIEZEN

Zich met minder tevreden stellen dan men had gewent.

Eieren en appels golden vroeger, toen het geld nog schaars was, als ruil- of betaalmiddel voor geringe zaken.

Zo kostte in Friesland het wassen van de hoofddoeken van de rijke boerinnen, één ei.

Wie betaald had en tenslotte eieren voor zijn geld koos, aanvaardde deze minderwaardige ruil omdat hij niets beter kon krijgen. Ten onrechte werd vaak het tegenovergestelde gedacht, namelijk dat men voor zijn geld degenen waar had gekregen.

SCHRIJNWERKERIJ

REGHEERE & Zoon

- Alle nieuwbouw - verbouwingen herstellingswerken
- Eigen fabrikatie : houten ramen, deuren, garagepoorten
- Binnenhuisinrichting, plafond- en muurbekleding
- PVC-ramen - rolluiken
- PVC-bekleding
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 KROMBEKE
tel. 057/40 03 71

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

medische pedicure

Katrien
Miny - Woomoer

Prof. O. Rubbrechtstraat 54
8972 Roesbrugge
☎ 057/30 13 57 (enkel op afspraak)
Komt ook aan huis.

Verkoop van
voetverzorgingsprodukten "SIXTUWOHL"
en toiletartikelen "Botermelkmeisje"
badschuim, douchegel, zeep,
handzeep, shampoo en bodylotion

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPEL
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN

BERNARD WYFFELS

MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

POTGROND • PLANTGOED • PLANTJES

TOP Kristof

Prof.O.Rubbrechtstr. 113 - Roesbrugge

Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND MAART

Kaartingen

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 22 maart maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 25 maart puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND APRIL

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 9 april puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 22 april puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- smijting voor de leden
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 12 en zondag 13 april smijting voor de leden

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Marilou Vandepitte, dochter van Marc en Nadine Vandamme.

Overlijdens :

- Georges Vandevoorde, 86 j., weduwnaar van Maria Desmicht.
- Denise Christiaan, 74 j., echtgenote van Georges Truant.

K.A.V. Roesbrugge-Haringe

- Woensdag 2 april van 14 tot 16 u. : kindernamiddag. Inkom : 80 fr.

J.K.A.V. Roesbrugge-Haringe

- Woensdag 16 en 23 april om 20 u. in het Ontmoetingscentrum te Roesbrugge : "Klusjes in huis".

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Dinsdag 25 maart om 19.30 u. in het Dorpshuis te Haringe : kookles "Koude buffetten".
- Dinsdag 15 april om 19.30 u. in het Ontmoetingscentrum te Roesbrugge : Algemene vergadering "Medicatie, een bewuste keuze".

K.B.G. Roesbrugge-Haringe

- Op donderdag 10 april geeft Herman Herpelinck uit Poperinge een voordracht over tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. U kunt achteraf vragen stellen. De moeite waard. Iedereen welkom. Inkom : 50 fr.

C.M. Ziekenzorg Roesbrugge-Haringe Paas- en lentestukjes

- Donderdag 20 maart om 19.30 u. in zaal "Christen Volkshuis" te Roesbrugge. Peter Verstraete, leraar aan de Poperingse Tuinbouwschool, demonstreert tijdens deze avond het samenstellen van enkele mooie sierstukjes, typisch voor de paas- en lentetijd. Met de nodige uitleg over de methode en de soorten materialen kunnen deze stukjes thuis ook gemaakt worden en de tafel of het huis sieren.
- De gemaakte stukken worden achteraf onder de aanwezigen verloot.
- Toegang : 50 fr. Iedereen hartelijk welkom.

SINT-JAN-TER-BIEZEN • HOBBYCLUB

- De werkgroep van Sint-Jan-Ter-Biezen nodigt alle geïnteresseerden uit op onze hobbynamiddag op woensdag 2 april om 14 u. in "De Ster"... en wie weet komt de paas-klok niet langs ?

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**VW GOLF III TDI dec. '95
OPEL ASTRA 1700 diesel '92
VW GOLF III '93**

SCHOONHEIDSINSTITUUT

Valerie
VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

**Speciale promotie !
vanaf 15 maart t.e.m. 15 april
ZONNEBANK : 10 + 5 gratis**

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Door al de schandalen - moord, corruptie, zakkenvullerij en favoritisme - die de jongste tijd aan het licht kwamen, is het duidelijk gebleken dat er wat schort aan ons politiek bestel. Bovendien is door het werk van de parlementaire Commissie-Dutroux aange-toond dat noch onze politiediensten, noch het gerecht naar behoren werken. Toen aan een magistraat gevraagd werd waarom, bij de verdwijning van het Marokkaanse meisje Loubna Benaïssa, hij niet nagegaan had welke pedofiele seksuele delinquenten er in haar omgeving woonden, antwoordde hij : "Ik heb er niet aan gedacht !" Geen wonder dat er in ons land zoveel criminele zaken onop-gelost blijven. Er wordt zelfs niet gedacht aan wat het meest voor de hand ligt. Zulke man-nen moet men degraderen tot helpers in de griffie ! Of genieten ze te veel protectie ?

Ook de Europese politiek zit in de knoop. Het beloofde land, van melk en honing is weer eens deerlijk in de fout gegaan. Dat is ten overvloede gebleken bij de brutale aan-kondiging van de sluiting van de Renault-fabriek te Vilvoorde. Daardoor zullen niet minder - de toeleveringsbedrijven meegere-kend - dan zesduizend gezinnen met werk-loosheid te maken krijgen. Voor sociale bege-leiding is er geen plaats, want de grote lidsta-ten willen er niet van weten. De zo zeer geprezen Europese eenmaking blijkt weer eens niet goed te zijn voor de kleine landjes. Frankrijk sluit Vilvoorde, omdat het bij ons minder heibel vreest dan bij een productie-vermindering in Frankrijk.

Maar ook onze regering treft schuld. De afbraak van de koopkracht door steeds hoge-re inleveringen en belastingen, door de extreem lage interesten die de spaarders nog gegund worden, de andere beperkingen in het vooruitzicht van een tweede utopie : de Maastrichtnorm, veroorzaakt minder verbruik, en er worden ook minder auto's verkocht. Bovendien heeft men 25 jaar lang ge-schreeuwd om meer en meer investeringen. Toen Renault in 1925 in België begon, assembleerde men er 1500 wagens per jaar. Nu zijn er dat 130.000. Er is overcapaciteit tot en met. Bovendien zitten we in een vicieuze cirkel : de sociale lasten zullen moeten verho-gen om al die werklozen te betalen, en hoe hoger de sociale (of andere lasten) hoe min-der werk er zal zijn.

"Ja," zegt Gusta, "in het Europeparlement, net als bij ons, zitten er te veel onbekwame men-sen. Om parlementair te worden moet men geen diploma's bezitten en geen examens afleggen. Velen zitten er (als ze niet afwezig zijn) te luisteren naar problemen die ze niet begrijpen, en het resultaat is navenant. Van het Verenigde Europa en de Muntunie, spaar ons Heer, ze kosten ons te veel geld, en we zijn er nog lang niet rijp voor."

We bidden mee,
Pol

Onze hospitalisatieverzekering

21 + rekening

**SEDERT 01/01/97
NIEUWE VOORWAARDEN
MET NOG MEER
VOORDELEN (*)**

- Levenslange dekking indien aangesloten vóór uw 65 jaar
- Toetreding zonder geneeskundig onderzoek
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze
- Alle erelonen, ook bij een éénpersoonskamer, worden terugbetaald
- Onbeperkt in duur van opname en terugbetaald bedrag
- Premie wordt berekend in functie van gespaard bedrag : hoe meer u spaart, hoe minder u betaalt voor de verzekering

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. 057/30 03 55

(*) Voor gedetailleerde voorwaarden : zie algemene polisvoorwaarden

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

In de laatste tijd zie je van langsom meer gedaagde mensen die, van ols 't er 'n dag schoon weere komt, 'n toer doen met hulderen veloo. Twee van die soorte zijn Mielten en Warden, die dikkers 'n keer tegaare, langsten de stille baantjes, 'n gezonde wandeling doen en aantijden 'n keer hier of daar stoppen, om 'n asem te haalen... Kwestie van ouderdom, zitten ze ol verre in 't 't hooger middelbaar', maar op é veloo zij je dat olzoo niet gewaare.

't Wos op 'n ongehoord schoonen achternoene, dat ze van plan waaren hulder wandeling ol de Fransche kant te doen...

"Ol waar gaan we 't op ?" vroeg Mielten tegen Warden... "Gie kent daar best de streeke en de route !"

"Héwè, we kunnen aanzetten ol Houtkerke en Herzele, toen ol over Bambeke en West-Cappel, naar Rexpoède en verder, ol Killem de route naar Warhem en weerekommen ol Hondsschoote, naar huis...

"En gaan we nievers stoppen om te "tanken"?" vroeg Mielten.

" 't Is gie die aantijden moet zeggen da' je dust hét !" lachte Warden en ze waaren 't op...

" 't Ga goed !" zei Mielten... "Geen wind en geen felle zonne !" en ol praatelen en vertellen, bekeeken ze de schoonheid van de streeke... 'n Uure laater passeerden ze ol aan " De Draaiorgels" in Herzele. Maar 't wos nog te vroeg om "goendag" te gaan zeggen teegen Claire, de bazinnne, vond Mielten. 't Ging voor 'n naaste keer zijn. Dus reeden ze verder ol Bambeke, d'hoogte op, naar West-Cappel, om olzoo in Rexpoède te arriveeren...

" 't Is nu tijd wei !" zei Warden, ols ze daar op den hoek van de markt binnengingen... "é teugsche en 'n moment rusten ga deugd doen !" Achter 'n goe pintje en 'n beetje klappen vertrokken ze ol Killem, langst 'n stille route naar Warhem...

"Potverdikke !" zei Mielten olmetekeer... "Krijgen ik weere zeer in mien buik, dat is ol van gisteren begonnen... 'k gaan ik mien ollezins entwaar moeten neerezetten !"

"Je moet daarmee niet wachten !" zei Warden. "Binst da'we nu nog in dit stil routje zijn, zet joen daar zeere teegen d' haage, er passeert hier toch nooit geen mensch !" Warden pakte Mielten veloo en wandelde 'n beetje verder, tot aan den draai die op de groote baane uitkwam... Op dat moment kwaamen er daar twee wielertoeristen of, op de groote baane, die onder mekaar Vlaams aan 't klappen waaren...

"Dat is nog 'n goe gedacht !" hoorde Warden zeggen. "Die mens hét 'n reserveveloo mei, teegen dat 'n platvalt !" Ol lachen draaiden ze de straate in waar dat Mielten zat en meteen hoorde Warden een roepen : "Héla, Mielten, wuk doe je daar, zij je bezig met 'n Franschen haaze vangen !" Warden hoorde Mielten sakkeren en é moment laater kwam ie of ol leelijk doen...

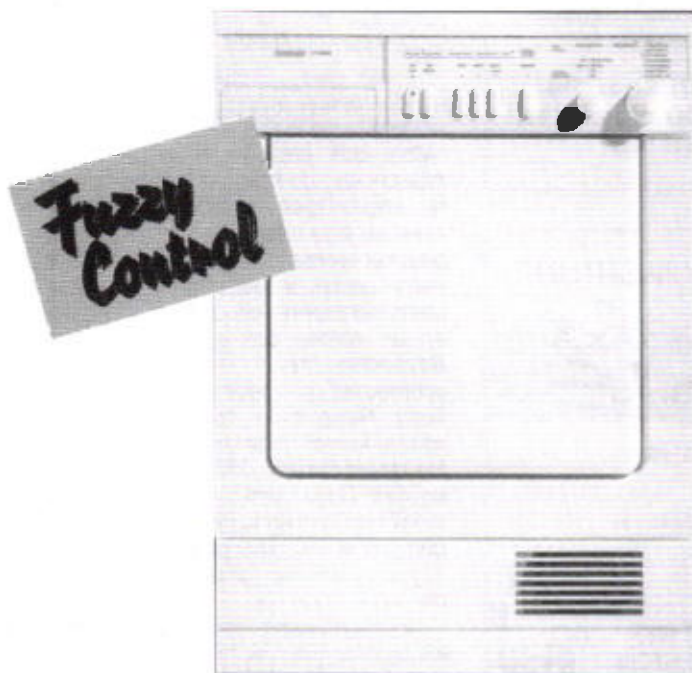
"Komt dat dejuu tegen !" riep Mielten. "Je zit hier, tevullen in 't Fransche, te velde, waardat er joen niemand kent en den eersten swiester die passeert, roept je naame !" Warden lachte.

"Horkt, Mielten !" zei Warden. "Je moet de naaste keer met joen rik naar de straat zitten, ze gaan joen van achter, zoo gemakkelijk niet verkennen !"

Dat 't waar gebeurd is !

KWAAK

De droogautomaten van CONSTRUCTA. Nieuwe vorm. Nieuwe functies.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 4 april 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

ROGER-A. BLONDEAU BRENGT JAN PALFIJN TERUG NAAR ZIJN GEBOORTESTAD.

Vrijdag 21 februari 1997 bracht de stadsmagistratuur van Kortrijk hulde aan JAN PALFIJN n.a.v. de pasverschenen biografie die Roger Blondeau aan deze Vlaamse heelmeester (°Kortrijk 28 nov.1650 - †Gent 21 april 1730) wijdde.

Deze boekvoorstelling had een symbolische betekenis.

Op 18 juni 1726 schonk de toen 76-jarige Jan Palfijn aan de magistraat van zijn geboortestad een exemplaar van zijn boek *Heelkonstige ontleeding van 's menschen lighaam* dat in 1718 bij Vander Deyster te Leiden was verschenen. Palfijn dediceerde met volgende opdracht:

Aan de Edele, Wijze ende zeer Voorzienige Heeren Burgemeester ende Schepenen der Stadt Kortrijk.

Het boek waarvan ik de eer heb het aan de Edele Heeren te presenteren is de vrucht van myne lange vlijt...

Tweehonderdeenzeventig jaar later bood Roger Blondeau de burgemeester een exemplaar aan van zijn boeiend en zeer vlot lezend boek *PALFIJN. EEN VLAAMS HEELMEESTER IN DE 17de EN 18de EEUW* (1). Eveneens de vrucht van een lange vlijt.

Burgemeester Emmanuel de Béthune dankte en verwelkomde de ruim honderd-zestig aanwezigen in de gotische feestzaal van het stadhuis en opende met woorden van bewondering voor het werk van de auteur de academische zitting.

Roger Blondeau is een duurzame vriend voor wiens levenskunst, wijsheid, werklust en oeuvre ik bewondering koester.

Met deze lovende volzin omschreef prof. em. Dr. Michel Thiery bij het begin van zijn academisch betoog, geschiedschrijver Roger Blondeau, om daarna - zoals hij het zelf zegde - de historische sequentie te verstoren en de protagonist, in casu Palfijn, in het tweede deel van zijn exposé te behandelen.

Prof. dr. Thiery:

- Roger Blondeau, die aan de Gentse universiteit wis- en natuurkunde studeerde, heeft zijn speurwerk over de geschiedenis van de wetenschappen (in het meervoud en met de klemtoon op de contributie der Vlamingen) in een reeks boeken en een

lange rij artikelen neergelegd. De rusteloze Blondeau is nu al weer druk bezig aan de studie over de "Wetenschap in Vlaanderen na 1830 en in de Vlaamse Beweging". Een boek dat een natuurlijk verlengstuk zal vormen van "Wetenschap in de Taal der Vlamingen" (2)

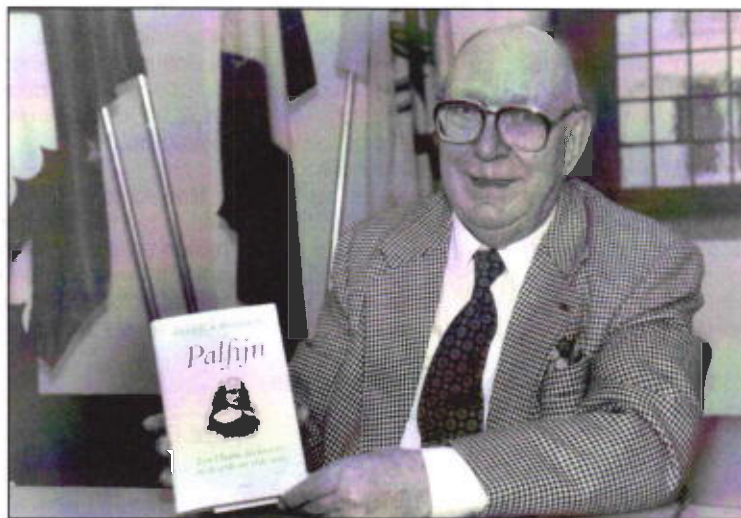
Blondeau heeft de erkenning van zijn inspanningen mogen smaken, iets wat spijtig genoeg maar al te vaak postuum aan wetenschapshistorici te beurt valt.

Reeds jaren geleden werd hij opgenomen in het comité "Geschiedenis van de Wetenschappen" van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten. Diezelfde Academie maakte hem tot lid van haar bestendige commissie "Wetenschapsgeschiedenis".

In 1974 kreeg hij van de Academie de Professor-Gillisprins en in 1994 mocht hij de erepenning van dit geleerde genootschap in ontvangst nemen.

De Gentse universiteit heeft haar oud-student niet vergeten: in 1992 vereerde zij hem met de medaille van de Interfacultaire Leerstoel George Sarton, voor de Geschiedenis van de Wetenschappen.

Bij deze gelegenheid hield hij een lezing over "De lange en moeilijke overgang van

Roger-A. Blondeau presenteerde zijn boek over Palfijn in de gotische zaal van het stadhuis te Kortrijk op 21 februari jongstleden.

Ptolemeus naar Copernicus".

Hiermee was de cirkel rond en Blondeau tot zijn oude liefde, de geschiedenis van de astronomie teruggekeerd.

De lezer aanzetten tot bewondering voor de al-macht van de souveraine schepper.

Jan Palfijn die R. Blondeau zo meesterlijk in zijn nieuw boek portretteert heeft ons geen enkele prent van zichzelf nagelaten. Hoewel het in die tijd toch wel erg gebruikelijk was dat de schrijver aan zijn werk een portret toevoegde, heeft Palfijn dit nooit gedaan. Alleen uit zijn schriften kan men de geleerde als mens leren kennen en een beeld - hoe subjectief ook - van hem vormen.

Naast zijn bescheidenheid was Palfijn mededeelzaam en sociaal geëngageerd. Hij was diep gelovig doch zeker niet preuts noch introvert. Voorts was hij niet gespeend van humor en bewees dit door over de vrouwelijke delen die tot de voortplanting van de mensheid dienen te schrijven:

"Dat zij de vrouwen veel ellende bezorgen en de mannen op duizenden wijzen ontzenuwen." En gaat Palfijn verder "De vrouwelij-

ke geslachtsdelen zijn de wapens die over de dapperste mannen hebben gezegenpraald, vele en machtige koningen ten gronde richtten, overwinnende keizers hebben bedorven, wijze personages tot zotten maakten, geleerde mannen hebben bedrogen, de voorzichtigsten hebben verleid, de gezonden in schandelijke ziektes hebben gestort."

Palfijn pleitte in zijn werken voor eerbied en ontzag voor het werk van de Schepper die de eerste woonplaats van de mens tussen blaas en endeldarm heeft gelegd. "Dit moet de lezer tot deemoed en nederigheid aanzetten, tot bewondering voor de Almacht van de Souveraine Schepper."

Professor Michel Thiery behandelde de geleerde Palfijn in al zijn aspecten, als mens met een oersterk gestel, als studax, wetenschapper, heelmeeester en auteur die bewondering afdwong van de grootste geleerden uit die tijd, de doctores medicinae en de chirurgen in binnen- en buitenland, als Boerhaave, Van Leeuwenhoek, Lorenz Heister, e.a.

Prof. Thiery besloot zijn boeiend betoog voor de nokvolle zaal met deze woorden:

-Meer zal ik u over Jan Palfijn niet vertellen, daar u alles in het boek van de heer Blondeau kunt vinden. Wij danken schrijver dezes voor deze gift en zijn er van overtuigd dat ook dit boek (3) een bestseller zal worden.

Uit een klein landelijk dorp van de diepe Westhoek

Tot slot van deze boeiende academische zitting, waarop ook nog professor Ir. Dr. André Maton namens de organiserende vereniging DE WITTE RANKE, Lieven Sercu van de UITGEVERIJ LANNOO en dr. Frans Debrabandere van DE LEIEGOUW het woord namen, antwoordde auteur R. Blondeau op de vraag waarom hij de biografie over Palfijn had geschreven:

- Het kan verwondering baren dat iemand uit een klein landelijk dorp van de diepe Westhoek, die geen medicus is, zich voor de persoon van Jan Palfijn is gaan interesseren en over hem is gaan schrijven...

Ik heb dat gedaan, omdat ik meen dat we een uitgebreide historische studie van onze druk bezette artsen niet mogen verwachten. Omdat zij, van uit hun standpunt terecht, meer naar de toekomst kijken dan naar het verleden.

Nu zij diagnose stellen met gesofisticeerde apparatuur: multicolore echografie en scanners met nucleaire magnetische resonantie; met laparoscopische of sleutelgatoperaties abdominale kwalen behandelen, en in strijd met de Bijbel, pijnloze bevallingen tot stand brengen, mogen we in de meeste gevallen niet vragen dat ze zich ten volle gaan inleven in de situatie van ongeveer drie eeuwen geleden, toen de geleerde doctoren diagnose stelden met urine proeven, de meeste ziekten door barbiërs-chirurgijn met aderlatingen werden aangepakt en bij moeilijke bevallingen spiesen en haken en ander slagsgesierf werden aangewend.

Ook al heeft Jan Palfijn daarin verandering gebracht. (4)

Jan Palfijn moest onder handen genomen worden door iemand die er tijd voor heeft en belangstelling koestert voor de geschiedenis van de wetenschap.

In een hierop aansluitend dankwoord, werden de organisatoren van deze avond geprezen, het Kortrijks Stadsbestuur, de Uitgeverij Lannoo, die in de lijn van haar traditie weer eens voor een *prachtuitgave* heeft gezorgd en niet in het minst Dr. Noël Goossens van de Palfijnstichting en professor Dr. Michel Thiery, die zijn uitgebreide Palfijndocumentatie integraal ter beschikking van de auteur stelde en, zo besluit Blondeau, *met argusogen mijn pennevruchten heeft gevolgd.*

Na de academische zitting nodigde de Kortrijkse burgemeester de talrijke aanwezigen uit in de sfeervolle Gravin Beatriszaal voor de receptie. Gastvrije gemoedelijke bedoening aangeboden door het Kortrijkse Stadsbestuur en de altijd even milde NV DE BEAUVOORDER uit de Kon. Albert I laan 54 te Veurne.

Het boeiend en vaak ontroerende verhaal van heelmeeester Jan Palfijn leest als een roman en schetst een duidelijk sfeerbeeld uit de 17de en 18de eeuw. Gebonden met stofwikkell is het een sieraad voor de boekenplank en kost slechts 895,-fr.

Elie E. Balduck

Noten :

- (1) Elie E. Balduck, Roger-A. Blondeau portretteert Jan Palfijn. De IJzerbode, feb. '97 27e jrg n°2 blz. 23, 24
- (2) Roger-A. Blondeau. Wetenschap in de Taal der Vlamingen Vanaf Jacob van Maerlant tot de stichting van de Akademien. Geïllustreerd. 380 blz. Uitgev. Reinaert-Het Volk 1991
- (3) Roger-A. Blondeau. Palfijn, Een Vlaams heelmeeester in de 17de en de 18de eeuw. Uitgev. Lannoo Tielt ISBN 90 209 3057 5 Zie technische fiche onderaan de bijdrage

- (4) Palfijn schreef in 1717 aan het Collegie der medecyne binnen Ghendt, over het middel (de verlostang) dat hij had uitgevonden, vrouwen in barensnood, met vernauid rachtisbekken, te verlossen en hen de mogelijkheid te bieden hun kind levend ter wereld te brengen. Tot dan toe werden deze kinderen binnen de moederschoot in stukken gesneden om het leven van de moeder te redden.

Roger-A. Blondeau

PALFIJN

**Een Vlaams heelmeeester
in de 17de en 18de eeuw**

formaat: 135 x 215 mm
aantal bladzijden: 250
illustraties: 50
afwerking: gebonden met stofwikkell

ISBN 90 209 3057 5
Prijs: 895,-fr

Bestellen bij Boekhandel
SCHOONAERT
Bergenstraat 14-16
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 15 57

Event. portkosten 130,- fr.

SPREEKBEURT ROGER-A. BLONDEAU

In het oud-gemeentehuis te Vlamer-tinge, spreekt op woensdag 23 april, om 20 u. Roger-A. Blondeau over :

DE WESTHOEK VROEGER EN NU

Het is een initiatief van de Heemkundige Kring. Iedereen welkom.

**Uw huis krijgt karakter
met exclusief behangpapier
en bijpassende stoffen.**

De nieuwste collecties liggen in de winkel

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (13)

R.-A. BLONDEAU

Wetenschappelijke publicaties

In de periode 1850-1880 werd over wetenschappelijke onderwerpen bij ons nog altijd in het Frans geschreven. De Gentse hoogleraren in de wiskunde, de natuurwetenschappen en de geneeskunde, die nochtans heel wat hebben gepubliceerd, deden dit in de taal waarin ze doceerden. In de volkstaal verschenen wel enkele geschriften van populair-wetenschappelijke aard, als voorlichting van land- en tuinbouwer of bestemd voor de volksscholen van kunsten en ambachten.

Te vermelden is weer eens de Oost-Vlaamse veearts Edward Campens, die in 1850 bij Hoste te Gent een werk liet verschijnen, dat verband hield met zijn discipline: *Opbrenging en bestiering der nuttige huisdieren, volgens de wetten van de levensleer, werktuigkunde en gezondheidsleer* (12°, 117 p.) en het jaar daarop: *Opbrenging en bestiering der huisdieren in de verbetering der rassen* (12°, 202 p.). We hebben bovendien reeds gezien hoe veearts Campens in het *Leesmuseum, Tydschrift voor letteren, wetenschappen en kunsten*, gesticht in 1856, in de drie jaren waarin dit tijdschrift heeft bestaan, tal van wetenschappelijk verantwoorde bijdragen schreef ten behoeve van landbouw en veekweek.

Van een andere veearts, Pieter-Jozef Verheyen verscheen in 1857 een uitgebreid *Handboek voor veeartsenijkunde* (12°, 400 p.) dat voornamelijk de studenten van de veeartsenijkundige school van Kuregem, die uit Vlaanderen kwamen, en er in het Frans moesten studeren, van nut is geweest. Dit boek kwam niet tot stand op voorstel of door aanmoediging van een of andere Belgische instantie. Verre van, het was een late vrucht uit het tijdperk van Willem I, en van de hand van iemand die goed Nederlands kende - ook de terminologie van zijn vak - omdat hij in Utrecht had gestudeerd.

Pieter-Jozef Verheyen, geboren te Vilvoorde op 22 september 1806, trok in 1825 naar 's Rijks-veeartsenijkundige school van Utrecht (gesticht in 1821), waar hij in 1829 gediplomeerd werd als "veearts der 1ste klasse". Waarschijnlijk was hij bestemd om bij de "Paarden-artsenijkundigen dienst" van het leger te dienen. Immers bij Koninklijk Besluit van 15 november 1823 was bepaald dat een aantal kwekelingen van 's Rijks-veeartsenijkundige school op kosten van het Departement van Oorlog zou worden opgeleid tot Paardenarts bij 's Lands Cavallerie en Artillerie.

Na het behalen van zijn diploma werd hij adjunct-veearts bij een militaire eenheid te Breda en tevens professor aan de Academie van deze stad. Maar dat duurde niet lang, na

de omwenteling van 1830 kwam hij op 25 maart 1831 in Belgische militaire dienst en werd hetzelfde jaar nog inspecteur-veearts van het Belgisch leger. In 1840 verliet hij de militaire dienst om professor te worden aan de school te Kuregem. Hij werd directeur van deze instelling van 1850 tot 1854, en dan opnieuw van 1862 tot aan zijn dood in oktober 1864. Hij was een erudiet man, een sommitet in zijn vak. Afgezien van zijn *Handboek voor veeartsenijkunde* schreef hij meerdere werken en bijdragen in het Frans. Hij was lid van de Académie royale de Médecine de Belgique. (119)

In 1861 verscheen te Antwerpen bij de wed. J. van Ishoven, van de hand van Henri van Heurck en Jan-Ignaas de Beucker, in twee delen: *Antwerpsche analytische Flora, inhoudende de beschrijving van alle planten, welke in de provincie Antwerpen in de vrye lucht groeien, of er algemeen gekweekt worden*.

Reeds in 1857 werden door beide auteurs, Van Heurck, die toen nog student was te Leuven en De Beucker (1827-1906) (120) een radicale flamingant en bloemist te Antwerpen, die door zelfstudie een bekwaam botanicus was geworden, zondaglessen in plant- en tuinbouwkunde in het Nederlands gegeven. Het jaar daarop hebben zij het *Antwerpsch Kruidkundig Genootschap* gesticht. In de daaropvolgende jaren hield De Beucker zowel in Vlaanderen als in Nederland vele opdrachten over plantkunde en tuinbouw. En wel zondanig dat hij in 1864 een plaats van leraar in Nederland werd aangeboden. In 1872 kwam hij terug naar Antwerpen, waar hij o.m. ijverde voor Vlaamse land- en tuinbouwscholen.

Henri van Heurck (1838-1909), studeerde na Leuven nog te Bonn, en deed studiereizen naar Lyon, Londen, Parijs en Genève. Hij vestigde zich definitief te Antwerpen in 1864. Het jaar daarop werd hij leraar van scheikunde aan de nijverheidsschool. Hij legde zich tevens toe op microscopie en werd bekend door zijn microscopische preparaten voor de planten-anatomie. Aan zijn initiatief is het te danken dat toen het *Tydschrift over Land- en Tuinbouwkunde en verdere natuurwetenschappen*, werd gesticht. In 1877 werd op hem beroep gedaan om directeur te worden van de Plantentuin te Antwerpen. Op het einde van de 19de eeuw kort nadat door Wilhelm Conrad Röntgen, professor van fysica te Würzburg, de X-stralen werden ontdekt, wist Van Heurck zich een radiografische installatie aan te schaffen en heeft hij op dit gebied pionierswerk geleverd. Toen bleek dat rönt-

E. Gailliard gaf vanaf 1865 de eerste vijf jaargangen van G. Gezelles weekblad 'Rond den Heerd' uit.

genstralen niet zo onschuldig waren als men aanvankelijk meende, bedacht hij een versterkingsscherm waardoor de patiënt minder lang aan de stralen werd blootgesteld voor hetzelfde radiografisch resultaat.

De jaren 1870-1880

Deze jaren werden gekenmerkt door een opflakking van het West-Vlaamse taalparticularisme en de stichting van het Davidsfonds, die allebei een bepaalde invloed zouden hebben op de wetenschapsbeoefening in Vlaanderen.

Wat het taalparticularisme betreft, we hebben reeds gezien hoe er rond het jaar 1840 moeilijkheden waren ontstaan toen gestreefd werd naar een taaleenheid met het Noorden. Het ging om de zgn. spellingskwestie die in West-Vlaanderen uitgroeide tot een ware spellingsoorlog (121) door het verzet van de geestelijkheid, met de bisschop van Brugge, Mgr. Boussen aan het hoofd.

De "taalparticularisten" die voornamelijk bang waren voor de protestantse invloed van het Noorden, verloren echter het pleit. Reeds in 1839 wist kanunnik David het aartsbisdom te winnen voor de nieuwe spellingsregels, die sterk op het Noordnederlands waren geïnspireerd (spelling Siegenbeek en Weiland). Op 23 oktober 1841 werd die spelling op het *Taelcongres* te Gent aanvaard en tenslotte bij Koninklijk Besluit van 1 januari 1844 officieel ingevoerd, en dus verplicht gesteld voor wetten en besluiten.

Scheen de strijd voor de particularisten dus definitief verloren, hun ideeën leefden verder bij enkele West-Vlaamse priester,

met Guido Gezelle (1830-1899) aan het hoofd.

Gezelle was van zijn zestiende jaar tot aan zijn dood, een verwoed verzamelaar van authentieke West-Vlaamse woorden en uitdrukkingen, waarmee hij zich een eigen schrijftaal opbouwde, een "eigen kostelijk taalkleenoord", waarin hij zoveel prachtige, welluidende gedichten heeft geschreven. Hij zag in het Hollands, het Hoogduits en het Engels, protestantse talen, waardoor zijn eigen zuiver oud-Vlaams was bedreigd, en tevens een gevaar voor het katholieke volkskarakter.

In 1865 stichtte Gezelle *Rond den Heerd* een algemeen weekblad, waar zowel historische en folkloristische, naast literaire en taalkundige onderwerpen aan bod kwamen. Zes jaar later moest hij om gezondheidsredenen de redactie overlaten aan priester Adolf Duclos (1841-1925), die in zijn geboortestad Brugge door het bisdom een gemakkelijke bediening had gekregen, waardoor hij zich in het voetspoor van Gezelle met geschiedenis, folklore en taalkunde kon bezig houden. Waarbij hij ook in de West-Vlaamse taalparticularistenstrijd betrokken werd.

Rond den Heerd was nauw verbonden met het ontstaan in 1874 van de *Gilde van Sinte Lutgardis* te Brugge, een taal- en letterkundige vereniging. "Met deze gilde", zo schreef pastoor Flor Claerhout, "was ook de Westvlaamse particularistenschol als het ware opgericht en georganiseerd. De grote animator en organisator ervan was A. Duclos" (122)

Tot die *Gilde Sinte Lutgardis* behoorde ook priester Leonard De Bo (1826-1885) pastoor te Elverdinge, die een idioticom van specifiek West-Vlaamse woorden had gepubliceerd bij E. Gaillart te Brugge, waarvoor Gezelle veel woorden en uitdrukkingen had geleverd. De Bo schreef in *Rond den Heerd* ook talrijke bijdragen, in dicht en proza, over planten en kruiden, waarin gestreefd werd naar een zuiver Vlaamse wetenschappelijke terminologie.

De West-Vlaamse taalparticularisten streefden niet alleen naar een authentieke Vlaamse literaire taal, maar tevens naar een Vlaamse wetenschappelijke vaktaal. De weinige wetenschappelijke geschriften die tot dan toe in de volkstaal waren verschenen, hadden hun terminologie grotendeels moeten halen uit Hollandse werken en dat zinde de West-Vlaamse particularisten allerminst. Daarom werd het werk van De Bo fel toegejuicht en werd er opgeroepen tot navolging.

In de *Handelingen* van de *Gilde Sinte Lutgardis* van 1879 (IV, p. 13-14) lezen we :

"Zoo ook zond ons M. De Bo eene geheele studie - nu eens in dicht dan in proza - over de taal in de kruidkunde; jammer maar dat niemand tot nu toe meêgedaan heeft om dat werk ofwel te verbeteren ofwel te volledigen en alzoo een taal te stichten die gegrond en redelijk, van iedereen verstaanbaar, die zoogezelde wetenschappelijke taal van Holland bij ons zou kunnen vervangen".

Reeds in de jaren 1851 tot 1873, toen De Bo leraar was aan het St.-Lodewijkscollege te Brugge had hij zich met hart en ziel toegelegd op het verzamelen en bestuderen van planten en kruiden. De leerlingen, die graag bij hem op een goed blaadje stonden, brachten zelfs planten voor hem mee, en hij hield er een herbarium op na. Toen hij in 1873 pastoor geworden was in het landelijke Elverdinge (bij Poperinge), werd het herboriseren een van zijn meest geliefde vrijetijdsbestedingen. In zijn pastorie legde hij een soort museum aan van planten, kruiden, bloemen en zelfs insecten, die hij en enkele geïnteresseerde parochianen verzameld hadden. Na zijn dood compileerde een leraar van het college te Menen, J. Samyn, al die gegevens in een werk dat getiteld was : *Deken De Bo's Kruidwoordenboek, bewerkt en uitgegeven door J. Samyn, professor in 't collegie te Meenen, Gent, 1888.* (123)

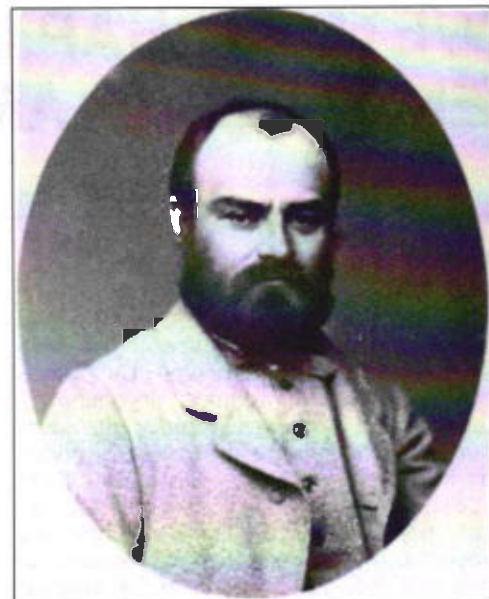
Daarmee nam De Bo het voortouw in het aanbrengen van wetenschappelijke terminologie in het Vlaams. Weldra zal, in *Rond den Heerd* zijn voorbeeld gevolgd worden, speciaal wat betreft de wiskunde, zoals we later zullen zien.

Dit taalpurisme zou eens te meer ondersteund worden door Gezelle, met zijn in 1881 opgericht maandblad *Loquela*, waarin hij - zij het meer op literair gebied - streefde naar een eigen taalpuristische woordenschat.

In die tijd waarin het gezichtsveld meestal beperkt bleef tot de regio, konden Gezelle en zijn volgelingen Duclos, De Bo, e.a. niet vermoeden dat het uiteengroeien van het Noordnederlands en het Vlaams, tot een nog groter isolering en geestelijke verarming van Vlaanderen zou leiden. Gelukkig is deze beweging niet overal doorgedrongen, en dus beperkt gebleven.

Was de bloei van het West-Vlaamse taalparticularisme, grotendeels gevestigd op de drang naar geborgenheid binnen beperkte dimensies, voor de wetenschap een negatief verschijnsel, de opkomst, of beter de stichting van het katholieke *Davidfonds* had integendeel een weldoende invloed.

Het *Willemsfonds* gesticht in 1851, hoewel bedoeld als een vereniging voor het hele land, bleef in zijn werking aanvankelijk beperkt tot Gent, en kende niet zoveel succes (na 10 jaar telde het amper 184 leden). Dat verbeterde pas in 1862, na hetgene men de "machtsgreep" van Vuylsteke heeft genoemd. (124) Toen werd op de Algemene Vergadering van 30 maart door de Gentse liberale advocaat Julius P. Vuylsteke (1835-1903) zoveel kritiek uitgebracht op het zittend bestuur, dat dit ontslag nam. Niet zonder moeilijkheden kwam er een nieuw bestuur tot stand onder het voorzitterschap van F. Rens en met J. Vuylsteke als secretaris-schatmeester. Deze laatste zorgde voor een belangrijke reorganisatie, stichtte nieuwe afdelingen, richtte volksbibliotheken op, verhoogde de boekenproductie en verbeter-

Julius Vuylsteke (1836-1903)

de de kwaliteit van de verspreide werken. Hij wist in tien jaar het ledenaantal te brengen tot 1159, dus tot bijna het zesvoudige. (125) Maar hij bracht ook een systematische liberalisering teweeg, die in de publicaties merkbaar was en evolueerde tot anit-klerikalisme en tot verheerlijking van het protestantisme, dat beschouwd werd als een vrijheidsstrijd. (126) Dat beviel veel katholieke leden niet, met bekibbeling en afvalligheid tot gevolg.

In het nummer van 18 december 1874 van de *Godsdienstige week van Vlaanderen*, het weekblad van het bisdom Gent, werd de vraag gesteld of de katholieken nog langer het *Willemsfonds* met hun geld konden steunen, en een paar dagen later publiceerde journalist Frans de Potter (1834-1904) in het katholieke *Fondsenblad* een oproep om over te gaan tot het stichten van een katholieke tegenhanger van het *Willemsfonds*, die hij toen al de naam *Davidfonds* gaf. In die bijdrage wees hij erop dat er zo weinig Vlaamse boeken geschikt waren om in de handen van katholieke families te geven, en hij voegde eraan toe : "... wetenschappelijke schriften zijn er schier niet, omdat de mannen der wetenschap niet in de volkstaal schrijven;...". Deze oproep vond algemene instemming en werd door andere bladen overgenomen.

Op 15 januari 1875 vergaderden zes van de acht bestuursleden van *Met Tijd en Vlijt* - een Vlaamsgezinde strijdustige studentenvereniging opgericht in 1836 - samen met vijf gewone leden, en stichtten er het *Davidfonds*, met prof. P. Alberdingk als voorzitter. De nieuwe vereniging had bij de overwegend katholieke bevolking van Vlaanderen van in het begin de wind in de zeilen. In het stichtingsjaar kwamen er reeds 27 afdelingen van de grond, met samen 2500 leden. Het jaar daarop telde men reeds 33 afdelingen met 4276 leden. (127)

Net als het *Willemsfonds* wilde het *Davidfonds* door het verspreiden van volksboeken het culturele niveau verhogen, maar

het was niet gemakkelijk om de geschikte werken en de gepaste auteurs te vinden. Het begon met enkele werken die reeds elders verschenen waren, en verder met eigen uitgaven, die ideologisch bekeken, konden tegengesteld worden aan de boeken die bij het *Willemfonds* verschenen waren.

Het eerste vulgariserend wetenschappelijk Davidsfondsboek verscheen reeds in 1877 en was van de hand van kanunnik Jan Basiel Martens (1828-1900).

J.B. Martens, die afkomstig was van Zulte en die gedurende korte tijd te Leuven had gestudeerd, in de faculteit van de wetenschappen, werd reeds op 1 oktober 1849 - bijna twee jaar voor hij priester werd gewijd op 20 augustus 1851 - aangesteld als leraar in de humaniora van het Klein Seminarie te Sint-Niklaas. Hij zou er tot aan zijn dood les geven in de natuurwetenschappen. Hij gaf ook tal van voordrachten over de wonderen van de sterrenhemel en andere populair-wetenschappelijke onderwerpen. De leiding van het Davidsfonds wist hem ervan te overtuigen die voordrachten te bundelen, en die werden in 1877 gepubliceerd onder de titel: *Voordrachten van natuurwetenschappelijke aard*. In de volgende jaren zouden er nog een zevental wetenschappelijke vulgarisatiewerken van zijn hand volgen (plus één postuum). Weliswaar had het *Willemfonds* reeds meer dan 25 jaar populair-wetenschappelijke uitgaven gepubliceerd van Edward Campens, C.A. Fredericq, Em. de Laveleye, Sophia Fredericq, e.a. (128), maar precies omdat ze van het *Willemfonds* kwamen, werden ze in katholieke kringen minder gewaardeerd. Immers, lange tijd bestond er een katholieke en een vrijzinnige wetenschap. Toen op 22 april 1901 te Sint-Niklaas een grafmonument werd opgericht voor kanunnik J.B. Martens, werd er hem hulde gebracht door Alfons Janssens, lid van de Academie voor Taal- en Letterkunde en voorzitter van de Wase afdeling van het Davidsfonds, die o.m. het volgende zegde:

"... Het vlaamsche volk, van alle hooge onderwijs verstoken, kwijsde in eene veronderstellende onwetendheid. Weinig wetenschappelijk kwam er in zijne taal te lezen, en 't weinige dat er kwam was uit goddelooze pennen gevloeid. Het Davidsfonds begreep dien toestand, dit gevaar, en het had het geluk de hand te kunnen leggen op eenen man van hooge verdiensten, die op hem de taak nam, de verholenheden der wetenschap voor het volk te verklaren."

Volgende keer:

De periode 1880-1914

De wet op het lager onderwijs

De eerste taalwetten

Noten:

- (119) M. Mammerickx, *Histoire de la médecine vétérinaire belge*, Brussel, 1967, p. 644-645.
- (120) R. de Schryver, *Beucker, Jan Ignaas*, in: *Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*, dl. 1, p. 181-182.
- (121) J. Geldof, *West-Vlaanderen in de spellingsoorlog van 1841*, in: *Biekorf*, jrg. 61, 1960, p. 79-83; 275-281; 339-346.
- (122) F. Claerhout, *Deken L. De Bo (1826-1885) en het "Westvlaamsch idioticon" gesitueerd in het kader van het Westvlaams taalparticularisme*, Roeselare, 1995, p. 65.
- (123) Idem, p. 90-91.
- (124) M. Bots, e.a., *Het Willemfonds van 1851 tot 1914*, Gent, 1993.
- (125) L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, dl. 1, *Geschiedenis van het Davidsfonds tot 1914*, Leuven, 1977, p. 62.
- (126) Idem, p. 63.
- (127) Dit alles is met veel details te lezen in het werk van Prof. L. Wils, vermeld onder nr. 125, p. 67-78.
- (128) R.A. Blondeau, *Wetenschap in de taal der Vlamingen*, Gent, 1991, p. 261-262.

BALLONNEN BOVEN BEVEREN

1997 is een feestjaar voor de Landelijke Gilden in Vlaanderen. De plattelandsbeweging kreeg 25 jaar terug deze nieuwe naam, en nam een definitieve start in de richting van een echte socio-culturele plattelandsbeweging, met een brede waaier aan activiteiten voor iedereen die zich verbonden voelt met het platteland.

Op zondag 27 april, midden in de lente, worden na de hoogmis door de aanwezige

kinderen honderden ballonnen opgelaten van op het kerkplein.

Rond 18 uur worden twee grote heteluchtballonnen opgewarmd. Dit spektakel speelt zich af bij de weiden langs de oude pastorie, tussen de kerk en de IJzer. Niet minder dan 16 Bevernaars schreven zich in voor deze ballonendoop. De zestien gaan een uur van de grond. De feestvierende organisatie staat borg voor een puik spektakel.

Geen nood, dan is er nog 6 juli: "Dorp in Feest". Schrijf die nu al in je agenda, we berichten er je later meer over.

Verdere info 057/30 09 05. Dank voor uw medewerking.

WIJDING VAN AUTO'S, MOTO'S, TRACTOREN, FIETSEN, ... TE BEVEREN-IJZER

Op zondag 4 mei na de hoogmis wordt er een goede vaart gewenst aan alle vehikels te land, ter zee en in de lucht. Voer-, vaar- en luchtvaartuigen, met de zegening van pastoor Perneel.

CÉDRICS KLEINE OORLOG Poperinge, Cultureel Centrum Ghybe vrijdag 25 april om 20 u.

Op uitnodiging van de Poperingse werkgroep "Kom op tegen Kanker" komt Marc Vandecasteele zijn boek "Cédrics Kleine Oorlog" voorstellen. Deze auteur leraar-begeleider stapte Cédrics leven binnen in de herfst van 1992. Wat begon met bijlessen thuis, groeide uit tot een warme, vier jaar durende vriendschap.

In zijn boek vertelt hij over de levenslust, het optimisme en de koppigheid van Cédric, die in die vier jaar heen en weer werd geslingerd tussen hoop op genezing en aanvaarding van het onvermijdelijke.

Marc Vandecasteele heeft met "Cédrics Kleine Oorlog" een diep doorleefde getuigenis geschreven. Het gaat over ziekte en afscheid, maar toch is het geen somber boek. Het laat zien hoe iemand ondanks alles blijft vechten om met volle teugen te genieten van het leven. Bij het schrijven van het boek kreeg Marc Vandecasteele de volle steun van Cédrics familie. De auteursrechten voor "Cédrics Kleine Oorlog" staat de schrijver volledig af aan "Kom op tegen Kanker".

TE KOOP: VISGERIEF

• 5 molens, 4 perzen, 4 leefnetten, 1 perzezak, bak zonder leuning, 1 schepnet, 3 telescopen, 1 paraplu en 4 uitschuilancers
Prijs overeen te komen. Tel. 057/30 01 40.

TE KOOP

• Motocultuur met ploeg + wielen + frees en Honda camino bromfiets.
Tel. 057/30 08 11 na 18.00 uur.

ZOEKT

• Zoekt huisje te koop, mag werk aan zijn, liefst landelijk. Inlichtingen 059/80 91 60.

FIETSEN - ONDERDELEN - HERSTELLINGEN
TOBY SPORT
TOUSSAINT TORSTEN
Bergensstraat 6 - ROESBRUGGE-BEVEREN - Tel. 057/30.09.09

Openingsuren: elke dag open van 14 tot 19 u. • Gesloten op zondag
Snel dienst herstellingen: binnen vóór 16 u. = zelfde dag terug!
Voor de communicanten: bij aankoop fiets GRATIS FIETSCOMPUTER

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

BAKKERIJ

Verhaeghe

Vanaf 1 mei zijn wij
open op maandag.
(we rusten uit op woensdag)

Bestel tijdig de IJslammetjes
of Communieboeken.

Nieuw in het assortiment :
het échte Franse stokbrood.

Dagelijkse broodronde.
Op zaterdag en zondag : pistolets & koeken
aan huis besteld reeds tegen 7 uur

Openingsuren :
doorlopend van 7 tot 19 uur
Gesloten zondagnamiddag
en woensdag

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8972 Roesbrugge
☎ 057/30 16 45

HOP- EN HOPSCHEUTENEVALUATIE BIJ JEAN BERQUIN IN RUST ROEST.

De telers van hopscheuten van "De Lovie" met hun directeur en enkele leden van "De Witte Ranke" in "Rust Roest" bij Jean Berquin te Roesbrugge

Donderdag 13 maart 1997 streken te Roesbrugge, samen met de directie, de hopscheutenkwekers van DE LOVIE, het Centrum voor begeleiding van mentaal gehandicapten, neer in het gerenommeerde restaurant *Rust Roest* van Jean en Bernice Berquin.

Naast hen enkele bestuursleden van De Witte Ranke, vereniging die niet alleen de hopscheutenteelt stimuleert, maar niet in het minst stad en regio Poperinge promoot.

Der Dritte im Bunde was een bestuursafvaardiging van de REO-veiling Roeselare. Jean Berquin toonde zijn groot hart en organiseerde met een duwtje in de rug vanwege DE LOVIE een lucullusmaal met "scheutekens van d'hop, de edele groente, smaekelyc ende uytercoren", zoals Dodoens deze lentejuwelen in zijn *Cruijde Boeck* beschrijft.

Hopscheuten zijn inderdaad een exclusieve (West)vlaamse delicatessie die in de winter en vroege lente door verfijnde gastronomieën geapprecieerd worden.

Sedert 1993 spant REO-veiling zich in om via simultaanet de befaamde Poperingse kwaliteits-hopscheuten in het bereik te brengen van een zo groot aantal gespecialiseerde kopers van primeurgroenten. Een pluim voor mev. Dina Vroman-Desmet, prof. A. Maton, J. Debrabandere, A. Couttenye, J. Verhille en nog een trits andere, die de hopscheutenteelt danig in de belangstelling brengen.

Goed nieuws is overigens dat er binnen de nabije toekomst een EEG-label van "Europese streekspecialiteit" aan de Poperingse hopscheuten zal gegeven worden, waardoor dit Poperings hoogstandje, net als bv. de aardbeien uit Wépignon, de

truffels uit de Périgord en andere befaamde streekspecialiteiten een facelift krijgen om met of zonder de Norm van Maastricht op Europese markten te paraderen.

De Poperingse hopscheuten worden onder strenge controle en voorzien van het quality label EXTRA of KLASSE I in bakjes van 250 gr. geveild. Op 18 dec. '96 swingden de eerste hopscheuten van het nieuwe seizoen '96-'97 de pan uit tegen 9.945,-fr./kg.

Dit is nog wat anders dan de op 6 maart '96 behaalde recordprijs van 5.800 fr./kg, die zoals toen werd gedacht, nooit zou overtroffen worden.

Gelukkig, voor eenvoudige zielen die met ietsje minder op restaurant gaan, daalde de prijs naar 2100 fr./kg met Nieuwjaar en werden op 5 maart '97 prijzen genoteerd van 969,fr./kg.

Hopscheuten van De Lovie weldra met Europees kwaliteitslabel

Toen in 1993 in DE LOVIE door personen met mentale handicap, werd gestart met hopscheutenteelt, kon niemand vermoeden dat dit Centrum voor begeleiding van mentaal gehandicapten, na een paar jaar de hoofdleverancier van deze streekdelicatessie op de REO-veiling zou worden.

Vandaar dat de kwekers met hun begeleiders, fier als een gieter op 13 maart jl., bij Jean en Bernice de voeten onder tafel schoven.

Deze vijftien bewoners die op de hoeve werken vinden in de teelt van hopscheuten een grote voldoening. Op pedagogisch vlak werden er dit jaar zelfs nog verdere stappen gezet. Met behulp van BETA (BEeld/TAal),

een computersysteem met visualisaties, gebeuren alle deeltaken nu volledig door de bewoners.

Naast het intafelen en rooien van de hopscheuten staan de autochtonen, onder begeleiding, zelf in voor het ontsmetten van de grond, de controle van temperatuur en vochtigheid én het wegen van de geooogste delicatessen.

Ontroerend mee te maken hoe directies en begeleiders alles in het werk stellen om 'de jongens' integraal bij het kweekproces te betrekken. Vaak rijden de telers mee naar de REO-veiling te Roeselare, waar hun hopscheuten zeer begeerd en geprezen worden.

Ook bij de hopscheuten-kermis bij Jean Berquin hadden zij de ereplaats. Ook dit is trouwens DE LOVIE. Waar het allemaal om draait is personen met een mentale handicap een thuis te geven, waar zij zich thuis voelen en waar zij net als thuis affectie en charisma ervaren.

Op woensdag 18 december 1997 brachten zij hun eerste hopscheuten (2,250 kg) als Belgische primeur '96-'97 op de markt.

Tot 13 maart jl. lagen zij - om het zo te zeggen - wakker van de hopscheuten. Nu is het uitzien naar volgend seizoen om dan weer op de voois van de Poperingse dichter Tahon, te zingen: - *De lieden, zij vlieden naar 't hommelhof dra, Z'ontrukken en plukken dees goede sala...* - Wij wensen ze van nu reeds alle succes toe.

Stokrozen, potpouri, droogbloemen, geurkaarsen en hommelranken

Een contradictio in terminis: het gaat goed met de hop(scheuten), het gaat slecht in de hop(teelt).

Goed is, dat er al dertien jaar lang Poperingse hopscheuten, geteeld in serre en hommelhof, voor de final touch zorgen op luxueuze kaarten van betere restaurants.

Als topleveranciers van "dees scheutekens, smaekelyc ende uytcercooren" biedt DE LOVIE ongekende mogelijkheden en blijft steeds alert om, én het product en dé producenten optimaal te begeleiden. (1)

Erger is het gesteld met de hopteelt, het groen goud uit de Poperingse regio, dat vele decennia lang het visitekaartje was voor de streek maar nu op sterven na, dood is.

Prof. Ir. Dr. André Maton van De Witte Ranke, schilderde, pas terug van het Internationales Hopfenbau Büro te Parijs (9 maart '97), een zeer somber beeld van de hopteelt.

Vlaanderen dat al een van de kleinste hoparealen ter wereld heeft, had in 1993 nog 410 ha hommelhoven. Nu nog slechts 295 ha.

De prijs voor de hop is navenant. Te Poperinge gingen grote hoeveelheden hop

onder de hamer tegen 2.000 fr. per honderd pond. In Duitsland werd 1 miljoen kg Hersbrücker-hop uit de markt genomen omdat de prijs onder de duizend fr. per 100 pond dreigde te vallen.

Prof. Maton verklaarde dat er nog andere factoren zijn, die ons zeer ongerust maken:

- Grote Amerikaanse hophandelshuizen o.a. Haas, Steiner, Lupofresh en de grootse brouwerij ter wereld Anheuser-Bush, telen nu reeds op eigen gronden 3.000 ha hop. Volgens het Internationales Hopfenbau Büro beschikken zij over een nieuwe wondervariëteit "Columbus" die 16 à 20 % alpha bevat (Poperingse Target bevat ca 10 % alpha) en een opbrengst levert van 3.000 tot 3.500 kg/ha. (Poperingse Target zowat 2.000 kg/ha). De productiekosten zullen bij "Columbus" uiteraard een stuk lager liggen (grote goed georganiseerde en gemechaniseerde U.S.-hopfarms) t.o.v. de huidige super-alpharassen op kleinere Europese hopbedrijven.

Vraag wordt gesteld hoe in de toekomst de enkele kladjes hommelhoven die nu nog aan de voet van de Westvlaamse bergen het landschap sieren, zullen overleven?

Als pispalen?

Of... zal men kleinschalig hommelranken kweken, oogsten en drogen om ze als decoratie voor nostalgische zielen te koop aan te bieden in speciaal-zaken waar ze tussen stokrozen, geurkaarsen, potpourrie, droogbloemen en cactusjes naar verwaaide toeristen lonken?

Of... worden onze hommelhoven door Interbrew gerenoveerd tot Hop-Farms met heuse pretparken, shops, entertaining e.d.m., zoals Whitbread het arrangeerde te Beltring in Kent (Z.Eng.)?

Of... zullen rijke industriëlen de schoonste hommelen in riante buitenverblijven omtoveren zoals te Kent en Sussex?

Wij mogen het niet dromen.

Zoveel is zeker, de eerstkomende jaren zullen steeds meer hommelhoven gerooid worden. Een magere troost: de wortelblokken kunnen ter beschikking gesteld worden voor de hopscheutenteelt.

Nog een kleine duizend dagen scheiden ons van het magische jaar "2.000". Zullen de hopbellen en de "jonge uytspuysels" (hopscheuten) die in goedtheit d' andere kruiden verre te boven gaen" (2) de trots of schande van Poperinge worden?

Wait and see.

Elie E. Balduck

Noten:

(1) Elie E. Balduck, *De duurste groente ter wereld in DE LOVIE te Proven*. De IJzerbode, maart 1996 jrg 26 n°3 blz 503,504,508 en 509

(2) Johan Bevenwyck, *Schat der Gesontheit*. 1936 blz 96

KBG ROESBRUGGE-HARINGE ARNEKE EN BOMMELAERS-WALL

Woensdagnamiddag 21 mei 1997, vertrek om 12.15 u. te Haringe bij Hoeve Camerlynck - Haandekot - Klooster - Molenwal of om 12.30 u. te Roesbrugge op het Marktpllein.

Eerst wordt halt gehouden in Arneke, waar de H. Goewaert vereerd wordt tegen jicht en reuma-aandoeningen. Langsheen de mooie en rustige dorpjes van de Frans-Vlaamse Westhoek rijden wij dan naar Ghyvelde. Hier bezoeken wij de interessante Bommelaers-Wall.

Na de koffie met gebak krijgen wij een rondleiding en uitleg bij het leven van vroe-

ger in onze streek. Daarna rijden wij eens door Duinkerke en een stukje van de Duinkerke haven. Op de terugweg houden wij halt aan de Zwarte Berg voor koude schotel met frietjes.

Prijs : 875 fr. per persoon. Inbegrepen : bus, dienstgeld chauffeur, begeleiding, koffiestop met gebak, ingang Bommelaers-Wall, koude schotel met frietjes (zonder drank). Inschrijven bij de bestuursleden, zo mogelijk vóór 15 mei.

CM ZIEKENZORG ROESBRUGGE-HARINGE : DAGREIS

Op Pinkstermaandag 19 mei richt CM Ziekenzorg Roesbrugge-Haringe een prachtige reis in naar de mooie Voerstreek, Monschau en de hoogste toppen van België. Vertrek om 5.20 u. : Haringe, klooster / om 5.30 u. : Roesbrugge, Markt en om 5.50 u. : Poperinge, Oudstrijdersplein. Terug vanaf ongeveer 23.00 u.

Prijs : 1.390 fr. Inbegrepen : Busvervoer, chauffeur, verzekering, middagmaal (zonder drank) en avondeten (zonder drank).

Inschrijven vóór 9 mei bij Jozef Deschuyt (057/30 00 09), Rudi Maes (057/30 01 48) of Roger Benauwt (057/30 01 88). Iedereen van harte welkom.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Nieuws inzake de vermogenstoestand

Een van de controlemiddelen die door de Administratie van de directe belastingen wordt aangewend om na te gaan of men voldoende inkomsten heeft aangegeven, bestaat erin een vermogenstoestand op te maken. Dit is een opgave van inkomsten en uitgaven zowel van bedrijfsmatige als van private aard.

Dat gebeurt voornamelijk bij een omvangrijke investering, zoals de aankoop, het bouwen of verbouwen van een onroerend goed.

Het komt ook wel voor dat een taxatie-ambtenaar, die in de geschriften van een belastingplichtige geen leemten of onjuistheden kan vaststellen, als bijkomend onderzoek, zonder dat er een directe aanleiding toe bestaat, om een vermogenstoestand vraagt. Maar eigenlijk MAG DAT NIET ! Want dat is hetgene men noemt : een omkering van de bewijslast.

De taxatiedienst moet eerst zelf de tekens en indicies (vermoedens) aanvoeren, die tot de vermogensafrekening leiden.

Dat alles blijkt weer eens uit een arrest van 14 november 1996 van het Hof van Beroep te Antwerpen.

Nu werden, naast de hoofdcontroleurs van de directe belastingen, ook de ontvangers - dus de mannen die de belastingen innen - de bevoegdheid toegekend om met het oog op de vaststelling van de betaalcracht, de vermogenssituatie van de belastingplichtigen na te gaan.

Daarom is het van belang ieder jaar te weten hoe het met uw vermogenstoestand gesteld is. Vraag dit aan uw fiscalist !

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	
✕ Gasolie diesel	
✕ Smeermiddelen	✕ Lamppetroleum
✕ Kolen	✕ Mazouttanks
✕ Gas	✕ Veevoeders

**UITSLAG TOMBOLA C.C.H.B.
AFDELING ROESBRUGGE -
WATOU - PROVEN
OP 29 MAART 1997.**

23 846 - 16 670 - 23 462 - 23 767 - 18 428 -
17 769 - 23 830 - 23 402 - 23 949 - 17 282 -
22 007 - 19 126 - 19 961 - 18 719 - 20 356 -
19 556 - 23 191 - 22 237 - 17 915 - 20 846 -
16 863 - 17 707 - 18 305 - 19 867 - 22 506 -
18 987 - 21 401 - 17 453 - 20.709 - 23 793 -
20 162 - 19 474 - 20 297 - 17 969 - 18 129 -
23 914 - 18 540 - 20 027 - 22 242 - 21 018 -
19 385 - 20 739 - 20 591 - 23 244 - 18 003 -
21 558 - 22 576 - 16 656 - 20 971 - 22 626 -
23 338 - 22 599 - 20 848 - 19 917 - 22 013 -
23 512 - 23 842 - 18 787 - 22 160 - 19 115 -
18 116 - 21 097 - 19 993 - 22 263 - 16 980 -
21 307 - 16 693 - 19 661 - 23 857 - 19 783 -
22 219 - 16 763 - 19 825 - 19 333 - 20 647 -
22 512 - 18 375 - 17 019 - 21 560 - 18 284 -
21 846 - 18 475 - 22 745 - 21 410 - 22 687 -
21 281 - 21 340 - 23 156 - 22 821 - 20 986 -
23 426 - 20 136 - 21 762 - 21 799 - 20 547 -
19 363 - 20 442 - 20 077 - 18 150 - 22 788 -
21 893 - 23 201 - 18 661 - 17 002

De prijzen kunnen afgehaald worden in het
"Christen Volkshuis" te Roesbrugge, uiterlijk
tot 1 juni 1997.

OLLE DOAGEN ZUNDAG

Het Poperings Jongerenkoor pakt in april
1997 uit met zijn nieuwste ludieke show
"Olle doagen zundag". De jeugdige groep
die gekend is om het uitzingen van interna-
tionale liederen werpt het deze maal over
aan andere boeg. Eén na één worden een
25-tal Nederlandstalige liederen naar voor
gebracht, die aaneengeweven worden door
leuke sketsches. De rode draad doorheen
dit nieuwe muzikale werk verhaalt de arbeid
van een dorpspastoor, die zoals dat bestond
in de goede ouwe tijd, nogal ferm van zijn
voeten kon maken vanop zijn kansel. Op
aanraden van zijn "maarte" gaat hij zijn
parochianen bezoeken waarbij hij zich vaak
voelt als Daniël in de leeuwenkuil. De hoof-
drol wordt gespeeld door de jonge acteur
Dimitri Laleeuw.

De uitgekozen liederen herinneren ons
aan die goeie ouwe tijd. Dat de werken van
wijlen Willy Lustenhout druk werden
benut spreekt voor zichzelf. Naast gekende
schlagers worden prachtige melodieën uit-
gezongen. Dat de zang primeert hoeft niet
verteld, maar elk koorlid werd aangespoord
om zijn acteer- of danstalenten te gebruiken,
wat ze dan ook prompt waar willen maken.
Deze nieuwste creatie van het P.J.K. wordt
onder leiding van Dirk Goeman gebracht in
de zaal Oud-Vlaanderen, Grote Markt te
Poperinge op zaterdag 19 en 26 april 1997
telkens te 20.00 u. en op zondag 27 april te
19.30 u. Toegangskarten zijn te verkrijgen
in voorverkoop in Oud-Vlaanderen en bij de
bestuurs- en koorleden. U telt 180 BEF neer
in voorverkoop, 200 BEF aan de deur. Er
zijn geen voorbehouden plaatsen : wie eerst
komt, eerst zit.

BOKADO

Er is vast wel een goede reden.

Voor moederdag onze collectie vazen uit Spanje, een lust voor het oog.

Tal van communiegeschenken, kaarsen met naam van communicant.

Lederen portefeuilles, onze biervanden, ...

NIEUW zijn ook onze tuinbeelden aan ongelooflijk lage prijzen.

Verder ons reeds gekend assortiment

zoals PERKEO, Boheems Kristal, Mexicaanse siervoorwerpen, enz ...

Gesloten op woensdag, open iedere dag van 09.00 tot 18.30 uur.

Terenburgseweg 11, 8972 Proven - Tel. 057/300 566

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

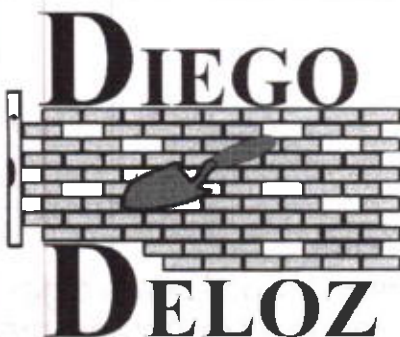
LOOD- en ZINKWERKEN

TOTALE UITVERKOOP
wegens stopzetting zaak

VOEDING - TEXTIEL
Emiel BISSCHOP

Prof. O. Rubbrechtstraat 113, 8972 ROESBRUGGE

Alles moet weg !!! Laatste weken !!!

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

Vertrouw uw verzekeringen toe aan
een **ERKEND BEROEPSVERZEKERINGSMAKELAAR**

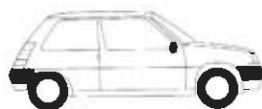

PRINZIE bvba

VERZEKERINGS- & ZAKENKANTOOR

Provenplein 39a B-8972 Proven
Tel. 057/300 901 CDV n°11.232

onze TOPPER !!!
Goedkoopste autoverzekering
(zelfs voor jonge bestuurders)

Vraag vrijblijvend offerte !!!

**GROENTEN
FRUIT**
FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 16 tot en met zaterdag 21 april

NIEUWE OOGST !!!
APPELS GRANNY SMITH
MANDARIJNEN

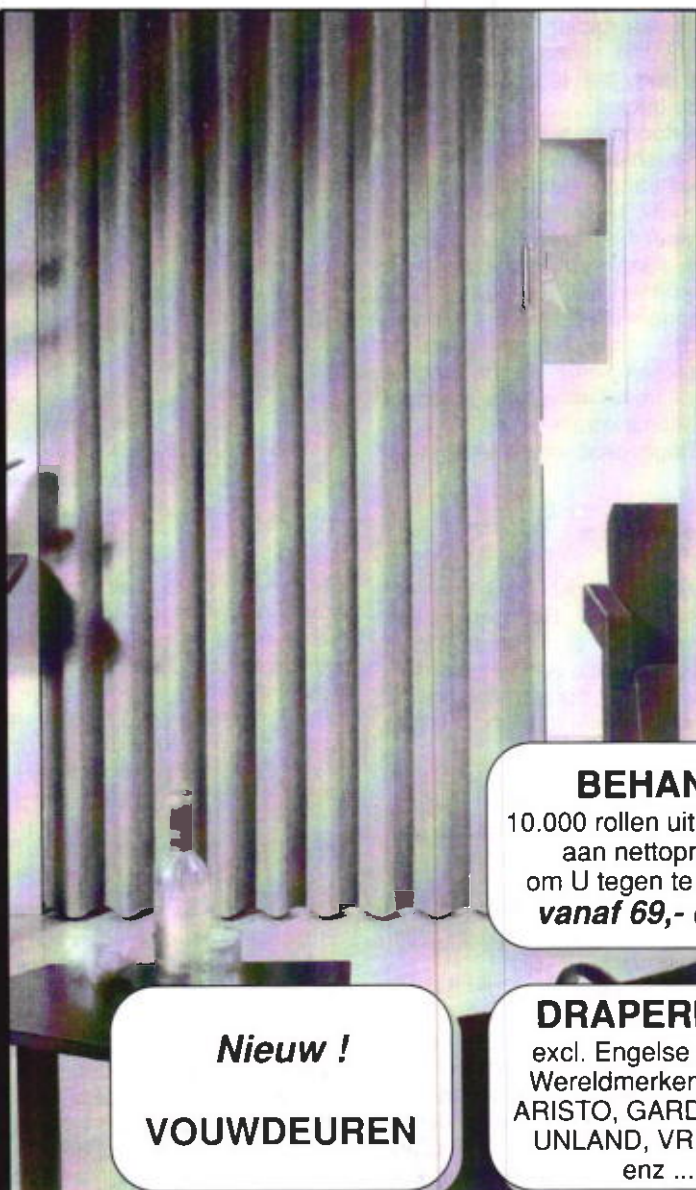
EXTRA WITLOOF CAT 1
EXTRA WITTE BLOEMKOLEN

2 kg voor 99 BEF
3 kg voor slechts 99 BEF
2 voor slechts 89 BEF

*Op zaterdag 19 april zijn we gesloten.
Daarom zijn we uitzonderlijk open op maandag 21 april.*

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

GRATIS
prijsbestek meten
en plaatsen van
uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten
konkurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mieren-
bussen, boenwas, trekkers,
keerders, vegers, dweilen,
sponsen, zeemvellen,
enz ...

BEHANG
10.000 rollen uit voorraad
aan nettoprijzen
om U tegen te zeggen
vanaf 69,- de rol

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

Nieuw !
VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen,
Wereldmerken : ADO,
ARISTO, GARDISETTE,
UNLAND, VRIESCO,
enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO,
GARDISETTE,
UNLAND, ARISTO,
enz ...

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

VANAF 1 NOVEMBER TOT 1 MAART - nieuwe openingsuren van 9 tot 12
en van 13 tot 18.30 u. - gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (43)

Een woordje geschiedenis

Schuilhokjes voor douaniers in De Moeren

In 1978 werkte ik mee aan een artikel over "schuilhokjes voor douaniers in De Moeren". Het geeft een beeld van het toenmalige leven van een douanier te velde die het niet altijd onder de markt had. Het douanemaandblad "De Schakel" maart 1978 - Jan Hellinx" gaf graag de toelating om het opnieuw te publiceren, waarvoor onze dank.

De Moeren is een vrij uitgestrekt (11 km²) poldergebied, gelegen tussen Adinkerke en Houtem (Veurne), dat op bepaalde plaatsen verscheidene meter onder de zeespiegel ligt. Het strekt zich voor ongeveer 1/3 uit over Belgisch grondgebied terwijl de overige 2/3, Frans gebied uitmaken. De twee grote watervlakten die in het begin van de zeventiende eeuw, "De Moeren" vormden, werden op initiatief van de Antwerpenaar Wenceslaus Coebergher (of Cobergher) tussen 1623 en 1637 drooggelegd.

Slechts enkele lange, kaarsrechte straten doorkruisen De Moeren. Op het Belgisch gedeelte zijn de W. Coebergherstraat en de Noordstraat zowat de belangrijkste. De eerste loopt Noord-Zuid (van Adinkerke naar Houtem), de tweede staat daar haaks op en geeft via de Moerhoek verbinding met Bulskamp terwijl ze langs de andere kant uitgaat op het gehucht "La Distillerie", op de Franse grens.

De Moeren is schaars bewoond. Er staan in dit vlakke poldergebied en zeer verspreid, slechts enkele huizen en er wonen nu nog amper een 170 mensen.

De voornaamste nederzetting vindt men op het kruispunt W. Coebergherstraat en Noordstraat (het eigenlijke gehucht De Moeren) en daar staat, vlak op die hoek een klein, eerder vervallen gebouwtje. In diezelfde Noordstraat, maar dan korter naar de Franse grens, staat een tweede dergelijk gebouwtje, iets kleiner. In een toeristische brochure over de streek vonden wij deze gebouwtjes omschreven als "schuilhokjes voor tolbeambten."

Gat in de grens

Maurice Delhayé heeft vroeger dienst gedaan in de brigade te Houtem tot deze omstreeks 1953 werd opgeheven.

"In september 1944 werd het gebied De Moeren, dat een stuk lager ligt dan de zeespiegel, door de Duitse bezetters onder water gezet. Ruim 2600 ha. goede landbouwgrond op Belgisch gebied en het dubbele op Frans grondgebied werden aldus totaal overstroomd door het zoute zeewater dat soms een hoogte van meer dan 4 m bereikte.

Wanneer Duinkerke nadien door de geallieerden werd bevrijd, werd vanaf maart 1945 begonnen met het leegpompen van het overstroomde gebied.

De Moeren vertoonden nadien het beeld van een grote, desolaat-kale vlakte waarin alle vroeger bestaande gebouwen waren weggespoeld en alle leven was verdwenen. Het zoute zeewater had bomen en planten vernield. Meteen was er een groot gat in de grens met Frankrijk en het duurde niet lang of de streekbewoners benutten de aldus vrijgekomen kans. De smokkel kwam los en het was vooral tabak en koffie die de illegale weg "over de schreve" ging. Als tegenzet door de douaneadministratie werd de velddienst opnieuw ingevoerd, deels te voet en deels per fiets.

Douaniers-metselaars

"Daar stond noch huis noch stake" schreef een volksdichter ergens. Het gebied, en tegelijk de mannen die er moesten dienst doen, stonden blootgesteld aan alle elementen: blakende zon in de zomer; sterke wind en barre koude in de winter om van de natte tussenseizoenen niet te spreken.

Omdat de administratieve wegen toen wellicht nog langer en moeilijker waren dan nu, besloten de mannen van de brigades van Adinkerke en Houtem-Veurne maar voor zichzelf te zorgen.

De mannen van Adinkerke trokken in 1946 drie van dergelijke schuilhokjes op; de collega's van Houtem bouwden er één.

Van wie de grond was waarop die huisjes werden gebouwd, wist toen niemand.

"De oorlog was juist achter de rug", vertelde Maurice Delhayé, "en daar werd niet veel naar gekeken. Wij hadden geen paal om onze fiets tegen te zetten. Ik meen dat er twee loodsjes gebouwd zijn op particuliere grond (waarvan de eigenaar er later één heeft afgebroken) en twee op staatsgrond."

De schuilhuisjes werden dus door de douaniers zelf gebouwd, met eigen middelen en eigen beheer. Het gebeurde trouwens ook tijdens de dienstoren: de brigadier schreef daarvoor telkens een paar uur in.

Wat het materieel betreft, daar waren geen problemen mee: bakstenen en hout werden bijeengehaald uit de puinen van de door het water verwoeste gebouwen; zand werd ter plaatse gedolven maar de cement moest wel worden aangekocht. En omdat er geen andere manier was om aan cement te geraken moest die dan maar op "de zwarte markt" gekocht worden. De douaniers betaalden de onkosten zelf en op het budget van die tijd woog deze uitgave toch vrij zwaar door. Maurice Delhayé: "Wij verdienden toen ongeveer 2.200 BEF per maand en

Een van de schuilhuisjes in De Moeren

elk van ons droeg daarvan 70 BEF af als bijdrage in de kosten.

Buiten het feit dat het metsel- en timmerwerk wel (oogluikend) tijdens de dienstoren gebeurde kwam er nooit enige medewerking of ander reactie van hogerhand. De kosten werden dan ook nooit zelfs maar terugbetaald. "De bazen lieten ons wel begaan maar hebben er ons ook nooit voor bedankt."

Ondank

Maurice Delhayé vertelde zijn verhaal aan een onzer medewerkers, Rik Sohier, die er aan toevoegde: "Zijn verhaal heeft mij wel getroffen. Douaniers bouwden met eigen talenten, eigen, middelen en eigen geld deze vier loodsjes, die trouwens mochten gezien worden. Het zou me verwonderen dat ze er ooit een bedankje voor hebben gekregen. Ongetwijfeld werden ze ook nooit voorgesteld voor een onderscheiding of zelfs maar voor een gunstige vermelding.

En dat grieft me wel een beetje. Er wordt zoveel wierook en lof gezwaaid waar het veel minder verdiend wordt." Wij kunnen moeilijk dit tekort goedmaken en och ... aan een onderscheiding of een medaille hebben de collega's niet veel. De meesten van hen zijn trouwens niet meer in dienst of misschien reeds overleden. Met dit artikel kunnen we wel hun inspanningen en, voor zover we ze kennen, hun namen voor het douanegeneslacht bewaren als een kleine waardering voor hun zeer persoonlijke inzet.

Bouwers-metselaars waren Maurice Leupe en Odier Dedrie; helper-metselaar was Henri Debacker en als timmerlui werkten Omer Obijn en Lucien Blauvoet mee.

Maurice Leupe heeft eveneens dienst gedaan in Houtem van 19 december 1945

tot omstreeks 1953 maar sinds november 1977 heeft hij de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. "Wij hebben er echt goed werk willen van maken en er onze tijd voor genomen. Als ik mij nog goed herinner heeft het allemaal zo'n achttal dagen in beslag genomen maar toen stonden die schuilhuisjes er."

Buiten praktische nut van het schuilen bij slecht weer werden deze loodsjes ook gebruikt als observatiepunten tijdens de dienst. Hier immers hadden de mannen een zeer ver uitzicht over dit vlakke land. En over eventuele smokkelaars die het stapje "over de schreve" gingen wagen.

Een van deze schuilhokjes staat nu nog in De Moeren. Vuil en in verval. De ruiten zijn kapot. Het gebouwtje aan de Coeberghstraat wordt gebruikt om er rommel en afval van straatwerken in te bergen. Sic transit ... als er al ooit van "gloria mundi" zou sprake geweest zijn.

Een van de anecdotes die ons bereikten rond de bouw van deze loodsjes was de volgende.

Tijdens een voorgeschreven dienst in dat vlak stuk polderland, was het zulkdanig slecht weer dat de mannen hun heil en onderkomen hadden gezocht in een café op het gehucht De Moeren.

Wat echter moest gebeuren, gebeurde: de luitenant kwam er op uit en stelde zijn mannen voor de keuze. Ofwel een "blad" aan hun been ofwel ... een schuilhokje optrekken.

Het resultaat van die "straf" is nu nog steeds zichtbaar en we kunnen die luitenant

eigenlijk alleen maar feliciteren met zijn mensenkennis en zijn doorzicht.

Als ie het nog kon meemaken!

(wordt vervolgd)

Rik Sohier

VLAAMSE MIS IN ARNEKE DONDERDAG 1 MEI 1997

In het Franse-Vlaamse Arnèke, aan de voet van de Casselberg, wordt de heilige Goewaert aangeroepen tegen jicht, reuma, fleurecijen en andere aandoeningen. Vooral tijdens de noveen die nog elk jaar in ere wordt gehouden tussen 1 en 9 mei, komen

veel bedevaarders op bezoek. Ook de kerk is zeker het bezoeken waard.

Op donderdag 1 mei om 15.00 uur is er een Vlaamse eucharistieviering. Hier worden speciaal de bedevaarders uit Vlaanderen op uitgenodigd. Ook de Frans-Vlamingen die nog onze taal spreken.

Op die dag is het ook het dorp in feest.

U kunt Arnèke bereiken via de grens Beveren - Oost-Cappel, Les Cinq Chemins, Bambecque, Herzele, Wormhout en Ledinghem. Ofwel via Poperinge, Abele, Steenvoorde, Cassel, Arnèke.

Mr. l'Abbé Jérôme Vanderschaeve en het parochieteam heten er u van harte welkom!

TOTALE UITVERKOOP wegens stopzetting

WONINGDECORATIE SCHOONAERT

POPDEKOR N.V.

Bruggestraat 3-5, 8970 Poperinge

Open van maandag tot en met zaterdag
van 09.30 u. tot 11.30 u. en van 14.00 u. tot 18.30 u.

Alles aan heel interessante prijzen!

Haal het
maximum uit
uw geld.

Vruchtbare ideeën
voor uw beleggingen

Vruchtbare ideeën voor uw beleggingen.

De conjunctuur lijkt niet zo gunstig voor beleggingen. De lage intresten ontmoedigen. Toch kan u nog renderend beleggen. In alle veiligheid bij HSA.

Hierna enkele van onze meest vitaminerijke beleggingsvormen:

KLASSIEKE BELEGGINGEN:

(gekeende beleggingsvormen met een interessante en zekere opbrengst)

- Vrij spaarboekje
- Plusboekje
- Termijnboekje
- Kasbons

BELEGGINGEN

VAN DE NIEUWE GENERATIE

(minder gekende beleggingsvormen met vaak een hoog rendement)

- Euro-obligaties
- Beleggingsfondsen
- New life (spaarverzekering met fiscaal voordeel)

TIP:

U vermijdt de nieuw ingevoerde leveringstaks van 0.20 % door uw kasbons, euro-obligaties of beleggingsfondsen bij HSA in bewaring te geven.

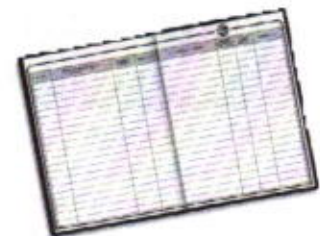
Bij HSA

kan u renderend

beleggen.

In alle veiligheid.

Op maat van uw budget.

Vraag een
vrijblijvend beleggingsvoorstel.
En ontvang nu gratis uw
persoonlijke Beleggingsagenda.

**Bij H.S.A. krijgt U nu een fikse korting op wellicht
de BESTE BRANDVERZEKERING. Waarom nog twijfelen ?**

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

**Bij aankoop
van 300 fr. voedingswaren
GRATIS BLOEMZADEN
op 18 en 19 april
uitgez. op rookwaren en reclames**

VOOR UW TUIN

Bloembollen :
Dahlia's, gladiolen, enz ... 69,-

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 18/04 t.e.m. 20/04

Jonagold 1 kg voor 33,-
3 kg voor 89,-
Bloemkool 46,-
Prei **Knalprijs**

DIEPVRIES

IJs Ysco (12 stuks) 189,-
Pizza Provencale 79,-

VOEDING

Napoleon Lempur 175 g 39,-
Vicks 60 g 59,-
- Sinaas - Menthol
- Citroen - Blue, enz ...
Materne confituur 450 g 52,-
- Aalbes - Rabarber-aardb.
- Aardbei - Sinaas, enz ...
Knorrsoepen 25,-
- Chicken - Jardinière
- Tomaten - Tom.-Groenten
- Edelprei
Hak erwten-wortelen
E.F. 720 g 43,-
Zalm E.F. Pink 213 g 56,-
Kellog's variety 99,-
Porto Offle 249,-
Water 6 x 1,5 l 79,-
Kasteelbier Tripel 4 x 33 cl 159,-
Jupiler 24 x 25 cl 289,- + lg.

NON FOOD

Pantene Shampoo 99,-
Always maandverband 99,-
St.-Marc allesreiniger 1,5 l 109,-
Houtskool 2 kg 69,-

PET FOOD

Whiskas 400 g 27,-
Royal Dog 4 kg 329,-
Kattebakvulling 5 kg 49,-

TOPPER

van 18/04 tot 27/04

**Gekookte ham
290,-**

CHARCUTERIE

Salami met look 150 g +
GRATIS 50 g kalkoenham

Kippewit 370,-
Kalfsworst 220,-
Vleesbrood 190,-
Creme Paté 220,-

VOOR UW KAASPLANK

Echte Loo 390,-
Old Amsterdam 560,-
Chandamour 499,-
St.-Albray 499,-

ZUIVEL

Yoghurt Desserty Inex 6 voor 99,-
Alpro chocoladedrink
3 x 25 cl 59,-
Stass. Brick halfvolle melk 1 l 27,-

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Wedena 500 g 76,-
Deegwaren Lima 500 g 55,-
- Spaghetti - Tagliatelli
- Spirelli - Rigati
Canderel 75 g 99,-

Folder geldig van vrijdag 18/04 t.e.m. 04/05 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

GREGORIAANS FESTIVAL VAN WATOU STAAT VOOR DE DEUR

Nog enkele weken scheiden ons van het Festival. In de vorige editie werd reeds een overzicht gegeven van de koren die zullen deelnemen. Hierna vindt u een volledig overzicht van het festivalprogramma.

De kern van het Festival vindt op 9, 10 en 11 mei te Watou plaats. Om de steeds groeiende belangstelling voor het Festival op een rustige wijze te kunnen kanaliseren worden er twee pré-ouvertures in het programma ingebouwd. Deze vinden respectievelijk in Hazebrouck en in Poperinge plaats op 7 en 8 mei.

In de Noord-Franse stad Hazebrouck behandelen acht damesschola's op woensdagavond 7 mei, het fascinerende thema van de vrouw in het oude en nieuwe testament, gaande van de schepping van de vrouw tot de vrouwen bij Jezus' graf en de vrouw bij uitsteking, zijn moeder, de Maagd Maria.

De opvoering van het Ludus Danielis, een Frans twaalfde-eeuws drama uit Beauvais, vormt een ander hoogtepunt van het Festival. Dit vindt plaats in Poperinge op donderdagavond 8 mei.

De openingsmis van het Festival vindt eveneens plaats op donderdag 8 mei, Feest van O.L.Heer Hemelvaart en wordt om 11 uur vanuit Watou, via Eurovisie, rechtstreeks op TV uitgezonden.

Het Festivalprogramma bestaat dus uit diverse luiken, namelijk liturgie, audities, een liturgisch drama en een kooratelier.

WOENSDAG 7 MEI 1997

20.30 u. : Pré-ouverture in de St.-Elooiskerk van Hazebrouck (Frans-Vlaanderen). Auditie "De vrouw in het oude en nieuwe testament", verzorgd door de damesschola's uit

Watou, Seoul, Hiroshima, Trondheim, Pusan, Vilnius, Boedapest en Bologna.

DONDERDAG 8 MEI 1997

11.00 u. : Watou, Plechtige Openingsmis van het Festival, opgeluisterd door de schola's uit Praag, Seoul, Vilnius en Hiroshima. (Eurovisie) Celebrant is E.H. P. Vanderghote, deken van Veurne.

20.30 u. : Poperinge, St.-Bertinuskerk. Ludus Danielis, middeleeuws liturgisch drama, uitgevoerd door de Schola Hungarica uit Boedapest. Nadien complete, gezongen door de Schola "Cum Jubilo" uit Watou.

Vanaf 9 mei vinden alle manifestaties plaats in Watou.

VRIJDAG 9 MEI 1997

09.00 u. : Aanvang van het kooratelier.

15.00 u. : Eerste auditie, verzorgd door de schola's uit Graz, Lissabon, Roeselare en door Hartkeriana.

18.00 u. : Plechtige Hoogmis, opgedragen door E.H. Antoine Bodar, docent kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit van Leiden en opgeluisterd door de schola's uit Brugge en uit Toulouse.

19.00 u. : Openingsreceptie.

ZATERDAG 10 MEI 1997

09.45 u. : Laudes, gezongen door de schola's uit Praag en Parijs.

10.30 u. : Tweede auditie, verzorgd door de schola's uit Amsterdam, Leuven, Toulouse en Hiroshima.

14.30 u. : Derde auditie, verzorgd door de monnikenschola van de Abdij van de Catsberg en door de schola's uit Vilnius, Roermond en Pusan.

16.30 u. : Vierde auditie, verzorgd door de schola's uit Parijs, Trondheim, Regensburg en Boedapest.

18.00 u. : Receptie.

21.00 u. : Metten (nachtofficie), gezongen door de Schola Cantorum Amsterdam.

ZONDAG 11 MEI 1997

10.15 u. : Laudes, gezongen door de schola's uit Regensburg en Graz.

11.00 u. : Pontificale Hoogmis, opgedragen door Mgr. P. Raffin, o.p., Bisschop van Metz en opgeluisterd door de schola's uit Graz, Lissabon, Boedapest en Hiroshima.

15.00 u. : Vijfde auditie, verzorgd door de schola's uit Seoul, Grimbergen, Bologna en Praag.

17.00 u. : Pontificale Vespers en Zegen met als officiant, Mgr. R. Vangheluwe, Bisschop van Brugge en met voorzang door de Schola Cantorum van het Ward-Instituut. De vespers worden gezongen door alle deelnemende koren samen met de schola's uit Achel en Kortrijk.

18.00 u. : Feestelijke slotreceptie.

Inschrijvingen :

U kan het Festival geheel of gedeeltelijk bijwonen. U bepaalt zelf uw festivalprogramma. De toegang tot alle liturgische diensten is vrij. U kan dus de Eurovisiemis op Hemelvaartsdag en de Hoogmis op vrijdag 9 en zondag 11 mei zonder enige reservatie bijwonen. Ook voor de laudes, metten en vespers dient er niet te worden gereserveerd. Voor de audities is het raadzaam voorafgaandelijk uw plaats te boeken. Er wordt een bijdrage gevraagd variërend van, 150 tot 300 BEF per auditie. Voor alle informatie en reservatie kan U terecht bij :

Gregoriaans Festival Watou v.z.w.
p.a. De Heer Paul D'Hondt
Oude Provenstraat 18
B-8978 Watou
Tel. & Fax 057/38 82 37.

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER

Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE
Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

- **VERHUREN** - motorhakkrees
- verticuleerder
- **VERKOOP** - anti-mosproductie
- tuin- & bloemzaden
- gazonzaden
- organische meststoffen
- gedroogde koemest
- bestrijdingsmiddelen
- potgrond, zaai- en slijbgrond
- zaai- en stekgrond

Verkoop
van
tuinzaden
&
bloemen !

Café de la Paix

Bierhuis - Grill - Restaurant

PRESENTEERT

van november tot eind april
elke vrijdagavond het BISTRO-menu
aan een vaste prijs
STEEDS

Aperitief met hapjes

Hoofdgerecht

Dessert

1/2 fles wijn per persoon

Dit alles voor slechts **895,- BEF p.p.**
Reservatie minimum 2 dagen op voorhand

Menu's aangeduid met +100 fr. kosten 995,- BEF p.p.
Voor groepen vanaf 8 personen worden de menu's ook
opgediend op zaterdag of zondag.

18 april
PALING IN 'T GROEN

25 april

NOORSE SCHOTEL

met een 10-tal diverse gerookte vissoorten
(zalm, heilbot, forel, markreel, paling, ...)

Café de la Paix
Koen en Linda Gambaer-Rouseré
Grote Markt 20, 8970 Poperinge
Tel. (057) 33 95 78
Open elke dag behalve de woensdag

ONTBIJTSERVICE OP MOEDERDAG 11 MEI 1997

's Morgens een gezond en stevig ontbijt nemen, is een goed begin van de dag. Zo kan de mens wat energie opdoen om zijn dagtaak uit te voeren. Volgens de wetenschap kan trouwens 35 % van de kankers vermeden worden door een gezonde voeding.

Op moederdag 11 mei 1997 organiseert de werkgroep "Kom op tegen Kanker" voor Groot-Poperinge in samenwerking met de nationale actievoerders een *ontbijtservice*.

De opbrengst gaat volledig naar projecten als palliatieve zorgverlening, kinderkankercentra, psycho-sociale projecten en wetenschappelijk onderzoek. Deze actie kadert in het K.O.t.K.-thema van dit jaar namelijk : gezonde voeding.

Wil jij ook jouw moeder, je vrouw, je vriendin verrassen met een ontbijtpakket, vul dan vlug onderstaande bon in. Je kan ook meerder pakketten bestellen aan de

prijs van 200 BEF per stuk. Stop ondergaand strookje, samen met contant geld in een gesloten omslag, en geef dat af in de respectievelijke lagere scholen van je gemeente, dit geldt voor de plaatsen Abele en Watou, Roesbrugge en Haringe, Proven en Krombeke en Stavele. Je kan ook terecht op de dienst leefmilieu van de stad Poperinge (tel. 057/33 40 81).

Inschrijven met betaling is noodzakelijk en kan tot woensdag 30 april 1997 om 12.00 u.

Wie deelneemt maakt bovendien nog kans op een gratis etentje op Moederdag zelf voor het hele gezin in Restaurant Amfora, met wellicht nog een extra verrassing ... ?

Uw ontbijtpakket wordt op 11 mei in de vroege morgen bij u thuis bezorgd door de vrijwillige brandweerkorpsen of door andere vrijwilligers. Dank zij deze mensen is dit initiatief ook mogelijk, waarvoor onze zeer gewaardeerde dank.

Het Kom op tegen Kanker-team Groot Poperinge dankt alle deelnemers aan dit actiemoment.

INSCHRIJVINGSTROOK ONTBIJTSERVICE

Naam :

Adres :

Op 11 mei 1997 bereikbaar op het telefoonnummer :

Aantal ontbijtpakketten : Totaal bedrag :

Voorkeur van levering (tussen 8 en 10 uur) :

OPENDEUR WEEKEND 3 & 4 MEI '97

GARAGE

*Froyman
Jvan*

Westvleterendorp 2
8640 Westvleteren

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN

Obterrestraat 73, 8972 Proven

tel. 057/30 03 35

WAAR KOMT HET VANDAAN?

MET SPEK SCHIETEN

Overdrijven, opscheppen, grove leugens vertellen

Spek is de vetlaag tussen huid en vlees, voornamelijk bij varkens.

In vroegere tijden werd bij zeeslagen met brandend spek, aangebracht op pijlen, geschoten naar vijandelijke schepen, om brand te stichten. Dat gebeurde meestal als men niet over de nodige kanonnen of munitie beschikte, maar toch de indruk wilde geven dat men echt gevaarlijk was. Het was in feite een bluffoperatie.

SCHRIJNWERKERIJ REGHEERE & Zoon

- Alle nieuwbouw - verbouwingen herstellingswerken
- Eigen fabricatie : houten ramen, deuren, garagepoorten
- Binnenhuisinrichting, plafond- en muurbekleding
- PVC-ramen - rolluiken
- PVC-bekleding
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 KROMBEKE
tel. 057/40 03 71

Voor het herstellen van uw schoenen, boekentassen, reistassen, alle ritssluitingen nu ook stikken van jeansbroeken, enz., ... wendt men zich met volle vertrouwen naar

SCHOENMAKERIJ "NOEL"

DEVOOGHT - VANDROMME

Provenplein 62 - PROVEN

*Vakkundig en sterk werk
Voordelige prijzen
Snelle bediening
38 jaar ervaring
Verkoop van zomerartikelen*

Schoonheidsinstituut

Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

*Viert Moeder
op zondag 11 mei*

**Vanilla Fields
Chipie - Charlie**

**Parfum d'eau active (nieuw !)
Ruime keuze aan toiletartikelen**

**Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 14 12**

Gesloten zondagnamiddag en dinsdag

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPEL
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN
BERNARD WYFFELS
MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
**Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)**
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

**De
Hertehoek**
• HOBBYCENTER •

TE KOOP hondjes 4 weken oud
HOBBYSERRES

TOP Kristof

Prof. O. Rubbrechtstr. 113 - Roesbrugge

Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND APRIL

Kaartingen

- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 22 april puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 26 april maandelijkse kaarting voor de leden

MAAND MEI

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 14 mei puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 24 mei maandelijkse kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 27 mei puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 10 en zondag 11 mei smijting voor de leden

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Tine Veramme, dochter van Kris en Caroline George

Overlijdens :

- Marie Lemahieu, 71 j., echtgenote van Gilbert Huyghe
- Urbain Devloo, 74 j., echtgenoot van Marie-Thérèse Denys.

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- dinsdag 22 april om 19.30 u. in het dorps-huis te Haringe kookles "Koude buffetten".
- dinsdag 13 mei om 19.00 u. bij P. Gunst feestvergadering "Tijd nemen voor jezelf" door C. Boeraeve
- "Cursus dynamisch ontspannen" op 22 en 17 mei en op 3, 12 en 19 juni. Vooraf inschrijven ! Tel. 30 17 87 of 30 04 17.

Hobbyclub

De volgende hobbynamiddag heeft plaats op woensdag 7 mei om 2 uur in "De Ster".

Haringestraatkermis - Rommelmarkt

Op zondag 25 mei vanaf 7 tot en met 5 uur. Inlichtingen : Tel. 057/30 02 09 of 30 12 77.

WIELERTOERISTENCLUB

"KAREL DE BLAUWER"

16^e RALLY - ZONDAG 4 MEI 1997

Twee omlopen naar keuze : 35 en 65 km. Vertrek en inschrijving van 7.30 tot 9.00 uur. Lokaal : "De Gouden Arend", Roesbrugge-plein 1, 8972 Roesbrugge. Deelname in de

onkosten 90 BEF. 1 consumptie en 1 sandwich inbegrepen. Aankomst aan het lokaal. Verschillende trofeeën.

BEAUVOORDE - TENTOONSTELLING "KIND EN POËZIE"

Schilderijen, tekeningen en gedichten van 70 kinderen uit basis- en kleuteronderwijs van 9 scholen, tussen 35 bronzen van kunstenaars Charles Gadenne (Fr.) en Magda Nemeth (Fr.) en keramische sculpturen van Monique Mol en schilderijen van Jean-Claude Thuillier (Fr.), alle met het kind als thema, geïllustreerd met poëzie van G. Gezelle, J. van den Vondel, H. van Herreweghen, F. Florizoone, E. Leeflang (Ned.), J. Kruit (Ned.), T. Corbière (Fr.), J. Prévert (Fr.).
Gratis tot 25 mei, elke dag van 15 tot 18 u. Huize de Bryarde, Wulveringemstraat 12.

OPENDEURDAGEN D'ABEELESTATIE

Op zaterdag 26 april en zondag 27 april 1997 van 8.30 u. tot 19.30 u. Abelestationsstraat 34, 8970 Abele-Poperinge Tel. 057/33 62 49

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**VW GT GOLF III TDI dec. '95
OPEL ASTRA 1700 diesel '92
VW GOLF III '93 diesel
FORD FIESTA 1300 '94**

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

Valerie VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

**Speciale promotie !
vanaf 15 maart i.e.m. 15 april
ZONNEBANK : 10 + 5 gratis**

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Omdat bestellingen door het ministerie van Landsverdediging gedaan, altijd om miljardenbedragen gaan, was dit naar we intussen weten, het ideale terrein om een graantje mee te pikken, voor al wie bij die reuzenbestellingen betrokken was, of ze kon beïnvloeden.

Op 29 maart 1985 werd door de toenmalige minister van Landsverdediging Freddy Vreven (PVV) voor 6,7 miljard frank obussen besteld bij de Amerikaanse firma General Defense International.

Na klachten van concurrenten bleek dat 400 miljoen Belgische frank smeergeld was betaald. Na meer dan 10 jaar onderzoek werden dertien verdachten voor de Raadkamer gedaagd. Het ging om gewezen kabinetsmedewerkers, hoge militairen en ambtenaren. Zij werd beschuldigd van schriefvervalsing en corruptie.

Intussen is er niets meer gebeurd, en onlangs, twaalf jaar na de feiten, beslist de Kamer van Inbeschuldigingstelling dat de strafvordering voor alle verdachten verjaard is, behalve voor de kleinste man uit de groep, de lampist, wiens naam zeer toepasselijk Lampaert is (nomen est omen). Alleen hij zal nog voor de correctionele rechtbank worden gedaagd, en ook waarschijnlijk gestraft worden. Zij die de honderden miljoen op zak hebben gestoken, gaan vrij uit.

De toenmalige verantwoordelijke minister is nooit ondervraagd of verontrust. Dat is het verschil van de differentie. 't Schijnt dat diegenen die het gerechtelijk onderzoek moesten doen door de PVV benoemd zij. En voor dergelijke benoemingen mag men in ruil wel een tegenprestatie verwachten.

Na de politieke schandalen die in de jongste jaren ons land hebben geteisterd : Agusta, Dassault, enz ... kwam er onder de bevolking zoveel beroering, dat er plechtig beloofd werd dat onmiddellijk voor de nodige gezondmaking zou gezorgd worden. Niet alleen zouden de schuldigen, wie zij ook waren, worden gestraft ; de politiediensten zouden gereorganiseerd worden ; er zou gewaakt worden over de goede werking van het gerecht, en er zou een einde komen aan de politieke benoemingen. Er werd zelfs, gemeend of niet, gesproken van een Nieuwe Politieke Cultuur.

Maar eens de grootste verontwaardiging voorbij, en aangezien alleen de Muntunie nog belangrijk is, blijft alles bij het oude.

Gusta lacht : "Ik wist wel dat het zo zou verlopen. Veel geblaat en weinig wol. Als de storm geluwd is, kabbelen de beekjes weer rustig verder doorheen hetzelfde oude, ver-trouwde landschap !"

Goed gezegd,
Pol

Onze hospitalisatieverzekering

21 + rekening

**SEDERT 01/01/97
NIEUWE VOORWAARDEN
MET NOG MEER
VOORDELEN (*)**

- Levenslange dekking indien aangesloten vóór uw 65 jaar
- Toetreding zonder geneeskundig onderzoek
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze
- Alle erelonen, ook bij een éénpersoonskamer, worden terugbetaald
- Onbeperkt in duur van opname en terugbetaald bedrag
- Premie wordt berekend in functie van gespaard bedrag : hoe meer u spaart, hoe minder u betaalt voor de verzekering

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. 057/30 03 55

(*) Voor gedetailleerde voorwaarden : zie algemene polisvoorwaarden

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Vroeger, op bijna alle boerderijen in onze streek, was er dicht bij de hofplaats, een waterput of kleine vijver. Daarin zag men dan de eenden en ganzen lustig rondzwemmen en kwamen de hoevedieren, af en toe, hun dorst lessen. Maar in die waterput zaten er ook heel veel kikvorsachtige naamgenoten van mij, die daar vooral in de lentetijd, van een gezellig en onbezonnen leven genoten ...

Omdat dit mijn 250ste "KWAAK" is, schreef ik het volgende toepasselijk volksgedicht :

DE PUIT AAN DE WATERPIT

't Rint dat 't giet en groote, dikke regendruppels
Spet'ren in de waterpit,
Waar bij 't riet, dat aan de kant staat,
'n grooten puit te kiekten zit ... !

't Is 'n dikken, groenen, vetten
en z'n ogen puilen uit,
Ja, je moet 'm goed beletten, (1)
't is 'n echten "rekkeput" ... !

Zie j'hem daar zijn bek vertrekken,
plat en breed, g'lik 'n paljas !
En daar z'n achterpooten rekken
en daar loeren, tusschen 't gras !

Nu trekt 'n zijn achterpooten
vlak teegen z'n "achterwerk"
en 'm zit daar gelijk 'n "grooten"
en 'n voelt hem "duistman sterk" ... !

"Doe maar !" zegt 'n ... "Laat maar regen'n!"
"Giet maar uit ... ! Dat kan geen kwaad !"
"k kun' daar veele beter teegen
dan den dienen die daar staat ...!"

"Ha !" Je zit mien uit te gekken !
"Wacht 'n keer, gij leel'ken puit ...!"
Maar, vóór da 'k 'n steen kan stekken, (2)
Is 'n "ploef...!", de puupen uit ... ! (3)
R. Depuydt

(1) beletten = gadeslaan
(2) stekken = oprapen
(3) "de puupen uit!" = verdwenen.

Een kado voor uw kommunikant !

WALKMAN

vanaf 799 fr.

KLOKRADIO

vanaf 899 fr.

RADIORECORDER

vanaf 1.500 fr.

TAFEL- en BUREAU- LAMPEN

vanaf 299 fr.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 5 mei 1997
Algiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

HARINGE EN DE H. APOLLONIA

Over de H. Apollonia en haar eertijds zo bloeiende verering te Haringe, vinden we in de "IJzerbode" twee korte bijdragen. Een eerste is van de hand van J.Gh.H., waarin we de naam herkennen van de betreunde koster-onderwijzer Jozef Gheysens (1). De andere werd geschreven door R.A.B., en dat is onze gewaardeerde hoofdredacteur de Heer R. Blondeau (2). In de *Dorpskrant* van Haringe vinden we over hetzelfde onderwerp een stukje, ondertekend door Dédé, wat staat voor Daniël Delerue (3).

Over de heilige zelf en wat over haar historisch aanvaardbaar is, evenals over de vele legenden, willen we het hier helemaal niet hebben. Alleen interesseert ons de vraag : rond welke tijd de bloeiende Apolloniaverering in de parochiekerk te Haringe is ontstaan. In de drie vermelde bijdragen vinden we dienaangaande een nogal treffende eensgezindheid.

J.Gh.H. heeft het over "een zeer oud volksgebruik". Hij ziet een verband tussen de devotie en een klein houten Apolloniabeeldje dat zich in Haringekerk bevindt. Het beeldje stamt "uit de 18de eeuw... zeker van vóór 1730". Hij spreekt in hetzelfde verband over een relikw van de Heilige "eveneens uit het begin van de 18de eeuw". En tenslotte vermeldt hij ook nog een Broederschap van de H. Apollonia ter bevordering van haar verering, en die "bestaat sedert onheuglijke tijden".

R.A.B. schrijft : "De devotie tot de H. Apollonia te Haringe zou dateren uit het begin van de 18de eeuw en werd er waarschijnlijk binnen gebracht door pastoor Antonius Cool (pastoor te Haringe van 1706 tot 1743)". De datering wordt dus gesteld met behoedzame kritische omzichtigheid. Met grotere stelligheid wordt gezegd : "Ook uit het begin van de 18de eeuw dateert het klein houten beeldje van de H. Apollonia". De relikwie gaat echter volgens die auteur pas terug tot het jaar 1844, en de noveen "zou ingevoerd zijn" rond de laatste eeuwende. De Broederschap krijgt geen datum.

De *Dorpskrant* houdt vrijwel dezelfde meningen erop na. Het beeldje "zou dateren

Kerk van Haringe met Apollonia.

van begin 1700". De relikw is evenwel van 1884. De devotie zelf gaat terug tot de eerste helft van de 18de eeuw.

Wat leert het parochie-archief ?

Pastoor Dewinter (te Haringe van 1667 tot 1697).

Het oudste echt waardevol en vrij omvangrijk archiefstuk stamt uit de periode van zijn pastoraat. Het behelst de antwoorden van de pastoor op een uitgebreide vragenlijst door het Bisdome leper rondgestuurd rond het jaar 1687. Zowat alles wat gevraagd kan worden in verband met parochiekerk en parochiaal leven komt erin aan bod (4). Met betrekking tot ons onderwerp dient enkel vermeld, dat de pastoor verklaart dat de kerk van Haringe GEEN ENKELE relikwie bezit, en dat er slechts één Broederschap bestaat, nl. de Confrerie van de Allerheiligste Rozenkrans.

Pastoor Cool (te Haringe van 1706 tot 1743).

Van belang is aan te merken dat onder diens pastoraat Haringe zijn allereerste relik-

wie krijgt, nl. de relikwie van het H. Kruis. Ze werd met luister te Haringe geïntroduceerd in het jaar 1727. Zoals toentertijd bij de komst van elke relikw, heerst in de parochie een grote euforie. Het altaar van St. Elooi wordt fluks omgedoopt tot altaar van het H. Kruis. Aflaten worden verleend. Paus Benedictus XIII verleent zelfs een volle afaat. De feesten van Kruisvinding en Kruisverheffing worden plaatselijke hoogdagen. H. Missen worden gesticht (5).

Pastoor Cool dankte de relikwie aan zijn grote vriendschap met de dominicanen van St.-Winoksbergen. Uit niets evenwel blijkt dat die vriendschap ook een handje toegestoken zou hebben bij het ontstaan van de Apolloniaverering te Haringe, zoals R.A.B. vermoedt. Nog altijd nergens sprake van beeldje of relikw of speciale devotie tot de H. Apollonia.

Pastoor Delfly (te Haringe van 1750 tot 1766).

In zijn "Histoire de Rousbrugge-Haringe" zegt E. Vanden Bussche (bl. 112), dat volgens aanduidingen in een oude sermoenenbundel die toebehoorde aan pastoor Delfly,

Haringe in het bezit geweest zou zijn van een schilderij van Jacob van Oost jr. (1639-1713), voorstellend de marteling van de H. Apollonia. Bevestiging daarvan kon hij nergens vinden. Van dat schilderij is ook nergens een spoor te vinden en dat het te Haringe zeker niet bestond onder de opvolger van Delfly zullen we verder nog zien. Pastoor Bruneel (6) zinspeelt eveneens op die passus uit Vanden Bussche maar maakt Delfly "eigenaar" van dit schilderij en R.A.B. (a.c.) laat het te Haringe toekomen onder pastoor Delye (1835-1877), wat ik meen te berusten op een naamsverwarring.

Als dit mysterieus schilderij ooit te Haringe heeft bestaan, dan heeft in elk geval nooit iemand de lokale Apolloniadevotie ermee in verband gebracht.

Pastoor Vormezele (te Haringe van 1768 tot 1779)

Hij was een uiterst merkwaardig man. Pastoor te Haringe geworden op drieëntigjarige leeftijd, stierf hij, pas 44 jaar oud. Ongelooflijk wat die man in de elf jaar van zijn pastoraat verwezenlijkte. Niet alleen dankt Haringekerk aan hem meerdere van zijn meest waardevolle kunstschatten alsook het thans zo beroemde Van Peteghemorgel, maar ook een rijkdom aan handgeschreven documentatie. Zijn "Registrum pastorale" vult drie cahiers, geschreven in vlot, keurig en kleurig Latijn. Een onschatbare en uiterst accurate kroniek van de toenmalige parochie Haringe, waarbij ook Roesbrugge verstaan dient te worden. Hij hield eveneens nauwgezet de "Status Animarum" van de parochie bij, een lijst van alle inwoners van de parochie, per straat, per gezin, samenstelling van het gezin met inbegrip van het tewerkgesteld dienstpersoneel. En wat voor ons thema van het allergrootste belang is : hij maakte minutieuze inventarissen op van het kerkbezit, de toerusting van de kerk, de meubelen, de versieringen, de liturgische benodigdheden, de bekleding van de altaren enz. Niet zo maar saaie opsommingen, maar omstandige beschrijvingen, met vermelding van oorsprong, herstellingen, herschilderingen, zilverbekleding, goudbekleding, vaak zelfs met het prijskaartje erbij. Om maar te zeggen dat we in die man een zeer betrouwbare gids hebben. Die inventarissen zijn gesteld in de levende taal van zijn tijd.

Reeds in 1769, bij de aanvang van zijn mandaat, maakt hij een korte inventaris. Het jaar vóór zijn overlijden, in 1778 (korte tijd voor het Van Peteghemorgel werd geïnstalleerd), noteerde hij zijn "Beschrijvinge van de Parochiale Kercke van Haringhe, toegewijdt aan den Heyligen Martinus oft Groot Inventaris van de meubelen de selve Kercke competerende". (7)

Bij de opsomming van de beelden maakt hij een onderscheid tussen de "vaste beelden" en de "ommedraeghebeelden" (die meegedragen werden in de processies). In geen van zijn inventarissen en evenmin in zijn Registrum Pastorale maakt hij gewag van een beeld of schilderij van de H. Apollonia. De andere zijn allemaal present : Dominicus,

Franciscus, Antonius van Padua, Vedastus, O.L.Vr. van 7 Weeën, Eligius, Andrea, Philippus, O.L.Vr. van de Rozenkrans, O.L.Vr. van Halle, Anna, Martinus, Catharina van Alexandrië, Nikolaas, Rochus, Ecce Homo (eigenlijk een Christus op de koude steen). We kunnen dus rustig zeker ervan zijn dat er voor 1779 geen Apolloniabeeldje in Haringekerk te vinden was.

En wat van een Apolloniarelik ? Op dit punt lopen de meningen van de drie bovenvermelde auteurs sterk uiteen. Volgens J.Gh.H. dateert de relik met zilveren houder "uit het begin van de 18de eeuw". R.A.B. doet de Apolloniarelik pas in 1844 toekomen, en Dédé opteert voor 1884. Vormezele vermeldt met geen half woord over zo'n relikwie. Hij somt op : H. Kruis, H. Martinus, H. Anna, H. Catharina martelares, H. Donatus, H. Rochus. De beide laatste kwamen toe respectievelijk in 1777 en 1778, dus kort voor zijn overlijden. Niet weinig fier vertelt hij in zijn registrum, hoe hij de relikwie van de H. Donatus kreeg door bemiddeling van pater Candidus, capucijn, begin oktober 1777. Op 16 oktober te acht uur 's avonds, brak boven Haringe een onweer los, zoals sinds mensenheugenis nooit was gekend. Hij beloofde de relik van Donatus, beschermheilige tegen donder, bliksem en onweer, zo spoedig mogelijk plechtig op de parochie te introduceren. Dat redde Haringe van de ondergang. De plechtigheid werd de volgende zondag aangekondigd en gebeurde reeds op de vierde zondag van oktober. Met dezelfde zwier vertelt hij de verheffing van de relik van St. Rochus, beschermheilige tegen pest en alle besmettelijke ziekten, op 28 mei 1778. Ik bleef iets langer bij die verhalen stilstaan, opdat duidelijk zou blijken dat de relikwie van een heilige toentertijd op een parochie iets van enorme betekenis was. Tot aan de dood van Vormezele in 1779 blijkt Apollonia te Haringe nog steeds totaal afwezig te zijn.

En wat dan van een Broederschap van de H. Apollonia ? De pastoor noteert het bestaan van de broedersschappen van de H. Rozenkrans, van het H. Sacrament, van O.L.Vr. van Halle, van de Gedurige Aanbidding. Geen Apolloniabroederschap.

Kort samenvattend vermelden we nog dat pastoor Vormezele ook met geen woord over Apollonia gewaagt, waar hij het heeft over de kerkelijke vieringen in de parochie, de te volgen ceremonies, de stipendia eraan verbonden, welke vieringen het meest volk trekken, de gestichte H. Missen.

We kunnen dus besluiten dat voor 1779 (overlijden van pastoor Vormezele) er in de kerk van Haringe geen beeld was van de H. Apollonia, geen relikwie, geen Broederschap en helemaal geen bijzondere verering.

Wanneer ontstond de devotie ?

In de archiefkast van de Haringse pastorie berusten enkele van de schrijfboekjes, waaruit elke week op de preekstoel de diensten

van de week werden voorgelezen. Het oudstbewaarde begint op datum van 24 augustus 1794. Op datum van 9 februari 1795 lezen we, dat de Mis van 8 werd vermeld : "Daer na eene Solemnele mis ter Eere van de H. Apollonia wiens H.H. Reliquien hier rusten en met dewelke men zal zegenen na de missen heel d'octave".

We kunnen dus met voldoende historische zekerheid stellen, dat de relik toegekomen moet zijn, plechtig geïntroduceerd en het feest met een octaaf verrijkt, tussen april 1779 (overlijden van pastoor Vormezele) en begin 1795, ten tijde van pastoor Asaert, in het laatste kwart dus van de 18de eeuw. Er is nog geen sprake van een Broederschap, maar we zien hoe de devotie geleidelijk groeit. De H. Missen ter hare ere nemen stelselmatig toe en er komen ook fundaties.

Tot aan het einde van de 19de eeuw wordt nog nergens melding gemaakt van een Confrerie. Wanneer die daarna precies ontstaan is, kan niet uitgemaakt worden. Ledenlijsten bleven enkel bewaard vanaf 1965.

Heden ten dage beperkt de devotie te Haringe zicht tot het offeren van kaarsen voor het plaasteren beeld van de heilige, een H. Mis ter harer ere, een gebed of offer door ouders wier kroost de eerste tandjes moet krijgen. Soms komt ook wel iemand "van over de schreve".

J.L. Hosten o.p.

Noten :

- (1) Lijzerbode 1973, nr. 2.
- (2) Lijzerbode, 1977, nr. 2.
- (3) Dorpskrant, 1992, maart en april.
- (4) "Brevis Informatio Status Ecclesiae Parochialis de Haringe sub Decanatu Poperingensi Episcopatus Iprensis..."
- (5) Zie daarover : J.L. Hosten o.p. "Bewogen geschiedenis van de H. Kruisrelik te Haringe in "Aan de Schreve", 15de jaargang, nr. 1, bl. 24-32.
- (6) W. Bruneel, *Haringe en zijn kerk*, 1961, bl. 84.
- (7) Deze inventaris berust in het bisschoppelijk archief te Brugge onder F 300. Lange uittreksels vindt men in het vermelde werk van E. Vanden Bussche.

**kwaliteitskolen
brandhout
schoorsteen-
onderhoud**

VANACKER

**Poperingseweg 557
8908 VLAMERTINGE
tel. 057/20 08 03**

**Koop nu uw ZOMERKOLEN
aan een zeer voordelige prijs
met vanaf mei tot september
GRATIS TOMBOLA**

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (14)

R.-A. BLONDEAU

De eerste Vlaamse darwinist

Zoals dat met vele wetenschappelijke inzichten het geval is, is de eerste vorm van de biologische evolutietheorie terug te vinden bij de Oude Grieken. Anaximander poneerde reeds in de 6de eeuw v. Chr. dat de hogere dieren uit lagere voortkwamen, en dat de mensen waren ontstaan uit de vissen.

Pas veel later, in de 18de eeuw, werd door de Franse natuuronderzoeker Buffon (1707-1788) een min of meer daarop aansluitend *transformisme* verkondigd. De volgende eeuw bracht hiervan een wetenschappelijke fundering met de geschriften van de Franse bioloog J.B. Lamarck, die in zijn tweedelige *Philosophie zoologique* (1809) de wetten van de evolutie formuleerde. Zijn denkbeelden werden aangevuld en verspreid door enkele andere onderzoekers, om voornamelijk door te dringen dank zij het werk van Charles Darwin.

De Engelsman Charles Darwin (1802-1882), had in Edinburg en Cambridge o.m. geologie en botanie gestudeerd. Hij nam als natuuronderzoeker deel aan de expeditie van de *Beagle* naar Zuid-Amerika en de eilanden van de Stille Oceaan. Van deze reis die vijf jaar duurde, van 1831 tot 1836, bracht hij een overvloed aan geologische en biologische gegevens mee, die de basis zouden vormen van een uitgebreid wetenschappelijk oeuvre.

Zijn voornaamste werk was : *On the origin of species by means of natural selection* (1859) waarin hij een afstammings- en selectietheorie verkondigt. Volgens hem zouden alle levende wezens van slechts weinig oorspronkelijke soorten afstammen, door een natuurlijke selectie die voortvloeit uit "de strijd om het bestaan".

Het duurde blijkbaar een hele tijd vooraleer deze ideeën in ons land waren doorgedrongen. Wel verscheen er reeds in 1860 een Nederlandse vertaling van Darwins werk over de natuurlijke selectie, maar de stugge relaties tussen België en Nederland, waarbij nog dient in acht genomen dat onze francophone geleerden maar weinig belangstelling hadden voor Nederlandstalige werken, hebben waarschijnlijk belet dat deze vertaling hier van enige invloed was.

Pas meer dan tien jaar na verschijnen kwam er in ons land een serieuze reactie op gang, niet alleen tegen Darwin, maar tegen het biologische evolutionisme in het algemeen. (129) Men poogde wetenschappelijk te bewijzen dat de verschillende dieren- en plantensoorten niet uit elkaar zijn ontstaan. Maar de grootste bezwaren tegen het darwinisme waren van godsdienstige aard. Het scheppingsverhaal uit de bijbel sprak alleen

maar van een directe ingreep van God bij het ontstaan der soorten, en alles wat daarmee in tegenspraak leek, was onjuist. Al was men in die jaren al verzoend met een afwijking op de kosmologische visie van de bijbel, aan de schepping van de mens viel niet te tornen.

Dat bleek zeer duidelijk uit een paar artikels die, in de jaren 1871-1874, verschenen in de *Revue Catholique* van de hand van de Leuvense professoren A. Lecomte en A. Proost, (130) waar het darwinisme werd gebrandmerkt als strijdig met het geloof, en waar er tevens werd beweerd dat de verspreiding van Darwins ideeën zelfs gevaarlijk waren voor de gevestigde orde. (131) Ook het *Dauidsfonds* wenste zijn steentje bij te dragen in de strijd tegen het darwinisme. Op 16 april 1877 was op de vergadering van het hoofdbestuur, en op voorstel van Frans de Potter, beslist twee wetenschappelijke prijsvragen uit te schrijven, één van natuurwetenschappelijke aard en één voor een historisch onderwerp. In de eerste moesten de natuurwetenschappen behandeld worden "geheel in de volkstrant, hetzij in de aard der vertellingen van Jules Verne, hetzij in de zin der voordrachten van de Z.E.H. Kan. Maes of van de H. De Beucker. Vooral kunnen hier in aanmerking komen... een grondige leerbestrjding van het Darwinisme, bewerkt naar de beste schriften die tegen deze ongerijmde en heilloze leer reeds verschenen zijn". (131)

De eerste overtuigde Vlaamse evolutionist - hoewel hij in het Frans schreef - was Felix Platteau, professor aan de Gentse universiteit. (132)

Hij was geboren te Gent op 16 juni 1841 als zoon van Joseph Platteau, die de bekendste fysicus zou worden die Vlaanderen heeft gekend. Reeds op 24-jarige leeftijd promoveerde Felix tot doctor in de natuurwetenschappen. Omdat hij blijkbaar niet onmiddellijk aan een geschikte baan geraakte, bleef hij nog meer dan twee jaar thuis, waar hij hielp met zijn blind geworden vader, studeerde en enkele artikelen schreef o.m. over de spierwerking bij de insecten.

In mei 1868 werd hij leraar van natuurwetenschappen aan het Koninklijk Atheneum te Brugge. Hetzelfde jaar haalde hij nog het speciaal doctoraat in de dierkundige wetenschappen. Op het einde van datzelfde jaar ging hij de cursus van scheikunde doceren aan de Brugse Normaalschool.

De familie Platteau keek echter reeds vanaf 1867 uit om Felix aan de Gentse universiteit te krijgen, en zette hiervoor de vereiste stappen. En met succes, want toen professor Ch. Poelman (1815-1874) in 1870 om gezondheidsredenen moest ontlast wor-

Felix Platteau (1841-1911)

den van de cursus vergelijkende fysiologie en anatomie, en door verschuiving in de leeropdrachten de cursus van zoölogie - sedert 1862 gedoceerd door professor R. Boddart (1834-1909) - vacant was, werden vergelijkende anatomie en zoölogie op 30 september 1870, toegekend aan Felix Platteau.

Als wetenschapsman is hij een pionier geweest in het dierkundig onderwijs aan de universiteit van Gent. In 1880 publiceerde hij hierover een leerboek : *Zoologie élémentaire*, waarvan in 1884 een tweede uitgave verscheen. In dat werk geeft hij een overzicht van de theorie van Darwin. Daar beweert hij "dat de onveranderlijkheid der soort een vals begrip is". (133) Uit dit leerboek en uit artikels van latere datum blijkt overduidelijk dat Felix Platteau een overtuigd evolutionist was. Hij was echter te schuchter van karakter om in die tijd, toen die inzichten nog door collega's werden betwist, ermee de propagandistische toer op te gaan. (134)

Maar de propagandist voor de evolutieer was op komst in de persoon van Julius MacLeod.

School- en taalwetten

Tijdens ons samengaan met Noord-Nederland is er heel wat gebeurd ter verbetering van het onderwijs in onze contreien.

Willem I had hiervoor heel wat belangstelling. Holland had reeds in 1806 zijn eerste wet op het Lager Onderwijs gekregen en die werd in 1816 ook van kracht in de Zuidelijke Nederlanden.

Dat bracht heel wat veranderingen, maar ook veel moeilijkheden met zich mee. Vóór de Franse tijd bestonden er alleen maar particuliere scholen en schooltjes, zonder leerprogramma en meestal zonder gekwalificeerd personeel, terwijl naderhand de Fransen afschaften wat er bestond, het volksonderwijs verwaarloosden en colleges verfransten.

Van 1817 tot 1828 kwamen er 1146 nieuwe scholen in de Zuidelijke Provinciën en werden er 667 gerestaureerd. Maar het aanwerven van opvoeders en onderwijzend personeel vroeg tijd. In 1826 waren er nog 228.717 kinderen die geen onderwijs volgden; in Oost-Vlaanderen waren 60 gemeenten en in West-Vlaanderen 17 gemeenten zonder school. In de jaren 1817 tot 1828 werden aan 1977 onderwijzers en 168 onderwijzeressen bekwaamheidsakten afgeleverd door de hiertoe aangestelde provinciale commissies. Op 3245 meesters die school hielden, waren er in 1828 nog altijd 1268 die geen bekwaamheidsakte bezaten, en op 785 meesteressen waren er nog 617 die in hetzelfde geval verkeerden.

Na de Belgische Omwenteling verbeterde het er niet op. Uit een onderzoek is gebleken dat in 1835 en 1836 meer dan de helft van de dienstplichtigen voor het leger van de provincie Brabant niet konden lezen of schrijven en slechts één derde kon lezen, schrijven en rekenen. Er werd de overheid in 1839 ter kennis gebracht dat in een Oost-Vlaamse gemeente, met 4000 inwoners, een kostschooltje bestond dat gevestigd was in een herberg-en-slagerij. In de herberg werd school gehouden en de slaapzaal lag er vlak boven! ⁽¹³⁵⁾

Reeds in 1834 was er door Charles Rogier een wetsontwerp op het Lager Onderwijs ingediend, maar pas op 23 september 1842 kwam de Eerste Organieke Wet op het Lager Onderwijs tot stand. Deze wet eiste in iedere gemeente een school, voor wat wij nu het basisonderwijs noemen, maar een bestaande school mocht door de gemeente worden overgenomen. Het onderwijs moest kosteloos zijn, maar de gemeente was verplicht de kosten te dragen. Geen enkel natuurwetenschappelijk vak was op het programma voorzien.

De toepassing van de wet liep niet van een leien dakje en vorderde maar traag. Een provinciaal schoolopziener in West-Vlaanderen verklaarde "dat er in 1868 ten minste 100 gemeentewonderwijzer waren beneden hunne zending; dat de aangenomen scholen niets betekenden en dat de kantwerkscholen de schande waren van het land". "In 1870", zo zegde hij, "waren in West-Vlaanderen 516 onderwijzeressen werkzaam in de aangenomen scholen en slechts 7 bezaten een diploma! In 't algemeen bevonden zich de behoeftige leerlingen niet in de eigenlijke school, maar wel in de kantwerkschool, waar

men meisjes aantrof van 15 jaar, die niet konden lezen..." ⁽¹³⁶⁾

Wat het Middelbaar Onderwijs betreft, daar werd na 1830 het Frans overal als voertaal opgedrongen. Toen op 1 juni 1850 een wet op het Middelbaar Onderwijs tot stand kwam en daarbij tien Koninklijke Athenea en vijftig Middelbare Scholen voor jongens werden opgericht, werd ook de grondige studie van het Nederlands voorgeschreven voor het gedeelte van het land waar die taal gesproken werd. Maar deze verplichting bleef dode letter. Zelfs in de Vlaamse taallessen werd er meer Frans dan Vlaams gesproken, aangezien de voertaal van het onderwijs het Frans was en bleef. Ook op de speelplaats moesten Vlaamse jongens Frans onder elkaar spreken, zoniet werden ze gestraft. Wiskunde en natuurwetenschappen werden alleszins in het Frans gegeven. Tevens werd door de wet van 1850 de aardrijkskunde in het Middelbaar Onderwijs als leervak ingevoerd. Aangezien men hiervoor noch de gepaste leerboeken noch de daartoe opgeleide leerkrachten bezat, werd ook bij de universiteiten aangedrongen om een leerstoel geografie op te richten. Men onderwees er weldra politieke aardrijkskunde, fysische aardrijkskunde en astronomische aardrijkskunde in diverse faculteiten, maar als bijvak. ⁽¹³⁷⁾ Pas ongeveer een halve eeuw later zou aardrijkskunde een volwaardige universitaire discipline worden. ⁽¹³⁸⁾

Toen minister Rogier in 1859 de besluiten van de Vlaamse Grievencommissie verwierp, betekende dit niet het einde van de pogingen die gedaan werden om de Vlaamse taal de erkenning te geven waarop ze recht had. Wel integendeel. Langzaam maar zeker won het kamp van de Vlaamse Beweging aan belangrijkheid. Er kwamen meer Vlaamsgezinden in de Kamer, terwijl enkele ophefmakende gerechtszaken, waarbij Fransonkundigen ten onrechte zouden gestraft zijn, de openbare mening chokkeerden:

- vooreerst was er de zaak Coucke-en-Goethals, uit de jaren 1860-1862, waarbij twee kleine Vlaamse mensen beschuldigd van roofmoord, door het assisenhof van Henegouwen ter dood werden veroordeeld en gehalsrecht werden, zonder dat zij ook maar iets van het proces zouden begrepen hebben. Wanneer achteraf beweerd werd dat zij onschuldig waren, werden zij het symbool van Vlaamse rechteloosheid; ⁽¹³⁹⁾
- kort daarop, in 1863, werd de Vlaamse openbare mening beroerd door het proces dat gevoerd werd tegen de Antwerpse diamantair en publicist Jacob Karsman. Hij had namelijk een dichtstuk uitgegeven waarop - in strijd met de wet - de naam van de drukker niet was vermeld. Voor de Antwerpse rechtbank kreeg hij 5 fr. boete. Hij bracht de zaak voor het Hof van Beroep te Brussel, waar Julius Vuylsteke optrad als advocaat. Vuylsteke kreeg geen toelating om in het Vlaams te pleiten. Hij

Edward Coremans (1835-1910)

verliet daarom met zijn cliënt de gerechtzaal en Karsman werd bij verstek tot drie maanden effectieve gevangenisstraf veroordeeld;

- bijna tien jaar later (1872-1873) ontstond er een nieuw gerechtelijk schandaal. Jozef Schoep, een ééntalig Vlaams arbeider uit Sint-Jans-Molenbeek, deed op het stadhuis aangifte van de geboorte van zijn zoontje in het Vlaams. Omdat hij weigerde de Franse verklaring, die hij niet verstond, te ondertekenen, kreeg hij een boete van 50 fr. De zaak kwam voor het Hof van Beroep en naderhand voor het Hof van Verbreking, waar nieuwe taalincidenten ontstonden, maar Schoep bleef veroordeeld.

Op 13 april 1872 werd, als reactie op voornoemde feiten, in het parlement door Edward Coremans, gesteund door zeventien katholieke kamerleden, een wetsvoorstel ingediend tot regeling van het gebruik van het Nederlands in het strafgerecht in Vlaanderen. Een wet die van kracht werd op 17 augustus 1874. Door de onwil van magistraten zou het echter nog lang duren vooraleer de toepassing ervan correct verliep. De Ministers van Justitie en de opeenvolgende regeringen lieten maar betijen.

Op 6 april 1876 werd door Jan de Laet een wetsvoorstel bij de Kamer ingediend, waarbij het gebruik van het Nederlands in Vlaanderen moest opgelegd worden aan alle ambtenaren van de Staat, van de Provincies en van de Gemeenten, zowel voor verordeningen, zittingsverslagen, bestuurlijke briefwisseling, bekendmakingen, enz. Na heel wat rumoerige zittingen werd het voorstel De Laet, deerlijk verminkt, gestemd door Kamer en Senaat. Het werd wet op 22 mei 1878.

Volgende keer :

*De tweede wet op het Lager Onderwijs
Julius Mac Leod*

Noten :

- (129) R. Calcoen, *Darwin en België*, in : Socialistische standpunten, (7), 1960, nr. 2, p. 178-179.
- (130) A. Lecomte, *Le darwinisme et l'origine de l'homme*, in : Revue Catholique, 1871-1872. Ook verschenen in boekvorm.
- A. Provoost, *Un dogme matérialiste ou la doctrine de l'évolution*, in : Revue Catholique, 1873-1874.
- (131) R. Calcoen, zie nota 129.
- (132) *Orgaan van het Davidsfonds, Tijdschrift voor letteren, beeldende kunsten, enz.* (ledenblad) van 1 april en 15 juni 1877.
- (133) P. Van Oye, *De reactie op Darwins werk aan de universiteit te Gent op het einde der XIXde en bij het begin der XXste eeuw*, Paleis der Academiën, Brussel, 1961, p. 5.
- (134) P. Van Oye, *idem*, p. 5 en 6.
- (135) M.A. Nauwelaerts, *Meesters en leraren*, in : Flandria Nostra, dl. III, N.V. Standaard Boekhandel, Antwerpen, 1959, p. 372-380; A.C. Van der Cruyssen, *Het Lager Onderwijs*, in : Vlaamsch België sedert 1830, dl. 5, Gent, 1911, p. 1-13.
- (136) A.C. Van der Cruyssen, *idem*, p. 12-13.
- (137) M. Lefèvre, *Histoire de l'évolution de la géographie en Belgique*, in : Volume jubilaire offert à L.G. Polspoel, Acta Geographica Lovaniensia, 5, 1967, p. 132.
- (138) O. Tulippe, *La Géographie - Apparition d'un enseignement universitaire de la Géographie*, in : Florilège des Sciences en Belgique pendant le XIXe siècle et le début du XXe, Brussel, 1967, p. 558-559.
- (139) Naderhand is gebleken dat de zaak zeer tendentius is voorgesteld, maar dat beide betichten in elk geval toch te zwaar werden gestraft. Zie G. Durnez, *Coucke en Goethals*, in : Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, Lannoo Tielit, dl. 1, 1973, p. 341-342.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Voor wie jobstudenten in dienst heeft

Vroeger, tot en met de inkomsten van 1996, was er op de inkomsten van jobstudenten geen sociale zekerheidsbijdrage verschuldigd. Voor de inkomsten die zij zullen verwerven in 1997 is dat veranderd. Men heeft van overheidswege geld nodig, en alle middelen zijn goed om er binnen te rijden. Dus ook sociale zekerheidsbijdrage op de vakantiejobs.

Evenwel kan voor jobstudenten de normale sociale zekerheidsbijdrage vervangen worden door een goedkoper *solidariteitsbijdrage*, met een patronale bijdrage van 5 % (bovenop het loon) en een werknemersbijdrage van 2,5 % (in mindering van het loon).

Om van deze goedkopere bijdragen te kunnen genieten, dient er aan vier voorwaarden te voldaan :

a. er dient een arbeidsovereenkomst afgesloten, en een afschrift of fotokopie ervan, plus het ontvangstbewijs van het arbeidsreglement moet binnen de 7 dagen bezorgd worden aan de sociale inspectie;

b. de werkzaamheden als jobstudent moeten gebeuren in de maanden juli, augustus en september;

c. men mag als jobstudent in de loop van het vorige *schooljaar* niet bij dezelfde werkgever gewerkt hebben, behalve in de kerst- en/of paasvakantie;

d. men mag niet langer dan 31 dagen werken in de maanden juli, augustus en september.

Het is aan te raden voor de regeling van alle verplichtingen terzake, zich te wenden tot een degelijk sociaal secretariaat.

Serge BLONDEAU

Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

TE KOOP

- **SALON** (1 drie-zit en 2 fauteuils) in dralon.
- **BULEX JUNKER** in goede staat (geen aardgas), tel. 057/30 01 90.

BOKADO

Er is vast wel een goede reden.

VIERT VADER

met een lederen portefeuille - een biervand
- tuinbeelden - tuinfontein - sierkruiken - potten.
Het beroep van vader in beeld.
Kom zien uit ons gamma.

Ter gelegenheid van PROVEN KERMIS tellen alle aankopen dubbel op de klantenkaart (van 15 tot 20/5/97).

Terenburgseweg 11
8972 Proven
tel. 057/30 05 66

Gesloten op woensdag,
open iedere dag van 9 tot 18.30 uur
ook open op zondag

Zien en voelen !

Fluweel is terug, zacht als altijd, maar verleidelijk als nooit tevoren !

Want nimmer zag u kleuren, tinten en dessins

zo mooi samenvloeien

op fluweel als bij NEW VELVETS.

De nieuwste collecties liggen in de winkel !

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

FIETSEN - ONDERDELEN - HERSTELLINGEN

TOBY SPORT

TOUSSAINT TORSTEN

Bergensstraat 6 - ROESBRUGGE-BEVEREN - Tel. 057/30.09.09

Openingsuren : elke dag open van 14 tot 19 u. • Gesloten op zondag

Sneldienst herstellingen : binnen vóór 16 u. = zelfde dag terug!

Voor de communicanten : bij aankoop fiets GRATIS FIETSCOMPUTER

TOTAL

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv

Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation

- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Op zaterdag 24 mei 1997

OPENING

van het

"Rohardushof"

Tearoom

Snack

*Gelegen aan de Rohardusbrug,
de eerste brug over de IJzer (nu Dode IJzer)
die de grens vormt*

tussen Beveren-Kalsijde en Roesbrugge.

Een niet te verwaarlozen trefpunt.

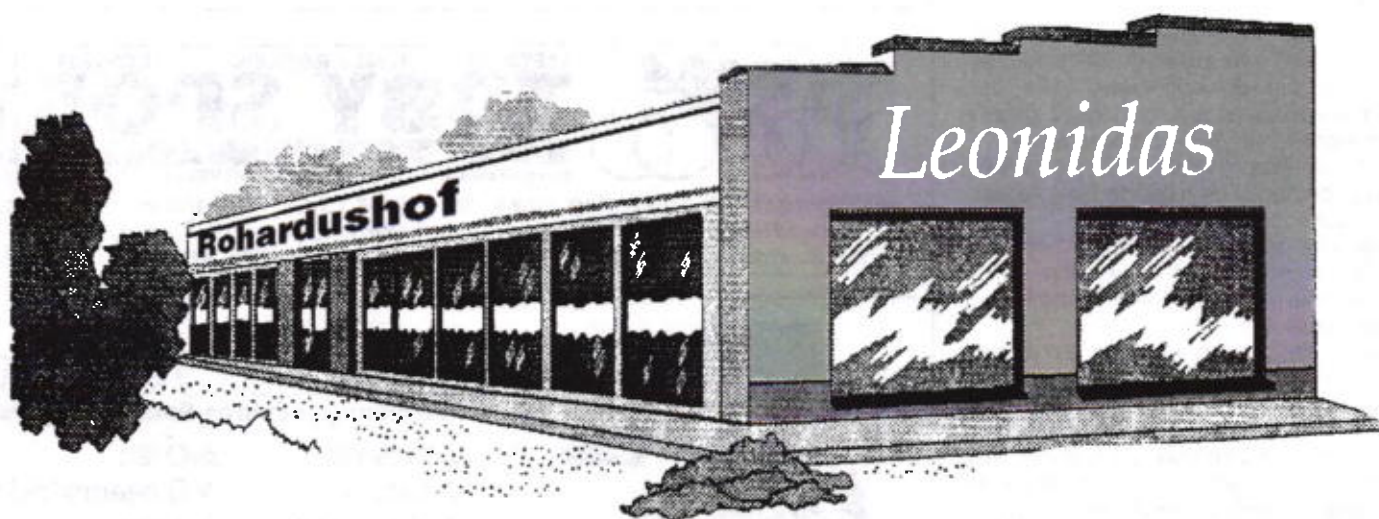
Iedereen is welkom !!!

In een uniek authentiek Vlaams kader

kunt U in dit knabbel- en babbelfcafé genieten

van è goe boerenstute me hespe, kaas of paté uit grootmoeders tijd.

Een ideale plek om even te verpozen weg van drukte en stress.

Bergenstraat 1, 8691 Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - Fax 057/30 17 94

Openingsuren : van maandag tot vrijdag van 13.30 u. tot 22.00 uur.
op zaterdag en zondag van 10.30 u. tot 23.00 uur
gesloten op woensdag !

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 21 april 1997 is te Oostduinkerke overleden : Mevr. Marie-José Pauwels. Zij was de dochter van meester Cyrille Pauwels, hoofdonderwijzer aan de gemeenteschool te Roesbrugge, en er schielijk overleden op 28 april 1951.

Marie-José was geboren te Roesbrugge op 1 juli 1922. Op 28 september 1943 trad zij in het huwelijk met Georges Vandenberghe, tech. ing. en hoofd van de technische dienst van de gemeente Oostduinkerke. Georges is overleden op 4 april 1984. Uit hun huwelijk zijn drie zonen geboren : Bernard, Luc en Eric.

GWY MANDELINCK IS 60 !

Op zaterdag 26 april jl. werd dichter Gwy Mandelinck (Guido Haerynck van Watou) ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag, gevierd met een grootse academische zitting in het prachtige Cultureel Centrum HONDI-US te Wakken.

Voor een talrijk en uitgelezen publiek werd er aan de dichter hulde gebracht door :

- burgemeester Koenr. Degroote;
- Luc Martens, Vlaams Minister van Cultuur;
- Rudolf Van de Perre, letterkundige;
- Gaston Durnez, auteur-journalist;
- Anton Korteweg, dichter en hoofdconservator van het Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum in Den Haag.

De academische zitting werd omlijst door

poëzie van de jarige dichter, gebracht door Chantal Pattyn (Studio Brussel).

Tevens werd er een plakiet onthuld aan zijn geboortehuis, gevolgd door een receptie.

In de toespraken werd er ten overvloede gewezen op de Watouse poëziezomers, die met ontzaglijk veel moeite werden tot stand gebracht en reeds zeventien jaar in leven worden gehouden door de gevierde dichter, waardoor zijn dorp in een perfecte symbiose van woord en beeld uitgegroeid is tot het bekendste culturele centrum van de Nederlanden.

Niet in Watou, niet in de Westhoek, die hij tot ver over de grenzen bekendheid heeft gegeven, waar hij zijn voornaamste dichtbundels in diepdoordachte woorden heeft neergepend, heeft men hem gevierd, maar in zijn geboortedorp Wakken, dat hij bijna dertig jaar geleden heeft verlaten. Onder de driehonderdvijftig aanwezigen op de academische zitting, hebben we bovendien maar zeer weinig mensen van bij ons gezien. Jammer !

BASISSCHOOL ROESBRUGGE FEESTMAAL

De Inrichtende Macht, directie en leerkrachten van de Vrije Basisschool Roesbrugge nodigen u graag uit op de jaarlijkse feestmaaltijd op zaterdag 21 juni '97 (om 19

u.) en op zondag 22 juni '97 (om 11.30 u. en om 13 u.) in de schoollokalen.

Wij laten u de keuze :

- koude visschotel + drankje 440 fr.
- koude vleeschotel + drankje 380 fr.
- kip aan het spit + drankje 380 fr.
- kinderhamburger + drankje 250 fr.

Telkens zijn hierbij frietjes inbegrepen.

Graag vooraf inschrijven (057/30 06 26 of 057/30 12 79) op school of bij de leerkrachten (uiterlijk tegen 16 juni '97 graag).

Met de opbrengst van dit feestweekend kopen we een nieuwe taalmethode aan voor het derde leerjaar, maar ook nieuwe spullen voor in onze klassen.

Uw komst is voor onze school een flinke steun in de rug ! Hopelijk mogen wij u verwelkomen, samen met familieleden, grootouders en vrienden.

VROEGE MORGENWANDELING TE ROESBRUGGE

Zondag 25 mei om 6 uur

Kijken en luisteren naar vogels.

Je hoort ze fluiten en ziet ze vliegen, maar wie zijn ze ?

De zwarte roodstaart zit reeds heel vroeg te krassen op de nok van het dak. Ken je het schel gezang van een winterkoning of "pietkeuntje"? Hoe onderscheid je een koolmees van een pimpelmees, een huismus van een ringmus of een grasmus of heggemus. Kneu, groening, zwartkop, tuinfluiter zijn vogels die je in de meeste tuinen kunt waarnemen. De aalscholver is hier langs de IJzer een regelmatige bezoeker. De boerenzwaluw is reeds terug van begin april, de huiszwaluw komt terug uit Afrika rond halfmei en de gierzwaluw kun je rond de kerktoeren zien scheren eind mei. Deze laatste komt zelden op de grond, hij slaapt zwevend op 2000 meter hoogte en paart zelfs in de lucht.

Wie deze vroege morgenwandeling wil mee beleven kan gratis meestappen op zondag 25 mei. Om 6 uur verzamelen we op de markt (bij de kerk). Duur van de wandeling : 2 uur. Gids is Willy Vandeputte. Verrekijker en vogelgids zijn nuttig.

K.A.V. ROESBRUGGE-HARINGE Bouwstijlen herkennen

Termen als romaans, gotiek, ... worden vaak in de mond genomen en klinken bekend in de oren, maar daarom kunnen we ze nog niet juist plaatsen. Daarom nam KAV-Roesbrugge het initiatief om dit bouwstijlen-gat in onze cultuur op te vullen.

De belangrijkste bouwstijlen worden aan de hand van dia's op een rijtje gezet. Bedoeling is de verschillende stijlen te herkennen aan de belangrijkste en opvallendste kenmerken en ze in hun tijdsbeeld te begrijpen.

Deze avond is zeker een must voor wie een meerwaarde wil geven aan de komende vakantie of uitstap.

Afspraak : woensdag 4 juni om 20 u.
O.C. Karel de Blauwer
Roesbrugge

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels

TIMMERBEDRIJF

Handschoolstr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64

Prodo Rijkrechtstr. 60
8972 Roesbrugge
tel. (057) 30 14 32

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :

- eigen fabricatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND
PRIJSOFFERTE

ONTHAALMAMA'S

De flexibele en familiale opvang voor uw kindje

De Dienst voor Opvanggezinnen regio Veurne, Leisele, Alveringen, erkend door Kind en Gezin, heeft nu ook een onthaalmama te Beveren-IJzer. Kristien De Poortere, woonachtig in de Roesbruggestraat 9 zorgt voor kindjes van 0 jaar tot 6 jaar. U kunt haar bereiken op het telefoonnummer 057/30.05.64.

De dienst biedt vele mogelijkheden :

- 15 onthaalmama's voor de opvang van kinderen tussen 0 en 6 jaar tijdens de dag, nacht en het weekend.
- De ouders betalen een dagprijs volgens hun inkomen. Er is ook een vermindering bij meerdere kinderen in het gezin. De kinderopvang onder de 3 jaar is fiscaal aftrekbaar.
- De kinderen worden opgevangen in een familiale omgeving waar gezelligheid en geborgenheid centraal staat. Maandelijks komt de Sociaal Verpleegkundige van onze dienst bij de onthaalmama's aan huis. Elk kindje krijgt individuele aandacht.

U zoekt opvang voor uw kindje of wenst zelf onthaalmama te worden ?

Neem gerust vrijblijvend contact op met Katia Callebert : 058/31.36.38 en dit op maandag tussen 8 u. en 9 u. en op donderdag tussen 16 u. en 18 u.

WATOU

VRIJWILLIGE BRANDWEER

Winnende nummers van de gratis tombola 1997

67	71	228	479	511	786
935	1168	1229	1267	1273	1300
1388	1394	1487	1746	1802	1905
2091	2134	2141	2514	2603	2674
2761	2778	3023	3158	3379	3394
3439	3464	3542	3720	3886	3913
4186	4218	4283	4304	4364	4397
4402	4533	4571	4620	4708	4724
4915	4943	5024	5325	5402	5416
5423	5580	5627	5748	5840	5858
5959	6090	6135	6221	6334	6366
6460	6493	6513	6611	6617	6785
6906	6990	7008	7064	7126	7141
7428	7531	7580	7589	7670	7752
7986	7999	8005	8149	8224	8228
8233	8287	8300	8757	8838	9182
9259	9275	9593	9783	9839	10399
10427	10654	10687	10704	10728	10757
10788	10805	10831	10853	10859	10979
10992					

De prijzen dienen afgehaald te worden in het lokaal van de brandweer, café "Boldershof", Winnezelestraat 4, Watou.

PROVENKERMIS - KARTING

Op zondag 18 mei is Proven het mekka voor de kartingliefhebbers. Tussen 13 en 14 u. zijn er trainingsritten en van 14.30 tot 18.30 u. loopt de wedstrijd. De wedstrijd zelf speelt zich op een afgebakend parcours van 1,4 km in de dorpskom af.

MICHEL CAPOEN

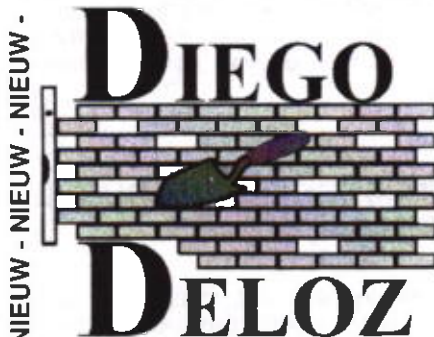
Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

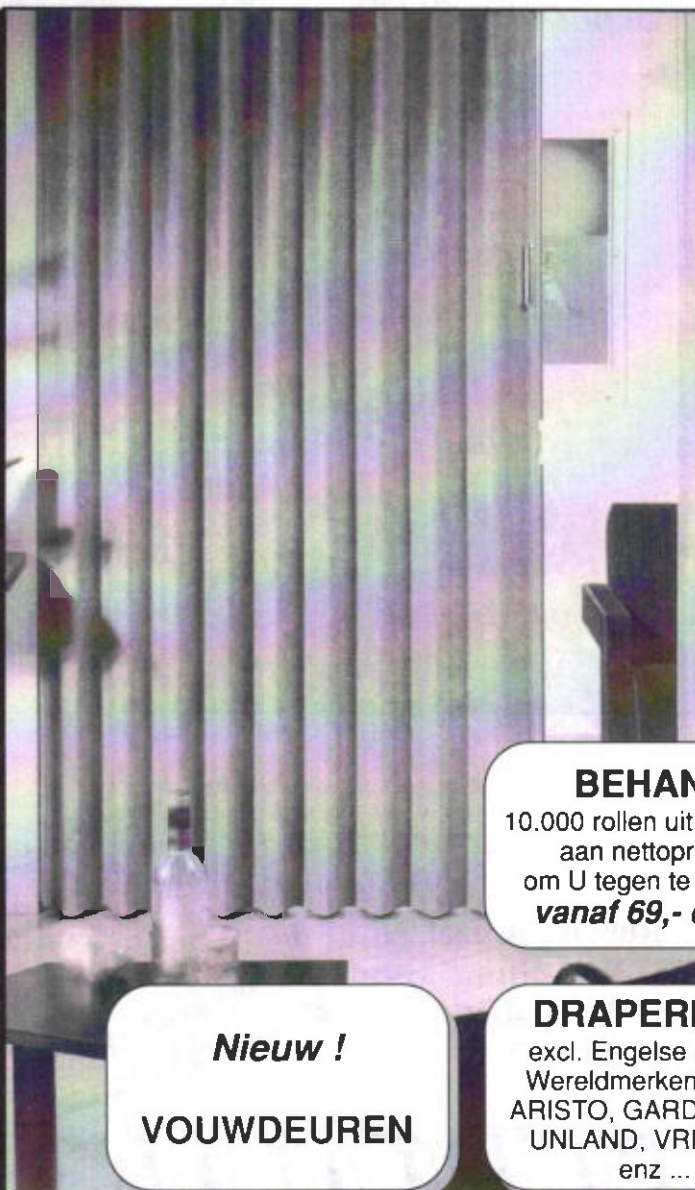

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	
✕ Gasolie diesel	
✕ Smeermiddelen	✕ Lamppetroleum
✕ Kolen	✕ Mazouttanks
✕ Gas	✕ Veevoeders

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

GRATIS
prijbsbestek meten
en plaatsen van
uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten
konkurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mieren-
bussen, boenwas, trekkers,
keerders, vegers, dweilen,
sponsen, zeemvellen,
enz ...

BEHANG
10.000 rollen uit voorraad
aan nettoprijzen
om U tegen te zeggen
vanaf 69,- de rol

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

Nieuw !
VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen,
Wereldmerken : ADO,
ARISTO, GARDISETTE,
UNLAND, VRIESCO,
enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO,
GARDISETTE,
UNLAND, ARISTO,
enz ...

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

VANAF 1 NOVEMBER TOT 1 MAART - nieuwe openingsuren van 9 tot 12
en van 13 tot 18.30 u. - gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

Dagbladen :

- Het laatste Nieuws
- Het Volk
- Het Nieuwsblad
- De Standaard
- De Morgen

Weekbladen :

- T.V. Story
- Flair
- Libelle
- Dag Allemaal
- Margriet
- Nieuwe Panorama
- Zondagsnieuws
- Weekend

- Privé
- Blik
- Kwik
- Zondagsblad
- Knack
- Joepie

Televisieboekjes :

- TV-Gids
- TV-7
- Telepro
- TV-Familie
- Humo
- TV-Express
- TV-blad

Franse weekbladen :

- Point de Vue
- SoirIllustré
- Tele-Moustique

Auto- en Motoboekjes :

- Autogids
- Autokrant
- Auto-week
- Auto-max
- Motorweek
- Moto en Toerisme
- Moto 73

LOTTO

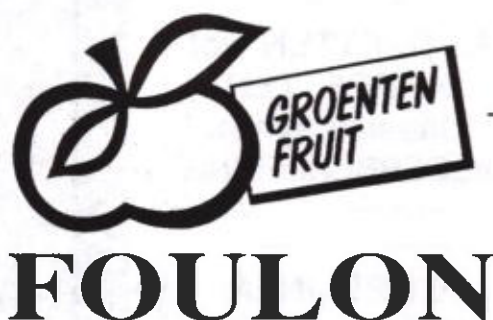
woensdag
tot 19 uur

•
zaterdag
tot 18 uur

Voor elk wat wils

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 15 57

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 14 tot en met zaterdag 17 mei

EXTRA SLA

2 voor **25 BEF**

MELOENEN

3 voor **99 BEF**

PEREN PACKAM (nieuwe oogst)

2 kg voor **95 BEF**

SINAASAPPELEN MAROC

3 kg voor **90 BEF**

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (44)

Een woordje geschiedenis

Bij de vereniging "Hier en Flandre - Douane et Fraude - Blauwers en Kommiezen - met zetel te Godewaersvelde (Frans-Vlaanderen) verscheen onlangs een brochure *Le Pain Frontalier* van de hand van Christian Bellego, gewestelijk ontvanger der Franse douane te Rijsel. De heer Bellego is verknocht aan alles wat met de grens en al haar vroegere perikelen te maken heeft en is dan ook een ijverig speurder om schier vergeten dossiers grondig uit te pluizen.

Zijn werk werpt een helder licht op een grauwe situatie uit de jaren 1930 tot 1932 die de Franse regering veel zorgen baarde. Het is met genoeg dat wij de vruchten van zijn werk mogen vertalen ten gerieve van onze lezers.

Broodstrijd in de grenszone

Wie van de oudere grensbewoners kan het zich nog herinneren : de broodsmokkel van België naar Frankrijk in de jaren 1930-1932. Wellicht weinigen, want het is ook al zo lang geleden en de Belgische frontieren mensen zullen het amper geweten hebben, tenzij wellicht de Belgische bakkers. Toch is er omtrent die "guerre du pain" heel wat te doen geweest in Frankrijk.

Heel hun leven lang hebben de grensbewoners zich bevoorrad in levensmiddelen, hetzij in Frankrijk, hetzij in België al naargelang de afstand en de gangbare prijs.

Eigenaardig hoe sommige oude wetten een lang leven slijten. Dat was zeker het geval met de Franse wet van 28 april 1816 die voorzag dat invoerrecht op brood alleen diende geheven als het ging om een handelsprodukt en bijgevolg niet op geringe hoeveelheden die grensbewoners meebrachten voor eigen behoefte.

Onder "grensbewoners" werd verstaan "de personen die aan de uiterste grens wonen", duidelijk maar niettemin rekbaar. Een nieuw douanetarief ingesteld door de wet van 11 januari 1892 (we zijn al 76 jaar later) behield die vrijstelling maar stipuleerde wel dat de broden niet op hun geheel mochten ingevoerd worden. Een latere beslissing van 1910 voorzag dat de broden tenminste in twee stukken dienden gesneden te zijn.

December 1930 : een alarmkreet aan Franse zijde.

In december 1930 trekt de administratie der Franse douane haar conclusies uit een onderzoek waaruit blijkt dat aan de Belgisch-Franse grens de frontieremensen die hun

Frans douaniers tasten voetgangers af.

brood in het buitenland kopen en het met vrijstelling mogen invoeren, steeds talrijker worden. In Rijsel kost een brood 2,15 frank (FF) per kilo en 1,20 frank (FF) in België.

Het dagloon van een werkmans bedraagt dan 10 frank (FF). Aldus de kranten. Maar mijn broer, Frans Sohier, geboren in 1914, weet dienaangaande te vertellen dat een boerenwerkmans in die tijd 15 frank daags verdiende alsmede de kost. Dit om de verhoudingen te schetsen.

Maatregelen konden niet uitblijven en de Franse douane verstuurde een order waarbij aangedrongen werd op een strengere controle, niet alleen op de hoedanigheid van de invoerders (grensbewoners) van brood maar ook op de dagelijks binnengebrachte hoeveelheden.

Het gunstregime mocht voortaan slechts toegestaan worden :

- na raadpleging van het gemeentebestuur over de gezinstoestand van de betrokkenen
- voor een hoeveelheid van 1 kilo per persoon en per dag
- mits binnen te komen langs een douanekantoor en niet langs een onbewaakte weg
- alleen voor de gezinsleden of personen die onder één dak woonden.

Belgische grensarbeiders bleven verder genieten van een beperkte vrijstelling.

In het algemeen zou er niet meer geëist worden dat het brood in meer dan twee stukken zou gesneden worden. De Franse douaniers mochten evenwel de broden doorprie-

men en ze eventueel in meerdere stukken snijden als ze het nodig achtten.

Er wordt te veel Belgisch brood verkocht aan de Franse grensbewoners. Aldus de krant "Le Grand Echo du Nord de la France" van 10 december 1930.

Het 37ste congres van de Franse maalderijen heeft zijn werkzaamheden voortgezet met de discussie over de nota van de voorzitter van de Syndicale Kamer van de Maalderijen der Ardennen betreffende de verkoop van Belgisch brood in Frankrijk. De Fransen die aan de Belgische grens wonen zijn gemachtigd een zekere hoeveelheid brood (1 kilo per persoon) te kopen in België.

Zolang de prijs ongeveer gelijk was in België als in Frankrijk is de aankoop ervan onbeduidend geweest maar sedert er een gevoelig prijsverschil is, tegenwoordig bijna een frank per kilo, is er een echte trafik op gang gekomen.

De aankoop van brood in België is zeer aanzienlijk en sommige restauratiehouders bevoorraden zich uitsluitend met Belgisch brood. Deze stand van zaken veroorzaakt een groot nadeel voor de maalderijen en de Franse bakkers. Aldus heeft het congres gevraagd dat de verkoop van Belgisch brood in Frankrijk het voorwerp zou uitmaken van een strengere reglementering.

Het blijft niet bij brood alleen.

Het prijsverschil was inderdaad niet te versmaden. De Franse tarwe werd verkocht tegen 180 frank het 100 pond of 50 kilo. In Antwerpen kwam het Oost-Europees graan binnen tegen 45 frank de centenaar (50 kilo). Maar als men er het invoerrecht, de taks en de vervoerkosten er bij rekende, lag de prijs in Frankrijk nog beduidend lager, nl. 130 frank de centenaar, of een verschil van 50 franse frank.

Zo ontstond een belangrijke graansmokkel waarbij aanzienlijke hoeveelheden tarwe binnengebracht werden in Frankrijk, evenwel ook om de verplichting van 80 % Frans graan te verwerken in het eigen brood te omzeilen.

Overbeschermd markt brengt smokkel op gang.

De krant "Grand Echo du Nord" gaat er met haar nummer van 20 maart 1931, over de fraude tussen de Noordzee en Belle, in detail op in.

De ongeoorloofde graantrafiek is veel aanzienlijker dan men aanvankelijk dacht terwijl het Bestuur der Douane in feite tot onmacht is gedoemd.

Het ellenlang artikel verwijst er op dat de onderzoekers van Duinkerke en Hazebrouck pas sedert enkele dagen effectief met de zaak bezig zijn maar dat ze vooral wachten op de verslagen van expert-boekhouders, belast met het controleren van de geschriften van aan- en verkoop van de voornaamste landbouwers van de streek.

Voor het ogenblik, aldus de krant, schijnt de administratie der Douane zowat iedereen te verdenken. Er is omzeggens geen enkele grenshoeve, geen landbouwwitbating die niet met het bezoek van douaneinspecteurs vereerd werd. Overal zijn de boeken inbeslaggenomen. (Hadden de boeren toen al iets dat op boekhouding geleek ?).

Wij hebben, aldus de reporter, een vluchtig onderzoek gedaan langsheen de grens en daaruit blijkt dat de trafiek nog veel belangrijker is dan aanvankelijk werd gedacht.

Een nieuw soort blauwerij.

De douaniers van heel de streek, die wij ontmoet hebben, zijn ten einde raad. De wegen worden nauwlettend bewaakt, rijtuigen worden doorzocht op ogenblikken dat men het allerminst verwacht. Iedere struik, ieder bosje en alle drooggevalen sloten zijn evenveel schuilplaatsen van waaruit de kommiezen proberen een overtreder bij de lurven te vatten.

Zoals zal blijken een zeer moeilijk uit te voeren opdracht. Tot op heden speurde de administratie der douane alleen de tabaksmokkelaars op die individueel of met auto's de grens probeerden over te steken. Een enkele keer kon men een trafikant met saccharine of safran (in die tijd verboden producten) betrappen, maar het bleef al bij al een zeldzaamheid. De jacht was niet zo

moeilijk want al hadden de smokkelaars goeie vrienden, ze telden ook wel enkele haatdragers die niets liever deden dan hen te verlikken. In zo'n geval werd een "hinderlaag" gelegd en veelal kon de "doordouwer" zonder slag of stoot ingerekend worden.

Heden ten dage is het smokkelaarsgild aangezwollen van honderd tot wel duizend man maar hun trafiek speelt zich vaak af voor de ogen van de onthutste douane die er niets kan aan verhelpen. De tabak wordt wat opzij gelaten en men smokkelt graan omdat het zo veel meer opbrengt.

De duivel moet je niet verleiden.

Eigenlijk was die smokkel te verwachten want de graanprijzen waren in België en in Frankrijk zeer verschillend. De tarwe die men in Frankrijk 160 frank (FF) het honderd pond betaalt is in België maar 90 frank waard (BF). Door de gunstige wisselkoers kwam de prijs op ongeveer 56 frank (FF). Het verschil bedroeg dus meer dan 100 frank (FF) per centenaar. Volgens het zeggen van mijn broer moest een landarbeider daarvoor 5 dagen hard labeuren (75 frank en 25 frank voor de kost).

Meer was er niet nodig om zelfs de lauweste blauwer wakker te schudden. Zo'n verschil moest iedereen verleiden.

Ze wachtten er trouwens niet op. Wat wil je?

Met gewoon een zak graan op de schouders te slaan of te "verslunsen met de papegoale" (vervoeren met de kruiwagen) was 100 FF zo verdiend. Mooi meegenomen dus want de af te leggen afstand bedroeg vaak niet meer dan 20 tot 30 meter, gewoon efkens de grens oversteken.

Hoe men te werk ging.

De tactiek van de blauwers om graan naar Frankrijk te brengen is kinderlijk eenvoudig, zo simpel zelfs dat het Bestuur der Franse douane er door tot onmacht is gedoemd. Over de hele lengte van de grens staan er imposante hoeven die ten dele op Frans en ten dele op Belgisch grondgebied zijn opgericht. Wat er dan gebeurt is eenvoudig : het graan, afkomstig van België, wordt opgeslagen in het Belgisch gedeelte van de hoeve. Daar valt niets op aan te merken.

De nacht daarop of enkele dagen later verhuist de tarwe naar de overzijde in Frankrijk. Het spel is afgelopen terwijl het graan alleen nog op een vrachtwagen moet geladen worden en vervoerd waar men het verwacht.

Als een ijverige Franse douanier dan om wat uitleg verzoekt, antwoordt de chauffeur prompt : "Maar het is graan dat landbouwer X verkocht heeft aan graanhandelaar Z en dat ik nu ga leveren." Hoe kan de douanier dan bewijzen dat het verhaal niet klopt ? "Nochtans", verklaarde ons een Franse douanier, "ik had mij verstoep op het Franse hof-gedeelte van een hoeve, toen men in de Belgische hangar het smokkelgraan aan het lossen was."

(In het artikel wordt er geen gewag gemaakt dat grensbewoners en eigenaars van grenseigendommen het recht genoten van vrij verkeer. Ze mochten met hun landbouwwerktuigen, hun vee en hun gereedschap, met hun oogsten en alle voortbrengselen van de akkers of van hun landbouwbedrijvigheid over hun grenseigendom trekken alsof er helemaal geen grens was. Het moest dan evenwel gaan om verantwoorde opbrengsten van eigen productie.)

De reporter vervolgt : "Als de grensbewoner geen hoeve "te paard" heeft, slaat hij een akkoord met een kennis en de volgende nacht haalt diens hele familie, vader, moeder, kinderen, vrienden en dienstpersoneel het verboden graan de grens over. Ieder draagt naar eigen vermogen hoeveelheden van 5 tot 25 kilo... zo is een biljet van 100 frank (FF) rap verdiend."

Dat de stiel uitzonderlijke winsten opbrengt, hebben wij zelf kunnen vaststellen. Zo zijn er pachters die enkele dagen geleden nog dreigden failliet te gaan en die zich nu niets meer ontzeggen en zelfs comfortabel auto's kopen. Er wordt ook gewaagd van boerenknechten "zonder schotel noch lepel" die nu een eigen huisje gekocht hebben, aan de grens uiteraard, en het bovendien met klinkende munt hebben vereffend.

De Klokkeput.

Kent er iemand "De Klokkeput" te Leisele? Het is een klein cafeetje, verschoolen in de velden. Maar het heeft het enorme voordeel van slechts enkele passen van de grens te liggen. "De Klokkeput", goed gekend door de tabaksmokkelaars, was al eerder het bevoorradingspunt voor de hele streek rond Hondshoote. Je vindt er nog wel tabak, maar nu is het vooral om graan te doen. Nooit eerder heeft dit stukje grens zo'n overvloed aan tarwe gekend.

Zelfs de kippen varen er wel bij. Voorheen zag men ze scharrelen en pikken, op zoek naar wat voedsel maar vandaag zitten ze volgepropt op de balierug van de hoeve, zelfvoldaan te kijken naar hetgeen rondom hen gebeurt. Door dat goedkoop graan natuurlijk. "De Klokkeput" is geen alleenstaand geval. Het merendeel van de grenscafé's waar tabak verhandeld werd, vindt nu zijn gading in de graanhandel.

Een uitgebreide onderneming.

De graansmokkel is inderdaad een uitgebreide onderneming die in verscheidene vakjes kan verdeeld worden. Eerst is er de pachter zelf, de smokkelaar die de tarwe overbrengt.

Het graan wordt daarna opgekocht door makelaars, weinig nauwgezette lui, die enorme winsten opstrijken maar daarentegen gevangenisstraf en fikse boetes riskeren.

Maar daar blijft het niet bij. Men meent te weten dat zelfs landbouwersorganisaties tussengekomen zijn in de trafiek. Een ervan zou zelfs al haar beschikbaar geld aangewend hebben om tarwe te kopen, immers

aan zulke spotgoedkope voorwaarden. Graan voor eigen behoeften? Helemaal niet! De tarwe wordt doorverkocht met de gekende beneficiele.

Je vraagt je natuurlijk af: "Vanwaar komt al dat graan?"

Van België natuurlijk. Maar dat land voert immers zelf tarwe in voor zijn eigen behoeften. Het kan er dus geen verkopen aan zijn burelen! Het graan komt, zo zegt men, van Antwerpen waar er hele schepen gelost worden. Sommigen beweren dat het gaat om een soort dumping vanwege de Sovjetunie. Vast staat dat echter niet en het past derhalve de uitslag van het onderzoek, dat momenteel is ingesteld, af te wachten om te weten of de tarwe in kwestie werkelijk uit Rusland is aangevoerd.

Een spel van kat en muis.

De instructies blijven van kracht, vermeldt de journalist. Verscheidene grensboeren zijn al ondervraagd. Maar diegene die hun domicilie "te paard op de grens" hebben, wachten aan de overzijde, op Belgische bodem, rustig het einde van het onderzoek af.

"Ja," zegt één van hen, "ik heb altijd al geblauwd. Wat wil je? Eerst was het tabak, nu is het tarwe en morgen is het wellicht hop, want men spreekt van een invoerrecht van 400 frank (FF) te heffen op een hoeveelheid van 50 kilo vreemde hop. In dat geval wordt het een interessante zaak."

Aldus de bedenking van een doorwinterde smokkelaar. Niet weinigen denken in dezelfde termen aan de grens.

Het betert er niet op.

Het prijsvoordeel is zodanig groot dat het aantal Fransen die hun brood in België gaan kopen, aanzienlijk wordt. De Franse bakkers van steden en dorpen aan de boord van België geraken in de verkwinning gedompeld. Niet alleen de grenshandelaars worden getroffen, maar ook degenen die dicht bij de betrokken zone wonen. Want in de arbeidersfamilies die de crisis hard aanvoelen, aarzelt men niet om een tamelijk lang traject af te leggen om brood te halen waar het de helft goedkoper is.

De bakkers, ten einde raad, houden gespieerde manifestaties omdat het aantal sluitingen nog toeneemt.

Alsmaar scherpere maatregelen.

Om het geloop naar België binnen de perken te houden, wil de Administratie der Franse Douane een nieuw systeem in de plaats stellen om verder misbruik te voorkomen.

Een decreet van 19 maart 1931 en een ministerieel besluit van 4 mei 1931 wijzigen immers de voorwaarden waaraan de vrijstelling bij broodimport door grensbewoners moet voldoen.

De nieuwe bepalingen: onder "riverain" die vrijstelling van invoerrecht kan genieten, wordt verstaan "een persoon verblijvende in een zone van 2 kilometer langs de grens en buiten

een agglomeratie van meer dan 2000 inwoners".

- invoering van een verplichte "grensbewonerskaart" om brood vrij te mogen invoeren.
- beperking tot 500 gram per persoon en per dag van de vrijgestelde hoeveelheid.
- het bestuur laat evenwel toe dat die persoonlijke hoeveelheid toegestaan wordt zowel voor kleine kinderen als voor volwassenen.
- de verplichting om het brood in meer dan twee stukken te verdelen, blijft behouden.

Een illusie te meer.

Wie gedacht had het probleem eens en voorgoed in te dijen, moest alras ervaren dat het een illusie was de grensratten voor hun nesten te vangen.

De bakkerszaken uit de zone verslensden daar het publiek langs alle kanten naar België wriemelde om er het verboden dagelijks brood op te halen. Er restte de bakkers niets anders op dan de meeltroggen ongemoeid te laten en de ovens niet meer op te warmen.

Talrijke protestmeetings hadden plaats in alle centra van de betrokken zones. Enkele ervan gingen door in Rijsel en in een geest van solidariteit werd zelfs besloten tot een dag staking. Die dag deden de bakkers van het département du Nord et du Pas de Calais hun luiken dicht en alhoewel alles zonder incidenten verliep, bleef de situatie erg gespannen.

Wordt vervolgd.
Rik Sohler

FRANSE WESTHOEK ALS WEDSTRIJDTHEMA

Acht en zeventig humanioraleerlingen (vijfde leerjaar) hebben deelgenomen aan de wedstrijd die jaarlijks wordt ingericht door de Orde Driekoningen. Ook deze 13de editie had tot doel de aandacht van onze schooljeugd langs de schreve blijvend te vestigen op een Franse Westhoek waarmede wij historisch en cultureel zo sterk verbonden zijn.

De plechtige proclamatie had plaats op Paasmaandag, tijdens de jongste, zeer geslaagde Frans-Vlaamse Veertiendaagse te Nieuwpoort. De Nieuwpoort Concert Band stond in voor een swingende omlijsting.

Vier klassen kozen als werkt thema "De Moeren, vroeger en nu" en een klas bleek geboeid door de eeuwenoude "Verering van de geneesheiligen".

De jury, samengesteld uit ere-insecteur B.O. André Durnez, Prof. André Maton, Raymond Heddebouw (voorzitter), E.H. Gijs Van Ryckeghem en Lic. Dorine Vergote, kende de eerste prijs voor het T.S.O. toe aan het V.T.I. Ieper. Deze klas kreeg tevens de Taalprijs. De eerste prijs voor het A.S.O. ging naar het Bisschoppelijk College Veurne. Deze laureatenklassen wonnen een dagtrip naar Rijsel en mochten daarenboven een keuze doen uit een grote stapel boeken. Alle andere deelnemers kregen een eervolle vermelding. Ook voor hen was een omvangrijk boekenpakket beschikbaar.

Juryverslaggever ere-inspecteur Durnez verheugde zich in de levendige belangstelling van de scholen, leerkrachten en studenten voor Frans-Vlaanderen. Het werken in klasverband lijkt thans duidelijk aan te slaan. Intensere taakverdeling, persoonlijk inzicht en eigen infogaring, verkenning ter plekke, ernstige bronnenstudie leiden tot een goede samenwerking en meerwaarde. Het niveau van de inzendingen volgt dan ook een stijgende lijn. Ook de taatzorg was duidelijk aanwezig en de bijzondere Taalprijs werd dan ook met geestdrift toegekend. Tot slot sprak hij de hoop uit dat de begonnen innovatie van klassedocumenten verder stimulerend zal werken.

TE KOOP

WOONHUIS

Bergenstraat 21
Roesbrugge-Haringe

Volledig gerenoveerd met tuin.

Bez. : 057/30 11 27

Spaar handen vol geld in onze uitverkoop !

TAFELNAPPEN

DEKBEDOVERTREKKEN • BEDSPREIEN

GORDIJNEN • BEHANGPAPIER

TAPIJTEN • ENZ...

WONINGDECORATIE SCHOONAERT

POPDEKOR N.V.

Bruggestraat 3-5, 8970 Poperinge

Open van maandag tot en met zaterdag
van 09.30 u. tot 11.30 u. en van 14.00 u. tot 18.30 u.

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

SPAAR UW GRATIS

Milano
GLASSERVIES

*Bij aankoop van 300 fr. 1 zegel
uitgez. op rookwaren en promoties*

VOOR UW TUIN

*Gazonzaden
Bloemen- en groentenzaden
Dahlias bloembollen*

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 16/05 t.e.m. 18/05

Meloen **Knalprijs**
Nieuwe aardappelen **26,-**

DIEPVRIES

Kroketten 1 kg **49,-**
Opal Fruit (3 stuks) **99,-**

VOEDING

Cr. Doubles 190 g **34,-**
Maxi Mix **22,-**
Smeerkaas Kraft 150 g **52,-**
Effi confituur 330 g **59,-**
Hak gebroken bonen 370 g **24,-**
Zalm E.F. 213 g **57,-**

Windy Limonade
6 x 1,5 l **168,-**

NON FOOD

Vania maandverband nacht
115,- + 3 stuks GRATIS
Dove wastabl. 2 stuk **79,-**
Cif 500 ml duo **129,-**
Pledge Pot Pourri 250 ml **89,-**
Barbecue vloeibaar 1 l **145,-**
Vapona mierenlokdoosjes
2 + 1 GRATIS 145,-
Riem Express **99,-**

Babypakjes
Joggings tot 16 jaar
Kinderkleedjes

PET FOOD

Kitkat 400 g **25,-**
Royal Dog 4 kg **299,-**
Visvoeding **69,-**

TOPPER

van 18/04 tot 27/04

**Gerookte ham
330,-**

CHARCUTERIE

Salami 150 g + **GRATIS** 50 g
Kipperol fijne kruiden

Hespeworst **189,-**
Creme Paté **220,-**

VOOR UW KAASPLANK

Passendale **390,-**
Chaumes **490,-**
Candamoure **490,-**
Oud Brugge **399,-**

ZUIVEL

Inex room 200 ml **36,-**
Alpro soyadink
3 x 25 cl **59,-**
Yoghourt 7 day 4st. **49,-**
Pannekoeken 500 g **85,-**
op = op
Solo 500 g **59,-**

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Wedena 500 g **76,-**
Stop Mot **99,-**

Folder geldig van vrijdag 16/05 t.e.m. 01/06 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

SCHRIJVERS VAN NABIJ (21)

door Jack VERSTAPPEN

EMIEL VAN HEMELDONCK 1897-1981

Denkend aan een grootmeester van het verhaal.

Persoonlijk heb ik Emiel van Hemeldonck niet gekend, wel had ik het voorrecht hem te ontmoeten tijdens bijeenkomsten in de schoot van het Kempens Gildeleven - de Verbroedering van de Midden- en Zuider-Kempen - : hij als lid van de Vosselaarse Sint Sebastiaansgilde, ik in deze van de Sint Norbertusgilde van Tongerlo. Wat mij dan telkens bij hem opviel was de hartelijkheid waarmee hij de mensen begroette, het spontane woord dat hij richtte tot de eenvoudige Kempenzonen, die het hart verloren hadden aan het eeuwenoude schuttersbedrijf. Met iemand als hem tijdens vergaderingen, werden de stemmen aldaar milder en onderlinge wrijvingen - hoe kan het ook anders tussen mensen weliswaar met hetzelfde doel voor ogen maar ook met het begrijpelijke ietsje afgunst ter verontschuldiging - weggeëbt. Als hij sprak, luisterde iedereen aandachtig omdat zijn woorden op zoveel wijsheid stoelden en voer vormden tot nadenken.

Emiel van Hemeldonck is in werkelijkheid op mij togetreden uit zijn boeken, waarin ik iemand ontmoette met inzichten op gebieden, die ik ook steeds ter harte heb genomen.

De romans die me nog steeds bijblijven, zijn bijvoorbeeld zijn meesterwerk *De Cleyne Keyser* uit 1943, gesitueerd in de periode van de regering van de Oostenrijkse Maria-Theresia, waarmee hij trouwens de Vijfjaarlijkse Letterkundige Prijs van de Vlaamse provincies won, en ook de trilogie *De Groene Swaen* (1976), een schitterend epos dat een duidelijke verwijzing is naar de grondige studie die er aan vooraf ging. Het onderwerp, in casu de woelige zestiende eeuw in en rond Antwerpen, toen Marnix van Sint-Aldegonde burgemeester was van 1583 tot de val van de stad, amper twee jaar later op 17 augustus 1585 en de Spanjaarden onder de Hertog van Parma hun intrede deden. De volksvreemde Philips II zou voortaan vanuit Spanje met ijzeren hand onze gewesten bevelen.

De dag van de capitulatie van de Scheldestad wordt aangevoeld als de officiële scheiding van de Nederlanden. Zo kwam er een kunstmatige grens tot stand tussen de noordelijke en zuiderse gewesten, die qua bestuur, taal en cultuur veel gemeen hadden. En de periode brak aan dat zoveel voorraanstaande ambachtslieden, kunstenaars en andere illustere figuren ons de rug toekeerden om elders hun sporen te gaan verdienen.

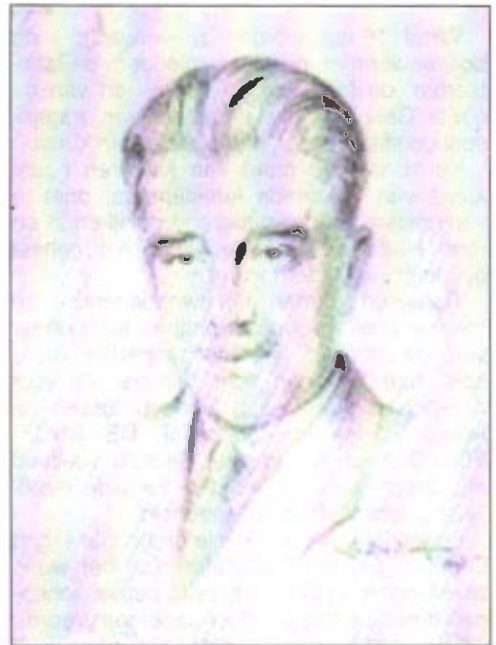
In de kortste tijd werd de bevolking van Antwerpen gehalveerd. Met dit epos bewees van Hemeldonck dat hij de zeer complexe en ingewikkelde geschiedenis van die rampzalige tijd op een perfecte wijze beheerste.

Soms bleef ik dromen bij het lezen van de roman *Maria, mijn kind* uit 1944, of *Troosteres der Bedrukten* (1956), een tragedie van zuiverheid en tevens troebele harts-tocht, en vooral *Hier zijn mijn handen* (1960), waarin psychologische trefpunten verwijzen naar de grootheid van een auteur, voor wie de zuiverste gemoedsaandoeningen van de mens geen onbekende factoren zijn.

Met een zekere vorm van heimwee en ontroering blader ik telkens opnieuw in zijn Kempische verbeeldingen, wellicht omdat ik langs grootvaders zijde uit die contreien stam. Wordt het mij te veel wanneer ik via TV of krant bots op de harde kanten van onze samenleving, dan glijd ik blijgemutst af naar de pennenvruchten van hem die ik Meester noem, de begenadigde verteller aan wie het gegeven was om bij de eerste zin de lezer in de ban te houden. Met rake zegswijzen en spreekwoorden toverde hij een wereld van authentiek mensen, de omlijnde robuuste gestalten van de vereenzaamde heimens, beladen als hij was met dubieuze figuren uit een ver verleden, deze van spoken en heksen met hun duivelse pomperijen, zonder nochtans deze scherp te benadrukken.

Zijn Kempisch oeuvre dat - wie kan het mij euvel duiden? - mij dus het liefste is, blijft doortrokken van de realiteit, van het zware boerenbestaan met bittere kermispijn, maar vooral met tegenslag van ziekte en dood. Ook de ontroerende pracht van de natuur weet de auteur in enkele zinnen te schilderen: "De hei bloeit, de zware geur van het bloeiende kruid hangt tegen de donkere bossen. Boven de scherp getekende horizon is de lucht wonderlijk geel, vervloeiend in teergroen waar een eerste ster in flikkert" (*Berk en Brem*). Dit is een beeld waarmee de opmerkelijke wandelaar geconfronteerd wordt wanneer hij triptrapt in de hei of rond de bossen van Retie of Postel. De hele atmosfeer die daar omheen zweeft, straalt werkelijk in de boeken van de geboren verteller.

Een lyrisch tafereel bijna dat ons denken doet aan sommige doeken van Alfred Ost, Frans Van Giel, Remi Lens, Jacob Smits, citeren wij uit hetzelfde boek: " 't Is mei en al de kapellekens zijn gepint met bloemen en slingers en in de avond zitten de mensen van 't gebuurt daar het rozenhoedje te bidden. Als het heel stil is, galmt het hoge, zuivere geluid van de schelle kinderstemmen over de bossen. In de vroege morgen slingert de kruisprocessie door de velden. Het koren wast en de patatten gaan boven komen."

Een pastoraal beeld om er even kil bij te worden.

De eretitel die Emiel van Hemeldonck kan worden toegedicht - nu in 1997 zijn honderdste verjaardag wordt herdacht - is wel dat hij de behouder is van het Kempische volksleven zoals wij het vandaag niet meer ervaren. De traditionele morele levenswaarden, het huiselijke leven van geboorte tot dood, het thans totaal verdwenen erfgoed en de tijdsfeer van een menselijke periode, toen alles en nog wat doordrenkt was met eenvoud, maar ook met donkere armoede en geestelijke achteruitstelling. In wezen vormt het hele oeuvre van deze auteur een "document humain". Nu velen in dit land de grenzen van het fatsoen hebben overschreden, wordt het tijd dat de boeken van schrijvers als van Hemeldonck eens opnieuw onder de leeslamp komen.

Jack Verstappen

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANLABO RAHEEN

**GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !**

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

**BEAUVOORDE - VEURNE
BOEKENMARKT &
DORPSFEEST
DAG VAN DE TOERIST
Zondag 25 mei '97 vanaf 10 uur**

BOEKENMARKT & DORPSFEEST

Vanaf 10 uur worden zij verwacht : de boekenwormen, de nieuwsgierigen, de lachtaarten, de fans van de streek- en van de Grote Geschiedenis, amateurs van wagenspel en straattoneel, van poëzie, van kunst.

Kunst van de hand van kinderen naast kunst van befaamde kunstenaars, doet je verwonderd en bewonderend opkijken in en rond Huize de Bryarde, waar het geheel poëtisch ingekaderd wordt.

Tientallen kramen met tweedehandse en nieuwe boeken, strips, romans, kunstuutgaven, reisboeken, wetenschappelijke druksets, handleidingen voor tuiniërs als voor doe-het-zelvers, stellen zich op tussen de tweedehandse boekenboetiek DE SNUFFELHOEK en het kasteel. Bij zo'n veelheid en verscheidenheid worden zelfs de moeilijke boekenliefhebbers geboeid.

Bovendien zijn er de vele ambachten rond boek en papier : kalligrafen aan het werk, boekbinders in de weer, zelfs papier scheppen met de hand wordt er gedemonstreerd : uit de pulp van oude vodden worden volle bladen geschud en geperst. Dat zeefdrukken een kunstambacht is, kun je met je eigen ogen constateren. De organisatie van dit luik is in handen van de SNUFFELHOEK, die in het verleden al bewezen heeft te weten wat boek en papier vermogen.

"WAAR IS ZE ? WAAR IS ZE ?"

Om 11 uur, na een gregoriaanse hoogmis in het stemmig interieur van de geklasseerde O.-L.-Vrouwekerk, springen de acteurs van de plaatselijke St.-Omaarstoneelgilde de wagen op en brengen er hun nieuwste pro-

ductie in het natuurtheater tussen kerk en kasteel.

Twintig minuten gezonde leute is verzekerd. En wie nu het spektakel mist; krijgt een nieuwe kans om 17 u. Tussenin wordt er straattoneel gebracht bij de versierde dorpspompen, in het centrum van Wulveringem en van Vinkem. Ja, dan moet je weten dat de inwoners er een erezaak van maken om hun dorpspomp het mooist op te smukken ter gelegenheid van de DAG VAN DE TOERIST!

DAG VAN DE TOERIST

"Pastorieën prediken hun historie" is het toeristisch thema van dit jaar. Zeven verschillende beschermde pastoorshuizen worden beschreven in een brochure, te koop in de toeristische diensten, die voor dit initiatief de handen in elkaar sloegen : ALVERINGEN, DE PANNE, LO-RENINGE, VEURNE. Centraal info-kantoor van de streek - VVV-Veurne-Ambacht op die dag in Huize de Bryarde, naast het Beauvoorde-kasteel, tel. 058/29 83 75.

OPEN IS DICHTER DAN TOE ...

Vijf woningen openen op 25 mei hun deur en laten onder de kundige begeleiding van de pastoor en enkele bevoegde gidsen het interieur bezoeken : de 18de-eeuwse pastorie van Izenberge, waar Anton van Wilderode vaak te gast is; de 17de-eeuwse abtswoning van de Augustijnerabdij van Lo; de aloude proosdij van de Sint-Niklaasabdij van Veurne is de pastorie van Houtem alwaar Koning Albert I zijn militair hoofdkwartier hield tijdens de oorlog '14-'18; de 18de-eeuwse pastorie van Adinkerke alwaar de ouds bekende pastoor Michael Curatus de Odenkerke recideerde vanaf 1303; de 17de-eeuwse eerbiedwaardige pastoorswoning van de kanunniken van Sint-Walburgaparochie in Veurne, met zijn voorgevel naar het park gericht.

"Open is dichterbij..." bedoelde ik !

DORPSFEEST VANAF 15.30 UUR

Reus Jef, de timmerman, houdt zijn kaderzaag kundig in de hand en opent met de champetter de traditionele optocht van de Beauvoorde reuzen. Het gebeurt maar éénmaal per jaar dat Belle, de boerin van Beauvoorde op haar piekebeste, samen met haar gemaal Tuur Djes, kaasmaker van Beauvoorde en dorpsfilosoof tegelijk, op wandel gaan. De Blaaskapelle uit Diksmuide houdt er het passende ritme in. De boerkes en boerinetjes in klederdracht maken het dansend gevolg van Belle uit. De Ehrenkompagnie van Verberg-Krefeld en van Beauvoorde maakt de hofhouding uit voor reus Tuur. Drie reuzen op een rij, een fotootje waard. En dat de vrouw achter de man aan komt, dit was het leven hier te lande vijftig jaar geleden. Intussen ontdekten de toeristen de bucolische rust van Beauvoorde en is er veel veranderd ...

SCHATTEN UIT DE BOEKENKAST

Op het zolderkamertje van Huize de Bryarde hebben zich om 15 u. enkele tientallen liefhebbers verzameld om te luisteren naar een tweetal verzamelaars-eigenaars van pronkstukken uit hun boekenkast. Deze fanaten gaan straks wel naar het wagenspel kijken...

TENTOONSTELLING

Schilderijen, tekeningen en gedichten van 70 kinderen uit basis- en kleuteronderwijs van 9 scholen, tussen 35 bronzen beelden van kunstenaars Charles Gadenne (Fr.) en Magda Nemeth (Fr.) en keramische sculpturen van Monique Mol en schilderijen van Jean-Claude Thuillier (Fr.), alle met het kind als thema, geïllustreerd met poëzie van G. Gezelle, J. van den Vondel, H. van Herreweghen, F. Florizoone, E. Leeflang (Ned.), J. Kruit (Ned.), T. Corbière (Fr.), J. Prévert (Fr.).

Gratis tot 25 mei, elke dag van 15 tot 18 u. Huize de Bryarde, Wulveringemstraat 12.

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER
Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

N.V. WALLECAN AGRO

Krombkestraat 85a, 8691 STAVELE
Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

- **VERHUREN** - motorhakfrees
- verticulterder
- **VERKOOP** - anti-mosproductie
- tuin- & bloemzaden
- gazonzaden
- organische meststoffen
- gedroogde koemest
- bestrijdingsmiddelen
- potgrond, zaai- en slibgrond
- zaai- en stekgrond

*Verkoop
van
tuinzaden
&
bloemen !*

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven
tel. 057/30 03 35

WAAR KOMT HET VANDAAN?

ZICH IN EEN NETELIG PARKET BEVINDEN

Zich in moeilijkheden bevinden

Parket is het verkleinwoord van park, dat omheining betekent. Een *parket* heeft hier niets met de magistratuur te maken, maar is een beperkte, afgesloten ruimte waarin men gedwongen verblijft.

Aankankelijk zei men van iemand die in moeilijkheden zat, dat hij *zich in een parket bevond*. Toen in latere tijd de eigenlijke betekenis van *parket* op de achtergrond geraakte, ging men het beeld verduidelijken door te spreken van een moeilijk, een lastig of een *netelig parket*.

Netelig is ontleend aan netel (brandnetel) die brandende of stekende pijn veroorzaakt.

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK

Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

verdelers HYUNDAI

Peugeot 205 diesel '92
Peugeot 205 TD '95
Peugeot 306 Diesel '95
Toyota Carina diesel '96
Hyundai lantra benz. '96
Verschillende modellen Hyundai

okkasieauto's met waarborg

Voor het herstellen van uw schoenen, boekentassen, reistasen, alle ritssluitingen nu ook stikken van jeansbroeken, enz, ... wendt men zich met volle vertrouwen naar

SCHOENMAKERIJ "NOEL"

DEVOOGHT - VANDROMME

Provenplein 62 - PROVEN

*Vakkundig en sterk werk
Voordelige prijzen
Snelle bediening
38 jaar ervaring
Verkoop van zomerartikelen*

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

NIUWE DAMESFOULARDS

VIERT VADER op ZONDAG 8 JUNI

- Herenkousen (zomercollectie)
- Nieuw herenparfum (3 ≠ geuren)
- Samba, Spazio, Krizia, Samba Nata, Route "66", Gilles, Arrogance Uomo, ...

**Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE**

Op afspraak : 057/30 14 12

Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)

*Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.*

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN

BERNARD WYFFELS

MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER

Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

TE KOOP haantjes 4 weken oud
Hobbyserres - tuinplantjes - potgrond
TOP Kristof

Prof. O. Rubbrechtstr. 113 - Roesbrugge

Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9

8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND MEI

Kaartingen

- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 24 mei
maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 27 mei
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND JUNI

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 11 juni
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 28 juni
maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 24 juni
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
Kermismiting op vrijdag 6 juni

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Midas Kinget, zoon van Bart en Ingrid Ghysel.

Reis K.V.L.V. en L.G.

Op dinsdag 17 juni, vertrek om 7.30 uur op de markt te Roesbrugge. We rijden een mooi stukje langs de Somme naar Amiens, bootje varen op de hortillonages (drijvende tuinen), bezoek aan de kathedraal, wandeling in de wijk St.-Leu.

Prijs : 1.500 BEF.

Inbegrepen : bus, gids, koffie met croissant, middagmaal met wijn en inkomgeld.

Gelieve zich in te schrijven vóór 12 juni, tel. 30.17.87.

Landelijke Gilde Roesbrugge-Haringe viert haar 75-jarig bestaan op zondag 15 juni.

- Om 10 uur : dankmis in de kerk te Haringe, door E.H. Paul Dejonghe, diocesaan proost en opgeluisterd door het plaatselijk koor.
- Om 11 uur : receptie en gelegenheidsspraak door nationaal ondervoorzitter de Heer Paul Lambrecht, waar alle leden van L.G. en K.V.L.V. uitgenodigd zijn.
- Om 13 uur : Groot banket bij Patrick Gunst met tussenin als animatie het optreden van "The Micado's".

Prijs 1.000 BEF per persoon.

10% korting voor de leden van de L.G.

Gelieve zich in te schrijven vóór 28 mei.

Hobbynamiddag

"De Werkgroep" van Sint-Jan ter Biezen

nodigt alle geïnteresseerden uit op onze volgende hobby- en animatienamiddag op woensdag 4 juni om 14 uur bij Maria en Eudore "In de Ster".

HARINGESTRAATKERMIS

Zondag 25 mei

• **ROMMELMARKT** vanaf 7 uur

Standplaatsen naar keuze.

Voor inlichtingen : 057/30 02 09 - 30 12 77.

• **BARBECUE BRANDWEER**

van 12 tot 15 uur en van 16 tot 21 uur

Volwassenen : 300 fr. - kinderen : 200 fr.

Iedereen hartelijk welkom.

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

OPEL ASTRA 1700 diesel '92
FORD FIESTA 1300 benz. '94
GOLF III 1900 diesel '93
GOLF III 1900 diesel '93
AUDI TD '94
OPEL VECTRA TD '96
AUDI A4 TDI '96
OPEL ASTRA BREAK 1700 TD

*Met Haringestraatkermis
zijn deze auto's
te bezichten in onze stand.*

SCHOONHEIDSINSTITUUT

Valerie
VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

CAMOUFLAGISTE

van wijnvlekken en littekens

KLEUR- EN STIJLADVIES

Nieuw gamma verzorgingsprodukten

op basis van Rethinol,

aloë vera, vitamine C.

Nieuwe kuurbehandeling

anti-veroudering in cabine.

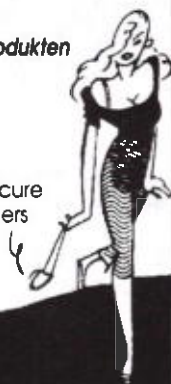
Esthetiek - Parfumerie - Pedicure

Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53

8972 PROVEN

Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Er bestaan twee soorten burgers in dit land. Vooreerst de modale man, zoals jij en ik, die voor de minste wetsovertreding hard moet boeten, en ten tweede de geprotégeerde prominente, die zich wel een en ander mag permitteren.

Ik zal je dat onmiddellijk duidelijk maken. De onderzoekscommissie over de Bende van Nijvel meende dat er een verband kon bestaan tussen het prostitutienetwerk "de roze baletten" en onopgeloste Bende-aanslagen. Men had redenen om te vermoeden dat politieke kopstukken die wegens hun seksueel wangedrag dreigden gehanteerd te worden, het onderzoek naar de Bende van Nijvel hadden gesaboteerd.

Men was aan het zoeken, wie allemaal bij die "roze baletten" betrokken was. De diensten die de meisjes van "madame" Lydia Montaricourt, eigenares van het prostitutienetwerk, wisten aan te bieden, waren niet goedkoop : twintig- tot dertigduizend frank voor één nacht - tarief 1979. Waaruit men onmiddellijk kon besluiten dat er niet veel werklozen tot Madams cliënteel behoorden. "Madame" die duchtig aan de tand gevoeld werd over wie en wat, wilde niets loslaten. Prostitutie is een "vrij beroep" en daar geldt het beroepsgeheim. Maar bij een huiszoeking in de zetel van "het bedrijf" hadden rijkswachters een agendaboekje gevonden, en in beslag genomen, met de nauwkeurig bijgehouden klan-tenlijst. Een echte meevaller.

De Brusselse onderzoeksrechter Jacques Schellekens liet de precieze agenda van "Madame" Montaricourt opbergen in de brandkast van de griffie van de correctionele recht-bank in Brussel. Maar ... toen men het wilde controleren, bleek het agendaboekje verdwene-n. En hoewel er geen spoor van inbraak was, had er niemand enig vermoeden waar het naar-toe was. Foetsie ... weg ... spoorloos en voor goed. Een echt mysterie ! Bovendien werden de twee rijkswachters door hun overste op de vin-gers getikt, omdat ze de agenda hadden in beslag genomen. Er er staat in de krant dat men nu op zoek is naar die overste. Waarschijnlijk is die man ook niet meer te vinden.

De gewone rijkswachter is blijkbaar nogal vaak het slachtoffer als er iets verkeerd loopt in een gerechtelijk onderzoek.

"Inderdaad," zegt Gusta, "zo gaat het ook ver-lopen in verband met de vastgestelde tekortko-mingen van de commissie-Dutroux. Gewezen minister Wathelet, wordt opnieuw voorgedragen als rechter in het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap; procureur Dejemeppe verdwijnt, maar krijgt een nog beter betaalde functie en de andere magistraten, die tekort schoten zullen ook niet gesanctioneerd worden. Wat blijft er nog over om te straffen ? Twee gen-darmes !"

Heel normaal,
Pol

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente	= 2,75 %
Getrouwheidspremie (*)	= 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 06/05/97

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

Een kado voor uw kommunikant !

WALKMAN

vanaf 799 fr.

KLOKRADIO

vanaf 899 fr.

RADIORECORDER

vanaf 1.500 fr.

**TAFEL- en
BUREAU-
LAMPEN**

vanaf 299 fr.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Wos op 'n zomerschen zundagachternoeene en Gusten en Marie hadden 'n tuksche van den noene é slaapen in hulderen zetel. Ze weunden in de groote straate, niet verre van de plaatse. Gusten ging, ol geeuwen, 'n keer in de voordeure, gaan kijken hoe dat 't wos buiten.

"Potverdikke, Marie !" zei Gusten ... " 't is zulk schoon weere, gaan we niet 'n beetje buiten gaan zitten ?! We kunnen ol den overkant van de straate gaan!" antwoordde Gusten ... " 't is daar schouwte, en 'k hén é zien, dat Fons en Flavie van rechtover, oek buiten zitten!" Marie knikte, pakte heuren zonnebril van de kasse en Gusten pakte twee stoelen en ze gingen naar buiten ... Fons en Flavie deden direkt teeken dat ze by hulder moesten gaan zitten ...

" 't Is dat da'we gaan doen!" riep Gusten. Maar ze moesten nog goed opletten by 't oversteeken, want er wos nogol veele verkeer in de straate ...

"Verdikke!" zei Gusten ... "er is nogol veele mouvement!"

"Jaa't weil!" zei Flavie ... "en 't zyn bykans ol Fransche ...er hét ol een é stopt om entwot te vraagen, maar we verstoegen 't olle twee niet ... en 'n is voort é gaan !"

"Waarom riep je niet op mien !" bofte Gusten ... " 'k Ging het ik wel verstaan en hem explikeeren !"

"We waaren nog teweege, weil!" zei Fons ... "maar we peinsden da'je nog aan 't slaapen wos !"

Ze zaaten op hulder gemak en klappen en kyken ol die auto's passeeren. Maar ze waaren 'n beetje é kult van de dunderbeesten ...

"Kykt!" riep Marie olmetnekeer ... "er ga weere zoo 'n Franschen auto stoppen!" Inderdaad, er wos een die vertraagde, stopte en z'n ruite neere draaide en vriendelyk goendag zei ... 't zag er nog 'n chieken, bejaarden heere uit ...

"Une épicerie, monsieur ?" vroeg die man ... Met dezelfde gang sprong Gusten rechte, peinsde 'n moment en deed toen teeken dat 'n ging moeten draaien en weerekeeren ...

"Tourner ... tourner!" riep Gusten ... "en eerst 'n ende par là en toen un petit peu par là!" en é wees naar rechts ... Dien heere draaide zyn auto, knikte vriendelyk en reed weg ...

"Chance da'je gie zoo goed Frans kunt!" bofte Flavie ... "anders gingen wieder hier weere zitten met nuuzen mond vul tanden!"

" 'k Hén oek voor entwot zoo lange in 't Fransche é wrocht ennée, Flavie!" lachte Gusten.

"Moet dien heere by de paster zyn mis-schien?" vroeg Fons olzoo langst z'n neuze weg ... "omda'je hem ol de kant van de kerke é zonden hét!"

"Bha neen ie!" zei Gusten binst dat 'n weere op zyn stoel ging gaan zitten ... "Die mens vroeg waar dat 'n é plekke ging kunnen vinden om z'n waater te maaken!" ...

KWAAK

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 6 juni 1997
Afgitekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

PAUL BREYNE UIT DE WESTHOEK Gouverneur van West-Vlaanderen.

Vrijdagmorgen 30 mei 1997, even voor acht uur. Ieper baadt zich onder een heldere blauwe hemel in een heerlijke warme zomerzon. Tussen een trits ambtenaren die een rush tegen de prikklok ondernemen om de laatste werkdag van de week tijdig aan te vatten, glijdt Paul Breyne het stadhuis binnen. Stompje sigaar in een mondhoek, boekentasje in de hand en een outfit als deze van Jan-met-de-pet die werkt voor vrouw en kind (en vurig door hen wordt bemind).

Paul Breyne begint zijn laatste dag als burgemeester van Ieper. Maandag 2 juni start hij als gouverneur van de provincie West-Vlaanderen. Het is niet in zijn bol geslagen.

Hij schuift een hoop planten op zij die bloemisten tijdens zijn afwezigheid stiekem op zijn bureau hebben geplaatst, leest de wenskaartjes, licht verlegen en beiden gaan wij zitten.

Acht uur in de morgen, voor de taaie integere Westhoeker, joviale en ondernemende Ieperling, werk- en trekpaard Breyne begint een nieuwe dag... Tomorrow is an other day.

De kersverse gouverneur wordt dan zeker niet herbakken. Hij blijft wie en wat hij is geweest. Hij kijkt me aan als een biechteling, ernstig, hoopvol;

- "Het is een uitdaging, ik hoop dat het lukt. De overtuiging en de gedrevenheid om het goed te doen heb ik bij iedere ernstige beslissing. Toen ik in de politiek stapte, volksvertegenwoordiger en burgemeester werd. Nu weer, ik heb er zelf niet om gevraagd, wij gaan er aan werken, het moet lukken.

Zoveel is zeker, de nieuwe gouvheer heeft in zijn beroepsloopbaan nooit een afschuw van werken gehad.

Sine labore nihil, zonder werken bekomt men niets. Zoveel is zeker.

De Leet, het tuinpad van mijn vader...

In 1943, midden de oorlogsjaren huwde Gerard Breyne uit Ieper (1907-7 nov.1981) de zes jaar jongere Marie-Louise Christiaens uit Harelbeke.

Het gezin kreeg vier zonen: Jan, Piet, Paul en Toon.

Jan (47 j.) werd stadsontvanger te Ieper en ondervoorzitter van Samenlevingsopbouw Westhoek, Pierre (49 j.) is priester en gedelegeerd directeur van Dominiek Savio te Gits en voorzitter van de Federatie van Beschermde Werkplaatsen, Toon (44 j.) is burgerlijk ingenieur-architect en Paul (50 j.) waar het allemaal om te doen is werd op 10 januari 1947 te Ieper geboren als Paul, Jules, Cornelius Breyne. Zijn peter was vaders broer, Leopold (*Ieper 24.1.1904 †Ieper 2.5.1990), priester gewijd te Brugge op 2 juni 1928. Hij was godsdienstleraar aan de Rijksmiddenschool te Ieper (1940-1956) toen Paul het levenslicht zag.

Vader Gerard was beenhouwer op de hoek van de Korte Meers en de Leet, recht

voor het portaal van de Sint-Maartens-kathedraal. Moeder hielp in de beenhouwerij en had het druk met haar vier knechtebraken die altijd wel de ene of andere kwajongensstreek uithaalden.

Toen nonkel pastor op 9 april 1956 pastoor werd te Zonnebeke was Paul negen jaar oud en leerde ik, beetje bij beetje de Breynes van Ieper kennen. Ik was toen schoolhoofd van mijnheer pastoors schooltje en vaak plukte nonkel Leopold om de moederlast van zijn schoonzus te verlichten, tijdens de zomermaanden, een of meer van Gerards deugnieten van rond de kapblok weg, die in quarantaine naar Zonnebeke kwamen. Soms arriveerden zij op ons vakantiepatronaat en ik herinner me dat die stee-pieten op de buiten best hun mannetje konden staan.

Na zijn lager onderwijs aan de Sint-Michiëlsschool te Ieper volgde Paul de lessen aan het Sint-Vincentiuscollege.

Alhoewel nonkel pastor op 1 augustus 1960 Zonnebeke verliet om de steeds maar verkrottende dorpspolitiek te omzeilen en

In de
Westhoek
geboren en getogen

Paul Breyne x Anne Bulcke
(°1947) (°1954)
huwden op 11 juni 1982

pastoor werd te Poperinge (O.L.Vrouw-parochie) bleef er een band.

Toen wij op 10 mei 1964 een Berten Pilherdenking te Zonnebeke organiseerden, voerden enkele leerlingen uit de rethorica-klas van het Ieperse college, waaronder de toen zeventienjarige Paul Breyne, meerstemmige liederen uit tijdens de academische zitting. Twee maand daarna werd de veelbegaafde Paul Breyne, die jaar na jaar de eerste van zijn klas was geweest, laureaat van de Grieks-Latijnse Humaniora.

Na zijn collegetijd trok hij naar de Leuvense universiteit en werd op 22-jarige leeftijd doctor in de rechten met onderscheiding (1969) en licentiaat in de politieke en sociale wetenschappen (grote onderscheiding).

Het zelfde jaar werd hij juridisch adviseur bij de nationale studiedienst van het Algemeen Christelijk Vakverbond. Van toen af mochten de Belgische Spoorwegen een kaars voor hem branden.

Bijna dertig jaar spoorde hij van leper naar Brussel en omgekeerd.

- "Waarom zou ik niet te Voormezele blijven wonen?" vroeg hij mij met lichtjes in de ogen. "Met zo'n ideale verkeersmogelijkheden ligt Brugge tegen mijn achterdeur".

Toen ik hem beleefd, maar zeer voorzichtig vroeg of Bruggelingen of andere Westfluten geen graten in deze beslissing zouden vinden, werd hij ernstig.

- "Ik heb er niet om gebedeld om gouverneur te worden, al neem ik met beide handen die uitdaging gaarne aan. Denk eens aan, burgemeester zijn van zo'n prachtige stad als leper, volksvertegenwoordiger zijn voor mijn geliefde Westhoek. Tegen zo'n hoge prijs mocht ik toch één voorwaarde stellen. Of niet soms?

De provincieraad heeft me unaniem gevolgd wat dan ook de koning niet zal beletten deze beslissing te valoriseren.

De troep, het lief en het menage

In 1971 werd de jonge jurist onder de wapens geroepen, waarna hij het jaar daarop terug als juridisch adviseur op het ACV terecht kwam. Hij werd lid van de Nationale Arbeidsraad en professor in arbeidsrecht aan de gerenommeerde Soc. Hogeschool te Leuven-Heverlee.

In 1975 werd hij kabinetsadviseur, respectievelijk bij het Kabinet van de heer J. De Saeger, minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid in het Vlaamse Gewest en van de heer J. Chabert, minister van verkeerswezen.

Maar ook in zijn geboortestad had de veelbelovende en dynamische ACV'er grote interesse voor het reilen en zeilen binnen de leperse muren. Marcel Bode die vele jaren een boegbeeld was geweest van het Algemeen Christelijk Vakverbond legde wegens gezondheidsredenen zijn politiek mandaat neer en hoopte samen met de voltallige partijraad dat de toen pas dertig jaar oude Paul Breyne de bres zou dichten.

Zo gebeurde het. De sympathieke, vlotte versbakken politicus werd in 1977 gemeenteraadslid en Schepen van de stad leper.

Het jaar daarop werd hij volksvertegenwoordiger, respectievelijk voor het arrondissement leper en voor het arrondissement Oostende-Veurne-Diksmuide-leper en lid van de Vlaamse Raad.

Maar... het bloed kruipt waar het niet gaan kan. De zuivere struise jongeling liet zijn oog vallen op de zeven jaar jongere en mooie leperse Kattekonigin, Anne Bulcke.

Anne werd in 1954 te leper geboren, werd licentiate in de Kunstgeschiedenis en is een

*In de warme dagen, 2e helft van mei 1997.
Paul en Anne Breyne-Bulcke te Voormezele aan de ontbijttafel, omringd door hun kinderen
Pieter-Jan (14 j.), Bruno (13 j.), Marieke (12 j.), Matthias (10 j.) en Bieke (9 j.).*

zeer begaafde kunstenares, die vooral met boekillustraties naam verwierf.

Zij huwden op 11 juni 1982. Vader Breyne was een goed half jaar voordien gestorven. Moeder Breyne die nu inmiddels vierentachtig is geworden, gezond en bij de pinken is, mag het allemaal nog meemaken hoe Paul en de andere kinderen hun graantje meepikken.

Paul en Anne, zij leven lang en gelukkig zoals in de sprookjes en kregen vele kinderen.

Het begon al kort na hun huwelijk toen Pieter-Jan (1983) werd geboren, gevolgd door Bruno (1984), Marieke (1985), Matthias (1987) en Bieke (1988).

De Breynes zijn door hun spontaneïteit, gulhartigheid en eenvoud *mensen lik wie-der*. Dit siert hen.

Anne stapt met de kinderen mee in de Voormezeelse Bloedprocessie, is actief in tal van verenigingen, staat van 's morgens vroeg haar man terzijde en heeft haar handen vol met haar schatten van zonen en parels van dochters.

Toen wij een grote retrospectieve tentoonstelling over het werk van *Jef Nys*, de tekenaar van Jommeke, opzetten in de kunstgalerie De Valckenaere te Lissewege-Brugge, in 1992, vroegen wij Paul en Anne en de kinderen op 3 april om deze tentoonstelling te openen.

Zijn officiële openingsrede was zo spontaan dat wij de lezer de aanvang hiervan niet willen onthouden.

- "Als vader van vijf fervente Jommekes-fans, ben ik speciaal verheugd om deze unieke tentoonstelling te mogen openen. Wanneer het bij ons stil is, zijn onze kapoenen ofwel katekwaad aan het uithalen,

ofwel zitten ze gewoon een spannend avontuur van Jommeke te verslinden.

Zowel de kleinsten, die nog niet aan lezen toe zijn, als de grootsten kunnen zich werkelijk volledig inleven in de boeiende en toffe belevenissen van hun held.

Ik vroeg hen trouwens waarom ze zo graag die stripboeken lezen.

Dit zijn hun antwoorden:

Pieter-Jan: 't Is altijd vreselijk spannend, soms gebeurt het in een ver land en 't eindigt altijd goed.

Bruno: Jommeke lijkt een beetje op mij: 't is soms een deugnietje, maar hij heeft een goed hart.

Marieke: Ik vind het fijn dat er nooit iemand dood gaat en die gekke professor is altijd even kluchtig.

Matthias: Ik vind het prachtig dat de schurken altijd hun straf krijgen.

Bieke kraait van plezier als zij grappige dieren ontdekt".

Een paar dagen daarna liep ik te Voormezele binnen met een stapel Jommekes voor de vijf Kapoentjes die voor zo'n schitterende evaluatie hadden gezorgd. Bieke was toen vier jaar, vloog me om de hals en Anne zette koffie.

De warmte en geborgenheid in het grote huis te Voormezele mag op Annes naam geschreven worden. Het is er goed wonen.

Politiek bedrijven, een familietrek

Toen ik in 1982 lid werd van de Orde van Driekoningen leerde ik wijlen professor dr. Antoon Breyne kennen die de broer is van Pauls vader. Antoon was lid van de Orde en

(vervolg blz. 110)

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (15)

R.-A. BLONDEAU

De tweede wet op het Lager Onderwijs

Hadden de Liberalen bij de verkiezingen van 14 juni 1870 de meerderheid in de Kamer verloren (61 tegen 63), bij de verkiezingen van 11 juni 1878 keerden de kansen en kenden zij een formidabel succes: 71 tegen 61 katholieken in de Kamer en 36 tegen 30 in de Senaat. Sterk gedomineerd door de loge, zouden zij van deze overwinning gebruik maken om de volledige scheiding van Kerk en Staat na te streven. Hun antiklerikalisme ging zover dat de regering niet langer wenste aanwezig te zijn op de Te Deums, ter gelegenheid van de nationale feestdagen. Ze waren vastbesloten de Kerk elke invloed in de samenleving te ontnemen, en dat zou gebeuren door het onderwijs - waar de inbreng van de geestelijkheid sedert de wet van 1842 zeer belangrijk was - volledig onder staatstoezicht te brengen. ⁽¹⁴⁰⁾ Daartoe werd voor het eerst een ministerie van Openbaar Onderwijs in het leven geroepen, dat toegekend werd aan Pierre van Humbeeck, vooraanstaand lid van de loge. Tot dan toe maakte Openbaar Onderwijs deel uit van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Dat zou het begin zijn van een weliswaar korte maar hardnekkige schoolstrijd, waarvan de gevolgen zich nog lang zouden laten gevoelen, en waarbij de regering in 1880 zelfs de diplomatieke betrekkingen met het Vaticaan zou verbreken.

Reeds op 21 januari 1879 werd door minister Van Humbeeck, een wetsontwerp ingediend dat op 1 juli 1879 de Tweede Organieke Wet op het Lager Onderwijs zou worden, ⁽¹⁴¹⁾ en in de plaats zou komen van de Eerste Organieke Wet van 23 september 1842.

Bij die wet kwam het gemeentelijk onderwijs volledig onder staatsvoogdij en moest elke gemeente ten minste één officiële staatsschool bezitten, terwijl ze geen vrije school mocht "aanvaarden" of subsidiëren. Alle onderwijzers moesten gediplomeerd zijn door officiële Normaalscholen. Bovendien het normaalonderwijs (belast met de opleiding van onderwijzers) kwam volledig in de handen van de Staat en de vrije normaalscholen werden praktisch uitgeschakeld.

Wat het leerprogramma betrof, het godsdienstonderwijs werd van het programma geschrapt; wel mochten priesters godsdienstonderwijs verstrekken, in een daartoe voorzien lokaal, doch buiten de klasuren en op uitdrukkelijk verzoek van de ouders.

Bij het officiële schoolprogramma van 20 juli 1880 werden de natuurwetenschappen in het lager onderwijs ingevoerd. Maar in de praktijk kwam daar voorlopig niet veel van terecht, want er bestonden geen handleidin-

gen of leerboeken, en de onderwijzers hadden zelf geen opleiding gekregen om dergelijke lessen te geven. Daarom werden er in 1881 en 1882 door het ministerie *Vorbereidende vakantieleergangen* (in de wetenschappen) voor onderwijzers ingericht.

De docenten

Voor het Vlaamse land werden die leergangen gegeven te Gent door:

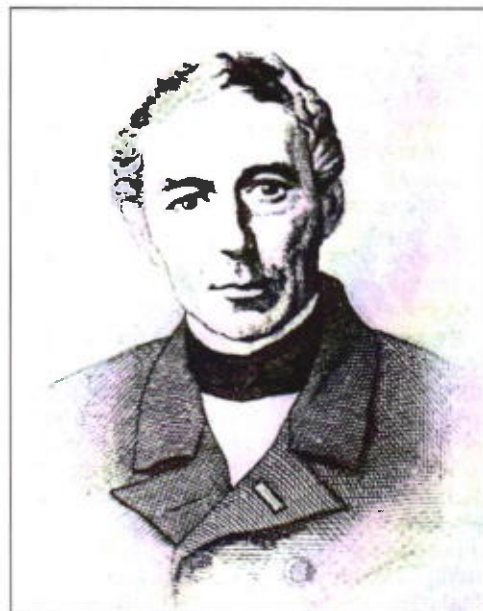
- Dr. Edward Verschaffelt, die directeur was aan de staatsnormaalschool voor onderwijzers te Gent, en aangezocht werd om de lessen van *natuurkunde* te verzorgen;
- Prof. dr. Theodoor Swarts, hoogleraar aan de Gentse universiteit, die instond voor het aanleren van de *scheikundige* begrippen. Prof. Swarts, die geboren was te Antwerpen op 9 mei 1839, was te Gent scheikunde beginnen studeren in 1858 toen Kekulé er net was aangekomen. Hij kon er werken in het laboratorium dat de meester uit de grond had gestampt en waar ook diens privé-assistent Adolphe Bayer hem was komen vervoegen. In dit milieu waar de scheikunde haar moderne gestalte kreeg, en naast de theoretische opleiding ook nieuwe ontdekkingen tot stand kwamen, waar ook de knapste studenten uit het buitenland aangetrokken door Kekulé's naam en faam een opleiding kwamen volgen, kreeg Swarts zijn wetenschappelijke vorming. Om zijn bekwaamheid en toewijding werd hij in de hoedanigheid van preparator en repetitor, de rechtstreekse medewerker van de meester.

Toen Kekulé, in 1867 Gent verliet om scheikunde te doceren te Bonn, werd de achttwintjarige Swarts gevraagd hem op te volgen. Zijn leerlingen zouden later van hem getuigen dat hij een erudiete, welbespraakte leraar was, die zijn lessen begeleidde met preciese en goed voorbereide experimenten; ⁽¹⁴²⁾

- Prof. dr. Jean Jacques Kickx, eveneens hoogleraar aan de Gentse universiteit, moest de begrippen van *plantkunde* aanleren.

J.-J. Kickx was blijkbaar bij zijn geboorte voorbestemd om plantkundige te worden.

Zijn grootvader Jean Kickx sr. (1775-1831) een Brusselaar, was reeds als apotheker een gedreven botanicus, die o.m. *Flora Bruxellensis*, met een beschrijving van 823 plantensoorten, publiceerde. Hij schreef ook over mineralogie en scheikunde; werd in 1817 lid van de Academie, en in 1823 belast met de cursus van natuurwetenschappen aan de *Ecole de Médecine*. Naderhand werd hij nog leraar aan het Museum voor wetenschappen en letteren.

Jean Kickx jr. (1803-1864),
de eerste professor van plantkunde,
na 1830, aan de universiteit van Gent.

Zijn vader, Jean jr. (1803-1864) trok nadat hij zijn studies aan het Brusselse Lyceum had voltooid, naar de universiteit van Leuven, waar hij promoveerde tot doctor in de wetenschappen en in de farmacie. Ook hij was reeds vroeg gepassioneerd door de plantkunde.

In 1831 (bij het overlijden van Jean Kickx sr.) liet hij de apotheek over aan een andere uitbater, maar werd op zijn beurt professor aan het Brusselse Museum voor wetenschappen; professor aan de *Ecole de Médecine*, waar hij belast werd met het onderwijs in de leer van de geneesmiddelen, de mineralogie en de geologie en inspecteur-generaal van de apotheek.

Wanneer in 1834 de *Ecole de Médecine de Bruxelles* werd opgedoekt, omdat er de Vrije Universiteit in het leven was geroepen, werd hij gewoon hoogleraar voor plantkunde en mineralogie in de nieuwe instelling. In 1835 publiceerde hij een belangrijk werk, onder de titel: *Flore cryptogamique des environs de Louvain*. Einde 1835 werd hij benoemd aan de Gentse universiteit op de leerstoel voor plantkunde. Hij was er de eerste professor na 1830, die er officieel met die leergang werd belast. Zijn persoonlijk werk lag voornamelijk op het terrein van de systematiek, in het bijzonder de cryptogamen maakten zijn belangstelling gaande.

Jean-Jacques Kickx (1842-1887) was tot doctor in de natuurlijke wetenschappen gepromoveerd te Gent en was zich verder

gaan bekwamen aan de landbouwschool te Poppelsdorf bij Bonn, onder de leiding van de beroemde Duitse plantenfysioloog Julius Sachs (1832-1897). Zijn verblijf aldaar werd bruusk onderbroken door de dood van zijn vader, waardoor hij geroepen werd om diens cursus aan de Gentse universiteit te doceren. Hij verzamelde de vele nota's van zijn vader en publiceerde hiermee in 1867, in twee delen, *Flore cryptogamique des Flandres*. Datzelfde jaar werd hij buitengewoon hoogleraar, en ordinarius in 1871. Hij nam de Gentse plantentuin ter harte en is de ontwerper van het huidige botanisch instituut. In 1883 is hij voorzitter geworden van de *Société royale de Botanique de Belgique* en voorzitter van het *Congrès de Botanique et d'Horticulture*, dat hetzelfde jaar plaatsvond te Brussel. Was zijn invloed, van zuiver wetenschappelijk standpunt uit gezien, zeer gering - dat in tegenstelling met zijn vader - en al kon hij niet beschouwd worden als een animator voor anderen, ⁽¹⁴³⁾ hij was alleszins meer dan de bevoegde persoon om de eerste begrippen van plantkunde aan de toenmalige onderwijzers bij te brengen. Maar er was een moeilijkheid. Er was vereist dat deze vakantielessen uitsluitend in het Nederlands gedoceerd werden - de onderwijzers zouden ze ook in die taal moeten doorgeven - en J.J. Kickx was die taal onvoldoende machtig. Aangezien hij echter nogal gesteld was op academische en openbaar bestuurlijke ambten, ⁽¹⁴⁴⁾ en dus graag de titularis van deze leergang bleef, aanvaardde hij de opdracht, maar vroeg aan een van zijn oud-studenten, Louis F. De Nobele om onder zijn toezicht die lessen te geven.

De Gentenaar Louis F. de Nobele (1849-1924), had in 1877 het apothekersdiploma behaald, was in 1880 nog kandidaat in de natuurlijke wetenschappen geworden, en werd bovendien - niettegenstaande hij er een eigen officina op nahield - nog belast met de leergang in de scheikunde aan de Middelbare Rijkstuinbouwschool te Gent. Om de lessen die hij de onderwijzers gaf te bestendigen, publiceerde hij in 1882: *Grondbeginselen der Kruidkunde naar de tijdelijken Franschen leergang aan de Onderwijzers voor lagere scholen, gegeven gedurende de maand September 1881 door J.J. Kickx Leeraar aan de Hoogeschool van Gent...* In 1884 zou De Nobele nog preparator worden bij prof. Kickx.

- Dr. Julius Mac Leod, verbonden aan de Gentse universiteit als preparator en assistent, over wie verder meer, zou de eerste begrippen van *dierkunde* bijbrengen.
- Tenslotte was er nog G.D. Minaert, leraar aan de Gentse normaalschool, die *methodeleer* doceerde, en zou aantonen hoe de wetenschappelijke vakken in het Lager Onderwijs dienden aangepakt.

De schoolstrijd

De vakantieleergangen zouden een paar jaar een zeker succes kennen. Bovendien

waren ze een mijlpaal in de Vlaamse Beweging die te vaak over het hoofd is gezien, omdat alleen literaire prestaties, "de fraaie letteren", van betekenis leken. Het was immers de eerste maal dat wetenschap in de volkstaal werd gedoceerd door hoogleraren in de lokalen van een universiteit, en dat bracht zowel bij de professoren als bij de leerlingen-onderwijzers het gevoel mee, dat in strijd met wat altijd was beweerd, het Nederlands ook bij ons geschikt bevonden was om als voertaal te dienen voor de wetenschap. Des te meer daar men wist dat in Nederland, bij de wet van 28 april 1876 "tot regeling van het hoger onderwijs" het Nederlands als onderwijstaal ingevoerd was aan de rijksuniversiteiten van Leiden, Utrecht en Groningen.

Maar toch werden die leergangen, waarschijnlijk bij gebrek aan belangstelling, weldra in alle stilte afgevoerd. Intussen waren door enkele onderwijsmensen handboekjes opgesteld, ten behoeve van de lessen wetenschappen in het Lager Onderwijs, ⁽¹⁴⁵⁾ en was er een felle reactie op gang gekomen tegen de opdringerigheid van de regering in onderwijszaken. Een regering die met de wet van 1881 op het Middelbaar Onderwijs nog een 12-tal athenea en een honderdtal middelbare scholen (46 voor jongens en 50 voor meisjes) zou oprichten.

Intussen waren inderdaad de bisschoppen en de voornaamste katholieke politieke leiders (Malou, Beernaert, Woeste, enz.) heftig in het verweer gegaan. In de kerken werd gebeden op een wijze die geen twijfel liet: "Van scholen zonder God en meesters zonder geloof, verlos ons Heer!" In speciaal daartoe belegde bijeenkomsten, werd er op de tonen van de Vlaamse Leeuw gezongen:

*Zij zullen haar niet hebben,
De schoone ziel van 't kind.
Ondanks de helse listen,
Van 't geusche schrikbewind.*

Door het episcopaat werden harde maatregelen getroffen. De sacramenten werden geweigerd aan het onderwijzend personeel van de staatsscholen, aan de leerlingen van de officiële Normaalscholen, en zelfs aan de ouders die er hun kinderen naartoe stuurden. Op elke parochie moest een katholieke vrije school worden opgericht.

In een tijd waarin het leefklimaat doortrokken was van religiositeit; het volk zonder morren haar priesters gehoorzaamde, en in de overtuiging leefde dat wie de voorgeschreven regels volgde, noch in dit leven, noch in het hiernamaals kon teleurgesteld worden, was de strijd voor de laïcisering van de scholen op voorhand verloren.

Uit gewetensbezwaren stapten onderwijzers en onderwijzeressen over van de staatsscholen naar het vrij onderwijs. Einde 1880 waren er in de staatsscholen reeds ± 1850 ontslagen, en einde 1884 was dat aantal gestegen tot 2253 op een totaal van ca. 7500. ⁽¹⁴⁶⁾

De vrije scholen die aanvankelijk soms te lande in stallen en schuren moesten geïn-

Affiche van de verkiezingsstrijd in 1932 waar weer geschermd werd met "De Schoone Ziel van 't Kind".

stalleerd worden, en die uitsluitend geldelijk in stand gehouden werden door private giften, kenden een grote bloei. Einde 1880 was de verdeling van de schoolgaande jeugd in België als volgt:

580.380 in vrije katholieke scholen;
333.501 in de staatsscholen.

En het verschil nam nog toe. In 1882 waren er 622.000 leerlingen in het vrij onderwijs.

In meerdere klassen van de staatsscholen was er uiteindelijk nog maar één leerling, de zoon van de onderwijzer. De socialistische politiker Camille Huysmans (1871-1968), die schepen werd van onderwijs te Antwerpen (1921) en later nog minister van Openbaar Onderwijs (1947-1949), was geen zoon van een onderwijzer, maar was wel de enige scholier van de lagere staatsschool in zijn geboortedorp Bilzen. Wie naar een dergelijke school ging, werd in het dorp vaak genegeerd. De burgerij, voornamelijk op het platteland, stuurde haar kinderen naar de vrije scholen. Dat behoorde tot de fatsoenscode.

Voor de minst bevolkte scholen in Vlaanderen telde men 724 onderwijzers voor 432 leerlingen. Bovendien was de nieuwe onderwijswet een kostelijke operatie inzake gebouwen. Tussen 1879 en 1884 waren er van staatswege voor 26 miljoen nieuwe scholen opgetrokken, die nieuwe onrechtstreekse belastingen (accijnzen) noodzakelijk maakten.

De sectaire houding van de Liberalen, die niet inzagen dat de kerk, in die tijd, niet

alleen in het midden van het dorp stond, maar ook bij vele van onze mensen in het midden van hun leven, werd afgestraft bij de kamerverkiezingen van 10 juni 1884.

Er kwamen in de Kamer nog maar 52 Liberalen (in plaats van 79) en 70 Katholieken (in plaats van 59), en nog 16 Onafhankelijke Katholieken. In de Senaat kwamen er 43 Katholieken tegenover 26 Liberalen. (147)

Er werd een nieuwe zeer combattieve katholieke regering gevormd, bezielde met een revanchegeest, onder de leiding van de bejaarde leperling J. Malou. (148) Het ministerie van Openbaar Onderwijs werd als afzonderlijk ministerie afgeschaft en opnieuw een afdeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken, terwijl onmiddellijk een nieuwe schoolwetgeving werd opgestart, die tot stand kwam op 20 september 1884. Het ging om een terugkeer naar de vroegere situatie, waar niet de Staat maar de gemeenten instonden voor het Lager Onderwijs. Ook de benoeming van onderwijzers was opnieuw vrij. Veel onderwijzers en onderwijzeressen, die in het staatsonderwijs waren werkzaam geweest, verloren hun betrekking, met dramatische gevolgen, want zij werden meestal niet opgevangen door het vrij onderwijs. Dat veroorzaakte bij velen, wrok en onkerkelijkheid. De schoolstrijd zou blijvend, zij het meestal in minder scherpe vorm, voortmeulen. (149) Maar het schoolprogramma van 20 juli 1880, bleef bestaan.

Ondertussen was er van prof. Theodoor Swarts in 1883, bij A. Hoste te Gent, een handboek van 254 pagina's verschenen over scheikunde: *Grondbeginselen der scheikunde, voor lager, middelbaar en normaal onderwijs*, en in 1886 een zeer uitgebreid werk (516 p.) gepubliceerd door E. van den Weghe en J. Overfeldt, dat begrippen van natuurwetenschap behandelde volgens het officiële schoolprogramma. Zodanig dat wie zich als onderwijzer wilde documenteren voor zijn lessen in de natuurwetenschappen, dat betrekkelijk gemakkelijk kon.

Volgende keer :
Julius Mac Leod
Een Vlaamse Academie

Noten :

- (140) Th. Luyckx, *Politieke geschiedenis van België*, Elsevier Antwerpen-Brussel, 1973, p. 148-149 en 166.
(141) Deze wet werd voorbereid in de op 26 december 1864 door de vrijmetselaars gestichte *Ligue de l'Enseignement*.
(142) J. Mac Leod, *Théodore Swarts*, in: *Liber Mémoriais - Faculté des sciences*, univ. Gent, 1913, p. 181-185.
(143) P. Van Oye, *De plantkunde aan de universiteit te Gent voor de benoeming van J. Mac Leod tot professor in de botanie*, Palais der Academiën, Brussel, 1960, p. 15-16.
(144) ibidem, p. 15.
(145) R.A. Blondeau, *Wetenschap in de Taal der Vlamingen*, Gent, 1991, p. 274-275.
(146) Th. Luyckx, zie nota nr. 140, p. 170-176.
(147) Idem, p. 174-175.
(148) Malou was samen met Frère-Orban een van de ontwerpers van de tweede organieke wet op het hoger onderwijs (20 mei 1876), waardoor voortaan de universiteiten zelf de academische graden mochten toekennen, terwijl dat vroeger gebeurde door jury's die te Brussel zetelden.
(149) Voortdurend was er strijd tussen het officieel en het vrij onderwijs. Zo werd er bij de verkiezingen van november 1932 - toen de subsidies aan de vrije scholen bedreigd waren - weer beroep gedaan op "De Schoone Ziel van 't Kind". En in de jaren 1954-1958 woedde er een tweede felle schoolstrijd.

TE KOOP

• 2 ACCUMULATIEKACHELS wegens overschakeling naar gas. Tel. 057/30 07 22

SPEELPLEINWERKING 'T POMPIERKE ROESBRUGGE

Volgende aanpassingen werden ons beloofd :

- Een grotere glijbaan in vervanging van het kleinere die we vorig jaar kregen.
 - Balvangnetten achter het zwembad en zandbak
 - En misschien nog ... maar dat verklappen we nog niet, daar dit nog een vraagteken is.
- In de maand augustus, zouden we enkele knutsel- en themanamiddagen inschakelen. Schrijf alvast deze datums op de kalender :
- **Dinsdag** : 1-8-22-29 juli en 5-12 aug.
 - **Woensdag** : 2-9-23-30 juli en 6-13 aug.

- **Donderdag** : 3-10-24-31 juli en 7-14 aug.
- Telkens van 13.30 u. tot 17.30 u. Prijs : 30 fr. + eventueel 15 fr. voor een drankje.
- Tevens willen we hier een oproep doen naar de ouders of jongeren boven de 15 jaar die deze vakantie nog enkele dagen vrij hebben. Geef je naam zo vlug mogelijk op !!! We komen met alle monitoren samen (bij Marleen) de laatste dinsdag van juni om 20 u. Kan je onmogelijk komen, geef dan een seintje met de datums dat je vrij bent.
- Alice Tant : tel. 30 04 11
Marleen Dehaene : tel. 38 82 32
Marleen Deschuytter : tel. 30 09 86.

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

*Geef zelf uw tapijt
de beste schoonmaakbeurt
die maar mogelijk is.*

*U bespaart 300 fr.
gedurende de maanden juni en juli,
want we bieden U
de machine gratis aan.*

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

*Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.*

Vanaf heden : KOLEN aan ZOMERPRIJZEN + geschenk

PAUL BREYNE

(vervolg van blz. 106)

was gedurende vele jaren hoofdredacteur van het dagblad *De Nieuwe Gids* (Het Volk) van ACV-strekking.

Hij was een tijdlang senator geweest en boegbeeld voor zijn neef Paul die zijn spoor volgde. Ook Paul is lid van de Orde en werd zelfs voor korte tijd minister, al heeft het ene niks met het andere te maken.

In 1988 toen de staats hervorming volop bezig was werd hij Gemeenschapsminister van Huisvesting van het Vlaamse Gewest. Toen eind 1988 het departement Onderwijs van de Federale naar de Vlaamse regering werd overgeheveld mocht Sijsele naar, wijlen Daniël Coens, zijn portefeuille houden en Paul Breyne kreeg de ezelsstamp. Paul mocht zijn portefeuille inleveren. Een zware opdoffer.

Voorzichtig durf ik vragen of er toen tussen beide, joviale en vriendelijke West-Vlamingen spanningen waren gerezen.

Hij duwt het stompje sigaar tot een propje en kijkt me aan.

- "Geestig was het niet, of wat peinst u?.... (stiltte) Maar, ik heb geen vijanden. Integendeel, soms wordt me wel eens gewezen op mijn te grote verdraagzaamheid. Ik denk dat ik die gave als provinciegouverneur vaak eens zal nodig hebben".

Na secretaris (1985-1988) en quaestor (1993-1997) van de Kamer van Volksvertegenwoordigers te zijn geweest en nadat hij als burgemeester met vaste hand zijn stad heeft bestuurd (1995-1997), trekt hij een streep onder zijn politieke carrière.

Sinds begin juni mengt hij nu alle partijkleuren tot één spectrum dat een mooi en samenhangend geheel vormt: alle Westvlamingen gelijk voor de "wet"!

De 16de Gouverneur van West-Vlaanderen

De koning benoemde vrijdag 16 mei Paul Breyne tot 16de gouverneur van de provincie West-Vlaanderen. Hij volgt hiernaast prof. dr. Olivier Vanneste op, die bijna 18 jaar aan het hoofd stond van de kustprovincie.

Napoleon wilde zo'n tweehonderd jaar geleden in ieder van zijn departementen een "préfet", die zijn gezag vertegenwoordigde. Het gouvernement dateert uit die tijd.

Waren dit in den beginne zeer sterk uitgesproken politieke ambten, dan veranderde dit na het invoeren van het enkelvoudig stemrecht. Van toen af kregen de grote partijen het alsmoer moeilijker om de volstrekte meerderheid te behalen en werd er op coalitievorming aangedrongen.

De huidige gouverneurs stellen zich onpartijdig op en proberen de werking van provincieraden en Bestendige deputatie in goede banen te leiden.

Alhoewel, de kleuren zijn nog niet helemaal vervaagd. De provincie Oost-Vlaanderen heeft normaliter een rode gouverneur, Antwerpen houdt het bij een notoire blauwe gezagsdrager, terwijl Limburg en West-Vlaanderen uit de ruif van de C.V.P. eten.

Paul Breyne is echter de man die over alle partijgrenzen heen, voor deze belangrijke en verantwoordelijke positie de geknipte trendsetter is.

De taken van gouverneur zijn heel verscheiden. Vooreerst blijft hij de vertegenwoordiger van de koning en van de regering die er op toe ziet dat wetten, decreten en besluiten in zijn provincie worden gerespecteerd.

Daarnaast heeft hij nog zo'n kleine tweehonderd uiteenlopende taken.

Dit gaat van interventies bij scheepsrampen, het verzekeren van elektriciteit bij eventuele staking in de energiebedrijven, de controle over het beheer van ontplofbare stoffen, tot het goedkeuren van alle beslissingen van gemeenten en OCMW's.

Dat hij daarbij geholpen wordt door een gans leger ambtenaren is duidelijk. Zaak is, om efficiënt samen te werken.

De nieuwe gouverneur:

- "Om mensen te doen samenwerken, tegenstellingen te overbruggen, hoeken af te ronden heb ik volgens mijn medewerkers enige handigheid verworven. Ik hoop deze ook binnen de provincie te laten renderen. Ik kan veeleisend zijn voor mijn medewerkers en ook voor me zelf. *Dankbaarheid* - ook als het niet uitgesproken wordt - is dan wel de compensatie".

De duidelijk uitgesproken attenties, ter gelegenheid van zijn benoeming tot gouverneur, illustreerden zich vorige weekends.

De bloemisten stevigden niet alleen op zijn kabinet af op het lepers stadhuis, maar liepen te Voormezele elkaar vaak voor de voeten.

Tegen de avond, toen het weer stil geworden was in het dorp, werden bloemen en planten op de kruiwagen geladen en naar de kerk gereden.

Zuster Jeanne, de bezige bij op de parochie, zwaaid lachend naar de gouverneur die tussen de tramen van zijn kortewagen Bieke naar huis reed.

Paul Breyne, "the fair face of West-Flanders" het ziet er goed en veelbelovend uit

Elie E. Balduck

medische pedicure
Katrien
Myny - Weemeeuw
Verkoop van
voetverzorgingsprodukten
Sixtuwohl
en toiletartikelen
Botermelkmeisje
Wij zijn met vakantie
van 17 juli t.e.m. 4 augustus
Prof. O. Rubbrechtstraat 54
8972 Roesbrugge
☎ 057/30 13 57 (enkel op afspraak)
Komt ook aan huis.

kwaliteitskolen
brandhout
schoorsteen-
onderhoud
VANACKER
Poperingseweg 557
8908 VLAMERTINGE
tel. 057/20 08 03
Koop nu uw ZOMERKOLEN
aan een zeer voordelige prijs
met vanaf mei tot september
GRATIS TOMBOLA

Kris Wyffels
T I M M E R B E D R I J F
Hondschotelestr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64
Prof. O. Rubbrechtstr.
8972 Roesbrugge
tel. (057) 30 14 32

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :

- eigen fabricatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND
PRIJSOFFERTE

NIEUW BIJ

BANK

CERA ROESBRUGGE

werd als eerste in de streek nu ook uitgerust met
een nieuwe **SELF-BANKING** installatie.

Dit betekent :

- bankieren wanneer het u het beste past
- de meest courante verrichtingen
(geld afhalen, uittreksels drukken,
saldo raadplegen,
overschrijvingen uitvoeren)
- in het CERA-kantoor
(niet op straat blijven staan)
- alle dagen, ook zaterdag, zon- en feestdagen
van 7 tot 22 uur.

Lees de CERA -folder uit uw brievenbus,
breng hem mee naar uw CERA-kantoor,
voor nieuwe cliënten
hebben wij een verrassing klaar.

*Op de foto : Luc LOUWAGIE, kantoordirecteur
en Carine BOONE, commercieel medewerkster,
het dynamisch team van CERA ROESBRUGGE*

BANK

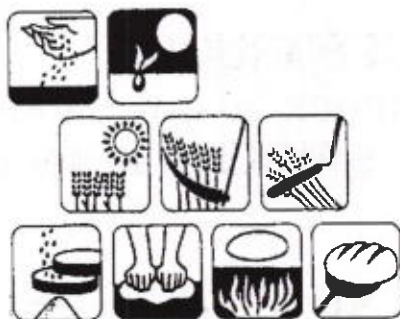
CERA ROESBRUGGE

Haringestraat 31a, 8972 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 84 - Fax 057/30 18 30

Bakkerij Ivo & Lieve VANDENBROUCKE VANNESTE

Weggevoerdenstraat 1
8972 Poperinge / Roesbrugge
Tel. 057/30.09.24

MET BIOGARANTIE-PRODUKTEN
HELP JE HET MILIEU
'GEGARANDEERD'
EEN EIND VOORUIT
EN EET JE DUBBEL ZO SMAKELIJK

*Biologisch brood : volkoren, noten, meergranen, rogge
met biogarantie*

*Wij maken geen gebruik van broodverbetersaars,
kleur-, smaak- & geurstoffen*

*Nu ook voor de doe-het-zelver :
Soubry-bloem in grote verpakkingen: wit, bruin en volkoren.
Gist*

*Openingsuren: 7 u - 12u30 / 14u - 19u
donderdag & zondag gesloten
Aan huisbestelling*

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

ZOMERTENTOONSTELLING
"Fauvisme aan het front 1914-1918"
Vinkemkerk Beauvoorde
5 juli tot 17 augustus 1997
elke dag van 14 tot 18 u.
op zon- en feestdagen ook van 10 tot 12 u.

Verf, vuur en modder

Onder dit motto wordt in de kerk van Vinkem een prachtige schilderijtentoonstelling op touw gezet.

Men ontdekt er het werk van kunstenaars, soldaten en lagere officieren die het wel en het wee van de oorlog dag aan dag hebben meegemaakt, in de modder en de doodsangst.

De geperesenteerde fauvisten zijn volgelingen van een schildersgroep, wier kunst voorafging aan het expressionisme, die werkten met felle, naast elkaar geplaatste kleuren.

Het fauvistisch getinte oorlogswerk van tal van schilders, is jarenlang verwaarloosd en onzichtbaar geweest. Nu wordt het in een prachtige expositie verenigd. We zien er o.m. Achiel Van Sassenbrouck, Médard Maertens, Marthe Guillain, Jos Verdegem, enz...

Toegang tot de Beauvoordse zomerepositie: 80 fr. / -12 j. gratis.

Geïllustreerde catalogus : 200 fr.

TWEE BEAUVOORDSE MIDWEEK-ZOMERWANDELINGEN

- **Donderdag 17 juli**
de NORBERTIJNERWANDELING
- **Donderdag 14 augustus**
de SCHAPENVLIETWANDELING.

Start en inschrijving tussen 14 u. en 18 u. bij ingang Vinkemkerk van Beauvoorde. Prijs : 60 fr. Bij aankomst (tot 21 u.) aan Huize De Bryarde gratis streekbier of frisdrank.

ROESBRUGGE - 17 AUG. 21e FOLKLORISTISCHE HOEVEDAG

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

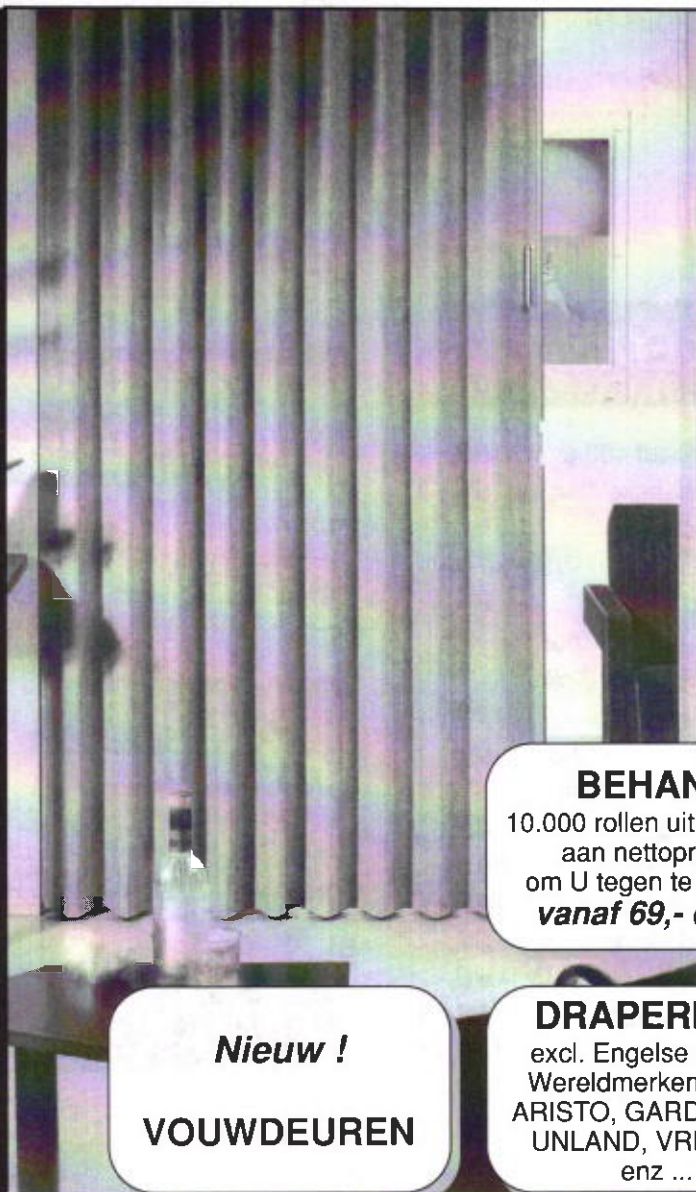
VERYSER
Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

GRATIS
prijsbestek meten
en plaatsen van
uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten
konkurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mieren-
bussen, boenwas, trekkers,
keerders, vegers, dweilen,
sponsen, zeemvellen,
enz ...

BEHANG
10.000 rollen uit voorraad
aan nettoprijzen
om U tegen te zeggen
vanaf 69,- de rol

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

Nieuw !
VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen,
Wereldmerken : ADO,
ARISTO, GARDISETTE,
UNLAND, VRIESCO,
enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO,
GARDISETTE,
UNLAND, ARISTO,
enz ...

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

Openingsuren van 9 tot 12 en van 13.30 tot 18.30 u.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

**Van 7 t.e.m. 20 juli
zijn wij met verlof.
Open in de voormiddag.
's Namiddags gesloten.**

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 20/06 t.e.m. 22/06

Nieuwe aardappelen 5 kg **59,-**
Perziken **69,-**

PET FOOD

Whiskas 400 g **29,-**
Cesar 150 g **34,-**
Royal Dog 4 kg **279,-**

DIEPVRIES

NIEUW Playcups met ijs
Frieten 1 kg **43,-**
Frikadellen 5 st. **45,-**

VOEDING

Choc. Callebaut 400 g **89,-**
Choco Boerinneke 1 kg **99,-**
Sprits Delacre
3 soorten **39,- per stuk**
Chips 150 g **31,-**
- Paprika - Zout
- Ketchup - Pickels
Saroma 74 g **19,-**
- Vanille - Chocolade
- Caramel - Aardbei
Fruitella 200 g **45,-**
Witte peper 100 g **NU 45,-**
Frituurolie Vandemoortele 2 l **149,-**
Elvea gepelde tomaten blok **21,-**
Delmonte perziken 825 g **49,-**
Rena wortelsalade **24,-**
Vittel 6 x 1,5 l **159,-**
Hoegaarden wit 6 x 25 cl **109,-**
Effi 250 g **34,-**

NON FOOD

Mr. Proper allesreiniger 2 l **99,-**
- Citroen
- Lavendel
- Watervalfrijs
Nivea Sensitive douche 250 ml **89,-**
Nivea verzorgende shampoo
250 ml **89,-**
Tapijten **59,- per stuk**

TEXTIEL KOM ZIEN

TOPPER

**Belegen
Noorderboer
290,-**

VOOR UW KAASPLANK

Watou **299,-**
Brandnetelkaas **390,-**
Playcups smeerkaas **31,-**

ZUIVEL

Halfvolle melk Winny
6 x 1 l **126,-**
Fristi 3 x 30 cl **49,-**
Chocovit 0,5 l **24,-**

CHARCUTERIE

Grillham **450,-**
Kalkoenfilet **470,-**
Paëlla **360,-**

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Poiret 400 g **75,-**
Confituur Fructose 430 g **94,-**
- aardbeien
- pruimen
- braambessen
- abrikozen, enz ...
Ritter Saffloerolie 750 cc **199,-**

Folder geldig van vrijdag 20/06 t.e.m. 06/07 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (45)

Een woordje geschiedenis

April 1932 : de broodzegels

De protesten en het geweeeklaag van de Franse bakkers in de grenzone zetten de regering er toe aan nog meer verregaande maatregelen te nemen en toegevingen te doen om de bakkers niet volledig voor het hoofd te stoten.

Zo wordt er op 22 april 1932 een wet gepubliceerd die definitief de invoer van brood door grensbewoners regelt. Deze wet voorziet "afslagzegels" af te leveren door de burgemeester. Iedere familie ontvangt een boekje met zegels die per stuk 50 centiemen waard zijn. Voor ieder pond brood geeft men aan de Franse bakker een van die zegels waardoor de broodprijs op 50 centiemen per pond komt voor de grensbewoners, wat ongeveer overeenstemt met de broodprijs in België.

De toepasselijke grenszone wordt afgeleid en vastgelegd door de burgemeester in algemeen overleg met de gewestelijke directeur der douane.

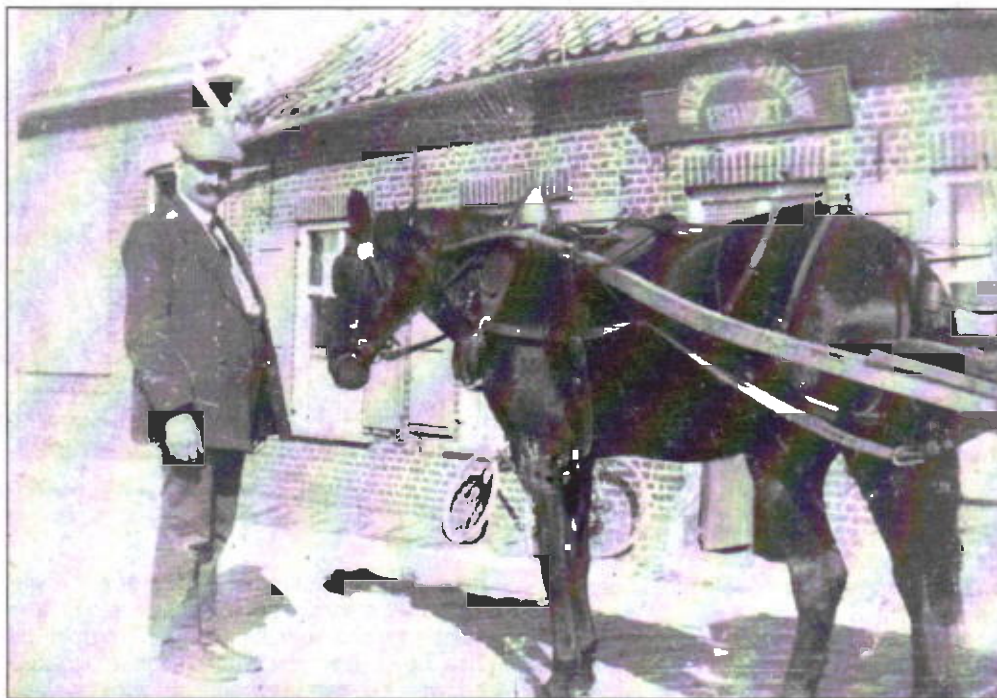
De grensbewoners krijgen, door bemiddeling van hun burgemeester, een individuele kaart met 100 afslagzegels voor 500 gram brood. Die mogen ze, volgens hun voorkeur, aanwenden om zich te bevoorraden in Frankrijk hetzij in de vreemde (wie brood binnenbracht uit België, moest zegels laten vernietigen bij de douane), behalve dan voor de frontieremensen die wegens bijzondere omstandigheden gemachtigd zijn zich in het buitenland te bevoorraden, zonder langs een douanekantoor te moeten terugkeren. Zij moeten echter kiezen hetzij voor bevoorrading in de vreemde hetzij voor de aankoop van hun brood in een Franse bakkerij (schriftelijke verklaring neer te leggen in het kantoor waarvan ze afhangen).

De douaneambtenaren aan de grens alsmede hun familieleden kunnen eveneens genieten van de zegelboekjes om zich, uitsluitend in Frankrijk dan, te bevoorraden.

Zegels van het persoonlijke boekje moeten bij invoer van brood geïmprimeerd en afgestempeld worden door de douaneontvanger. Wegens het vele bijkomende administratief werk staat de administratie der douane toe om douaniers van de grensbrigades te detacheren naar de kantoren voor de behandeling van de broodbonnetjes.

Broodzegels zijn geld waard

De nominale waarde van de zegels is bepaald in functie van het verschil tussen de broodprijs in de verscheidene grensdepartementen en die in de aangrenzende vreemde streek, en wordt berekend op 80 % van het verschil dat bij prefectoriaal besluit is vastgelegd.

Bakker Henri Canele van Abele (Poperinge) met een van zijn paarden ingespannen voor de broodvoitur, bij de herberg "In de Nieuwe Leeuw", jaren 1930-1940. "In de Nieuwe Leeuw" lag rechts voor de Bommelaar, de vroegere baksteenuitbating van Schabalie te Poperinge.

De Franse bakkers worden aldus begunstigd wat hen moet toelaten, in de grenszone althans, hun broodprijs te doen zakken en hun ontrouwe cliënteel terug te winnen.

September-oktober 1932 : toename van de broodsmokkel

De bakkersstiel begon herop te fleuren, iets te goed zelfs want bovenop het brood sloeg de commerce nu ook op de broodzegels.

De wet voorzag duidelijk : een pond brood voor iedere inwoner en een zegel van 0,50 frank voor iedere halve kilo brood en dat zonder onderscheid van leeftijd, van de kleinste tot de grootste. Een pasgeborene of een kleuter ontving een zegel net zoals zijn ouders. Hetzelfde gold voor de ouderlingen en de zieken, zelfs voor diegenen aan wie het eten van brood ontzegd was om gezondheidsredenen.

Het duurde niet lang of in de meeste gezinnen was er een overschot aan zegels. Een trafiek schoot dan ook op gang om ze van de hand te doen. Het napluizen van de pers van die tijd levert al vlug enkele voorbeelden.

9 september 1932 - Le Grand Echo du Nord de la France : De trafiek van de restzegels

Nemen we een huisvrouw met vier kinderen van jongere leeftijd, die er in een maand in geslaagd is twee boekjes met zegels te sparen, voor een waarde van 100 frank. Wat moet ze aanvangen met geld dat haar geschonken werd, want ze heeft er recht op en mag het wettelijk als het hare beschouwen ?

Ze gaat even tot bij de bakker en vraagt als tegenwaarde hetzij gebakjes of kruidenierswaren, soms zelfs ijzerwaren want sommige drommels van bakkers hebben ook die artikelen aan hun handeltje toegevoegd, kwestie van de eindjes aan mekaar te knopen.

Zo wordt de zaak vlug beklonken, iedereen vindt er zijn gading behalve de staat die de zegels heeft geleverd en allerm minst het inzicht had de grensbewoners allerlei dingen gratis te bezorgen of bepaalde overbodige uitgaven in de hand te werken. Dit is werkelijk onduelbaar en de belastingplichtigen die de kosten van deze misbruiken helpen betalen, laten in de grensstreek dan ook niet na heftig hun ongenoegen te uiten.

Maar niettemin zijn er mensen die rustig voortgaan met zich in België te bevoorraden en toch de zegels aanvaarden om ze met prijsvermindering van de hand te doen.

Diegenen die buiten schot vielen

9 september 1932 - Le Grand Echo du Nord de la France : Het brood van de grensbewoners in de "neutrale zone"

Men is niet tevreden met die misbruiken, waarvoor nog enig excuus zou kunnen gelden, maar een veel ergere fraude is zich inmiddels aan het organiseren.

Een Franse familie die in een neutrale zone woont op het vlak van de douane (en derhalve ook van de broodhandel) krijgt een zegelboekje voor elk gezinslid, zoals we daarnet komen te zeggen.

Die mensen, die zich niet moeten laten controleren aan een douanebureau, gaan rustig hun dagelijks brood halen in België, eventjes de grens over, en bewaren intact hun zegelboekjes. Dat geeft dat een familie van acht personen, wat in onze streek geen zeldzaamheid is, iedere maand honderddriëndertig frank ontvangt ($8 \times 50 = 400/3$) dat gebruikt wordt om zich alles aan te schaffen wat aangenaam is, maar uiteraard niet steeds noodzakelijk.

De journalist bedoelde hier ongetwijfeld de mensen die langs een gemeeneweg woonden. Die gemeenschappelijke wegen, waarvan de aslijn de grens uitmaakt, vormden een terrein waar de douaniers aan weerszijden geen controle of visitatie mochten uitvoeren en evenmin inbeslagnameingen konden verrichten.

In een ander geval worden de honderd zegels van drie maanden, waarde 50 frank, intact afgestaan aan sommige handelaars voor de prijs van 35 frank. Voor de familie met acht personen betekent het een nettogewin van 280 frank, voor de handelaar een bijverdienste van 120 frank. Alleen wordt er daarbij geen gram brood verhandeld.

De staat heeft gewoonweg 400 frank over de balk gegooit, waarvoor de niet grensbewonende belastingplichtingen moeten opdraaien. Geef toe dat het buitensporig is.

Verscheidene bakkers poogden te reageren tegen die trafiek maar alras, omdat de handel te welig tierde, moesten ze het hoofd in de schoot leggen en doen zoals de rest, want hun cliënteel begon danig te slinken.

Mensen gingen hun eigen weg

Zoals je ziet, namen de frontieremensen het niet te ernstig met al die verordeningen, op zichzelf al een soort weerspannigheid tegenover alles wat van hogerhand komt, maar waren "boos" (geslepen) genoeg om dubbel profijt te halen uit een wetgeving die ergens in maffe kantoren, ver van de realiteit, was in elkaar geknutseld.

De douane had trouwens de handen vol en kon onmogelijk, wegens de uitgestrektheid van het gebied en de beperktheid aan manschappen en middelen, een efficiënte controle uitoefenen. Trouwens, wie de kleine man raakt in zijn dagdagelijks leven kan op weinig sympathie rekenen, daarbij waren de douaniers ook maar kleine "lieden" die beseften dat het hele opzet economisch vrij beperkt was.

Niettemin waren de gevolgen voor de overtreders niet minnetjes. Eén voorbeeld

Wie herkent nog dit Franse douanekantoor (omstreeks 1900). Het lijkt op het gebouwtje in de "Engelse dreef" bij de Hagedoorn (Beveren-IJzer), maar is het blijkbaar niet.

maar : op 24 september 1932 wordt in Belle een man staande gehouden die langs een verlaten grensweg vier Belgische broden bij zich heeft. De man was dagloner bij landbouwer Bouden, die geldige zegelboekjes kon voorleggen voor zijn bevoorrading in Frankrijk.

Om een zwaardere straf te ontlopen, aanvaardt Bouden de voorgestelde minnelijke schikking van 500 frank. Een enorme som die beduidend het maandloon van een boerenwerkmans (kost inbegrepen) overschreed. Niet de drager, de smokkelaar dus, werd gestraft maar wel de opdrachtgevende houder van een zegelboekje. Wellicht stond die boer niet al te veel in de gratie van de Franse douaniers van de regio.

Het systeem dat van jaar tot jaar wettelijk verlengd werd, zou blijven duren tot aan de oorlog in 1940, een periode waarin een ander soort zegels, rantsoenzegels, hun verschijning deden.

De Franse frontieremensen waren er inmiddels al aan gewend geraakt.

De grens, die deelt en verdeelt, zorgde ervoor dat zowat iedereen zijn deel kreeg en dat de wetten "papieren letters" bleken te zijn tenzij als men er onverhoopt profijt kon uit trekken wat, zoals gebleken is, dankbaar benut werd.

De weerslag in de Belgische grenszone

Als de Franse grenswereld al die jaren overstuurd was, dan kan men zich afvragen wat de weerslag ervan was langs deze zijde van de grens. Het laat zich raden dat men hier niet op beide oren sliep maar schier dag en nacht in de weer was om de ovens warm te houden en honderden, ja, duizenden broden over de toog te laten gaan.

Abele, dat eigenlijk maar een wijk is aan het Franse speerpunt van Boeschepe, telde toendertijd niet minder dan vijf bakkers. Zeg maar met mij dat de Abelenaars en de landelijke bewoners van de omgeving onmogelijk zoveel brood konden verorberen.

Aanvankelijk waren ze maar met vier maar Valère Vanrenterghem, in de volksmond Pape Djut, was van oordeel dat zijn broodje ook beter zou gebakken zijn als hij paal en loete hanteerde (!). Om ze allemaal op te sommen : Maurice Vanneste, Henri Canele, Jules Pinceel en Valère Vanrenterghem. Silvere Huys zou later de bakkerij van Vanrenterghem overnemen.

Dat ze werkelijk de handen vol hadden, blijkt uit het feit dat Vanneste in die tijd al een lichte bestelwagen had, die tweemaal daags proppensvol op ronde ging, hoofdzakelijk voor de bevoorrading van de frontiere-winkels aan de gemeenewegen.

Henri Canele, de vader van Jef, toog iedere dag met twee paarden en twee voituren de hobbelijke grenswegen langs.

Pikant detail : Georges Backeroot, bijgenaamd Site, liet die gelegenheid niet links liggen om "en passant" een keervracht mee te nemen, een twintigtal flessen kortedrank, handig weggemoffeld in zijn voituurtje, die in Poperinge een verzekerde afzet vonden. Naar het schijnt bleven de bakkers Pinceel en Canele op dat stuk ook niet ten achter. Het was de goden immers om verleiding smeken.

Voor het grensleven was het, voor sommigen althans, een bloeiperiode die in twee richtingen werkte en zoals het ookussen van de duivel, luiheid, niet onder hun hoofd paste, werden er gouden zaken gedaan. Jef Canele weet nu nog te zeggen dat ze aan de grens twee sous (10 centiem) meer

rekenden voor een brood. In Poperinge stad gingen ze zelfs tot zeven sous (35 centiemmen) beneden de broodprijs in Abele.

Camiel Vanneste, een nog immer bedrijvige frontiererat, diste mij die gegevens op. Hij wist ook te vertellen dat de voerman Roger Sohier oneindig veel ladingen tarwe grenswaarts heeft gevoerd.

Het brood van Sylvain Bollengier

Nu wordt het mij ook duidelijk waarom Sylvain Bollengier van Hondshoote (2) op zekere dag bij zijn terugkeer van de herberg en winkel "A l'Etoile Belge" te Leisele, met een brood onder de arm rechtdoor reed naar het Franse douanekantoor, enkele kilometers verder.

De Bollengiers hadden ongetwijfeld ook een schriftelijke verklaring neergelegd dat ze hun brood in Frankrijk zouden bestellen zodat ze, als aangelanden, zich niet moesten aanbieden bij de douane. De hen toegekende zegels konden ze in Frankrijk te gelde maken en lijk hun hoeve tegen de grens aanleunde, was het maar een wip om een vers broodje te halen in de frontierewinkel.

Maar toen Sylvain die keer plots twee Franse kommiezen zag opduiken, verpinkte hij niet en besloot, als eerbare Franse burger, in het douanebureau te betalen wat er aan vast zat.

Weer dacht hij, zoals vele keren, de douaniers te slim af te zijn maar de pisinjdige kommiezen, die zich te grazen genomen voelden, hadden er lucht van dat Bollengier inderhaast de fiets van de Belgische cafébaas Jérôme Desaver had meegesnapt (zijn moeder Renilde had hem gevraagd er wat spoed achter te zetten want de schapraai was leeg).

Een Fransman die op zijn eigen heilige Franse bodem een Belgische fiets benutte, wat een wandaad was, en daaraan had Sylvain in de verste verte niet gedacht. Niet het afdokken deed hem pijn maar wel het door de kommiezen geflupt zijn.

De douaniers hadden binnenpretjes, ook kleine wraak kan heerlijk smaken.

(wordt vervolgd)

Rik Sohier

Noten :

- (1) Paal = platte houten schop om het brood in de oven te schieten
Loete = ijzeren ovenkrabber
(2) De IJzerbode, 06 06.93, bijdrage nr. 6.

HOOG BEZOEK IN DE WESTHOEK

In de loop van de maand september a.s. verschijnt een boek, getiteld, *Hoog bezoek in de Westhoek*, van de hand van Luc Vanacker (° 1953), germanist van opleiding, maar tevens "amateur historicus met een passie voor de Westhoek".

Het gaat om een bundel opstellen die enkele geschiedkundige aspecten van de West-Vlaamse en de Frans-Vlaamse Westhoek in een nieuw daglicht plaatst. Elk hoofdstuk gaat uit van enkele illustere historische figuren die de Westhoek ooit hebben bezocht. En die bezoeken vormen de aanleiding om een en ander te vertellen over :

- Het aparte karakter van het Westhoek-dialect via Gezelle en De Bo;
- De landbouw als belangrijke economische activiteit via Timmermans en Elsschot;
- De Vlaamse Beweging via Conscience;
- De kerkhervormingen via Bernardus van Clairvaux en Karel V;
- De conflicten met Frankrijk via Lodewijk XIV en Napoleon;
- De Eerste en Tweede Wereldoorlog via Hitler en Churchill.

Het werk omvat ± 200 bladzijden, formaat: 16,5 X 23,5 cm. Foto's in vierkleurendruk.

Men kan voorintekenen op *Hoog bezoek in de Westhoek* tot 1 september 1997 voor de prijs van 900 fr. (eventueel 100 fr. voor

verzending). Nadien bedraagt de boekhandelsprijs 1.050 fr. Voorintekenaars worden persoonlijk uitgenodigd op de voorstelling van het boek in september 1997.

Overschrijven kan op het nr. 799-5222558-80 van de auteur, Luc Vanacker, Helvetiastraat 44, 8670 Koksijde (met de vermelding *Hoog Bezoek*).

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU

Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	
✕ Gasolie diesel	
✕ Smeermiddelen	✕ Lamppetroleum
✕ Kolen	✕ Mazouttanks
✕ Gas	✕ Veevoerders

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

Nog veel straffer dan solden

TOTALE UITVERKOOP

*Vele artikelen worden verkocht
aan minder dan de helft van de prijs*

WONINGDECORATIE SCHOONAERT

POPDEKOR N.V.

Bruggestraat 3-5, 8970 Poperinge

Open van maandag tot en met zaterdag
van 09.30 u. tot 11.30 u. en van 14.00 u. tot 18.30 u.

Ook open gedurende gans het verlof.

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Op 25 oktober 1997
vieren we

10 jaar
Gasthof
't Rozenhof

We nodigen U uit voor een
gastronomisch diner
met optreden van
Dana Winner.

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

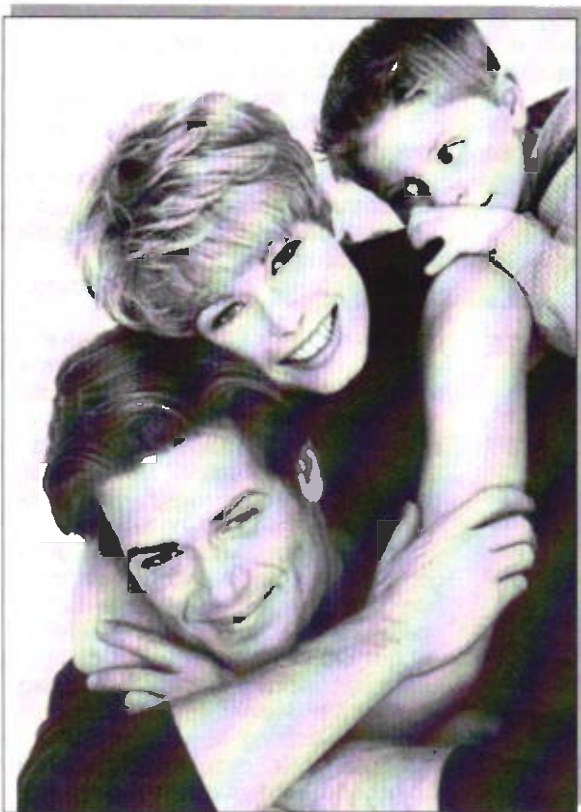
❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN

Obterrestraat 73, 8972 Proven

tel. 057/30 03 35

COIFFURE *mark*

BEVEREN AAN DE IJZER
Tel. 057/300 279

VULSTEKE & VERBEKE Containerservice

Industrie en privé

Verhuur en vervoer van afzetcontainers voor privé- en industrieel afval van 10 tot 30 m³

Uw afval = onze zorg !

Afzetcontainers voor grond, puin, afbraakmateriaal, groen- en tuinafval

Met de nadruk op service !

Leveren van steenafval, aanvul- en teelaarde en aanvulzand
Vervoer van alle landbouwproducten

Vulsteke & Verbeke n.v.

Krombeekseweg 41, 8970 Poperinge - Tel. 057/33 77 07 - Fax 057/33 81 42

ZANNEKIN-JAARBOEK 1997

De Vereniging-Stichting ZANNEKIN die het thuisfront wil zijn van iedere persoon en van iedere vereniging, die er naar streeft een Nederlands volksbewustzijn op te wekken, te versterken of in stand te houden, komt haar 19de jaarboek te publiceren.

Weer eens een bijzonder verzorgde uitgave, met een tiental merkwaardige bijdragen, o.m. over Frans-Vlaanderen in de dertiende eeuw; over de beeldenstorm; over Cornelis Cooltuyn, de vader van de Hollandse reformatie; over een Vlaamse nederzetting in het zuiden van Polen; en een bijzonder interessant artikel over Jean-Marie Gantois.

Een boek van 176 pagina's, gedrukt op mooi papier, typografisch verzorgd en voorzien van vele illustraties, voor de prijs van 800 fr. (verzendkosten inbegrepen). Storten op rekeningnummer 464-8220251-39 van Vereniging ZANNEKIN, 8900 Ieper.

BEVEREN AAN DE IJZER DORP IN FEEST

Zondag 6 juli '97 op het kerkplein

Een dagvullend feestprogramma op het pittoreske kerkplein met de historische achtergrond van de kerk. Om 11 uur allen de kerk in voor een feestelijke mis. Er is vanaf 12 uur aperitief bij het tentje aan het kerkplein, waar ook voor de kinderen springkasteel en clown te vinden zijn. Wie bij de bestuursleden van K.V.L.V. en Landelijke Gilde kaarten kocht voor het middagmaal (400 fr. of 200 fr. voor de kinderen) krijgt op zijn bord warme

hesp aan het spit met zomerse groenten en frietjes. En als je het wenst kan je de putjes vullen aan de tent met een dessertbord en koffie.

Er is in de kerk een tentoonstelling van "Beveren in feest van 1900 tot 1997" met foto's, affiches, dia's uit een ver en nabij verleden.

En om 15 uur wordt het "Beverenpad" officieel ingewandeld. Een brok natuur dat de moeite waard is om te herontdekken. Tussendoor kan je een balletje gooien: petanque spelen en bowlen.

Kaarten voor het middagmaal: 057/30 09 05.

7de SCHREVEPROMENADE TE LEISELE OP ZONDAG 20 JULI

Gordelen betekent te Leisele wandelen, joggen of fietsen langs verkeersarme wegen. Dit kan men individueel of in groep, steeds op eigen tempo. Men kan kiezen uit vijf omlopen, nl. 8, 15, 25, 45 en 65 km op een bijna volledig vlak parkoers zonder hindernissen. Elk van deze jaarlijks vernieuwde omlopen doet zowel een stuk van Bachten de Kupe als van Frans-Vlaanderen aan. Net zoals de voorgaande jaren zijn de inrichters reeds maanden in de weer om voor iedere omloop een volledig nieuwe parkoers samen te stellen. Dit met telkens weer nieuwe praktische onbekende landelijke wegen en prachtige stukjes natuur. Bovendien zijn de velden, weiden en bermen op zijn mooist in deze periode van het jaar. Verscheidene monumenten kunnen onderweg bezocht

worden. Speciaal hierbij te vermelden is de Stalijermolen. Deze Leiselse staakmolen uit 1804 werd prachtig gerestaureerd en is onlangs plechtig heropend. Op de dag van de Schrevepromenade kan hij gratis bezocht worden en geeft een molenaar er een antwoord op alle vragen.

Het is niet absoluut noodzakelijk om de picnicmand mee te brengen want onderweg komt men geregeld plaatsen tegen waar honger en dorst kunnen gestild worden. De organisatoren hebben ook een technische ploeg standby voor wie onderweg pech met de fiets zou krijgen.

Zoals steeds heeft de "Schrevepromenade" plaats op de derde zondag van juli, dit jaar dus op zondag 20 juli. Starten kan reeds vanaf 6 uur in de morgen en men wordt terug verwacht voor 18 uur 's avonds. Ook nu weer is het mooie verkeersvrije dorpsplein van Leisele zowel vertrek- als aankomstplaats. Wie eerder aankomt zal zich zeker niet vervelen want gedurende de namiddag is er doorlopend animatie.

Voor wie moeilijk zijn fiets kan meebrengen is er de mogelijkheid om fietsen te huren ter plaatse, hiervoor is het echter noodzakelijk deze vooraf te reserveren op het nummer 058/29 90 66. Er wordt bij deelname een bijdrage van 50 fr. gevraagd en voor iedere deelnemer ligt er nadien een mooie herinnering te wachten. Wie meer informatie over deze zevende "Schrevepromenade" wil, kan die steeds verkrijgen bij de organisatoren, de vzw "Gordelcomité Schrevepromenade". Tel. 058/ 29 90 66 of Fax 058/29 99 68.

Grote Spaartombola van 2/6 tot 1/8/97.

Onze spaarders gaan op reis.

**HSA - SPAARKREDIET,
VOORTAAN ÉÉN SPAARBANK**

Wat wordt uw lot ?

**Wuivende palmen? Zilveren stranden?
Steile canyons ? ...**

Trouwe spaarders van HSA-Spaarkrediet herken je van ver. Ze zijn al volop in vakantie-stemming. Want met onze Grote Spaartombola zijn prachtige reizen te verdienen. Zorg dus tussen 2 juni en 1 augustus voor de nodige aangroei op uw spaarboekjes en u spaart loten bij de vleet.

**Kies zelf de droombestemming
van waar u ons een kaartje stuurt.**

Dit zijn de hoofdprijzen : 7 prachtige droomreizen met elk een waarde van 150.000 BEF. Waarheen de reis gaat? Dat mag u zelf kiezen. U kiest uit het exclusieve aanbod in de Pegasebrochure.

**Uw tweede kans :
krab en win
terwijl u wacht.**

Op uw lot vindt u ook een krabvakje. Krab en ontdek meteen of één van de volgende prijzen de uwe wordt : **het horloge, de verrekijker, de baseballpet, het buiktasje.**

**Eén ding is zeker :
onze spaarders
reizen wijzer.**

GRATIS :
**de Praktische Reiswijzer
bij een netto-aangroei
van 10.000 BEF**

Zo verzamelt u kansen.

	1 lot
Spaarboekjes (vrije spaargelden)	• per 20.000 BEF*
Plus-Spaarboekje / Turbo-rekening	• per 50.000 BEF*
(*) netto-aangroei	

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

ES-FIX EQUITY 6

een nieuwe kans om risicoloos te beleggen op de Belgische Beurs

- ☐ Klikfonds op 6 jaar, gekoppeld aan de Bel-20 index

ZONDER RISICO

- ☐ Kliks op 20, 40 en 60 %.
- ☐ Intekenen kan tot 1 juli, behoudens vervroegde afsluiting.
- ☐ Eens de klik op 20 % gehaald is, bent u zeker van een minimum netto jaarrendement van 2,66 %. Bereikt de Bel-20 index eenmaal het niveau van 40 % stijging ten opzichte van de beginwaarde, dan wordt uw minimum netto jaarrendement reeds 5,33 %. Als de klik op 60 % gehaald wordt, dan realiseert u met Es-Fix Equity 6 een netto jaarrendement van 7,70 %.

Alle inlichtingen bij :

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé)

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 18 tot en met zaterdag 21 JUNI

EXTRA FRANSE PERZIKEN 1 kg voor **56 BEF** - plateau voor **190 BEF**

FRANSE EXTRA WITTE NECTARINEN

1 kg voor **78 BEF**

2 kg voor **150 BEF**

NIEUWE WORTELEN

1 kg voor **28 BEF** - 4 kg voor **100 BEF**

WAAR KOMT HET VANDAAN?

DE KRIJK GAAT ZOLANG TE WATER TOT ZE BREEKT

*Men kan niet te lang iets verkeerd
doen*

Vroeger haalde men water uit de waterput op het erf, met een houten emmer aan een koord. Die emmer werd af en toe tegen de gemetselde wand van de put gegooid, maar kon daar gemakkelijk tegen. Als men evenwel water wilde bovenhalen met een aarden kruik, moest men zeer voorzichtig te werk gaan. En al duurde het misschien wel een hele tijd, op zekere dag kwam ze tegen de stenen putwand terecht en viel ze aan scherven.

Dus als men wat doet, dat niet deugt of dat gevaarlijk is, dan kan dat heel lang goed gaan, maar uiteindelijk loopt het mis.

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK
 Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

**UITZONDERLIJKE VOORWAARDEN
NU EEN LANTRA DIESEL
AAN DE PRIJS VAN EEN BENZINE**

Lantra Berlina :

1.9 GL diesel 499.990,- BF BTW incl.
1.9 GLS diesel DAB 559.990,- BF BTW incl.
1.9 GLS "S" diesel DAB 634.990,- BF BTW incl.

Lantra Braek :

1.9 GL diesel 524.990,- BF BTW incl.
1.9 GLS diesel DAB 584.990,- BF BTW incl.
1.9 GLS "S" diesel DAB 659.990,- BF BTW incl.

verdelers HYUNDAI

Voor het herstellen van uw schoenen, boekentassen, reistasen, alle ritssluitingen nu ook stikken van jeansbroeken, enz, ...
wendt men zich met volle vertrouwen naar

SCHOENMAKERIJ "NOEL"

DEVOOGHT - VANDROMME

Provenplein 62 - PROVEN

*Vakkundig en sterk werk
Voordelige prijzen
Snelle bediening
38 jaar ervaring
Verkoop van zomerartikelen*

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE

Op afspraak : 057/30 14 12

Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)

Gesloten zondagmiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ROESBRUGGE

17 AUGUSTUS 1997

21e FOLKLORISTISCHE HOEVEDAG

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN

BERNARD WYFFELS

MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER

Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

**De
Hertehoek**
• HOBBYCENTER •

TE KOOP HAANTJES
BUTAAN- EN PROPANGAS

TOP Kristof

Prof. O. Rubbrechtstr. 113 - Roesbrugge

Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9

8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagmiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND JUNI

Kaartingen

- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 24 juni
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 28 juni
maandelijks kaarting voor de leden

MAAND JULI

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 9 juli
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 22 juli
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 26 juli
maandelijks kaarting voor de leden

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
Kermissmijting op vrijdag 4 juli

KBG ROESBRUGGE-HARINGE

Op woensdag 23 juli 1997 een halvedagreis naar VLISSINGEN EN HET ARSENAAL.

Vertrek om 11.45 u. te Haringe hoeve Camerlynck, Haandekot, Klooster, Molenwal. Om 12.00 u. te Roesbrugge (Marktplein).

Met de veerboot over de Westerschelde van Breskens naar Vlissingen. Mooi uitzicht op de havens en de monding van de Westerschelde in de Noordzee. In VLISSINGEN een bezoek aan het CENTRUM : HET ARSENAAL. Koffie (2 x) met gebak in het Maritiem restaurant. Daarna bezoek aan de vlootsbouw, het piratenschip, de panoramatoren, de aquaria, de oude kermis, het moderne lunapark.

Avondstop in Oostkerke - Damme voor een belegde boterham.

Prijs : 875 fr. per persoon, inbegrepen : bus, dienstgeld chauffeur, begeleiding, koffiestop met gebak, ingang Arsenaal, belegde boterham.

Ook niet-leden zijn van harte welkom.

Inschrijven bij de bestuursleden, zo mogelijk vóór 12 juli.

CHIRO-HARO - BARBECUE

Het is weer zomer, we gaan van 11 juli tot 21 juli 1997 op kamp naar "Schoothei" Dilsen-Stokkem Limburg. Voor we zover zijn moet onze bus nog betaald worden. Daarom geven we op zondag 6 juli in de Karel de Blauwerzaal om 18 uur een barbecue. Graag zouden we er onze kinderen, hun ouders, familie en natuurlijk oud chiro-leden ontmoeten. Beste dank.

WERKGROEP ST.-JAN-TER-BIEZEN

Onze volgende hobbybijeenkomsten zijn op woensdag 2 juli en woensdag 6 augustus van 14 u. in "De ster" bij Eudore en Maria. Iedereen is welkom.

PROVEN - WIELRENNEN

Op zondag 29 juni gaat de openingswedstrijd door voor aspiranten (12 t.e.m. 14 jaar) te Proven, op een verkeersvrije omloop van 1,5 km.

Start : 12-jarigen : 14 uur - 10 ronden
13-jarigen : 15 uur - 16 ronden
14-jarigen : 16 uur - 23 ronden

ROMMELMARKT TE LEISELE

Feestcomité Leisele organiseert op 6 juli 1997 een rommelmarkt vanaf 6 u. De standplaatsen zijn gratis. (info: 058/29 80 48).

GEVRAAGD

- **Gepensioneerde dame** voor in de keuken en de afwas, dit in het weekend.
tel. 057/30 08 01 na 18 u.

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**GOLF III 1900 diesel '93
FORD FIESTA 1300 benz. '94
OPEL VECTRA 1700 TD '96**

SCHOONHEIDSinstituut

Valerie VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens

KLEUR- EN STIJLADVIES

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Een mens doet soms een aankoop van een of ander gebruiksvoorwerp, waarvan hij dacht dat het nuttig zou zijn, maar dat het lelijk tegenvalt.

Onze Vlaamse regering heeft ook zo'n geval, namelijk de aankoop van de milieuboxen. Men wilde vanuit Brussel bewijzen dat men bekommerd was om de bescherming van het milieu en dus ook om het welzijn van de ingezetenen. Ieder gezin van heel het Vlaamse land zou een speciaal koffertje krijgen, gratis nog wel, om klein gevaarlijk afval : lege spuitbussen, uitgedroogde verfpotten en kapotte elektrische lampen, afzonderlijk aan de ophaaldiensten af te leveren.

Voorwaar een mooi toe te juichen initiatief waarvan goede resultaten te verwachten waren. Ongetwijfeld een pluim op de hoed van Theo Kelchtermans, CVP-minister van Leefmilieu, en psycholoog van opleiding. Maar spijtig genoeg, 't liep verkeerd af.

Het begon al bij de fabricage van de boxen. Het ging om een opdracht van 2 miljoen stuks voor een bedrag van vele honderden miljoenen franken. De ene firma wilde het wel, maar kon het niet aan, een ander kon het wel aan, maar wilde het niet. Het eindigde met een opdracht aan de firma Aralco, die 40 procent van de bestelling liet produceren door Plascobel, uit Overpelt.

Toen de boxen eindelijk klaar waren en afgeleverd werden, kon zelfs de minister, bij de voorstelling aan de pers, ze niet openmaken. Je kunt dan wel denken hoe het verliep bij mensen die geen psychologie hadden gestudeerd.

Naderhand bleek dat Plascobel een gift van 2 miljoen frank betaald heeft aan de studiedienst van de CVP. Maar dat zou niet alles zijn, er zou nog ergens gesjoemeld zijn met een factuur van 2,6 miljoen frank, die Plascobel zou betaald hebben aan een firma Hermes, die diensten had bewezen aan de CVP.

Een niet-appetijtelijke zaak voor Kelchtermans en nog veel minder voor voormalig CVP-partijsecretaris Leo Delcroix, die vijf jaar geleden opdracht zou gegeven hebben om in deze kwestie een valse factuur op te maken.

Men heeft naar facturen omtrent die affaire gezocht op het CVP-hoofdkwartier, maar een deel van de boekhouding uit die periode is verdwenen, en niemand weet precies waar naartoe. Weer zeer ongemakkelijk.

't Schijnt dat de kwestie nu acuut is geworden door een verklaring van de CVP-woordvoerder Willy Buijs. Premier Dehaene zegde in dit verband : "Als Buijs zijn mond opendoet hebben we miserie !"

"Zie je nu", zegt Gusta, "hoe men met de beste intenties aan iets begint en hoe falikant het afloopt".

Niet te geloven,
Pol

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente = 2,75 %
Getrouwheidspremie (*) = 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 06/05/97

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Er moest 'n nieuwe voordeure kommen aan 't gemeentehuis in Nieverskerke. 't Wos ol lange dat ze sleepte en da'je ze iedere keere bykans teegen je neuze kreeg, als je wilde binnengaan ... Ze hadden er ol dikkers van è klapt in de gemeenteraad, maar 't bleef verder gelyk ... Tot op 'n dag dat Stafte Overhaast, een van de parochiewerkers, ol zeere doen om te gaan werken, met zyn aangezichte er teegen è botst had ... Stafte wos bollaarde van de slag en zyn bril vloog in gruzelementen. Het gevolg wos, dat 'n é weeke niet koste gaan werken ... Nu moest er direkt 'n andere voordeure kommen ...

"Horkt 'n keer!" zei de burgemeester in de gemeenteraad... "We gaan de twee timmermans, Mielten Spanning en Fons Lange, elk apart laten kommen, om hulderen prys op te maken... Maar we gaan oek Berten Schaveels moeten vraagen ... Berten is wel geen timmerman, maar 'n aanveerd toech ol zulke kleene werken in entreprise ... En wie van de drie de leegsten is, gaan we het toewijzen, is dat goed?" Iedereen knikte ...

Den eersten die 's anderendaags kwam, wos Mielten Spanning... Mielten pakte zyn meter en nam de maate van de deure... 'n Haalde 'n kalpein en 'n tuitje van 'n crayon uit de binnenbeuze van zyn paanen gilet en cijferde entwot uit...

"Ik reken 8000 fr. voor hout en materiaal!" begoste Mielten... "verder 6000 fr. voor werken en nog 1000 fr. supplement voor onverwachte kosten, dat komt op 15.000 fr." ... De burgemeester zei dat 'n dat ging opschrijven...

De volgenden dag kwam Fons Lange, die ook eerst de maate van de deure nam ... Fons scharrelde achter 'n stik krijt in zyn broekbeuze en begoste è cijfering te maaken, op de zille van 't gemeentehuis, binst dat 'n in zyn eigen klapte ...

"Kijk, burgemeester !" zei Fons, ol hem rechten ... "Hier staat mien leegsten prys ... 7500 fr. voor hout en ander materiaal ... 6000 fr. voor 't werk en entwaar é 500 fr. voor kleenigheden, is tegaare 14.000 fr." De burgemeester beloofde van gauw entwot te laten weeten ...

In d'achternoeene kwam Berten Schaveels in 'n haaste toe met zyn auto ... Binst dat 'n de burgemeester d'hand schudde, keek hij 'scheef weg' naar die voordeure ...

"Is dat die deure ?" vroeg Berten, binst dat 'n sigarette opstak. De burgemeester knikte ...

"Dat gaat 'n affaitje zyn van 35.000 fr.!" zei Berten. "Wuk datte !" riep de burgemeester ... "hoe kom je gie daaraan ?! Fons Lange kan dat voor 14.000 fr. ... en bovendien ..."

"Horkt 'n keer burgemeester ! "onderbrak Berten ... "We gaan 'n keer serieus klappen ennée ... We hèn wieder vroeger nog zaaken é daan tegaare, ten tijde da' je nog boerde, binst de laatsten oorlooge ... Hèwè, we gaan wieder dat in dezelfde goeste doen ... "12.000 fr. voor mien ... 8000 fr voor joen en we laten Fons Lange die deure maaken voor 14.000 fr. en er ga nog duist frank over zyn, om wieder tegaare é pinte te gaan drinken ... !"

De weeke nadien wos er 'n nieuwe deure aan 't gemeentehuis ... !

KWAAK

Zomerprizen !!

19.900,-
CV 51.000

9.990,-
RL 1584

14.990,-
338 I

9.990,-
FV 1900

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 7-8 juli - augustus 1997
Algittekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

PANAMARENKO TE WATOU

WERELDVERMAARDE KUNSTENAAR IN WESTHOEKDORP TIJDENS DE POËZIEZOMER 1997
29 juni - 7 september elke dag van 14 tot 19 u.

Dat Panamarenko (1940) gedurende de zomer '97 naast de Biënnale van Venetië ook Watou een uitgebreide "visite" brengt is meer dan een merkwaardig feit. Panamarenko behoort immers tot de absolute wereldtop en zijn oeuvre bront zich aan subtiele spitsvondigheden en aan de eis met een minimum van PK's het grootste effect te bereiken. Hij is daarenboven een kunstenaar die drijft op onbegrensde intuïtie. Voor zijn werk in Watou worden conservators en museumdirecteurs verwacht uit Japan, Amerika, Italië, Duitsland. Fragmenten van het Watou-luik reizen de volgende jaren de wereld rond.

Wat kan je in Watou van Panamarenko (honkvast in Tokio, New York, Venetië) meer verwachten dan dat hij inspeelt op de relatie woord/beeld, een binding waarop het Belgische Westhoekdorp zich reeds jaren heeft gefixeerd. De creatie van een Panamarenkoboek lijkt een expliciet antwoord te zijn op die verwachtingen. Dat boek wordt zelfs het centrale gegeven van Watou '97.

Reeds jaren dacht Panamarenko aan een boek waarin zijn wereld wordt samengevat en dat een uitgesproken variatie brengt op

de klassieke Panamarenko. Wie een galerij binnenstapt, waarin de beeldende kunstenaar tentoonstelt, staat meestal tegenover een fascinerend object. In het "boek" wordt echter vooral de nadruk gelegd op het feit dat de kunstenaar het object als een ingenieuze piloot manipuleert. Op elke pagina gaat het om een subtiele relatie tussen het object (dat kan een vliegtuig, een ruimteschip, een vliegende auto, een duikboot zijn) en de piloot, die uiteindelijk meer belang hecht aan de vingeroefeningen op de vele radertjes dan aan de glijvlucht van een Concorde.

Onder de supervisie van Panamarenko werden twaalf bas-reliëfs gecreëerd en gebundeld. Die zijn het resultaat van een jaartje intensief werken, van eeuwenoude technieken en van hedendaagse, gesofisticeerde apparatuur. Daarnaast zijn er negen pagina's tekst uitgewerkt, waarmee de kunstenaar "eigenhandig" zijn visie op de kunst en de wereld probeert te omschrijven. Tijdens een leesritueel wordt dat boek in beurten van maximaal 10 bezoekers door een "poëziehostess" gepresenteerd. Zo krijgt Watou een wereldprimeur.

In de buurt van dat boek afficheert

Panamarenko wat hij als de essentie van zijn creativiteit ervaart : hij is geen wetenschapper die kunstvoorwerpen maakt, maar hij is steeds op zoek naar "die ultieme fractie poëzie".

Naast dat boek krijgt ook Knikkebeen - de kip in de vorm van een steltloper - onderdak in het Watouse "poëziehuis". En soms heb je de indruk dat die kip een surplace maakt. Die stilstand is gezichtsbedrog. Het is zoals met de zeppelin : je moet kijken tot die vliegt. Als je goed kijkt is Panamarenko gek-scherend op stap in Watou.

Immens bill-board van 17 m op 6 m

De Panamarenkokamers bevinden zich achter twee gevelvlakken die ongetwijfeld een kick geven aan de wandelaar op het Hugo Clausplein. Op een immens bill-board (17 m op 6 m) bereikt het ruimteschip "Cigare volant of Flying Tiger I" een perfect evenwicht boven de Belgische Westkust. Of is het bereikte effect ook weer pure illusie ? Hier gaat het - zoals zo vaak bij Panamarenko - om een niet-functioneel evenement : de kunstenaar doet de zoveelste poging om de zwaartekracht te neutraliseren en zijn jongensdroom, opgebouwd rondom de "homo velox", profiel te geven.

Het tweede gevelvlak etaleert het feit dat Panamarenko in Watou negen weken lang pertinent aanwezig is : zijn naam, zijn cactusstempel, zijn "Italian life" fungerend als een ironiserend droombeeld van la dolce vita en in spiegelschrift te lezen als "Nailati Efil"... die vormen samen een identiteitskaart; en die is uitgegroot tot een vlak van 4 m op 4 m. Zo ondergaat het dorpsbeeld door de aanbreng van die imponerende gevelbewerkingen een verrassende deformatie.

Op anderhalve kilometer van "Knikkebeen" plaatst Panamarenko "De gouden kip" (een lilliputterige knikkebeen). Dat werk staat in een doorkijkgat dat uitgaat op het Frans-Vlaamse landschap, waarin Marguerite Yourcenar haar "Archives du Nord" situeerde. Zo wordt gracieus de link met de "Poëziehal" gelegd. Daar ligt een grote, verweerde vloer van aarde. In het

midden van dat halve voetbalveld loop je tegen de "Hofkes" aan. Ruimtelijker kan het niet, al blijft Panamarenko met zijn voeten op de grond. Want hij valt even terug op zichzelf, op ervaringen van een halve eeuw geleden in de "botanische hof van Antwerpen". In die grote hal zijn de dichters solidair met Panamarenko en zorgen tevens voor een concours op hoog niveau.

Dit jaar zijn de schuifjes genegeerd: een beeld, een gedicht; een vers, een sculptuur. Nee, dat zou niet werken. Panamarenko's beelden zijn zo poëtisch dat je bij een al te directe binding woord/beeld met een overlast zit. Dan maar in de breedte werken en opteren voor locaties die precies zo ver uit elkaar liggen dat die toch nog naar elkaar verwijzen. Beelden en gedichten zijn dit jaar in groepen op de tast om elkaar collectief te vinden.

"Ik ben geen wetenschapper of iemand die kunstobjecten vervaardigt. Belangrijk is dat ik van tijd tot tijd poëzie bereik in wat ik maak." (Panamarenko)

Selectie dichters

"Er is geen andere remedie tegen poëzie dan poëzie". Denkend aan die uitspraak van Herman de Coninck heb ik de gedichten voor Watou '97 geselecteerd. Daarbij heb ik geen rekening gehouden met namen die nu chic staan, maar gedeeltelijk met mijn persoonlijke voorkeur en uiteraard met de vraag of die verzen een beetje Panamarenko dienen. En of de beeldende kunstenaar misschien in die dichters bondgenoten kan zien. Ik had nog een dozijn andere namen in de lade. Ik dacht vorige winter ook aan Suriname en de Nederlandse Antillen en aan nog een paar aanverwante plekken op de aardbol. Maar zodra je de grens oversteekt, moet je ook een paar vleugeltjes van je enkel snijden. Dit jaar komt Zuid-Afrika met twee eersteklassers aan bod: met Elisabeth Eybers die blijkbaar een "vlieënier" op de vingertoppen kan dragen en met Breyten Breytenbach die kijkend naar de sterrenhemel denkt aan papier dat is doorzeefd met kogels. Vlaanderen levert Claus die ervoor zorgt dat je de gekte van sterren ziet, Van Vliet die in concurrentie is met zijn vlieger en zijn vader, Van Bastelaere die trouw aan zijn poëtica de warme lucht ziet ontsnappen uit opstijgende ballons, Stefan Hertmans, die de grond letterlijk een dubbele bodem geeft, de debutant Theunynck die het niet ver ging zoeken en een hele bundel schreef met Panamarenko voor ogen. Aan Gruwez, De Coninck en De Neef waagde ik het te vragen een nieuw gedicht te schrijven. Ze aarzelden vooraleer ze antwoordden. Poëzie vraagt tijd. Soms te veel tijd. Herman de Coninck stierf toen zijn Panamarenkogedicht nog in het klad zat. Hij is in Watou met meer dan één vertrouwd gedicht. Nederland doet het even goed met Kopland, een volleerde wandelaar op dezelfde plek, met Barnard die als schipbreukeling de ruimte verkent, met Faverey, die van ruimtevrees zijn eigen logica maakte, met Schouten die licht ironiserend het contrast suggereert tussen de bin-

nenstad en de wereld buiten de dampkring, met Van Toorn die zijn kraai boven Siena als een klein ruimteschip laat manoeuvreren, met Zuiderent die op zijn tuinpad een wereldreis maakt. En Yourcenar, die een doorkijk krijgt op het land waar zich haar kindertijd situeerde, doet vanzelfsprekend aan grensverkeer.

Al die dichters zijn in de grote hal solidair met Panamarenko: ze geven hem onderdak en ze zijn toch zijn gasten. Daar hangen achtien vleugels van papier.

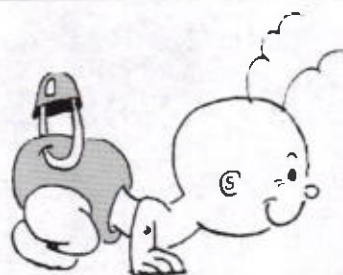
Woord en beeld zijn ook dit jaar in Watou op elkaar aangewezen. Dat heeft iets van een principe-akkoord. Maar dat stelt ons ook elk jaar voor een kwetsbaar gegeven. Slauerhoff schreef uit een vorm van extreme zelfverdediging: "Alleen in mijn gedichten kan ik wonen". De rigoureuze afbakening van dat woongebied probeert Watou reeds jaren te doorbreken. Hoe dat precies moet is niet duidelijk. Misschien is opteren voor het onmogelijke de hoofdbedoeling van de jaarlijkse opzet in Watou.

De beeldende kunstenaar en de dichters gooien het niet op een akkoordje.

Panamarenko en de poëten verlaten wel hun planeet en wagen een ruimtewandeling op zoek naar enkele hechtpunten. Voor de bezoekers wordt het glas van de verrekijker gepoetst. Maar de oplossingen liggen niet voor de hand. De Poëziezomers zijn niet gebaat met multiple choice. Aanstrepen, dat zou al te gek zijn. Alleen de associaties zetten je op weg naar de sterren. Die helpen je te vinden wat Kopland noemt "iets om voor goed naar te kijken".

Gwy Mandelinck

Op de Codadag (7 september, 14.30 u.) wordt er een poging gedaan om nog een grens te verleggen; dichters uit Vlaanderen, Nederland en Zuid-Afrika lezen uit hun werk terwijl het jazztrio Kris Defoort (de absolute Belgische top) zó de poëzie zal hebben ingestudeerd dat men tot een perfecte improvisatie kan komen. Reservatie voor "Poëzie en jazz" (350 BEF) op het nummer 738-31911302-04 van Wek/Roep Cultuur Poëziezomers Watou.

ONTHAALMOEDER

Truus Baekelandt - Van Engelandt
Roesbruggestraat 49
8691 Beveren aan de IJzer
Tel. 057/30 18 81

OPENDEURDAG

op zondag 14 september 1997 van 8 uur tot 16 uur

met voor de kinderen:
muziekpakket met opdrachten • waterbalonnengevecht
kleurwedstrijd • en zo veel meer ...

Gediplomeerd kinderverzorgster erkend door Kind en Gezin
wenst baby's, peuters en kleuters tot 6 jaar op te passen

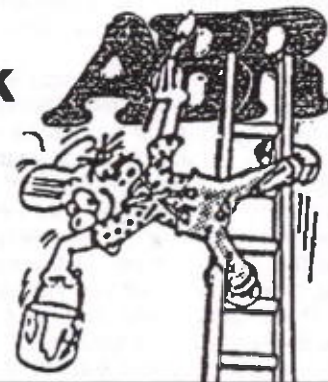
Aangepaste speelruimte en verzorgingskamer • grote tuin • flexibele uren • fiscaal aftrekbaar

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (16)

R.-A. BLONDEAU

De eerste zaadjes

In oktober 1875, kort na de opening van het academische jaar aan de Gentse Rijksuniversiteit, begon professor Felix Plateau zijn eerste les in de dijkunde (eerste kandidatuur wetenschappen) met ongeveer de volgende woorden :

"Mijne Heren, het is de gewoonte een cursus te beginnen met de aanduiding van een handboek dat door de studenten met vrucht kan geraadpleegd worden en waardoor het onderwijs van de leraar aangevuld wordt. Tot mijn spijt kan ik U een dergelijk handboek niet aanbevelen, gezien alle thans bestaande Franse leerboeken van dijkunde verouderd of door talrijke dwalingen ontsierd zijn..." (150)

De "schachten" die pas het middelbaar onderwijs hadden verlaten, er in het Frans grotendeels waren opgeleid, omdat dit een wereldtaal was, en de wetenschappelijke taal bij uitstek, konden hun oren niet geloven. Maar ze waren nog meer verwonderd als ze hoorden dat hun professor de lof zong van een Nederlandstalig werk, *Natuurlijke Historie van Nederland*, bestaande uit een tiental delen, waarin de dieren en de planten uit onze streken beschreven en afgebeeld stonden. Professor Felix Plateau, die nochtans niet bekend stond als Vlaamsgezinde, noch stamde uit een orangistische familie, was een gewetensvol geleerde die meende dat hij dit werk, waaruit hij zelf zoveel kennis had gehaald, aan zijn studenten moest aanbevelen. Voor enkele van die jongelui werd het plots duidelijk dat ook het Nederlands een cultuurtaal was.

Prof. Plateau heeft bovendien in zijn in 1880 gepubliceerd *Zoologie élémentaire de la Naturelle Historie van Nederland* warm aanbevolen.

Toen een van Plateaus studenten onder zijn leiding een kleine dijkundige verhandeling had geschreven, die door de *Académie royale de Belgique* werd uitgegeven in de *Bulletins* van dit geleerde genootschap, ontving die student daarvan een honderdtal overdrukjes. Plateau gaf hem de raad exemplaren daarvan toe te sturen aan buitenlandse geleerden, waarvan hij een lijst met adressen ter beschikking stelde. Daaronder ook enkele Nederlanders. Voor de overdrukjes die naar Nederland werden gezonden kreeg hij enkele wetenschappelijke brochures terug, natuurlijk in het Nederlands, waaruit bleek dat niet alleen in wereldtalen aan degelijke wetenschap werd gedaan.

De toenmalige directeur-generaal van het Lager Onderwijs, die afkomstig was uit de provincie Luxemburg, maar jarenlang in West-Vlaanderen had gewoond, en dus maar al te wel wist hoe het met de achteruitstelling van het Nederlands in de normaal-

scholen gesteld was, had de *Zoologie élémentaire* van Plateau gelezen en tot zijn eigen verbazing vernomen hoe degelijk de *Natuurlijke Historie van Nederland* wel was. Hij bestelde daarvan een aantal exemplaren - naar het schijnt de laatste waarover de uitgever nog beschikte - en stuurde naar elke normaalschool een exemplaar. Weldra werden ook andere Nederlandstalige wetenschappelijke werken in die scholen als leerboek gebruikt, o.m. de *Zakflora* (1880) van de Leidse hoogleraar Willem, F.R. Suringar (1832-1898), en elementaire leerboeken van dijkunde en van natuur- en scheikunde.

Plateau had dus naar het woord van J. Mac Leod, "een Nederlands zaadje laten vallen". (151)

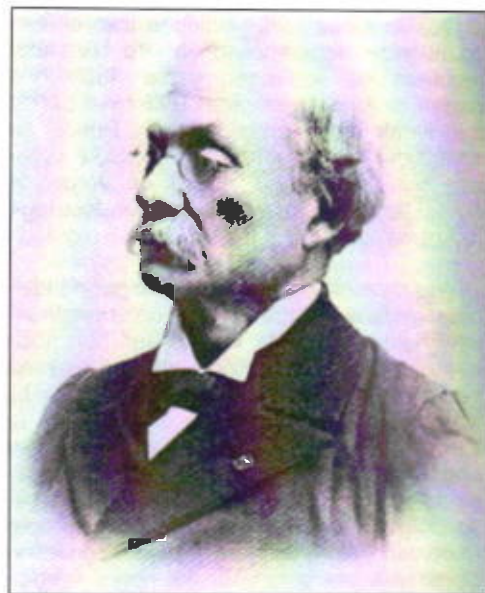
De derde taalwet - 1883

Het was in het Vlaamse land maar pover gesteld met het onderwijs in de moedertaal. Wel had de organieke wet van 1850 voorzien dat het Nederlands in het middelbaar onderwijs op gelijke voet moest worden gesteld met het Frans. Maar de toepassing liet veel te wensen. Zelfs het Nederlands werd in het Frans aangeleerd, en in de retorica werd de moedertaal niet meer onderwezen. In het officieel onderwijs werden in het Vlaamse land driemaal meer lesuren aan het Frans, dan aan het Nederlands besteed, terwijl alle andere vakken in het Frans werden onderwezen. In het vrij onderwijs was het nog erger. In de meeste colleges moest er zelfs op de speelkoer of tijdens de wandelingen met de leraars en onder elkaar Frans worden gesproken. Daaraan werd streng de hand gehouden, omdat de leerlingen moesten voorbereid worden om zich in een verfranschte maatschappij te integreren. Wie op het spreken van de moedertaal betrapt werd, kreeg straf of moest een boete betalen. (152)

Om daarin verandering te brengen werd door de volksvertegenwoordigers Edward Coremans (Katholiek) en De Vigne (Liberaal) een wetsvoorstel ingediend op het gebruik van het Nederlands in het officieel onderwijs, dat op 23 januari 1883 door de Kamer werd aanvaard. Het werd wet door de bekrachtiging van de koning op 15 juni.

Daarbij was bepaald :

- dat de leergangen van de *voorbereidende afdelingen* van het officiële middelbaar onderwijs, in het Vlaamse land, in het Nederlands zouden gegeven worden;
- dat in de middelbare afdelingen in het Nederlands moest onderwezen worden : naast natuurlijk het Nederlands zelf, ook het Engels en het Duits, en nog een of twee andere leergangen; ook moesten de vaktermen van wis- en natuurkunde, zowel

De Gentse historicus Frans de Potter (1834-1904) werd de eerste secretaris van de in 1886 gestichte Vlaamse Academie

in het Nederlands als in het Frans worden aangeleerd;

- dat er een Vlaamse Hogere Normaalschool zou ingericht worden, toegevoegd aan de Gentse Rijksuniversiteit die leraars voor het Hoger Middelbaar onderwijs zou vormen, die bekwaam zouden zijn om in het Nederlands te onderwijzen.

Deze maatregelen moesten vanaf 1886 worden toegepast.

Dat was een zeer lofwaaardige regeling, die getroffen werd voor het officiële onderwijs, die echter in haar toepassing maar traag uit de startblokken kwam en heel wat tegenwerking kende. Bovendien schiep artikel vijf van deze wet een mogelijkheid om sommige bepalingen te omzeilen. Dit artikel wilde namelijk dat volledig Nederlandstalige vakken, met toestemming van de regering, daarnaast ook volledig in het Frans mochten gegeven worden. In de praktijk kwam dit neer op een verdubbeling van deze lessen, met voornamelijk veel aandacht voor de Franstalige versie.

Wat het vrij onderwijs betreft, onmiddellijk na de goedkeuring en de bekrachtiging van de wet van 1883, trof de Brugse bisschop Faict - die nochtans overtuigd was dat het Frans synoniem was van beschaving en gemanierdheid - maatregelen om reeds vanaf het volgende schooljaar zijn colleges aan de nieuwe taalregeling voor het officiële

onderwijs aan te passen. De wet van 1883 moest in de bisschoppelijke middelbare scholen, dus te Diksmuide, Nieuwpoort, Avelgem en later Blankenberge, volledig worden toegepast. In de colleges zou vanaf 1883-1884 een tweetalige terminologie gebruikt worden in de lessen van wiskunde, wetenschappen, aardrijkskunde en geschiedenis. ⁽¹⁵³⁾

Ook in de jezuïetencolleges trad er een opvallende versoepeling in. Te Turnhout mochten de leerlingen vanaf 1883 drie dagen, te Antwerpen vanaf 1885 twee dagen per week Nederlands spreken tijdens de speeltijden. In de aartsbisschoppelijke colleges bleef het Frans echter de verplichte spreektaal, zelfs in het Sint-Norbertuscollege te Antwerpen. ⁽¹⁵⁴⁾

Wat de vorming van leraars hoger middelbaar onderwijs betreft, vanaf onze onafhankelijkheid tot in 1847 was er van hen noch een didactische opleiding noch een diploma vereist. Dat veranderde enigszins toen bij koninklijk besluit van 5 november 1847 te Gent de "Ecole Normale des Sciences" werd opgericht. Wanneer deze instelling heringericht en gevoegd werd bij de Gentse hogeschool, in 1852, werd er pedagogisch hoger onderwijs georganiseerd met de bedoeling de leraars bestemd voor het hoger middelbaar onderwijs, niet alleen wetenschappelijk voor te bereiden op hun taak, maar ook om hen te leren les geven ⁽¹⁵⁵⁾. Alles gebeurde echter in het Frans. Wel werden op 5 maart 1884 in de "Ecole Normale des Sciences" te Gent leergangen in de Nederlandse taal- en letterkunde op het programma gebracht, maar er is in de praktijk niet veel van terecht gekomen, want de Gentse hogeschool "die citadel van de Franse wetenschap in Vlaanderen" ⁽¹⁵⁶⁾ bleef ook in deze afdeling in haar fanatieke Fransdolheid en in strijd met de wet, volharden tot de "Ecole Normale des Sciences" bij koninklijk besluit van 30 september 1890 werd afgeschaft. ⁽¹⁵⁷⁾

Aangezien bovendien bij de wet van 1883 bepaald was dat de vaktermen van wis- en natuurkunde zowel in het Nederlands als in het Frans moesten aangeleerd worden, kwam de toepassing hier aanvankelijk in het gedrang door gebrek aan handboeken en kennis van de Nederlandse vakterminologie bij de leraars, die allemaal in het Frans waren opgeleid in de Hogere Normaalscholen van Gent en Luik. De onderwijsinspectie noch het centrale bestuur, die volledig verfranst waren, deden geen enkele inspanning om de wet te doen toepassen.

Wel was de toestand beter bij het Middelbaar Normaal Onderwijs van de tweede graad voor jongens (opleiding regenten) met inrichtingen te Brugge (die achteraf naar Gent overging) en te Lier. Daar verlieten voortaan elk jaar jonge leraars die bekwaam waren, om naast het Frans ook in het Nederlands alle vakken van het leerprogramma - dus ook natuurwetenschappen - te onderwijzen. Maar in de officiële normaalschool te Nijvel ging de opleiding uitsluitend in het Frans verder. Dat was eveneens het

geval in de middelbare-normaalscholen voor meisjes te Brussel en te Luik.

In november 1888 werd aan de faculteit van natuurwetenschappen van de Gentse universiteit een Nederlandstalige leergang van plantkunde ingericht met professor Julius Mac Leod als titularis. P. Fredericq noemde dit een "allereerste bedeesd begin van de vervaamsing dier louter Fransche faculteit". ⁽¹⁵⁸⁾ In aansluiting daarop vroegen de leerlingen van de "Ecole Normale des Sciences" die het met de daar aangekondigde vervaamsing van de wetenschappelijke vaktermen moeilijk hadden, dat professor Mac Leod ook bij hen zijn cursus van plantkunde - als vrije leergang - zou mogen geven, wat dan ook vanaf 1889 gebeurde.

De Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde

Op 20 mei 1832 schreef Jan-Frans Willems - toen nog in ballingschap te Eeklo - aan zijn Amsterdamse vrienden: "Er is intussen bij de Belgen meer liefhebberij voor de Nederlandse taal opgekomen dan er voor een paar jaren bestond." Hoewel de Fransdolle euforie van de omwentelingsdagen nog niet voorbij was, werd toch hier en daar een pro-Vlaams initiatief genomen. Men had er de reeds vermelde publicatie van Philip Blommaert, *Aenmerkingen over de verwaarloozing der Nederduitse tael*, die in 1832 verscheen en het jaar daarop werd de eerste dichtbundel gepubliceerd. Nog een jaar later schreef Jan-Baptist David in de tweede uitgave van zijn *Nederduytsche Spraakkunst*, dat er een letterkundig genootschap door het staatsbestuur diende opgericht "ter beschaving en voltooying onzer schoone moedertaal". Dat bleek weldra dringend nodig omdat sommigen een wig wensden te drijven tussen de taal van Noord en Zuid. David wenste eigenlijk net als in het Noorden een gereguleerde schrijftaal. In Nederland was die gebaseerd op de spelling van professor M. Siegenbeek (1774-1854) - die in opdracht van de regering van de Bataafse Republiek zijn *Verhandeling over de Nederduitse spelling ter bevordering van eenparigheid in dezelve*, in 1804 had gepubliceerd - aangevuld met P. Weiland's spraakkunst (1805).

Jan-Baptist David, die als eerste de oprichting van een officieel taal instituut had gesuggereerd, ging in de hoedanigheid van hoogleraar in de Nederlandse letterkunde aan de universiteit van Leuven, "na lange draling" in november 1835 minister van Binnenlandse Zaken de Theux opzoeken om zijn medewerking te vragen voor een dergelijke instelling. Door de Theux werd J.F. Willems erbij betrokken, die gewaagde van een academie.

Het jaar daarop, op 4 november 1836 werd door Willems en David, te Brussel een *Maetschappij ter bevordering der Nederduytsche Tael en Letterkunde* opgericht, voornamelijk met de bedoeling de spellingskwestie (de strijd tussen het Nederlands en het Vlaams) te regelen.

Omdat in Vlaamsgezinde kringen wel

meer sprake was van de oprichting van een Vlaamse academie, was deze kwestie zelfs ter sprake gekomen in de vergadering van de *Académie royale* van 11 januari 1839. En de vaste secretaris van deze academie, Adolphe Quetelet, zou voorstander geweest zijn van een *section flamande*, maar er was te veel anti-Vlaamse tegenstand in deze geleerde vergadering. ⁽¹⁵⁹⁾

Er is ook sprake geweest dat minister Rogier in 1841 - hij was toen minister van Openbare Werken - een ontwerp voor een Vlaamse academie zou opgesteld hebben, omdat men achteraf een dergelijk project onder zijn nagelaten papieren gevonden heeft. Het gaat om een dubieuze historie ⁽¹⁶⁰⁾, waarvan er alleszins niets concreet is terecht gekomen.

Op 26 augustus 1849 werd te Gent het eerste *Nederlandsch Letterkundig Congres* door Snellaert geopend, met een honderdtal deelnemers waarvan enkele taalkundigen van betekenis uit het Noorden, waaronder Amorie van der Hoeven, secretaris van het *Nederlandsch Instituut* te Amsterdam en hoogleraar aldaar. Dit was de eerste serieuze toenadering tussen Noord en Zuid sedert de omwenteling. Toen werd voor het eerst een voorstel geopperd voor de oprichting van een academie-vervangend *Nederlandsch Instituut* met zetel zowel te Amsterdam als te Gent.

De *Grievenscommissie* die in 1856 tot stand kwam, vroeg in haar eindverslag van 14 oktober 1857 o.m. de splitsing van de *Académie royale* in een Franse en een Vlaamse afdeling, maar zonder gevolg. Tien jaar later, in 1866 kwam vanuit Leuven weer eens de suggestie om een soort Noord-Zuid academie op te richten om aan de taal- en spellingskwesties een oplossing te kunnen geven. Pas in 1884 werd deze idee gesteund door minister August Beernaert en er werden zelfs onderhandelingen met de Nederlandse regering aangeknoopt. Niet alleen kwam daartegen heftig verzet vanwege de West-Vlaamse taalparticularisten, maar ook Nederland wenste er niet op in te gaan, blijkbaar uit financiële overwegingen.

Toen ging men eindelijk aan de slag om een eigen Vlaamse academie op te richten. Die werd op 8 juli 1886 officieel gesticht, met zetel te Gent, en bestaande uit 25 leden.

Onder de door deze instelling uitgegeven publicaties komen er ook enkele voor die betrekking hadden op natuurwetenschappen, inzonderheid van de hand van A.J.J. van de Velde (1871-1956).

Volgende keer :
Julius Mac Leod
Vlaamse congressen en leergangen

Noten :

⁽¹⁵⁰⁾ J. Mac Leod, *Verslag van werkzaamheden Natuur- en Geneeskundige Wetenschappen*, in: Koninklijke Vlaamse Academie - Gedenkboek van de feestviering van haar vijf-en-twintigjarig bestaan. 1886-1911. Gent, 1911, p. 183.

⁽¹⁵¹⁾ *Idem*, p. 184-185.

⁽¹⁵²⁾ L. Vos-Gevers, *In het spoor van de vernederlandsing. Het Nederlands als vak- en voertaal in het katholiek middelbaar onderwijs van het aartsbisdom Mechelen en het bisdom*

Brugge - 1864 - 1893, in : De groote Stooringe, Roeselare, 1975, p. 188-189.

(153) Idem., p. 222.

(154) Idem., p. 206.

(155) L. Soete, *De rol van de Gentse universiteit in de afschaffing van de "Ecole Normale des Sciences" (1870-1890)*, Archief R.U.G., Gent, p. 5.

(156) P. Fredericq, *Schets eener geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, I, blz. 78.

(157) C. De Bruyne, *De Natuurwetenschappen*, in : Vlaamsch België sedert 1830, dt. 5, Gent, 1911, p. 306.

(158) H. Bossaert, *Julius Mac Leod en de vervaamsing*, Archief R.U.G., Gent, 1977, p. 35.

(159) *De Weg naar eigen Academiën, 1772-1938*, Brussel, 1983, p. 73.

(160) L. Willems, *Minister Rogier en zijn ontwerp van eene Vlaamsche Academie*, in : Jaarboek der Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde, 1899, p. 91-131.

BIBLIOTHEKEN TE BEVEREN EN STAVELE

Er is goed nieuws voor de inwoners van BEVEREN en STAVELE. De boekenwormen onder hen die de, naar het zich laten aanzien regenachtige, vakantietijd op een aangename manier wensen door te brengen, kunnen vanaf nu terecht in de bibliotheken van Beveren en Stavele.

In beide bibliotheken is er een grote keuze aanwezig van kinder- en jeugdboeken, romans en informatieve boeken voor jong en oud. Ook stripverhalen zijn er te vinden.

Waar ?

- BEVEREN : Sint-Brigidaplein (oud-gemeentehuis)

- STAVELE : IJzerstraat 6 (gemeenteschool)

Wanneer ?

- BEVEREN : elke zaterdag van 16.30 tot 18.00 uur

- STAVELE : elke donderdag van 16.30 tot 18.00 uur

Een lidkaart kost 100 fr. voor volwassenen, voor kinderen is het lidmaatschap gratis. Maar deze lidkaart kan men niet alleen in beide gemeenten, maar ook in de hoofdbibliotheek te Alveringem terecht.

**kwaliteitskolen
brandhout
schoorsteen-
onderhoud**

VANACKER

Poperingseweg 557
8908 VLAMERTINGE
tel. 057/20 08 03

**Koop nu uw ZOMERKOLEN
aan een zeer voordelige prijs
met vanaf mei tot september
GRATIS TOMBOLA**

Haast U ! Haast U ! Waarheen ? naar WONINGDECORATIE SCHOONAERT

POPDEKOR N.V.
Bruggestraat 3-5, 8970 Poperinge

Behangpapier vanaf 25 Bef/rol (ook à 50 Bef, 100 Bef, 150 Bef)

*Kwaliteitsgordijnen en witte gordijnen vanaf 99 Bef/m
Bonne-femmes en retrogordijntjes, tafelnappen, donsovertrekken,
bedspreien, sierkussens, napperons,
Levisverven en alle toebehoren.*

**Haast U want op = op ! Wacht niet tot het te laat is !
Ook open gedurende gans het verlof.**

*Open van maandag tot en met zaterdag
van 09.30 u. tot 11.30 u. en van 14.00 u. tot 18.30 u.*

**Kris
Wyffels**

T I M M E R B E D R I J F

Hondshoofstr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
Tel. (057) 30 18 64

Prive
Rid O.R. Boerechtr. 60
8972 Roeselare
Tel. (057) 30 14 32

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :

- eigen fabricatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's, ...

**GRATIS EN VRIJBLIJVEND
PRIJSOFFERTE**

GROTE STOCKVERKOOP VAN SCHOENEN VOOR DAMES EN HEREN AAN FANTASTISCHE PRIJZEN !!! BEKENDE MERKEN !!!

OPENINGSUREN :

elke dag van 9.00 tot 12.00 u. en van 14.00 tot 19.00 u. ■ op zondag van 10.00 tot 12.00 u. ■ maandag gesloten

Poperingseweg 415, 8908 Vlamertinge - Tel. 057/20 15 66

NIEUW**Zomeraanbieding****KASBON MET PROGRESSIEVE RENTE**

DE INTREST VAN DE "STEP UP" ?
Elk jaar een verdieping hoger.

*** 100.000 BEF geeft een opbrengst op :**

1e jaar	BEF	3.500
2e jaar	BEF	3.500
3e jaar	BEF	4.000
4e jaar	BEF	4.500
5e jaar	BEF	8.000

* voorwaarden op 01/07/1997 vanaf 5.000 BEF

WIE ONS KENT, WINT

PRINZIE bvba

VERZEKERINGS- & ZAKENKANTOOR

Provenplein 39a B-8972 Proven
 Tel. 057/300 901 CDV n°11.232

21^e FOLKLORISTISCHE HOEVEDAG
ROESBRUGGE
ZONDAG 17 OOGST 1997 - vanaf 14 uur
baan Roesbrugge - Krombeke
 Loods loonbedrijf Kris Veramme-George,
 weide van Frans Alexander en Marc Wyckaert

VLASBEWERKING :

botten, cilinderen, zwingelen met
 houten zwingelmolen

HOMMELPLUK

plukken met de hand
 verbranden van hommelduvel
 "hommelpap"

DORSEN :

dorsen met viegel en winden
 dorsen met duvel en dorsmachine
 dorsen met paard in tredmolen
 dorsen met Bulldog en grote machine

Ander activiteiten :

bomen zagen
 klompen kappen
 afromen en karnen
 spelwerken
 plak & stak
 desselen en sculpteren
 brood en ovenkoeken bakken
 graan malen
 vervaardigen van smokkeltabak
 "Fleur de l'Yser"
 ijerbeslag leggen op houten wiel
 tabak naaien
 wassen aan de put
 briketten maken
 steenbakkerij
 café anno 1900
 "Sanders"-maaldierij

OOGSTEN :

pikke botten
 pikken met pik en pikhaak
 garven binden en schoven zetten
 afrijden van de oogst met pikbinder,
 getrokken door twee paarden

TENTOONSTELLING :

hoeven en orthopedische hoefijzers
 Miniatuur dorsmachine "Verhaeghe"
 Reus "Karel de Blauwer"

GEPROGRAMMEERDE ACTIVITEITEN :

13.30 u. : veeprijskamp
 voor rood stamboekvee
 15.30 en 18 u. : paard beslaan
 15 en 18.30 u. : schaap scheren
 17.30 u. : koeien melken met de hand

Gratis rondritten voor kinderen
 met traktor en aanhangwagen

Voor de inwendige mens :

gezonde Vlaamse boerenkost
 - vers gebakken pannenkoeken
 op de buizestof
 - boerenbrood met gebraden worst
 - Vlaamse suikerwafels

Inkom : 120 fr.
 kinderen : gratis
 Parking : gratis

12de Internationaal Stripfestival Koksijde

19 juli - 17 augustus 1997

v.l.n.r. Robert Inghelram, bakkerij Du Littoral, Patrick Mortier, organisator, Merho, tekenaar en scenarist van Kiekeboe.

Koksijde, de ideale familiebadplaats aan onze Westkust, heeft inmiddels een internationale reputatie verworven in de stripwereld.

Het begon eigenlijk allemaal in 1986 met de toen pas tweeëntwintigjarige Patrick Mortier, die momenteel nog steeds de bezielende en gedreven organisator is van het Koksijdse Stripfestival. Twaalf jaar geleden werkte Patrick op de gemeentelijke dienst voor toerisme en vond in de Gouden Gids van Belgacom een handjevol striptekenaars die hem bijsprongen, materiaal ter beschikking stelden en voor bijna 5.000 enthousiaste stripfananten tekeningskensen maakten en signeerden. Daarmee was de kogel door de kerk.

Jaar na jaar groeide het Koksijdse Stripfestival uit de talrijke locaties die stuk na stuk te klein werden.

Dit jaar staan grote tenten op het Kerkplein van de O.L.Vrouw ter Duinenkerk en zullen tienduizenden bezoekers van 19 juli tot 17 augustus 1997 kennis maken met 3.500 m² ruimte. Met daarin plezier voor jong en oud, met expo's met wonderlijke decors, veel animatie, films, tienduizenden geschenken, wedstrijden, kinderopvang, super grote boekenstand en tal van verrassingen.

N.a.v. van *twintig jaar Kiekeboe* worden er diverse attracties rond deze stripfiguren georganiseerd. Er komt een télécard "20 jaar Kiekeboe" op de markt. Verder verschijnen luxeposters, luxealbums, C.D.'s, postzegel van 17 fr. (Jommeke) en dit wordt allemaal geënt op één grote wedstrijd waarbij een

kinderkamer, talrijke fietsen, C.D.'s, albums en toegangskaarten voor de Meli en Sunparks te winnen zijn.

Dinsdagavond 24 juni te 19 u. had de avant-première plaats in de bakkerij *Du Littoral* van Robert en Miet Inghelram, Zeelaan 235 te Koksijde.

Merho, tekenaar en scenarist van Kiekeboe wachtte de moeilijke beproeving om de Kiekeboefiguren met chocolade op taarten aan te brengen.

Laat Merho nu gekend zijn als een uitstekend gastronom, ook als chocoladesmosser stond hij zijn mannetje en slaagde in de moeilijke opdracht zijn figuurtjes feilloos met het chocoladezakje te tekenen.

Ook Robert Inghelram, de gevierde ambachtelijke bakker-pâtissier van het

gerenommeerde huis *Du Littoral* en de ijs-specialist Mestdag van het boothotel *La Péniche* uit Oostduinkerke hadden oog voor Merho's figuren die zij ofwel in brooddeeg, marsepein, ijs- en klassieke taarten hadden geïncarneerd.

Deze levensechte, zoete striphelden zorgden voor grote bewondering bij persmensen en genodigden.

Toen hotel-restaurant *Chalet Weekend* de Champagne *Nicolas Feuillatte* liet aanrukken op de gezondheid van de twintigjarige Kiekeboe en Merho kon de avond niet meer stuk en zat het 12de Internationaal Stripfestival Koksijde meteen in de lift.

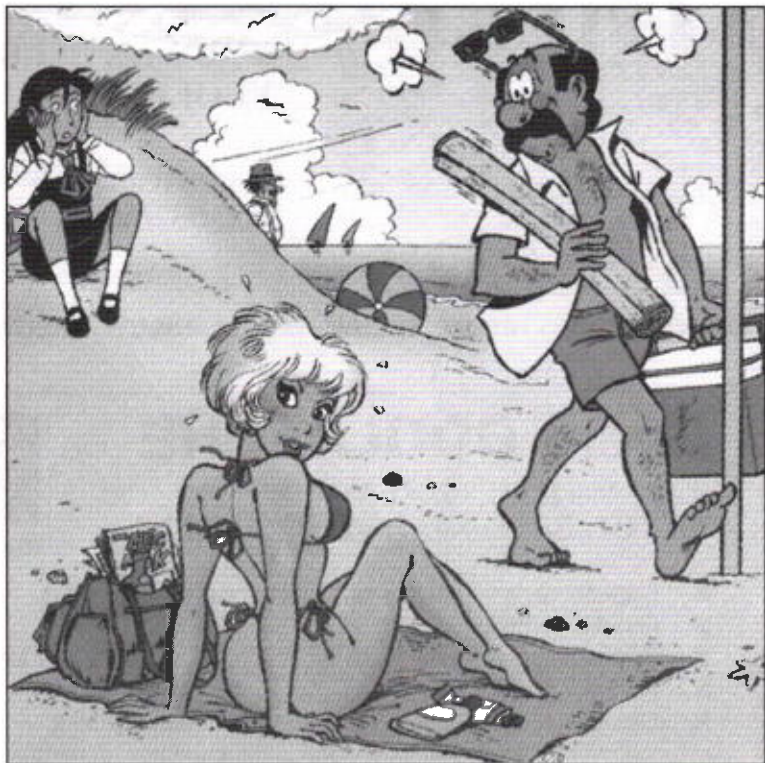
Op dinsdag 12 augustus te 16u30 zullen de twintig finalisten "Miss Beauty Belgian" zich in de grote festivaltent murmen voor de stripproef waarmee zij talrijke punten kunnen scoren voor de finale. Maar niet alleen is al dit vrouwelijk-schoon het bekijken waard. Elke dag van 14 tot 18 u wordt tijdens het Stripfestival D.B. te Koksijde de ene of andere attractie georganiseerd en ook dit is lekker meegenomen.

Als het weer nu nog wat mee zit is een dagje Koksijde warm aan te bevelen. Pak moeder en de kids onder de arm en ga strippen met het ganse gezin. Doen. Prettige vakantie!

Toegang:

- tot 6 j. gratis
- tot 12 j. 70 fr
- andere personen 100 fr
- gezinskaart 299 fr (max 5 pers.)

Elie E. Balduck

CURSUS EHBO BIJ HET RODE KRUIS

Het doet goed als je weet hoe het moet !

Leer nu reeds eerste hulp bij het Rode Kruis zodat je straks weet hoe het moet. Hoe snel gebeurt het niet ? Een geschaafde knie vol vuil, een snee in de hand. Een verstuite enkel of pilletjes die net snoep leken ... Dan doet het goed als je écht weet hoe het moet.

Eerste hulp leer je door zelf te oefenen. Onze geschoolde en ervaren lesgevers kennen de knepen van het vak. Ze verklaren en demonstreren, maar ze laten je vooral zelf oefenen tot het echt in je vingers zit.

Onze eerstehulp cursus van het Rode Kruis geeft antwoord op al je vragen.

Onze cursus Helper is de meest complete eerstehulp cursus voor dagelijks gebruik. Je leert omgaan met verwondingen en bloedingen, verstuikingen en breuken, verbranding, elektrocutie en verstikking. Je leert dringend hulp oproepen en bijstand verlenen bij verkeersongevallen. Je leert er zelfs levens redden met mond-op-mondbeademing en hartmassage. Kortom, we leren je gewoon alle geheimen van eerste hulp.

Kom nu naar de eerste les van het Rode Kruis, zodat je straks echt weet hoe het moet. De eerste les gaat door op vrijdag 12 september 1997 van 19.30 u. tot 21.30 u. in de Rode Kruislokalen, Gasthuisstraat 3a te Poperinge. (ingang "De Beiaard").

Info en inschrijvingen :

Mieke Vandeputte Tel. 057/21 76 19

Marc Devos Tel. 057/33 58 67

Liefst vooraf inschrijven.

De cursus bestaat uit 16 lessen en is gratis.

Voor het Rode Kruis

Luc Devos Tel. 057/33 70 01

MICHEL CAPOEN

Waaiburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU

Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✗ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	✗ Lamppetroleum
✗ Gasolie diesel	✗ Mazouttanks
✗ Smeermiddelen	✗ Veevoerders
✗ Kolen	
✗ Gas	

2^e ABS BARBECUE

23 augustus 1997 19.30u.

nadien

BAL met 'Polysound Disco'

op de hoeve van

Luc en Gerda Butaye

Krombekestraat 80, Stavele

volwassenen : 400 fr. (1 consumptie inbegrepen)

kinderen : 200 fr. (1 consumptie inbegrepen)

Org.: ABS en VABS Groot-Alveringem

Kaarten te verkrijgen tot 18 augustus
bij de bestuursleden of bij :

Gerda Butaye - 057/300.323

Claudine Debandt - 058/311.607

Ann Dewaele - 058/299.477

Kris Mahieu - 058/288.135

Marnik Vandenbroucke - 058/288.436

Denis Vandromme - 057/300.575

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47

Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER
Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren,
plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaiburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

SCHRIJVERS VAN NABIJ (22)

door Jack VERSTAPPEN

DIRK VANSINA Groot Vlaming en kunstenaar

Toen hij in 1964 zeventig werd, zou Dirk Vansina in het kasteel van Sint-Maria Oudenhove gehuldigd worden door de vereniging "Kunstenaars voor de Jeugd". Mij werd opgedragen - in mijn functie van bestuurslid - het huldewoord uit te spreken.

Toen ging ik nader kennis maken met de Meester. Ik bezocht hem ten zijnen in Gooreind-Wuustwezel, waar hij jarenlang leefde in zijn buitenverblijf "Huize Wiezeloo".

In Dirk Vansina leerde ik een voornaam en hoogstaand kunstenaar kennen, door drongen van een diep christelijke levensbeschouwing en van een streven naar groot-menselijkheid. Zijn werk en persoonlijkheid had - zowel in de wereld van de plastische kunsten als in deze van de literatuur - een belangrijke plaats ingenomen.

Meegevoerd door de zachte maar beklijvende stem van de kunstenaar werd het mij duidelijk dat hij dichter was in eerste plaats, en dat hij nadrukkelijk steunde op twee begrippen, namelijk dat hij zich gebonden voelde aan zijn religieuze overtuiging en aan de traditie van het eigen Vlaamse bewustzijn.

Deze twee polen kwamen mij tijdens het lange gesprek dat wij voerden telkens weer aan bod. Fragmentarisch las de schrijver voor uit zijn beschouwende liefdeslyriek en haakte hij zinnen los uit zijn bundels "Het Liederboek van Elckerlic" of "Louteringsvuur". Dan werd de leefkamer plots een heiligdom van stilte, van schoonheid en innerlijke ontroering. Alleen de schepper van dergelijke wijsgerige zinnen kwam het toe ze te vertolken, anderen vermochten er de diepe stralende zin niet van te vatten. De geestdriftige ondertoon van zijn gedichten werd een wereld op zichzelf.

Vansina vertelde dat hij er naar streefde om de geestelijke inhoud van zijn werk naar de mens over te brengen, om aldus de fundamentele boodschap van zijn dichterschap blijvend te zien opgenomen in gelijkgestemde zielen.

Kijk, de wegen van het lot zijn toch ondoorgrondelijk.

Net als Constant Eeckels, Emiel Flerackers, Frits Franken, Frans de Backer, Daan Boens, Ward Hermans, Johan de Maegt, Filip de Pillecijn ontdekte Vansina zijn dichterlijke gaven pas voor goed in de loopgrachten van de IJzer. Vier uitzichtloze jaren waar alleen dood en vernieling opgeld maakten hadden de geest van een jonge, Vlaamse generatie niet kunnen knechten. In een decor van modderkuilen, slijkgrachten en weidse watervlakten snakten zij naar cultuur. Op onooglijke flarden papier werden hun poëtische verzuchtingen neergekrabbed, waarvan sommigen tijdens de gruwel-

jaren werden gepubliceerd, andere na het beëindigen van de strijd.

Einde 1916, begin 1917 had Dirk Vansina zelf het stoute initiatief genomen tot het oprichten van een literair tijdschrift "Nieuw Vlaanderen", dat echter na heel wat verwikkelingen niet zou kunnen verschijnen wegens het groot offensief in 1918, ofschoon de eerste drukproeven reeds gelezen en verbeterd waren. In dit opzet had de dichter daadwerkelijk steun gekregen van Filip de Pillecijn en Oscar Dambre, terwijl Jozef Muls, die toendertijd in Parijs vertoefde, de redactie op zich had genomen.

Dirk Vansina, een man van vele culturen, was na de oorlog meer bedrijvig als kunstenaar dan als auteur. Toen ontstond door zijn toedoen in de jaren twintig de bekende "Pelgrimsbeweging". Over het ontstaan ervan vertelde hij: "In deze tijd kwam ik in contact met architect Flor van Reeth en met Ernest van der Hallert te Lier. Na lange gesprekken en onderhandelingen kwam, mede onder impuls van Felix Timmermans, die er trouwens de naam voor vond, de "Pelgrim" tot stand. Van 1929 tot 1932 verscheen tevens een tijdschrift waarvan mij de redactie werd toevertrouwd. Het doel van de vereniging werd duidelijk omschreven: "De Pelgrims wilden door en in hun kunst hun katholieke overtuiging zuiver en expressief belijden: hun verzet gold het opdringen als godsdienstige kunst van werken, die als zodanig aan de essentiële vereisten niet voldeden."

Toen het tijdschrift had opgehouden te bestaan, verscheen in 1935 "Volk", dat door Vansina zou geredigeerd worden, maar waarvan het initiatief in feite uitging van Ernest van der Hallen. Wat "De Pelgrim" beoogde op het domein van de beeldende kunsten, zou "Volk" worden op het gebied van de letteren. De redactie bestond uit Filip de Pillecijn, Anton van de Velde, Karel Vertommen, Victor Leemans en later Felix Timmermans en Wies Moens. De doelstelling was scherp geformuleerd: een gunstig klimaat scheppen om de bloei van de katholieke geïnspireerde kunst en literatuur in eigen land te bevorderen, een streven meteen naar een volksgebonden kunst. Dit blad werd zowat het verzamelpunt van de volks-georiënteerde dichters, die in de jaren 1935-1940 op de voorgrond traden als Jef de Belder, Bert Pelemans, Ferdinand Vernoc-ke, Albert Westerlinck.

In het "Gedenkbok Ernest van der Hallen" (1958) getuigde Vansina en ik citeer: "Ernest had de leiding van "Volk" - de benaming komt van Toon van de Velde - en hij drukte dan ook zijn persoonlijke stempel zowel op het uitzicht als op de geest van deze publicatie."

De Duitse bezetter, die vanaf 1940 het culturele leven in ons land controleerde, vond

het blad "zu katholisch", zodat "Volk" de eer genoot als eerste te worden verboden.

Deze vluchtige herinneringen werden door de Meester op weemoedige toon verteld alsof zijn geest plots in een ontroerend verleden was afgedaald. Trouwens, de hele zachtzinnige mens, de cultuurfilosoof, de intellectueel met bijzondere belezenheid vinden wij terug in zijn omvangrijk scheppend en kritisch werk, zijn gedichten en toneelspeken, die in feite meer tot het leesrepertorium behoren, als bijvoorbeeld "De Messias" en de groots opgezette Bijbelse "Sage van Kai-Rai". Alles wat hij schreef is belangrijk, maar op dit ogenblik, voor de jongere generaties althans, misschien door vorm en taal, ietwat verouderd. Dat sluit echter niet uit dat zijn volledige oeuvre de Vlaamse herleving deed aansluiten bij de geestelijke heropstanding in West-Europa. Het bleef een hele poos stil in het vertrek en ik hoorde de klok uren tellen. Toen prevelde Vansina, net alsof hij gewacht had tot het allerlaatste moment, de naam van zijn grote vriend en geestesgenoot Cyriel Verschaeve, wiens werk hij in verschillende delen had bezorgd om achteraf zijn "Verschaeve getuigt" te schrijven, de belangrijkste biografie die er over deze omstreden dichter bestaat.

Het eenmalig gesprek dat ik voerde met Dirk Vansina is mij altijd bijgebleven, ik leerde toen hoe een mens hoeft te zijn, eenvoudig, groot in gedachten en houding, stavast in zijn voornaamste levensinzichten.

Drie jaar later, in 1967, overleed de kunstenaar.

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Op 25 oktober 1997
vieren we

10 jaar
Gasthof
't Rozenhof

We nodigen U uit voor een
gastronomisch diner
met optreden van
Dana Winner.

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven
tel. 057/30 03 35

SOLDEN

-10%

HET BETERE VOOR UW INTERIEUR TEGEN DE BESTE PRIJZEN

- **VERVEN LEVIS-MATHYS-SIGMA-HISTOR**

aan prijzen buiten concurrentie

- **ONDERHOUDSPRODUKTEN**

riem, vliegen- en mierenbussen, boenwas, trekkers, keeders, vegers, dweilen, sponzen, zeemvellen, enz...

-20%

- **BEHANG**

Uit voorraad aan nettoprijzen om U tegen te zeggen vanaf 69 fr. de rol

- **OVERGORDIJNEN**

excl. Engelse stoffen, wereldmerken : ADO, ARISTO, GARDISETTE, UNLAND, VRIESCO, WEYERS, enz... vanaf 295 fr./m.

- **KARPETTEN** wol

- **KARPETTEN** klassiek synth.

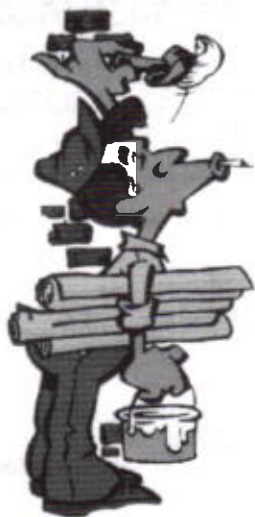
- **VLOERBEKLEDING** vanaf 199 fr./m²

- **GORDIJNEN**

wereldmerken : ADO, GARDISETTE, UNLAND, ARISTO, enz...

-50%

GRATIS PRIJSBESTEK METEN EN PLAATSEN VAN UW GORDIJNEN

MASSABEHANG

Bergenstraat 42
8691 BEVEREN (Kalsijde)
Alveringem - Roesbrugge
Tel. 057/30.10.20

Openingsuren : van 9 tot 12 u. en van 13 tot 18.30 u.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

KLEINE FISKALE KRONIEK

Vermindering van de onroerende voorheffing

Op de onroerende voorheffing (de zgn. grondbelasting) zijn er meerdere *verminderingen* voorzien, die echter niet automatisch toegekend worden, maar door de eigenaar van het belaste onroerend goed moeten aangevraagd worden. Omdat die aanvraag meestal niet werd gedaan, zijn er heel wat eigenaars van een zgn. "bescheiden woning" die reeds jaren lang te veel onroerende voorheffing betalen.

Een vermindering van 25 % wordt toegestaan op de onroerende voorheffing van het *woonhuis* dat u als *eigenaar* met uw *gezin* bewoont, als het kadastraal inkomen van al uw in België gelegen onroerende goederen samen niet meer dan 30.000 fr. bedraagt.

Iedereen kan op zijn aanslagbiljet (rechter deel) zien of er onder de woorden "Bescheiden woning" een vermindering is vermeld.

Zo dit niet het geval is, dient men hiertoe een bezwaarschrift te richten tot de Directeur der belastingen, G. Vincke-Dujardinstraat 4, 8000 Brugge. Dit moet gebeuren vóór 30 april 1998.

Tevens kan men bij toepassing van art. 376 van het WIB/92 ontlasting vragen van dezelfde vermindering voor de jaren 1995 en 1996.

Eens de vermindering toegekend, blijft ze gelden voor de volgende jaren.

De volgende keer spreken we over mogelijke verminderingen bij nieuwbouw en inzakke gezinslasten.

Serge BLONDEAU

Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

EERSTE JAARBOEK JORIS VAN SEVEREN

Het *Studie en Coördinatie Centrum Joris van Severen*, opgericht op 19 juli 1996, (Secretariaat : Paddevijverstraat 2, 8900 Ieper - tel. 057/20 41 94) heeft zijn eerste jaarboek gepubliceerd. Het is gewijd aan de persoon, de gedachten, de invloed en het werk van Joris Van Severen.

Hoewel hij op 20 mei 1940 te Abbeville door dronken Franse militairen werd vermoord is zijn persoonlijkheid en zijn zijn ideeën tijdloos gebleken. In de jaren dertig bracht hij een totale vernieuwing en een geestelijke methodiek in de Vlaamse Beweging.

Nog in 1994, bij de honderdjarige verjaaring van zijn geboorte, werd aan hem een tentoonstelling gewijd in de Leuvense universiteitsbibliotheek en verschenen er over zijn levensloop en ideeën een viertal boekwerken. Wel een bewijs dat Joris Van Severen een figuur is die ook nu nog boeit en fascineert.

Naar aanleiding van de twintigste verjaardag van de moord op Joris Van Severen, schreef Max Wildiers in *De Standaard*: dat "wij aan politieke figuren van zijn formaat niet zo rijk zijn dat wij zijn nagedachtenis en zijn geestelijke nalatenschap zonder meer zouden laten verloren gaan". Dat is nog altijd het geval.

Het jaarboek "Joris Van Severen" dat nu is verschenen, omvat 160 pagina's en bevat tal van illustraties. Het kost 800 BEF + 80 BEF verzendkosten, het kan besteld worden op bovenstaand adres met als rekeningnummer: 000-1705814-69. Daar kan men ook lid worden van het voormelde Studie- en Coördinatiecentrum.

NAAR PARIJS EN VERSAILLES

NCMV-IJzerbode biedt U op zondag 3 augustus een prachtige reis aan naar Parijs en Versailles. 's Voormiddags bezoek aan het kasteel van Versailles en de tuinen. 's Namiddags naar Parijs en bezoek aan de "Cité des Sciences et de l'Industrie" met filmvoorstelling op het panoramisch scherm van de Géode. Nadien bezoek aan Mont-marte met de Basiliek en de Place du Tertre. Diner in het restaurant "Le petit Quinquin". Terug rond 24 uur. De prijs bedraagt 2.200 Bef. (200 Bef korting voor leden en gepensioneerden). In de prijs inbegrepen: busreis, chauffeur en gids, toegangsgelden (550 Bef.), middageten, avondmaal en dranken. Er zijn nog plaatsen vrij. Inschrijven kan nog bij de bestuursleden van NCMV-IJzerbode.

Watou : Paul Hespel en
Mevr. Myriam
Vereecke-Vandromme

Roesbrugge, Beveren, Stavele :
Guido Schoonaert en
Eddy Ameloot

Abele : Ghislain Deraedt en
Leo Boeraeve

Proven : Jean-Marie Vandamme en
Michel Devoocht

Krombeke : Dirk Vanderhaeghe en Jan Menu

ZANNEKINTOCHTEN OP ZATERDAG 16 AUGUSTUS

De ideale wandeltochten om de Westhoek en Frans-Vlaanderen te ontdekken ingericht door de Diksmuidse Wandelclub.

Van HARINGE (Poperinge) naar CASSEL (Frankrijk) - afstand : 19 km.

Vertrek van Café Sint-Joseph in Haringe met vrije start van 10 tot 12 uur. Op dezelfde omloop als de 42 km (Lampernisse - Cassel) trekken we over de "schreeve" - het werkterrein van Karel de Blauwer. Te samen komen we aan in CASSEL om uit te rusten en te

genieten van een stokbrood met kaas, Franse wijn of een Belgisch bierje.

- Een bus vertrekt aan ons lokaal café Normandie, grote Markt, Diksmuide naar Lampernisse - Haringe - Cassel. Prijs heen en terug : 250 Bef.

- Inschrijving met brevet : 40 Bef.

- Bus terug naar Haringe : 150 Bef.

- Voor de bussen, inschrijving gewenst vóór 10 augustus op 280-0268711-58 van de Diksmuidse Wandelclub. Vermeld naam, adres en gewenste.

- Neem ook wat Frans geld mee indien je buiten onze rust- en bevoorradingsplaatsen een picnische of een wambréchetje wenst !!

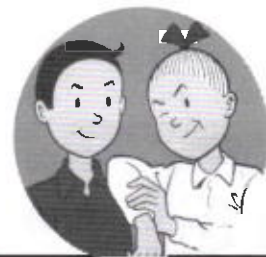
- Inlichtingen bij :

Balduck Noël, Parklaan 4, 8600 Diksmuide. Tel. 051/50 09 07.

Baert Leon, IJzerlegerstraat 2a, 8600 Diksmuide. Tel. 051/50 19 03.

Vandenbergh Alex, St.-Jacobstraat, 8600 St.-Jacobskapelle. Tel. 051/50 26 48.

SUSKE EN WISKE zomeractie

2 kopen + 1 gratis

(De voordeelbons vindt U in Dag allemaal)

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 15 57

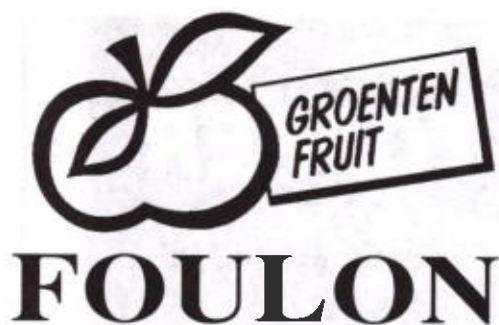

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

Gesloten t.e.m. 22 juli
Terug open op woensdag 23 juli

van woensdag 23 tot en met zaterdag 26 JULI

PRUIMEN

3 kg voor **89 BEF**

SPECIALE ACTIE TOMATEN !!!

7de SCHREVEPROMENADE TE LEISELE OP ZONDAG 20 JULI

Gordelen betekent te Leisele wandelen, joggen of fietsen langs verkeersarme wegen. Dit kan men individueel of in groep, steeds op eigen tempo. Men kan kiezen uit vijf omlopen, nl. 8, 15, 25, 45 en 65 km op een bijna volledig vlak parkoers zonder hindernissen. Elk van deze jaarlijks vernieuwde omlopen doet zowel een stuk van Bachten de Kupe als van Frans-Vlaanderen aan.

Starten kan reeds vanaf 6 uur in de morgen en men wordt terug verwacht vóór 18 uur 's avonds.

Voor wie moeilijk zijn fiets kan meebrengen is er de mogelijkheid om fietsen te huren ter plaatse, hiervoor is het echter noodzakelijk deze vooraf te reserveren op het nummer 058/29 90 66. Er wordt bij deelname een bijdrage van 50 fr. gevraagd en voor iedere deelnemer ligt er nadien een mooie herinnering te wachten. Wie meer informatie wil, kan die steeds verkrijgen bij de organisatoren, de vzw "Gordelcomité Schrevepromenade". Tel. 058/ 29 90 66 of Fax 058/29 99 68.

BEAUVOORDSE MIDWEEK-ZOMERWANDELINGEN

• **Donderdag 14 augustus**
de SCHAPENVLIETWANDELING.

Start en inschrijving tussen 14 u. en 18 u. bij ingang Vinkemkerk van Beauvoorde. Prijs : 60 fr. Bij aankomst (tot 21 u.) aan Huize De Bryarde gratis streekbier of frisdrank.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 14 juni 1997 is in de kliniek van de Zwarte Zusters te leper overleden : Gerard Delplace, gewezen gemeentesecretaris van Roesbrugge-Haringe.

Gerard werd geboren te Poperinge op 7 juli 1913, als zoon van Gery († 1979) en Rachel Creus († 1959), naderhand de uitbaters van *De Gouden Arend*, op de markt te Roesbrugge.

Op 1 augustus 1933 werd Gerard bediende van de burgerlijke stand, en op 13 juli

1934 gemeenteontvanger van Roesbrugge-Haringe. Op 30 april 1940 werd hij er gemeentesecretaris als opvolger van Julien Bryon, die nog in functie, op 20 april 1940 is overleden.

Gerard die op 20 april 1937 gehuwd was met mevr. Marguerite Leys, uit de Oosthoek, bleef gemeentesecretaris tot december 1964. Op 1 juli 1981 heeft hij Roesbrugge verlaten om zich te vestigen te Dikkebus, in de nabijheid van zijn schoonzoon, dokter W. Callens en zijn dochter Liliane.

Vanaf 1 augustus 1997 LIQUIDATIE

*donsdekens, lakens, overtrekken, sierkussens, handdoeken,
toile ciré, tafelbeschermers, tafelkleden, behangpapier,
gordijnstoffen, onderhoudsproducten, drogisterij*

KWALITEITSPRODUCTEN MET GROTE KORTINGEN !!!

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

NON FOOD

Stoepkrijt	29,-
WC-papier Scottex 6 rollen	79,-
- Parfum	- Perzik
- Decor	- Wit
Haarlak Wella	99,-
- Sterk	- Extra sterk
Badschuim Melkman 1 l	99,-
Ajax Expert keuken	99,-
Nivea Body Milk 250 ml	169,-

PET FOOD

Royal Dog 4 kg	366,-
Kattenbakvulling 5 kg	49,-
Biosand 2 kg	49,-

ZUIVEL

Sudmilk Yoghourt	
4 x 125 g	44,-
Roomspuitbus Debic	79,-
Philadelphia light	69,-
Stokgrood 2 st.	
Fama 500 g	63,-

VERSE GROENTEN & FRUIT

VOEDING

Cheese Chips 150 g	33,-
Frou Frou koekjes 150 g	42,-
- Choc.	- Vanille
- Koffie	- Hazelnoot
Yogosalade 490 ml	83,-
Worchestersaus 142 ml	55,-
Knolseldersalade Rena	24,-
Mosterd sierglas 190 g	32,-
Maïsolie 1 l	69,-
Funny Pisang 0 % Alc.	149,-
Jupiler 24 st.	289,- + leeggoed
Hoegaarden 6 x 25 cl	106,-
Martini 1,5 l	279,-

WIJNEN

Rosé Coteaux de l' Ard'èche	95,-
-----------------------------	------

DIEPVRIES

Puree 750 g	35,-
Opal fruit 3 st.	99,-
NIEUW Playcupijs	

TOPPER

van 18/7 t.e.m. 27/7

**Jonge kaas
Noorderboer
100,- per 1/2 kg**

VOOR UW KAASPLANK

Watou	299,-
Camembert	450,-
Maaslander	370,-

**BESTEL TIJDIG
uw kaasplank**

CHARCUTERIE

Kippewit	390,-
Zalmsla 150 g + 50 g GRATIS	
Salami met look 150 g	
+ 50 g gerookte Parijzerworst	
Met BISTRO naar de MELI	

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Soya gehakt duo	169,-
Lima Pops/Poppies	89,-
Anti mot (cederhout)	99,-

Folder geldig van vrijdag 18/07 t.e.m. 02/08 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

Knabbel & babbel café

"Rohardushof"

Tearoom

Snack

Carine en Rob. TOUSSAINT - HAMPE

SPECIALITEIT :

- Warme appeltaart
- Boerenbrood met hesp, kaas, geitenkaas of pâté

Iedereen is welkom !!!

De Nieuwe Parel luba

Bloemen • Kunst • Decor Atelier

L' Artistique

Rijke keuze aan :

- bloemen en snijbloemen
- perkplanten en vaste planten
- bloemstukken, sierpotten en kamerplanten
- drogen en inkaderen bruidsboeket
- geschenkartikelen, glas- en aardewerk, beelden, porselein, tin, koper en pluche
- huwelijks-, jubileum-, geboorte- en communiekaarsen met de hand beschilderd

Zeer ruime keuze voor doop, communie en huwelijk.

Vernieuwd assortiment ...
de meest actuele doopartikelen
aan de beste prijzen.
Originele collecties te veel om op te noemen !
Bronzeren van babyschoentjes, ...

Groot assortiment geboortekaartjes
en doopsuikerverpakking.
- gratis naamkaartjes
- gratis doopmand
- gratis levering materniteit
leper - Poperinge - Veurne
- snelle levering

Bergenstraat 1, 8691 BEVEREN-ROESBRUGGE

Tel. 057/30 10 16 - Fax 057/30 17 94

Open : Iedere dag van 9 u. tot 12 u. en van 13.30 u. tot 19.00 u.

Ook op zon- en feestdagen - Rohardushof tot 22 u.

Gesloten : maandagvoormiddag en woensdag

ZOMERTENTOONSTELLING

"Fauvisme aan het front 1914-1918"

Vinkemerk Beauvoorde
5 juli tot 17 aug. 1997
elke dag van 14 tot 18 u.
op zon- en feestdagen ook
van 10 tot 12 u.

Verf, vuur en modder

Onder dit motto wordt in de kerk van Vinkem een prachtige schilderijtentoonstelling op touw gezet.

Men ontdekt er het werk van kunstenaars, soldaten en lagere officieren die het wel en het wee van de oorlog dag aan dag hebben meegemaakt, in de modder en de doodangst.

De gepresenteerde fauvisten zijn volgelingen van een schildersgroep, wier kunst voorafging aan het expressionisme, die werkten met felle, naast elkaar geplaatste kleuren.

Het fauvistisch getinte oorlogswerk van tal van schilders, is jarenlang verwaarloosd en onzichtbaar geweest. Nu wordt het in een prachtige expositie verenigd. We zien er o.m. Achiel Van Sassenbrouck, Médard Maertens, Marthe Guillain, Jos Verdegem, enz...

Toegang tot de Beauvoordse zomerexpositie: 80 fr. / -12 j. gratis.

Geïllustreerde catalogus : 200 fr.

23ste POËZIEFESTIVAL BEAUVOORDE 1997

Programma :

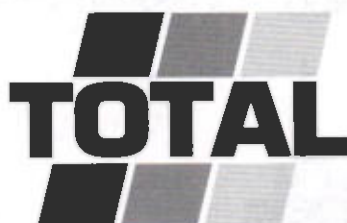
• **WOE 23 JULI**, 20 u. : POËZIEWANDELING IN HET DORP VOL POËZIE-IN-KALLIGRAFIE, start bij HUIZE DE BRYARDE. Voordracht door Louisa Goetgebuer en de duiding van Frans Terrie.
Deelname : 200 fr., poëziebrochure inclus.

• **WOE 30 JULI**, 20 U. : VAN HEER HALEWIJN TOT ANNIE M.G. SCHMIDT, DRIEKONINGENSCHUUR. Tine Ruysschaert lokt ons mee op een poëtische verkenning door-

heen het Nederlandse poëzielandschap.
Toegang : 300 fr.

• **WOE 6 AUGUSTUS**, 20 u. : JACOB VAN MAERLANT TER ERE, leven en werk, door Prof. Jozef Janssens, in samenwerking met Davidsfonds Nationaal en Veurne. Huize De Bryarde, toegang : 350 fr., hommel inclus.

Reservatie genummerde kaarten en betaling bij de dienst Toerisme Veurne, Grote Markt (058/31 21 54) en tot 8 dagen voor het optreden door betaling op Postrekening 000-0872070-40 van C. Vandoorne.

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER NV
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

***Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.***

Vanaf heden : KOLEN aan ZOMERPRIJZEN + geschenk

Het Vlaams Kruis

Afdeling Westhoek

CURSUS E.H.B.O.

(eerste hulp bij ongevallen)

- x 1ste les zaterdag 13 september 1997
- x aantal lessen 13 x 3 uur
- x telkens van 9 tot 12 uur
- x lokaal dienstencentrum,
Deken de Bolaan 97, 8970 Poperinge
- x inschrijvingen en inlichtingen :
Deken de Bolaan 76, 8970 Poperinge
Tel. 057/33 66 07
Nachtegaalstraat 1, 8972 Roesbrugge-Haringe
Tel. 057/30 16 02

CURSUS "Jeugdhelper"

(eerste hulp bij ongevallen voor 12 - 15 jaar)

- x 1ste les zaterdag 6 september 1997
- x aantal lessen 10 x 2 uur
- x telkens van 13.30 tot 15.30 uur
- x lokaal dienstencentrum,
Deken de Bolaan 97, 8970 Poperinge
- x inschrijvingen en inlichtingen :
Kapellestraat 26, 8978 Watou
Tel. 057/38 83 86

Het Vlaams Kruis - Werf 134, 8970 Poperinge

TERREIN LUC DECLERCK

ZONDAG 27 JULI 1997

ALVERINGEM-BEVEREN

start 10 uur

ZATERDAG 26 JULI

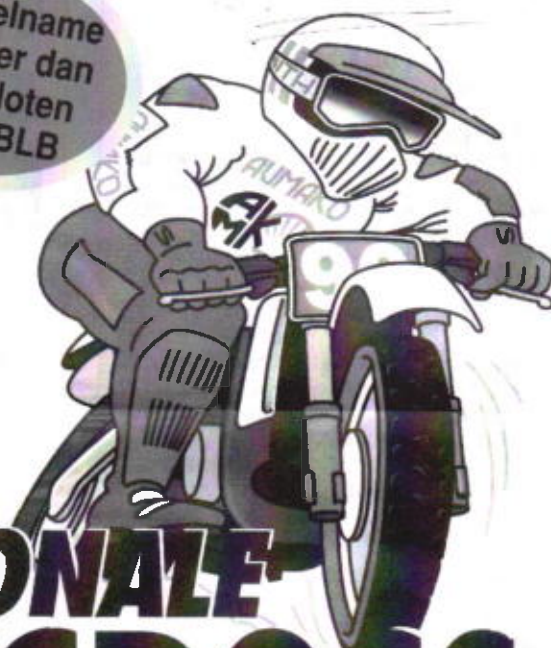
Kip aan 't spit vanaf 18.30 u.

nadien GRATIS TOEGANG

CROSSFUIF met "MOVING 88"

inrichting : MC De Putcrossers

Met deelname
van meer dan
400 piloten
MCB - BLB

in de feesttent

7de INTERNATIONALE MOTORCROSS

MCB - BLB clubpiloten : Steven DECLERCK - Lieven & Bart REGHEERE

COIFFURE RONNY

Blekerijweg 12, 8972 Proven
op afspraak : tel. 057/300 958

VAKANTIE : van 2 augustus t.e.m. 15 augustus

WAAR KOMT HET VANDAAN?

BOTER AAN DE GALG Volstrekt nutteloze moelte

Een galg bestond uit een dwarsbalk op een paal. Aan die dwarsbalk werd het koord bevestigd waarmee personen werden opgehangen. Opdat het koord van de dwarsbalk zou afschuiven, en de terechtstelling niet zou plaatsvinden, werd wel eens in het geniep, door vrienden van de veroordeelde, de dwarsbalk van de galg met vet of boter ingesmeerd. Maar de beul had dit gauw in de gaten en zorgde ervoor dat het koord ter plaatse bleef. Dat insmeren was dus volstrekt nutteloos.

Een andere versie luidt dat het absoluut nutteloos is van boter naar de galg te dragen, omdat wie er opgehangen wordt, toch niet meer zal eten.

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK

Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

**UITZONDERLIJKE VOORWAARDEN
NU EEN LANTRA DIESEL
AAN DE PRIJS VAN EEN BENZINE**

verdelers HYUNDAI

Peugeot 406 TD '97

Toyota D '96

Peugeot 205 TD '95

Peugeot 205 '94

okkasieauto's met waarborg

Voor het herstellen van uw schoenen, boekentassen, reistassen, alle ritssluitingen nu ook stikken van jeansbroeken, enz, ...
wendt men zich met volle vertrouwen naar

SCHOENMAKERIJ "NOEL"

DEVOOGHT - VANDROMME

Provenplein 62 - PROVEN

*Vakkundig en sterk werk
Voordelige prijzen
Snelle bediening
38 jaar ervaring
Verkoop van zomerartikelen*

**Schoonheidsinstituut
Natacha**

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

Tijdens de maand juli & augustus
SPECIALE ACTIE
op de zonnetunnels
4 BEURTEN = 500 BEF

NIEUWE badcrème en zeep
met zeealgen
1 l = 219 BEF

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN
BERNARD WYFFELS
MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE
057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

Houtskool • Mechelse Koekoeks
NIEUW !!! Ambachtelijke bloem voor de thuisbakker

TOP Kristof

Prof. O. Rubbrechtstr. 113, Roesbrugge - 057/30 18 80
Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND JULI

Kaartingen

- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 22 juli
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 26 juli
maandelijks kaarting voor de leden

MAAND AUGUSTUS

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 13 augustus
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 26 augustus
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 23 augustus
maandelijks kaarting voor de leden

MAAND SEPTEMBER

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 10 september
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 september
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 28 september
maandelijks kaarting voor de leden

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 13 en zondag 14 september
smijting voor de leden.

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

huwelijksaankondigen :

- Regis Verslype van Roesbrugge-Haringe
met Micheline Goris van Duinkerke

geboorten :

- Diederik Vandamme, geboren op 2 juli
1997, zoon van Peter en Hilde Tanghe.

ROESBRUGGE

Barbecue WTC Karel de Blauwer

Op zaterdag 30 augustus in "De Gouden Arend" te Roesbrugge vanaf 18.30 u.

BEVEREN - STAVELE

BURGERLIJKE STAND

huwelijken :

- Wim Denoulet van Ieper met Ingrid Vandromme van Beveren op 23 mei 1997

geboorten :

- Maxime Hoflack, geboren op 4 april 1997,

zoon van Paul en Sabine Vanpeteghem, Beveren

- Anthony Hex, geboren op 21 april 1997, zoon van Jean en Christel van Diederden, Stavele

- Lucie Wyckaert, geboren op 7 mei 1997, dochter van Marc en Heidi Deheegher, Stavele

- Kelly Deman, geboren op 21 mei 1997, dochter van Rudi en Anne-Laure Vanheste, Stavele

- Kobe Vandepitte, geboren op 6 juni 1997, zoon van Dirk en Carine Moenaert, Stavele.

STAVELE - VRIJE ROMMELMARKT

Op zondag 24 augustus vrije Rommelmart in het kader van de jaarlijkse kermis. Vanaf 7 uur in de verkeersvrije Krombekestraat. Standplaatsen vrij en gratis voor iedereen !!!
Inlichtingen : Wilfried Laureys - 057/30 00 17
Luc Dewulf - 057/30 02 43

De inrichters verzorgen de verkoop van eetwaren en drank.

TE KOOP

Koersfiets in zeer goede staat (middel-grootte). Zich wenden bij Mevr. Emile Deloz, Heybrugstraat 2a, 8972 Roesbrugge, tel. 057/30 01 40.

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

SCHOONHEIDSINSTITUUT

Valerie
VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

PROMOTIE TIJDENS
DE MAANDEN
JULI EN AUGUSTUS
STIJLANALYSE voor 1.800 Bcf.

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonbank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Zoals je weet gaat de Renault-fabriek te Vilvoorde onherroepelijk dicht. Er is nog wel werkgelegenheid voorzien voor 400 à 600 personen, maar de overige staan op straat. Dankzij hun acties en de fabrieksbezetting hebben de personeelsleden toch een en ander uit de brand kunnen slepen. Ze krijgen naargelang hun dienstjaren, een afscheidsvergoeding die gaat van negenhonderdduizend frank tot twee miljoen !

Toen de minister-president van de Vlaamse regering, Luc van den Brande, vernam wat er in Vilvoorde was gebeurd, is hij gaan nadenken over zijn eigen situatie, en heeft hij onmiddellijk ministerraad gehouden. Hij hield daar ongeveer volgende toespraak : "Dames en Heren, we zijn er ons allemaal van bewust dat een ministerportefeuille maar een tijdelijk en onzeker inkomen biedt. Jullie ontvangen nu elk jaar een wedde met wat kleingeld, van 6,6 miljoen frank, en ikzelf nog een beetje meer, maar dat kan elke dag gedaan zijn. Bovendien - jullie weten het allemaal - is het de laatste tijd bijna niet te doen om er nog een centje bij te verdienen, zonder dat er moeilijkheden van komen. Met het gevolg dat als we minister af zijn, we net als de arbeiders van Renault-Vilvoorde in een groot zwart gat vallen. We moeten denken aan onze ouwe dag en aan de toekomst van onze kinderen. Maar ... ze hebben bij Renault voor een goede contractbreukvergoeding gezorgd, en dat zouden wij voor onszelf ook moeten doen."

En wat zelden gebeurt, iedereen was akkoord en Van den Brande kreeg een daverend applaus.

Ze kwamen gauw tot overeenstemming en er werd besloten dat er een soort afdankingsvergoeding komt op basis van het aantal dienstjaren. Wie een volle legislatuur minister bleef, heeft recht op 2,5 maal zijn jaarwedde of 16,5 miljoen frank. Wie vroeger weggaat krijgt toch ongeveer 10 miljoen, en wie langer dan vijf jaar blijft krijgt nog twee maandwedden bij, per gepresteerd jaar. Theo Kelchtermans, minister van Leefmilieu, Plasticboxen en Tewerkstelling zou na afloop van zijn huidig mandaat een opzeggingsvergoeding krijgen van 26 miljoen frank ! Wanneer een minister opstapt en dus de vergoeding ontvangt, maar later weer minister wordt, komt hij voor de tweede keer in aanmerking voor een dergelijke royale vergoeding. Men zou voor minder in de handen klappen.

"En als we dan bedenken" zegt Gusta, "dat een invalide ouderling, met een pensioentje van 24.000 fr. per maand, zijn rolstoel niet meer door de ziekteverzekering kan betaald krijgen, dan beginnen we ons toch vragen te stellen."

Als dat geen schande is,
Pol

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente	= 2,75 %
Getrouwheidspremie (*)	= 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 06/05/97

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Harietje Zoete en Julia Blocks, die oltyd è boerd hadden op " 't Klaverhof" in Pollinchove, waaren gaan rentieren op de plaatse, in 'n schoon huis, met 'n grooten groenselhof, djuuste nevens de pastorie. Harietje en Julia waaren olle twee vanvoorenaan in de zestig en nog goed en gezond. Toch was er een groot verschil tusschen die twee postuuren, want Harietje was 'n kleenen, mageren en Julia was een van 't zwaar kaliber, zowel in heur voordeel gelijk in heur achterdeel. Ze mieken dat goed met de paster, want Harietje was in de Kerkraad en Julia hielp oltemets met Emmerence, de pastersmaarte, de kerke kuischen. 't Eerste dat Julia è kommadeerd had aan Harietje, ols ze daar kwaamen weunen, was de vuile doornhaage uitsmyten, die tusschen hulderen hof stond en den hof van de pastorie. In de plekke had Harietje daar 'n proper ofsluitinge è zet, in groenen draad en met groene ijzeren staaken

"Dat is nu veele properder !" zei Julia, ol lachen teegen Emmerence, de maarte ... " en we gaan nu è woord kunnen klappen ols we tegaare in den hof zyn !"

Harietje, die oltyd 'n goe boer è weest was, had van olle soorten van schoone groensels in z'n hof en 't was tyd dat de suikerboonen moesten è trokken zyn. Den achternoe dat ze er aan begosten, was 't djuuste zoo ongehoord warme. Ze waaren nog maar wel bezig, of Julia begost al te klaagen van de warmte ...

"Oei ! Oei !" zuchtte Julia ... "k zweeten ol gelijk è das ! Ik gaan zeere 't een en ander, da'k teveele aan hèn, gaan ofsmijten en 'k gaan dat licht zomerkleedje aandoen, da'k passeerde jaare è kocht hèn op de markt in Veurne !" Harietje was teweege entwot te zeggen, maar 'n trok voort, en zei nieten ... 't duurde nog è momentje teegen dat Julia weerekwam, maar eindelijk was ze daar ...

"Daar zi !" lachte ze ... "dat ga nu 'n geheel entwat anders zyn !" en ze begoste weere trekken. Maar op dat moment ging den telefoon.

"Gauw, Harieten !" zei Julia ... "ga gie zeere 'n keere gaan horkten !" en Harietje ging ...

" 't Was begot toen nog è misse !" grolde Harietje ol weere zyn kloefen aansteeken. Op dat moment zag'n de paster, ol d'ander kant van den draad, in de weg van zyn hof, weg en weere wandelde ol zyn brevier leezen ... Maar è zag ook dat Julia daar stoeg boonen te trekken, in è positie, die derekt in d'ooge sloeg, en è ging zeere tot erbij ...

"Julia !" zei Harietje stille weg ... "je weet da'je dat kort zomerkleed aan hèt, met die blauwe bloemtjes !"

"Jaak !" zei Julia ... "en toen ?!"

" 'k Zien dat meneere paster in zyn weg wandelt ol zyn brevier leezen, zou je joen niet beter è beetje meer olhier draaien !"

"Dat ga toch niet veele geen avance zyn, wei Harietje !" zei Julia, zonder opkijken ... " 't is dat kleed da'k aan hen met dien wijden décollé ol vooren !"

KWAAK

4 Miele Inbouw- toestellen voor slechts 74.990 Bef.

BTW inbegrepen

Miele

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 9 september 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabbonnement : 270 fr.

DE WESTHOEK en "BACHTEN DE KUPE"

Hun geografische omschrijving en hun betekenis

In de loop van deze maand verschijnt er een boek, getiteld, *Hoog bezoek in de Westhoek*, van de hand van Luc Vanacker ('1953), germanist van opleiding, maar tevens "amateur historicus met een passie voor de Westhoek". Het gaat om een bundel opstellen die enkele geschiedkundige aspecten van de West-Vlaamse en de Frans-Vlaamse Westhoek in een nieuw daglicht plaatst. Elk opstel gaat uit van enkele historische figuren die de Westhoek ooit hebben bezocht.

Het verschijnen van dit werk heeft er mij toe aangezet te vertellen over het ontstaan en de betekenis van de Westhoek en van de streek "Bachten de Kupe". Al heb ik de indruk dat laatstgenoemde uitdrukking in de vergetelheid geraakt. Of heb ik het mis ?

Na het verdrag van Verdun (843) werd het enorme rijk van Karel de Grote verdeeld onder zijn drie zonen.

De oorsprong van de Westhoek

Om te peilen naar de oorsprong van het begrip "Westhoek" moeten we ver terugkeren in het verleden. Naar de tijd van Karel de Grote, geboren in 742, de machtige koning van de Franken, van het stamhuis van de Karolingers.

Bij erfenis was hij meester geworden over het toenmalige Frankische Rijk, dus grosso modo Frankrijk, plus onze gewesten. Maar door veroveringen (hij ondernam drieënvijftig veldtochten) voegde hij daar nog Duitsland, Zwitserland en een groot deel van Italië aan toe. In het jaar 800 werd hij door de paus te Rome tot keizer gekroond van het grote Roomse Rijk.

Toen hij stierf in 814 werd hij opgevolgd door zijn zoon Lodewijk de Vrome, een zwakkeling, die niet in staat was de verschillende volken van zijn rijk, noch zelfs zijn eigen kinderen tot gehoorzaamheid te dwingen. Hij stierf in 840 en drie jaar later werd zijn rijk verdeeld onder zijn drie zonen : Frankrijk ten westen van de Schelde en de Rhône - dus ook onze streek - kwam in handen van Karel de Kale, die men koning van

Frankrijk noemde; de gebieden ten oosten van de Rijn werden het erfdeel van Lodewijk de Duitser, en de streek daar tussenin, van de Noordzee tot ver in Italië, kwam in het bezit van Lotharius. (1)

Lotharius stierf in 855 en zijn rijk werd op zijn beurt onder zijn drie zonen verdeeld. Noord-Lotharingen (waaronder het gedeelte van België dat ten oosten van de Schelde lag - en het noordoosten van Frankrijk) kwam in het bezit van Lotharius II. Toen die in 869 kwam te overlijden verdeelden zijn twee ooms, Karel de Kale en Lodewijk de Duitser Noord-Lotharingen onder elkaar. Het meest noordelijke deel kwam in het bezit van Lodewijk de Duitser. Zodat het grondgebied van het huidige België verdeeld was onder Frankrijk en Duitsland, met de Schelde als scheidslijn.

Die gebieden werden bestuurd door heren, die in principe de koning of de keizer vertegenwoordigden in landstroken of gowen, maar vaak er nogal zelfstandig de plak zwaaiden. Een dergelijke gouw heette in het Latijn een pagus (meervoud pagi). Een gouw rond Brugge heette *pagus Flandrensis*. Een woord dat afgeleid schijnt

van het germaanse woord "flauma" dat overstroming betekent. *Pagus Flandrensis* zou dus eigenlijk willen zeggen : "overstroomd land", wat volkomen toepasselijk was op dat Vlaamse kustgebied dat van de 3de tot de 9de eeuw tot tweemaal daags bij vloed onder water liep.

Een Karolingisch ambtenaar, die zou geboren zijn in de streek van Laon, schaakte in 862 Judith de dochter van de Franse koning, Karel de Kale, die in Senlis door haar vader min of meer gevangen was gehouden. Aanvankelijk was de Franse koning daarover zeer verbolgen, maar door de bemiddeling van paus Nicolaas I gaf hij tenslotte zijn toestemming tot een huwelijk. Deze stoutmoedige Karolingische ambtenaar, die naderhand Boudewijn met de IJzeren Arm († 879) werd genoemd, kreeg van zijn schoonvader zeggenschap over de streek gelegen tussen de zee, de Schelde en de Canche (nu in Noord-Frankrijk). Zo kwam het graafschap Vlaanderen tot stand. Opvolgers van Boudewijn met de IJzeren Arm wisten hun gezag uit te breiden tot over de Schelde met de zegen van de Duitse keizer. (2)

Sindsdien omvatte het graafschap Vlaanderen twee delen : Vlaanderen onder de Kroon, dat afhing van de Franse koning, en keizerlijk Vlaanderen, dat afhing van de Duitse keizer.

De beide delen van Vlaanderen vormden geen homogene staten. Het kustgedeelte bv. onderscheidde zich grondig van het binnenland. In de verscheidene landsdelen bestonden andere gewoonten en gebruiken, vaak in stand gehouden door een eigen regionaal gezag. Ook de westelijke uithoek van "Vlaanderen onder de Kroon", *Flandria occidentalis extrema*, vormde een aparte eenheid, met een eigen karakter. (3)

In de 10de-11de eeuw kreeg Vlaanderen een andere indeling. De oude *pagi*, uit de tijd van Karel de Grote, werden vervangen door kasselrijen, aanvankelijk gebieden bestuurd door burggraven, later door baljuws, die er voornamelijk een juridische macht (rechtsspraak) uitoefenden.

Vlaanderen telde zestien kasselrijen (ook soms ambachten genoemd), waarvan er zeven in die westelijke uithoek tot het oude *Flandria occidentalis extrema* behoorden. Dit gebied dat de kasselrijen Ieper en Waasten, Veurne-Ambacht, Belle-, Bergen-, Cassel- en Broekburg-Ambacht omvatte werd het *Westlant* genoemd. Die benaming is alleszins reeds terug te vinden in 1327 (Ctes. Ypres, 2, 739) en komt veelvuldig voor in allerlei oorkonden uit de 14de en 15de eeuw. (4) In documenten van de 16de eeuw is er meer sprake van het *Westquartier*. (5)

Dat *Westquartier* was dus een welomschreven geografisch gebied, begrensd door de Noordzee, de IJzer, de Mandel, de Midden-Leie en de Aa. (6) Sedert 1677 loopt de Franse grens er doorheen, maar het gedeelte dat nu in Frankrijk is gelegen werd er nog steeds *le Westquartier* en naderhand *le Westhouck* geheten. De hertaling van *Westquartier* in *Westhoek* zou dateren uit het begin van de twintigste eeuw. Maar *Westlant*, *Westquartier* (of *Westkwartier*) en *Westhoek*, het zijn allemaal benamingen die ongeveer dezelfde lading dekken.

In 1795 toen ons land door de Fransen was ingepalmd, verdwenen de kasselrijen en de oude geografische structuur van het *Westquartier*. Maar de streek bleef dezelfde naam dragen, al vervaagden de preciese grenzen wel.

Nu wordt de Westhoek als een nogal vage regio beschouwd, op basis van een aantal socio-economische criteria (erkend als ontwikkelingsgewest), en gelegen ten westen van de lijn Oostende-Menen. In de oude *Westquartier*-structuur die gebaseerd was op de zeven kasselrijen, behoorde bv. Roeselare tot het *Westquartier*, omdat het deel uitmaakte van de kasselrij Ieper. Diksmuide was er niet bij, omdat het behoorde tot het Brugse Vrije. Nu hoort Diksmuide wel bij de Westhoek en Roeselare niet meer. Tegenwoordig stemt de Westhoek ongeveer overeen met de arrondissementen Veurne, Diksmuide en Ieper en een deel van het arrondissement Oostende.

Bachten de Kupe

Een gedeelte van de Westhoek kreeg na de Eerste Wereldoorlog, de naam "Bachten de Kupe". Men bedoelde daarmee in hoofdzaak het grondgebied dat achter de IJzer, of alleszins toch achter het overstromingsgebied van de IJzer gelegen is. Soms werd er zelfs het grootste gedeelte van de Westhoek mee bedoeld. Niemand scheen het precies te weten.

Jerome Leuridan (1894-1945), afkomstig van Oostvleteren, oorlogsvrijwilliger in de Eerste Wereldoorlog, naderhand advocaat en volksvertegenwoordiger te Ieper, had in 1921, vooraleer rechten te studeren, gedocoreerd in de germaanse filologie, op een (niet-uitgegeven) proefschrift, *Soldatentaal op de IJzer*, en daarin schreef hij, in verband met "Bachten de Kupe" het volgende :

"Vóór den oorlog beteekende het nage-noeg heel West-Vlaanderen : het isoglossisch (7) taalgebied, waar men "bachten de kupe" zei in plaats van "achter de kuip", "bachten d'huziges (of huzekes) in plaats van "achter d'huizekens". In het 3de linieregiment, dat in garnizoen lag te Oostende en te Yper was volgende mop gemeengoed, ter verklaring van de zegswijze. Op de morgenkarwei vroeg een soldaat eens om den bezem; een plattelandsche West-Vlaming zei: "hi staat bachten de kupe" duidend op de vuilnisbak. 't Woord verkreeg burgerrecht. Te Bergen-Sint-Winok, in Fransch-Vlaanderen, prijkt er een herberg met 't uitsteekbord : "In bachten de kupe". Wat opvalt, mijn eigen streekgenooten, van Oostvleteren en omstreken, kenden 't woord niet vóór 1914 !

Bemerk de melioratieve (8) betekenisgang van 't woord; eerst, zeer misprijzend, thans danig verzacht, maar toch nog immer met een achterlijkheidsnuance.

Door splitsing is "in de kupe" de strook ten Oosten van Yzer en Yperlee geworden; "vóór de kupe" : 't overige oostelijk gedeelte van West-Vlaanderen en "bachten" blijft de streek ten Westen van Yzer en Yperlee. - Een Oostendenaar had de vaste overtuiging dat hij niet tot "bachten de kupe" behoorde, maar oneindig boven de "bachtenkuupsche" lui stond ! - De "kolonie" met Boma t.t.z. Veurne als hoofdstad, was een andere benaming van onbezet België, dateerend van 1915".

To zover Jerome Leuridan.

In 1988 op een vergadering van de Academie voor Taal- en Letterkunde (Gent) te Beauvoorde heb ik de kwestie eens voorgelegd aan prof. dr. Maurits Gysseling (Oudenburg, 1919), de grote specialist inzake toponymie (plaatsnaamkunde). Hij doctordeerde op een proefschrift over de toponymie van Oudenburg, en stelde later een *Toponymisch Woordenboek* samen over België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland, een internationaal erkend standaardwerk.

Prof. Gysseling vertelde in beknopte zin, wat Leuridan uitvoerig had beschreven. Volgens hem was met "Bachten de Kupe" ook oorspronkelijk de hele streek bedoeld waar men de dialectwoorden "bachten" in plaats van "achter" en "kupe" gebruikten.

Wel dient erop gewezen dat vóór de Eerste Wereldoorlog, niemand (of bijna niemand ?) het begrip en de uitdrukking "Bachten de Kupe" kende. Priester Leonard De Bo (1826-1885) die achtereenvolgens leraar was aan het St.-Lodewijkcollege te Brugge, pastoor te Elverdinge en te Ruiselede en tenslotte deken te Poperinge, die zijn leven lang specifieke West-Vlaamse woorden en uitdrukkingen heeft verzameld waarmee hij zijn *Westvlaamsch Idioticum* (1870-1873) heeft samengesteld, vermeldt ook nergens de uitdrukking "Bachten de Kupe". Wel een bewijs dat deze benaming in de 19de eeuw niet gebruikelijk was.

Aanvankelijk werd "Bachten de Kupe" geassocieerd met plattelands achterlijkheid. Hij komt van "Bachten de Kupe" werd beschouwd als : hij komt van "achter de varkensvoederkuip". Dat hield wel verband met het welbekende West-Vlaamse conservatisme dat in de hand gewerkt werd door een trage industriële expansie.

In vergelijking met de omliggende landen is de culturele belangstelling in Vlaanderen al eeuwenlang aan de lage kant, a fortiori in de agrarische dorpen van de diepe Westhoek, waar door gemis aan instellingen en andere mogelijkheden, bijna iedereen die gestudeerd heeft, moest uitwijken. Wel zijn er een paar brandpunten : Beauvoorde en Watou (poëziezomers en gregoriaans koor) die met hun culturele manifestaties de vlam in stand weten te houden. Maar het zijn voornamelijk personen van buiten de streek

(Vervolg blz. 150)

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (17)

R.-A. BLONDEAU

Julius Mac Leod

De man die de wetenschap in de Vlaamse Beweging heeft geïntroduceerd, Julius Mac Leod, was eigenlijk - zoals zijn naam laat vermoeden - van Schotse komaf. Een van zijn voorvaders maakte destijds deel uit van het Schotse regiment "The Scots Greys", dat in Vlaanderen terecht kwam. In 1710 verliet hij het leger en vestigde zich te Kortrijk, waar hij in het huwelijk trad en een gezin stichtte.

De vader van Julius, was Aimé Mac Leod, aanvankelijk wijnhandelaar te Oostende, maar een man die zich op de natuurwetenschappen toelagde. We weten dat hij samen met de Oostendse chirurg Louis-François Verhaeghe (leper 1811 - Oostende 1870) zich interesseerde voor de hydrobiologie en een mooie tekening heeft gemaakt van de *Noctiluca miliaris*, het zweepdier dat verantwoordelijk is voor het oplichten van de zee. ⁽¹⁶¹⁾ Toen het gezin naar Gent verhuisde, werd vader Aimé een van de beste correspondenten van Adolphe Quetelet inzake fenologie, ⁽¹⁶²⁾ d.i. een onderdeel van de meteorologie die de invloed van het klimaat op planten en dieren bestudeert. Hij was tevens een medewerker van de naturalist Edm. de Selys-Longchamps en van de plankundige prof. Kickx sr. (1803-1864). Hij wist bovendien een lijvig herbarium en een uitgebreide zeewierenverzameling samen te stellen.

De moeder van Julius was Sophie Fredericq, de zuster van César Fredericq ⁽¹⁶³⁾, de halfzuster van Rosalie en Virginie Loveling, en de tante van Cyrille Buysse en van de professoren Paul en Leon Fredericq. Zij was behept met de literaire gaven die de familie Fredericq kenmerkten. Zij schreef onder de pseudoniem "Mevrouw Sophie" enkele novellen en schetsen uit het leven van de Oostendse vissers en in 1869 verscheen van haar hand in het Willemsfonds: *De mensen en de dieren*, een werk dat bekroond werd in een wedstrijd uitgeschreven door de Kon. Maatschappij "Ter bescherming der dieren" te Brussel.

Julius Mac Leod zelf, werd geboren te Oostende op 19 februari 1857 en kwam dus in een familie terecht waar men veel afwist van planten, dieren en natuurwetenschappen. Zijn eerste wetenschappelijke opleiding gebeurde dan ook in familiekring. Hij liep school aan het Koninklijk Atheneum te Gent van 1869 tot 1875, en trok vervolgens naar de Gentse universiteit, waar hij wetenschappen studeerde van 1875 tot 1878, en er opgeleid werd o.m. door professor Charles van Bambeke, niet alleen een groot weten-

schapsmens maar ook "een animator en een opwekker van jonge roepingen". ⁽¹⁶⁴⁾ Het is bij professor Van Bambeke dat Julius Mac Leod zijn eerste onderzoeken deed.

Op 17 juli 1878 werd hij, met de grootste onderscheiding doctor in de natuurlijke wetenschappen, op een dierkundige thesis. Hij bleef aan de universiteit, aanvankelijk als preparator en vervolgens als assistent (1881) aan het histologische laboratorium. In een drang om zich steeds verder te bekwaamen ondernam hij in de jaren 1879 tot 1885 een reeks studiereizen, naar Parijs, naar het zeelaboratorium van Wimereux, Bonn, Heidelberg, Freiburg im Breisgau, Straatsburg, Bazel en Napels. Van 1881 tot 1885 was hij tevens leraar plant- en dierkunde aan de rijksnormaalschool te Brugge. In de jaren 1881 en 1882 was hij te Gent voor dezelfde vakken leraar in de vakantieleergangen voor onderwijzers, die ingevolge het officiële schoolprogramma van 20 juli 1880 natuurwetenschappen moesten geven in het lager onderwijs. Respectievelijk in 1883 en 1884 verscheen van hem: *Leidraad bij het onderwijzen en aanleeren der dierkunde*, en *Leidraad bij het onderwijzen en aanleeren der plantkunde*.

Julius Mac Leod, die tot het einde van zijn studententijd niet in het minst betrokken was bij de Vlaamse Beweging, veranderde in dit opzicht blijkbaar kort daarop, duidelijk onder de invloed van Edward Remouchamps (1858-1941), afkomstig van Lier, student in de medicijnen. Mac Leod die toen assistent was, geraakte met Remouchamps bevriend en wist hem bij professor Van Bambeke voor te stellen als tweede assistent voor de cursus weefselleer en embryologie. Remouchamps wees Mac Leod op de intellectuele en sociale achterstand van Vlaanderen en betoogde dat hierin alleen verandering kon komen door onderwijs te verstrekken in het Nederlands van laag tot hoog. Mac Leod, een sociaal bewogen man, was voor die argumentatie zeker niet ongevoelig, maar ongetwijfeld hebben nog andere invloeden meegespeeld zoals zijn relaties met de familie Fredericq en in het bijzonder met zijn neef Paul Fredericq (1850-1920) "de zowat officiële ideoloog van het liberaal flamingantisme", die sedert 1867 zijn vlaamsgezindheid demonstreerde in het *Volksbelang*.

Intussen had Mac Leod met een groepje vrienden in 1882 het *Natuurwetenschappelijk Genootschap van Gent* gesticht dat om de veertien dagen zou vergaderen, en dat vanaf 15 januari 1883 startte met een eigen tijdschrift: *Natura. Maandschrift voor Natuurwetenschappen*. Hoewel "met deze publicatie de eerste stap van de Vlaamse

Julius Mac Leod

Beweging was gezet op een nieuw terrein: de vervlaamsing van het wetenschappelijk leven, buiten de enge kring van taal en literatuur" (H.J. Elias) vond ze echter geen voldoende lezerskring om leefbaar te blijven, want wetenschap werd nog steeds in het Frans gelezen en bedreven. Het *Natuurwetenschappelijk Genootschap* en *Natura* hielden reeds in 1886 op te bestaan.

Vanaf het verschijnen van *Natura* is Mac Leod, die tot dan toe alleen maar in het Frans had gepubliceerd, begonnen met bijna uitsluitend in het Nederlands te schrijven.

Niettemin tot 1885 alle publicaties van Mac Leod van dierkundige aard zijn, op enkele populaire bijdragen na (voornamelijk in *Natura*), werd hij op 7 november 1885, verwonderlijk genoeg, gelast met de leerang van mensenfysiologie in de faculteit van geneeskunde. Om geen mal figuur te slaan trok hij naar Utrecht om er van november 1885 tot februari 1886 lessen te volgen bij de befaamde anatoom-fysioloog professor F.C. Donders (1818-1889). Hij kwam datzelfde jaar voor het eerst in contact met de Nederlandse botanicus Hugo de Vries (1848-1935) die doceerde in Amsterdam en een vriend werd voor het leven.

Een Vlaamse hogeschool... en Congressen

Mac Leod was geïmponeerd door wat hij gezien had in Nederland. Hij deed er de verrassende ervaring op dat wetenschap op hoog niveau best in het Nederlands kon gedoceerd worden, wat in Vlaanderen nog steeds betwijfeld werd.

Op het Davidsfondscongres van april 1885 had Jan-Ignaas de Beucker voorgesteld dat men de bisschoppen zou verzoecken een katholieke Vlaamse hogeschool op te richten. Maar Frans de Potter (1834-1904) sprak er zijn twijfels over uit of men het nodige geld en ook de professoren zou kunnen vinden. ⁽¹⁶⁵⁾ Weer eens een bewijs dat Vlaamsgezinde intellectuelen het moeilijk hadden om Nederlandstalig onderwijs te aanvaarden. Nochtans was in Nederland, bij de wet van 28 april 1876 "tot regeling van het hoger onderwijs" het Nederlands als onderwijstaal ingevoerd in de rijksuniversiteiten Leiden, Utrecht en Groningen, maar ook in het Amsterdamse "Atheneum Illustre" dat in 1876 erkend werd als gemeentelijke universiteit.

Enkele weken vroeger - op 19 maart 1885 - had De Beucker te Leuven op een studentenvergadering een ophefmakende rede gehouden, waarin hij de vervlaamsing van het onderwijs eiste van laag tot hoog !

Na het overlijden van Jan-Jacques Kickx op 27 maart 1887 werd Julius Mac Leod gelast met de leergang van plantkunde aan de faculteit van de wetenschappen en aan de normaalschool toegevoegd aan de universiteit. Op 30 november van datzelfde jaar werd hij buitengewoon professor in de plantkunde en tevens bestuurder van de Gentse plantentuin.

Waarschijnlijk op verzoek van De Vries ging hij in 1887 deelnemen aan het *Eerste Nederlands Natuur- en Geneeskundig Congres* te Amsterdam, waar hij een mededeling deed over : *De Bevruchting der Bloemen door Insecten*.

Op 1 december van dat jaar stichtte hij te Gent, met enkele vrienden, het *Kruidkundig Genootschap Dodonaea*, dat in 1889 het *Botanisch Jaarboek* liet verschijnen, dat in de plaats kwam van *Natura*, en wel heeft weten stand te houden.

In de jaren 1886 tot 1890 verbleef hij vaak in het buitenland op botanische studiereis. In 1886 was hij in de Cottische Alpen, in 1887 in Algerië en in 1889-1890 in de Hoge Pyreneeën. In 1907 deed hij een wetenschappelijke reis in Duitsland en in 1910 werd hij door het Gentse gemeentebestuur naar Nederland gestuurd om er de tuinbouw te bestuderen.

Mac Leod was sedert 1887 een regelmatig bezoeker van het *Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres* gebleven. Op het vierde Congres dat plaatsvond te Groningen in 1893 heeft hij een mededeling gedaan over de bloemenbiologie.

In die jaren kwam er weer een opflakking van het verlangen naar een Vlaamse

Zicht op de Plantentuin te Gent zoals hij er uitzag bij de stichting van de universiteit.

hogeschool. In het Vlaams katholiek maandblad *Het Belfort* (opgericht in 1885) verscheen in 1889 een artikel van Désiré Ackers, waarin hij aantoonde dat een Vlaamse universiteit noodzakelijk was. Hij stelde voor een katholieke hogeschool op te richten te St.-Niklaas.

Op de Vlaamse Landdag te Brussel, op 23 februari 1890 werd door Emiel Verhees (1864-1928) voor het eerst op een openbare vergadering, over een Vlaamse hogeschool gesproken. Hetzelfde jaar werd door de *Van Maerlantszonen*, de studenten van het atheneum te Brugge, de oprichting gevraagd van een rijksuniversiteit in hun stad. Op 1 mei 1892 werd aldaar ook de Landdag van de vrijzinnige studenten gehouden. Daar werd door Julius Pée (1871-1951) voorgesteld de bestaande rijksuniversiteit van Gent te vervlaamsen. Dit zou geleidelijk moeten gebeuren door vacant geworden plaatsen op te vullen met professoren die in het Nederlands kunnen doceren. Hij beperkt zich hierbij tot de vier bestaande faculteiten en laat de technische scholen nog hun Franstalig onderwijs. Maar op dezelfde bijeenkomst werd door Pieter Tack (1870-1943) en Lodewijk De Raedt (1870-1914) ook een lans gebroken voor de oprichting van een *Vlaams university extension*, "Hooger Onderwijs voor het volk", naschoolse universitaire leergangen, zoals die ontstaan waren aan een paar Engelse universiteiten en ook in andere landen reeds weerklink hadden gevonden. Aangezien de officiële vervlaamsing van de Gentse universiteit nog niet haalbaar was, zou men op die manier een poging wagen voor de ontvoogding van het volk, en tevens zou men daarmee aantonen dat wetenschap in de volkstaal mogelijk was.

Reeds in de zomer van 1892 werden door prof. J. Mac Leod en zijn assistent apotheker G. Staes, op eigen initiatief, een reeks populaire lessen over plantkunde in het Nederlands gegeven, in de Gentse Plantentuin. Achteraf kreeg Mac Leod van hoger hand geen toelating meer om nog verder vergaderingen in de Plantentuin te houden. ⁽¹⁶⁶⁾ Bepaalde instanties en personen konden niet aanvaarden dat wetenschap in de volkstaal werd gedoceerd. Het zou nog vele jaren en een harde strijd vragen vooraleer het Nederlands als wetenschappelijke taal zou aanvaard worden. Men was voor wetenschap en cultuur zodanig op het Zuiden gericht en van het Noorden vervreemd, dat men niet eens wist wat er zoal in het Nederlands bestond. Mac Leod vertelde in dat verband, dat toen hij in 1887 aan zijn studenten het werk van Hugo de Vries aanbeval, Julius Vuylsteke (1836-1903) - doctor in de rechten en daarenboven nog boekhandelaar - daarover zeer verbaasd was en niet eens het bestaan van dergelijke werken in het Nederlands vermoedde. ⁽¹⁶⁷⁾

Door het succes van de lessen van plantkunde aangemoedigd vond op 7 november 1892 de opening van de Vlaamse leergangen "Hooger Onderwijs voor het volk" plaats in het groot auditorium van de faculteit wijsbegeerte en letteren van de Gentse universiteit, met een honderdtal toehoorders.

Op 6 juli 1892 was intussen, in *De Goededag*, het orgaan van de studenten van het officieel middelbaar onderwijs, een bijdrage verschenen van Lodewijk De Raedt getiteld, *De Hoogeschool en de geschiedenis*, waarin opnieuw een Nederlandstalige hogeschool voor Vlaanderen werd geëist.

Het idee kreeg een concrete gestalte en in mei 1897 kwam ten huize van J. MacLeod de stichting tot stand. Er werd spoed achter gezet en het eerste congres vond reeds plaats op zondag 26 september van datzelfde jaar. Het was een zuiver wetenschappelijk evenement, waarin er van poli-

149

DE WESTHOEK en "BACHTEN DE KUPE"

(vervolg van blz. 146)

(waaronder veel Nederlanders) die Watou bezoeken. De leescultuur is hier te laag (indicatie voor gebrek aan vorming) en de ontvolking is er te groot.

Dat de diepe Westhoek ontvolkt, is voornamelijk te wijten aan zijn belabberde economische situatie, die op haar beurt voortkomt van meestal incompetente gemeentebesturen.

In de winter van 1955-1956 werden er te Poperinge zgn. keurvoordrachten ingericht door het Davidsfonds, in de feestzaal van het college. Daar werd o.m. het woord gevoerd door een jonge licentiaat in de economische wetenschappen. Zijn naam? Olivier Vanneste, die jaren later onze provinciegouverneur zou worden. Hij had een plan voor de opleving van de Westhoek. Wilden de gemeenten alhier openbloeien, dan moest er voor werkgelegenheid gezorgd worden. Men moest bedrijven en KMO's aantrekken door een industrieterrein of een ambachtelijke zone ter beschikking te stellen, voorzien van de nodige infrastructuur en de vereiste nutsvoorzieningen. Dat werd in het lang en het breed met vele voorbeelden toegelicht. Er was spijtig genoeg geen enkele plattelandsburgemeester uit de omgeving aanwezig (die huldigden nog altijd het 19de eeuwse principe, dat als het goed was voor de boer, het ook goed was voor iedereen, en er mocht geen landbouwgrond verloren gaan). Daar waar men de directieven van Vanneste heeft gevolgd, is men er wel bij gevaren. Daar waar dat niet gebeurd is, is men een stille dood aan het sterven. Roesbrugge-Haringe telde in 1955 nog 1651 inwoners, nu zijn er nog 1094; Watou had in 1955 nog 2973 inwoners, nu 1969; Krombeke had in 1955 nog 1010 inwoners, nu 724 !

Al is de pejoratieve betekenis van "Bachten de Kupe" wat uitgevlakt, toch heeft men er nog altijd geen hoge dunk van.

Op 1 maart 1997 werd te Gent het veertigste bestaan gevierd van *Ons Erfdeel* (het Algemeen-Nederlands tweemaandelijks cultureel tijdschrift). Prof. Frits van Oostrom, hield er de feestrede.

Van Oostrom (1953), hoogleraar in de Nederlandse Letterkunde tot de Romantiek aan de Rijksuniversiteit te Leiden, kwam de jongste tijd in het nieuws door zijn magistrale studie *Maerlants Wereld* (560 blz.) verschenen in februari 1996. Een boek dat binnen de drie maanden drie drukken beleefde en bekroond werd met de AKO-prijs.

In zijn feestrede te Gent vertelde prof. Van Oostrom het volgende : "Vorige zomer maakte ik met mijn Antwerpse collega en vriend Frank Willaert een fietstocht vanuit diens geboorteplaats Veurne naar Diksmuide, Ieper, Cassel en terug naar de Westhoek. En toen wij op de eerste dag van

deze tocht zo'n uur of zes onderweg waren, kon ik niet nalaten tegen Frank te zeggen dat we al heel wat mooie plaatsen en plaatsjes hadden doorreden, maar dat ik nog niet één behoorlijke boekhandel had gezien (in Nederland vindt men, zelfs in de dorpen van enige betekenis, minstens één degelijke boekhandel). Waarop de oud-Veurenaar Frans Willaert reageerde en zegde : "Dat klopt - hier wordt niet gelezen, hier wordt gegeten !" (9)

Geschiedenis van de Westhoek

Al wordt onze streek vaak het "hol van Pluto", of "het einde van de wereld" genoemd, toch is deze regio ons dierbaar, omdat ze zo mooi is en omdat ze een bewogen geschiedenis heeft gekend.

Wat die geschiedenis betreft, ze is voornamelijk rampzalig geweest (les peuples heureux n'ont pas d'histoire). We werden niet alleen vaak overvallen door de landhongerige Lodewijk XIV, maar we hebben door de eeuwen heen drie beroerde tijden gekend:

- in de 16de eeuw zaten we verstrikt in de geuzentijd, met de economische en demografische aftakeling van onze streek tot gevolg;
- op het einde van de 18de eeuw zijn we bijzonder zwaar getroffen door de Franse revolutionaire oorlogen;
- en in de Eerste Wereldoorlog was de Westhoek jarenlang de frontstreek, zodat een uitgestrekt gebied letterlijk van de kaart werd geveegd.

In de eerstvolgende dagen verschijnt het werk *Hoogebezoek in de Westhoek*, dat onze geschiedenis op een andere manier belicht. Elk hoofdstuk gaat uit van enkele illustere historische figuren die de Westhoek ooit hebben bezocht. En die bezoekjes vormen de aanleiding om een en ander te vertellen over :

- Het aparte karakter van het Westhoek-dialect via Gezelle en De Bo;
- De landbouw als belangrijke economische activiteit via Timmermans en Elsschot;
- De Vlaamse Beweging via Conscience;
- De kerkhervormingen via Bernardus van Clairvaux en Karel V;

- De Conflicten met Frankrijk via Lodewijk XIV en Napoleon;
- De Eerste en Tweede Wereldoorlog via Hitler en Churchill.

Blijkbaar een schat aan informatie.

Het gaat om een werk van 200 bladzijden, formaat 16,5 x 23,5 cm. - Foto's in vierkleurendruk.

De boekhandelsprijs van *Hoog bezoek in de Westhoek* bedraagt 1.050 fr. (eventueel 100 fr. voor verzendingskosten).

Overschrijven kan op het nr. 799-5222558-80 van de auteur, Luc Vanacker, Helvetiastraat 44, 8670 Koksijde (met de vermelding *Hoog bezoek*).

Het boek wordt voorgesteld in de raadszaal van de Ieperse Lakenhallen op vrijdag 19 september om 20 u., waar het nog te verkrijgen is aan de gunstprijs van 900 BEF.

Roger-A. BLONDEAU

Noten :

- (1) Het verdrag van Verdun van 843.
- (2) Deze opvolgers waren : Boudewijn IV (met de Baard - graaf van 988-1035) en Boudewijn V (van Rijsel - graaf van 1035-1067).
- (3) E. Coornaert, *La Flandre Française de langue Flamande*, Parijs, 1970, p. 40.
- (4) K. de Flou, *Woordenboek der Toponymie...*, dl. 17, Brugge, 1936, kol. 402-403.
- (5) Ed. de Coussemaker, *Troubles religieux du XVIe siècle dans la Flandre Maritime*, Brugge, 1876. De benaming "Westquartier" is hier terug te vinden in tal van 16de eeuwse documenten.
- (6) M. Backhouse, *De verspreiding van het Calvinisme in Vlaanderen in XVIe eeuw : Bijbelzettingen en Conventikels in het Industriegebied (1559-1562)*, in : *De Franse Nederlanden, Jaarboek Ons Erfdeel*, 1982, p. 62.
- (7) isoglossisch taalgebied = gebied met dezelfde taalkundige bijzonderheden.
- (8) melioratief = gunstige betekenis, in tegenstelling van pejoratief.
- (9) *De Standaard*, 3 maart 1997, p. 7.

KORTING
50-PLUSERS
MET
WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ? KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

HARINGE

Zondag 28 september 1997

BLAUWERS- FEESTEN

zaterdag vanaf 19 uur

SMOKKELTOCHT

inlichtingen : 057/30 00 80

zondag vanaf 7 uur

ROMMELMARKT

volledig hernieuwde standplaatsen

inlichtingen : 057/30 02 70

zondag vanaf 12 uur in de feestzaal

BLAUWERSKOST à volonté

220,-

Gans de dag verschillende attracties

- o.a. • Rodeostier
• Bierfiets
• Optreden door een fanfare uit Oudezeele

Standen met voedingswaren niet toegelaten !!!

GARAGE **SERVICE**
NEVEJAN
OKKAZIEMARKT

Met WAARBORG op werk en wisselstukken inbegrepen

- 100.000 fr.

FORD	FIESTA	benzine	89
FORD	FIESTA	diesel	87

100.000 - 200.000 fr.

OPEL	KADETT	benzine	89
FORD	SIERRA BREAK D		89
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	89

200.000 - 300.000 fr.

OPEL	CORSA	benzine	96
------	-------	---------	----

300.000 - 500.000 fr.

RENAULT	SAFRANE	benzine	93
OPEL	ASTRA	diesel	96
MITSUBISHI	L 300		95 (lichte vrachtwagen)
MERCEDES	190	diesel	91

+ 500.000 fr.

AUDI	A4	diesel	95
MERCEDES	E290	TD	nieuw

Graaf van Hoornweg 16, 8972 KROMBEKE Tel. 057/40.00.35

DE WITTE RANKE, inzet voor Poperinge en de Westhoek.

13-14 september : Hop en arbeid

Toen in de meimaand van 1983 de *Keurbroederschap DE WITTE RANKE*, vzw te Poperinge werd gesticht, werd een keure opgemaakt. Daarin werd duidelijk gestipuleerd dat de vereniging zich zou inzetten om de belangen van de hopteelt, de bierbrouwerij en streekeigen gastronomie binnen Poperinge te behartigen.

Het wetenschappelijk, sociaal, toeristisch en cultureel aspect van deze doelstelling zou niet alleen de Hoppestad de hand reiken maar de Poperingse regio en de Westhoek in hun verantwoorde welvaarts- en welzijns-aspiraties helpen bevorderen.

Elk jaar als de hopstoet niet door de Poperingse straten trekt, organiseert *De Witte Ranke* in deze optiek een happening die iet of wat met hop, bier, gastronomie e.d.m. te maken heeft.

Dit jaar drukt de vereniging op zaterdag 13 en zondag 14 september haar stempel op HOP en ARBEID. Een beetje nostalgie op en rond de Stadswaag, hopzeugen, keurmeesters en andere relictten uit de eens zo bloeiende hopnijverheid.. Huifkarren rijden op en aan naar hommelhoven en hopboeren.

Een weekend vol vertederende in het kader van de *Open Monumentendag* te Poperinge waaronder *De Witte Ranke* haar schouders steekt.

OPEN MONUMENTENDAG Zaterdag 13 en zondag 14 september

Hoezeer de hopteelt degeneert met jaar na jaar schaarser wordende hommelhoven, toch blijft Poperinge desalniettemin de *Hopstad van ons land*.

Toen de lakennijverheid in de late middeleeuwen te Poperinge ter ziele ging, beet de stad zich vast in de hopcultuur. Een paar duizend hectaren *groen goud* bracht eeuwen lang bloei en welvaart in de regio. Nu moet men het hier stellen met nog niet eens driehonderd hectaren.

In de middeleeuwen was gruit al de ideale smaakmaker van het gerstennat waarop onze verre voorouders al danig verslinderd waren.

De paters die in grote getale en in talrijke abdijen zowat overal een vinger in de pap hadden, hielden ook de hand boven het bier. Zij cultiveerden o.a. in de Sint-Bertinusabdij van Sint-Omaars de hop als bewaarmiddel en dorstlesser. De vrome abt van deze bloeiende en machtige vesting usurpeerde het vrome Poperinge dat rond die tijd van graaf Diederik van de Elzas, met name in 1147, zijn eerste stadsrechten kreeg. Dit jaar net 850 jaar geleden, laten de Poperingenaars niet ongemerkt voorbij gaan.

Dank zij de paters en de hop zorgde het *schuimende gerstennat* voor een ware open-

baring. De koele frisse pint met heerlijke schuimkraag, bittere afdronk en langere bewaartijd was geboren. Onze Westhoek, langs weerskanten van de Schreve, zou er wel bij varen. De Keikoppen mochten voor Bacchus een kaars branden.

Overal rezen hommelhoven als paddestoelen uit de grond. De wijnboeren uit het Zuiden die hopvelden gezien en hommelbier geproefd hadden spraken van *Les Vignerons du Nord*.

Het hek was pas goed van de dam als niet alleen rijke boeren, maar ook boerenhulpjes rond hun optrekjes het glooiend landschap vol hoge palen staken. Het werden de voorlopers van onze hommelhoven waarvoor toeristen nog een omweg langs Poperinge maken.

Jaar in, jaar uit, is er werk in de hopwinkel. Van in 't vroege voorjaar trotseert men sneeuw- en regenvlagen om met verkleumde handen en een rode druipneus de jonge scheuten langs draden de hemel in te prijen en ze aldaar te leiden. Met Poperinge-Ommegang is dan het enig en echte mirakel gebeurd : de hopranken staan helemaal "boven", meters boven de begane grond.

Een goeie twee maand later worden dan de hobbellen van de vrouwelijke plant geplukt (mannelijks worden in hommelhoven niet gedooft). Deze vrucht bevat een geelachtig poeder, de lupuline of hoppelbitter die zijn bedwelmende geur als smaakmaker aan het bier geeft en als bewaarmiddel fungeert in de brouwkuip.

Omdat dit allemaal misschien binnenkort

tot de folklore behoort, als Hollanders voor hun *bloemenboetieks* onze hommelhoven verder blijven kaalplukken, organiseert De Witte Ranke tijdens de Open Monumentendag 1997 een nostalgisch vertoon hoe het eertijds allemaal met de hop en het werk errond was gesteld.

Hop werd na "de plok" ter plekke in de ast gedroogd. Vroeger leverden cokes de nodige warme lucht die door de roostering naar omhoog steeg om de kniehoog liggende hobbellen te drogen. Daarna perste de boer de geurige hobbellen in grote zakken en reed met deze *hommelzeugen* naar de Stadswaag waar het gekeurd, gewogen en vakkundig geperst werd.

Toen vanaf de late jaren '60 deze activiteiten helemaal bij de hommelboer plaats vonden, verloor de Stadswaag zijn specifieke functie en werd het unieke *Nationaal Hopmuseum*.

Gwy Mandelincx, begenadigd dichter en schoonweermaker tijdens de Poëziezomers te Watou is als medestichter van het museum (Gasthuisstraat 71) de toegewijde en gedreven conservator.

In het museum ontsluiten *hoptuigen, tekstpanelen en fotografie* het wel en wee van hop en mens doorheen de vier seizoenen, niet in het minst de vroegere functies van het gebouw, de activiteitscyclus en de hopenst.

Een historisch document, gemaakt door de Poperingse cineast Leeuwerck in 1936, brengt in puur documentaire stijl het hele hopengebeuren van voor de mechanisatie en

vormt meteen een passende samenvatting van het doorlopen circuit.

In het museum zal op zaterdag 13 en zondag 14 september het verleden weer herleven.

De zeugen worden door strenge keurmeesters gekeurd en gewogen om daarna in de hydraulische hoppers, reeds operationeel vanaf 1947 ter vervanging van de handbediende pers, tot cilindervormige balen van 120 kg te worden geperst. Met het aloude ophaalsysteem worden deze reuzensigaren op het niveau van de persstempel gehesen waar ze net als vroeger officieel verpakt klaar zijn voor de commerce.

RIJ MAAR AN, OSSEWA, RIJ MAAR AN...

Tijdens de Open Monumentendag is er *de theorie* (het hopmuseum) en *de praktijk* (bedrijfsbezoek) want net in de eerste helft van september wordt de hop machinaal geoogst.

Met de huijkar kan het traject museum-hommelhoeve gereden worden. Het traag en lustig geklabetter van 't konvooi ligt weliswaar niet in de stijl van *Speedy Gonzales*, maar doet het hart rustig slaan, het eten verteren en de dorst stimuleren. Met langzame haast gaat de tocht over landelijke wegen, idyllische plekje en geurige hommelhoven, een paradijs van een Westhoek! Een gediplomeerde gids zorgt tijdens de rit voor de nodige informatie en begeleiding. Dit wordt vast een onvergetelijke bedoening.

De huijkarren-dienstregeling kan men raadplegen in het hopmuseum waar ook de instaptickets te koop zijn. Volwassenen krijgen deze unieke paardentrikte aangeboden voor 100 fr. Kinderen onder de twaalf betalen slechts 50 fr.

Terug van deze fascinerende tocht en het bezoek aan de hommelboer kan men op de unieke binnenkoer van het hopmuseum kennis maken met een gevarieerd aanbod van streekelijke producten. Nogal wiesde dat hier de typische streekbieren niet ontbreken waarvan kan genoten worden terwijl de andere hand een boterham met *standevleesch* naar 't soete mondje brengt.

Wie dan nog een beetje spektakel mee wil pakken rept zich op zondag 14 september tegen 17 u. naar de Grote Markt waar een vijftiental warme luchtballons zullen opstijgen als een eresaluut aan Poperings ereburger Burggraaf Dirk Frimout, eerste vaderlander in de ruimte en die van onze bloedeigen Kroonprins hoorde "Zegk maar Philippe".

Voor zij die lieflijk de ruimte in willen tijdens de balloonhappening *Challenge Dirk Frimout* tellen op de Dienst Toerisme, Stadhuis, vierduizend frank neer. Een hapje eten achteraf met de andere stoere bonken in de VIP-tent kost slechts 550 Fr.

De balloonhappening is het spektakelsluitstuk van de Open Monumentendag omtrent Hop en Arbeid.

Een pluim voor de organisatoren, de *Keurbroederschap De Witte Ranke* en het Stadsbestuur van Poperinge.

POPERINGE 850 JAAR

Achthonderdvijftig jaar geleden schonk de graaf van Vlaanderen aan Poperinge een bul waarin de gebruiken omtrent bestuurs- en rechtszaken werden samengevat die gelijke rechten gaf aan alle ingezetenen der stad.

Bedoeling van deze herdenking is, er een gezellig verjaardagsfeest van te maken

Met een afwisselend en gratis aanbod naar ieders smaak.

Het Wekelijks Nieuws zorgt voor een speciale verjaardagseditie die in de week van 14 september gratis in alle bussen van Groot-Poperinge wordt bedeeid. Deze speciale editie zal een reeks interessante onderwerpen brengen w.o. de geschiedenis van Poperinge, wetenswaardigheden en cijfermateriaal, nieuws over uitgeweken Poperingenaars, e.d.m.

De Paardenmarkt fungeert op 21 september vanaf 14 u. als schietstand in openlucht voor een kruisboogschietentornooi met een vijftal gilden in historische klederdracht, w.o. Hesinde, Chapelle la Grande, Gent en Brugge.

Volksdans en een wagenspel door de lokale toneelvereniging *Langhoirs Victorinen* zorgen voor vertier tijdens het tornooi. Na de prijsuitreiking om 19 u., trekt het hele gezelschap met tromgeroffel voorop door het stadscentrum.

Kinderen hebben van 15 u. keuze uit een bollenbad, springkasteel, grime, ballons, e.d.

De Showband *Calypso* uit Zwevegem, brengt show en muziek om 15 en 17 u. op de markt die zij marcherend en musicerend door het stadscentrum bereiken.

Tussen 16 en 17 u. proberen parachutisten van de Paraclub Moorslede zo mogelijks te landen op de schoot van een Poperingse Ambassadeur.

Reeds 850 jaar inspireren landschap en natuur lokale kunstenaars in diverse disciplines om hun allerindividueelste emoties te uiten. Uit de jaarwerken van de volwassen-

ateliers van de Academie voor Beeldende Kunsten werd een selectie gemaakt voor een gratis tentoonstelling in de Gasthuiskapel. Deze tentoonstelling, onder het motto *Natuurzicht*, is gratis toegankelijk op zaterdag en zondag vanaf 20 september t.e.m. 5 oktober van 10 tot 12 u. en van 14 tot 17.30 u.

Met rake pennetrekken en borstelmanipulatie legt Luc Ameel vooral idyllische hoekjes van Poperinge vast, zoals oude hoefetjes, het hopareaal, veldkapelletjes, de historische binnenstad. Een ruim overzicht is te kijken op Dienst Toerisme van 19 t.e.m. 21 september.

Ook horeca Poperinge viert mee en diverse restaurants en eethuizen bieden, ieder volgens eigen inspiratie een all-in menu aan tegen 850 fr.

Sportief Poperinge organiseert vanaf 14.30 u. in de Sporthal het 22ste volleytornooi F. Meese met 12 ploegen in een organisatie van Roepovo Poperinge.

Te 20.30 u. volgt de slotapothose *De tijd voorbij...*

In regie van Avalon worden diverse artistieke disciplines ten tonele gebracht, zoals vuurwerk, vlaggenspel, choreografie en video.

Poperinge, waar het goed is te leven, rekent op een enorme belangstelling tijdens de Open Monumentendag van 13 en 14 september en op de viering van 850 jaar Stadsrechten op op zondag 21 september. Wij zullen er zijn.

Elie E. Balduck

TE KOOP

Twee vaste ramen (meranti - dubbel glas)
Hoogte : 1 m 28 - Breedte : 1 m 18
met verluchttingsrooster, tel. 057/30 16 90.

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (46)

Een woordje geschiedenis

Vertellingen bij de kachel

Eigenlijk ben ik beginnen blauwen uit "gepiendheid" (uit nood) bekend Adrien Vandermarliere van Beveren-IJzer. Nadat ik tijdens en na de oorlog wat vlashandel had gedreven van uit Normandië, kreeg ik achteraf de rekening gepresenteerd, een aanslagbiljet van 62.000 frank, wat in die tijd een enorm bedrag was. Zo'n som kon ik onmogelijk ophalen tenzij door bijverdiensten. Lijk ik niet ver van de grens woonde lag het blauwen het meest voor de hand.

Zo ben ik begonnen met flessen sterke drank te halen. Oost-Cappel (Fr.-Vl.) lag tegen de deur en over de velden gemakkelijk te bereiken.

Maar na een zekere tijd liep ik ongewild ook in de kijker bij de Franse douane, ik niet alleen trouwens. Maar dat ze de blauwers van onze streek in eigen gemeente zouden afloeren en bespieden had ik nooit kunnen vermoeden.

Tot op een zekere morgen. Ik was tamelijk vroeg ontwaakt daar ik wou vertrekken met een lading vlas. Gewoontegetrouw gluurde ik even door het raam naar het landschap van de IJzervallei. Wat zag ik daar in de Clytestraat (Beveren-IJzer) langs de haag van Coenes weide? Een auto Citroën, precies het model waarmee de Franse douane rondtoerde.

Om mij wel degelijk te vergewissen sprong ik op mijn fiets en peddelde er op het gemak heen. Het bleek inderdaad een Franse wagen. Bij het traag voorbijrijden hielden de vier inzittenden een hand voor het gelaat maar ik herkende ze niettemin als Franse douaniers, in burgerpak.

Ik liet er geen gras over groeien en reed langs het Sint-Omaarsstraatje naar de rijks-wachtbrigade in Roesbrugge, om dat feit mede te delen.

Spoedig ging er een sectie heen, per fiets, op zoek naar de Franse wagen. Maar die was inmiddels de laan uit. Thuis gekomen vertelde ik het voorval aan mijn vader die bedenkelijk het hoofd schudde: "Trek je dat allemaal niet aan, want dat zal niet zonder gevolg blijven".

In de namiddag zag ik dezelfde auto voor onze deur passeren. Weer sloeg hij de Clytestraat in en stopte, niet ver van de woning van Henri Neyrinck.

Opnieuw verwittigde ik de rijkswacht die ditmaal prijs had. Het ging inderdaad om de opsporingsbrigade van de Franse douane, met o.m. de chef Riquet. Wat daar gezegd of bedisseld werd heb ik niet vernomen.

Maar tegen de avond al kwam de luitenant van de Belgische douane, Julien Godderis, met zijn fiets bij ons thuis: "of ik even naar

het douanekantoor in Oost-Cappel wou gaan". Wat ik trouwens gedaan heb.

Men nam er nota van mijn bevindingen en of ik eventueel klacht zou neerleggen. Achteraf is er door de directie van de douane te Gent een officiële klacht doorgestuurd naar de Franse douane van Duinkerke. Daarbij was uiteraard ook mijn naam vermeld.

De gevolgen lieten niet op zich wachten. Een eerste ontmoeting had ik al bij het terugkeren van de "Pas-de-Calais" en wel in Oost-Cappel zelf, in een grenscafé bij Milo, gelegen tussen de twee douanekantoren.

Een Franse douanier, Barbier, kwam mij in de herberg vragen of ik iets in mijn wagen had. "Neen" zegde ik, "je mag gerust zijn". Maar buiten stonden andere Franse douaniers mij op te wachten, leden van de Franse rechercheploeg van Duinkerke. De hele wagen werd doorsnuffeld, van onder tot boven. "Bon, je mag gaan". Ik weigerde resoluut en eiste, ietwat verbolgen, dat ze alles wat ze overhoop gehaald hadden keurig en netjes zouden terugplaatsen.

Intussen was Riquet mij op de schouder komen kloppen en vroeg me even apart: "Medard Botté en Gusten Sender kent ge toch ook wel hé".

"Die ken ik wel" riposteerde ik "maar heb met hen geen zaken. Trouwens, mijnheer Riquet, als je bij ons om benzine komt (wij hadden thuis een benzinepomp) ben je altijd welkom, maar als het om dergelijke informatie gaat, blijf dan maar buiten". Daarmee was de conversatie uit.

Een andere veelarm

Het mag paradoxaal klinken maar in die tijd was ik goed bevriend met de Franse ontvanger der douane van Oost-Cappel, mijnheer Carette, aan wie ik soms een koppel jonge duiven bezorgde. Zo kreeg ik het etiket "homme connu" van hem, wat beduidde dat ik zonder verdacht te zijn de grens over mocht.

Maar de motor van mijn oud wagentje begon stilletjesaan goede dienst te weigeren zodat ik uitzag naar een vervangingsmotor, die voor een redelijke prijs in Frankrijk te verkrijgen was. Om geen invoerrecht en geen taks te moeten betalen in België ging ik te rade bij Carette met de vraag of ik in Frankrijk een andere motor mocht monteren, mits het oude motornummer weg te slijpen en er mijn nummer in te kloppen.

De Franse ontvanger had daar, voor wat de Franse douane betrof, niets op tegen.

Op een dinsdagmorgen ben ik dan naar "Klein-Synthe" (bij Duinkerke) gerdien met de bedoeling een andere motor te monteren.

*Het pittoreske douanekantoor
van Oost-Cappel (Beveren-IJzer),
dromend van verleden dagen.*

Maar plots werd ik voorbijgestoken door de Franse douane die me verzocht te stoppen en langs zij te gaan staan. Ze namen mijn autopapieren af en verzochten mij hen te volgen, naar een douanebureau in Wormhout. Een Franse douanemotard ging me vooraf, een andere volgde mij op de voet.

In Wormhout stak men mij een briefje onder de neus: "On a trouvé ça dans votre voiture", het adres van Gerard Deylgat van Kuurne, een vlashandelaar die opgepakt was voor uitvoer van vlas zonder vergunning.

Het bleek hun bedoeling te zijn mij vast te houden tot aan de dag van het proces om mij een loer te kunnen draaien, ongetwijfeld in de overtuiging dat ik ook met Deylgat zaken deed.

"We gaan nu naar Oost-Cappel om uw wagen ter plaatse te onderzoeken. Dat moet daar gebeuren aangezien gij "homme connu" zijt.

"Je mag met je eigen wagen rijden. Een douanemotard zal volgen. Je zal toch niet vluchten hé" waarop ik natuurlijk ontkennend antwoordde.

Maar je moet de situatie in Oost-Cappel kennen om te begrijpen hoe de zaak verder verliep.

In Oost-Cappel lichtte de Franse douanier bij ons naderen de slagboom op om door-gang te verlenen daar hij bemerkte had dat een Franse motard volgde.

Onmiddellijk rechts, voorbij de Franse slagboom, was er een klein straatje, van amper tien meter, dat uitgaaf op de gemene-weg (voor de helft Belgisch, voor de helft Frans) waar geen douanecontrole toegela-ten was.

Ik trok heel kort het stuur over, naar rechts, het wegje in naar beneden.

De motard wou mij nog de pas afsnijden maar dat bekwam hem slecht want door het plotse ontwijken duikelde hij in de haag van Matons aanpalend tuintje.

Ik reed nog een tiental meter verder tot aan de winkel van Nestor Vanrobaeys. Toen ik uitstapte verwenste mij de Franse douanier: "Bon Dieu, bon Dieu, il m'a échappé".

"Kom hier" riep ik "ik zal je nog een wip onder je ballen geven".

De verdere afloop

Dezelfde avond nog zond de Franse ont-vanger Carette de Franse douanier Barbier naar mijn huis met het verzoek om toch nog naar het Franse douanekantoor te gaan. "Met mij zou je niet weggereden zijn, ik zou je zelf gevoerd hebben" wist hij te zeggen.

Uiteraard bevreesd na een dergelijke con-frontatie ging ik er niet naartoe.

's Anderendaags zond Carette iemand anders op me af, nl. Guillaume Dehouck, die langs de Belgische zijde recht voor het Franse douanebureau woonde.

"Adrien, je moet gaan, je moet gaan. 't Is zeker".

Op zijn aandringen ben ik dan toch gegaan, 's avonds laat als het donder was. De deur stond op een kier.

"Ik zal ervoor zorgen dat je morgen weer naar Frankrijk mag, zonder verdere miserie". De Franse douane had immers mijn autopapieren meegenomen.

"Maar het zal je wel 11.000 FF kosten als boete".

De volgende dag belde hij me op dat het dossier klaar was voor afhandeling. Met de wagen reed ik tot Oost-Cappel en ging daar te voet naar de Franse douanepost. De helft van de inwoners van Oost-Cappel stond toe-vallig buiten te wachten, blijkbaar op de hoogte van wat er voorgevallen was maar ook benieuwd of ik nog verder op vrije voe-ten zou lopen.

De zaak was vlug beklonken. Na de ver-effening van de boete nodigde Carette me zelfs uit om een glas Picon te gaan drinken bij Pros Ameloot aan de Vijfweg. "Neem je auto maar mee".

's Anderendaag reed ik weer, zoals voor-heen, naar de "Pas-de-Calais" en wie was de eerste die ik, de grens voorbij ontmoette? Jawel, Riquet!

Hij lachte groentjes: "vous avez eu de la chance".

Achteraf heb ik nooit meer last gehad van de Franse douane.

De waterduivel was ermee gemoeid

Zoals gezegd ging ik geregeld om flessen sterke drank naar Oost-Cappel. Telkens had ik er tien mee, vijf vooraan op de borst in een vaderlandzakje en vijf achteraan op de rug.

Op een avond was ik weer naar Madeleine Smits gegaan, een grenscafé, om mij te bevoorraden. Langs de gemene-weg wou ik het wegeltje inslaan langs Vanrobaeys weide. Maar bij het hek bemerkte ik twee Belgische kommiezen en sloeg dan maar rechtsaf, de Kerkweg in, op Frans grondgebied. Voor het kerkje stonden daar oude arduinen platen, plasplaten voor de kerkgangers, klom er over en kwam door verscheidenen moestuintjes verderop.

Plots meende ik water te zien blinken. In de overtuiging dat het om een sloot ging haalde ik, geladen met de flessen, een kleine aanloop om er over te wippen. Maar ik had mij, in de duisternis, wel heerlijk miske-ken en kwam in een kleine vijver terecht, de Neckerput of de put van de watergeest.

Behoedzaam waadde ik er door, geladen met mijn flessen, en bereikte het kleine schuurtje van Urbain Poreye, waar ik mij behoedzaam van mijn vracht ontdedde.

Kletsnat en vol modder loerde ik of er geen onraad was en warempel, de douaniers hadden de plons in het water ook gehoord en wandelden onrustig heen en weer op de Gemeeneweg.

Toen ze een eindje verwijderd waren schoot ik als een weerlicht de grensweg over en stormde in allerijl langs een dreef naar de andere weide van Vanrobaeys, sloeg plots linksaf en liet mij languit in een bietenveld vallen.

De verraste kommiezen meenden dat ik in de weide gevlucht was en speurden met hun taslampen het terrein af. Terwijl ze ijverig bezig waren keerde ik stilletjes op mijn stap-pen terug, laadde mijn flessen weer op en trok rustig naar huis langs het wegeltje dat ik even voordien had willen nemen.

Tot mijn tevredenheid was er geen enkele fles gebroken. Maar hoe zag ik er uit, doorsopt als een echte modderduivel.

Onvoorziene hindernissen

Later zijn we eens met zijn drieën geweest om flessen. Als voorloper en uitkijker had ik er vier op mij, in een canadiënnajas. Twee maten volgden met elk tien flessen. Er was afgesproken dat, als ik hoestte, zij zich uit de voeten moesten maken.

Zo ging ik een eindje voorop. Bijna thuis, aan het einde van een veld, stonden er twee wilgenstruiken, ideale schuilplaatsen voor douaniers. Omdat ik meende in een van die hutten geritsel te hebben gehoord ging ik er op af en sloeg met mijn stok hard tussen de twijgen. Ik voelde iets hards en kennelijk had ik iemand geraakt. Ja hoor! Een kommies sprong plots naar voor, grijpensgereed. Maar gezwind vluchtte ik weg en had al spoedig twintig meter voorsprong, tot ik plot-seling buitelde over een mesthoop.

Weer recht geklauterd hoorde ik de dou-

anier vlak achter mij aanrennen. Hij was dus flink genaderd maar op zijn beurt struikelde hij over zo'n hoopje zodat ik mij vrij gemak-kelijk uit de voeten kon maken. Mijn flessen had ik nog steeds bij me.

Mijn twee gezellen hadden bangelijk de hunne weggegooid. Een povere winst die avond.

Tabak in het verre Normandië

In Normandië waar ik hielp bij de vlashan-del kon je, na de oorlog een flinke winst opstrijken met er tabak heen te brengen.

Zo was bij mij al vroeger de idee opgeko-men om er tabak op te sturen in een meta-len vat, van tamelijk zwaar plaatijzer.

Ik kon zo'n vat op de kop tikken met een schuine bovenhals die eraan gelast was. Die kon ik losmaken, legde onderaan een hoe-veelheid lood, kwestie van gewicht te heb-ben. Met wel 50 kilo vooraf bevochtigde tabak, om die goed te kunnen persen, vulde ik het vat. Binnenin werd er een deksel vast-gelast waarna de schuine hals terug op zijn plaats werd gelast.

Het schuine bovenste gedeelte vulde ik op met vuile olie en maakte dat het stopsel goed vast zat.

Door een kennis in Bambeke liet ik het vat, zozegzegd met vuile olie, met paard en kar naar het station van Bambeke (Fr.-VI.) brengen om het te verzenden naar Normandië, bestemming "Saint-Ouen de Breuil". Door het lood onderaan leek het of het vat werkelijk vol was met vuile olie. Van boven bekeken leek dat ook zo.

Enkele weken later, zolang duurde dat toen, stonden wel twintig mensen in Saint-Ouen de Breuil nieuwsgierig toe te kijken hoe een vat olie wel vijftig kilo tabak baarde. Of er gerookt werd!

Je mag er van denken wat je wil maar op zekere dag werd ik benaderd om vijftig fles-sen cognac te voeren naar de dekenij van Poperinge. Niet zo maar benaderd want er waren flinke garanties bij dat ik onderweg niet door de douane zou gecontroleerd wor-den.

Zo ben ik dan inderdaad met vijftig fles-sen, bloot in de wagen, naar de Priesterstraat in Poperinge gereden. De ver-dere bestemming van de goddelijke drank: het bisschoppelijk paleis in Brugge. Meer details kan ik niet prijsgeven.

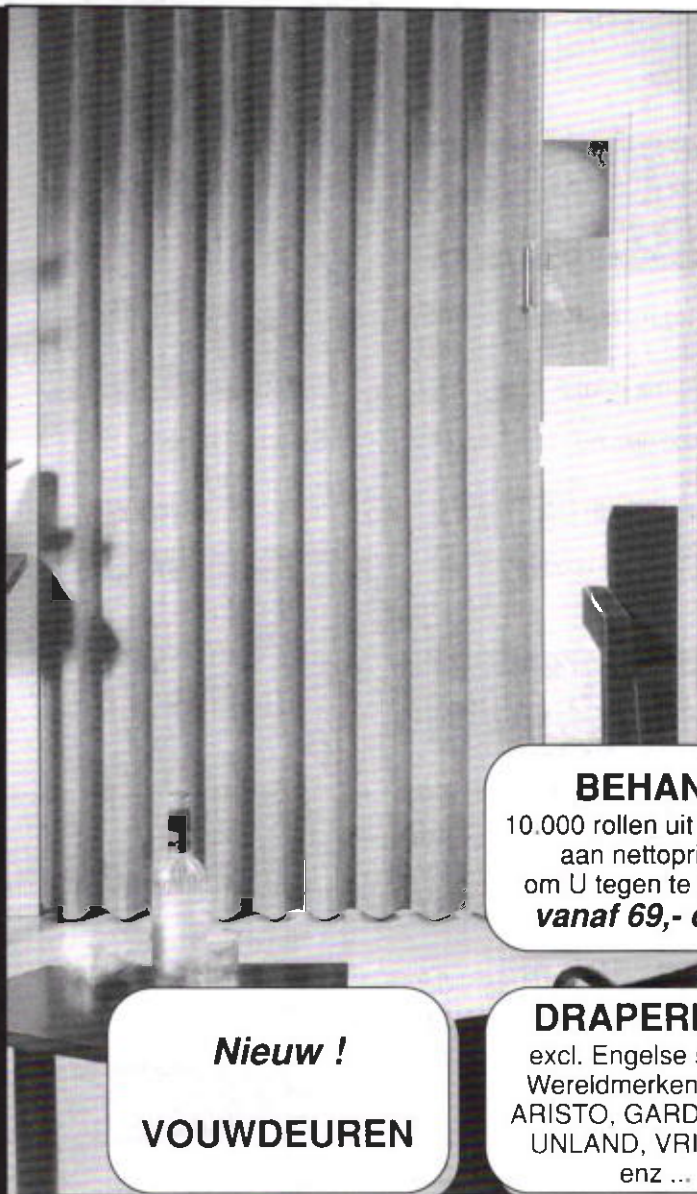
(wordt vervolgd)

Rik Sohier

Op zondag 14 oktober 1997 om 9 uur
vertelt Rik Sohier over
"Blauwers en Kommiezen"
op Radio 2-uitzending *VISUM*
met o.m. Gaston Deloz, Remi Delerue,
Albert Capoen en René Kino.

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

GRATIS
prijbestek meten
en plaatsen van
uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten
konkurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mieren-
bussen, boenwas, trekkers,
keerders, vegers, dweilen,
sponsen, zeemvellen,
enz ...

BEHANG
10.000 rollen uit voorraad
aan nettoprijzen
om U tegen te zeggen
vanaf 69,- de rol

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

Nieuw !
VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen,
Wereldmerken : ADO,
ARISTO, GARDISETTE,
UNLAND, VRIESCO,
enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO,
GARDISETTE,
UNLAND, ARISTO,
enz ...

MASSA BEHANG

Bergenstraat 42 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

Openingsuren van 9 tot 12 en van 13.30 tot 18.30 u.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 12/9 t.e.m. 14/9

Druiven wit 2 kg voor **99,-**
Mandarijnen 2 kg voor **109,-**

NIEUWE COLLECTIE TEXTIEL

Jeansbroeken 2 tot 16 j.
Sous-pulls tot 16 jaar
Kousebroeken voor klein en groot
en andere kleren

*Ook wij vieren de dag van de klant,
er wacht u een prettige verrassing.*

NON FOOD

Kleenex Ultra Soft 90 st. **63,-**
Instant ruitspray 1 l **89,-**
Scott WC-papier 6 rollen **69,-**
Houten afwasborstel **28,-**
Vileda zeemvellen **- 10 %**

*Uw bestelling
THUIS GELEVERD
op donderdag*

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Gierstburgers duo NU **149,-**
Volle rijst 1 kg **59,-**
NIEUW Lima chef 275 g **119,-**

Prodia koekjes nu **- 10 %**
- Galetten
- Kriekenrondjes
- Wafels vanille
- Gevulde zandkoekjes

VOEDING

Choco boerinneke 1 kg **99,-**
Smurfen biscuits **44,-**
Mignonnettes melk **89,-**
Chips Chee'tos Smiths **37,-**

Zelfrijzend bakm. Imp. 1 kg **39,-**
M. Thum. Erwt. E.F. 400 g **29,-**
M. Thum. Erwt. Wort. 400 g **29,-**
Appelmoes Hak 720 g **43,-**
Veenbessen 495 g **109,-**
3 vissers sprots sojaolie **23,-**

Winnny limonade pet 1,5 l **27,-**
Grimb. triple 4 x 33 cl **149,-**

PET FOOD

Friskies 2 x 400 g **74,-**
Cesar 150 g **33,-**
- wild
- rund
- rundsvlees en groenten

WEEKEND TOPPER

van 12/9 t.e.m. 14/9

**Gekookte ham
290,-**

CHARCUTERIE

Salami met look **390,-**
Lunchworst **63,-**
Macaroni hesp/kaas **89,-**

**TOPPER
Emmentaler
370,-**

KAAS

Leerdammer light **390,-**
Brie **330,-**
Brigand **390,-**

ZUIVEL

Inex yoghurt duo 4 voor **99,-**
- aardbeien - frambozen
- natuur - ananas
- abrikozen
Fama 500 g **63,-**
Planta 250 g **35,-**

DIEPVRIES

Frietten 1 kg **45,-**
- grof
- fijn

Folder geldig van vrijdag 12/09 t.e.m. 28/09 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 10 tot en met zaterdag 13 SEPTEMBER

UIEN 5 KG

voor slechts **59 BEF**

WORTELEN 3 KG

voor slechts **29 BEF**

SPAANSE MANDARIJNEN NIEUWE OOGST

2 KG voor slechts **98 BEF**

SPAREN EN BELEGGEN

SPAARBON "2001"

.....

TRAKTEER UZELF OP
DE FEESTELIJKE TOPOPBRENGSTEN VAN
DE NIEUWSTE BELEGGING
ZONDER RISICO

ASLK
Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé)

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Op 25 oktober 1997
vieren we

10 jaar
Gasthof
't Rozenhof

We nodigen U uit voor een
gastronomisch diner
met optreden van
Dana Winner.

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven
tel. 057/30 03 35

ANTWERPEN - UNIVERSITEIT DER DERDE LEEFTIJD

Universitaire cyclussen 1997-1998

23e Academiejaar

Cyclus : Geschiedenis van de Wetenschap
Onze medewerker Roger-A. BLONDEAU (medaillehouder van de Interfacultaire Leerstoel voor Wetenschapsgeschiedenis, de "George Sarton Memorial Chair of the History of Science") werd uitgenodigd om er op maandag 6 oktober 1997 een lezing te houden :

VAN DE OERMENS TOT DE OERKNAL Geschiedenis van de kosmologie

Het scheppingsverhaal bij de Joden en de Babyloniers - de theorieën van Anaximander, Democritos, Aristoteles en Ptolemaeus - Copernicus en de werveltheorieën van Descartes en van Kant en Laplace - het Dopplereffect - de Fraunhoferlijnen - spectroscopie - de ontdekking van helium - Humanson en Hubble - het uitdijend heelal - de hypothese van Friedmann - de oerknaltheorie van Lemaître.

Om 14.30 u. in het auditorium van de Quellinstraat, 31.

KLEINE FISCALE KRONIEK

Verkoop van private gebouwen

Nieuwe regeling vanaf 1997

Tot en met 1996 was de meerwaarde die verwezenlijkt werd bij de verkoop van een huis of een gebouw, dat niet aangewend werd in het eigen bedrijf, *steeds belasting-vrij*.

Evenwel bij het volmacht-koninklijk-besluit van 20 december 1996, werd ook een belasting ingevoerd op de meerwaarden die verwezenlijkt worden bij de verkoop van *gebouwde* onroerende goederen, die in België gelegen zijn.

De toestand is dus zodanig geworden, dat er belasting *kan* verschuldigd zijn op :

- verkoop van onroerende goederen die geïnvesteerd zijn in het bedrijf;
- verkoop van *ongebouwde* onroerende privégoederen bij verkoop binnen de acht jaar na aankoop of verkrijging;
- verkoop van *gebouwde* onroerende privégoederen bij verkoop binnen de vijf jaar na aankoop of verkrijging.

Onder verkrijging wordt verstaan : schenking. Bij de verkoop van goederen verworven door erfenis is er geen belasting op meerwaarde verschuldigd.

Er is bij verkopen van *onroerende goederen*, die men nog niet lang in bezit heeft (niet langer dan acht jaar) een nogal uitgebreide fiscale regeling van toepassing, die hier niet volledig kan uiteengezet worden, maar die ook soms een voordelige oplossing kan krijgen. Daarom is het goed, indien men in dat geval verkeert, van een goede fiscalist te raadplegen.

Serge BLONDEAU

Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

WEER EEN MERKWAARDIG BOEK OVER DE WESTHOEK

Van de hand van oud-Poperingenaar
Franz Denys :

VAN KEIZER TOT SANSULOT

De laatste vijf maanden van het Ancien Régime in het Westland.

Dit historisch werk verhaalt allerlei gebeurtenissen uit de laatste maanden van de Oostenrijkse Tijd tot aan het begin van de Franse bezetting (16 november 1793 - 25 april 1794). Alle mogelijke bronnen werden nageplozen : dagboeken, dagbladen, verslagen van Oostenrijkse officieren, brieven van ambtenaren die hier verbleven en rapporteerden aan de regering te Brussel, brieven en verslagen van de Hertog van Coburg (opperbevelhebber van de bondgenoten), verslagen van de ministers te Brussel tot zelfs de mening van de Oostenrijkse keizer over de inzet van de "volontairen".

Hoe zijn onze voorouders van keizerlijk onderdaan Sansculot geworden ? Hebben ze de Franse veroveraar zomaar goedschiks aanvaard ? Wat was hun mening hierover ?

Moed en vertwijfeling, vechten en achteruitwijken, honger en geldgebrek, spionage, verraad en represailles, moord en brand, vergaderen om een verbond van vrijkorpsen op te richten met voorstellen voor een "sociale zekerheid" voor de vrijwilligers, en ten slotte de "grote en kleine politiek" van de regering te Brussel en van de "Vergadering van West-Vlaanderen" te leper, dat alles samen vormt een spannend verhaal van de vrijwilligers van 32 dorpen uit het Westland, die een vooraanstaande rol spelen bij de verdediging van de Zuidelijke Nederlanden.

Het boek bevat tevens een lijst met de gekende gesneuvelde vrijwilligers en een register met persoons- en plaatsnamen.

Technische gegevens : formaat 17,5 X 24,5 cm - omvang : 176 blz. met illustraties. Verschijningsdatum : november 1997.

Prijs : bij voorintekening tot 22 november 1997 : 650 frank, enkel door storting op rekening 738-3123570-95 van DF-Uitgaven Poperinge-IJzerweelde. Na verschijnen : 800 frank. Het boek kan na verschijningsda-

tum afgehaald worden bij D. Doise, Onzevrouwendreef 63, 8970 Poperinge. Wilt u het boek per post toegestuurd krijgen, dan moet bij de intekening 130 fr. supplement voor verzendingskosten betaald worden.

Franz Devos, de auteur : Als Oud-Poperingenaar ("1929) en oud-leerling van het Sint-Stanislascollege (retorica 1948) blijft hij zich interesseren voor de geschiedenis van het Westland. Nu hij op rust gesteld is bij de BRTN, waar hij archivaris was, bestudeert hij de periode van de Franse bezetting en de Boerenkrijg.

TENTOONSTELLING AQUARELLEN LUC AMEEL

Op vrijdag 19, zaterdag 20 en zondag 21 september 1997 in de onthaalruimte van de toeristische dienst, Stadhuis te Poperinge.

Thema van de kunstwerken "Poperinge origineel" naar aanleiding van de viering "850 jaar stadsrechten".

WITTE VLINDERS

In de late zomerzon,
fladderen dartele witte vlinders,
over bloemen heen en weer.
Stijgend, dalend, op en neer.
Verdwenen als bij toverslag,
maar dan vlug
weer terug !
Op een bloem verpozen, even...
om dan snel,
in hun vlucht,
heel beducht,
aan mekaar een zoen te geven...
Dit is wel
het minnespel,
in hun broze vlinderleven...

Romain Depuydt
Op een zonnige
namiddag in
september 1995
in de siertuin.

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

NIEUW : BUTAAN & PROPAANGAS

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

**Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.**

HERFST '97 IN BEVEREN AAN DE IJZER

Het gaat Ciby, Cultuurinitiatief Beveren-IJzer voor de wind, dank U. Vorig jaar met Berdien Stenberg een overvolle St.-Audomaruskerk, in een sfeer waar Berdien zelf nu nog over praat : zinderend, spetterend, grandioos, hartverwarmend, om kriebels in je buik te krijgen.

En het feest gaat verder : zondag 12 oktober te 18 uur maakt Ciby een nieuwe afspraak in de prachtige St.-Audomaruskerk. Deze nieuwe "Herfst in Beveren" belooft opnieuw een unieke avond te worden.

Het ensemble Panache heeft zowat het ideale repertoire voor een denderende herfstavond : licht klassieke muziek, gezellige en goedklinkende melodieën, met een knipoog gebracht. Enkele namen maar : Johan Strauß, Franz Lehar, Emil Waldteufel, Robert Stolz ... kortom een avond om niet te missen.

Het 8 koppige ensemble was trouwens reeds op TV te zien met Berdien Stenberg, realiseerde producties voor BRTN-radio met Marc Brillouet (van Funiculi funicula), werkte mee aan TV-reeksen en was deze zomer te zien in Classics on the Beach in Blankenberge. Maakte zelf 2 Cd's.

Wat ze brengen en hoe ze het doen stemt volledig overeen met wat Ciby beoogt : speelse, levenslustige muziek brengen, werkelend, huppelend, pittig en gevoelig en dit alles op een professionele manier. Voeg daarbij het unieke decor van de historische St.-Audomaruskerk Berdien Stenberg was niet enkel gecharmeerd door de sfeer maar ook in de wolken over het unieke klankbord van deze gotische kerk.

Het wordt dus weer uitkijken om kaarten aan 495 fr. te bemachtigen. Die kan je krijgen bij Coiffure Mark 057/30 02 79, Pastoor Jacques 057/30 02 23 en bij alle Ciby leden. En een voorstel voor een dagvullende herfstzondag ? Zoek tegen de middag, na de hoogmis, een restaurantje op in Beveren (we zijn 3 prachtige restaurants rijk), je vraagt er naar de folder van het Beverpad,

zoekt op het kerkplein naar de start ervan, en je ontdekt de mooiste plekjes van de streek langs de IJzer. Na een doorzakkertje eindigt de tocht in "Herfst in Beveren". Daar wacht je een enthousiaste ploeg op voor je mooiste najaarsconcert met Panache.

Het leven kan eenvoudig mooi zijn !

CIBY, "DE VLAGGEN IN BEVEREN", "THE NIGHTS OF PROMS" EN 'T KIEKSKE

Cultuurinitiatief Beveren aan de IJzer, die organisator is van "Herfst in Beveren", heeft meer in zijn mars. Vorig jaar organiseerde de Ciby een reis naar Antwerpen en naar de klassieker "The night of the Proms". De bus was te klein voor 53 man. Dit jaar is een dubbeldekker ingelegd voor 71 gelukkigen, de bus is opnieuw te klein. Op 16 november te 14.30 uur is de afreis gepland naar Antwerpen.

Ciby is ook de initiatiefnemer van "Vlaggen in Beveren" met ontwerp, met medewerking van de Vlaamse Heraldische Raad, en verkoop van een eigen Beverense vlag. Hij kent een enorm succes op het moment van het ter perse gaan zijn van een 40-tal vlaggen de deur uit. Dit betekent dat één op zeven gezinnen de vlag in huis haalden. En nu maar bij elke feestelijke gelegenheid de vlag uithangen ! Beide initiatieven, de vlaggen en reis naar de "Night" gebeuren compleet tegen kostprijs.

Traditioneel is de Kerstperiode in Beveren met de Middernachtmis een topgebeuren. Ciby organiseert dit jaar op 14 december een Kersthappening, met stemmige muziek, stalletjes, sfeer, verlichting en verwarming met cokesvuren en optredens van het St.-Audomaruskoor en de volksgroep " 't Kliekske", met oude volksliederen op oude instrumenten. U hoort er nog meer van.

Meer informatie op het adres van de vzw : Mark Quagebeur, Hondshoofstraat 5, 8691 Beveren-IJzer, tel. 057/30.02.79.

STAVELE - BEVEREN-IJZER BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Melanie Dolfen, dochter van Daisy Dolfen (Stavele).
- Aurélien Berteloot, dochter van Sady en Nadine Butaye (Stavele).
- Louise Van Biesbrouck, dochter van Paul en Karen Serpieters (Stavele).

Huwelijken :

- Franky Vanheste van Lo-Reninge met Regine Baes van Stavele.
- Frank Catrycke van Poperinge met Anja Butaye van Stavele.

Overlijdens :

- Robert Maelstaf, 74 j., weduwnaar van Germaine Debacker (Beveren).
- Maurice Baes, 86 j., weduwnaar van Maria Devynck (Stavele).
- Emilienne Vandenbunder, 61 j., echtgenote van Fernand Berquin (Stavele).
- Roger Hoste, 66 j., echtgenoot van Godelieve Desmadryl (Stavele).

OPENLUCHTTONEEL TE HARINGE

"De Latste Beet'n" is een historische evocatie van de noeste arbeid van onze seizoenarbeiders. Deze "trimards" die voor maanden van huis naar Frankrijk trokken om er in de bieten, het vlas of de cichorei te werken.

Het stuk werd geschreven door Patrick Adam, die ons meeneemt in de harde wereld van deze simpele mensen die meestal in menonwaardige omstandigheden leefden en werkten.

Met beelden, klank en toneel maken we kennis met de conflicten onderling, maar ook de spanningen met de vreemden komen ruim aan bod. We lopen binnen in de Toebakzak, een caféetje van lichte zeden, waar een lief-tallige dochter al haar charmes aanwendt om de zuurverdiende centjes af te drogen.

Het stuk is één brok ruwe werkelijkheid die in het landelijk decor bij Paul en Nelly Vanwildemeersch ten volle tot zijn recht komt.

"De Latste Beet'n" wordt opgevoerd op vrijdag 12, zaterdag 13 en zondag 14 september telkens om 20 uur. De toegang bedraagt 150 fr. in voorverkoop en 200 fr. aan de ingang.

Nieuw !!!

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 (bij afwezigheid)

HET POPERINGS JONGERENKOOR

Is een groep waarbij jonge mensen vanaf het tweede leerjaar kunnen aansluiten. Aansluiten bij het P.J.K. kan in de maand september en januari van het lopende werkjaar. Het Poperings Jongerenkoor heeft heel wat te bieden en stelt weinig voorwaarden.

HET P.J.K.

- Verzorgt huwelijken, jubilea, uitvaartplechtigheden en recepties.
- Brengt tweemaal per jaar een heus concert, waarbij naast het muzikaal talent ook de acteerkunst een plaats krijgt.
- Maakt met de jongeren vanaf het vierde leerjaar jaarlijks een concertreis naar het buitenland.
- Beloont de kleinsten met een minitrip.
- Staat onder de leiding van een kindvriendelijk dirigent.
- Wordt geleid door een dynamisch team van jongeren en volwassenen.
- Is gekend voor zijn fris uniform en zijn prachtige concerten.
- Geeft de jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding.
- Is een groep waar discipline nog altijd primeert.
- Seint het P.J.K-nieuws door via de gratis nieuwskrant van het koor.

VOORWAARDEN TOT TOETREDEN

- Jaarlijks lidgeld 500 fr., voor een tweede lid uit dezelfde familie 300 fr.
- De lidgelden worden integraal benut voor het betalen van de verzekering.
- Wekelijks de repetities op de vrijdagen bijwonen van 16.30 tot 18.00 u.
- De optredens zoveel mogelijk bijwonen.
- Afwezigheden telefonisch of schriftelijk mededelen.
- Aanwezig zijn op de optredens in perfect uniform.

HET P.J.K. CONCERTEERDE REEDS IN

- 1994 in het Verenigd Koninkrijk (Londen, Cuffley, ...)
 - 1995 in Oostenrijk en Duitsland (Scheffau, Salzburg, Kurfstein, Erl, Wolnzach, ...)
 - 1996 in Frankrijk (Mézière en Obterre) en Spanje (Llioret Del Mar, Barcelona, Montserrat)
 - 1997 in Italië (Padova, Venetië, Mestre, Verona, S. Giorgio, Lido di Jesolo).
- Eventuele kandidaten voor het Poperings Jongerenkoor kunnen contact opnemen met
- Dirk Goeman (dirigent)
O.L.Vrouwekruisstraat 7, 8970 Poperinge
tel. 057/33 78 40
 - Frans Cayzeele (voorzitter)
Eekhout 5, 8972 Proven
tel. 057/30 09 25.

PLANTJESWEEKEND "KOM OP TEGEN KANKER"

Op zaterdag 20 september is het weer zover. Al voor de derde keer gaan enkele tientallen vrijwilligers langs de Poperingse straten om de bekende "kalanchoë-plantjes" aan te bieden. Voor de prijs van 200 fr. haalt U niet alleen een leuk plantje in huis, maar steunt U ook de actie van "Kom op tegen kanker".

De werkgroep "Kom op tegen kanker Poperinge" rekent erop dat de Poperingse bevolking even gul is als vorig jaar toen er niet minder dan 2.000 plantjes verkocht werden.

Tijdens een grootste TV-show op TV 1 in het najaar worden de resultaten bekend gemaakt van alle actie die in Vlaanderen gehouden werden in 1996 en 1997.

Het ziet er naar uit dat het resultaat voor Poperinge prachtig wordt. Mits een goede verkoop van de kalanchoë-plantjes kan Poperinge een cheque van ruim 1.000.000 frank aanbieden. Een resultaat om terecht fier op te zijn.

De werkgroep rekent er dan ook op de Poperingse bevolking met grote gulheid de plantjes koopt en dankt reeds op voorhand : iedereen die meewerkt aan het welslagen van de actie "Kom op tegen kanker 1997".

Verantwoordelijke actie :

- Roesbrugge-Haringe : Geert Six
- Krombeke : Marleen Rubben

UITVERKOOP

*donsdekens, lakens, overtrekken, sierkussens, handdoeken,
toile ciré, tafelbeschermers, tafelkleden, behangpapier, verfwaren
gordijnstoffen, onderhoudsproducten, drogisterij*

KWALITEITSPRODUCTEN AAN STERK VERMINDERDE PRIJZEN

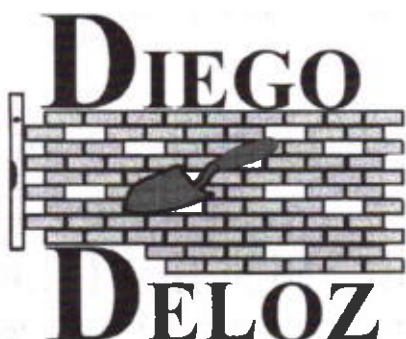
Wij aanvaarden alle schilder- & behangwerken tot 31 december

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

**BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN**

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

NIEUWPOORT

Informatieve namiddag

in 't Kasteeltje, Hoogstraat 2 op dinsdag 7 oktober 1997 om 14.30 u.

Hopteelt langs weersijden van de shreve
door prof. dr. A. Maton uit Melle.
Toegangsprijs : 50 fr. (consumptie inbegrepen)

Info : Dienst Toerisme & Cultuur - VVV
Marktplein 7, 8620 Nieuwpoort
Tel. 058/22 44 44

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

**VERYSER
Roland**

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnepanelen

Waaiburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

TENTOONSTELLING JEAN-CLAUDE BOTTIN

"Tekeningen van mijn land voor mijn volk"

Van 12 september tot en met 6 oktober stelt een Frans-Vlaaming zijn werken ten toon in de "Korenbloem" te Watou.

Jean-Claude Bottin is geboren in 1938 in Lomme (oudstgekende naam Madinghem) bij Rijsel.

Hij studeerde aan het "Collège technique BAGGIO" in Rijsel en behaalde er het diploma van steendrukker (lithograaf). Van 1945 tot 1960 volgde hij de Academie voor Schone Kunsten in Rijsel.

Jean-Claude Bottin is een gepassioneerd man voor alles wat Vlaams is, in het bijzonder voor de Vlaamse kunst in al haar facetten. Vanaf 1987 tot op heden - evenwel met een onderbreking van drie jaar - tekende hij heel wat bijeen voor tal van Frans-Vlaamse verenigingen. Meer bepaald tekende hij twee reeksen van 40 prentkaarten ten bate van "Menschen lyk wieder". Deze opdracht was trouwens een reuzensucces. Zelfs de Vlaamse pers schreef in lovende termen over zijn kunst om met potlood dode materie tot leven te brengen. Er komt trouwens nog een nieuwe reeks prentkaarten van zijn hand.

In 1987 verschijnt zijn eerste jaarkalender met zeven illustraties in potlood en dit met medewerking van het Davidsfonds Frans-Vlaanderen.

De tekeningen zijn stuk voor stuk juweeltjes van kunst.

Jean-Claude Bottin heeft met zijn tekeningen een persoonlijk doel. Hij gaat er bij hem niet alleen om geld te verdienen, maar zoals hij zelf zegt: "ik wil de mooiste Vlaamse gebouwen en monumenten leren kennen aan mijn volk."

Vanaf 1990 tot nu wordt via het Davidsfonds Frans-Vlaanderen een jaarkalender uitgegeven met tekeningen van zijn hand. Voor 1998 is hij ook reeds begonnen met de nieuwe serie van zeven, waarvan de meeste zullen te bewonderen zijn op de tentoonstelling in Watou. Het gaat hier steeds om tekeningen (50 x 40) waarvan het origineel te koop wordt gesteld. Maar daarnaast is er een beperkte reeks reproducties op foto

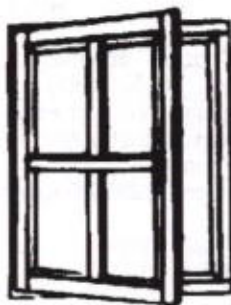
te koop, genummerd en ondertekend door de kunstenaar zelf.

De officiële opening heeft plaats op 12 september om 19.30 u. in de "Korenbloem", Kleine Markt 22, Watou. De opening gebeurt door de Heer Jean-Noël Ternynck, in het "Vlamsch".

Deze tentoonstelling is een realisatie van de vereniging "Weerskanten van de Schreve" p.a. Frans Devos, Krombeekseweg 20, 8970 Poperinge - tel. 057/33 50 33

Roesbrugge ROMMELMARKT

Zondag 16 november
in de serres van W. en I. Vandermarliere.
Inrichters: feestcomité

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

**Uw kantoorhouder
laat zich weer even gaan.**

HSA, vertrouw op een bekend gezicht

Bij uw kantoorhouder kan u terecht voor al uw bankzaken. Snel, soepel en discreet handelt hij uw verrichtingen af. In alle veiligheid, elke dag opnieuw. Want in onze bedrijfsfilosofie komen uw belangen eerst.

Een attente service

Cliënten van HSA herkent u meteen. Ze zijn tevreden over de vlotte service en het deskundig advies van hun bank. En als u af en toe ook nog een attentie krijgt, is dat aardig meegenomen.

Uw kantoorhouder
blijft altijd gul in z'n service,
maar de speciale spaaractie
loop slechts enkele weken.

Neem deel aan de speciale spaar- actie van uw kantoorhouder.

Periode : 1.9.97 t/m 31.10.97

aangroei*	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25.000	1				
50.000	1	1			
150.000	1	1	1		
250.000	1	1	1	1	
500.000	1	1	1	1	1
750.000	1	1	1	2	1
1.000.000	1	1	1	2	2

(1) = portefeuille / (2) = heuptas

(3) = rugzak / (4) = reistas

(5) = grote reistas

aangroei* =

* netto-aangroei op gereguleerde spaarboekjes (stortingen - afbetalingen)

* aangroei op termijnrekeningen

* aankoop van kasbons, euro's, fondsen

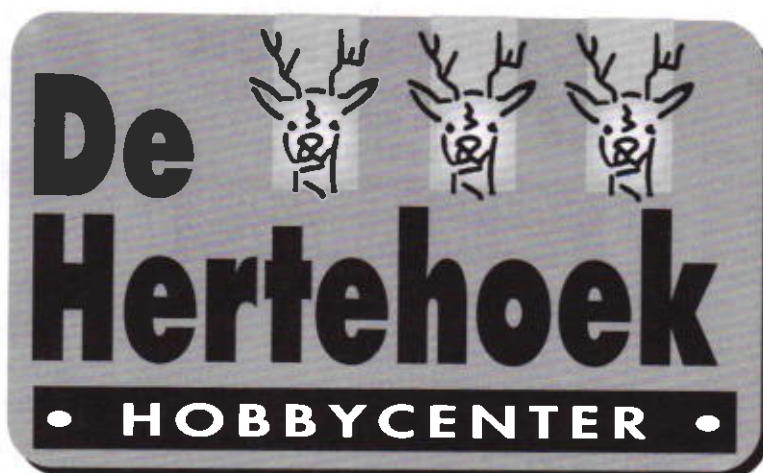
* koopsommen New Life

Herplaatsingen tellen niet mee.

De aangroei op gereguleerde spaarboekjes dient behouden te blijven tot 1.2.98

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

Nieuw !!!
KLANTENKAART

spaar voor een t-shirt of korting

alle hobbyvoerders (kippen, schapen, honden, vogels, vissen, ...)
vogels (aankoop en verkoop)
tuinproducten (zaden, plantjes, meststof, sproeistof, ...)
propaan en butaangas

Nieuw !!!
AMBACHTELIJKE BLOEM voor de thuisbakker
(wit, bruin, donkerbruin, volkoren, meergranenbrood)

Nieuw !!!
POTCHRY SANTEN

Extra voordelig !!!

graanmengeling : 260 fr./25 kg
vogelvoerders : 140 fr./5 kg
potgrond : 90 fr./50 l.

tunnel-serre met zeilen, versterkte pvc en rechte wanden
tot eind november : -5 %
3 m/3 m : 16.496 fr.
3 m/4,5 m : 18.622 fr.

OPEN : zaterdag van 9 tot 12 u. en van 14 tot 18 u.
van dinsdag tot vrijdag open van 10 tot 12 u. en van 16 tot 19 u.
zondag en maandag gesloten

Prof. O. Rubbrechtstraat 113, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 18 80

WAAR KOMT HET VANDAAN?

VECHTEN TEGEN DE BIERKAAI *Vechten tegen een overmacht*

Reeds in de late Middeleeuwen werd er bier uit Noord-Duitsland, Hamburg, Lübeck, Bremen, vanuit de Oostzee via de Zuiderzee (vroegere naam van het IJsselmeer) naar de Amsterdamse haven gebracht. Daar had men verscheidene kaaïen: de houtkaaï, de graankaaï, en ook de bierkaaï. De zeeschepen die soms wel 3000 vaten bier aanbrachten werden overgeladen aan de bierkaaï. Omdat men toen niet over kranen en laadbruggen beschikte, waren sterke mannen nodig die op "de bierkaaï" de vaten uitlaadden, voortrolden en in rivierschepen weer inlaadden. Deze havenarbeiders waren zulke kloeke, onvervaard kerels, dat "vechten tegen de bierkaaï" als een zinloze onderneming werd beschouwd.

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK

Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

SPECIALE VOORWAARDEN OP HYUNDAI EXCEL

verdelers HYUNDAI

Toyota Carina D '96
Peugeot 406 TD '97
Peugeot 306 TD '94
Peugeot 204 D '95
Peugeot 204 D '94
Hyundai Lantra B '96

okkasieauto's met waarborg

Voor het herstellen van uw schoenen, boekentassen, reistasen, alle ritssluitingen nu ook stikken van jeansbroeken, enz., ... wendt men zich met volle vertrouwen naar

SCHOENMAKERIJ "NOEL"

DEVOOGHT - VANDROMME

Provenplein 62 - PROVEN

*Vakkundig en sterk werk
Voordelige prijzen
Snelle bediening
38 jaar ervaring
Verkoop van zomerartikelen*

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

- **NIEUWE** winter maquillagekleuren
- Vanaf **22 SEPTEMBER**, **NIEUWE** wintercollectie **PANTY'S** en **HERENKOUSEN**. Pantys zullen ook te verkrijgen zijn in **PROMO-TIEPAKKEN** (bv.: 3 +1 GRATIS).
- Totale uitverkoop van **VANDERBILT** en **CARACTERE** ➔ **-25 %**

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN
BERNARD WYFFELS
MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE
057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

TOP Kristof

Prof.O.Rubbrechtstr. 113, Roesbrugge - 057/30 18 80
Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND SEPTEMBER

Kaarten

- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 september
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 28 september
maandelijks kaarting voor de leden

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 13 en zondag 14 september
smijting voor de leden.

MAAND OKTOBER

Kaarten

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 8 oktober
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 28 oktober
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 26 oktober
maandelijks kaarting voor de leden

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 11 en zondag 12 oktober
smijting voor de leden.

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

geboorten :

- Maxime Vanmassenhove, geboren op 23 juli 1997, zoon van Eric en Sophie Lefevere.

overlijdens :

- René Leys, 78 j., echtgenoot van Paula Desmytere.
- Filip Vandevoorde, 35 j., echtgenoot van Linda Vantomme.
- Suzanne Decaesteker, 72 j., weduwe van Albert Van Engelandt.

ROESBRUGGE-HARINGE

Openluchtoneel te Haringe

Vrijdag 12, zaterdag 13 en zondag 14 september telkens om 20 uur.

Rommelmart te Haringe

Op zondag 28 september te Haringe vanaf 7 uur. Volledig vernieuwde standplaatsen.

KAV

Op 17 oktober brengt de KAV zijn jaarlijks herfstfeest. Iedereen is welkom.

Chiro-Charo

Op 7 november is er dia-avond. Dit vindt plaats in het Ontmoetingscentrum Karel De Blauwer. Iedereen is welkom.

Rommelmart te Roesbrugge

in de serres van W. en I. Vandermarliere.
Zondag 16 november
Inrichters : feestcomité

BEVEREN

Wielervedstrijd "Criterium v.d. Westhoek"

Op zaterdag 13 september om 16.00 uur.
Org.: Café "In Beveren" en "t Geheim Spoor".

Muzikale animatie

Op zondag 14 september tijdens de rommelmarkt en 's avonds.

BEVEREN AAN DE IJZER

Café "Huis Maelstaf"

JAARLIJKE KERMISKAARTING

DINSDAG 16 SEPTEMBER 1997

vanaf 18.30 uur

1 x aanblijven = 250 gr. koffie

Versnapering : saucissen met rode kool

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

VW Vento '94 TDI
VW Passat GL '93
Golf 1600 D '95
OPEL Vectra 17 TD plus 12-'96

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

Valerie
VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES
NIEUWE
MAKE-UP KLEUREN
VOOR HERFST EN WINTER

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Niettegenstaande alles wat er gebeurd is in het politieke milieu, inzake fraude, corruptie en zelfs moord, wenst de huidige regering blijkbaar de coalitie voort te zetten. Macht kan een heerlijk gevoel geven, het wordt niet slecht betaald, en men kan bovendien soms een graantje meepikken, als men "het kapitalisme" niet te veel moeilijkheden berokkent.

Om ter plaatse te kunnen blijven moet men op tijd zijn voorzorgen nemen. Het is tenslotte door de "kleine man" dat men moet verkozen worden. En die moet men weten aan te pakken.

Enkele dagen geleden heeft het kabinet Van Rompuy aangekondigd dat de belastingschalen voor de inkomsten van 1999 opnieuw geïndexeerd worden. Sedert 1993 was dat niet meer het geval. In 1999 (en niet vroeger), dus in het jaar van de volgende verkiezingen, zullen de belastingen daardoor iets verminderen. Niet veel hoor. Iemand die een belastbaar bedrag heeft van 1,2 miljoen zal iets meer dan 2.000 fr. minder betalen, en de modale burger wiens netto-belastbaar inkomen nog altijd beneden het miljoen blijft, zal ± 1.500 fr. profiteren. Maar, hoe weinig het ook is, zo worden de zaken eigenlijk nog te schoon voorgesteld, want in feite gaat het niet om een belastingvermindering, maar om een stopzetting van de verhoging!

Sedert de jongste oorlog, en dat is al meer dan een halve eeuw, wordt er met dezelfde trukendoos gewerkt. Veel beloven ... en weinig geven. Dat was reeds in 1946 het geval toen Achiël van Acker de slogan lanceerde: "Geef mij de macht en ik geef u kolen!" En stevast om de vier jaar heeft het liedje zich herhaald. Telkens weer werd er beloofd dat de magere wedden en de pensioentjes zouden verhogen, maar als iedereen weer in zijn zetel zat kwam er amper drie of vierhonderd franken bij. Ontgoocheld zwoer men dat het niet meer zou waar zijn, doch de volgende keer was het weer waar!

Sedert de volmachten-dictatuur van Dehaene is de in 1993 ingevoerde aanvullende crisisbelasting, die eenmalig zou zijn, onbeperkt van toepassing. Het btw-tarief ging van 19 naar 21 procent. De roerende voorheffing werd opgetrokken van 10 tot 13, en uiteindelijk tot 15 procent. Er werd een meerwaardebelasting ingevoerd voor bebouwde onroerende goederen, en men liet daarenboven nog toe dat de gemeentebelasting op veel plaatsen werd opgetrokken.

"Inderdaad", zegt Gusta, "en je vergeet nog van te zeggen dat de index werd vervalst (invoering van de zgn. gezondheidsindex) om wedden, lonen en pensioenen niet te moeten aanpassen aan de steeds stijgende levensduur-te."

Leve de ervaren gids,
Pol

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente	= 2,75 %
Getrouwheidspremie (*)	= 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 01/09/97

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

Amana microgolfoven

Amana biedt u de microgolfoven met de perfectste golvenverdeling ZONDER draaiplaat, dus geen plaatsverlies. Dank zij ROTAWAVE.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Fonten Vanbelle van Stavele hadde è peinst van eenigste hennen te houden.

le ging 'n schoon hennekot zetten. 't Henneplein, nevens zyn hoovige, wos ol gereed, met zes hennen en 'n haane, die voor 't moment nog onder 'n oud afdak moesten slaapen. De planken en ol 't ander noodig materiaal lag ol gereed en van 'n fraai vrouwmens uit 't gebuurte had ie 'n kloeke deure è kreegen dat ze nog staan had van in den tyd dat heur vader timmerman wos ...

"Dat is ol veele werk è spaart !" zei Liza, Fontens wuuf. Dreeten, de gebuur, die 'n hand ging helpen, kwam djuuste binnen ol den achterkeuken, om te vraagen wanneer dat ze gingen beginnen ...

"Subiet zi !" zei Fonten ... "je hét gie toch nog je zaagmachiene ?"

" 'k Hén der twee !" lachte Dreeten ... "een in 't stol en een in de keuken, je meugt kiezen !" Ze lachten 'n keer, dronken è pinte en gingen aan de slag ... Maar achter 'n halven dag liep het ol verkeerd. 't Weere verbrodde, 't ging ferme aan 't regenen, daagen aan 'n stik. Dat begoste op Fontens zenuwen te werken, 't ergste nog ols 'n langs 't hennepalein passerde en dat de hennen daar zuipenat, bij den draad stoegen "kot ! kot !" te doen, gelijk van te zeggen, doet olstjeblijft voort aan dat kot ... Fonten wilde toch voortdoen met 't timmerwerk, maar in zyn nerveusiteit, sloeg 'n langst 'n nagel, zo ferme op zyn duime, dat 'n geen nagel meer kon vasthouden. Dreeten moest olzoo olleene voort kraamen, om de planken op de djuuste langte te zaagen. Maar den dienen, had de laatsten cijfer van de maate, die 'n neegen wos, è zien voor 'n zesse, zoodat 'n ol de planken drie centimeters tekort zaagde ... 't Kwam zoo erg met Fonten dat 'n 's nachts droomde dat d' hennen aan zyn bedde stoegen te roepen : " 't kot !! 't kot !! " ... "Is 't kot haast gereed ?" en dat den haane kraaide : " 't jaarent misschien !" In zyn slaap sprong Fonten rechte in zyn bedde, om dien haane vast te stekken, maar 'n had Liza vast, die schruwelde van 't verschot.

"Horkt 'n keer !" zei ze 's nuchtens ... "Ols je gie daarmee zulk 'n miserie hét, zet gie geen hennekot, wei !"

"Maar wuk gaan 'k toen doen met ol dat materiaal !" riep Fonten "bovendien, de gebuurs zouden nog 'n beetje lachen !" Om er niet verder op te peinen ging 'n naar zyn hoovige. Maar zo dat 'n by 't hennepalein passeerde, wos er 'n henne, die waarschijnlijk heur ei kwam te leggen en wos 't ol een gekaakel van "kot! kot! kot! kotkedéék!" da'je hoorde ... Fonten sprong in 'n verwoede kolerie in dat hennepalein ... stekte daar 'n pannelatte en sloeg eens en anders achter d'hennen, dat de pluimen overol rondstooven ...

"Wuk doe je gie nu !" riep Liza, die buiten kwam è loopen ... "kom je nu geheele zot ?!"

"'t Gaat è daan zyn met dat gezeever over dat 'kot' !" schreeuwde Fonten ... "ze moeten deraan! ... 'k gaan keuns kweeken !!" Kwaaak

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 10 oktober 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabbonnement : 270 fr.

EEN KAPEL AAN DE GRENS : DE OUDE KAPEL VAN ABELE

Grotendeels aan het zicht onttrokken achter een oude schuur staat de oude kapel van Abele. Het gehucht Abele, gelegen op de grens van Watou, Poperinge, Godewaarsvelde en Steenvoorde, kent een lange geschiedenis die hoogstwaarschijnlijk teruggaat tot de Romeinse tijd toen het Romeinse *diverticulum* er nog lag.

Voor de kapel van Abele reiken onze oudste sporen tot in de 16de eeuw, terwijl er in Calicannes ook voor deze periode vermelding is van een kapel. Van deze laatste hebben we voor latere tijden geen enkel spoor meer teruggevonden. In Abele staat het 17de eeuwse bouwwerk er wel nog, maar in sterk vervallen toestand. De kapel heeft dan ook heel wat bezoekers gekregen in de laatste vier eeuwen, gewone en minder gewone.

Geschiedenis van de kapel tot aan de Franse Revolutie

De kapel van Abele is toegewijd aan Onze Lieve Vrouw, zoals zo vele kapellen. Of er voor de godsdienstionlusten een kapel stond, weten we niet, maar naar alle waarschijnlijkheid wel. Een gehucht zoals Abele zonder kapel ware ondenkbaar geweest. Vermoedelijk werd met de bouw van de huidige kapel gestart na de reformatie. In 1629-1630 werden er bakstenen, kalk en hout aangekocht om herstellingen aan de kapel uit te voeren. Ook werd ze toen gekalkt. De grond voor de ingang werd opgehoogd en het portaal geheel vernieuwd. Het jaar nadien werd het straatniveau vóór de kapel ook verhoogd.

In 1631-1632 werden nog belangrijke verbouwingen verricht. De bisschop van Ieper, G. Chamberlain kwam persoonlijk het nieuwe altaar van de kapel inwijden. Een nieuwe altaarsteen werd gemaakt door meester Karel Cotton, "beeldsnyder" uit Ieper. Ook

werden 1.000 stenen gekocht om de grond van de kapel te plaveien. De rekeningen laten grootse werken vermoeden : bakstenen, schaliën, lood, kalk, bomen, nieuwe gordijnen, twee nieuwe versierde pilaren en het maken van schilderijen voor het doksaal en boven het altaar door Jacques de Beuvry. Een nieuw missaal werd tevens aangekocht.

Vanaf 1644 wordt het onrustig in de streek. De Fransen vallen de Zuidelijke Nederlanden binnen en ook Abele deelt in de klappen. In 1644 kreeg de pachter van de boerderij het Kapellegoed, vermindering van pacht voor de schade "bij hem ghedoocht t'passeren en repasseren van fransch ende ander cryschvolck". In 1644 werd Grevelingen ingenomen door de hertog van Orleans, in 1645-1646 zouden Broekburg, Menen, Bethune, Armentiers, Kortrijk en Duinkerke nog volgen.

Lieven Bouton werd in 1646-1647 betaald omdat hij een tijdlang de ornamenten van de kapel in veiligheid had opgeborgen. De sol-

daten hebben inderdaad in de jaren 1646-1647 de kapel al gedeeltelijk geplunderd. Bewijzen daarvan zijn terug te vinden in de rekeningen. Ook de koop van een tinnen kelk wijst hierop.

De laatste rekeningen uit 1681 laten zien dat de kapel dringende herstellingen nodig had, zowel aan de toren als binnenin.

De oudste rekeningen die bewaard zijn, dateren uit 1615 en liepen tot 1647. Zij lagen tot tijdens W.O.I in het archief van Ieper, alwaar ze verloren gingen bij de brand van de hallen (of bibliotheek). Julien Opdedrinck, kapelaan van de St.-Janskerk te Poperinge, had ze wellicht weggehaald uit de oude kapel van Abele en bezorgd aan Arthur Merghelynck uit Ieper.

De nota's die Opdedrinck maakte van de rekeningen waren mij bekend uit een korte nota in het *Bulletin du Comité Flamand de France*, en het is Martin Samyn die ze enige jaren geleden terugvond in een schoenen-

doos bij de huidige pastoor van Abele en ze mij bezorgde.

Eigendommen

De kapel bezat enige eigendommen. In Boeschepe en Godewaarsvelde een boerderij, het Kapellegoed, met in totaal bijna 20 gemeten land. Op grond van die boerderij stond ook de kapel, en dit is een interessant gegeven. Zou dat er eventueel kunnen op wijzen dat de kapel aanvankelijk privaat eigendom was en dat de eigenaar ze later schonk aan de bestuurders van de kapel? (zie verder) Filip Boone pachtte deze boerderij sinds 1614. In de pachtbrief van 1640 staat dat de pachter alle zondagen en feestdagen alsook eenmaal per week de klokken moest luiden en de mis dienen. De band tussen de pachter van de boerderij en de kapel was dus wel heel nauw.

In Watou bezat de kapel ook enkele eigendommen, waaronder in het Abeeleveld één lijn zaailand, genoemd de Kapellehage. De kapelaan van de kapel huurde dit vanaf 1616. Vermoedelijk is de kapelaan dus zelf ook landbouwer geweest, naast zijn geestelijke functie. Normaal, want de kleine inkomsten die hij maar kon krijgen uit de uitoefening van zijn functie als kapelaan van de kapel van Abele waren zeker veel te klein om in zijn onderhoud te voorzien.

In de Hellehoek te Poperinge bezat de kapel ook nog een klein stuk land. Ook bezat ze twee renten van elk één pond groten per jaar.

De inkomsten konden enorm variëren. De kapelmeesters verkochten in 1631-1632 een groot aantal bomen om het deficit van het voorgaande jaar te dekken. Ze ontvingen toen 2.356 ponden parisis terwijl het jaar voordien maar 326 p.p. was ontvangen. De uitgaven voor de herstellingen dat jaar beliepen ook 2.389 p.p. tegenover het voorgaande jaar 366 p.p.

Meubilair, kerkgewaden en kerkzilver

In 1616 bezat de kapel drie dwalen, twee servietten, één corporaal, één kelk met zilveren schaal, twee wijnpotjes, twee alben, twee kandelaars, één kazuifel, één altaarkleed, één tinnen plateel en twee velums voor de kelk. Kapelaan Pluvion schonk bij zijn dood nog enkele attributen aan de kapel. Zijn opvolger Jacobus Cochet verkreeg uit twee giften nog twee nieuwe kazuifels: een zwarte en een bruinrode met groen kruis.

Antoine de Heynin, bisschop van Ieper (1614-1626) schonk de kapel een glasraam met zijn wapen. De secretaris van de bisschop schonk een altaarvoet met twee aarden kandelaars.

Wellicht in 1620 werd er een predikstoel geplaatst in de kapel.

Natuurlijk dat we in dergelijke rekeningen altijd zoeken naar de vervaardigers van edelsmeedkunst. In 1624-1625 waren het religieuzen uit Steenvoorde die betaald werden voor de levering van een albe en andere stoffen voor de kapel. In 1629-1630 werd

Clays de Beke betaald voor het maken en leveren van een zilveren plateel.

In 1630-1631 n.a.v. het bezoek van de bisschop van Ieper werd er veel nieuw materiaal aangekocht (zie boven). In 1637-1638 kwam daar nog een nieuw crucifix, twee dwalen en twee engelenbeeldjes bij, alsook een beeld van O.L.Vrouw. In 1643 tenslotte nog een tinnen kelk, wellicht om vernielde of gestolen exemplaren (door de Franse soldaten) te vervangen.

Bestuur

De kapel werd bestuurd door vier kapelmeesters, één uit elk van de parochies waar de goederen gelegen waren. In 1616 waren dit Jacob de Vos van Watou, Gaspar Vebout van Poperinge, Boudewijn van Blûes van Godewaarsvelde en Anthoine Savate van Boeschepe. Jaarlijks werden er twee vervangen. De benoeming gebeurde door de twee overblijvende kapelmeesters en de pastoor van Boeschepe, de kapelaan van Abele en de schepenen van de Vierschaar van Steenvoorde.

De kapelmeesters stonden in voor het bestuur van de goederen van de kapel en het opmaken van de jaarrekeningen. Deze werden ter goedkeuring voorgelegd aan de Deken van Poperinge, de pastoor van Boeschepe, de kapelaan van Abele en de schepenen van de Vierschaar van Steenvoorde. Het schrijven van de rekeningen gebeurde meestal door de schoolmeester te Abele. In 1631-1632 was dit Jan de Clerck. Hij hielp ook mee met de dienst in de kapel en wellicht dat hij er zondagsschool en catechismusles gaf.

In de rekening van 1617-1619 werd een doos gekocht om de brieven (de documenten) van de kapel in te bewaren.

De kapelaans

De functie van kapelaan van Abele was een kerkelijk beneficie zoals er zo vele waren. Het was natuurlijk in dit geval zeer klein en onbelangrijk en daarom dat het soms moeite kostte om een kandidaat te vinden. Aanvankelijk zien we oude op rust gestelde pastoors de taak op zich nemen.

De nieuwe kapelaans werden ten huize afgehaald door een van de kapelmeesters. In 1616-1617 ging Jan Torsy maar liefst naar Artesië om een nieuwe kapelaan, en in dat

zelfde jaar (op 19 november 1616) nogmaals naar Woumen om er Philips Pluvion af te halen. Pluvion zou maar twee maanden meer in leven blijven. Kapelaan Johannes Gufroey werd afgehaald te Hardifoort, en Jacobus Cochet te Steenvoorde.

Dat er gefeest werd bij de aankomst van een nieuwe kapelaan blijkt uit de betaling aan Colaert van Oost, herbergier in Abeele.

De bewaarde archieven laten ons niet toe een volledig overzicht te geven van alle kapelaans. We geven toch de ons bekende: 1615 Joris van Langenhove.

1616 - 1 augustus 1616 Jacobus de la Tombe (soms: Latumba).

1 augustus 1616 - 2 januari 1617 Philippus Pluvion. Pluvion overleed op 2 januari 1617 en werd de dag erop begraven in de kapel van Abeele. De pastoors van Boeschepe, Watou en de kapelaan van Watou gingen voor in de dienst. Pluvion gaf per testament een "swarte coebeeste" aan de kapel, die werd verkocht voor 54 ponden parisis, en dat om een zilveren voetstuk voor de kelk te laten maken. Hij had verder zijn begrafenis tot in de puntjes geregeld: betaling voor de pastoor van Boeschepe, schonk een zwarte kazuifel aan de kapel, een doodskleed voor op zijn graf, 4 torsen met kaarsen. Voor zijn "endeclocke" (de doodsklokken) gaf hij zes pond aan twee bestuurders van de kapel. Ook schonk hij tenslotte een kleed voor het beeld van O.L.Vrouw.

1617 Johannes Gufroey.

25 maart 1617 - 1623 Jacobus Cochet.

1623-1624 Andries Fobert.

1624 Cornelius Blanquant.

1625 - 1647 Livin Bouton.

1678-1701 Petrus van Poulie. Hij tekende als kapelaan van O.L.Vrouw ten Abeele en van St.-Jans. De kapel van Calicannes was dus toegewijd aan St.-Jan, want in een stuk van 1690 wordt hij vermeld als kapelaan van Abele én van Calicannes.

1707 Raymundus Velle, predikheer. Eigenlijk was ene Gargant, subdiaken in Ieper, beneficiant van de kapel, maar hij liet zich vervangen door R. Velle.

De kapelaan woonde in het kapelaniehuis. Dit werd onderhouden op kosten van de kapel, maar was wellicht geen eigendom van de kapel. De kapelaan ontving een jaarlijks pensioen van 240 ponden parisis.

(Vervolg blz. 160)

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE

Tel. 057/40.09.40

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (18)

R.-A. BLONDEAU

Biologie op het einde van de 19de eeuw.

Het einde van de 19de eeuw was gekenmerkt door de belangstelling voor de biologie. Misschien wel omdat de plantkunde, reeds in de jaren tachtig stevig op de voorgrond was gekomen met het werk van Julius Mac Leod. Al moeten we hieraan onmiddellijk toevoegen dat deze discipline al veel vroeger werd gedoceerd in de faculteiten van de natuurwetenschappen en er een hele reeks publicaties (natuurlijk meestal in het Frans) waren aan gewijd. ⁽¹⁷⁵⁾

Afgezien van academisch gevormden zijn er toch ook enkele autodidacten die op dit terrein merkwaardige prestaties hebben geleverd.

Zo "de grondlegger van de volkskunde in Vlaanderen" Alfons De Cock met zijn in 1883 te Gent verschenen *Flora der Dendervallei* (Analytische sleutel der familiën en geslachten), dat eveneens als *Schoolflora* is verschenen.

Alfons De Cock werd op 12 januari 1850 geboren te Herdersem, waar zijn vader onderwijzer was. Op 15-jarige leeftijd werd Alfons naar de rijksnormaalschool te Lier gestuurd. Van 1869 tot 1874 was hij onderwijzer te Moorsel, kwam daarna in dezelfde functie naar zijn geboorteplaats tot hij in 1879 schoolhoofd werd te Denderleeuw. In 1880 viel hij ziek en tengevolge van vaak voorkomende hoofdpijn, moest hij op doktersbevel voortaan zijn vrije tijd doorbrengen met lange wandelingen te maken in de vrije natuur. Zo kwam het dat hij nog vóór hij zich volledig op de volkskunde toelagde, zich voor plantkunde interesseerde, geïnspireerd door de bloemen en planten die zijn aandacht trokken. Met zijn kinderen plukte hij ze weg, om ze na determinatie in een steeds maar groter wordend herbarium te verzamelen. Zo ontstond zijn *Flora der Dendervallei* en zijn *Schoolflora*. Daarna met de *Volksmedicin* en *medizinischer Aberglaube* van Victor Fossel (Steiermark) als model en met Dodoens' *Cruydtboeck* ⁽¹⁷⁶⁾ als historische bron, schreef hij zijn *Volksgeneeskunde in Vlaanderen*, ⁽¹⁷⁷⁾ gepubliceerd in 1891, waarmee hij eigenlijk op een heel ander terrein terecht kwam. Maar het jaar daarop verscheen van zijn hand *Wonderen uit het Plantenrijk*, in twee delen. En al bleef, naar het woord van Lode Baekelmans, Alfons De Cock zijn leven lang botanicus ⁽¹⁷⁸⁾ hij zou er toch niet verder meer over publiceren. Tot aan zijn dood in 1921 was hij voortaan

bestendig en uitsluitend met volkskunde bezig.

Een man die in die jaren, in de wetenschappelijk wereld, zij het in secundaire positie een rol heeft gespeeld in de experimentele plantkunde was apotheker Gustaaf Staes, die misschien het meest bekend is als coauteur (met J. Mac Leod) van de eerste *Geïllustreerde flora voor België*, verschenen te Gent in 1892.

Gustaaf Staes was een echte Gentenaar, aldaar geboren op 16 juli 1863 als zoon van een huisschilder en winkelier in verwaren, die echter gestorven is toen Gustaaf nog maar 13 jaar oud was. Na zijn humaniora trok Gustaaf naar de universiteit voor een opleiding van apotheker. Die omvatte toen, volgens de wet van 1849, één jaar kandidatuur, met als leervakken plantkunde, scheikunde en natuurkunde en één jaar voor de graad van apotheker, met tussenin twee jaar stage. ⁽¹⁷⁹⁾ In 1886 slaagde hij voor de Centrale Jury, die opgericht was om universitaire examens af te nemen, en was hij gemachtigd een officina te openen of te beheren. Maar G. Staes voelde blijkbaar meer voor een wetenschappelijke richting. Op 3 oktober 1887 werd hij "surveillant" bij de Staatstuinbouwschool te Gent en in december van hetzelfde jaar was hij aanwezig op de stichtingsvergadering van het *Kruidkundig Genootschap Dodonaea*, waarvan hij de secretaris werd.

Nog in 1887 begon hij de afwijkingen te bestuderen bij de bloem van de *Daucus carota* (d.i. onze gewone rode peen die behoort tot de familie van de schermbloemigen) naar aanleiding van een studie van de Nederlandse bioloog Martinus Willem Beyerinck (1851-1931) de leider van het microbiologisch laboratorium der Gist- en Spiritusfabriek te Delft. ⁽¹⁸⁰⁾ Maar ondertussen werd Staes in januari 1888 benoemd tot preparator 2de klas bij de leergangen in de algemene en bijzondere plantkunde aan de Gentse universiteit. Hij studeert er nog verder en behaalt, ook in 1888, nog het diploma van kandidaat in de wetenschappen.

Wanneer in 1889 door J. Mac Leod het *Botanisch Jaarboek* wordt gesticht, behoort Staes tot de redactie. In de eerste jaargang van dit belangrijk tijdschrift beschrijft hij zijn onderzoek van de bloem van de *Daucus carota*. Op 15 oktober 1890 werd hij definitief benoemd tot preparator eerste klasse. Het is voornamelijk toen dat hij zich ging specialiseren in de fytopathologie, of de ziekteleer van de planten, en samen met

Van Heurck

Mac Leod voerde hij nogal wat experimenten uit. Menig landbouwer heeft Staes inzake ziekten van de planten, met raad en daad bijgestaan. ⁽¹⁸¹⁾

Ook samen met J. Mac Leod gaf hij in de zomer van 1892, in de Plantentuin te Gent, een reeks openbare lessen in de moedertaal, over botanica, bestemd voor een algemeen publiek.

Vanaf 1 januari 1893 verscheen er te Turnhout een tweemaandelijks tijdschrift, *De Vriend der Natuur*, waarvan Staes een gewaardeerd medewerker werd, maar spijtig genoeg bleef het niet langer dan twee jaar bestaan.

Begin 1894 werd te Amsterdam door het echtpaar Commelin-Scholten een fytopathologisch laboratorium gesticht in herinnering aan hun op 25-jarige leeftijd gestorven zoon Willie. De directeur ervan werd Dr. Jan Ritzema Bos (1850-1928), in 1874 gepromoveerd te Groningen, die samen met Hugo de Vries reeds in 1891 een *Phytopathologische Vereniging* had gesticht, en zou uitgroeien tot de vader der fytopathologie in Nederland. Op zijn installatie op 4 februari 1895, was ook prof. J. Mac Leod uitgenodigd, die van uit het *Kruidkundig Genootschap Dodonaea* financiële steun verleende opdat Staes samen met Dr. Ritzema Bos als hoofdredac-

teur, een tijdschrift over plantenziekten zouden opstarten. Het werd gepubliceerd te Gent vanaf april 1895. ⁽¹⁸²⁾

In 1896 verscheen van Gustaaf Staes een geïllustreerd boek van 108 pagina's getiteld, *De cryptogamische ziekten der gekweekte gewassen*. Afgezien van dit werk schreef hij nog tal van bijdragen in het "tijdschrift voor plantenziekten". Hij speelde een voorname rol in deze publicatie tot in 1904. Toen trok hij zich uit de redactie terug. Staes werkte nog een drietal jaren mee aan de administratie van het blad, maar vanaf 1908 (14de jaargang) ging alles over naar Nederland. In het voetspoor van Mac Leod was Staes in 1897 een der medestichters van het *Vlaamsch Natuur- en Geneeskundig Congres*.

Reeds in oktober 1903, Staes was toen 40 jaar, nam hij ontslag als preparator aan de universiteit, zgn. om gezondheidsredenen, maar blijkbaar meer uit financiële overwegingen. Immers bij het overlijden van zijn moeder in 1902 had hij de winkel in verwaaren voortgezet. Met de wetenschap, waaruit anderen hun voordeel haalden, slaagde Staes er niet in zijn gezin te onderhouden.

Op het einde van de 19de eeuw had men nogal veel belangstelling voor de microscopische fauna en flora. Het was eigenlijk begonnen met Anthony van Leeuwenhoek (1632-1723) op het einde van de 17de eeuw, die met zijn primitieve microscopen infusoria bestudeerde die zich in met water overgoten rottende organische bestanddelen ontwikkelden. De microscopie kwam in ons land voornamelijk tot ontwikkeling in de 19de eeuw door het werk van de Antwerpenaar Henri van Heurck (1838-1909).

Van Heurck die humaniora volgde aan het Sint Ignatius Instituut van zijn geboortestad, had er als leraar voor fysica, scheikunde en natuurwetenschappen de geleerde pater Vincent Gautier ⁽¹⁸³⁾, die o.m. in zijn lessen over diatomeeën (kiezelwieren) handelde, en ze in de microscoop liet zien. Dit zou Van Heurck blijvend interesseren. In 1857, hij was toen amper negentien jaar, gaf hij samen met zijn vriend Jan-Ignaas De Beucker zondaglessen in botanica en tuinbouwkunde in het Nederlands, een kwart-eeuw voor Mac Leod en Staes dit deden. Samen richtten zij in hetzelfde jaar het *Antwerpsch Kruidkundig Genootschap* op.

Van Heurck heeft in tegenstelling tot wat weleens wordt beweerd, nooit in Leuven gestudeerd en afgezien van enkele lessen van fytotomie (ontleedkunde van de planten), die hij waarschijnlijk in 1861 van prof. dr. Hermann Schacht (1814-1864) te Bonn ontving, was hij autodidact.

In 1861 verscheen van hem en De Beucker *Antwerpsche analytische Flora*. Hij ondernam studiereizen naar Lyon, Londen, Parijs en Genève, richtte wintervoordrachten in, gaf kosteloze lessen in plantkunde en microscopie, en stelde hierbij zijn eigen documentatie, herbaria, preparaten en

microscopen ter beschikking van de geïnteresseerden. In 1865 wordt hij professor aan de Nijverheidsschool te Antwerpen, wat hij 38 jaar lang zou blijven. Maar eveneens in 1865 verschijnt de eerste uitgave van zijn handboek *Le Microscope, sa construction, son maniement et son application aux études d'anatomie végétale* (108 p.), dat meerdere en steeds uitgebreider uitgaven beleefde. In april 1877 wordt hij benoemd tot directeur van de Antwerpse plantentuin, die hij een grote uitbreiding zou geven.

Van Heurck heeft zeer belangrijk werk geleverd op het gebied van de diatomeeën waarover hij in de jaren 1880-1885 een stevig gedocumenteerd werk schreef, *Synopsis des diatomées de Belgique*. Om dit boek te schrijven heeft hij belangrijke collecties van diatomeeën van buitenlandse specialisten gekregen, zodat hij over ongeëvenaard studiemateriaal beschikte. ⁽¹⁸⁴⁾ Tot zijn nalatenschap, in 1909 door het Antwerpse stadsbestuur aangekocht, behoorden ruim 19.000 microscopische preparaten, meestal diatomeeën, na de verzameling van het British Museum te Londen, wellicht de meest waardevolle ter wereld. Tevens beschikte hij over een grote drogerijenverzameling, die te Antwerpen, gedurende meer dan 30 jaar, gediend heeft voor het onderwijs in de medicocommerciële plantkunde; over een herbarium dat tot het einde van de 19de eeuw, het grootste en meest waardevolle was van België, en over een uitzonderlijke collectie historische microscopen, waarvan er veel te zien zijn in het Museum Henri Van Heurck, in de lokalen van de Antwerpse Dierentuin. ⁽¹⁸⁵⁾

Ook nog te vermelden is Willem Eben, eveneens een autodidact, die in 1884 in het Nederlands een standaardwerk schreef over *De weekdieren van België*.

Willem Eben werd geboren te Bilzen op 10 januari 1853. Hij studeerde vermoedelijk aan de normaalschool te Malonne en werd op 26 juli 1877 onderwijzer benoemd te Winksele (nu deelgemeente van Herent in Vlaams-Brabant), op het gehucht Delle.

Toen bij de schoolwet van 1880 de natuurwetenschappen als verplicht vak werden ingevoerd, wist Eben, die zich steeds op de studie van de natuurwetenschappen had toegelegd, voor de middenjury de kandidatuur in de natuurwetenschappen te behalen. Tevens werden van regeringswege te Antwerpen en te Gembloers speciale lessen over natuurwetenschappen en landbouw voor onderwijzers georganiseerd. Ook daar wist W. Eben met de grootste onderscheiding het einddiploma te behalen.

Op zijn beurt ging hij dan lessen over natuurwetenschappen geven aan de onderwijzers uit de omgeving van Leuven. Een lessenreeks die naderhand werd gebundeld.

Tengevolge van zijn wetenschappelijke belangstelling maakte hij kennis met *Natura*, waarvan het eerste nummer van de pers kwam in januari 1883, en met het *Natuurwetenschappelijk Genootschap van Gent*, waarvan hij lid werd. Zo zou hij in briefwisse-

Camille De Bruyne

ling gekomen zijn met J. Mac Leod, die het werk van Eben, getiteld, *De weekdieren van België*, in 1884 als bijvoegsel van *Natura* liet verschijnen. Dit was een oorspronkelijke studie, waarin alle land-, zoet- en zoutwater-weekdieren van België besproken werden, en die meer dan een halve eeuw onovertroffen werd.

Verder publiceerde hij ook in tijdschriften, o.a. in *Natura* over populairwetenschappelijke onderwerpen. Helaas is zijn leven te kort geweest om nog meer werk van betekenis te publiceren. Op 20 augustus 1890, op 37-jarige leeftijd, is hij te Winksele overleden. ⁽¹⁸⁶⁾

Een academisch gevormde bioloog die zich op het einde van de 19de eeuw inzette voor popularisering van de wetenschap in het Nederlands en ijverde voor Vlaamse wetenschap aan een Vlaamse universiteit, was Camille de Bruyne.

De Bruyne was geboren in de Westhoek, in het kleine landelijke Pollinkhove, op 25 maart 1861, als zoon van de liberale dorpsbrouwer.

Na de lagere gemeenteschool trok hij in 1872 naar de rijksmiddelbare school te Veurne en vervolgens naar het atheneum te Brugge, waar hij in 1880 als primus zijn humaniora voltooide. Hij ging naar de Gentse universiteit met de bedoeling geneeskunde te studeren, maar hij stapte weldra over naar de natuurwetenschappen. In 1885 promoveerde hij tot doctor in de natuurwetenschappen met grote onderscheiding.

Aangezien hij blijkbaar een academische carrière nastreefde werd hij reeds in 1884 aangesteld als preparator voor de cursus embryologie. In 1889 werd hij assistent en in 1895 werkleider aan het laboratorium voor weefselleer dat toen onder de leiding stond

van prof. Charles van Bambeke. In de wintermaanden van het academiejaar 1887-1888 volgde hij een cursus aan de universiteit van Halle aan de Saal, en vertegenwoordigde België, op voorstel van de koninklijke Academie voor wetenschappen, in het zoölogisch station van Napels. De Bruyne was als leerling van Van Bambeke zijn wetenschappelijke loopbaan begonnen aan de microscoop en met de studie van *monaden* (eencellige organismen) waarover zijn eerste publicaties gingen. Vervolgens legde hij zich toe op het mechanisme van de vertering, wat leidde tot de studie van *fagocytose* (de eigenschap van bepaalde cellen van het dierlijke organisme om bacteriën en andere schadelijke stoffen aan te vallen en te verteren), waarin de Rus Elie Metchnikoff (1845-1916) de grote voorloper was.

In 1892 bestudeert De Bruyne de fagocytose in de kieuwen van levende mosselen en andere weekdieren. Daarover publiceerde hij een studie te Parijs, misschien wel om ze onder de aandacht van Metchnikoff te brengen, (186) die er sedert 1887 werkte aan het *Institut Pasteur*.

De Bruyne heeft zijn meeste bijdragen geschreven in het Frans, maar toch ook enkele in een toen ongewoon correct Nederlands. Zo bv. zijn in 1896 verschenen *Grondbeginselen der biologie*.

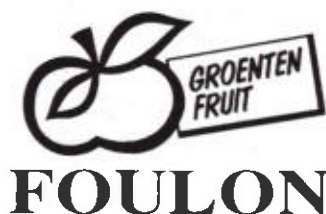
De Bruyne had, toen zijn leermeester Ch. van Bambeke in 1899 met rust ging, gehoopt hem te kunnen opvolgen maar het werd zijn collegawerkleider Omer van der Stricht (1862-1925). Er werd wel eens beweerd dat De Bruynes vlaamsgezindheid hem hier de das heeft omgedaan, maar ik meen dat Van der Stricht terecht als opvolger van Ch. van Bambeke werd aangeduid. Immers Van der Stricht was net als Van Bambeke doctor in de geneeskunde. Histologie en embryologie werden ook toen geacht tot het domein van de medici te behoren, veeleer dan tot de bevoegdheid van een doctor in de natuurwetenschappen. En Van der Stricht was meer gespecialiseerd in voornoemde disciplines dan Camille de Bruyne. Voor laatstgenoemde had men een troostprijs. Aangezien de regering zinnens was de studies van de aardrijkskunde te reorganiseren aan de rijksuniversiteiten, werd Camille de Bruyne op studiereis gezonden naar Duitsland, Oostenrijk, Nederland en Denemarken, waar hij voornamelijk interesse betoonde voor de biogeografie (verspreiding van de huidige levende wezens over de aarde), en waarover hij verslag uitbracht aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Onderwijs. De Bruyne werd in 1900 belast met de cursus warekennis bij de faculteit rechten en het jaar daarop kreeg hij de opdracht het onderwijs uit te bouwen inzake biogeografie voor de studenten van het doctoraat aardrijkskunde. In 1903 werd hij buitengewoon hoogleraar, in 1908 gewoon hoogleraar en in 1927 zelfs rector.

Volgende keer :
Als Vlamingen het oneens zijn.
De Vlaamse Hogeschool in het Parlement.

Noten :

- (175) P. van Oye, *De plantkunde aan de universiteit te Gent voor de benoeming van J. Mac Leod tot professor in de botanie*, Mededelingen KVAWLSK van België, Brussel, 1960.
(176) De Cock had in 1890 bij het Willemsfonds een volkse biografie van Rembert Dodoens gepubliceerd
(177) Van dit werk verscheen in 1976 te Schiedam een anastatische druk.
(178) Lode Baekelmans, *Karel Alfons De Cock, Jaarboek 1946-1947-1948 van de Kon. VI. Acad. vr. Taal- en Letterkunde*, Gent, p. 23. Nog in 1899 werd De Cock lid van het *Kruidkundig Genootschap Dodonaea*.
(179) L.J. Vandewiele, *Geschiedenis van de Farmacie in België*, uitgeverij Orion, Beveren, 1961, p. 325.
(180) M.W. Beyerinck, die in 1895 benoemd werd tot hoogleraar in de bacteriologie aan de Polytechnische school te Delft, werd beschouwd als een der meest vooraanstaande microbiologen van zijn tijd.
(181) P. van Oye, *Gustaaf Staes en de fytopathologie in België*, *Scientiarum Historia*, jr. 9, 1967, p. 233-236.
(182) De titel van het tijdschrift luidde : *Phytopathologisch*

- Laboratorium Willie Commelin Scholten te Amsterdam en *Kruidkundig Genootschap "Dodonaea"* te Gent. - Tijdschrift over Plantenziekten onder redactie van : Prof. Dr. J. Ritzema Bos Directeur van het Phytopathol. Lab. W. Commelin Scholten Amsterdam en G. Staes Praeparator aan de Hogeschool te Gent, secretaris van het *Kruidkundig Genootschap "Dodonaea"* - Gent : Boekhandel J. Vuytsteke.
(183) Voor pater Vincent Gautier, zie Nationaal Biografisch Woordenboek, dl. 5, kol. 361-376 (Ed. Frison).
(184) Ed. Frison, *Un diatomiste belge inconnu, le père Vincent Gautier, s.j. (1827-1903) ses relations avec, et son influence sur Henri van Heurck*, in : *Bulletin de la Société Royale de botanique de Belgique*, 90, 1957, p. 42-46.
(185) Ed. Frison, *Henri Van Heurck Museum - Geïllustreerde inventaris van de historische microscopen, onderdelen en ultrastig.* Kon. Mij. voor Dierk. te Antwerpen, 1966.
(186) P. van Oye, Willem Eben, in : *Biologisch Jaarboek*, 21, 1958, p. 281-285.
(187) L. Elaut, *Een Vlaamsgezinde in het voetspoor van Metchnikoff of : Kamel de Bruyne en de fagocytose*, in : *Wetenschappelijke Tijdingen*, jg. 19, 1959, kol. 204.

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 15 tot en met zaterdag 18 OKTOBER

BANANEN

1 KG voor **54 BEF** - 2 KG voor **100 BEF**

CLEMENTINEN

2 KG voor **100 BEF**

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

- ✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✕ Gasolie diesel
- ✕ Smeermiddelen
- ✕ Kolen
- ✕ Gas
- ✕ Lamppetroleum
- ✕ Mazouttanks
- ✕ Veevoeders

Kris Wyffels

T I M M E R B E D R I J F

Handschooltestr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel (057) 30 18 64

Prof. O. Rubbrechtstr. 60
892 Roesbrugge
tel (057) 30 14 32

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :

- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's, ...

GRATIS EN VRIJBlijvend
PRIJSOFFERTE

EEN KAPEL AAN DE GRÉNS : DE OUDE KAPEL VAN ABELE

(vervolg van blz. 156)

De diensten

De passie werd ook hier geprekeerd door vreemde predikanten. Ze kregen hiervoor een vergoeding en een maaltijd aangeboden. In 1621 kreeg deze twee platelen vis, vijgen, rozijnen en brood. De kapelaan verzorgde de gewone diensten, hoewel ook soms vreemde bedienaars kwamen, o.m. de Eremieten van St.-Sixtus vinden we er terug.

Er was ook een hondenslager actief. Zo was het Estienne de Vos die in 1621-1622 betaald werd om de honden buiten de kapel te houden (en de soms wat rumoerige kerk-gangers stilte op te leggen). Hij kreeg hiervoor 3 pond 10 schellingen en één paar schoenen per jaar.

Verdere informatie tot aan de Franse Revolutie hebben we niet meer.

Zoals overal zorgden ook hier de Franse revolutionairen voor de vernieling van de kapel en het stopzetten van de kerkelijke diensten in 1794. Het kruis werd van de toren afgezaagd. De kapel werd aangeslagen als nationaal goed en jaren later verkocht als zgn. zwartgoed aan Joannes Bollaert, die ze later terugschonk aan de geestelijkheid.

Tegen halfweg de 19de eeuw was de kapel intussen te klein geworden. De kapelaan van Boeschepe deed er dienst. Toen wilde men een kerk bouwen, eerst op grondgebied van Watou, maar dit werd geweigerd door de pastoor van Watou. Uiteindelijk zette men er een op het grondgebied van Boeschepe.

Toen de kapel niet langer dienstig was, werd ze vanaf 1875 tot 1906 gebruikt door de Rijksse "soeurs de l'enfant Jésus", die er school hielden. Er waren twee klassen beneden en één klas boven. Van die periode dateert het voorportaal van de kapel. De zusters verbleven hier tot in 1906, tot het ministerie Combe een inventaris liet maken van alle kerkelijke goederen. Het is in Abele bij de kapel en in Boeschepe tot schermutselingen gekomen tussen de plaatselijke bevolking en de Franse gendarmes. In Boeschepe kostte dit aan één inwoner het leven.

Door die omstandigheden verhuisden de zusters in datzelfde jaar naar de overkant van de straat. Ze hadden verbod gekregen van de Franse staat verder les te geven in hun religieuze gewaden. De kapel werd aangeslagen en verkocht in 1925. Het gebouw aan de overkant van de straat (nu Haghedoorren & Verhaeghe) was hun naar we vernamen geschonken door een rijk man.

In 1933 werd de oude kapel heringericht. Intussen was ze (van 1906 af) gebruikt als schuur. Een pensionaat was er achteraan in de kapel, de externen verbleven vooraan. De voertaal was Frans.

Een kapel als café

De oude kapel eindigde als café. Ze was intussen eigendom geworden van de familie Lebbe, en de oom van de huidige eigenaar Pierre Lebbe gaf in 1933 de sleutel aan de moeder (*1882) van Simonne Vandelanotte met de woorden "trek je plan ermee". Ze verkreeg eerst een licentie om flessen alcohol te verkopen, later om in detail te slijten. Abele als grenspost was een goudmijn voor kleine neringdoeners en ... smokkelaars. Er was een bekende vluchtroute voor wie in het café een of andere douanier te vlug af wilde zijn. Doorheen de kapel of langsheen de kapel (het poortje is er nu nog te zien) door de velden. Het kerkwegeltje liep tot aan Boeschepe. Ooit was het gebruikt geweest door de pastoor van Boeschepe toen die hier de mis kwam celebreren.

Over het caféleven vanaf 1933 kan Simonne veel vertellen. Over Franse douaniers die binnen kwamen om hun "dreupel" te drinken en zij die daar stond met een fles in de hand met de verkeerde taksband... In 1939 mochten er geen Belgen meer binnen in het café. De Fransen waren toen al in oorlog en wij nog niet. Het bleef café tot einde 1965, maar Simonne bleef er wonen tot voor enkele jaren.

De kapel veranderde nog wat van uitzicht. Tijdens de oorlog werd het torentje, dat zo ongeveer halfweg de kapel stond, afgeschoten. Er wordt zelfs verteld dat het al in de Franse revolutie werd afgezaagd door revolutionairen. Een andere bron vertelt ons dat het pas op 21 november 1922 verdween.

Wanneer de sacristie afgebroken werd, weten we niet maar alleszins in 1933 was de toegang tot de sacristie al dichtgemetseld. Er was ook een poortje tussen de pastorie en de kapelgrond, maar pastoor Boerhaeve liet dit ook dichtmaken.

Ongewoon bezoek in Abele

Een keer doorzakken aan de grens in Abele was een gegeven. Een begrafenis in Abele wilde wat zeggen. In mei 1964 werden er opnames gemaakt voor het programma "Mon village à l'heure de la Télé" van de Franse regionale zender FR 3. Enkele honderden Abelenaars waren present en behalve een scène die gefilmd werd nabij het dou-

anekantoor werd ook een stuk opgenomen in de tuin van de oude kapel. Adamo was er de gastvedette, maar ook Robert Cogoï, de Missiles en Franck Alamo waren er. De fanfare van het 43e régiment van de infanterie en de fanfare van Westouter waren van de partij. Dat Adamo toen al play-backte kon de pret niet drukken. Dat werd voldoende goedgemaakt toen hij midden op straat een demonstratie van zijn voetbalkunnen gaf, de jonge voetballende Abelenaars in voetbalte-nue toekijkend.

Dat was het laatste wapenfeit. Een jaar later sloot l'Ancienne Chapelle en verdween een stukje folklore uit het dorp. Intussen staan de kapel en de bijgebouwen leeg, te wachten op een koper. Het lijkt wel iets voor een tijdschrift voor architectuur : "Wonen in een kapel". Niet alledaags, maar misschien wel een idee.

Waar is de grafsteen van Pluvion ?

Een van de eerste kapelaans die begraven werd in de kapel was Pluvion. Nog wordt er in bepaalde werken geschreven dat zijn grafsteen in het kolenhok van het café stond. Simonne ontkent dit, en als dit het geval was, dan zeker vóór 1933. Volgens haar werd het gestolen in W.O.I. Een andere versie zou zijn dat een veearts (meester H. Adriaen wellicht) tijdens een druk bijgewoonde begrafenis de grafsteen er zou weggehaald hebben. Teruggesloten hebben we hem alleszins nog niet.

Kristof Papin

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

**GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !**

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

Oef, het ergste is voorbij !

Veertien zware dagen later, als gevolg van de alles vernietigende brand van onze zaak, bekend onder de naam "Massa Behang", hebben wij al onze moed samengeraapt en zijn wij opnieuw aan de slag. Met vernieuwde moed en doorzettingsvermogen zijn wij nu reeds terug tot uw beschikking.

Alles nieuw ... zoals het hoort. Het nensje van de zalm, en toch ... vergeef het ons als wij op dit ogenblik niet alles in stock hebben. Geen nood !!! Vandaag besteld, morgen gratis bij u afgeleverd.

Hopend op een even goede samenwerking als voorheen tekenen wij hoogachtend.

Vanduyne

Nogmaals onze oprechte dank aan Brandweer Roesbrugge, Brandweer Veurne, alle vrienden, kennissen en burens uit Beveren a.d. Yzer, Roesbrugge en Watou. Aan onze familie, J.P.

MASSA BEHANG

**Bergenstraat 6
8691 BEVEREN - (Kalsijde)
Alveringem - Roesbrugge
Tel. (057) 30 10 20 - 38 88 29**

Openingsuren van 9 tot 12 en van 13.30 tot 18.30 u.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

JAZZ IN HET DORP TE HARINGE

Koen De Cauter brengt werk van Sydney Bechet, in De Nieuwe Zaal te Haringe op zaterdag 18 oktober 1997, aanvang 20 uur.

Tickets : VVK : 250 fr. - ADD : 300 fr.

Reservatie : 057/ 30.13.21 (Piano's Daan Vanoutryve) - 057/30.02.70 (Kantoor Paul Recour).

Reeds geruime tijd is het begrip "muziek" voor het kleine dorpje Haringe geen onbekende meer. De traditie van de meer dan schitterende orgelconcerten zijn daar sprekend bewijs van.

Bewonderenswaardig is de waardering en zeker ook de inzet van de plaatselijke bewoners.

Naast het orgel en zijn omgeving is de cultuurgroep er nu ook in geslaagd om met eigen middelen en ook veel eigen krachten een mooie zaal neer te planten.

Nu Haringe die ruimte ter beschikking heeft, wordt er hard aan initiatieven gewerkt. Zo is ook het idee "JAZZ IN HET DORP" op het bord verschenen en een eerste editie zal dus nu zaterdag aanstaande, 18 oktober plaatsvinden.

"JAZZ IN HET DORP" moet een aanvulling worden op het muzikale dat Haringe nu reeds te bieden heeft. Het is als het ware een uitbreiding naar andere muziekvormen toe en als het een beetje meewil zullen er zeker ook nog andere genres bewandeld worden.

Juist dat brengt ons bij Koen De Cauter. Hij is een artiest werkelijk van het zuiverste bloed die in alles wat hij doet zijn doel bereikt. Vandaag bestrijkt hij de zigeunermuziek, morgen staat hij met het werk van Brassens op de planken en de dag daarna blaast hij Bechet dat het door merg en been gaat. Of bezwijk je meer voor een swing? Opmerkelijk is steeds de geraffineerde afwerking, die hij niet alleen realiseert door zijn kennis van het genre maar zeker ook door een grote liefde voor het genre waar hij mee bezig is.

Koen zal met zijn noten vertellen waar woorden voor tekortschieten. Een avond vol creativiteit met een gezellige babbel, een drankje of een verzorgde snack.

OPENING PERMANENTE TENTOONSTELLING IN HARINGE ZONDAG 30 NOVEMBER om 11 uur

Het dorpje Haringe, deelgemeente van Poperinge, genoot reeds meerdere malen de belangstelling van de media. Vooral de archeologische vondsten van de heer Remi Delerue trokken de aandacht. Remi vond massa's scherven en beenderen in de Heidebeek en de omgeving. Sinds hij met pensioen is, was hij altijd bij zijn Heidebeek te vinden, terwijl Renée thuis trouw op hem wachtte. Vrienden en medewerkers steunden hem. Professoren, archeologen en andere belangstellenden kwamen bij Remi over de vloer en maakten achteraf ook wel hun bevindingen kenbaar. Zo kwamen o.a. Professor Vermeersch van Leuven, de

archeologen Professor André Van Doorselaer en Mark Dewilde, de kunsthistoricus Johan Termote e.a. Allen waren ze vol lof over de vondsten die ze dan elk op hun beurt situeerden in de geschiedenis vanaf 35.000 voor Christus tot de Middeleeuwse periode. Zij toonden aan dat er in het kleine Haringe al van in vroege tijden een zekere bewoning was. Het gevonden materiaal helpt de bewoningsgeschiedenis van de Westhoek ondersteunen, samen met vondsten op de Kemmelberg, de Casselberg, Poperinge, De Panne, enz ...

Karien Hemelsoen, studente archeologie aan de Universiteit van Gent werkt aan een thesis met als onderwerp : "Gallo-Romeinen aanwezigheid in de IJzervlakte tussen de Handzame en de IJzerbronnen." En daar komt Haringe natuurlijk in voor ! Het gedeelte over de archeologische vondsten in Haringe is afgewerkt en zal ter gelegenheid van een plechtige overdracht voor een permanente tentoonstelling in het kerkje van Haringe aan het publiek worden voorgesteld op zondag 30 november om 11 uur. Want Remi schenkt een aantal van zijn interessantste vondsten aan de kerkfabriek van Haringe voor een blijvende tentoonstelling in de kerk, die wordt opgezet in samenwerking met de plaatselijke cultuurgemeenschap. De voorwerpen zullen op een heel aansprekende wijze voorgesteld worden met verwijzing naar de vindplaats. Infoborden en informatieblaadjes zullen de nodige uitleg verschaffen, zodat het zelfs voor leerlingen van bezoekende scholen begrijpelijk zal zijn.

De openingsplechtigheid begint om 11 uur in de nieuwe feestzaal van Haringe. De heer Mark Gekiere gaat in een inleiding de figuur van de heer Remi Delerue en zijn archeologische verdienste belichten. De bespreking van de vondsten gebeurt door juffrouw Karien Hemelsoen in een korte lezing onder de titel "Haringe van in de Prehistorie tot de Romeinse Tijd". Deze lezing zal worden begeleid met dia's. De hoofdspreker wordt Prof. Dr. Hugo Thoen, specialist in de Provinciaal Romeinse geschiedenis aan de Gentse Universiteit. Hij gaat een algemene lezing houden over "Onze Gewesten in de Romeinse Periode".

Tot besluit zal de heer d'Udekem d'Acoz, burgemeester van de stad Poperinge het slotwoord voeren.

Daarna wordt iedereen uitgenodigd op een receptie van 12.30 tot 13.30 uur in de nieuwe feestzaal van Haringe, waar nog rustig vragen kunnen gesteld worden aan de sprekers of de leden van de archeologische werkgroep. Uiteindelijk wordt iedereen bij inschrijving uitgenodigd voor een Romeins maal, na de receptie om 13.30 uur in de nieuwe feestzaal tegen de kostprijs van 500 bef., een herinneringsbeker inbegrepen. Inschrijven voor dit maal kan bij Remi Delerue (Tel. 057/30.00.34) of bij Paul Recour (Tel. 057/30.02.70 of fax 057/33.32.38) voor 20 november. Betaling ter plaatse op 30 november.

KLEINE FISCALE KRONIEK Onroerende voorheffing voor een nieuw huis

We hebben in een vorige kroniek gezien dat een vermindering van 25 % wordt toegestaan op de onroerende voorheffing van het woonhuis dat u als *eigenaar* met uw *gezin* bewoont, als het kadastraal inkomen van al uw in België gelegen onroerende goederen samen niet meer dan 30.000 fr. bedraagt. Dit is de zgn. vermindering voor bescheiden woning.

Deze 25 % kan op 50 % gebracht worden voor een periode van 5 jaar, te beginnen met het eerste jaar dat de onroerende voorheffing is verschuldigd, indien het gaat om een nieuwe woning of een nieuw appartement (gebouwd of aangekocht), waarvoor men geen bouw- of aankooppremie heeft genoten en indien de voorwaarden voor vermindering voor bescheiden woning vervuld zijn, nl. :

- het moet gaan om een woonhuis of - appartement;
- dat men als eigenaar zelf bewoont;
- de in België gelegen onroerende goederen mogen samen geen groter kadastraal inkomen hebben dan 30.000 fr.

Omvat de woning een beroepsgedeelte, zoals bv. een winkel of een werkplaats, dan heeft dat alleen maar belang als dat beroepsgedeelte meer dan 1/4 van het kadastraal inkomen belooft. In dat geval geldt de vermindering van de onroerende voorheffing slechts voor het privé-gedeelte.

Om die vermindering te bekomen dient een formulier nr. 179.1 ingevuld, te bekomen bij de Ontvanger van de belastingen, aangevuld met :

- een bijlage 179.5 die moet ingevuld worden door de hoofdcontroleur van het kadaster;
- een bijlage 179.6 die moet ingevuld worden door de Gewestelijke Administratie voor huisvesting, Werkhuisstraat 9, 8000 Brugge.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

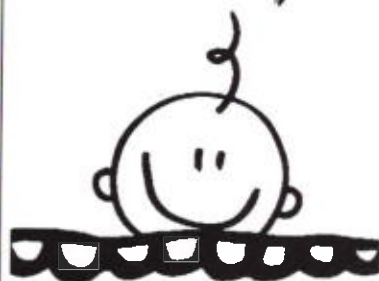
HUIS TE KOOP OF TE HUUR

In zeer goede staat in de Haringestraat 45.
Zich wenden : Tel. 057/30 04 68.

TE KOOP

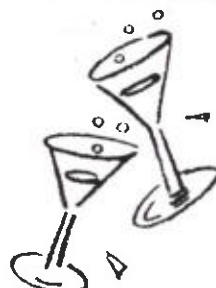
- **HOME FITNESS BANK**, 8 verschillende oefeningen, 1 jaar oud. prijs o.t.k. Zich wenden : Tel. na 19 uur, 057/30 18 37.
- **KOLENKACHEL CINEY** in zeer goede staat. Zich wenden : Prof. O. Rubbrechtstraat 61 te Roesbrugge
Tel. 057/30 00 13
- **KOLENKACHEL en ALLESBRANDER** in goede staat.
Zich wenden : Tel. 057/30 01 85.

Geboorte

Een rijk assortiment
aan geboortekaartjes
met bijpassende
doopsuikerdoosjes

Huwelijk

Trouwplannen?
Bij ons verschillende
huwelijkscatalogussen,
voor ieder wat wils

Rouwdrukwerk

... van diverse soorten rouwbrieven,
tot allerhande gedachtenissen
met of zonder foto
in kleur of zwart/wit ...

Commercieel drukwerk

brieven, omslagen,
facturen, kettlingformulieren,
affiches in vier kleuren,
folders in vier kleuren,
kalenders, catalogussen, enz ...

Drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 1, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 03 79 - Fax 057/30 09 80

SPAREN EN BELEGGEN

SPAARBON "2001"

.....

TRAKTEER UZELF OP
DE FEESTELIJKE TOPOPBRENGSTEN VAN
DE NIEUWSTE BELEGGING
ZONDER RISICO

ES-FIX EQUITY 10

.....

DE RIJKE OOGSTEN
VAN DE BRUSSELE BEURS
"INGEBLIKT" TOT 12%,
ELK JAAR OPNIEUW.

ASLK
Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé)

VOOR AL UW FEESTEN

Gasthof

Op 25 oktober 1997
vieren we

10 jaar
Gasthof
't Rozenhof

We nodigen U uit voor een
gastronomisch diner
met optreden van
Dana Winner.

Indien U in het Gasthof 't Rozenhof
in het huwelijksbootje stapt,
hebben wij voor U **GRATIS** ter beschikking

❖ *een prachtige ceremoniewagen* ❖

(witte Cadillac met open dak)

of

❖ *een paardenkoets* ❖

of

❖ *een luxueuze bruidskamer* ❖

Zelfs de herinnering blijft een feest !!!

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN

Obterrestraat 73, 8972 Proven

tel. 057/30 03 35

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (47)

Een woordje geschiedenis

Abele, een grensgeval

Een dorp is het niet, gewoon een gehucht dat zich uitstrekt over drie gemeenten, twee Belgische nl. Poperinge en Watou en een Franse nl. Boeschepe, behorend tot twee Belgische gerechtelijke arrondissementen, Veurne en Ieper, en een Frans kanton Steenvoorde, uiteindelijk deel uitmakend van twee naties, Frankrijk en België.

Uiteraard is er de scheiding door de grens waardoor drie vierden aan België behoren en een vierde aan Frankrijk. Grenspalen zal je er niet aantreffen. Maar toch is er een "grensnagel" in het midden van de Kruisstraat, vroeger goed op te merken tussen de kasseistenen maar tegenwoordig bedolven onder een dikke laag asfalt. Binnenkort wordt er een witte stip op aangebracht. Zo weet men waar men staat. Merkwaardig daarbij is dat de aslijn van de wegen respectievelijk naar Steenvoorde en naar Boeschepe nl. het Abeleplein en de Stationsstraat, de grens vormt, waardoor die wegen gemeenschappelijk zijn, in de volksmond "gemenewegen" genoemd.

Dat beduidt dat de inwoners van de beide landen er zich vrij op konden bewegen wat voorheen, nl. vóór 1 januari 1993, niet zo voor de hand lag. Wie in die tijd in de omgeving van de grens verwijfde kon zich om de haverklap aan controle van douaniers verwachten maar op de gemenewegen was je zeker van met rust gelaten te worden; want daar mochten de kommiezen geen vinger naar je uitsteken.

Die wegen vormden een soort niemandsland, althans op het vlak van de douane.

Het is begrijpelijk dat er langs Belgische zijde geen sterke drank verkocht werd in eigen land. Veel te duur, vonden de Abelenaars, daarbij van mindere kwaliteit alsof het hoofdzakelijk om de smaak te doen was.

De Fransen aan de voorzijde voelden zich zedelijk verplicht hun pakje tabak in België te gaan halen, iedereen deed het immers en wie wou er daarop nu een uitzondering maken.

Dat het niet opviel is begrijpelijk. Men deed alsof men vlug eventjes de burens aan de overkant ging begroeten.

Neen, het waren geen gescheiden werelden. De mensen hingen met te veel vezels aan elkaar, door familiebanden en jarenlange vriendschap.

Allereerst stond (en staat) de kerk van Abele op Frans grondgebied, op de gemeente Boeschepe. Abele vormt echter wel één parochie, met een pastoor die alleen maar pastoor is in een deel van Boeschepe maar tegelijk ook onderpastoor

1. Abele. Village Cliche Persyn (Réprod. interd.)

van Watou, waardoor hij ook een Belgische wedde opstrijkt. Zo hangt hij af van twee bisdommen, twee dekens en één pastoor. Hij is, om het even, van Belgische of van Franse nationaliteit. Tweetalig zijn blijkt wel een vereiste, voor de goede gang van zaken.

Voor de zielenzorg helemaal niet erg, maar de verdeling van de inkomsten en het schaalgeld is een ander paar mouwen want ieder diocees tracht zijn deel op te strijken, al dient het gezegd dat de kerk meer bezoekers kreeg (en krijgt) van Watou en Poperinge dan van Boeschepe, dat ter plaatse minder parochianen telt.

Maar er is meer. Abele is zowat de enige grensparochie waar Belgische gelovigen op het Franse kerkhof, gelegen op het grondgebied Boeschepe, zonder al te veel formaliteiten mogen begraven worden.

"Of er uitzonderingen bestaan voor de Belgische Abelenaars" wordt in het gemeentehuis van Boeschepe schouderophalend beantwoord: "de reglementen worden minder streng toegepast."

Hoe het precies begonnen is weet niemand nog met zekerheid te zeggen. In de gemeentehuizen van Poperinge en Boeschepe heeft men er niet het minste benul van. Eigenaardig toch wel!

De macht van een pastoor

Een vroegere pastoor van Boeseghem (Fr.VI.), tussen Hazebrouck en Ariën aan de Leie, zou aan de oorsprong van het privilege liggen. Een zeker abbé Derycke had

immers een broer, Abelenaar, die voor zijn afsterven de wens had uitgedrukt in Abele begraven te worden, waar hij heel zijn leven een trouwe kerkganger was geweest.

Maar dat was niet wettelijk en ook doden overtreden de wet zomaar niet. De abbé echter volhardde, eigengereid en koppig: "wat de pastoor wil is ook Gods wil". Hij slaagde erin de administratie te vermurwen voor zijn plan en haalde zijn slag thuis. Dat was een eerste doorbraak.

Naar het schijnt zou de Eerste Wereldoorlog er ook voor iets tussen zitten. Door voortdurende beschietingen door Duitse troepen bleek het gevaarlijk om de lijken naar hun laatste rustplaats naar Watou of Poperinge te voeren, een hele afstand immers want dat gebeurde toen nog hoofdzakelijk met paard en wietwagen.

Na de oorlog bleek het een aanvaarde gewoonte waarover niet meer gediscussieerd werd. Dat is heden ten dage nog altijd zo.

Maar ter plaatse gedoopt of in het echt verbonden worden in de plaatselijke kerkgemeenschap was er nog niet bij. De huwelijkskandidaten van rechtover de kerk moesten vele kilometers afdraven om het jawoord uit te spreken in Watou of Poperinge. Ook met de borelingen had men geen medelijden.

Na herhaald aandringen en veelvuldig onderhandelen werd er tenslotte toch een akkoord bereikt in juni 1960 waarbij doopsels en huwelijken in de eigen kerkgemeenschap van Abele konden plaatsvinden.

De Franse kerk van Abele

Waarom de parochiekerk van Abele dan in Frankrijk staat? Eertijds was er geen kerk in Abele, alleen een kapel die van overouds dateert en al bekend is van de 16de eeuw en veelvuldig vermeld staat op de oude kaarten, als "Abelecappelle".

Maar in de vorige eeuw hadden de Abelenaars er blijkbaar genoeg van om in alle weer en wind hun tassen te verslijten om mis en vespers bij te wonen in de verafgelegen kerken van Watou en Poperinge. Als de inspanning te zwaar wordt bezwijkt zelfs het sterkste geloof. In 1858 bleek het de Abelenaars menens. Zij zouden ter plaatse een eigen kerk bouwen.

De pastoor van Watou bleek echter niet erg opgezet met de wens en het voornemen van een deel van zijn parochianen. Het geloof, allemaal goed en wel, maar pastoors leven ook niet van de dauw en daarbij "men dient God niet voor niet."

De Abelenaars hielden echter het been stijf, als het niet mag in België, dan maar vijftig meter verder, in Frankrijk.

Gelovige zielen liepen de deuren plat om de nodige fondsen te verzamelen maar enkele honderden parochianen konden op verre na niet genoeg bijeen brengen om een heuse kerk te bouwen.

Zij stroopten evenwel de mouwen op en speelden zelf steenbakker, metselaar, timmerman en leiddekker. Zo bouwden ze eigenhandig hun eigen kerk die er nog altijd staat.

Alhoewel behorend tot twee naties en meerdere gemeenten vormden de Abelenaars een eigen identiteit. Meerdere verenigingen waren actief en kenden een bloeiend bestaan. Maar als het op toelagen aankwam en men verzoekschriften richtte tot de verscheidene gemeentebesturen werden de voorzitters van het kastje naar de muur gestuurd, naar Brugge of naar Rijsel. Voor de belastingen echter wist men ons wel zeer precies wonen, verzekerde een bestuurslid.

De dualiteit van Abele was vooral terug te vinden in de aard van de verenigingen. De oudstrijders van weerszijden waren verenigd in één oudstrijdersbond, zoals zij samen aan het front geleden en gestreden hadden.

De voetbalclub heette (en heet nog) "Union Abele", in het teken van de eenheid. Merkwaardig genoeg had de club twee voorzitters, een die echt voorzit en Fransman was en een andere, een Belg, die papieren en documenten omdertekende omdat de voetbalploeg aangesloten was bij de Belgische Federatie, wat nog steeds het geval is. De schatbewaarder was ook een Fransman wat betekent dat hij de "kas" niet mocht meenemen naar huis, meer de rekeningen beheerde aan de overzijde van de straat.

De Sint-Sebastiaansgilde was eveneens voorgezeten door een Franse staatsburger, de heer Pierre Ollivier, die de enige "Franse IJzeren Arm" was, als lid van het Belgische comité.

De agglomeratie die dan in totaal 1.100 inwoners telde had wel twee boogschuttersbonden.

Natuurlijk kon ook een vinkengilde niet ontbreken. Vermits dat soort ontspanning in Frankrijk niet was toegelaten, was de zetel ervan langs de Belgische kant gevestigd. De Fransen interesseerden zich wel aan de "Vinckiers" die men bij feestelijke gelegenheden en kermissen zag staan voor de kooi van een concurrent, de tekenstok in de hand waarop hij of zij met een streepje het aantal liedjes noteerde. Dat de zang onveranderlijk met een orchestraal "Suskwiet" moest eindigen, begrepen sommige Fransen minder. Zonder suskwiet was de zanger tot een banale "waal" gedegradeerd.

Iemand van Frans-Vlaanderen die geen Vlaams sprak werd ook als Waal bejegend. Zo zie je maar!

Maar hanekampen waren en zijn nog altijd niet toegelaten in België, wel in Frankrijk. Een te wrede sport vond men hier. Maar vele West-Vlamingen kwamen van heinde en verre hun kempanten in de mat zetten "Tahiti" van Abele, tien meter de grens voorbij. Of er gewed werd!

Europa "avant la lettre"

Abele was ooit de meest verenigde agglomeratie van Frankrijk en België. Maar het originele van dit charmante oord was dat, ondanks de administratieve wirwar, spijs de grilligheid van de grens of misschien juist daardoor, Abele de meest unionistische woonkern was langsheen de grenzen.

Hier was geen sprake van Fransen of Belgen, alleen van Abelenaars. De slagbomen scheidden niet maar brachten bijeen, beschermden en bewaarden.

Voor dit harmonisch evenwicht waren er ongetwijfeld meerdere redenen. Wellicht een daarvan was het ontbreken van politieke ambities. Het gezag, zonder dwang, ging heel zeker uit van enkele vooraanstaande personen zoals meester Persyn, die gedurende meer dan 50 jaar schoolbestuurder was en als 't ware bij al zijn adepten, vanaf de eerste kleuterklas, een soort Abeels geweten had geschapen of van Achille Ollivier, "mijnheer Achille" zoals hij genoemd werd en verder ook Norbert Degroote.

Een zaak staat buiten kijf. Zolang het de moeite loonde was haast iedereen hier een beetje smokkelaar. Maar blauwen is vooral je mond houden en solidair zijn, zich vooral niet bemoeien met je burens. Geen vitterijen dus, geen flauwe kul.

De heer Pierre Ollivier, die voorzitter was van verscheidene verenigingen en aldus het werk van zijn vader voortzette, kon er enkel bij opmerken: "hier heeft men Europa gecreëerd lang voor iemand eraan dacht en zeker heeft men de "marché commun" niet afgewacht, evenmin de groene tapijten en de ronde tafels.

Eindelijk verdient Abele, een onooglijk gehucht, om tot eerste gemeente van Europa geproclameerd te worden.

Maar wie weet het nog liggen?

Dan maar liever betijen, in peis en vrede. Zo is het ook goed!

Rik SOHIER
(wordt vervolgd)

Bibliographie :

La voix du Nord - Jean Houcke
Het Wekelijks Nieuws - Bart Wemaere

TE KOOP

- EEN VOORZETRAAM
2.80 m lang en 1.45 m breed.
 - TWEE NAAIMACHINES
(één meubel en één tafelmodel)
 - EEN KOERSFIETS
middelmaat in goede staat
- Zich wenden : Tel. 057/30 01 40

KERKFABRIEK BEVEREN-IJZER OPENBARE VERPACHTING LANDBOUWGROND

Perceel landbouwgrond gelegen langs de Hondschootestraat, opp. 89 a 13 ca, voor een periode van NEGEN JAAR ingang nemende op 01.10.1997. Inschrijven tot 31 oktober 1997. Inlichtingen, voorwaarden en lastenkohier te verkrijgen bij de Voorzitter Andries Bossaert. 057/30.04.28.

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

**Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.**

NIEUW : BUTAAN & PROPANGAS

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

*Uw bestelling
THUIS GELEVERD
op donderdag*

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Morga groentenextract	
- Kuubjes 5st	109,-
- Pot 200 g	125,-
NIEUW Wedena Minarine zonder zout 250 g	44,-
Canderel	
- pot 75 g	119,-
- Verdelers 300 st.	199,-

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 17/10 t.e.m. 19/10

Clementinen	2 kg voor	90,-
Elstar appels	1 kg voor	29,-

TEXTIEL

Kousebroeken vanaf **179,-**
Sous-pulls
Nieuwe slaapkledij voor groot en klein
Kousen Breitex

NON FOOD

Carefree inlegkruisjes	99,-
Prodent tandpasta 125 ml	49,-
Wellaflex haarspray/mousse	99,-
- Normaal	
- Sterk	
- Extra sterk	

VOEDING

Kom zien wat de Sint u brengt
3 pack Sint-Maarten **NU 99,-**

Crème Doubles 190 g	34,-
Crik Crok Chips	4 voor 125,-
Soubry 250 g	17,-
- Spaghetti	- Hoorntjes
- Macaronelli	- ABC
- Vermicelli	- Enz ...
Rode kool Hak 720 g	38,-
Bloem Anco 1 Kg	23,-
Unox soep 490 gr.	49,-
- Tomaat	- Kip
- Italiaanse	- Tom. - Gr.
Ravioli Unox 470 g	65,-
Minuut Maid 1 L	44,-

PET FOOD

Kitekat 4 x 400 g	83,-
-------------------	------

WEEKEND TOPPER

van 19/10 t.e.m. 26/10

**Grill ham
440,-**

CHARCUTERIE

Kippewit	390,-
Kalfsworst nat.	220,-
Lookworst	220,-
Vleesbrood	230,-

ONS KAAS- HOEKJE

Voor uw kaasplank

Ambassadeur	340,-
Old Amsterdam	510,-
Watou	299,-
Sano	370,-
Westlite	380,-
Emmentaler 2 x 200 g	119,-

ZUIVEL

Boter Diksmuda 250 g	48,-
Nutroma 9 cups	29,-
Verse kaas vanille 500 g	59,-
Rolmops 520 g	65,-

DIEPVRIES

Kaaskroketten 4st.	50,-
Kroketten 1 Kg	50,-

Folder geldig van vrijdag 17/10 t.e.m. 2/11 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

ROESBRUGGE-HARINGE

Plantjesverkoop van "Kom op tegen Kanker"

De plantjesverkoop van "Kom op tegen kanker" was een groot succes in Roesbrugge en Haringe. Er werden 217 plantjes verkocht, goed voor 43.620 fr.

Hierbij dank ik alle grote en minder grote medewerkers voor hun inzet en tijd. Maar ook alle mensen waar we vriendelijk werden ontvangen en een plantje mochten achterlaten.

Misschien zijn we volgend jaar weer van de partij. Geert Six

Tafeltennis of pingpong

Of er nu een wezenlijk verschil bestaat tussen beide zal u en ons zeker een zorg wezen, doch dat we woensdag 15 oktober weer definitief starten is voor de spelers van groter belang. Door onvoorziene omstandigheden is er wat later gestart dan vorig jaar, doch beter laat dan nooit.

Nu we een zaal en materiaal ter beschikking hebben moeten we er zoveel mogelijk gebruik van maken.

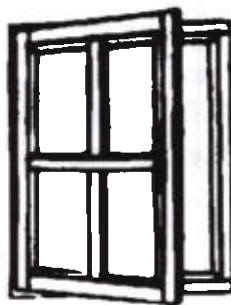
Daarom verwachten we alle liefhebbers, zowel jong als oud, iedere woensdag om 19 uur in het Ontmoetingscentrum. We maken er geen competitie van, doch een ontspannend en deugddoend uurtje sporten, waarbij eenieder slechts baat kan hebben.

Er wordt een kleine bijdrage gevraagd: schoolgaanden betalen 25 fr. en volwassenen 50 fr. (de ingeschrevenen 20 of 40 fr.)

We beschikken over vijf tafels, zodat eenieder een uurtje naar hartelust kan spelen en zich vervolmaken in tafeltennis of pingpong.

Die onmisbare grootouders

De plaatselijke afdeling van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen houdt op woensdag 26 november in het "Christen Volkshuis" bij Patrick Gunst om 14 uur een vergadering voor alle grootouders.

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

We leven in de tijd van de T.G.V., doch als grootouder kunnen we onze kleinkinderen heel wat meegeven, als we TIJD, GENE-GENHEID en VERTROUWEN schenken.

Ere-inspecteur André Durnez zal voor ons uit zijn rijke ervaring putten en op zijn gekende, gemoedelijke manier en met heel wat praktische voorbeelden vertellen hoe ook wij er heel wat deugd kunnen aan beleven als we er de nodige tijd toe nemen om met onze kleinkinderen bezig te zijn.

Een echte aanrader !!!

De Sint komt

Op maandag 10 november zijn Sint-Maarten en Zwarte Piet - gezeten in hun koets - weer op rondrit door Haringe en Roesbrugge.

Alle deelnemende kinderen krijgen uit de handen van Sint-Maarten een zakje snoep.

Opdat de stoet zijn folkloristisch tintje zou bewaren, vragen de Sint en Zwarte Piet dat iedereen een versierde of verlichte biet zou meedragen. Wie een biet bij heeft kan een supplementaire prijs winnen.

Zorg ook maar dat je een frisse keel hebt, zodat je met heldere stem kunt meezingen.

We vergaderen aan de kerk van Haringe om 17.30 u. en op de Molenwal om 18.45 u.

Kerstverlichting

Om onze kerstverlichting te bekostigen nodigen wij U uit naar ons feestmaal, dit op

zondag 23 november vanaf 12 u. in zaal "Christen Volkshuis" bij Patrick Gunst.

De deelnameprijs bedraagt slechts 300 fr. (200 fr. voor de kinderen) voor vol-au-vent of koude schotel met frietjes.

Kaarten te bekomen bij alle leden van het feestcomité en bij Patrick Gunst

Volgende K.B.G.-activiteiten Aan te raden !!!

- 15 oktober : halve dagreis, nog enkele plaatsen vrij !
 - 23 oktober : interessante voordracht over hulp in het gezin voor gepensioneerden en ouderen. Warm aanbevolen, inkom 50 fr. koffie inbegrepen.
 - 13 november : Jaarlijks Herfstfeest voor alle leden van K.B.G. met ontspanning en tombola met koffie en koekeboterhammen (gratis).
 - 14 november : Herfstfeest voor Groot Poperinge voor alle K.B.G. leden met ontspanning en koffie met tombola, inkom 50 fr. (zaal Maeke Blyde).
- Allemaal aanraders !!!

Roesbrugge ROMMELMARKT

Zondag 16 november
in de serres van W. en I. Vandermarliere.
Inrichters : feestcomité

Nieuw !!!

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 (bij afwezigheid)

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER
Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
 - gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

**Bakkerij
Ivo
&
Lieve**

vanaf maandag 27 oktober 1997
Dagelijks verse Sint-Maartenskoeken
Tel. 057/30 09 24 - ROESBRUGGE

*Voor al uw feesten
jong en oud*

**DISCOBAR
RIALTO**

057/30 12 47

STAVELE - BEVEREN-IJZER BURGERLIJKE STAND

Geboorten : RECHTZETTING !!!
- Aurélien Berteloot, zoon van Eric
en Nadine Godderis (Stavele).

STAVELE - BEVEREN-IJZER Mededeling

Wegens omstandigheden komt de Sint dit jaar op vrijdag 7 november 1997 gevolgd door de stoet door de dorpskom van Beveren aan den IJzer voor alle kinderen van Beveren.

SINT-JAN-TER-BIEZEN

*Toneelkring "Met Verenigde Krachten"
brengt "Sepapke"*

Een komedie in vier bedrijven, een eigen bewerking van "De Dubbele Dubbelganger" van André Vermeulen.

Wanneer de verstokte vrijgezel Sepapke (Frans Veyer) aan zijn beste vrienden Odillon (Ronny Houben) en Armand (Marc Destailleur) vertelt dat hij op vrijersvoeten is, is het gedaan met het rustige leventje van onze vélomaker. Zijn vrienden vrezen immers dat zijn verloofde Nelly (Marleen Verhaeghe) alleen maar op zijn spaarcentjes uit is. Daarom beramen ze een plan om haar te ontmaskeren : ze ensceneren een persoonsverwisseling tussen Sepapke en een zeer rijke oliesjeik. Zogezegd moet Sepapke als dubbelganger van de sjeik naar ginder gaan en komt de sjeik hier een paar weken verlof nemen. In werkelijkheid blijft Sepapke waar hij is, alleen wordt hij vermomd als Sjeik Ben-Ahmed-Kabuska.

Daarmee hoopten ze te bewijzen dat Nelly niet echt houdt van Sepake en dat ze zal bezwijken voor het vele geld van de sjeik. Om alles tot in de kleinste details geloofwaardig te maken, laten ze de sjeik vergezellen van twee gezelschapsdames : miss Alicia (Stefanie Demaeght) en miss Souska (Tanja Verbeerst), in het echte leven de dochter van Odillon en haar vriendin. En Armand kruipt in de huid van Joseph, hofmaarschalk van de sjeik.

Ook de veldwachter (Rik Deweerdt) en de postbode (Kurt Ureel) maken deel uit van het complot.

Alleen Blanche (Katrien Busson), de ietwat onbehouden buurvrouw, wordt in het ongewisse gelaten. En ook juffrouw Prykels (Sonja Roussel) weet niet waar ze het heeft. Ze denkt zowaar dat Sepapke ze ziet vliegen ...

Natuurlijk is het plan gedoemd om uit de hand te lopen, iedereen wil er op zijn beurt een schepje bovenop doen. Alles is dus aanwezig om er een daverende klucht van te maken met de nodige misverstanden, komische situaties en ... een happy end.

Te zien op vrijdag 31 oktober, zaterdag 1, zondag 2 en maandag 3 november 1997 telkens om 20 uur. In de feestzaal "De Strooyen Hen", Sint-Jan-Ter-Biezen, Watou-seweg 54, 8970 Poperinge - tel. 057/38 80 70. De prijs bedraagt 150 frank.

BOKADO

De geschenkenzaak !
bokado

De nieuwe collectie geschenkartikelen is binnen.

Novembermaand opendeurmaand

Alle aankopen dubbel op de klantenkaart,
dit met het vooruitzicht op de eindejaarsgeschenken

Wenst U een prachtig kerststal voor buiten, kom dan zien.

Een zeer mooi set aan promo-prijs. Bestel vóór 10 november.

DENYS Nadine
Terenburgseweg 11
8972 Proven
Tel. 057/30 05 66

KOM, KIJK EN VERGELIJK !

Open van maandag tot zondag
van 9.00 tot 12.00 u. en van 13.30 tot 18.30 u.
Gesloten op woensdag.

TOTALE UITVERKOOP

GAAT VERDER

KWALITEITSPRODUCTEN AAN STERK VERMINDERDE PRIJZEN

verven, behangpapier, gordijnen, ...

Wij aanvaarden alle schilder- & behangwerken tot 31 december

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan - 8972 PROVEN

Tel. 057/30 06 54 - 30 11 20

**BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN**

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

Harde geplastificeerde koft
formaat : 27,5 x 21,5 cm
235 foto's

Prijs : **498 Bf.**

NIEUW ! NIEUW ! NIEUW !

HANDIG IN HUIS EN TUIN

Dit nieuwe maandblad boordevol handige tips voor de bricoleur zal vanaf woensdag 15 oktober de tijdschriftenmarkt opfleuren.

Handig in huis en tuin steekt de doe-het-zelver zowel binnen- als buitenhuis een handje toe, met o.a. rubrieken als praktisch wonen, basistechnieken, gereedschap, kluskaarten, enz ...

Bovendien vindt men in het hart van dit blad een uitgebreid werkblad met daarop stap-voor-stap foto's en uitgebreide werktekeningen.

*Het prijskaartje van dit praktische maandblad ?
120 Bf.*

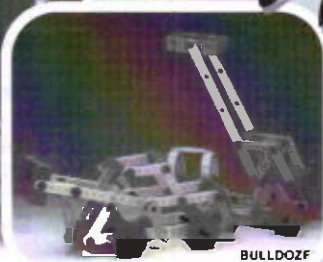
**MAAR HET OKTOBERNUMMER
ZAL SLECHTS 100 Bf. KOSTEN**

De Sint komt eraan !

CRANES

BULLDOZEF

CRANES

SPACE CRAFT

Vraag onze speciale folder !!!

MULTI-CONSTRUCTOR

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 15 57

Bloemen • Kunst • Decor Atelier

L'Artistique

- bloemen en snijbloemen
- perkplanten en vaste planten
- bloemstukken, sierpotten en kamerplanten
- drogen en inkaderen bruidsboek
- huwelijks-, jubileum-, geboorte- en communiekaarsen met de hand beschilderd
- iedere week : weekendboekje aan 250 Bf

BESTEL TIJDIG UW CHRYSANTEN !!!

Bergenstraat 1, 8691 BEVEREN-ROESBRUGGE

Tel. 057/30 10 16 - Fax 057/30 17 94

Open : iedere dag van 9 u. tot 12 u.

en van 13.30 u. tot 19.00 u.

Ook op zon- en feestdagen

Gesloten : maandagvoormiddag en woensdag.

*De Nieuwe
Parel* luba

*Confiserie
Carine
doopsuiker*

Zeer ruime keuze voor doop,
communie en huwelijk.

Vernieuwd assortiment ...
de meest actuele doopartikelen
aan de beste prijzen.
Originele collecties te veel om op te noemen !
Bronzen van babyschoentjes, ...

Groot assortiment geboortekaartjes
en doopsuikerverpakking.

- gratis naamkaartjes
- gratis doopmand
- gratis levering materniteit
leper - Poperinge - Veurne
- snelle levering

Alles voor Sint-Maarten

- chocoladefiguren
- marsepein
- gevulde mandjes
- pluche

Uw kantoorhouder
laat zich weer even gaan.

HSA, vertrouw op een bekend gezicht

Bij uw kantoorhouder kan u terecht voor al uw bankzaken. Snel, soepel en discreet handelt hij uw verrichtingen af. In alle veiligheid, elke dag opnieuw. Want in onze bedrijfsfilosofie komen uw belangen eerst.

Een attente service

Clënten van HSA herkent u meteen.
Ze zijn tevreden over de vlotte service en het deskundig advies van hun bank.
En als u af en toe ook nog een attentie krijgt, is dat aardig meegenomen.

Uw kantoorhouder
blijft altijd gul in z'n service,
maar de speciale spaaractie
loop slechts enkele weken.

Neem deel aan de speciale spaar-
actie van uw kantoorhouder.

Periode : 1.9.97 t/m 31.10.97

aangroei*	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25.000	1				
50.000	1	1			
150.000	1	1	1		
250.000	1	1	1	1	
500.000	1	1	1	1	1
750.000	1	1	1	2	1
1.000.000	1	1	1	2	2

(1) = portefeuille / (2) = heuptas

(3) = rugzak / (4) = reistas

(5) = grote reistas

aangroei* =

* netto-aangroei op gereglementeerde
spaarboekjes (stortingen - afhalingen)

* aangroei op termijnrekeningen

* aankoop van kasbons, euro's, fondsen

* koopsommen New Life

Herplaatsingen tellen niet mee.

De aangroei op gereglementeerde spaarboekjes
dient behouden te blijven tot 1.2.98

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

WAAR KOMT HET VANDAAN?

SPIJKERS OP LAAG WATER ZOEKEN

Zich bezighouden met kleinigheden

Dit gezegde is op het eerste zicht niet altijd duidelijk omdat het eigenlijk bedoelt: "spijkers bij laag water zoeken".

Deze uitdrukking is ontleend aan het werk op de scheepswerven, waar zuinige scheepsbouwers hun werklieden bij eb of laag water, de spijkers lieten zoeken en oprapen, die bij het werk uit de handen waren gevallen. Een werkje dat feitelijk de moeite niet loont.

OMNISPORTCLUB ROESBRUGGE

We zijn goed gestart met onze sportactiviteiten in de Karel De Blauwerzaal te Roesbrugge. Een 45-tal jongens en meisjes komen iedere zaterdagmorgen dapper af naar

1. **Balinitiatie / volleybal**
van 9 tot 10 u.
2. **Turnen lagere afdeling**
van 10 u. tot 11 u.
3. **Turnen kleuters**
van 11 u. tot 12 u.

De allerlaatste inschrijvingen zijn enkel deze week nog ter plaatse mogelijk of op tel. 057/30.03.79.

Voor het herstellen van uw schoenen, boekentassen, reistassen, alle ritssluitingen nu ook stikken van jeansbroeken, enz., ... wendt men zich met volle vertrouwen naar

SCHOENMAKERIJ "NOEL"

DEVOOGHT - VANDROMME

Provenplein 62 - PROVEN

*Vakkundig en sterk werk
Voordelige prijzen
Snelle bediening
38 jaar ervaring
Verkoop van zomerartikelen*

Schoonheidsinstituut

Natacha

*Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)*

- **NIEUWE** parfum voor dames :
CHANSON D'EAU
Eau de toilette 50 ml : 299,-

- Bij een gelaatsverzorging :
GRATIS MANICURE.

(Geldig tot en met 30 november 1997.)

**Prof. O. Rubbrechtstraat 44
ROESBRUGGE**

Op afspraak : 057/30 14 12

*Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)*

*Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.*

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN
BERNARD WYFFELS
MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER

Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

HONDENVOEDERS : 15 KG VOOR 495 BEF

TOP Kristof

Prof.O.Rubbrechtstr. 113, Roesbrugge - 057/30 18 80

*Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten*

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9

8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

**AKTIVITEITEN EN
VERMAKELIJKHEDEN**

MAAND OKTOBER

Kaartingen

- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 26 oktober
maandelijks kaartje voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 28 oktober
puntenkaartje "Derde Leeftijd"

MAAND NOVEMBER

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 12 november
puntenkaartje "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 23 november
maandelijks kaartje voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 25 november
puntenkaartje "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Roesbrugge, bij M. Soenen
zaterdag 1 november
smijting voor de leden
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 8 en zondag 9 november
smijting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 8 november
smijting voor de leden.

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

geboorten :

- Arne Balley, geboren op 6 september 1997, zoon van Johan en Anne Deturck.
- Phaedra Verhaeghe, geboren op 18 september 1997, dochter van Stephan en Anne-Marie Soens.
- Larissa Parmentier, geboren op 24 september 1997, dochter van Leo en Nathalie Verlet.

overlijdens :

- Roosje Lambrey, overleden op 16 september 1997, 54 j., echtgenote van Eric Foulon.

ROESBRUGGE-HARINGE

Winnende nummers tombola

W.T.C. Karel De Blauwer

- 1098 - 1133 - 1384 - 1484 - 1505 - 1522 -
1528 - 1618 - 1673 - 1727 - 1907 - 2215 -
2225 - 2544 - 2878 - 2918 - 3004 - 3555 -
3696 - 3871 - 3871 - 3821 - 3949 - 4382 -
4386 - 4566 - 4718 - 5003 - 5431 - 5804 -
5967 - 5979 - 6238 - 6289 - 6097 - 6300 -
6371 - 6503 - 6759 - 6794 - 6947 - 7075 -
7291 - 7390 - 7369 - 7385 - 7339 - 7356 -
7428 - 7496 - 7671 - 7643 - 7657 - 7786 -
7834 - 8055 - 8210 - 8503 - 8732 - 8857 -
9081 - 9364 - 9540 - 9707 - 9796 - 10.041 -

10.109 - 10.115 - 10.140 - 10.136 - 10.183 -
10.193 - 10.205 - 10.281 - 10.312 - 10.313 -
10340 - 10.375 - 10.431 - 10.453 - 10.469 -

Prijzen dienen afgehaald in het lokaal "De Gouden Arend" en dit vóór 25 oktober 1997.

K.A.V. Roesbrugge-Haringe

Op woensdag 22 oktober om 19.30 uur : meewerkles kruisjessteek in het Ontmoetingscentrum Karel de Blauwer te Roesbrugge. Pakketjes kunnen gekocht worden voor 200 fr.

Chiro-Charo

Op 7 november is er dia-avond. Dit vindt plaats in het Ontmoetingscentrum Karel De Blauwer. Iedereen is welkom.

ROMMELMARKT te Roesbrugge

in de serres van W. en I. Vandermarliere, baan Roesbrugge-Krombeke.
Zondag 16 november vanaf 8 uur.
Inrichters : feestcomité Karel de Blauwer.

**GARAGE
CAPPOEN Denis & Dirk**

**Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52**

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**VW Vento '94 TDI
AUDI A4 nieuw !
VW Golf '95
OPEL Corsa '95**

SCHOONHEIDSinstituut

**Valerie
VIANE**

**SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES
NIEUW PARFUM**

**JAARLIJKS VERLOF
T.E.M. 20 OKTOBER**

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

**BRIEFJE VAN
EEN KLEINE MAN**

Beste Jef,

Het gaat niet goed met het Belgische vaderland. Elders kijken ze meewarig op ons neer, en terecht. We zitten al jaren verstrengeld in drie crisissen. Een van het gerecht, een van de politiek en een van sociaal-economische aard. Bovendien zitten we met een lege staatskas.

In de jaren tachtig werden in zinloos geweld 28 onschuldige mensen om het leven gebracht door de zogenoemde "Bende van Nijvel". Toen politie en gerecht in die zaak machteloos bleken, is men overgestapt op een parlementaire onderzoekscommissie. Nu reeds voor de tweede maal, zonder dat men tot concrete resultaten komt.

In 1985 was er sprake van een "obussen-smeergeldaffaire", het ging om een slordige 400 miljoen. Het onderzoek sleepte meer dan 10 jaar aan. Van de 15 beschuldigen werden er veertien vrijgesproken wegens verjaring van de feiten. Alleen de garagist Johan Lampaert (de lampist) komt voor het gerecht.

In 1991 werd top-politicus André Cools, vermoord, men weet nog altijd niet waarvoor, noch wie de aanstichters waren. In 1994 was het de beurt aan veearts Van Noppen, die op het spoor was gekomen van illegale hormonenhandel. De opdrachtgevers lopen nog altijd ergens rond.

In 1995 kwamen de Agusta-zaak en ander corrupt politiek-financieel gesjoemel aan het licht. Toen hadden we als klap op de vuurpijl in 1996 de zaak Dutroux en andere pedofiele misdaden. De fouten die er bij dit onderzoek gebeurden blijken intussen allemaal de schuld van een paar simpele gendarmes. De anderen gaan vrij uit of kregen promotie.

Door het onvoorstelbare slechte budgettaire beleid van de jongste vijftientig jaar - speciaal onder het beheer van Martens - beschikt het land niet over geld of reserves om zijn opdrachten naar behoren te vervullen. Het spoorwegnet is een krakkemikkig geval. Stations en seinhuisjes staan er vuil en verkrot bij (als ze niet in brand schieten). Schoolgebouwen en universitaire ziekenhuizen, vallen in elkaar of moeten de meest moderne apparatuur missen.

Er worden steeds maar nieuwe kunstgrepen toegepast om de eindjes aan mekaar te knopen. Maar de fiscale fraude tiert welig, voornamelijk bij de grote bedrijven. De staat werkt er ijverig aan mee, want in tegenstelling met de ons omringende landen, moet hier het bankgeheim ongeschonden bewaard blijven !

"Zo komt het, zegt Gusta, "dat de arbeidskosten niet ingrijpend kunnen verlaagd worden. En de gevolgen daarvan ziet Jean-Luc Dehaene van uit zijn achterkeuken. Na Renault, vertrekt nu ook Ca-va-seul uit Vilvoorde".

*Wel merci,
Pol*

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente	= 2,75 %
Getrouwheidspremie (*)	= 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 01/10/97

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

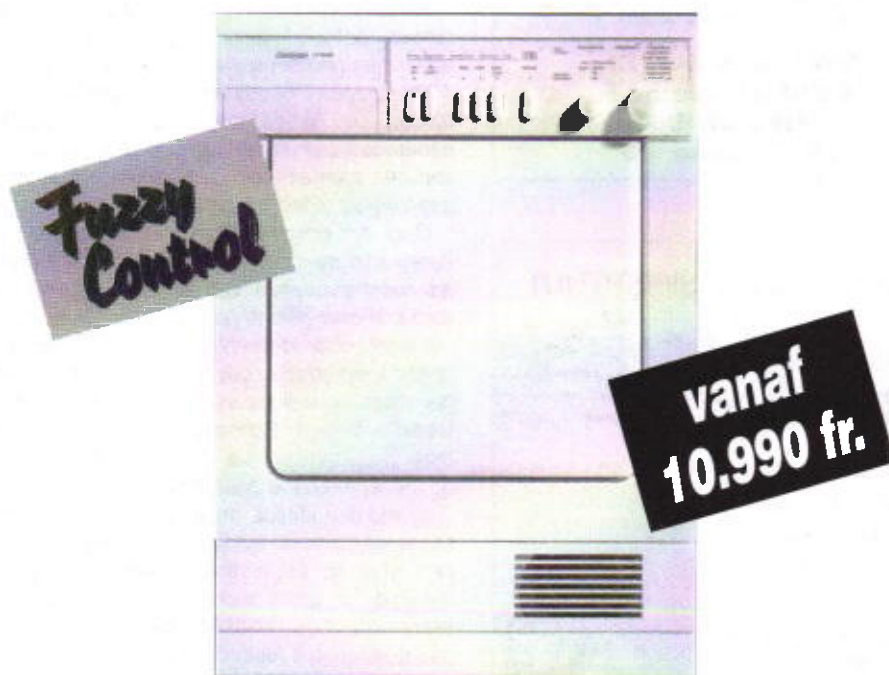
Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

De droogautomaten van **CONSTRUCTA**. Nieuwe vorm. Nieuwe functies.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubrechtstraat 12 - ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

'Ging er nogal luide aantoe in "De Klaverblomme" bij Suzanne, want Berten Boeve, de zwijernarchand en zijn helper Frutten Carette waaren daar in harde discuzie, met 'n paar andere kalanten. Frutten wos entwot 'n kleene maagere ruffe van 'n ventje, maar die even luidde tatterde of zijn patron en hem oltijd gelijk gaf.

"Houdt 'n keer 'n moment je grooten mond, Boeve !" riep Suzanne ... " 'k zijn bezig met telefoneren en we verstaan mekaar niet!" Suzanne zat zonder gaaze in de keuken. Ze belde naar Staf, heur broere, die in dien artikel deed, en eenigte honderd meters verder in de straate weunde, dat 'n subiet moeste komme met 'n kleenen bidon. 't Duurde niet lange of Staf arriveerde met dien bidon op zijn kruwaagen en ging ermee langs d'herberge naar de keuken. Achter 'n moment wos hij weere en bestelde 'n pinte ...

" 'k Hén joen daar zien ofkommen met dat kleen bidonske gaaze op joen kruwaagen !" lachte Boeve ... voor zoo'n grooten, streuschen vent ! ... Ik ging dat zonder kruwaagen, op mien schouder brengen !" " 'k Zou 't gelooven, ik zien da'je 'n kloeke vent zijt" zei Staf. "Kijk !" riep Boeve ... " 'k gaan 'n keer 'n toer laten zien, da'k ol dikkers é daan hén ! Hij deed zijn botten uit, ging op een stoel gaan staan en zei teegen Frutten dat hij vóór hem, bij de stoel moest komen. Hij haalde een sigaret uit en stak ze in Frutten's mond ... met zijn eene hand hefte hij Frutten op van de grond, bij de kraag van zijn veste en met zijn andere hand pakte hij zijn briket en ontstak die sigaret ... Toen liet 'n Frutten weere zakken ...

"Wuk zeg je daarvan ?!" vroeg Boeve en sprong van de stoel.

"Da 'je daarvooren 'n sterken arm moet hén !" bofte Staf, binst dat hij een sigaret draaide ... "Hoeveel weeg je ? vroeg Staf.

"Ruim honderd kilo !" bofte Boeve.

"Héwè, ols je mien kruwagen tot aan mien huis weere voert, "wil ik met joen 'n weddinge doen da'k daar ruime honderd kilo op mien kruwagen gaan placeeren, en ols je gie dat gewichte tot hier kunt voeren, meug je hier 'n bak bier drinken op mien kosten !

"Direkt akkoord" riep Boeve. Ze gingen naar buiten, Boeve pakte de kruwaagen en d'anderen gingen mee om te kijken hoe dat ging afloopen.

"Daar zi !" lachte Boeve als ze ter plekke waaren ... " 'k gaan nog de kruwagen schoone gereed zetten en smijt er dat gewichte nu maar op !" "Direkt !" riep Staf en met vratsche catch-greepe had 'n Boeve vast onder zijn armen en duwde hem achterwaarts in de kruwaagen ...

"Voila, die ruime honderd kilo ligt erop, 't is nu aan joen van ze naar ginder te voeren !" "Maar nondeju !" vloekte Boeve, al uit de kruwagen rabbelen ... "dat is geen affaire !" "Jamaar, je moet horkten !" lachte Staf ... " 't wos gie die bofte da'je dat zonder dien kruwaagen ging doen, en ik peinsde in mien eigen, als dat alzoo is, 'k gaan moeten entwot uitvinden zoodat 'n zelve dien kruwaagen weerevoert ..."

Kwaak

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 11 november 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

ROBERT INGHELAM, broodkunstenaar met een fijne neus voor geschiedenis

In het juninummer 1991 van het prestigieuze maandschrift *Culinaire Ambiance* lazen wij een bijdrage van Armand Beyens over de ambachtelijke bakker Robert Inghelram uit de Zeelaan 235 te Koksijde. Hij schrijft :

Een man die opgroeide tussen bloem en brood, die in zijn schaarse vrije tijd onderduikt in oude geschriften, waaruit blijkt hoe rijk Vlaanderen aan broodsoorten is. Vader Cyriel zat al in de stiel en spoedig bleek dat Robert voor opvolging zou zorgen. Het resultaat is verbluffend : een riant zaak die klasse uitstraalt, met producten gemaakt met eerbied voor de tradities en al het goede van artisanale bak-kunst. De warme bakker die nooit kapot te krijgen is'. (1)

Deze passus was voldoende om de geur van deze warme bakker te gaan snui-ven, temeer daar de man in kwestie evenveel met boeken als met bloem te maken heeft. Toch luidt zijn devies : 'Bakken is mijn passie. Iedere dag wil ik brood serve-ren dat nog beter is dan de dag voordien'.

Goe volk

Op 6 februari 1952 werd Robert Inghelram te Veurne geboren. Vader Cyriel (10.6.1913) was kort na de oorlog getrouwd (1945) met Suzanne Couttry (2.11.1911), een boerendochter uit Adinkerke.

Cyriel belandde als twaalfjarige knaap bij bakker Dewaele te Koksijde en trok daarna naar Wezenbeek-Oppem en Brussel waar hij de knepen van het vak onder de knie kreeg.

Na de oorlog spoelde hij, na jaren van weggeweest, weer aan te Koksijde en vestigde zich als zelfstandig bakker in de Zeelaan waar zijn creaties als professioneel bakker grote ogen gooiden.

In 1948, toen brood na de vele (oorlogs)jaren van ontbering nog de nood-kreet was waar in het Onze Vader dagelijks om gebeden werd, behaalde hij al goud op internationale wedstrijden.

Mme Van Vooren schrijft over hem : "Cyriel Inghelram was een groot kunstenaar, steeds bezorgd om de perfectie. Talrijke gouden medailles werden hem verleend als erkenning voor zijn vele talenten." (2)

Naast zijn vier zussen, die allen kozen voor een beroep in de socio-medical sector, groeide Robert als enige zoon op tussen trog en oven waar vader hem van kindsbeen af de liefde voor het vak leerde.

Na zijn humaniora aan het Bisschoppelijk college der Onbevleete Ontvangers van Veurne, afdeling De Panne, trok hij naar de Brood- en Banketbakkerijschool 'Ter Groene

Poorte' te Brugge, om zich daarna optimaal en praktisch bij te scholen te Brussel en in Frankrijk, bij Chère Ixe (Meilleur Ouvrier de France).

Ver vóór de slogan 'Als het kriebelt moet men sporten' ook in onze contreien de aan-zet gaf voor fysieke inspanningen, vroeg Robert met de kriebel in het lijf de jonge Maria Rys (14.8.1953) ten huwelijk.

Na hun trouwdag op 28 februari 1976 zegde Mietje haar job als kleuterleidster vaarwel om zich volledig te kunnen wijden aan de inmiddels florerende en druk beklan-te ambachtelijke bakkerij, die sedert 1945 onder 't uithangbord 'Bakkerij du Littoral' een talrijke cliënteel over de vloer krijgt.

Vader Cyriel besloot wijselijk zich uit de zaak terug te trekken en de fakkel door te geven aan Robert en Mietje, die sedertdien het familiebedrijf met brio runnen. De erken-ning en waardering van talent en vakbe-kwaamheid bleef niet uit.

Na de onderscheiding 'Kadet van de Arbeid', ontving Robert als appreciatie de titel van 'Laureaat van de Arbeid' en 'Laureaat van de Stichting Arthur Troch'. Hij ligt er niet wakker van. 'Bij Robert Inghelram zit de liefde van de bakker in het brood'. (3)

Als bibliofiel op zoek naar een hartige brok 'goed van toen'.

Robert heeft een merkwaardige verzame-ling oude geschriften en boeken die bol staan van heerlijke recepten om zoetighe-den als koeken, spekken, nunnescheten en

In de
Westhoek
geboren en getogen

Robert Inghelram x Maria Rys
(°6.2.1952) (°14.8.1953)
huwden op 28 februari 1976

nunnebillen, chocoladeventjes en klaaikoe-ken, taarten en vlaaien te fabriceren.

In oude folio's vindt hij technieken uit het verleden, weet alles over volkse gebruiken, kent de eetgewoonten uit ver vervlogen tij-den en interesseert zich bijzonder voor de geschiedenis van het brood en de bakkerij.

Brood is levensessentieel sedert de mens het tjolen en het zwerven, de jacht en de vis-vangst ruilde tegen een vaste stek. Sedert millennia won men bij ons rogge en boek-

weit op zandgrond, gerst, haver en tarwe op leem- en kleigronden.

Robert weet er alles over en toont ons recepten van koeken tegen de slechte stoelgang, de nagel-, water- en hertekoeken waaraan geneeskundige kracht wordt toegeschreven. De Machutuskoeken tegen de hardheid in de buik, de lijkkoeken die op begrafenissen werden uitgedeeld, 't Sint-Elooïs-, 't Sint-Bernardus- en Sint-Hubertusbrood die mens en dier moest behoeden tegen hondsdelheid en razernij, maar er zijn er nog meer.

Duidelijk is, dat het gebruik van allerhande kruiden in deeg uit de middeleeuwen stamt. Dit bracht toen al wat variatie in de eetgewoonten. Zoveel is zeker, als men nu zo'n kruidenbrood wil bakken moet men een beetje in de huid van de Bourgondiër krui- pen toen time nog geen money was.

De korianderbroodjes zijn daar een exempl van. Niet alleen het sterk riekende zaad van de *Coriandrum savitum* is een garantie voor de zeer gegeerde korianderbroodjes, de voorbereiding is navenant. Goed brood bakken vraagt een zee van tijd en Robert, die met beide voeten bijna in 't zeewater van de Westkust staat, kan het weten. Nadat het deeg van het korianderbrood langdurig werd gekneet, geselsd en gemarteld verdwijnt het voor twaalf uur in de koelkast (in illo tempore, de Bourgondische kelder) waar het zachtjes rijpt. Pas daarna wordt het gebakken en als een licht vieruurtje gegeten ter vervanging van koekebrood.

Naast wit en bruin brood, boekweit en zonnebloempittenbrood, koekebrood en suikerbrood, jagersbrood met ajuin, spek en kaas, worden er per dag zo'n twintigtal soorten brood gebakken met heel hoge pieken van half mei tot eind september. 75% van het cliënteel zijn Franstaligen, de overige 25 % zijn autochtonen die ook uit de "*Bakkerij du Littoral*" hun graantje meepikken. Robert :

- Ik zwicht me van zogenaamde broodverbeters, die in allerhande verpakkingen en in mindere of grotere hoeveelheden bij het deeg kunnen gevoegd worden. Ik kies mijn eigen graan en dit is in hoofdzaak de wintertarwe Albatros die licht, lucht, zon en voldoende grond nodig heeft en daardoor ook heel wat duurder is. Daarnaast kies ik voor de Spalt, een tarwevariëteit met een aparte smaak die de fijnproever erg apprecieert.

Op deze manier wil het dynamische echtpaar Robert en Mietje Inghelram-Rys de gereputeerde familiale onderneming verder uitbouwen. Bedoeling is, een luxe bakkerij te creëren die de oude bakkerstraditie met de moderne middelen waarover men schikt een reputatie geeft.

Naast kwaliteit en efficiëntie komt ook het oog aan bod, d.w.z. er is de permanente zorg voor interieur, etalage, drukwerk, publiciteit en... de kleine alledaagse dingen.

Inghelram van *du Littoral* 'heeft' het... 'En zo begrijpt u, dat van in de vroege morgen, rijen klanten geduldig aanschuiven...' (Armand Beyens)

Vollaards, Pintje Dek, Duynekoeken taarten en streekspecialiteiten.

Op zoek naar oude volksgebruiken in de artisanale bakkerij bracht Robert Inghelram in 1980 de vollaard met patacon weer onder de enthousiaste cliënten van *du Littoral*. Het zacht mollig koekebrood wordt versierd met een kleurrijke patacon, een beschilderd plaatje in keramiek dat bovenop het brood gebakken wordt.

Patacon komt van het woord patagon, een zilveren munt die in de tijd van Albrecht en Isabella te Brugge werd geslagen. Omgerekend naar huidige normen was die munt ongeveer 500 of 1.000 fr. waard. N.a.v. Kerstmis gaven rijke lui aan de armen een brood met daarin een patagon. Om de waarde van de broden te herkennen bakten de bakkers een stenen afbeelding bovenop het brood. De afbeeldingen op de patacons vertellen een eigen verhaal.

In de 16de en 17de eeuw waren dit heiligen of bloemen. In de 17de en 18de eeuw zijn het vooral wapenschilden en jachtafelingen, in de 18de en 19de eeuw vooral soldaten van Napoleon. (4)

Dank zij de nooit aflatende interesse voor de volkskunde bracht Inghelram de vollaard met patacon weer op de markt.

Een waardevolle Vlaamse traditie beleefte te Koksijde, dank zij kunstenaar-bakker Robert Inghelram een verheugende heropbloei. (5)

Een ganse reeks gelegenheidsbaksels, die allen stuk voor stuk een delicioze, knapperige, krokante, zachte, kruidige, malse of hartige specialiteit-van-het-huis zijn, waarbij het oog ook wat heeft, leggen de link naar het ene of andere gebeuren.

Duynekoeken.

Twintig jaar nadat de gemeente Koksijde de beschermde Zuid-Abdijmolen van de O.L.Vrouw ter Duinenabdij restaureerde,

maalde de molenaar weer zijn eigen graan tot bloem. Graan op dergelijke ambachtelijke manier gemalen, heeft een totaal andere smaak dan bloem uit grote industriële molens waar het vooraf behandeld wordt. Van deze Zuid-Abdijmolenbloem bakt Inghelram nu de zand-koekjes. Wat wil je, de Zuid-Abdijmolen staat trouwens vierkant in het duinzand. Die Duynekoeken, verpakt in blikken doosjes vliegen zo de deur uit en worden door de talrijke toeristen, die ook het *Int. Bakkerijmuseum* bezoeken, tot ver over de grenzen gedragen. Hieraan kunnen de Poperingenaars met hun koekje 'Kro-Kant' een punt zuigen.

Op dit eigenste moment bakte de snugger bakker met dezelfde abdijbloem het heerlijke smeuge Zuid-Abdijbrood. Men kan zich de vraag stellen, wat was er het eerst, de kip of het ei ? Zoveel is zeker, *du Littoral* haalt met de creativiteit van Robert steeds weer opnieuw het ei van Columbus in zijn etalage.

Pintje Dek

Bij het doorsnuffelen van oude vakliteratuur vond Robert de uitvoerige *Beschrijvinghe der mastellen*. Dit zijn ronde koeken (bloem, melk, eieren, suiker, anijs...) die men op het glas bier legt om deze na het drinken op te smullen.

Volgens Van Oprooy, gepassioneerd verzamelaar van oude recepten, verschijnt Pintje Dek al in de 19de eeuw. Guido Gezelle schreef er over in *Rond den Heerd* in 1870.

Ik herinner me, uit mijn vroege kinderjaren, de dorpestaminets van onze landelijke gemeente, als initiatiefnemers die af en toe Pintje-Dekavonden organiseerden, waar vader als schoolmeester en geheelonthouder ten bate van de buurtschap zijn hoofd binnen stak.

'De Pintje-Dekkoeken van Robert Inghelram, de broodkunstenaar met een fijne neus

(Vervolg blz. 180)

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (19)

R.-A. BLONDEAU

Als Vlamingen het oneens zijn

We hebben reeds gezien dat op het 23ste *Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres*, dat plaats vond te Antwerpen in augustus 1896, het vraagstuk van de Vlaamse universiteit ter sprake werd gebracht, met oprichting van een commissie ad hoc. Het door J. Mac Leod opgestelde verslag voorzag in een trapsgewijze vernederlandsing van de Gentse universiteit. Met het terzijde laten van de technische (of speciale) scholen, omdat er veel vreemdelingen studeerden die, volgens hem, alleen maar in een wereldtaal konden opgeleid worden.

Dit verslag dat op 9 augustus 1897 van de pers kwam, werd uitgegeven op 2.500 exemplaren. Tal van eminente persoonlijkheiden en professoren, gingen met het voorstel van de geleidelijke vernederlandsing akkoord, maar anderen - zoals de bekende historicus H. Pirenne - opteerden voor een tweetalig stelsel.

Op 3 juni 1898 werd van franskiljonse zijde de *Association Flamande pour la vulgarisation de la langue Française* gesticht, als reactie op de steeds toenemende wetten en maatregelen voor de gelijkgeschakeling van het Nederlands met het Frans.

In 1899 werd door het *Algemeen Nederlandsch Verbond* (in 1895 door Hippoliet Meert te Brussel opgericht) een tweede druk van Mac Leods verslag op 12.500 stuks kosteloos verspreid. Waardoor het in de brede lagen van de bevolking terecht kwam. Dat was de aanleiding voor de *Association... pour la vulgarisation de la langue Française*, om in een vijftiental koffiehuizen en herbergen te Gent, gedrukte verzoekschriften neer te leggen, ten behoeve van de cliënteel, om zich met hun handtekening te verzetten tegen de vernederlandsing van de universiteit. ⁽¹⁸⁸⁾ Bij deze verzoekschriften van dit zgn. "herbergreferendum" was een manifest gevoegd (dat ook opgenomen was in *La Flandre Libérale* - de spreekbuis van de verfranse Gentse bourgeoisie - van 27 april 1899) waarin heftig geprotesteerd werd tegen het vervangen van het Frans door het Vlaams (le flamand) als voertaal van de universiteit. Bovendien werd de middenstand er op gewezen dat dit alleszins een nadelige operatie zou zijn voor hun commercie, aangezien vreemde studenten die Vlaamse cursussen niet zouden kunnen volgen, en dus zouden wegblijven. Ook nog dat het niet denkbeeldig was dat de universiteit te Gent volledig zou verdwijnen waardoor de inwoners van Gent en omgeving verplicht zouden zijn hun kinderen te sturen naar de universiteiten van Brussel, Luik of Leuven, met alle daaraan verbonden kosten.

Hoewel de katholieke minister F. Schol-

laert (Binnenlandse Zaken) ook van mening was dat de vernederlandsing de Gentse universiteit zou ontvolken, kreeg Mac Leod toch het meest tegenkantingen uit de eigen liberale rangen. Terwijl de katholieke partij in het vooruitzicht van de verkiezingen van 27 mei 1900 de eis van een Vlaamse Hogeschool naar voren bracht. Zo kwam het dat de vrijzinnige liberaal Mac Leod op 20 februari 1900 aan Alfons De Cock schreef: "De Kristene democraten brengen de Vlaamsche Hoogeschool en het verplichtend onderwijs aan 't hoofd van hun programma bij de aanstaande verkiezing. Ik meen dat het voor iederen vrijzinnigen Vlaming eene plicht is ze te ondersteunen. Wanneer men ziet op welk wijze de hoofdmannen van de flaminganten tewerk gaan, moet men tot de meening komen, dat de Kristene democraten onze laatste kans zijn op politiek gebied". ⁽¹⁸⁹⁾

Maar eens de verkiezingen voorbij, werd er door de "Kristene democraten" geen aandacht meer besteed aan de Vlaamse Hogeschool. Ook toen al waren verkiezingsbeloften maar losse flodders. Naderhand meenden zelfs sommige katholieken zich van de hele kwestie te moeten distantiëren. Aangezien een Vlaamse hogeschool te Gent waarschijnlijk ten nadele zou zijn van de universiteit van Leuven, en aangezien het godsdienstige belang boven het Vlaamse staat, was het best het status-quo te bewaren zolang er van vernederlandsing te Leuven geen sprake was.

De historicus Paul Fredericq, die aanvankelijk het voorstel van Mac Leod was toegegaan, werd na een periode van aarzeling, er een uitgesproken tegenstander van. Hij was voor een soort compromisoplossing: de invoering van het Nederlands door de geleidelijke splitsing van enkele leergangen. Hij meende dat deze tweetaligheid onmiddellijk haalbaar was en voordelen zou bieden omdat ze de concurrentiemogelijkheden van de Gentse universiteit zou vergroten, vooral ten nadele van Leuven. ⁽¹⁹⁰⁾ Het kwam tot een fameuze tweestrijd tussen Mac Leod en Fredericq, en zelfs tot een definitieve breuk tussen deze twee familieleden.

Aangezien op 8 maart 1903 op de algemene vergadering van het Algemeen Nederlands Verbond te Antwerpen de discussie van de stelsels Mac Leod / P. Fredericq, uitliep op een overwinning van Mac Leod met 31 stemmen tegen 3, dacht hij dat het "tijdperk der stelsel" afgesloten was in zijn voordeel. Zegezeaker werd kort daarop zijn brochure, *Over de Vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool*, gepubliceerd en verspreid.

Wel werd op 29 november 1903 voor de

Lodewijk de Raet

Vlaamsche Volksraad te Brussel, het stelsel van Mac Leod door ingenieur Lodewijk de Raet, in een urenleng betoog grondig bekritiseerd. Volgens De Raet was de vervlaamsing van de Gentse universiteit uitgevoerd naar het voorstel van Mac Leod, een werk van lange adem. Bovendien ging hij als ingenieur en econoom er niet mee akkoord dat de technische scholen hierbij uitgesloten werden, omdat dit naar zijn mening in strijd was met de Vlaamse belangen, vermits Vlaamse technici ons volk welvaart en gezag konden bijbrengen. Toch wist hij de vergadering niet te overtuigen en bleef men het stelsel van Mac Leod aankleven.

Maar dit was nog maar het begin.

De strijd Mac Leod / De Raet

Lodewijk de Raet was een Brusselaar, aldaar geboren in het bescheiden gezin van een zelfstandige meubelmaker op 17 februari 1870. Hij volgde in zijn geboortestad wetenschappelijk onderwijs aan het Koninklijk Atheneum, om er in 1889 aan de *Ecole Polytechnique* van de vrije universiteit ingenieursstudies aan te vatten. Hij moest die echter stopzetten in 1891, omdat zijn grootvader die zijn opleiding bekostigde, was overleden. Maar in de jaren 1892-1893 wist hij als beursstudent zijn studie voort te zetten te Bologna in Italië.

Nadat hij een paar jaar voor een privé-

firma had gewerkt, werd hij in 1896 ambtenaar bij de statistische afdeling van het Arbeidsambt bij het pas opgerichte (25 mei 1895) ministerie van Nijverheid en Arbeid.

Tussendoor volgde hij aan de Brusselse universiteit nog leergangen van de *Ecole des sciences politiques et sociales*, waar hij in 1899 de graad van licentiaat in de economische wetenschappen verwierf.

De Raet was in zijn atheneumjaren, onder de invloed van zijn leraar Nederlands, Vlaamsgezind geworden. Hij die de ongemakken ervaarde van opgeleid te worden in een vreemde taal, was al spoedig voorstander van hoger en technisch onderwijs in het Nederlands. Daarover schreef hij reeds in 1892 in *De Goedendag*, een tijdschrift van de Vlaamse leerlingen van het middelbaar rijksonderwijs. Al nam hij aanvankelijk (dat was in 1894) wel genoegen, met de vernederlandsing van enkele vakken, en voor de speciale scholen (ingenieursopleiding), met slechts een cursus van Nederlandse technologie. (191)

Toen in de eerste jaren van de twintigste eeuw de vervlaamsing van de Gentse Hogeschool meer dan ooit op de voorgrond kwam, in het bijzonder door het verslag van Mac Leod in verband met de *Eerste Vlaamse Hoogeschoolcommissie* trad Lodewijk de Raet op de voorgrond. Met jeugdige overmoed was hij van oordeel dat het "stelsel Mac Leod" onvoldoende agressief was, in het kader van de economische strekking die hij wilde inbrengen in de Vlaamse Beweging. Een richting die volgens hem meer macht en gezag zou bezorgen dan de taalpolitiek die tot dan toe gevoerd was.

Zijn vroeger gematigde eisen inzake enkele Nederlandstalige cursussen in het hoger onderwijs, waren tien jaar later verscherpt tot een volledige en onmiddellijke vernederlandsing van de hele Gentse universiteit, de speciale scholen inbegrepen.

Hadden zijn ideeën tot dan toe misschien niet voldoende weerklink gevonden, De Raet overwon tenslotte door zijn volharding. Hij werd in feite de voorman in de strijd voor een Nederlandstalige universiteit.

Mac Leod voelde zich verraden. Het zevende en laatste Vlaamsch Studentencongres - dat Mac Leod steeds had gesteund - gehouden op 18 februari 1906, verliep in mineur. Mac Leod was er zelf niet meer aanwezig. Hij had zich in de stilte van zijn laboratorium teruggetrokken.

In augustus 1906 verscheen van Lodewijk de Raet een bundel opstellen getiteld, *Over Vlaamse Volkskracht. De Vervlaamsching der Hoogeschool van Gent*. Daarin vraagt hij niet alleen de volledige vernederlandsing van de Gentse universiteit, inbegrepen de speciale scholen, die zouden moeten hervormd worden tot een technische faculteit, met gezien de recente ontdekking van de Limburgse steenkolenmijnen, een aanvulling van het onderwijs in het mijnwezen, maar ook de oprichting van een Nederlandstalige

faculteit voor Landbouw- en Veeartsenijkunde.

In dit werk wordt tevens een plan ontvouwd tot oprichting van een soort Hogere School (*Ecole des Hautes Etudes*), die naast de universiteit een beperkt aantal Nederlandstalige cursussen zou organiseren, in afwachting dat de universiteit zelf van taalregime veranderde. Dat zou gebeuren met de steun van de Staat en van de steden Gent en Antwerpen.

Op het 29ste *Nederlands Taal- en Letterkundig Congres* dat eveneens in augustus 1906 plaats vond te Brussel, werden door De Raet in verband met voornoemde kwesties vier referaten gehouden. Zijn eisen werden eenparig door het Congres aanvaard.

Naderhand dringt hij aan op een hernieuwde discussie over de stelsels, zodat Max Roose, de voorzitter van de *Eerste Hoogeschoolcommissie* op 3 maart 1907 voorstelt een nieuwe hogeschoolcommissie op te richten. Hij werd er weer de voorzitter van, Lodewijk de Raet verslaggever.

Kardinaal Mercier, die zich samen met de andere Belgische bisschoppen in een brief van september 1906 gericht "aux directeurs et aux professeurs des collèges libres d'humanités" tegen de vernederlandsing van een Belgische universiteit had uitgesproken, radicaliseerde zijn opvatting door in november 1908, op een vergadering van de superiors van de aartsbisschoppelijke colleges en seminaries te verklaren: "Une université flamande, jamais!"

Op 14 februari 1909 keurde de Tweede Hogeschoolcommissie het verslag van Lodewijk de Raet goed. Het werd verspreid op 10.000 exemplaren. Maar de fameuze, "Vulgarisateurs" kwamen opnieuw in het verweer. En onder hen gingen enkele universiteitsprofessoren over tot de oprichting van de *Union pour la défense de la langue française à l'université de Gand*. Tijdens de stichtingsvergadering, op 23 oktober 1910, sprak prof. P. van Wetter (1844-1925), een man uit een andere tijd die nog steeds Romeins recht doceerde. Hij zegde o.m. dat de vernederlandsing van de universiteit niets anders was dan "un crime de lèse-civilisation, (lèse = schending) un crime de lèse-patrie et un crime de lèse-cité". De Vlaamsgezinden noemden voortaan de "Union" de "Drie Leerzen" en de studenten droegen in hun optochten spottend drie laarzen mee.

In het Parlement (192)

Op 24 maart 1911 werd door de liberale volksvertegenwoordiger Louis Franck een wetsvoorstel ingediend dat in overeenstemming was met de wensen van de *Tweede Hoogeschoolcommissie*, en dus met de opvattingen van L. de Raet, d.w.z. de vernederlandsing van Gent, gaande van jaar tot jaar en een aanvang nemende met het academiejahr 1916-1917; de oprichting van een mijnbouwschool; van een land- en tuinbouw-

Het strijdschrift van Lodewijk de Raet uit 1906

school en van een Vlaamse veeartsenijsschool. De katholieken, J. Delbeke, A. Huyshauwer en Frans van Cauwelaert, de liberaal J. Persoons en de socialist A. Anseele, waren medeondertekenaars van dit wetsvoorstel.

Maar amper was dit ingediend of er kwam een tegenvoorstel. Op 3 mei 1911 werd door enkele volksvertegenwoordigers, waaronder niet van de minsten, zoals A. Beernaert en Ch. Woeste een minder radicaal wetsvoorstel ingediend, waarbij voor de twee rijksuniversiteiten - Gent en Luik - een tweetalig stelsel was voorzien, door verdubbeling van de cursussen.

Op 30 juni werden beide wetsvoorstellen door de Kamer in overweging genomen, en werden ze naar de afdelingen verzonden. Maar ze vervielen ten gevolge van de Kamerontbinding van november 1911.

In de daaropvolgende verkiezingsstrijd was de vernederlandsing van de Gentse universiteit een programmapunt van de Meetingpartij (193) en van de Socialisten, terwijl de katholieke voorman Ch. de Broqueville op een vergadering te Hoogstraten zou verklaard hebben dat de regering een eigen wetsontwerp inzake de vernederlandsing van het hoger onderwijs zou indienen, dat ieders instemming zou wegdagen. Maar op 2 juli van 1912 werd op een vergadering van de *Société de Médecine*, door de toenmalige voorzitter prof. en oud-rector Hector Leboucq (1848-1934) de spot gedreven met de Vlaamse intellectuelen die om vernederlandsing van de Gentse universiteit vroegen. Hij noemde ze "les intellectuels de Zoutenaie et de Lootenhulle". Dat kwam de Vlaamsgezinden ter ore, want prof. Fr. Daels en dokter Fritz de Beule (1880-1940) waren op die vergadering aanwezig. Met het

gevolg dat *De Vlaamsche Hoogeschool*, een maandblad dat verscheen vanaf maart 1911, en onder de redactie stond van Hippoliet Meert, bovenaan de lijsten die het publiceert van diegenen die hun instemming betuigden met het wetsvoorstel Franck, de vermelding aanbracht: "Les intellectuels de Lootenhulle". (194)

Toen bij de verkiezingen van 2 juni 1912 de katholieke partij de volstrekte meerderheid had behaald, werd Ch. de Broqueville eerste-minister. Zijn belofte die hij kort daarvoor te Hoogstraten met veel geestdrift had afgelegd, was hij blijkbaar vergeten, want bij de opening van de nieuwe zitting, op 12 november 1912, las hij wel een uitvoerige regeringsverklaring voor, maar daarin was van de vernederlandsing van de universiteit geen sprake meer.

Het vervallen wetsvoorstel Franck van 24 maart 1911, werd op 12 november 1912 weer ingediend, met dezelfde ondertekenaars. Op 19 maart 1913 wordt het in overweging genomen en naar de Kamerafdelingen doorgestuurd. Een jaar later, in maart 1914 gaven vier van de zes Kamerafdelingen een gunstig advies. Het voorstel werd aangenomen met 63 ja-stemmen en 43 neen-stemmen, bij 12 onthoudingen. Eerste-minister de Broqueville en minister Poulet (Kunsten en Wetenschappen) kwamen echter onmiddellijk tussenbeide om te verklaren dat de regering amendementen zal indienen daar zij een tweetalige hogeschool wenst. Evenwel zou de Broqueville in juli 1914 in een toespraak te Turnhout, voor een katholieke vereniging verklaard hebben dat op 1 januari 1915 te Gent volledig Vlaams hoger onder-

wijs zou ingericht worden... maar nog geen maand later brak de Eerste Wereldoorlog uit.

Volgende keer :
De Vlaamse achterstand
Kanunnik F.A. Janssens
Leo Hendrik Baekeland

- Noten :
- (188) P. Fredenq, *Schets eener geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, dl. 3-st 2, Gent, 1909, p. 166.
 - (189) K. De Clercq, e.a., *Kroniek van de strijd voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit*, Beveren-Antwerpen, 1980, p. 49.
 - (190) E.C. Coppens, *Paul Fredericq*, Liberaal Archief Gent, 1990, p. 185 en volgende.
 - (191) H. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, dl. 4, Antwerpen, 1965, p. 62.
 - (192) Voor een uitgebreide opgave van de politieke bemoeienissen betreffende de vernederlandsing van de Gentse universiteit, zie R.A. Blondeau, *Wetenschap in de Taal der Vlamingen*, Gent, 1911, p. 310-314.
 - (193) De Meetingspartij was een Antwerpse politieke formatie, die veel Vlaamsgezinden telde, maar dicht aansloot bij de katholieke partij.
 - (194) J. van de Casteele, *Les intellectuels de Lootenhulle*, in: *Wetenschappelijke Tijdingen*, 50, 1991, p. 117-126.

GREGORIAANS KERST MET HET KOOR "CUM JUBILO"

Het gregoriaans koor "Cum Jubilo" uit Watou is telkenjare verheugd haar kerstprogramma te kunnen voorstellen. Dit programma is in feite zeer sober en toch uitermate rijk aan mystiek en sfeer. Dit komt dankzij de eigen natuur van het Gregoriaans dat de meest sacrale zang is van alle liturgische muziek.

Op woensdag 24 december wordt tijdens de kerstnacht om 24 uur de Gregoriaanse middernachtmis opgedragen. Een kwartier voordien brengen de zangers traditionele kerstliederen ten gehore. Op donderdag 25 december, feest van Kerstmis zelf, luistert het koor om 10.30 uur de plechtige dagmis op. De kerstperiode wordt tenslotte afgesloten op zondag 4 januari waarop het koor, eveneens om 10.30 uur, de liturgie van het feest dan Driekoningen verzorgt.

Al deze optredens gaan door in het kerkje van Sint-Jan ter Biezen, de thuishaven van het koor.

ZOEKT HUISJE TE KOOP

Mag nog werk aan zijn. Tel. 059/80 91 60.

TE KOOP

Grote ruime woning : alle comfort, centrale verwarming, badkamer, ingerichte keuken en mogelijkheid tot dubbele garage.
Zwanestraat 5, Stavele. Tel. 057/30 10 61 of 058/31 27 90.

Voor al uw feesten
jong en oud

**DISCOBAR
RIALTO**

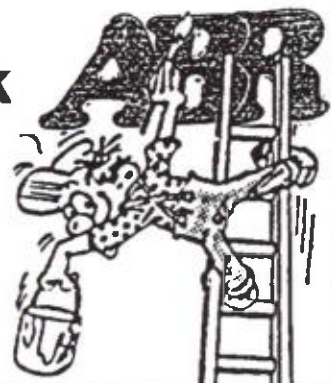
057/30 12 47

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Geert DOOLAE GHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	✕ Lamppetroleum
✕ Gasolie diesel	✕ Mazouttanks
✕ Smeermiddelen	✕ Veevoeders
✕ Kolen	
✕ Gas	

**Kris
Wyffels**

T I M M E R B E D R I J F

Handschoolstr 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64

Prins
8722 Roesbrugge
tel. (057) 30 14 32

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :

- eigen fabricatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND
PRIJSOFFERTE

Robert Inghelram, broodkunstenaar met een fijne neus voor geschiedenis

(vervolg van blz. 176)

voor geschiedenis, zijn beslist beter dan een vuistje apenootjes, chips of gezouten pinda's' (6)

Driekoningentaart.

Uit een keure van de bisschop van Amiens uit 1311, blijkt hoe smakelijk een Driekoningentaart van bladerdeeg, boter en verse eieren toen al kon zijn als alle ingrediënten in de juiste mate gemixt en op de goede temperatuur gebakken werden.

Ook deze verwezenlijking was een schot in de roos, waarover Roger Demanet, leraar aan de hotelschool te Koksijde schreef:

'Deze heemkundige bakker doet uit liefde voor zijn werk, opzoeken hoe het er vroeger in de bakkersstiel aan toeging en tracht het oude vakmanschap opnieuw toe te passen. De Driekoningentaart is daar een sprekend voorbeeld van'.

Zo zouden wij nog een tijdje kunnen doorgaan want aan de inspiratie en realisaties van de bakker schijnt geen einde te komen.

Zo schiep hij t.g.v. het Internationaal Stripfestival (18.7-2.8.92) dat onder de bescherming stond van striptekenaar en erburger van Koksijde, Jef Nys, de Jommekeskoeken.

Voor het wereldkampioenschap veldrijden te Koksijde werd met een oud recept een amandeltaart gemaakt met frambozen en slagroom, die W.K.-taart heette.

Toen de éénmansstaakmolen t.g.v. de viering 'Tien jaar Int. Bakkerijmuseum Veurne' op de Zuidgasthoeve werd opgericht bakte hij de molenkoeken.

Zo zouden wij kunnen doorgaan en nog veel vertellen over zijn kunstwerken in marsepein. Te Dottignies behaalde hij in 1994 de eerste prijs met zijn 'potvis'-marsepein. Kiekeboe en vele andere stripfiguren kwamen als marsepeinmannetjes in de etalage.

Inmiddels behaalde hij nationale en internationale prijzen. Als lid en lesgever van de Richmondclub, een vereniging van selecte beroepsbakkers, trok hij meermalen naar Genève waar de zetel van de vereniging gevestigd is.

Het kon niet uitblijven, tal van beroeps-mensen vonden de weg naar *du Littoral*.

Etienne Cocquyt, meester-kok en hoofdredacteur van het maandblad *Ambiance*, gastronomisch en wijnkundig maandblad van de Benelux, zag jaren geleden al in Robert Inghelram een vast medewerker voor zijn tijdschrift.

Sedert bijna tien jaar lezen wij van de gevierde ambachtelijke bakker elke maand in *Ambiance* onder de rubriek *Uit de oude oven*, meesterlijke recepten uit vervlogen tijden die de snoeper van nu danig bekoren.

Op vraag van zijn inmiddels goede vriend Etienne Cocquyt werd als jubileumstuk de *Ambiancetaart*, het koninginnestuk van de ambachtelijke bakkerij *du Littoral*, gebakken. Een mengsel van boter, eieren, suiker,

bloem, graanjenever, lavendelhoning, anijs, amandels en geconfijte appelsienen uit het mediterrane Zuiden. Deze delicatessen vertederde de grootste sceptici. Cocquyt was in de wolken!

Bakker, auteur, bibliothecaris, ondervoorzitter, heemkundige...

Door zijn interesse voor oude boeken en als lid van de Heemkring "*Bachten de Kupe*" leerde Robert Inghelram een andere verzamelaar uit De Haan kennen, met name Walter Plaetinck.

"Tussen beiden groeide een echte vriendschap zoals dit alleen tussen verzamelaars kan.

Zo wist Inghelram dat zijn vriend onderhandelingen voerde om zijn rijke verzameling onder te brengen in een museum te Brugge. Toen deze onderhandelingen mislukten bracht Inghelram zijn vriend Walter Plaetinck in contact met Marcel Messiaen, de Hoofdman van de *Bachten de Kupe*kring, die toen al volop bezig was met de restauratie van de Zuidgasthuishoeve uit 1346..

Uit de besprekingen die volgden groeide een akkoord om in deze eeuwenoude site de waardevolle verzameling onder te brengen die het Internationaal Bakkerijmuseum Walter Plaetinck v.z.w. werd." (7)

(Albert-I laan nr. 2, 8630 Veurne. Tel. 058/31 38 97)

Inghelram werd ondervoorzitter van de v.z.w. en bibliothecaris van het boekenarsenaal. Een must voor de boekenwurm die nu ook naar believen kan grasduinen in het geschreven en gedrukt erfgoed uit vroegere tijden.

De Zuidgasthuishoeve die inmiddels een van de aantrekkelijkste, inventiefste en actiefste musea van ons land is, kreeg vorig jaar niet minder dan 33.000 bezoekers over de vloer. Dit jaar zal dit aantal gevoelig hoger liggen.

Ter gelegenheid van de jaarlijkse thematentoonstellingen aldaar, zoals 'Van Driekoningen tot Vastenavond' 'Chocoladevormen vroeger en nu' e.a., schiet Robert uit zijn sloffen en maakt de smakelijkste desserts.

En als hij dan al eens niet met zijn job bezig is, geniet hij van zijn oude boeken en zijn eigen kostbare verzameling, al heeft hij

toch nog het meest oog voor vrouw en kinderen.

Zijn grote hobby blijft echter zijn beroep, de liefde voor het echte ambacht.

Wij wensen hem voor de toekomst veel creativiteit en heerlijke delicatessen uit de oude en de nieuwe oven, want, zo d'ouden zongen, zo piepen de jongen

Elie E. Balduck

Noten

1. *Culinaire Ambiance*, 6e jrg nr. 6.
2. Mme Van Vooren, *Robert Inghelram, un portrait*. La Dernière heure 1.12.94.
3. Dominiek Vervaeke, *De Zeewacht* 12.12.1980.
4. Kris Carlier, *Patacons, verloren Brugse traditie*, Het Volk 23 dec. 1995.
5. Het Brugse museum voor Volkskunde, Rolweg 40 (050/33 00 44 en 44 87 64) heeft een rijke verzameling patacons.
6. *De Boer*, 19.12.1980.
7. André Vollmacher, *Mensen*, Dialoog 21.3.1989
7. *De Zeewacht*, 14.12.1984.

KROMBEKE Kippenbillerkaarting

Kippenbillerkaarting ten voordele van Bart Blanckaert op vrijdag 21 en zaterdag 22 november vanaf 18.00 uur en op zondag 23 november vanaf 10 uur doorlopend. Inleg 40 Bef. of 3 kaarten voor 100 Bef. Winnaars: twee kippenbiller elk. Tombola met voorverkoop. Doorlopende videovertoning wielervedstrijden Bart. Niet-kaarters ook hartelijk welkom!

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANLABO RAHEEN

**GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !**

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

HET BETERE VOOR UW INTERIEUR TEGEN DE BESTE PRIJZEN

- **VERVEN LEVIS-MATHYS-SIGMA-HISTOR**
aan prijzen buiten konkurrentie
- **ONDERHOUDSPRODUKTEN**
riem, vliegen- en mierenbussen, boenwas, trekkers, keeders, vegers, dweilen, sponzen, zeemvellen, enz...
- **BEHANG**
Uit voorraad aan nettoprijzen om U tegen te zeggen vanaf 69 fr. de rol
- **OVERGORDIJNEN**
excl. Engelse stoffen, wereldmerken : ADO, ARISTO, GARDISETTE, UNLAND, VRIESCO, WEYERS, enz... vanaf 295 fr./m.
- **KARPETTEN** wol
- **KARPETTEN** klassiek synth.
- **VLOERBEKLEDING** vanaf 199 fr./m²
- **GORDIJNEN**
wereldmerken : ADO, GARDISETTE, UNLAND, ARISTO, enz...

**GRATIS PRIJSBESTEK
METEN EN PLAATSEN VAN UW GORDIJNEN**

MASSABEHANG

Bergenstraat 6
8691 BEVEREN (Kalsijde)
Alveringem - Roesbrugge
Tel. 057/30.10.20

Openingsuren : van 9 tot 12 u. en van 13 tot 18 u.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag

UNIVERSITEIT GENT Sarton Leerstoel

De Sarton Leerstoel wordt voor het academiejaar 1997-1998 toegekend aan Prof. Dr. L. Couloubaritsis. Hij zal op donderdag 20 november 1997 om 16 uur, in de Aula van de Universiteit, Voldersstraat 9, 9000 Gent, een lezing houden over : *Le statut du mythe dans l'histoire de la philosophie*.

In de loop van het academiejaar wordt de Sarton-medaille en -diploma verleend aan volgende geleerden, die bij die gelegenheid een lezing houden. Alle belangstellenden zijn welkom :

Vrijdag 21 november 1997 om 16 u., Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Blandijnberg 2,

Prof. Dr. L. Couloubaritsis. Lezing : *L'avènement de la science dans l'Antiquité et dans la modernité*.

Donderdag 22 januari 1997 om 16 u., Faculteit Geneeskunde UZ, De Pintelaan 185,

Dr. E. Künzl (Mainz). Lezing : *Instrumentenfunde und Arzthäuser in Pompeii. Die medizinische Versorgung einder römischen Stadt des 1. Jahrhunderts n. Chr.*

Donderdag 19 februari 1998 om 16 u., Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Blandijnberg 2,

Dr. Karel Velle (Rijksarchief, Beveren-Waas). Lezing : *Pleidooi voor een culturele en sociale geschiedenis van de geneeskunde*.

Donderdag 2 april 1998 om 16 u., Faculteit Wetenschappen, Krijgslaan 281, blok S12,

Prof. Dr. M. Dorikens (UG). Lezing : *100 jaar Radium*.

Donderdag 7 mei 1998, om 16 u., Aula, Voldersstraat 9,

Prof. em. D. Dawson (University of Leeds). Lezing : *Have friction and wear changed since Leonardo da Vinci ?*

Donderdag 28 mei 1997 om 16 u., Faculteit Rechtsgeleerdheid, Universiteitsstraat 6,

Dr. C.G. Roelofsen (Rijksuniversiteit Utrecht). Lezing :

F. Laurent (1810-1887) - Betekenis als geschiedschrijver internationaal recht.

HERFST IN BEVEREN AAN DE IJZER

"Panache" in de historische kerk van Beveren aan de IJzer, en een enthousiasme bij het publiek en het ensemble. Vergelijkingen maken met Berdien Stenberg is moeilijk, maar iedereen is het erover eens : een sublieme, schitterende avond.

Wij hopen dat u met CIBY, Cultureelinitiatief Beveren-IJzer, opgetogen bent : een

goede opkomst, een hoogstaand repertoire, compleet in de lijn van de doelstelling : licht verteerbare klassieke muziek brengen voor een breed publiek in de Westhoek.

We zijn vast besloten verder te investeren in naambekendheid, in hard werken om een kwalitatief programma te bouwen.

En mogen wij u meteen ook uitnodigen op de Kersthappening op zondag 14 december om 16 uur in en rond de kerk van Beveren aan de IJzer.

Meteen ook afspraak op zondag 11 oktober 1998, in Beveren, voor het muzikaal festijn "Herfst '98" in Beveren aan de IJzer".

U hoort nog van ons ...

BEVEREN AAN DE IJZER IN DE BAN VAN DE KERST

Beveren aan de IJzer wordt in één adem genoemd met de periode rond Kerstmis. Je ziet het dorp zo veranderen in een grote verlichting en versiering, sterren, kerststallen, levensgrote beelden, torenhoge kerstbomen ... Ze maken er zelfs kerstkaarten. Uiteraard is er de middernachtmis met uitbeelding van het kerstverhaal, een kerstkindje dat gedoopt wordt (waar haalt pastoor Jacques die altijd weer ?), de cokesvuren en de Glühwein ...

Maar er is meer ... Ciby, je weet wel van de Herfst in Beveren, nam het initiatief om in de decembermaand extra - glans te geven aan dit dorp.

Een kersthappening op 14 december vanaf 16 uur : Een intiem gebeuren op het Kerkplein, met optredens van het St.-Audomarskoor uit Beveren, het kinderkoor van Stavele en ... 't Klikske. Deze laatste groep trad reeds op voor een 25 jaar bestaan van de Landelijke Gilde, vond dit dorp zo sympathiek, wou nog eens optreden en geeft een speciaal Kerstprogramma, met oude Vlaamse Kerstliederen.

Het kerkplein wordt speciaal verlicht, er worden cokesvuren aangelegd, de mensen kunnen vrij rondlopen op het kerkplein. Daar staan rondom stalletjes waar een en ander wordt aangeboden : lekkere hapjes voor iedereen en koude en vooral opwarmende dranken : naast de Glühwein, chocomelk, picon, erwtensoep is er een première : 't Bevertje : een gloednieuwe drank van Beveren, waarvan de samenstelling het tot hertoe best bewaarde geheim van het dorp is.

Opbrengst van dit gebeuren wordt bijgevoegd bij de opbrengst van de middernachtmis. Uiteraard kan Ciby dit alles niet alleen aan. Ze troepte alle verenigingen van Beveren tezamen, en aangezien de neuzen in Beveren allen dezelfde richting opgaan was de respons overweldigend, de Kerkfabriek, de Feestcommissie, het Zaalcomité, de Landelijke Gilde, de K.V.L.V., de Vriendenkring van de school, het St.-Audomarskoor zeggen enthousiast hun medewerking toe.

De inkomkaart van 100 frank bevat alvast een gratis hapje of drankje van 50 frank. Afzakken op zondag 14 december in de vooravond naar het kerkplein van Beveren voor een intieme Kersthappening om nooit meer te vergeten.

LANDELIJKE GILDE BEVEREN AAN DE IJZER VERLAAT HET VADERHUIS EN VADERLAND

't Is nog een beetje feest in de Landelijke Gilde van Beveren aan de IJzer, het 25 jarig bestaan is nog niet af. Na de spektakervolle "Ballonnen Boven Beveren" gaan 11 leden van de Landelijke Gilde de boot in. Na de luchtvaart, de zeevaart. Met hetzelfde doel voor ogen : eens van de grond gaan.

Boze tongen beweren dat de elf stoere binken, waaronder drie actieve landbouwers er ne keer willen uit zijn.

Hoe dan ook, het voorlaatste weekend van november, precies 21-22-23 november vertrekken ze recht Zuid-Engeland binnen. Een en ander wordt geregeld met een Noord-Zee-Ferry-boot-maatschappij uit Zeebrugge. Er wordt gereisd per auto tot Calais, per boot tot Dover en terug per auto tot Chilham. Een internationale trip dus.

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER

Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnepanelen

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

NIEUW

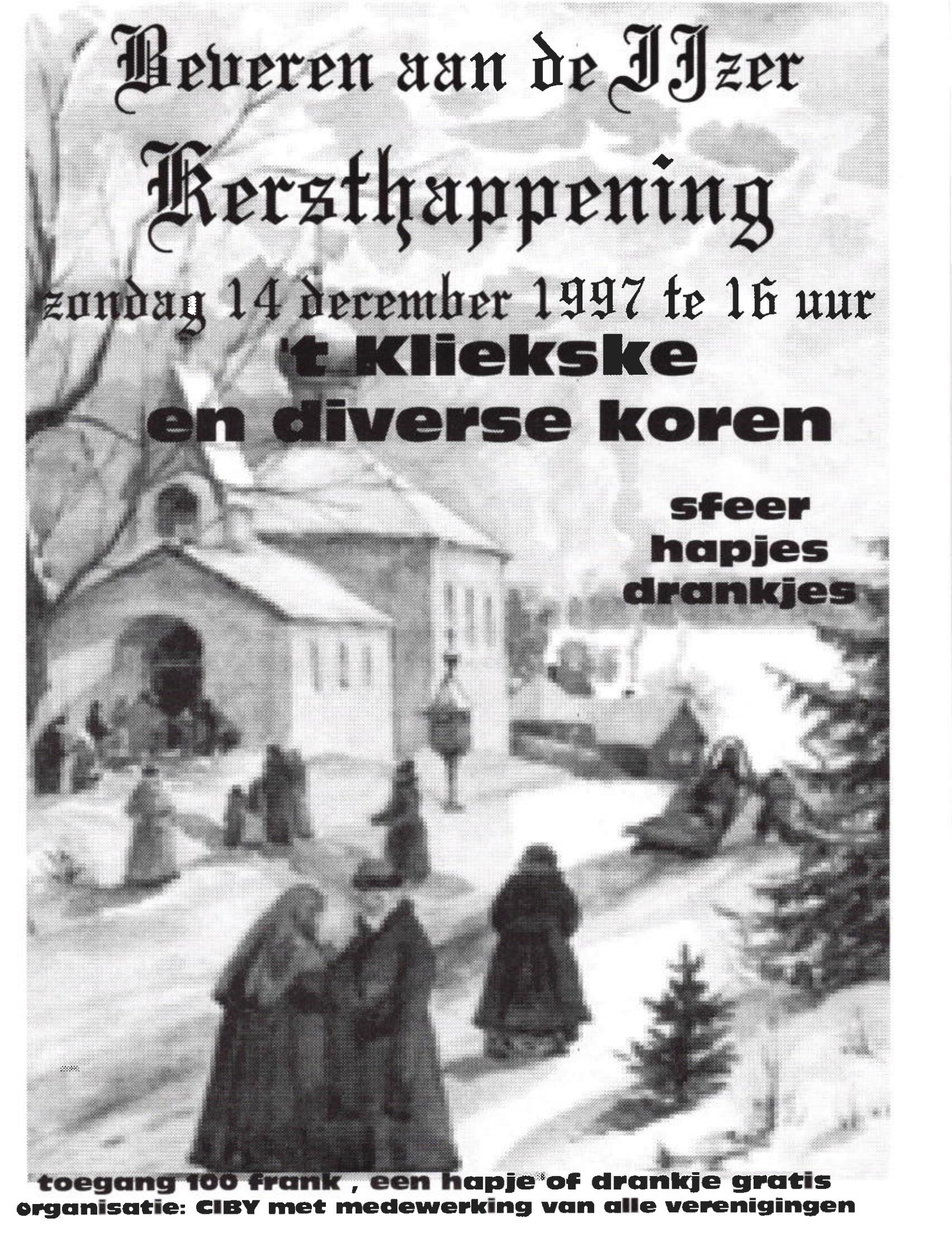

KAPSTER AAN HUIS

voor watergolf,
brushing, kleuren,
permanent, snit
dames & heren,
jong & oud.

Wendy NOLLET

Graaf van Hoornweg 6
8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 08 70

Beveren aan de IJzer

Kerstthapping

zondag 14 december 1997 te 16 uur

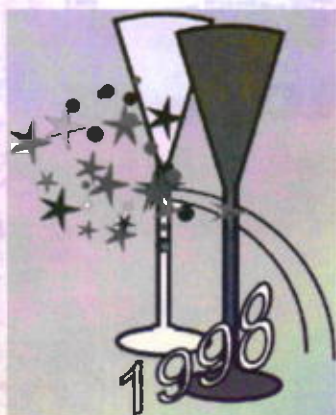
**'t Kliekske
en diverse koren**

**sfeer
hapjes
drankjes**

**toegang 100 frank , een hapje* of drankje gratis
organisatie: CIBY met medewerking van alle verenigingen**

Familie
NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73
8972 Proven
Tel. 057/30 03 35

En
Vreugde-
vol
1998 !

Lindejaarsmenu

Ganzenleverpastei met portogelei
en kramiektost

Rode zalmpalet
op een bedje van spinazie
met Hollandse saus

Afzakkertje of sorbet

Eendenborstfilet met veenbessensaus,
gebakken appeltjes en boschampignons,
gegratineerde aardappel

Verrassingsbuffet van nagerechten

Mokka

2.500 Bf p.p.

Geselecteerde wijnen, dranken tot 5 uur 's morgens,
dienst en BTW inbegrepen.

Discobar Popeye

Gelieve vóór 20 december een voorschot van 1.500 Bf
te storten op rek. nr. BBL 385-0056796-17.
Enkel dan is uw reservatie geldig !

Aanvang vanaf 20 uur.

Tuincenter
AU PETIT JARDIN

Uitnodiging

**Demonstratie
Bloemschikken voor de Kersttijd**

op zaterdag 6 december
en zondag 7 december
telkens van 14 tot 16 uur
en van 16.30 tot 18 uur

Iedereen welkom !!!

De kerststukken worden gans
de week tentoongesteld.

Toegang gratis !!!

JOICO

Kies nu voor gezond haar !

NIETS IS MOOIER DAN
... een perfecte snit
geaccentueerd door een
mooie kleur of permanent.
Glanzende goedgeknipte
haren zijn door iedereen
begeerd.
Uw JOICO-kapper zorgt
hiervoor !

COIFFURE mark

BEVEREN AAN DE IJZER
Tel. 057/300 279

Om U nog beter
te dienen ...
vanaf heden
JOICO

DE
STADSWAGENS:
EXCEL 3-deurs, 4-deurs en 5-deurs

DE GEZINSWAGENS:
LANTRA *berline en break*
en diesel

DE BERLINES:
SONATA 1,8i en 2,0i

NU tot eind van het jaar :
een Lantra diesel voor de prijs van een Lantra benzine.

**Speciale voor waarden op Excel, Lantra, Sonata
en H100 benzine op wagens in voorraad.**

**Hyundai maakt auto's voor alle
toepassingen, alle gelegenheden, alle
dagen, alle gezinnen, alle temperamenten,
alle passies, alle budgetten, alle smaken, alle
etappes in het leven, alle chauffeurs. En voor
diegenen die nog meer willen is er ook het diensten-
gamma van Hyundai.**

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK - VERFAILLIE
Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN-ALVERINGEM
Tel. 057/30 04 16 • Fax 057/30 15 17

DE SPORTIEVELINGEN:
COUPE 1,6i en 2,0i

DE BESTELWAGENS
H100 en PICK-UP

EN BINNENKORT
ATOS en GALLOPER

VOEDING JOHAN

*Uw bestelling
THUIS GELEVERD
op donderdag*

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

PRALINES

Woudvruchten 100 g voor **52,-**
Zeevruchten 100 g voor **44,-**

VERSE GROENTEN & FRUIT

van 21/11 t.e.m. 23/11

Sinaasappels 2 kg voor **79,-**
Wortelen 5 kg voor **59,-**

TEXTIEL

Kousen 3 paar voor **199,-**
Panty's Lycra **NU 109,-**

PET-FOOD

Whiskas 400 g **33,-**
Pal Pedigree 405 g **39,-**

NONFOOD

Pantene Spray Fix **139,-**
Always maandverband duo **199,-**
Ajax 1 l (6 soorten) **89,-**
- Lente
- Bloemenweelde
- Zomer

VOEDING

Crunch Chips **29,-**
Boterwafels 175 g Dest. **54,-**
Smacks / Chocopops **99,-**
Trefin snoep **42,-**
- Hartmint
- Eclaer
- Orfina, enz ...
Prestige T27 **299,-**
Melo Cake 24 st. **105,-**
Rijsttoast Bost. **27,-**
Bosto rijst Thai 500 g **79,-**
Bosto rijst snelkook 500 g **79,-**
Effi conf. 330 g **59,-**
Materne appelcomp. 600 g **59,-**
Sunkist 3 x 20 cl **39,-**

DIEPVRIES

IJstronk **79,-**
Frieten 1 Kg **45,-**

WEEKEND TOPPER

van 21/11 t.e.m. 30/11

**Gekookte ham
290,-**

CHARCUTERIE

Kalkoenfilet **460,-**
Hespenworst **200,-**
Galliaham **720,-**

ONS KAAS- HOEKJE

Echte Loo **399,-**
Passendale **420,-**
Oud Brugge **420,-**
Westlite **390,-**
Leerdammer light **410,-**
Wijnendale **470,-**

ZUIVEL

Pudding duo INEX **25,-**
Stass. Brick Halfv. melk 6 x 1 l
GRATIS 1/2 l Chocomelk
Danone 200 g met fruit **35,-**
Yoghourt 10 st. **99,-**
Fama 500 g **54,-**

NATUUR- EN DIEETVOEDING

Wedena Minarine **44,-**
Pionier Gem. 500 g **149,-**
Pionier inst. 250 g **290,-**
NIEUW Bio sla

DIE ONMISBARE GROOTOUDERS

De plaatselijke afdeling van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen houdt op woensdag 26 november in het "Christen Volkshuis" bij Patrick Gunst om 14 uur een vergadering voor alle grootouders.

We leven in de tijd van de T.G.V., doch als grootouder kunnen we onze kleinkinderen heel wat meegeven, als we TIJD, GENE-GENHEID en VERTROUWEN schenken.

Ere-inspecteur André Durnez zal voor ons uit zijn rijke ervaring putten en op zijn gekende, gemoedelijke manier en met heel wat praktische voorbeelden vertellen hoe ook wij er heel wat deugd kunnen aan beleven als we er de nodige tijd toe nemen om met onze kleinkinderen bezig te zijn.

Een echte aanrader !!!

KERSTVERLICHTING

Om onze kerstverlichting te bekostigen nodigen wij u uit naar ons feestmaal, dit op zondag 23 november vanaf 12 u. in zaal "Christen Volkshuis" bij Patrick Gunst.

De deelnameprijs bedraagt slechts 300 fr. (200 fr. voor de kinderen) voor vol-au-vent of koude schotel met frietjes.

Kaarten te bekomen bij alle leden van het feestcomité en bij Patrick Gunst.

VRIJE BASISSCHOOL ROESBRUGGE GEBAKJESVERKOOP

Vanaf half november tot begin december biedt de Vrije Basisschool van Roesbrugge u de kans gebakjes te kopen ten voordele van de leerlingen op school.

Wij laten u de keuze uit frangipanne- en confituurgebakjes (1 kg) en nieuwjaarswafeltjes (lukken) van 800 g. Kostprijs 200 Bef. per doos.

Met behulp van een bestelstrookje dat u bij u thuis in de bus vindt of op school kan bekomen, kruist u aan welke hoeveelheid u

wenst. U bezorgt het bestelstrookje en het te betalen bedrag terug op school en dan zorgen wij voor de rest. Uw bestelling wordt dan geleverd voor de kerstvakantie. Zo hebt u onmiddellijk een heerlijke lekkernij in huis om de komende feestdagen aangenaam door te brengen rond de koffietafel. Wij garanderen u een lange versheid van deze gebakjes.

Wij hopen op een zeer groot succes want met de opbrengst van deze verkoop leggen we graag een centje aan de kant voor een allernieuwste rekenmethode die volgend jaar zal aangekocht worden voor het volledige lager. En vanzelfsprekend kunnen ook onze kleuters rekenen op nieuw leermateriaal !

Bij voorbaat smakelijk en van harte bedankt voor uw bestellingen.

AFSTANDSONDERWIJS VIA ONZE BASISSCHOOL

Zoals je ongetwijfeld reeds vernomen hebt via de leerlingen en onze onthaalbrochure, gaan we van start met een heuse computerklas. Onze dorpsschool maakt immers deel uit van een heel interessant project "TELEDUCATIE". Dit project kadert in het geheel van het leefbaarheidsonderzoek dat reeds in ons dorp aan de gang is. Dit project wordt gesteund door ons Provinciebestuur, het Vlaams Gewest, Europa en Flanders Language Valley (leper). Concreet betekent dit dat ons Provinciebestuur in zes basisscholen zo'n computerklas inricht : Hollebeke, Mesen, Pollinckhove, Roesbrugge, Sint-Juliaan en Watou.

Vanaf 20 januari 1998 start het Volwassenonderwijs Westhoek-Westkust dan ook in onze school met AFSTANDSONDERWIJS! Dit betekent dat je de kans krijgt om een computercursus voor beginners te volgen. Het is een cursus tekstverwerking (Word 7 voor Windows 95) op maandagavond gedurende 16 weken (18.30 tot 22 u.). Per avond kunnen 5 mensen deze cursus volgen. Bij grotere belangstelling kan deze cursus ook nog op donderdagavond gevolgd worden.

Na het slagen in het eindexamen, ontvang je een officieel attest van het Ministerie van Onderwijs.

Eerst zal een tweetal weken onder begeleiding van een leerkracht de nodige voorkennis opdoen in onze basisschool. Ook de basisbeginselen van Internet worden besproken. Later verwerk je dan zelfstandig, op eigen tempo en zonder de aanwezigheid van de leerkracht de verdere cursus. Wanneer zich dan bepaalde problemen voordoen, kan je wel deze leerkracht via Internet raadplegen en om hulp vragen. Deze vorm van afstandsonderwijs wordt in onze school gedemonstreerd en uitvoerig toegelicht door de projectverantwoordelijken op woensdag 3 december 1997 om 18.30 uur. Aansluitend om 20 uur is er dan een persconferentie voorzien op school. Wie interesse heeft, wordt zeker verwacht !

In de eerste plaats richt dit afstandsonderwijs zich tot de ouders van onze leerlingen. Maar ook jongeren vanaf 15 jaar, grootouders en andere belangstellenden kunnen inschrijven, maar komen dan op een reservelijst te staan. Kostprijs 2500 Bef. Minimumleeftijd 18 jaar worden in het jaar waarin men inschrijft. Wie een werkloosheidsattest VDAB kan voorleggen, betaalt slechts 1900 Bef. Uiterste datum van inschrijven 15 december 1997. Inschrijven bij Geert SIX, Vrije Basisschool 057/30 06 26 (tel + fax) of 057/30 12 79.

Mis deze unieke kans niet ! Grijp deze bij-scholingskansen met beide handen ! Maak kennis met de modernste communicatiemedie in je eigen basisschool, in je eigen dorp ! Het is een niet te onderschatten troef om de leefbaarheid en de kansen op het eigen platteland flink op te krikken !

Ondertussen maken ook onze leerlingen op school tijdens de lesuren kennis met deze computers en het internet. De jongere leerlingen krijgen heel mooie programma's van rekenen en taal, terwijl de oudere leerlingen daarnaast ook Frans verwerken. Verder leren we ze ook contacten leggen met leeftijdsgenoten elders in de wereld via Internet. Leren surfen en een e-mail maken wordt binnenkort kinderspel ! En met 5 computers wordt dit zeker een enorme verrijking voor ons reeds ontwikkeld hoekenwerk in de lagere klassen. Maar ook via de zorgverbreding en de kleuterklaswerking staan een paar zaken op het getouw.

In alle geval een flinke meerwaarde voor onze eigen basisschool !

In de komende week ontvangen alle schoolgezinnen een persoonlijke uitnodiging tot deze info-avond op 3 december 1997 om 18.30 uur op school. Aan alle andere inwoners van Roesbrugge-Haringe vraag ik dit artikel als een uitnodiging te beschouwen.

Indien je wenst op deze info-avond de demonstratie van afstandsonderwijs mee te maken, verittig dan vooraf de schooldirectie. Ik hoop op een zeer talrijke aanwezigheid !

Dezelfde info-avond gaat door in Watou. Voor datum en verdere inlichtingen neem contact op met F. Wyffels, tel. 057/38 83 08.

Geert Six

Nieuw !!!

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 (bij afwezigheid)

officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

NIEUW : BUTAAN & PROPAANGAS

PETRAVER NV
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout

***Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.***

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

BOKADO

*Er is vast wel
een goede reden.*

**Terenburgseweg 11
8972 Proven
tel. 057/30 05 66**

Gesloten op woensdag,
open iedere dag van 9 tot 18.30 uur
ook open op woensdag
gedurende de maand december

*Met zicht op de komende eindejaarsfeesten
grandioze openeurendagen in november.
Alle aankopen tellen dubbel op klantenkaart.
Kristallen vaas te winnen.*

*Voor wie graag eens iets apart wil bij een geboorte
zowel als geschenk of als doopsuiker kan steeds bij ons terecht.*

**BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN**

**Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72**

ACHTSTE KERSTMARKT TE LEISELE

Het rustige grensdorpie Leisele maakt zich terug op voor zijn jaarlijkse kerstmarkt. Dit evenement is op zaterdag 13 december reeds aan de achtste editie toe en ieder jaar wordt deze markt sfeervoller.

De organisatoren, de Leiselse feestcommissie en de uitbater van het gasthof 't Voshol, zorgen er ook nu weer voor dat deze kerstmarkt een uniek karakter heeft. Zelfs nu er de laatste jaren een overaanbod van kerstmarkten ten allen kante is, blijft de kerstmarkt van Leisele enig in zijn soort.

De feestelijke kerstverlichting en de vele kerststallen zijn zeker de moeite. Bovendien wordt nu ook de St.-Martinuskerk 's avonds vanuit diverse hoeken mooi belicht.

Met de eindejaarsfeesten in zicht is deze kerstmarkt natuurlijk de ideale gelegenheid om de kerst- en nieuwjaarsgeschenken aan te schaffen. Daarnaast zal men er ook kerstbomen en ander versieringsmateriaal vinden om de kerstsfeer mee naar huis te brengen. Net als de voorgaande jaren zal nu ook de kerstman de hele namiddag op post zijn.

De muzikale omlijsting wordt ondermeer verzorgd door de koninklijke harmonie St.-Cecilia.

Deze achtste kerstmarkt heeft dus plaats op en rond het verkeersvrije dorpsplein op zaterdag 13 december vanaf 14 uur. Belangstellenden die een stand wensen in te nemen kunnen dit gratis doen vanaf 13 uur.

Voor meer inlichtingen hieromtrent kan men terecht bij gasthof 't Voshol (tel. 058/29.81.57) of bij Houtmeyers August (tel. 058/29.80.48) (fax 058/29.99.68).

De deelnemende standhouders worden gevraagd van hun stand zoveel mogelijk te versieren in de trant van Kerstmis.

SAP OOK NAAR WATOU

Tejater '91, een groepje jongeren van het begeleidingstehuis Huize Godtschalck in Loker, beleefden op 17 oktober een schitterende première van hun nieuwste productie SAP in Loker. Over de groep en de productie stond een reportage in de editie oktober van Ticket. SAP is theater, muziek maar vooral een aangrijpende neerslag van de leefwereld van de acteurs. De muziek wordt live gebracht door The Boondocks, aangevuld met Griet en Goedele Borremans op cello en viool. Het succes van SAP is zo groot dat de meeste voorstellingen, waaronder Ieper, al uitverkocht zijn. Omdat Watou Westhoek dit jaar geen eigen productie opzet, nodigt de toneelvereniging Tejater '91 voor een extra voorstelling naar Watou uit.

Theaterliefhebbers kunnen SAP dus toch in eigen streek zien op 5 december. Reserveer tijdig, de plaatsen zijn praktisch volledig uitverkocht! Kaarten zijn verkrijgbaar bij Dirk Parret, Vijfhoekstraat of café De Kikker, Steenvoordestraat, Watou.

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 19 tot en met zaterdag 22 NOVEMBER

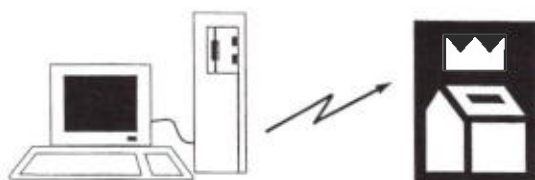
BANANEN

1 KG voor **45 BEF**

WITLOOF Extra 1 KG voor **55 BEF** - per doos 5 KG à **50 BEF/KG**

WITLOOF klasse I 1 KG voor **45 BEF** - 2 KG voor **85 BEF**

GET CONNECTED

U beschikt over een PC met modem ? JA

Probeer dan GRATIS PC-BANKING uit !

- bankieren als u het wil : 24 uur op 24
- raadplegen van zicht- en spaarrekeningen
- alle overschrijvingen gratis uitvoeren
- zelf doorlopende opdrachten invoeren
- thuis afdrukken van uw uittreksels
- opvragen van wisselkoersen en rentetarieven
- opvragen van de koersen van ASLK-fondsen

**INFO
AVONDEN**
27 november
of
3 december
rond INTERNET
&
ELECTRONISCH
BANKIEREN

**Vraag
informatie bij :**

ASLK

Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé) - 075/91 83 15

U bent uitgenodigd ...

ter gelegenheid van ons
SINT-ELOOISFEEST

zaterdag 29 november
zondag 30 november
maandag 1 december

*1 kotelet en worst
met veldsla, witte bonen
en gebakken aardappelen*

300 fr.

FRITUUR

CAFE

FEESTZAAL

SINT ELOOI

OBTERRESTRAT 8 - 8972 POPERINGE-PROVEN
TEL. 057/30 04 83

Sluitingsdag : woensdag

Tot
15 december '97
2%
aangroei premie

SPAARACTIE OP BOEKJES

Een hartverwarmende rentevoet.

Van 17 november tot en met 15 december 1997
stijgt de aangroei premie op depositoboekjes naar 2 %.

Hoe profiteert u van die premie van 2%? Heel eenvoudig : u doet gewoon, vóór 15 december 1997, een storting op een van onze drie depositoboekjes : het gewone boekje, het Optirend- of het J-boekje. Een aangroei premie van 2%, een welkom hartversterkertje voor koude dagen. Voor ons Optirend-

boekje betekent dit : 2% bovenop de basisrente (2,25%) en de aandeelhouderspremie (0,10%). Alles samen goed voor een rentevoet van 4,35%*. De som is gauw gemaakt. Stel dus niet uit tot morgen wat vandaag al de moeite loont, loop snel eens binnen in een van onze agentschappen.

Kantoor Paul RECOUR-VANWILDEMEERSCH

Prof. O. Rubbrechtstraat 68A, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 02 70

Landbouwkrediet
UW BANK. NATUURLIJK

VERKOOPAKTIE

"WINKELN IN HET DORP"

MIDDENSTAND
Afdeling IJZERBODE

ABELE - BEVEREN
KROMBEKE - PROVEN
ROESBRUGGE-HARINGE
STAVELE - WATOU

476 waardebons
6 dec. - 4 jan.

Trekking : 10 januari 1998
in Café "De Leeuwerik" te Krombeke

Sponsors kinderaktie :

KINDERAKTIE

PRINZIE
VERZEKERINGS- & DAMPRAKTOOR
Roesbruggeplein 7 8972 Roesbrugge
Tel. 057/300 501 - 034 411 232
CIB reg.nummer 179
Verzekeringen worden aanvaard ingevuld.
Verzekering is niet aan een verzekeringssubsidië.

BBL
Monkerhey Frans directeur
Kantoor Roesbrugge
Roesbruggeplein 7
8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 18

Kantoor Pyfferoen
Verzekeringen
Beleggingsadvies
Kredieten
Graaf van Hoortweg 9
8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 05 94

Gemeentekrediet
MET MIJN BANK KOM IK VOORUIT
LEO LEPEE
KROMBEKE BEVEREN

ANHYP
Roger DEPREY - PARRET
Moenaardestraat 54
8978 WATOU
Tel. 057/38 82 40

G
Generale bank
Waarschijnlijkst het bekwaamst

KB
KREDIETBANK

VOEDING JOHAN
Prof. O.
Rubbrechtstraat 24
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/390 588
Natuur- en diervoeding
Kinderdeschik

Denk ruim.
CERA
BANK
Kantoor
PROVEN - ROESBRUGGE - WATOU

Bondencentrale
Servicestation
Carrosserie - Garage
Nieuwe & Occasiewagens
JAN BRUSCHAERT
Dauweweg 77, 8978 WATOU
Tel. 057/38.80.67

NCMV
DE ORGANISATIE VOOR
ZELFSTANDIGE ONDERNEMERS
POPERINGE - Tel. 057/33 38 79

HSA
ALLE BELEGGEN - LENKEN - VERZEKEREN
Kantoor
Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER
Herengracht 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 08 36

BOSS
paints
Specialist in gebouwen verven

Gebr. Odul
ABELE

Paul Hespeel
WATOU

Bertin Ryckeghem
KROMBEKE

Lijst van deelnemende winkeliers verschijnen in het volgende nummer van de IJzerbode.

De eerste opbrengst van uw nieuwe zichtrekening : **UW KAARTEN GRATIS.**
(Bancontact/MrCash, Eurocheque, Visa, Proton en Golden Eurocard).

Als u HSA nog niet kent, is dit het ideale moment om er wat aan te doen. Niet alleen omdat u bij HSA kunt rekenen op een warm en persoonlijk onthaal, maar ook omdat onze Zichtrekening vandaag interessanter is dan ooit.

Bovendien rekent HSA u geen kosten aan voor uw verrichtingen, liggen uw uittreksels gratis in het kantoor, hebt u gratis Phone-banking en krijgt u een hoge intrest aan minimale voorwaarden.

Je Starterpremie : haal op onze kosten een cd uit de rekken.

Natuurlijk heb je al een massa goede redenen om bij HSA te starten. Hier doen we er - helemaal gratis - nog eentje bovenop. Als je vandaag een Starterrekening opent, mag je meteen een CD uit de rekken gaan plukken bij Free Record Shop. En

omdat je als Starter niks moet, kun je vrij kiezen uit de EMI catalogus. De nieuwe CD van Radiohead? 2 Fabiola? The Best of Clouseau? Je zegt het maar.

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

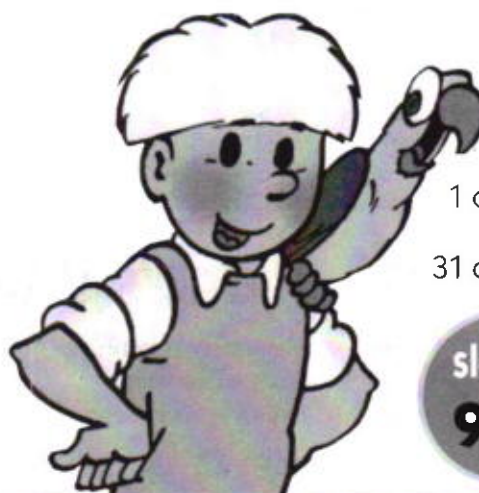
**3 originele feestmenu's
12 zalige succesrecepten**

stap-voor-stap
voor u klaargemaakt !

Het volledige pakket :
video + boekje

**voor
maar
425,-**

JOMMEKE

van
1 december
tot
31 december

**slechts
99,-**

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 15 57

WAAR KOMT HET VANDAAN?

IEMAND EEN LOER DRAAIEN *Iemand beet nemen*

Dit is een uitdrukking die herkomstig is van de valkenjacht, d.i. een zeer oude vorm van jagen, waarbij een afgerichte valk andere vogels, maar ook hazen en konijnen buit maakt. Een *loer* is een schijnprooi, een soort lokvogel, bevestigd aan een koord, die men ronddraait om de valk naar de valkenier te lokken. Eens dicht bij de loer aangekomen wordt deze achter de rug gehouden. De valk is beet genomen en zet zich ontgoocheld op de vuist van de valkenier, die met een lederen kap de ogen van de vogel bedekt, tot er ergens weer een prooi in zicht is.

ROESBRUGGE UITREIKING PRIJZEN BALLONWEDSTRIJD

Prijzen af te halen op zondag 23 november om 11.45 u. (na de hoogmis) bij Patrick Gunst.

Er werden 25 ballonkaartjes teruggestuurd.

Hier volgen de gelukkige winnaars:

1. Hannes Buseyne
2. Tine Verbeke
3. Sarah Myny
4. Kenneth Devos
5. Thijs Schoonaert
6. Dieter Leroy
7. Michiel Delanote
8. Thijs Vandevoorde
9. Victor Mourisse
10. Benji Dequidt

11. Phyllis Beun
12. Melissa Parmentier
13. Djenebou Bourgeois
14. Arne Elslander
15. Sil Vandenbussche
16. Lisa Elslander
17. Eva Delanote
18. Anita Ronveau
19. Maarten Goussey
20. Jelle Maes
21. Olivier Deprey
22. Sam Myny
23. Tessa Leroy
24. Marieke Vanallemeersch
25. Rachelle Frency

VOLLEYBAL ROEPOVO

Heren 1ste Provinciale

Zaterdag 22 november

ROEPOVO - WEVELGEM-BISSEGE 2
16.30 - 18.00

**Schoonheidsinstituut
Natacha**

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

- **Nieuwe wintercollectie**
Herenkousen en damespanty's
- Bij een gelaatsverzorging :
GRATIS MANICURE.
(Geldig tot en met 30 november 1997.)
- Voetproducten **SIXTUWHOL**

**Prof. O. Rubbrechtstraat 44
ROESBRUGGE**

Op afspraak : 057/30 14 12

*Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)*

*Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.*

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPEL
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN

BERNARD WYFFELS

MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE

057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER

Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

KOLEN 25 KG - HONDENVOEDERS

TOP Kristof

Prof.O.Rubbrechtstr. 113, Roesbrugge - 057/30 18 80

Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.
dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.
zondag en maandag gesloten

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9

8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND NOVEMBER

Kaartingen

- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 23 november
maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 25 november
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND DECEMBER

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 10 december
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 27 december
maandelijks kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 22 december
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Roesbrugge, bij M. Soenen zaterdag 6 december
smijting voor de leden
- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 13 en zondag 14 december
smijting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 13 december
smijting voor de leden.

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

geboorten :

- Ruben Provoost, geboren op 27 oktober 1997, zoon van Bart en Ann-Marie Deman.

overlijdens :

- Paul Dambre, overleden op 18 oktober 1997, 81 j., echtgenote van Agnes Laseure.

ROESBRUGGE-HARINGE

Landelijke Gilde

Op vrijdag 28 november viert de Landelijke Gilde van Roesbrugge-Haringe haar jaarlijks St.-Elloisfeest. H. mis om 19 uur te Haringe Feestmaaltijd bij Patrick om 20 uur stipt. Het wordt een gezellige avond met Duitse Schlagermuziek, Oostenrijkse volksdeuntjes en jodelende alpenklanken door "Die Jodelbrüder". Dit alles voor de prijs van 900 Bef. Leden van de Landelijke Gilde krijgen een korting van 100 Bef. Gelieve zich in te schrijven vóór 26 november bij H. Vanstraeesele, tel. 057/30 17 87 of bij W. Neuville, tel. 057/30 02 68.

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Woensdag 26 november om 19.30 uur : vergadering voor ouders met jonge kinderen : "Schiet eens op ... ik heb het druk, tijd te kort,

overvolle agenda's." In het Ontmoetingscentrum "Karel de Blauwer" te Roesbrugge.

- Maandag 1 december en woensdag 17 december om 19.30 uur : kookles : "Feestmenu's om bij te watertanden" bij P. Gunst te Roesbrugge.

- Vrijdag 5 december om 21 uur : zwemmen met het hele gezin, zwembad is enkel voorbehouden voor K.V.L.V. en gezinsleden.

- K.V.L.V.-leden kunnen deelnemen aan een cursus borduren met lint. Op 6 en 20 januari, 4 en 18 februari om 13.30 uur in het Ontmoetingscentrum "Karel de Blauwer" te Roesbrugge.

Inschrijven vóór 20 december bij betaling van 300 Bef bij één van de bestuursleden.

K.A.V. toneelnamiddag !!!

Toneelnamiddag op zondag 7 december om 14.30 uur. Amusement gekoppeld aan een koffietafel met "koekestutten". 150 Bef. p.p. - kinderen < 12 jaar : 75 Bef. Vooraf inschrijven tegen woensdag 3 december. Tel. 30 01 41 (Alice Neyrinck).

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32

8972 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

OPEL Vectra+ '96 1700 D

VW Golf III '95 D

VW Golf III '93 D

VW Vento '94 D

SCHOONHEIDSinstituut

*Valerie
VIANE*

SCHOONHEIDSSPECIALISTE

CAMOUFLAGISTE

van wijnvlekken en littekens

KLEUR- EN STIJLADVIES

NIEUWE PARFUMS

voor de feesten alsook

NIEUWE FANTASIEJUWELEN

en SJAALS

Esthetiek - Parfumerie

Pedicure

Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53

8972 PROVEN

Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Het Belgisch politieel en gerechtelijk apparaat is sedert de zaak Dutroux in geen al te gunstig daglicht komen te staan. In de parlementaire commissies die belast werden met het onderzoek van omkoopaffaires en zware criminaliteit, is gebleken dat tientallen dossiers werden afgeremd, gemanipuleerd en gesaboteerd door politiek benoemde creaturen binnen en buiten voornoemde diensten. Ook is duidelijk geworden dat sommige misdadigers van gemeen recht en pedofielen van allure, van een bescherming genoten die zeker niet verantwoord is, en weleens van mensen die hen hadden moeten vervolgen.

Maar niet iedereen treft schuld. Onze gerechtelijke diensten kunnen meestal over integere en gedreven onderzoeksrechters beschikken, die zonder aanzien des persoons, geen moeite sparen om de waarheid aan het licht te brengen. Maar het gebeurde wel meer dat zij door hogere instanties werden teruggefloten of zelfs de dossiers ontnomen werden. Rechter Connerotte van Neufchâteau haalde het wereldnieuws toen de ongenaakbaren van het Hof van Cassatie met het antidemocratische spaghetti-arrest hem de leiding van het onderzoek rond Marc Dutroux uit handen namen. De zaak heeft de publieke opinie zodanig beroerd dat de fameuze Witte Mars, met 300.000 mensen, de straten van Brussel overspoelde.

Dit jaar lagen er op de boekenbeurs te Antwerpen stapels boeken die aan de kwesties waren gewijd, en aan alles wat ermee in verband stond : doofpotten, bescherming, onderzoekcommissies, enz ... De verkoopcijfers liegen er niet om : de belanstelling, voor wat de Belgische schande wordt genoemd, is nog lang niet uitgeweid. De Witte Mars en alles wat er omheen draait zal uiteindelijk in het sociale leven nog groter gevolgen hebben dan de studentenrevolte van mei '68. Onze onderzoeksrechters weten voortaan dat de publieke opinie achter hen staat. Te Brussel zijn Jean-Claude Leys en Bruno Bulthé hun lichtende voorbeelden. Zij durven mannen als de grootindustrieel Jan de Clerck en zijn vrouw Martine, en de topman van de KB Lux, Damien Wigny, achter slot en grendel draaien voor grootscheepse fiscale fraude. Er zijn in België ongetwijfeld een groot aantal zulke gevallen, maar ze komen pas aan het licht als er een gefrustreerde medewerker uit de biecht klappt. De fiscale diensten, inbegrepen de BBI, beschikken niet over de middelen om dergelijke zaken zelf aan het licht te brengen.

"Zullen ze ook nooit krijgen", zegt Gusta, "want het zijn de grote "zakenlui" die de dure verkiezingscampagnes financieren. En wie toch aangeklaagd en gearresteerd wordt zal tegen een bescheiden borgtocht vrij komen. Let er maar eens op !"

*Gusta durft,
Pol*

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente	= 2,75 %
Getrouwheidspremie (*)	= 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 01/12/97

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

De droogautomaten van CONSTRUCTA. Nieuwe vorm. Nieuwe functies.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Wos binst de zomervakantie en zuster Hortensia, die in 'n klooster verbleef niet verre van Brussel, ging voor 'n dag of drie naar heur ouders meugen gaan, die op 'n groote boerderij weunden, verre in De Moeren, schier teegen de Fransche frontieren.

In 't klooster hadden ze kunnen schikken dat de jongste zuster Angelien, die van 't stee ofkomstig wos, ging meugen meegaan. Zuster wos zoo kontent, want ze had nooit veele op de buiten é weest, laat staan, op 'n groote boerderij.

Ze vertrokken de vrijdag met den trein tot aan Adinkerke en zuster Hortensia had naar huis é telefoneerd, dat ze hulder niet met den auto moesten ophaalen aan de statie, maar met 't peerd en de voiteure, omdat ze olzoo, onder route, meer tijd gingen hén om de schoone streeke te bekijken ...

"Wel ! Wel !" riep zuster Angelien en ze sloeg heur handen thoope ols ze door De Moeren passeerden, ... "Wat is dat toch mooi, die oneindig lange rijen bomen, in zóveel zon en groen !"

Ols ze op d' hofstee aankwaamen, wos 't daar weer hetzelfde ... vol bewondering keek zuster Angelien naar ol die soorten van beesten die daar rondliepen ...

" 't Is haast als in het aards paradijs !" lachte ze. Bij het eeten 's noens, werd er nog veele over de boerenstiel verteld en zuster genoot van ol dat ze hoorde en zag ...

Achter de noene, gingen zuster Hortensia en zuster Angelien 'n keer ol over 't hof gaan wandelen tot aan de weide met de koeien.

"Ziet 'n keer !" riep zuster Angelien, ols ze ol die koeien zag ... "al met witte en zwarte vlekken ! Je kunt ze voorzeker niet uit elkaar verkenneen !"

"Toch wel !" lachte zuster Hortensia ... "Bovendien heeft iedere koe 'n naame, dat ze wel verstaan ols je ze roept ... 'k peinze da'k ze nog ol kennen !"

"Wel, dat zou ik toch 'n keer willen weten of het waar is !" zei zuster Angelien ... "Hoe heet die koe die hier dichtst van ons staat ?"

"Dat is geen koe, zuster Angelien, dat is Jan, onzen stier !"

"Ha !" zei zuster Angelien, 'n beetje verwonderd en ze bleef 'n moment staan kijken ...

"Mag ik 'n keer iets vragen ?" zei ze toen bedeed.

"Vaneigens !" antwoordde zuster Hortensia.

"Maar aan wat kunt gij dat dan zien dat dat een stier is, zuster?"

"Héwè, ... aan de ringel in zijn neuze !" zei zuster Hortensia ... "kijkt 'n keer goed !"

"O, ja ! Nu zie ik het ook !" lachte zuster Angelien ... "Wel ! Wel ! Wat is Gods schepping toch mooi en wonderbaar !"

"Ha, je weet het !" knikte zuster Hortensia ... "Kom, we gaan zeere naar binnen, om te zien of de koffie ol gereed is ... !" Kwaak

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
27e Jaargang Nr. 12 december 1997
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 270 fr.

HARINGE WAS IN FEEST !

In de prachtige en ruime Haringse feestzaal (Ontmoetingscentrum) werd op 30 november jl. te 11 u. Remi Delerue op schitterende wijze gehuldigd, door een massa van 260 personen, met de heer burgemeester en E.H. deken Mol, op kop.

Het evenement had plaats ter gelegenheid van de schenking door Remi Delerue van zijn voornaamste archeologische vondsten aan de kerkfabriek Sint-Martinus.

Door Karien Hemelsoen, studente archeologie en haar professor H. Thoen van de Gentse universiteit, werd uitleg verstrekt met dia's over de merkwaardigste stukken van de collectie, en het belang ervan voor de lokale geschiedenis.

Daarop aansluitend had een receptie plaats en werd voor 208 ingeschreven genodigden een zgn. Romeins maal opgediend, dat lekker en verzorgd getuigde van de meesterhand van Bert Recour. Het geheel was een hoogstaande culturele bedoening zoals er in de Diepe Westhoek maar weinig voorkomen, gedragen door een schare enthousiaste medewerkers.

Op vrijdag 5 december te 20 u. werd in hetzelfde Ontmoetingscentrum de *Cultuurgemeenschap Haringe*, door de Stedelijke Culturele Raad, de *Cultuurtrofee 1996* toegekend. Mooi en verdiend !

Op 30 november werd in naam van de *Cultuurgemeenschap Haringe*, de gevierde Remi Delerue toegesproken door Marc Gekiere.

Deze toespraak, een aaneenschakeling van verfijnde en ludieke volzinnen, die het werk van Remi beter typeert dan een geleerde verhandeling, willen we onze lezers niet onthouden, en wordt - met toelating van de auteur - hier gepubliceerd.

Geachte ...

"De Cultuurgemeenschap van Haringe is bijzonder verheugd u allen te mogen begroeten in deze gloednieuwe zaal op de speciale huldeviering van Remi Delerue met daarbij de officiële overdracht van de bijzondere vondsten die hij de laatste jaren gedaan heeft in en rond de Heidebeek.

Remi woonde al bijna 10 jaar, samen met zijn vrouw Renée, terug in Haringe, als rentenierend beenhouwer teruggekeerd uit Brussel naar zijn voorvaderlijke wortels, toen hij op een warme zomerdag van 1984, - de beek stond droog, herinnert hij zich - op zoek naar hout, op een scherp en een stuk been stootte. Enkele mensen, waarvan Remi vermoedde dat hun kennis reikte tot in de nevels van de vroegste geschiedenis, waaronder de betreurde meester Gheysens, meester Huys en anderen, werden om raad gevraagd. Maar, na een namiddag discussiëren, bekijken en betasten en het kraken van drie flessen wijn, hadden de scherp en het been hun geheim nog steeds niet prijsgegeven. Remi's nieuwsgierigheid was echter opgewekt, vooral dat zonderlinge been intrigeerde zijn beenhouwersziel - één been is geen been, dacht Remi, wie weet zit er daar niet nog meer.

En zo komt het dat Remi, al 13 jaar lang,

geregeld, alleen of met een groepje helpers, met hoed en laarzen aan, richting Heidebeek trekt om er bij laag water de bedding van de beek af te tasten met de punt van een stok, een spade of een riek en zo zorgvuldig de geheimen van onze prille voorgeschiedenis aan de modder te onttrekken. Aangespoord door de heer J. Termote, zette Remi met enkele getrouwen het prospectiewerk verder, niet alleen in de bedding van de Heidebeek maar ook op de aangrenzende akkers. Het gevonden materiaal werd steeds uitgebreider en groeide uit tot een interessante collectie van archeologica uit verschillende periodes. Weldra werd er aan Remi's collectie aandacht besteed in de lokale en nationale pers en ook de wetenschappelijke wereld kreeg interesse.

Zo werden Remi's vondsten onderzocht en gedateerd door prof. Vermeersch in het Laboratorium voor de Prehistorie van de K.U.Leuven, J. Gheysens besteedde er aandacht aan in een nummer van *Aan de Schreve* uit 1987, in 1988 verscheen er een artikel van Devriendt en Termote over de Romeinse nederzettingssporen te Roesbrugge-Haringe en M. Soenen liet een artikel verschijnen in *De IJzerbode* in 1991. Uit lectuur van deze publicaties leren wij dat de archeologica door Remi bovengedaald, wijzen op een waarschijnlijk regelmatig bewo-

foto Sabine Aelterweersch

Haringe, 30 november 1997.
Remi Delerue (rechts) en burgemeester
d'Udekem d'Acoz luisteren naar de uitleg van
prof. dr. H. Thoen, archeoloog.

ning op de hooggelegen akkers aan de oostzijde van de Heidebeek waarvan de oudste sporen teruggaan tot het laat-Paleolithicum (35.000 - 10.000 voor Chr.). Vooral de vondsten uit de Steentijd en uit de Metaaltijd (500 v. Chr.) zijn van groot belang omdat zij bijzonder zeldzaam zijn voor West-Vlaanderen. Op de akkers, in de bedding of in de dalwand heeft Remi, samen met enkele medestanders, veel silexmateriaal bovengehaald, waarvan veel debitage materiaal maar ook enkele interessante stukken, o.m. eindschabbers op afslag, hoefschabbers, een gesteelde pijlpunt - die op een vreemde manier uit zijn collectie ontvreemd werd - geretoucheerde klingen en nog heel wat meer waarvan er achteraan in de kasten enkele getoond worden.

Het grootste deel van de vondsten uit de metaaltijd bestaat uit lokaal en regionaal vervaardigd gebruiks aardewerk, meestal kook- en voorraadpotten en kommen.

Ook op verscheidene plaatsen in en rond de beek verzamelde Remi een overvloed aan scherven materiaal die de Romeinse occupatiesporen van het plateau bevestigen. Het betreft hier eveneens rand- en wandfragmenten van gebruiks aardewerk en veel fragmenten van dakpannen. Over deze periode, nl. de Gallo-Romeinse aanwezigheid in onze gewesten maakte K. Hemelsoen, studente archeologie aan de universiteit van Gent een thesis waarin de vondsten van Remi een belangrijke plaats krijgen. Straks zal zij trouwens in een lezing geïllustreerd met dia's u een beeld schetsen van Haringe van de prehistorie tot de Romeinse tijd.

Tenslotte zijn ook de vondsten uit de Middeleeuwen kwantitief goed vertegenwoordigd. Om alles goed te kunnen bijhouden en met geïnteresseerden zijn passie te kunnen delen, maakte Remi van zijn zolder een privé-museumje waar alle scherven, stukken hout, beenderen, skeletfragmenten, schoenzolen, enz... tentoongesteld worden. Jaren geleden stelde Remi reeds een gedeelte van zijn collectie tentoon in het dorps huis van Haringe en wat later in

Watou. In 1990 werd op hem een beroep gedaan voor de tentoonstelling "Poperinge onderste boven".

Meer dan 13 jaar heeft Remi met grote bezieling zijn graaf- en zoekwerk verder gezet, daarbij bijgestaan door zijn vrouw Renée, die op afstand, geamuseerd de drukte in haar huis onderging. Zij heeft ze urenlang kunnen gadeslaan, de steenjagers, de schervenboeren, - ils caressent la pierre comme d'autres caressent leur femme - liet ze zich ontvallen met een glinstering in de ogen. Het moet er dikwijls druk geweest zijn in de veranda, toen de slijkerige stenen dienden gewassen te worden, bekeken en gekeurd, gewikt en gewogen door het gezelschap, waarna Renée ze elk een "Westvleteren" inschonk. Duizenden scherven gleden in al die jaren door hun handen maar zeker evenveel "Trappisten" moeten door hun keel gegleden zijn. De beek was voor Remi als een minnares geworden wiens diepste geheimen men slechts behoedzaam en voorzichtig kan onthullen. Nog steeds, zo vertelt zijn vrouw, gaat Remi soms, in het holst van de nacht, het gezelschap van zijn stenen opzoeken om er te mijmeren. Niets kon hem tegenhouden om naar zijn geliefde beek te trekken, zelfs het guurste hondenweer niet, zoals die keer toen Remi zijn autosleutels in de wagen had opgesloten en hij, verrast door een plots opkomend onweer, een halfuur lang, liggend onder zijn wagen, beschutting had moeten zoeken, daarbij met zijn handen geultjes gravend om het water af te leiden.

Zijn reputatie overschreed met de jaren de grenzen van het dorp zodat een groepje lichtgelovige BRT2 luisteraars, naar aanleiding van een 1 aprilgrap, naar Remi's ontdekte erotische grotschilderijen kwamen kijken.

Sedert enkele jaren was Remi echter gekweld door de onzekerheid wat er met zijn verzameling in de toekomst zou gebeuren. Na wat schuchtere contacten dreigde de zaak op de lange baan geschoven te worden, in die mate zelfs dat Remi ermee dreigde alles op straat te zetten. Daarom zijn wij

verheugd en dankbaar dat Remi, gesteund door de plaatselijke werkgroep archeologie van Haringe, de mooiste stukken van zijn collectie schenkt aan de Kerkfabriek van Haringe. Zij zullen permanent uitgesteld worden in glazen kasten boven de crypte van de Sint-Martinuskerk. Voor de bezoekers en speciaal voor de scholieren zullen infoborden en infobladen uitleg verschaffen over de stukken. Waar kunnen deze waardevolle stukken die getuigen van het ver verleden van ons dorp en onze streek beter tot hun recht komen dan in het rustieke kader van onze prachtige kerk? De getoonde stukken kunnen naast een didactische betekenis ook een pedagogische functie hebben voor de jeugd. Achter elke scherf, achter elk werktuig schuilt de adem van een voorvader die het in de warmte van zijn hand tot leven bracht. Elk broos fragment is een drempel tussen de moderne mens en zijn voorouder die ooit dezelfde aarde bewerkte, dezelfde lucht inademde en hier met dezelfde vreugde en pijn zijn kortstondig verblijf een zin gaf. Deze scherven zijn brokstukken van de ziel van deze streek waardoor de huidige bewoner zich in wezen verbonden voelt met een ver verleden, een verwarmend gevoel dat hem wapent in een tijd van zinloosheid en ontworteling.

In dit verband zou ik de Heer Burgemeester beleefd maar met enige aandrang willen verzoeken alles in het werk te stellen om de Romeinse latei, die sedert 1896 in het Gruuthuuseum te Brugge bewaard wordt, naar Haringe terug te brengen.

Tot slot moet ik, in naam van Remi, iedereen bedanken die belangstelling toonde voor zijn werk, hetzij door een publicatie, hetzij door hulp bij het veldwerk of door een blijk van waardering voor zijn vaak eenzame werk.

Remi, Haringe wil u vandaag huldigen voor uw bijdrage tot de kennis van ons patri-monium en wij wensen u en uw familie nog veel gelukkige dagen toe.

Marc Gekiere

Nieuw !!!

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 (bij afwezigheid)

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER
Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolliiken :
gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaenburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (20)

R.-A. BLONDEAU

De Vlaamse achterstand

We hebben bij de bespreking van het werk van Julius Mac Leod gezien dat hij - de dierkundige - op 7 november 1885 belast werd met de cursus mensenfysiologie in de faculteit geneeskunde. Dergelijke blijkbaar nogal onlogische opdrachten kwamen aan onze universiteiten regelmatig voor, want we misten nog vaak de bevoegde mensen om voor sommige cursussen de gepaste titularis te vinden.

Om zich op zijn nieuwe leeropdracht voor te bereiden trok Mac Leod naar Utrecht van november 1885 tot februari 1886 om er lessen te volgen bij de befaamde anatoom-fysioloog professor F.C. Donders (1818-1889), ⁽¹⁹⁵⁾ een geleerde die veel baanbrekend werk op het gebied van de fysiologie en de oogheelkunde heeft verricht. Mac Leod leerde daar ook de Nederlandse botanicus Hugo de Vries (1848-1935) ⁽¹⁹⁶⁾ kennen, een belangrijke plantenfysioloog, die zich in het bijzonder toelegde op het onderzoek van de sprongvariëties of de mutaties in de plantkunde, wat een onmisbaar element gebleven is in de evolutietheorie.

Dank zij Mac Leod kwam er aldus een eerste serieus contact tot stand met de wetenschappelijke wereld in Nederland, waar het wetenschappelijk onderzoek veel verder stond dan bij ons en waar het zou uitmonden in een reeks Nobelprijzen. Reeds bij de eerste prijsuitreiking in 1901 kreeg er een Nederlander, Jacobus Henricus van 't Hoff (1852-1911), ⁽¹⁹⁷⁾ de Nobelprijs voor scheikunde. Het volgende jaar werden er twee Nederlanders bekroond met de Nobelprijs voor fysica: Hendrik A. Lorentz (1853-1928), ⁽¹⁹⁸⁾ en Pieter Zeeman (1865-1943). In 1910 en 1913 zouden respectievelijk de natuurkundigen Johannes D. van der Waals (1837-1923), ⁽¹⁹⁹⁾ en Heike Kamerlingh Onnes (1853-1928) ⁽²⁰⁰⁾ volgen. Toen was bij ons de tijd van Quetelet, Plateau en Van Beneden reeds lang voorbij. De Belgische universiteiten waren tussen 1830 en 1880 op een zeer laag peil gezakt en de heropleving die zich daarna manifesteerde deed dit voornamelijk op het gebied van de geesteswetenschappen. ⁽²⁰¹⁾ Alleen de biologie met J. Mac Leod en C. De Bruyne te Gent, en met kan. J.-B. Carnoy te Leuven scoorde enigszins mee.

Van waar onze achterstand?

Het is duidelijk dat meerdere factoren hierbij een rol hebben gespeeld. Eerst en vooral dient er op gewezen dat bij ons veel energie werd besteed en verspild aan de taalstrijd. En dat niet alleen ten opzichte van de Franse taal die ons opgedrongen werd (*la Belgique sera Latine ou ne sera pas*),

maar er werd ook onder Vlamingen gebakkeleid. Reeds kort na de Belgische onafhankelijkheid ontstond er onder onze zgn. "taalminnaars" meningsverschillen inzake de spelling. Naderhand hadden voornamelijk onze West-Vlaamse taalparticularisten, met Guido Gezelle aan het hoofd, en uit vrees voor calvinistische invloed uit het Noorden, de illusie van een eigen Vlaamse cultuurtaal te kunnen opbouwen. Dat heeft ongetwijfeld verlamd gewerkt op de ontplooiing van de wetenschap, bij ons en in onze taal. In de context van dat geknoei is de uitspraak van kardinaal Mercier uit 1908: "Une Université flamande... jamais !" wel enigszins te begrijpen. En toch, hij moest wel beter weten. Het is niet te begrijpen dat hij, die als president van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte te Leuven, in Rome gepleit had om bij het doceren van de wijsbegeerte het Latijn als voertaal te mogen vervangen door een levende taal, ⁽²⁰²⁾ het Nederlands als onderwijstaal niet wenste te aanvaarden als zijnde hiervoor ongeschikt. Niettegenstaande de kardinaal "het Nederlands verstond en er zich behoorlijk in uitdrukte" ⁽²⁰³⁾ wist hij blijkbaar niet welke wetenschappelijke resultaten men in het Noorden, en in het Nederlands had bereikt. Hoewel hij in antwoord op de encyclicle *Aeterni Patris* van paus Leo XIII merkwaardige pogingen had gedaan om de wetenschappelijke verworvenheden te integreren in de elaboratie van de filosofie, waren de bètawetenschappen, waarin de Nederlanders precies hoge ogen gooiden, hem, gezien zijn opleiding, volledig vreemd.

Bovendien had Leo XIII in zijn encyclicle *Aeterni Patris* van 1879, opgeroepen tot een terugkeer naar de doctrines van Thomas van Aquino, die echter leefde in de dertiende eeuw en teruggrijpt naar Aristoteles. De vorderingen op het gebied van de wiskunde, de natuurkunde, de scheikunde, de biologie, de sterrenkunde en de aardwetenschappen, waren op dat ogenblik daar ver bovenuit gestegen.

Uit sociologisch onderzoek is ook gebleken dat de natuurwetenschappen lange tijd bij de protestanten meer succes hadden dan bij de rooms-katholieken. In zijn belangrijke studie betreffende de buitenlandse leden van de Parijse *Académie des Sciences* in de periode 1666-1883, ontdekte de Geneefse hoogleraar en botanicus Alphonse de Candolle (1806-1893) dat de protestanten onder hen de rooms-katholieken in aantal verre overtroffen. Op basis van de bevolkingsschatte De Candolle dat van die leden 60 procent rooms-katholiek had moeten zijn en 40 procent protestants. In werkelijkheid bleek het om 18,2 procent rooms-katholiek en 81,8 procent protestants te gaan. ⁽²⁰⁴⁾

E.H. Prof. dr. F.A. Janssens

Reeds in de zestiende en zeventiende eeuw werden zowel de natuurwetenschap als de biologie door de calvinisten beheerst.

Hoe is dat te verklaren?

Voor Nederland kunnen we er alleszins op wijzen dat het vanaf het einde van de zestiende eeuw veel meer zijn eigen weg, is kunnen gaan, in zijn eigen taal, terwijl in de zuidelijke provincien de ene vreemde overheersing op de andere volgde. Bovendien, bij het protestantisme bestond er meer vrijheid van gedachten. Men was niet gedomineerd door een kerkelijke hiërarchie die een streng gedisciplineerd dogmatisch denken oplegde. De katholieke gelovige kon zijn eigen hiernamaals bepalen door zijn religieuze leiders te volgen, door zijn gebed en zijn goede werken. Bij de calvinisten was de mens gepredestineerd van bij zijn geboorte, ofwel bestemd voor de eeuwige zaligheid ofwel voor de eeuwige verdoemenis. De gelovige calvinist had wel de betrekkelijke zekerheid van zijn uitverkiezing door het feit zelf dat hij gelovig was, maar in zwakke ogenblikken knaagde de twijfel. Door de predikanten werd verzekerd dat het welslagen in wereldse activiteiten kon opgevat worden als een teken van genade. Men was dus alleszins gemotiveerd om zich te laten gelden. Dat schiep een mentaliteit van doordrivende volharding. Het calvinisme is daardoor een soort emancipatie-ideologie geworden.

Bovendien, in de 19de en het begin van de 20ste eeuw bestond het middelbaar onderwijs hoofdzakelijk uit katholieke instel-

lingen, met bijna uitsluitend priester-leraars, die in het kader van hun eigen opleiding voornamelijk voor een taalkundige-literaire vorming zorgden. De bij decreet van 12 oktober 1830 ingevoerde onderwijsvrijheid bracht onbepaalde programmvrijheid met zich mee. De literaire vorming, met nadruk op de klassieke talen, was decennialang in de katholieke zgn. Latijnse scholen en colleges het belangrijkste doel van het onderwijs. Wanneer onder druk ook wetenschappelijke vakken moesten onderwezen worden, gebeurde dat bij mondjesmaat en werden daarvoor niet te veel lesuren uitgetrokken. De datum van invoering veranderde van instelling tot instelling, want hing af van de principaal (geestelijke directeur) die het programma voorschreef. Het begon met aardrijkskunde tussen 1836 en 1840, wiskunde tussen 1840-1845, wetenschappen in de jaren 1890-1900. En die vakken werden zo goed en zo kwaad als het ging, door jonge priesters meestal zonder wetenschappelijke background en zonder veel enthousiasme, aangebracht. (205) Van een wetenschappelijke motivering was er in die omstandigheden natuurlijk geen sprake. We zien dan ook dat de meeste bètawetenschappers in die dagen uit het rijksonderwijs kwamen. Immers reeds in 1847 waren bij KB van 3 november, aan de Gentse universiteit normaalcursussen ingericht die moesten zorgen voor de vorming van leraars wiskunde en wetenschappen, en met de wet op het middelbaar onderwijs van 1 juni 1850 werd in het rijksonderwijs een wetenschappelijke afdeling tot stand gebracht (de zgn. "section professionnelle").

Kanunnik Frans-Alphonse Janssens

Toch zijn er onder de priesters die belast werden met het onderwijzen van wetenschappelijke vakken, niettegenstaande zij hiervoor niet opgeleid waren, sommigen te vinden die zich in die materie hebben vastgebeten, en bekwame leraars zijn geworden. Daarnaast hebben we er zelfs een paar, die na een hogere opleiding, hetzij in eigen land, hetzij in het buitenland, aangevuld met ver doorgedreven zelfstudie, hoogleraar geworden zijn. Onder hen de bioloog prof. dr. kan. Frans-Alphonse Janssens.

Frans-Alphonse Janssens was geboren te Sint-Niklaas op 23 juli 1863, als zoon van een katholieke parlementair. Hij volgde humaniora aan het klein seminarie van zijn geboortestad en voelde zich geroepen om priester te worden. Hij studeerde filosofie te Sint-Niklaas en theologie aan het groot seminarie te Gent, waar hij in 1886 tot priester werd gewijd. Kort daarop werd hij naar de Leuvense universiteit gezonden om er biologie te studeren. Hij kwam er terecht in de glorie van prof. kan. Jean-Baptiste Carnoy (1836-1899), de pionier van het cytologisch onderzoek (celleer) in ons land, die zeer veel heeft bijgedragen tot de kennis van de cel- en kerndeling, zowel bij de planten als bij de dieren, en met zijn tijdschrift *La Cellule* (gesticht in 1884) een internationale

bekendheid heeft gekregen.

In 1890 promoveerde F.A. Janssens met grote onderscheiding tot doctor in de natuurwetenschappen met een thesis over de kieuwen van de acefale (koploze) weekdieren. Aangezien zijn proefschrift in 1891 bekroond werd in de reisbeurzenprijskamp door de regering uitgeschreven, kon hij belangrijke laboratoria in het buitenland bezoeken. In Frankrijk te Banyuls en Arcachon, maar ook te Den Helder, München-bij-Will, Napels en Roscoff. Op 14 juli 1891 werd hij benoemd tot leraar wis- en natuurkunde in de humaniora van het Sint-Lievensinstituut te Gent.

Maar weldra kwam F.A. Janssens in de brouwerijwereld terecht. Ons land kende in de 19de eeuw veel brouwerijen, want op elke plattelandsgemeente was er minstens één te vinden en in de steden waren er tientallen. (206) De werkmethode was er doorgaans nogal primitief. Maar dat veranderde vanaf omstreeks 1880 door de overgang van de hoge- naar de lagegistingsbieren, en als de ontdekkingen van de Franse scheikundige Louis Pasteur (1822-1885) inzake microbiologie, gisting-verschijnselen en pasteurisatie hun toepassing in het brouwproces vonden. Het bierbrouwen ging stoelen op een wetenschappelijke basis. In Duitsland, het land van het kwaliteitsbier bestonden er reeds sedert 1861 (Rijnstreek) en 1865 (Beieren) brouwerij scholen, en in 1883 kwam er nog een te Berlijn, waar onderricht werd gegeven steunende op moderne inzichten. In 1887 kwam er ook te Gent een brouwerij school tot stand, gesticht door een brouwersvereniging, dus een privé-initiatief maar dat weldra bescherming zou genieten van de regering, de provincie Oost-Vlaanderen en de stad Gent. Hetzelfde jaar werd te Leuven in de schoot van *l'Ecole supérieure d'Agriculture* van de *Université catholique de Louvain* ook een *Ecole supérieure de Brasserie* opgericht. Enkele katholieke Oost-Vlaamse brouwers drongen bij de bisschop van Gent aan om een brouwerij school met christelijke grondslag en met een eraan verbonden internaat op te richten. Men was immers over de bestaande brouwerij scholen niet tevreden. Te Gent waren de studien te weinig theoretisch onderbouwd, terwijl die te Leuven niet genoeg op de praktijk waren gericht. Begin 1890 kreeg de directeur van het *Institut Saint-Liévin te Gent*, een inrichting voor middelbaar onderwijs gesticht in 1865, van de bisschop de opdracht een brouwerij school te hechten aan zijn instelling. In oktober 1892 ging de school van start onder de officiële naam *Ecole Technique de Brasserie, annexée à l'Institut St. Liévin*. Het begon met een nogal elementaire éénjarige opleiding van drie dagen in de week. Maar voor het volgende jaar was reeds een betere vorming voorzien. (207) Om er de meest moderne methoden binnen te brengen, dacht mgr. Stilleman er aan de jonge priester-bioloog F.A. Janssens, die reeds aan het Sint Lievensinstituut als leraar was verbonden, met de inrichting van het brouwerij laboratorium te belasten. Hij stuurde hem daarom op stage naar het labo van de professoren Kjeldahl en Hansen van

het meest beroemde brouwerij instituut Carlsberg, bij Kopenhagen in Denemarken, waar niet alleen het borstbeeld van Pasteur prijkte (208) maar waar ook diens werk werd voortgezet.

Bij zijn terugkeer uit Denemarken werd F.A. Janssens, tot professor aan de Sint-Lievensbrouwerij school benoemd, met de opdracht er de nieuwste technieken in te voeren. Hij gaf er tevens les in microbiologie. Maar daarenboven deed hij nog onderzoekingen in verband met cytologie, het vak waarvoor zijn leermeester in Leuven hem zoveel belangstelling had aangebracht. Hij legde in zijn Gentse periode vele duizenden kweekbodems van microben aan.

In 1896 werd Janssens echter naar Leuven geroepen waar hij belast werd met de cursus in de microscopie. Toen in 1899 prof. J.B. Carnoy stierf, werd zijn leeropdracht onder twee van zijn leerlingen verdeeld: Victor Grégoire (1870-1938) kreeg de plantkunde toebedeeld en Frans A. Janssens, werd belast met het doceren van de microscopie en de cytologie, de fysiologie en de anatomie van de planten, en de microchemie.

Naast zijn onderwijs kon hij er zich ten volle aan het wetenschappelijk onderzoek wijden. Bij zijn studie van de cel ging zijn belangstelling voornamelijk naar de kernbestanddelen, o.m. de chromosomen. In 1909 formuleerde hij als klap op de vuurpijl de theorie van de chiasmatische, die eigenlijk handelt over de rol van de chromosomen bij het bevruchttingsproces en betrekking heeft op erfelijkheidsverschijnselen. Een proces waarvoor hij zelf de benaming chiasmatische, in het leven riep. Hoewel hij er niet in slaagde om zijn stelling onomstotelijk te bewijzen, en het dus bij een hypothese bleef, was hij ook na 1909 door de kwestie geobsedeerd.

Toen hij onder de Eerste Wereldoorlog niet kon doceren, week prof. F.A. Janssens uit naar Wichelen, waar hij in zijn woning een laboratorium inrichtte om er verder te experimenteren. In 1924, het jaar van zijn overlijden publiceerde hij een imponerende studie over *La chiasmatische chez les Insectes*. Hij overleed te Wichelen op 8 oktober 1924, en was de laatste maanden van zijn leven zwaar ziek en bijna volkomen blind. Hij had heel wat publicaties op zijn actief, waaronder twee korte mededelingen in het Nederlands, een *Over Celdeling bij Kikvorsachtigen* en een *Over chondriosoom bij Paddestoelen*, die verschenen zijn in de Handelingen van het Vlaamsch Natuurkundig en Geneeskundig Congres, respectievelijk in 1912 en 1913. (209)

Volgende keer :

Paul Lambert Michotte
Leo Hendrik Baekeland

Noten :

- (195) P.H. Kylstra, *Franciscus C. Donders 1818-1890*, in : Van Stevin tot Lorentz, Uitgeverij Bert Bakker Amsterdam, 1990, p. 143-155.
- (196) P. Smit, *Hugo de Vries 1848-1935*, idem als vorige, p. 168-180.
- (197) H.A.M. Snelders, *Jacobus H. van 't Hoff 1852-1911*, idem als nr. 195, p. 199-208.

- (198) A.J. Kox, *Hendrik A. Lorentz 1853-1928*, idem als nr. 195, p. 226-242.
- (199) A.J. Kox, *Johannes D. van der Waals 1837-1923*, idem als nr. 195, p. 156-167.
- (200) H.N. Lang, *Heike Kamerlingh Onnes 1853-1926*, idem als nr. 195, p. 209-225.
- (201) P. Lambrechts, *De wet van 1890-1891 en haar geestelijke achtergrond voor de Faculteit van Letteren en Wijsbegeerte*, in: *Hoodmomenten uit de ontwikkeling van de Gentse Rijksuniversiteit (1817-1967)* - Extra-nummer van De Brug, 1967, p. 65-66.
- (202) R. Boudens, *Kardinaal Mercier en de Vlaamse Beweging*, Davidfonds Leuven, 1975, p. 37.
- (203) idem, p. 38.
- (204) A. de Candolle, *Histoire des sciences et des savants*, Genève/Bazel, 2de druk, 1885, p. 329-331.
- (205) M.A. Lefèvre, *In Memoriam Paul Lambert Michotte, Professeur à l'Université de Louvain, 1876-1940*, Leuven, 1941, p. 7.
- (206) Omstreeks 1890 waren er in België ongeveer 2600 brouwerijen, en het aantal nam steeds maar toe. In de stad Gent telde men er niet minder dan 71.
- (207) E. Van Schoonenberghe, *Het ontstaan van het Hoger Brouwerij-onderwijs in België aan het einde van de 19de eeuw, 1892-1992*, in: *100 Jaar Leven in de brouwerijschool Sint Lieven, Gent, 1995*, p. 61-65. En H. Butaye, *Het prille begin: E.H. Gabriël Van den Gheyn 1892-1907*, zelfde uitgave, p. 70-75.
- (208) H. Vael, *Pasteur, pionier der wetenschap*, Leuven, 1943, p. 128.
- (209) L. Elaut, *Een bioloog van groot formaat, de Waaslander Kanunnik F.A. Janssens, hoogleraar te Leuven*, *Annalen Oudheidkundige van het Land van Waas*, 61, 1965, p. 133-141.

MENSEN VAN BIJ ONS

OP 26 november 1997 is te leper Daniël Buyse overleden. Hij was geboren te Roesbrugge, op 9 augustus 1924, en was de zoon van horlogemaker-juwelier Emiel Buyse.

Emiel Buyse is met zijn echtgenote als oorlogsvluchteling aangekomen te Roesbrugge, in de zomer van 1916. Hij vestigde zich naderhand als horlogemaker-juwelier in de toenmalige Statiestraat (nu Prof. O. Rubbrechtstraat) in het huis nu bewoond door mevr. Erna Vandenbergh. In oktober 1930 heeft hij echter Roesbrugge verlaten, om zich te vestigen te leper, op de markt. Zodat Daniël Buyse eigenlijk maar zijn prille kinderjaren te Roesbrugge heeft doorgebracht.

Op 29 november 1997 is eveneens te leper, Fernand Maes overleden. Hij was geboren te Roesbrugge op 7 november 1920. Hij verbleef in het ouderlijke huis, in de Haringestraat, tot zijn moeder is overleden (16.12.1965). Het jaar daarop is hij naar leper vertrokken, waar hij weldra in het huwelijk trad met Simonne Luyssaert, eveneens van Roesbrugge.

Op 8 december 1997 is te Antwerpen in het A.Z. St.-Vincentius overleden: Alfred Jamees.

Alfred was geboren te Roesbrugge - waar zijn vader postmeester was - op 18 november 1913. De familie Jamees is in 1927 vertrokken naar Bilzen (in Limburg).

Alfred volgde humaniora aan het athe-neum te Tongeren en studeerde geschiedenis aan de universiteit van Gent. Als archivaris-paleograaf werd hij assistent bij het Rijksarchief te Antwerpen. Omdat hij nog steeds interesse had voor Roesbrugge, waar hij zijn kinderjaren had doorgebracht, was hij geabonneerd op *De IJzerbode*.

't Hobbyhuisje

Nieuw te Poperinge vanaf 3 januari 1998

OPENDEURDAGEN ZATERDAG 10 JANUARI en ZONDAG 11 JANUARI 1998 !

Demonstratie van allerlei hobbytechnieken op zaterdag 10 januari vanaf 14 uur met gratis drink !

Mevr. Cecile Dever
 Provenseweg 70, 8970 Poperinge - Tel. 057/33 88 93
 Open van dinsdag t.e.m. vrijdag van 9 - 12 u. en van 14 - 19 u.
 zaterdag van 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
 Tel. 057/40.09.40

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
 Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

verdelers van BP-OIL producten

✕ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading	
✕ Gasolie diesel	
✕ Smeermiddelen	✕ Lamppetroleum
✕ Kolen	✕ Mazouttanks
✕ Gas	✕ Veevoeders

Kris Wyffels

T I M M E R B E D R I J F

Handschoolstr. 18
 8691 Beveren a/d IJzer
 tel. (057) 30 18 64

Post O. Rubbrechtstr. 60
 8972 Roesbrugge
 tel. (057) 30 14 32

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :

- eigen fabricatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

DE IJZERVALLEI, PAREL VAN DE WESTHOEK

Iedereen met ook maar een klein beetje gevoel voor schoonheid van landschappen en enig waardebegrip voor open ruimten, die tijdens een fietstocht of een wandeling kennis maakt met de IJzervallei, zal ongetwijfeld het waardevolle van het gebied beamen. Het 'uitzicht' van een landschap, van een open ruimte is een iets, de inhoud (het voorkomen, van planten, dieren, de milieukwaliteit, ...) ervan een andere zaak.

In dit en het volgende nummer van DE IJZERBODE gaan we dieper in op de inhoud van de IJzervallei en gaan we ook op zoek naar de toekomst van het gebied.

DEEL I

De IJzervallei is uniek in West-Vlaanderen

Meer dan waar ook raakten in West-Vlaanderen de vroege natuurlandschappen totaal versnipperd. Industrie, woonuitbreiding, wegeaanleg, landbouw en recreatie hapten overal grote stukken uit het landschap. Ruilverkaveling en waterbeheersing hadden onomkeerbare gevolgen voor landschap, fauna en flora.

In de polders treffen we gelukkig toch nog enkele uitgestrekte vlakten met waterrijke graslanden aan waar naast de relatief extensieve landbouw plaats bleef voor een merkwaardig milieu.

In de Oostkustpolders zijn er de oude Zwinvlakte van Knokke tot Brugge en de graslanden tussen Blankenberge, Klemskerke, Jabbeke en Meetkerke. In de Westkustpolders vinden we de IJzervallei, met aansluitend de vallei van de Handzamevaart.

De laaggelegen weiden en hooilanden in de IJzervallei, beter bekend als de 'Broeken', vormen één van Vlaanderens meest opmerkelijke open ruimten. Water is een belangrijk element in het gebied. Door het water ontstond niet alleen een vruchtbaar landbouwgebied, maar ook een rijk en gevarieerd natuurgebied, dat daarenboven erg belangrijk is voor de drinkwaterwinning.

De vallei is meer dan vlakte en groen gras

Op het eerste zicht lijkt het landschap van de IJzerbroeken echter alleen maar vlak en eentonig. Toch is dit landschap niet zo kaal als het er van verre uitziet. De weiden, begraasd door een bont koeienvolkje, worden dooraderd met talloze kanaaltjes, sloten en plassen. In deze waterrijke biotopen vinden verschillende moeras- en waterplanten een geschikte groeiplaats en komen zeldzame vogels tot broeden.

De IJzervallei oefent in de herfst, winter en voorjaar een grote aantrekkingskracht uit op water- en waadvogels van diverse pluimage. Wilde eenden, Slobeenden en Wintertalingen zoeken er naar voedsel. Dichte zwermen Smienten komen grazen op de drassige graslanden. Kleine zwanen en Knobbelzwanen, Aalscholvers en roefvogels zoals Slechtvalk en Blauwe kiekendief zijn er in de winter vaste bezienswaardigheden. In harde winters krijgen die het gezelschap van

groepen wilde ganzen uit Noord-Rusland, Nova Zembla of Spitsbergen: respectievelijk Kolganzen, Brandganzen en Kleine rietganzen. Als we daarbij nog de troepen meeuwen, zwermen Kieviten, Watersnippen, Grutto's, Kemphanen en Goudplevieren rekenen die in het gebied een ideale pleisterplaats vinden, komen we tot een formidabele vogelrijkdom.

Tijdens winteroverstromingen (de IJzerbroeken vormen het natuurlijk overstromingsgebied van de IJzer) kan het totale aantal watervogels en steltlopers uitzonderlijk oplopen tot meer dan 70.000 vogels. In geen enkel ander gebied in Vlaanderen wordt een dergelijk aantal geëvenaard.

Tijdens het broedseizoen is de IJzervallei van grote betekenis voor vogelsoorten die vrijwel overal achteruitgaan: Zomertaling, Slobeend, Grutto en Paapje. Om een idee te geven van het aantal, geven we hierbij een beknopt lijstje (in de praktijk broeden meer soorten in de vallei).

Enkele broedvogelaantallen (totaal IJzerbroeken) in 1996 (bij benadering)

Grutto: 90 paar

Kievit: 300 paar

Scholekster: 10 paar

Slobeend: 70 paar

Bergeend: 30 paar

Rietzanger: (minstens) 200 paar

Grauwe Gors: 70 paar

Typisch voor de IJzervallei zijn ook de 'aanzitputten': kleine, door de mens gegraven poelen waar vroeger de omstreden loerjacht op eenden plaatsvond. Tegenwoordig spelen deze plassen een belangrijke rol als rust- en voedselgebied voor Zomertaling, Slobeend, steltlopers, ... Door hun waterrijk karakter zijn het ook botanische parels van de IJzerbroeken.

Door de intensieve landbouw (bemesting en ontwatering) is er (verder) in de vallei reeds veel verloren gegaan. Toch vinden we er nog enkele belangrijke en soortenrijke gras- en hooilanden die uniek zijn voor Vlaanderen. Er komen planten voor die elders in de polders of/én in België zeer zeldzaam of zelfs totaal ontbreken, zoals het Weidekerveltorkruid, Zwanebloem, Egelboterbloem en Lidsteng. Het Westbroek te Reninge scoort kwalitatief het hoogst. Dit is niet te verwonderen, want dit deel van de IJzervallei is immers ook het natst.

De Blankaart: schatkamer van de IJzervallei

De Blankaart is een ruim 130ha. groot natuurreserveaat dat sedert 1959 onder het beheer staat van Natuurreservaten vzw.

De naam 'Blankaart' houdt verband met 'blank staan', onder water staan. En dat hoeft ons niets te verbazen, want de Blankaart ligt maar 2,5 meter boven de zeespiegel. Dat is het laagste punt in de IJzerbroeken.

De vijver ontstond (hoogstwaarschijnlijk) rond 1500 door turfontginning. Hij wordt gevoed door zes beken, met als belangrijk-

ste de Steenbeek en de Ronebeek. De Stenen- en Houtensluisvaart voeren het water weer af naar de IJzer.

Op de Blankaart treft men een opvallend rijk gevarieerde en zeldzaam geworden dieren- en plantenwereld aan. De vogels vormen hierbij de meest opvallende groep. Het belang van het Blankaartbekken voor de vogelwereld is tweeledig: enerzijds herbergt het gebied een aantal typische en voor ons land zeldzaam geworden broedvogels, anderzijds is het belangrijk als doortrek- en overwinteringsgebied voor watervogels.

Het ruim 15ha. groot rietmoeras is een geschikte broedplaats voor verschillende vogelsoorten. De uitgestrekte rietlanden vormen het uitgesproken gebied van de Kleine karekiet, terwijl iets drogere en dichter begroeide stukken met verspreide wilgenopslag verkozen worden door de Bosrietzanger, Rietgors en Rietzanger. Hier nestelt ook de Bruine kiekendief. De Blankaart is één van de weinige plaatsen in Vlaanderen waar deze soort sedert 1959 elk jaar koppels succesvol heeft gebroed. In het park-gedeelte en langs de randen van het moerasbos vinden ook roefvogelsoorten als Sperwer, Boomvalk, Torenvalk en Ransuil een geschikt broedbiotoop.

De Blankaart is ook een belangrijk broedgebied voor de Blauwe reiger (jaarlijks zowat 100 koppels in de eendenkooi van de Blankaart en de eendenkooi van Merkem) en de Aalscholver (in 1996 een goeie 50 koppels in de eendenkooi van de Blankaart).

De Blankaart en zijn gehele omgeving vormen tenslotte ook voor eendachtigen een aantrekkelijk broedgebied: de meest kenmerkende soorten zijn Wilde eend, Slobeend en de steeds zeldzamer wordende Zomertaling.

Tijdens het winterhalfjaar zijn grote groepen watervogels in het Blankaartgebied te zien. Overdag rusten de meeste op de Blankaartvijver en op het nabijgelegen waterspaarbekken (60 ha.), terwijl ze 's nachts vooral in de Broeken van Reninge, Noordschote en Merkem hun voedsel zoeken. Vijf- tot zesduizend exemplaren zijn er helemaal geen uitzondering. Wanneer deze Broeken overstromen of bij strenge vorst, kan hun aantal op de Blankaartvijver wel eens oplopen tot meer dan 20.000, met vooral Smient, Slobeend, Wintertaling en Wilde eend.

In het volgende nummer van DE IJZERBODE, deel II van deze bijdrage. Hierin vooral aandacht voor de toekomst van de IJzervallei.

Peter Bossu

Bibliografie

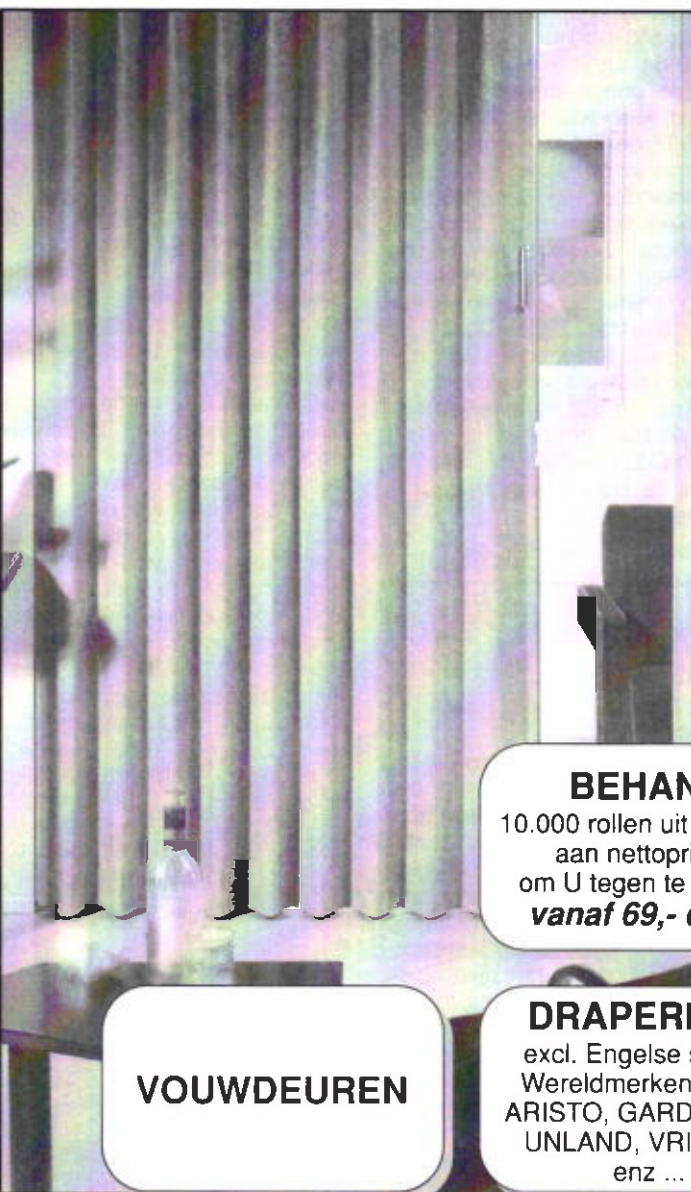
ROEP VOOR DE NATUUR, postuum huldeboek Paul Houwen, De Rode Bles, 1992

DE IJZERVALLEI: PAREL VAN DE WESTHOEK, brochure Natuurreservaten vzw, 1992

DE ACTUALITEIT VAN DE WESTHOEK, een pleidooi voor het behoud van de groene identiteit van de Westhoek, Natuurreservaten vzw, snelschrift 94/2, 1994

Vogelgegevens, Koen Devos, Instituut Voor Natuurbehoud

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

VOUWDEUREN

BEHANG

10.000 rollen uit voorraad
aan nettoprijzen
om U tegen te zeggen
vanaf 69,- de rol

DRAPERIEEN

excl. Engelse stoffen,
Wereldmerken : ADO,
ARISTO, GARDISETTE,
UNLAND, VRIESCO,
enz ...

GRATIS
prijbsbestek meten
en plaatsen van
uw gordijnen

VERVEN LEVIS - MATHYS

aan prijzen buiten
concurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN

riem, vliegen- en mieren-
bussen, boenwas, trekkers,
keerders, vegers, dweilen,
sponsen, zeemvellen,
enz ...

**KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING**

GORDIJNEN

wereldmerken : ADO,
GARDISETTE,
UNLAND, ARISTO,
enz ...

MASSA BEHANG

Bergenstraat 6 - 8691 BEVEREN - (Kalsijde) (Roesbrugge)
Tel. (057) 30 10 20

Openingsuren van 9 tot 12 en van 13 tot 18 uur.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag.

EERVOLLE ONDERSCHIEDING VOOR MEESTER-KOK JEAN BERQUIN

De Voorzitter en de Raad van de Orde der "33" Meesterkokken van België, hebben meester-kok Jean Berquin van het restaurant "Rust Roest" te Roesbrugge, ter kennis gebracht dat hij als AMBASSADEUR werd voorgedragen en aanvaard door de voltallige Raad van de Orde tijdens haar bijzondere zitting van 13 oktober 1997.

De plechtige intronisatie heeft plaats gevonden op het "Groot Magistraal Kapittel" tijdens de "Grote Nacht van de 33 Meesterkokken van België", op maandag 17 november 1997 in het Casino te Knokke.

Ter gelegenheid van deze eervolle onderscheiding verzorgt Jean Berquin in zijn restaurant tot en met zondag 21 december een uitzonderlijk WILDMENU, met geraffineerde bereiding van al het wild uit onze streek.

Reservatie : 057/30 00 46.

POPERINGS JONGERENKOOR

Dit jaar pakt het Poperings Jongerenkoor terug uit met een kerstconcert, dat zowel te Poperinge als te Leper zal lopen. Het wordt gedoopt onder de titel "Kerstevocatie" omdat er naast de groep jongeren, die nog steeds onder de leiding staan van Dirk Goeman ook een optreden van 4-klank gepland is. Deze groep staat onder de kundige leiding van de Heer Frank Algoedt, muziekleraar aan de muziekacademie te Poperinge. Naast de klassieke liederen worden door het Jongerenkoor prachtige Christmas-Carols uitgezongen, waarbij het meerstemmig zingen de kroon spant, dank zij de stemmen van jongens en meisjes, maar vooral van de oudste koorleden. De Heer Algoedt tovert met zijn jonge groep wonderbare melodieën uit de instrumenten. Zijn blokfluitconsort, een groepje stevige muzikanten die onder zijn toedoen werden opgeleid komen tijdens dit tweevoudig concert ook aan hun trekken. Deze samenwerking tussen beide groepen maakt het mogelijk dat jonge mensen hun kunnen en kennen even voor een groter publiek kunnen brengen. Vanzelf worden

een paar nummers door beide groepen samen gebracht. Tijdens de pauze kunnen de aanwezigen zich te goed doen aan heerlijke Glühwein, die dit jaar terug gereserveerd wordt in de salons van "Hof van Commerce" in de Casselstraat. Deze twee concerten gaan door op zaterdag 20 december 1997 om 20 uur in de O.L.Vrouwkerk te Poperinge en op zondag 21 december in de kerk van O.L.Vrouw Middelaars, Capucienestraat 48 te Leper. De toegang bedraagt 150 Bf in voorverkoop, 180 Bf aan de deur.

Het Poperingse Jongerenkoor verzorgt, daarenboven nog twee Kerstvieringen : op 24 december 1997 om 24 uur verzorgt het de middernachtmis in de Capucienestraat te Leper, op 25 december 1997 om 11.30 uur in de O.L.Vrouwkerk te Poperinge. Naast de volledige Deutsche Messe van Franz Schubert, wordt een kerstspel gebracht en krijgt de viering klank door de klassieke kerstliederen waaronder Stille Nacht en Adeste Fideles. De vier optredens zijn een must voor wie het kersfeest wil beleven in al zijn aspecten. Kaarten zijn te verkrijgen bij alle leden van het koor, het bestuur, op het secretariaat in de O.L.Vrouwekruisstraat 7 te Poperinge en bij de Heer Frank Algoedt in de muziekacademie.

BAKKERIJMUSEUM WALTER PLAETINCK ZUIDGASTHOEVE v.z.w. CHOCOLADEPRENTJES Verzamelingen uit vervlogen tijden

Tijdelijke tentoonstelling van 13 december 1997 tot 8 november 1998.

Zoals ieder jaar organiseert het Bakkerijmuseum een tijdelijke tentoonstelling over een welbepaald thema. Dit jaar is het thema "chocolade prentjes - Verzameling uit vervlogen tijden". Deze prentjes vond men in de verpakking van chocolade en werden door verschillende chocoladefabrikanten uitgegeven (o.a. Jacques, Cote D'or, Victoria, enz ...). In de authentiek kelder van het bakkerijmuseum is een kleurrijke verzameling van chocoladeprentjes te bewonderen.

Deze bonte verzameling zal bij velen herinneringen oproepen en veel mensen heb-

ben waarschijnlijk nog wel prentjes of albums die ze vroeger zorgvuldig gespaard hebben op zolder liggen in een verloren hoekje.
Openinguren museum winterperiode :
(1/10/97 - 31/03/98)
Maandag t.e.m. donderdag : 14 - 17 uur
Zon- en feestdagen : 14 - 17 uur
Vrijdag en zaterdag gesloten.

BEVEREN AAN DE IJZER EN DE KERSTNACHT 1997 Waar de sterre bleef stille staan

Er is Kersthappening op 14 december met 't Kliekske en de koren, en er is de sfeervolle Middernachtmis. Een gebeuren waarin opnieuw het Kerstverhaal verteld wordt. Dat verhaal wordt gebracht door gans Beveren : van de schoolkinderen over de jeugd tot volwassenen en ouderen.

Uiteraard is er na de mis, in de kerk en op het kerkplein, gezellig bij de vuren met gloeiende cokes : Glühwein, de wijn of niet-alcoholische chocolademelk.

De opbrengst van dit alles gaat naar een project van babyvoeding voor de kinderen in Oeganda, een project dat de plaatselijke bevolking leert te voorzien in eigen voedsel voor de kinderen. Aan dit project werken trouwens nog dit jaar twee helpers uit Beveren en Stavele mee, een garantie dat dit geld goed besteed wordt. Als je daarbij bedenkt dat elke frank uit je zak ook nog verdubbeld wordt door de overheid, dan doe je nog een bijkomende gezellige inspanning bij de cokesvuren. Je hebt dus alle redenen om er opnieuw bij te zijn : een gouden raad ... kom op tijd naar de kerk van Beveren : vanaf 23.30 uur zijn de deuren open en is er reeds stemmige muziek.

MICHEL CAPOEN

Waaenburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

NIEUW

KAPSTER
AAN HUIS

voor watergolf,
brushing, kleuren,
permanent, snit
dames & heren,
jong & oud.

Wendy NOLLET

Graaf van Hoornweg 6
8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 08 70

Ontvangt u graag gasten ?
Dan schenken wij u alvast een
champagneglas en een onderlegger.

Met uw spaarrekening
Krediet aan de Nijverheid
verrijkt u ook uw tafel

Hoe ? Heel eenvoudig.

Van 15 december 1997 tot 15 februari 1998 krijgt u
voor elke netto aangroei van 60.000 BEF
op uw spaarrekening een cadeaupakket⁽¹⁾

De spaarrekening Krediet aan de Nijverheid
biedt een zeer aantrekkelijke opbrengst !

basis **2,25 %** netto
+ **1,50 %** netto aangroei premie⁽²⁾

WIE ONS KENT, WINT

PRINZIE bvba

VERZEKERINGS- & ZAKENKANTOOR

Provenplein 39a B-8972 Proven
Tel. 057/300 901 CDV n° 11.232

Openingsuren :
8.30 tot 12 u.
en van 13 tot 16 u.
zaterdagmiddag
gesloten.

(1) bij de aangroei worden
de interesten meegeteld
(2) eerste 6 maanden

KLEINE FISCALE KRONIEK

Buitenlandse bankrekeningen

Voor de eerste maal in de geschiedenis van de directe belastingen, werd er op de aangifte aanslagjaar 1997 (inkomsten 1996) gevraagd te vermelden, of u, uw echtgenote of de kinderen die nog ten laste zijn, één of meer rekeningen bezitten bij in het buitenland gelegen banken of andere krediet- of spaarinstellingen. Er is voorzien dat die vraag ook in de toekomst telkens zal herhaald worden.

Velen vragen zich af of de juistheid van deze gegevens kan gecontroleerd worden ?

Weliswaar kan de Belgische belastingadministratie geen inlichtingen vragen aan een buitenlandse bank, maar ze kan wel (in sommige gevallen) de nodige inlichtingen bekomen langs de belastingdiensten van dat land.

Dat kan NIET wat betreft het Groothertogdom Luxemburg en Zwitserland, waar er een strikt bankgeheim bestaat (tenzij door de loslippigheid van een of andere bankbediende, zoals dat het geval was met de KB Lux). Bovendien zal de een of de andere dag Luxemburg in het kader van de Europese eenmaking, en de gelijkschakeling van de fiscaliteit, toch door de knieën moeten gaan.

Frankrijk geeft tal van inlichtingen spontaan door, of reageert gewillig op het verzoek van de Belgische fiscus.

Wat Nederland betreft, de Nederlandse fiscus ontvangt van alle Nederlandse banken jaarlijks een opgave van interesten op spaartegoeden van rijksinwoners. Wat er met de opgave van de spaartegoeden van de buitenlanders gebeurt is niet heel duidelijk.

Serge BLONDEAU

Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

METAALCONSTRUCTIE

LASCONSTRUCTIES

ZAAG-, PONS- EN BOORWERK

TOELEVERING

Krombekestraat 21
8640 Westmaleren
tel. & fax 057/40 03 11

Familie
NOTEBAERT - SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73
8972 Proven
Tel. 057/30 03 35

*En
Vreugde-
vol
1998 !*

Kerstmenu

Aperitief
vergezeld van afwachttertjes

Romige soep van witloof
met bieslook en kervelpuiksels

Zeevruchtenpalet op een preibedje
met kreeftensaus

Suprême van kalkoen uit een lichte marinade,
appeltjes met veenbessen
en puree van knolselder

Nagerechtenbuffet

Mokka met versnaperingen

1.450 BEF

Alle dranken, wijnen, dienst en BTW inbegrepen

Kerstavond 24 december 1997

om 19.30 uur

Kerstdag 25 december 1997

om 12.30 uur

Reservatie is noodzakelijk

Eindejaarsmenu

Cocktail '98 met fijne hapjes

Ganzenleverpastei met portogelei
en kramiektoast

Rode zalmpalet op een bedje van spinazie
met Hollandse saus

Afzakkertje of sorbet

Eendenborstfilet met veenbessensaus,
gebakken appeltjes en boschampionns,
gratinerende aardappel

Verrassingsbuffet van nagerechten

Mokka

2.500 BEF

Geselecteerde wijnen, dranken tot 5 uur 's morgens,
dienst en BTW inbegrepen

Aanvang vanaf 20 uur.

Dans, sfeer en amusement
met Studio Popey.

*Gelieve vóór 20 december een voorschot
van 1.500 Bef. te storten op
rek. nr. BBL 385-0056796-17
Enkel dan is uw reservatie geldig !*

AFHAALMENU

Kerstmenu

Romig soepje van witloof

Zeevruchtenpalet
op een bedje van prei

Suprême van kalkoen
uit een lichte marinade,
gestoofd witloof,
appeltjes met veenbessen,
spinazie en kroketjes

Kerstgebak

830,- BEF

AFHAALMENU

Oudejaarsavond- of Nieuwjaarsmenu

Mozaïek van gerookte vissoorten
of paling in 't groen

Broccoliroomsoep

Eendenborst à l'Estragon
waterkers, witloof, appeltje en kroketjes

Feestgebak

890,- BEF

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:

open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 19.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

*Een Kerst- of Nieuwjaarsgeschenk
voorverpakt of naar uw eigen smaak, het is
zo voor u gemaakt!*

- Parfum Vanderbilt, Honeymoon, Naf Naf, ...
- Barbie parfum **359,-**
- Zeep met handdoek **299,-**
- After Shave Harley-Dav., Billy Sport, Savanne, ...
- Wella Haarspray **109,-**
- Eau de Cologne 70° 1/2 l **149,-**
- Badhanddoeken 6 + GRATIS washandje **499,-**
- Deo Spray voor dames en heren
- Keukenhanddoeken 4 voor **259,-**

NATUUR- EN DIEETVOEDING

NIEUW PRALINES FRUCT.

- Lukken z. suiker **84,-**
- Conf. Prodia **83,-**
- Lima olijfolie 0,5 l **189,-**
- De Traay Bloemenhoning **83,-**
- Pionier Granenkoffie **149,-**

VERSE GROENTEN & FRUIT

tot uitputting voorraad

- Witloof **KNALPRIJS**
- Jonagold appels 2 kg voor **59,-**
- Bergsinaasappels 2 kg voor **79,-**

*Uw bestelling
THUIS GELEVERD
op donderdag*

VOEDING

- Pralines, zeevruchten & truffels
zo gevuld of voorverpakt
- Truffels 100 gr voor **39,-**
- Likeurpralines vanaf **109,-**
- Lukken Destrooper 720 gr **149,-**
- Tuc koekjes

- 3 + GRATIS dienblad 79,-**
- Haust toast 4 soorten **29,-** st.
- Chips Crocky Crunch 4 var. **27,-** st.
- Cracnuts 150 gr **38,-**
- Tartelettes Pidy **79,-**
- Bouché Pidy 6 st. **36,-**
- Groene olijven
- Bako koffie **1 kg + GRATIS TAS**
- Groen - Decaf. - Blauw
- Tonijn 200 gr **59,-**
- Makr. fil. Ketch. 183 gr **59,-**
- Unox cremesoep 490 gr **49,-**
- Asperge - Champignon
- Groenten - Tomaten

- Vandemoortele Maïsolie 1 l **69,-**
- Vandemoortele Mayonaise 500 gr **65,-**
- Servetten 38 st. **55,-**
- Toch feesten zonder alcohol?*
- Verschillende soorten aperitief:*
- o.a. - Exotic z. alcohol **149,-**
- Amaretto **299,-**
- Abricot Brandy **330,-**
- Vodka Smirnoff **389,-**
- Gordon Dry Gin **469,-**
- Cognac 40° Napoleon + **GRATIS GLAS**

Een goede fles wijn?

- Bord. Cansac rood **169,-**
- Rosé Pays Ardèche **99,-**
- Vinsmo **119,-**
- Blanquette de Limoux **549,-**
- 2 flessen + 2 glazen**
- Offlé wit/rood **249,-**
- 2 + GRATIS glas**

TOPPER

van 19/12 t.e.m. 28/12

Ham 340,-

CHARCUTERIE

- Gedroogde ham **720,-**
- Hespenworst m./z. look **200,-**
- Kippewit **370,-**
- Gerookte fil. forel **79,-**
- Roze garnalen **67,-**

DIEPVRIES

- Apéro garnalen - kaaskroketten
- Kaaskroketten 12 st. **129,-**
- Aardappelnootjes 1 kg **50,-**
- Kerststronk roomijs **69,-**

ONS KAAS- HOEKJE

Uw verzorgde kaasplank
uit ruim assortiment

- reeds vanaf **210,-**
- Petrus **299,-**
- Camembert **470,-**
- Kaas chili/papr. **399,-**
- Old A'Dammer **530,-**
- St. Maarten light **390,-**
- Cambozola **570,-**
- Maaslander **390,-**
- Geitekaas st. **79,-**

ZUIVEL

- INEX room **NU 36,-**
- Windy halfv. melk brik 6 x 1l **126,-**
- Lompviseieren **54,-**
- Lookboter
- Solo 500 gr **59,-**

IJZERDORPEN LANCEREN 12e VERKOOPAKTIE "WINKELN IN HET DORP" van 6 dec.'97 tot 4 jan. '98

De NCMV-afdeling IJzerbode pakt voor de 12e opeenvolgende keer met een verkoopaktie uit onder de duidelijke slogan: "Winkelen in het dorp". Deze aktie loopt van 6 december 1997 tot en met 4 januari 1998. Een interessante periode om uw inkopen te doen, want ... wie koopt, komt wellicht later als één van de talrijke winnaars uit de bus.

Het systeem blijft nagenoeg hetzelfde als dat van de vorige uitgaven. Per aankoop van 25 fr., 50 fr. of veelvoud ontvangt de klant een lot.

De totale prijzenpot bedraagt minstens 170.0000 fr.:

- 1 x 30.000 fr.
- 1 x 10.000 fr.
- 2 x 5.000 fr.
- 5 x 1.000 fr.
- 16 x 500 fr.
- + waardebons van 250 fr.

De trekking van de prijzen vindt plaats op zaterdag 10 januari 1998 om 19 uur in Café "De Leeuwerik" te Krombeke.

KINDERAKTIE

Dit jaar is de kinderaktie opgevat als steun voor de plaatselijke dorpsscholen. Dit is mogelijk dankzij de sponsoring. Dit jaar verzamelen de kinderen de strookjes met kerstboom en nemen deze mee naar hun dorpsschool.

De dorpsschool met het hoogst aantal strookjes per leerling wint de hoofdprijs.

Iedere dorpsschool van onze afdeling heeft prijs.

ABELE

- Abelestationsplein
BAFCOP José - fietsenhandel
- Abelestraat
d' ABEELSTATIE - tuincentrum - sproeistoffen
- Callicannesweg
BP STATION - TERMINUS - café - restaurant
- Gemenestraat
Café "ST-ELOI"
- Hanekampweg
Café "HANEKAMP"
- Trappistenweg
DEVOS Eddy - tuincentrum - bloemen - planten
- VERHAEGHE Paul** - ijerwaren

WATOU

- Douveweg
VEREECKE-VANDROMME
brandstoffen - oliën - vetten
- Moenaardestraat
GOUDEZEUNE Luc - brood en banket
- VERLET Hervé** - brood en banket
- DEVOOGHT Inge** - zuivel - algemene voeding
- Steenvoordestraat
CAREYE Marnick - elektro
- "DE KIKKER" Deschilder Regine** - café
- HESPEEL Paul** - schilder - decoratiewerk
- Stoppelweg
VANDENBUSSCHE Jozef - hoeveboter - zuivel
- Trappistenweg
AFSPANNINGHE BLAUWHUYS - café - eethuis
- Watouplein
"DE EENDRACHT" De Haene Cecile - café
- Winnezelestraat
WATOU PLANT - bloemen - planten

PROVEN

- Couthoflaan
INDEVUYST Gilbert - bloemen en planten
- Obterrestraat
GANNE Rita - kapsalon
- GASTHOF "T ROZENHOF"** - Notebaert Emiel
- VERDONCK Nadine** - voeding - textiel
- Provenplein
BORREY Micheline - voedingswaren
- DESMET Stefaan** - bakkerij - patisserie
- DEVER Gilberte** - café "de Zwaan"
- DEVOOGHT Noël** - schoenmaker - herstellen
- Terenburgseweg
BOKADO - geschenkartikelen
- LAMAIRE Rafaël** - elektro

ROESBRUGGE-HARINGE

- Bergenstraat
SCHOONAERT Guido - boekhandel - video
- SCHOONAERT Martin** - drukkerij
- Haringestraat
VANDENBUSSCHE Geert - HSA beleggingen
- Prof.O.Rubbrechtstraat
AMELOOT Eddy - geldbeleggingen ASLK
- CAPPOEN** - elektro
- DE FRUITPOORT** - fruit & groenten
- DE HERTEHOEK** - hobbycenter - dierenvoeders
- DEROO Joël** - café "t Hof van Commerce"
- INSTITUUT NATACHA** - Schoonheidssalon
- KAPSALON CAROLINE**
- VOEDING Johan** - voedingswaren
- Weggevoerdenstraat
VANDENBROUCKE Ivo
- bakkerij (uitgez. broodronde)

BEVEREN-IJZER

- Bergenstraat
CONFISERIE CARINE - pralines Leonidas
- DECLERCK Frans** - garage
- MASSA BEHANG** - verven - decoratie
- PILLAERT-GANTOIS** - voedingswaren - textiel
- Grensstraat
DE ZALIGHEID - restaurant
- Kallestraat
't KLEIN LEISELE - café - restaurant
- Roesbruggestraat
CATTEEU ANTOON - bakkerij - patisserie

KROMBEKE

- Bankelindeweg
DEQUEKER Roger - café "De Leeuwerik"
- Blasiusstraat
DEVOOGHT Inge - zuivel - algemene voeding
- BUSSCHAERT Raphael** - honden - hobby
- veevoederartikelen
- Graaf van Hoornweg
NEVEJAN Ann - drankcentrale
- Krombekeplein
COLPAERT Freddy - café

STAVELE

- Krombekestraat
DISCOUNT SABINE - voeding
- IJzerstraat
BAES Leo - café - kolenhandel

VERKOOPAKTIE

"WINKELN IN HET DORP"

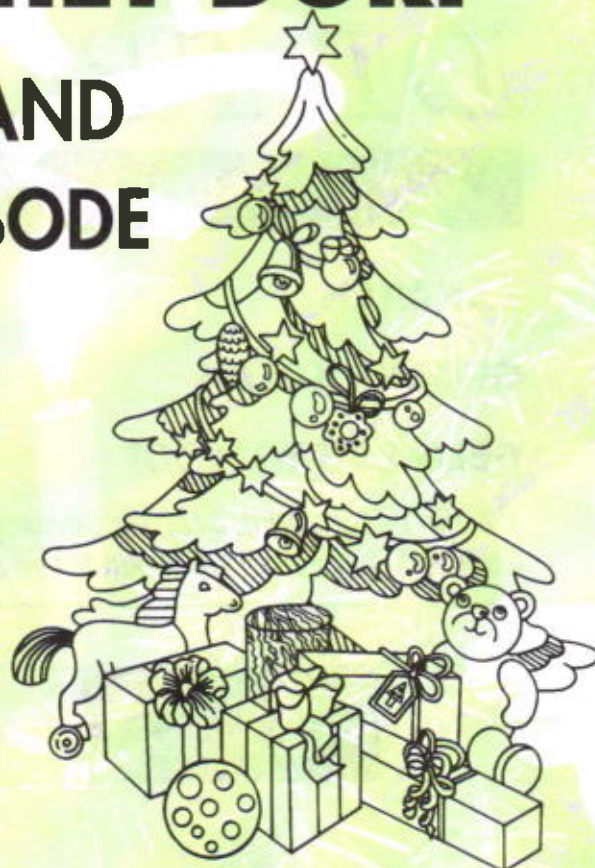

MIDDENSTAND
Afdeling IJZERBODE

ABELE - BEVEREN
KROMBEKE - PROVEN
ROESBRUGGE-HARINGE
STAVELE - WATOU

476 waardebons
6 dec. - 4 jan.

Trekking : 10 januari 1998
in Café "De Leeuwerik" te Krombeke

KINDERAKTIE

Sponsors kinderaktie :

PRINZIE
VERZEKERING & ADVISORIE
Roesbruggeplein 7 - 8972 Roesbrugge
Tel. 057/300 401 - 057/311 333
1998-1999
Verzekeringen worden steeds afgewisseld
Verzeker of doe dat een ervaren beroepsman/jaar

BBL
Monkerhey Frans directeur
Kantoor Roesbrugge
Roesbruggeplein 7
8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 18

**Kantoor
Pyfferoen**
Verzekeringen
Beleggingsadvies
Kredieten
Grafel van Hoornweg 9
8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 08 84

Gemeentekrediet
MET MIJN BANK KOM IK VOORUIT
LEO LEEPE
KROMBEKE BEVEREN

ANHYP
Roger DEPREY - PARRET
Moenaardestraat 54
8978 WATOU
Tel. 057/38 82 40

G
Generale bank
Waarschijnlijkst het bek waamt

KB
KREDIETBANK

**VOEDING
JOHAN**
Prof. O.
Rubbrechtstraat 24
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/300 585
Natuur- en dieetvoeding
Kinderdiëtist

**Denk ruim.
CERA**
BANK
Kantoor
PROVEN - ROESBRUGGE - WATOU

Bondcentrale
Servicestation
Carrosserie - Garage
Nieuwe & Occasievagens
JAN BUSSCHAERT
Duvivierweg 77, 8978 WATOU
Tel. 057/38.80.62

NCMV
DE ORGANISATIE VOOR
ZELFSTANDIGE ONDERNEMERS
POPERINGE - Tel. 057/33 35 79

HSA
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN - VERZEKERINGEN
Kantoor
Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER
Haringestraat 27, 8972 ROESBRUGGE HARINGE
Tel. 057/38 08 88

BOSS
paints
Specialist in gebouwen verven

Gebr. Odul
ABELE

Paul Hespeel
WATOU

Bertin Ryckeghem
KROMBEKE

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

DE FRUITPOORT

van woensdag 17 tot en met zaterdag 20 DECEMBER

BANANEN

1 KG voor 39 BEF (tot uitputting voorraad)

GROENE KOLEN

2 stuks voor 29 BEF

BELGISCH WITLOOF

1 KG voor 36 BEF - 3 KG voor 99 BEF

We zijn uitzonderlijk open op dinsdag 23 en 30 december '97.

Zoals elk jaar zullen we U een breed assortiment van exotische vruchten kunnen aanbieden.

**SPAREN EN
BELEGGEN**

**ES-FIX
EQUITY 12**

.....

ALS HOGE OPBRENGSTEN
UW "CUP OF TEA" ZIJN,
HOEFT U NIET
OP UW DORST TE BLIJVEN.

**PENSIOEN-
SPAREN**

**NU DOEN VÓÓR
21/12/97**

**BESPAAR
BELASTINGEN !**

Prettige feestdagen !

ASLK

Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé) - 075/91 83 15

Nu de Europese binnengrenzen verdwenen zijn.

VAN DE FRONTIEREN, VAN BLAUWERS EN KOMMIEZEN (48)

Een woordje geschiedenis

De echte waren ook op het appel

Filmregisseurs zijn soms schrandere en ingenieus bij het opzetten van een te volgen scenario. Maar wat nu volgt overtreft de stoutste verwachtingen van iemand die waarheidsgetrouw en zo echt mogelijk zijn acteursploeg en de cameramensen op het terrein aan het werk wou zetten. Alle voorbereidselen waren getroffen, de nodige ingrediënten opgedist.

Het is echt en waarachtig gebeurd in Frans-Vlaanderen, het uitverkoren landschap waar blauwers en commiezen elkaar belaagden en in de tang poogden te knijpen.

Anno 1933.

In de omgeving van Belle, langs de weg "Chemin du Garde", is men bezig met de opnames voor de film "Le Fraudeur" met Line Dariel en Simoens. Heel wat figuranten zijn dan ook in douaneuniform gestoken. Het moet immers allemaal zo echt mogelijk lijken.

Hoe onvoorstelbaar en hoe onwaarschijnlijk het ook moge klinken toch gebeurt het dat een echte smokkelauto, die op weg is naar België om er tabak op te laden, nietsvermoedend midden de bedrijvige meute terecht komt.

Onthutst en verstomd bij het zien van al die blauwe douanepetten houden de inzitenden bruusk halt en proberen in allerijl achteruit te rijden om uit dat mierennest weg te geraken.

Spijtig genoeg voor hen zijn er ter plaatse ook verscheidene echte douaniers, uitgenodigd als technische raadgevers, onder wie M. Missiant wiens hond mee moet optreden in het scenario. Als mensen van het vak hebben zij onmiddellijk door dat het hier om meer dan een goed opgezette regiestunt gaat.

De blauwers weten uiteraard ook hoe laat het is en pakken hun biezen doorheen de velden, hun prachtig voertuig, een Hispano-Suiza van 30 pk, in de steek latend.

Het vluchtgedrag van de inzittenden alsmede heel wat tabaksgruis op de bodem van de auto laten niet de minste twijfel over het opzet van hun reis ... zeker is dat achteraf niemand de wagen is komen opeisen.

Ik las het verhaal in "Souvenir de Bailleul" van Michel Le Calvé, Collection "Mémoire Collective" - Westhoek-Editions 1983.

De teloorgang van Abele

Sinds 1 december 1997 blijven de deuren van het Belgische douanekantoor Callecane (Watou) dicht. De laatste douaniers zijn in alle stilte vertrokken naar ver-

scheidene standplaatsen.

Daarmee is het doek gevallen over enkele eeuwen douanegeschiedenis, niet alleen bewogen maar vooral beweeglijke geschiedenis, want de douanekantoren zelf kenden er geen vast bestaan.

Het allereerste douanekantoor bevond zich ten tijde van de Oostenrijkers, na de Vrede van Utrecht in 1713, aan het Wethuis van Beauvoorde, de herberg het Boerenhol, vlak tegen de dorpskom van Steenvoorde (Fr.).

Ingevolge grenscorrecties ging in 1779 een stuk van Watou, dat nu als "Watou France" op de Franse kaart is vermeld, met het bijhorend bos van Beauvoorde, naar Frankrijk over in ruil van Westouter dat Frans was.

Zo kwam een nieuwe douanepost tot stand aan de wijk Abele (Poperinge-Watou) op de kruising der wegen, douanekantoor dat vroeger af en toe in het nieuws kwam omdat de Oostenrijkse soldaten, die daar als versterking van de grenswacht gedetacheerd waren, verwaarloosden hun logementskosten te betalen.

Na de inval van de Franse Sansculotten op 25 april 1794 was de grens opgerold en was er uiteraard van douanecontrole geen sprake meer. Maar na de nederlaag van Napoleon in 1814 werd de vroegere grens in rechte hersteld. Het Franse douanekantoor echter hernam zijn functie op de plaats waar het eertijds altijd had gestaan, aan de rand van het dorp Steenvoorde. Na 1814 zou er geen douanekantoor meer geweest zijn in Abele en konden er geen douaneverrichtingen meer vervuld worden? L.A. Rubbrecht, in zijn "Geschiedenis van Watou" (1810) geeft er geen uitleg over. Een kwestie die nader te onderzoeken valt. Waar de van Frankrijk overgebrachte goederen dan konden gededouaneerd worden is niet duidelijk, want in 1848 kwam er een beslissing dat de douanerechten ook in Watou(dorp) niet meer konden betaald worden.

Een nieuwe toekomst voor Abele

Met het aanleggen van de spoorweg tussen Poperinge en Haezebrouck (Fr.-VI.) zou er weer leven in de brouwerij komen. Op 1 juni 1870 werd een groot douanekantoor opgericht voor de stationsdienst van Abele, ten behoeve van het steeds drukker worden treinverkeer. Aan het kruispunt van Abele zelf werd een hulpkantoor in stand gehouden voor het gewone vervoer.

Abele-station zou het hoofdkantoor blijven tot in 1956. Dat blijkt uit een bericht dd. 20 maart 1956 van de Directeur-Generaal der douane en accijnzen die aan de Nationale

Het vroegere douanekantoor te Abele, aan de hoek van de Abeelseweg en de Trappistenweg. Een nederige behuizing voor nederige douaniers.

Maatschappij der Belgische Spoorwegen mededeelt dat het Bestuur der douane en accijnzen te Abele een douanekantoor met ambtswoning voor de ontvanger heeft opgericht.

Het mooiogende nieuwe douanegebouw werd opgetrokken op de plaats van het vroegere schamele kantoor. Het goederenvervoer langs de weg was fel toegenomen terwijl het spoorwegvervoer aan belang inboet. De allerlaatste trein reed in september 1970 de grens over.

Het nieuwe douanekantoor van Abele kende een grote vlucht in de jaren '70 en nam een belangrijke plaats in voor wat het internationaal goederenverkeer betreft, bij zover dat de wijk Abele vaak dichtslabde door de overdadige toevoer van zware vrachtwagens, soms wel eens tot ongenoege van de plaatselijke bewoners.

Ook de Franse douane, die inmiddels naar de grens bij Callecane was verhuisd, kampte met hetzelfde probleem en drong bij de Franse overheid fel aan tot de bouw van een gemeenschappelijk douanecentrum.

Na jarenlange discussies, waarbij de Fransen meestal het hoge woord voerden (op zekere dag wenste de Belgische douane enkel in het Nederlands te onderhandelen), werd besloten tot de oprichting van een internationale douanepost aan de wijk Callecane, die in 1988 operationeel werd.

Abele : de verstilling

Met de slag werd Abele een dodemansgehucht want de vrachtwagens bolden nu langs de Frans-Vlaanderenweg het gehucht voorbij.

Waar de meesten de openstelling van de Europese binnengrenzen rond de eeuwwisseling verwachtten kwam die er echter, vooral onder impuls van de Franse politicus Delors, versneld tot uitwerking op 1 januari 1993.

Het internationaal douanekantoor Callecane schrompelde langs Belgische zijde weg tot een kantoor met accijnsbevoegdheid wat controle op extra-Europese verrichtingen en het beheer van het douane-entrepot. Het gros van het personeel werd her en der verspreid naar andere brigades, bij de administratie der belastingen en bij sommige gemeentediensten.

De hele inrichting, gebouwen en parkeerterreinen langs Belgische kant, had een slordige 65 miljoen gekost.

Over honderd jaar zal een ijverige speurder, op zoek naar de etymologische betekenis van "Callecanes", wellicht nog even mijmeren bij een vergeelde foto van de verdwenen douanepost en zich afvragen wat het allemaal te betekenen had.

Rik Sohier

Van den duvel en den kommies

Deze volksvertelling, al eerder verschenen in De IJzerbode, is zo mooi en zo passend bij de eindejaarsperiode dat het de moeite loont ze weer boven te halen. André Bonnez (1906-1978), landbouwer en heemkundige uit Stavele, tekende dit verhaal in 1952 op uit de mond van zijn vader Remi Sohier, rustend kommies uit Beveren-aan-de-IJzer. Die had het in zijn kinderjaren in Roesbrugge nog gehoord van zijn moeder Louisa Regheere.

't Was te Hondschote, op een Nieuwjaarsavond.

Brigadier Spanoghe zegt tegen zijn vrouw: "Zie maar dat alles aan de kant is, en de lukken gereed staan tegen van den avond. Ik zal tijdelijk trachten thuis te zijn."

Hij de Broekstrate in, tewege naar 't Hertje, op zijn eeuwig gemak, al lutsebalieren (1), lijk kommiezen gewoonlijk doen. Het docht hem lijk dat er hem entwie haastig achterna kwam gestapt.

Hij zelve verdapperde zijn gang, maar niettemin, 't geduurde al niet lange eer hij ingehaald werd door een lang ende van een vent in 't zwart gekleed, met een paar stekkers van ogen om een katrol (2) van uit een boom te kijken, en een luciferhoed op zijn hoofd.

De vreemdeling wenste de goenavond en de kommies wenste "ook zovele".

't Viel hem op wat eendelijke perse van een vent dat was, de kop groter dan gelijk wie. En 't ergste van al, hij gerocht hem niet kwijt.

Om er vanaf te geraken zegt de kommies

Het monumentale stationsgebouw van Abele. Vooraan het douanekantoor en de ambtswoning van de ontvanger. Douaniers en stationspersoneel poseren in een lange rij.

: "Vriendschap, 'k moet hier nog een keer binnen achter tubak."

"Als 't maar daaraan stropt", zei de vent, "ik kan u tubak bezorgen alzo vele als ge wilt, echten Belgiekschen".

"En vanwaar hale gij die tubak?" vroeg de kommies.

"Vanwaar halen de kraaien de noten?" wedervoer de andere en hij haalde een grepe tubak uit zijn blaze (3): "Stopt daar een keer van, m'n man", zei den.

De kommies durfde het niet laten, stopte een pijp en 't overschot stak hij in zijn beurse.

"Flikke" deed de vreemden met z'n duim en wijsvinger, en er sprong een vlamme uit z'n vingertoppen, "en hij deed teken van bij te steken, en in enige trekken rookte z'n pijp lijk een schouwe".

De brigadier viel van d'ene verbazing in d'ander. Hij kon het in zijn verstand niet krijgen, hij de schrik van al de blauwers van uren in 't ronde. Zo maar stout en boud met Belgiekschen tubak voor den dag komen.

"Maar op Gods wereld, wie zijt gij wel? Ik zou al gauw gaan geloven dat ge den duvel zijt, of toch nare familie", zei de kommies.

"Hewel, ik ben den oppersten van de duvels, Lucifer in levende lijve".

"En, menhere den duvel," zei de kommies, "wat dole gij hier alzo langs wegen en straten?"

"Dat is onzen stiel, wij moeten zorgen dat er altijd volk is in d'helle, en bijgevolg pakken we mee wat we kunnen. Maar 'k moet erbij zeggen, we pakken maar mee wat we oprecht gejeund zijn. Spijts onze slechte name, we slachten niet van de kommiezen."

Ze kwamen een vrouwmens tegen, met een blètend kind en hoorden ze zeggen: "Als ge niet algauwe zwijgt, 'k wenste dat je van den duvel 'haald ware!"

"Hooft dat nu een keer, menhere den duvel," zei de kommies.

"Maar dat is niet gemeend", zei de andere.

Intussen kwamen ze aan een hofstee. De boer was aan 't lopen achter de zwijns, om ze binnen de balie (4) te krijgen, dat z'n tonge op zijn borst hing. Hij had peerderooi (5) en: "k Wenste dat de duvels julder haalden!" zei hij, over van kwaadheid.

"Hoor je dat?" vroeg de kommies.

"Maar dat en is ook niet gemeend," zei Lucifer. "Moest er iemand een hand of een vinger uitsteken naar een van z'n zwijns, hij ware den eersten om er voor te schermen."

Ze lutterden stillekens voort, alswanneer ze almeeens op twee blauwers botsten, zwaar belaan met tubak. Maar deze nu hadden maar met rooi (6) met een schemer de kommies gezien, of in een wrong (7) vlogen hun pakken daar en: "k Wenste dat je 'haald ware van den duvel," hoorden ze zeggen.

"Nu is 't mening," zei Lucifer, "nu moet ge mee."

Noten:

- (1) lanterlant
- (2) kater
- (3) varkensblaas, diende als tabakzak
- (4) hoevenhekken
- (5) paardenruzie
- (6) moelen
- (7) ogenblik

KORTING
50-PLUSERS

MET
WAARBORG

TANLABO RAHEEN

**GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !**

Bruggestraat 75, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

officieel verdeler

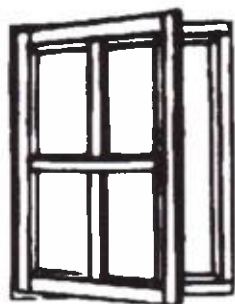
Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

NIEUW : BUTAAN & PROPAANGAS

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie	☆ Oliën
☆ Diesel	☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum	☆ Kolen
☆ Benzine	☆ Brandhout
☆ Tankstation	

***Wij verzekeren een snelle
en trouwe bediening
aan de laagste prijzen.***

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaenburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

Opnieuw vaas te winnen in december

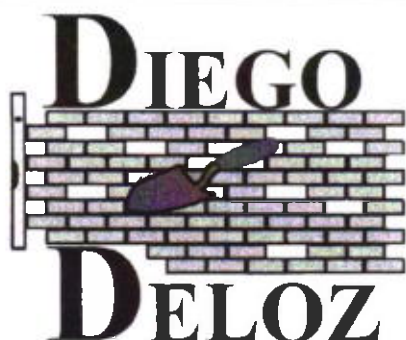

BOKADO

Voor alle eindejaars-
geschenken
ook voor doopsuiker
kunt u steeds
bij ons terecht.

Tot einde jaar iedere
dag geopend !

Prettige eindejaarsfeesten !

**BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN**

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

SALONENSEMBLE FOSCOLO

"In illo tempore, in een appartementsge-
bouw, vier hoog in Oostende, woonde de
vijfjarige knaap Paul Dequeker. Op de bene-
denverdieping van datzelfde gebouw huisde
toen een Italiaans violist die hoge ogen gooi-
de in de brasseries langs de Belgische kust.
Hij was een primus inter pares, Marco
Foscolo. De kleine Paul Dequeker sloop
steeds naar beneden als Marco Foscolo zijn
viool ter hand nam. Hij keek dan door het
sleutelgat en raakte in vervoering door de
speelstijl van de violist. De knaap bedacht
dat hij zonder viool niet meer verder kon
leven ... Later kwam Paul in Poperinge
terecht en huwde met een vrouw uit Watou.
Hij werd muzikleraar in Poperinge,
Diksmuide en Veurne en vader van wijlen
fluitist Eric, één van de grootste muzikale
beloftes uit deze streek die op 39-jarige leef-
tijd stierf ...

Zeven jaar geleden zocht het salonorkest
een passende naam. Het kwartet dacht
meteen aan salonorkest Paul Dequeker
maar Paul zelf bedankte voor die eer en
suggereerde zelf Marc Foscolo. Het
Salonorkest Foscolo was een feit". Op die
meeslepende manier vertelde Elie Balduck,
griffier van de keurbroederschap De Witte
Ranke, tijdens de officiële voorstelling van
de cd "Vier in huis" in de stoeterij van de St.-
Bernardusbrouwerij in Watou, op zondag 23
november jl. "Vier in huis" is een erg symbo-
lische titel. Met verwijzingen naar vier onder-
staande muzikanten.

Harold Debusschere die na studies aan
de stedelijke muziekacademie in Diksmuide
en Gent eerste prijzen notenleer, kamermu-
ziek en viool behaalde.

Mieke Vandermarliere studeerde viool,
piano en harmonie in Poperinge en vervol-
maakte zich aan het muziekconservatorium
van Brugge.

Caroline Steen behaalde aan het
Lemmensinstituut in Leuven eerste prijzen
notenleer, cello en kamermuziek.

Jean-Marie Inion studeerde piano, orgel,
harmonie en muziekgeschiedenis in Ieper,
vervolmaakte zich in Brugge en behaalde de
regeringsmedaille voor orgel bij Chris
Dubois. Hij is dirigent van het Poperings
Kamerorkest en in die hoedanigheid vriend
aan huis van Paul Dequeker, Patrick Peire
en Dirk Vermeulen. Jean-Marie tekende voor
enkele arrangementen van Foscolo.

De cd "Vier in huis" bevat klassiek werk
van Lehar (uit De Lustige Weduwe), Bach-
Gounod (het Ave Maria) maar ook bewerkin-
gen van evergreens als Hey Jude en Let it
be van The Beatles, O Sole Mio van di
Capua of Tears in Heaven van Eric Clapton.
Zeg maar melodieën van toen met arrange-
menten van nu of hedendaagse nummers in
een kleedje van toen.

De cd kost 650 fr. (+50 fr. verzendingskos-
ten) en is verkrijgbaar in de handel en ook
bij Jean-Marie Inion, Casselstraat 79, Pope-
ringe (057/33 54 03), bij Harold Debuss-
schere, Kasteelhoekstraat 14, Diksmuide
(051/51 01 08) of door overschrijving van
700 fr. op 063-1509370-85.

Roesbrugge Haringe

in woord & beeld

Een fotoboek
samengesteld door
Roger-A. Blondeau
Guido Schoonaert

ROESBRUGGE-HARINGE

in woord & beeld

In de loop van 1998 verschijnt het boek "Roesbrugge-Haringe in woord en beeld".

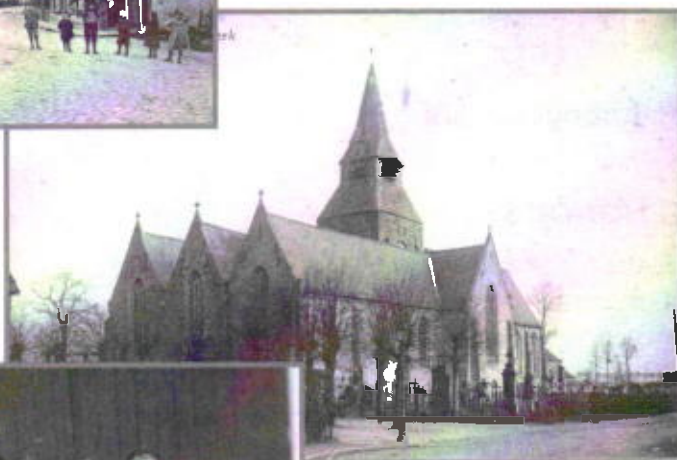
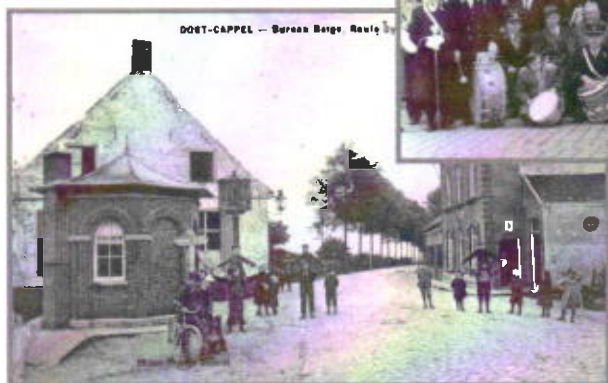
Roger-A. Blondeau schreef een beknopte geschiedenis van beide dorpen van de pre-historie tot aan de negentiende eeuw. Vanaf de twintigste eeuw wordt het boek eerder een fotoreportage met verklarende teksten.

Het boek, 21 op 30 cm groot, telt 200 bladzijden en bevat maar liefst 450 foto's.

De voorintekenprijs (tot 15 januari 1998) bedraagt 950 fr.

Daarna betaal je 1050 fr., te verhogen met eventuele portkosten (130 fr.).

Het boek is te bestellen bij
Boekhandel Schoonaert,
Bergenstraat 14-16
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 15 57
of door overschrijving
op rekening
285-0339583-15
of 385-0055761-49

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE - Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Speciale Eindejaarskorting

op alle artikelen voor hond, kat en vogels

-10 % op klantenkaart

eindejaarslotjes (2 lotjes per 100 fr.)

vb. specialiteit hondenkorrels
voor jonge en kieskeurige hondjes

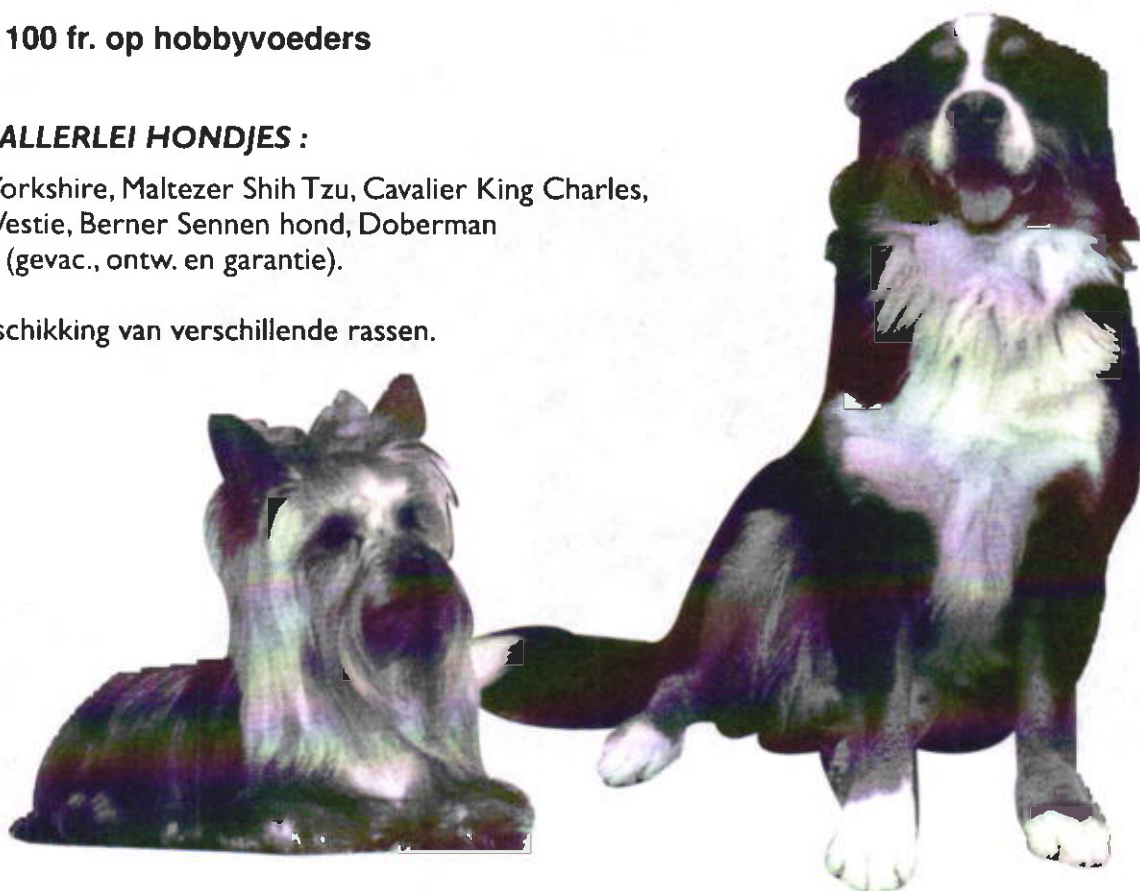
Croc	15 kg	- 485 fr.	-10% + lotjes
Doko	20 kg	- 795 fr.	-10% + lotjes
Turbo	20 kg	- 795 fr.	-10% + lotjes
Kriekies	25 kg	- 745 fr.	-10% + lotjes
Eukanuba	15 kg	- 1.530 fr.	-10% + lotjes

ook 2 lotjes op 100 fr. op hobbyvoerders

VERKOOP VAN ALLERLEI HONDJES :

Chihuahua, Mini Yorkshire, Maltezer Shih Tzu, Cavalier King Charles,
Franse Bulldog, Westie, Berner Sennen hond, Doberman
en andere rassen (gevac., ontw. en garantie).

Dekreuen ter beschikking van verschillende rassen.

LUXUEUS BADGOED VOOR ONZE SPAARDERS

van 01/12/97 tot 16/01/98

Hoe verzamelt u deze prachtige handdoekenset ?

Heel eenvoudig : door te sparen. Hoe meer u spaart, hoe hoger uw stapel handdoeken. HSA-Spaarkrediet berekent de netto-aangroei op alle spaarboekjes van uw gezin tussen 1 december 1997 en 16 januari 1998 en schenkt u het badgoed volgens tabel.

10.000 BEF gespaard is al 2 gastendoekjes waard.

Zo'n luxueuze handdoekenset bij elkaar sparen kan snel gaan. Wie 10.000 Bef spaart tussen 01/12/97 en 16/01/98 krijgt al twee gastendoekjes cadeau. Bovendien worden alle gespaarde gelden op alle spaarboekjes van het gezin samengeteld.

netto-aangroei (BEF)	gastendoekjes	washandjes	handdoeken	badlakens	strandlakens
10.000	2				
30.000	2	1	1		
50.000	2	2	2		
70.000	2	3	3		
90.000	2	4	4		
125.000	2	5	5		
250.000	2	6	6	1	
500.000	2	6	6	2	
1.000.000	2	6	6	2	2

*Ook in 1998 zijn alle verrichtingen op uw HSA-zichtrekening gratis.
Dus geen bankkosten bij HSA !*

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER

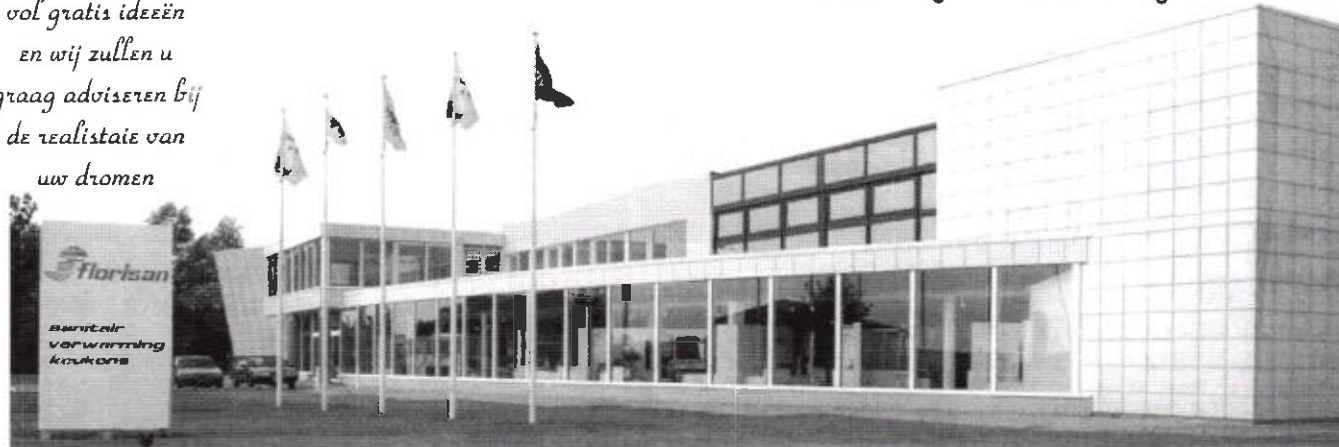
Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

BADKAMERS VERWARMING KEUKENS

*Onze toonzaal zit
vol gratis ideeën
en wij zullen u
graag adviseren bij
de realisatie van
uw dromen*

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

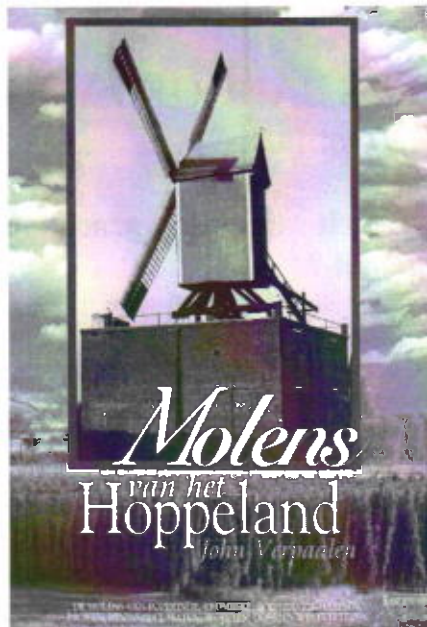
Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

WAAR KOMT HET VANDAAN?

IEMAND EEN LOER DRAAIEN *Iemand beet nemen*

Dit is een uitdrukking die herkomstig is van de valkenjacht, d.i. een zeer oude vorm van jagen, waarbij een afgerichte valk andere vogels, maar ook hazen en konijnen buit maakt. Een *loer* is een schijnprooi, een soort lokvogel, bevestigd aan een koord, die men ronddraait om de valk naar de valkenier te lokken. Eens dicht bij de loer aangekomen wordt deze achter de rug gehouden. De valk is beet genomen en zet zich ontgoocheld op de vuist van de valkenier, die met een lederen kap de ogen van de vogel bedekt, tot er ergens weer een prooi in zicht is.

“Molens van het Hoppeland” *een prachtig nieuw streekboek*

Op 6 december verscheen “Molens van het Hoppeland”, een boek van John Verpaalen over het molenverleden van groot-Poperinge en Vleteren. Rond 1900 was deze streek immers een echt molenland, waar tientallen molens bedrijvig waren. De meeste dienden om graan te malen, maar er waren ook verschillende oliestampers. De geschiedenis van deze wind- én watermolens wordt in dit boek uitvoerig beschreven, vaak aan de hand van oude en nooit eerder gepubliceerde documenten en foto's. Intussen zijn de vierwiekers, die soms eeuwenlang het landschap sierden, verdwenen. Sommige werden het slachtoffer van natuur- en oorlogsgeweld (1914-'18). Maar verreweg de meeste vielen ten prooi aan economische factoren.

“Molens van het Hoppeland” (176 blz., 125 illustraties, 850 fr.): een knap gedocumenteerde uitgave over het molenverleden van Poperinge, Haringe, Krombeke, Reningelst, Roesbrugge, Proven, Watou, Woesten, Oost- en Westvleteren.

Te verkrijgen bij Boekhandel Schoonaert, Bergenstraat 14, 8972 Roesbrugge - 057/30 15 57.

**Schoonheidsinstituut
Natacha**

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (nieuwe lampen)

Verwen **hem** of **haar**
met de **feestdagen** met een

- **Nieuwe** damesparfum of een
- **Nieuwe** herenparfum
- Grote keuze aan **geschenkmanden & coffrets**
- Bij **aankoop** krijgt uw een **Kerst- en Nieuwjaarsgeschenkje**

**Prof. O. Rubbrechtstraat 44
ROESBRUGGE**

Op afspraak : 057/30 14 12

Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)

Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPEL
Tel. + Fax 057/21 93 59

ALGEMENE BOUWWERKEN- & DAKWERKEN
BERNARD WYFFELS
MOLENWALSTRAAT 1, 8972 ROESBRUGGE 057/30 04 54

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER

Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9

8640 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

**KOLEN 25 KG - PROPAAAN- EN BUTAANGAS
TOP Kristof**

Prof.O.Rubbrechtstr. 113, Roesbrugge - 057/30 18 80

Openingsuren : zaterdag : 9 - 12 u. en van 14 - 18 u.

dinsdag tot vrijdag : 10 - 12 u. en van 16 - 19 u.

zondag en maandag gesloten

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND DECEMBER

Kaartingen

- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 27 december maandelijkse kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 23 december puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND JANUARI

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 14 januari puntenkaarting "Derde Leeftijd"
- Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 24 januari maandelijkse kaarting voor de leden
- Beveren-IJzer, H. Hartzaal zaterdag 24 januari vanaf 19 u. zondag 25 januari van 9.30 tot 22 u. Boterkaarting t.v.v. motocrosser Steven Declerck Inleg 45 fr. of 5 voor 200 fr. Gratis tombola
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 27 januari puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

- Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon zaterdag 10 en zondag 11 januari smijting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 10 januari smijting voor de leden.

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

overlijdens :

- Jeremie Vandenbussche, overleden op 25 november 1997, 90 jaar.

ROESBRUGGE-HARINGE

K.A.V.

- Demonstratie : Wokken bij P. Gunst op woensdag 21 januari 1998 om 19.30 uur.

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Woensdag 17 december om 19.30 uur : kookles : "Feestmenu's om bij te watertanden" bij P. Gunst te Roesbrugge.
- Vrijdag 26 december om 19 uur kerstfeest bij P. Gunst.
- Dinsdag 6 en 20 januari, 4 en 18 februari om 13.30 uur in het Ontmoetingscentrum te Roesbrugge : Borduren met lint. Inschrijven bij één van de bestuursleden.
- Donderdag 15 januari om 13.30 u.: algemene vergadering : Gezondheid meer dan het lichamelijke door Mieke Verheyen. Ingericht in het O.C. Roesbrugge.

Verkoop van stadsafvalzakken

Op het gemeentehuis te Roesbrugge :

- dinsdag 23 dec.: 9 - 11.30 u. en 14 - 17 u.
- donderdag 8 jan.: 9 - 11.30 u.
- zaterdag 10 jan.: 9 - 11.30 u.

Vanaf 12 januari zullen de stadsafvalzakken op het gemeentehuis in de deelgemeenten te verkrijgen zijn tijdens de gewone openingsuren. Bij bepaalde kruidenierszaken zullen eveneens stadsafvalzakken te koop worden aangeboden.

Vanaf 1 januari 1998 is het gebruik van de nieuwe stadsafvalzakken verplicht !

BEVEREN-IJZER

Rest lijst winnende nummers herfst-schoolfeest 1997

8085 - 8101 - 8105 - 8106 - 8110 - 8162 - 8170 - 8186 - 8212 - 8323 - 8324 - 8327 - 8330 - 8379 - 8463

Prijzen af te halen voor 30 december 1997 bij Marc en Magda Vereecke - Moerman, Roesbruggestraat 57a, Beveren-IJzer.

GARAGE CAPPOEN Denis & Dirk

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

*Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten*

**Golf 1900 D '95
Vento 1900 D '94
Opel Vectra 1700 TD '96
Opel Corsa 1200 i '91
Golf IV 1900 TDi Nieuw !!!**

SCHOONHEIDSINSTITUUT

Valerie
VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

- Keuze uit groot gamma geschenken, parfums, geschenksetjes, handtassen, designjuwelen.
- Gelaatsverzorging op basis van essentiële oliën voor een optimaal resultaat.

Esthetiek - Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners
Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Onze streek is zoals de meeste grensstreken altijd verwaarloosd geweest door de Belgische Staat. Slechts éénmaal stond de Westhoek in de belangstelling. Dat was in de Eerste Wereldoorlog. Omdat men alleen hier de Duitsers wist tot staan te brengen. Maar toen ook werd de helft van ons grondgebied van de kaart geveegd, en werd hier de bloem van de Europese jeugd uitgemoord. Voornamelijk de Engelsen trokken met Britse flegmatiek en doodsvrachting de vijand tegemoet. Het resultaat staat gebeiteld in de leperse Menenpoort en is te zien in de talrijke Engelse kerkhoven die in de Westhoek terug te vinden zijn. Eens de oorlog voorbij werd het hier akelig stil. Er kwamen alleen maar autocars met treurende vaders en moeders, die het graf van hun jongen kwamen opzoeken. Nu is dat allang voorbij, want ze zijn met hun blijvend verdriet om een nutteloze moord, zelf al ten grave gedragen.

Van commercie is er hier ook nooit veel sprake geweest. Als het winstgevend bleek om met Frankrijk zaken te doen, werden er hele brigades douaniers op ons afgestuurd om dat te beletten en om de fabrikanten uit het binnenland te beschermen. Met het gevolg dat de Westhoekse handelaarswereld voornamelijk bestond uit kruideniers. En toen de vlasverwerking de wind in de zeilen kreeg, werden de fabrieken aan de overkant neergepoot. Onze mensen werden grensarbeiders.

Iedereen die een beetje gestudeerd had ging elders een bestaan zoeken, en de streek begon te ontvolken. We hielden ons hart vast voor wat de toekomst betrof. Maar toen kregen we plots betere vooruitzichten. België werd federaal. Vlaanderen kreeg zijn eigen parlement en zijn eigen regering. Men riep het van de daken : "Wat we zelf doen, doen we beter".

Maar niks van. Alleszins voor de Diepe Westhoek niet ! Er kwamen twee groepen : de streek rond Veurne en die rond Ieper. Maar alles wat daar tussenin te vinden is, wordt net als vroeger, in de steek gelaten. Intussen is aan het licht gekomen dat de Europese Unie voor de plattelandsontwikkeling van het Meetjesland en van de Westhoek, twee miljard frank ter beschikking heeft gesteld in 1994, en dat hiervan niet eens één miljoen, amper 4 procent, is opgenomen. En dat hebben we te danken aan de nalatigheid van de Vlaamse regering.

"Ja", zegt Gusta, "dat weet intussen iedereen. Dat heeft in alle kranten gestaan. Maar er is niemand die reageert. Er werden mensen naar hier gestuurd, om ons te motiveren voor het verhogen van de leefbaarheid van onze dorpen, door allerlei kleine initiatieven. Men zou ze beter naar Brussel sturen, om de Vlaamse regering op haar plichten te wijzen".

Denk ik ook,
Pol

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement : DE MAXIREKENING

Basisrente	= 2,75 %
Getrouwheidspremie (*)	= 1,25 %

Tarieven geldig d.d. 01/01/98

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Rosa, de eenige dochter van Mielten Sneppe, de watergarde, ging voor d'eerste keer uit met heur nieuw lief. Ze gingen naar de cinema. Rosa was ol bijkans twintig en ze had ol 'n paar keeren 'n lief gehad, naar 't had iedere keer op niet uit é draait. Ze was 'n beetje zindelijk en dat kwam door heur moeder, die zei dat ze niet moeste trouwen met den eersten de gereedsten. Maar nu had ze een van 'n hoogere klasse. 't Was de zeune van de goudsmid van op de markt. Zijn voornaame was Jermie en olhoewel dat 'n ol in de twintig was, studeerden nog, maar 'n wiste nog zelve niet goed voor wuk. 't Was eigenlijk 'n beetje 'n excentrieken, die oltemets 'n keer zweefde. Maar 'n viel in de goeste van Rosa's moeder en dat was ol veele weerd ...

't Begon ol avond te kommen ols ze uit de cinema kwamen. "Gaan we nog 'n keer in 't park gaan wandelen?" vroeg Rosa. "Dat is 'n goed gedacht !" knikte Jermie ... "we kunnen daar in de schemering op 'n bank gaan zitten en tegaare filosoferen !" Rosa lachte, maar ze verstoeg niet goed wuk dat 'n daarmee wilde zeggen ... Ols ze aan de gepasten bank kwamen, gingen ze gaan zitten, maar Jermie sprong direct weer rechte en keek tusschen de boomen naar de zonne die onderging ...

"Avondscheemer !" zei Jermie, met 'n gebaar van zijn hand ... "dit is 't moment van inspiratie voor schrijvers en dichters en 'n begost entwot te vertellen teegen Rosa waarvan dat ze niet veele verstond ...

"Weet je gie entwot over Rodenbach?" vroeg Jermie.

"O, jaa'k wei !" lachte Rosa ... dat is verdikke goed bier, maar nogal straf ... 'k hén der nog é dronken in "De Laate Leute" op de markt, maar achter 'n stik of drie 'k had het zitten" Jermie schudde ferme met z'n hoofd ... "Maar 't gaat daarover niet, Rosa!" zei Jermie en 'n deed uiteen dat over den dichter Rodenbach ging. Olmetekeer sprong 'n weer rechte smet z'n armen open en begost 'n gedicht op te zeggen :

"Wuk is dat nu met joen!" riep ze.

"O!" riep Jermie in 'n soorte van vervoering ...

"O, Rosa, 'k zou toch zoo geern dichter zijn !"

"Héwè, je moet dichter kommen, begot!" snauwde Rosa ... je staat daar osan met joen armen te zwaaien en ik zitten hier en daarop te kijken gelijk 'n henné die in 't verpluimen is !"

"Jamaar, Rosa!" zei Jermie ... "dat is mien innerlijk gevoel dat boven komt!"

"Wuk datte, joen innerlijk gevoel!" riep Rosa ... "'k zijn ik daar vet mei met joen innerlijk gevoel ... 'k zijn ik meer voor uiterlijk gevoel, zou je dat gelooven ... zwaait gie daar nog maar 'n beetje, 'k zijn 't ik gaan zeggen ... !" Ze greep heur saccoche van de bank en ze was 't op ...

Kwaak

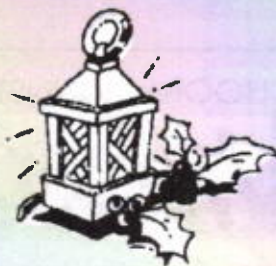
Open op zondag 21 & 28 december

van 10 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur

37.990 fr.

*Prettige Kerstdagen
Een vreugdevol '98!*

WASAUTOMAAT
Miele
Er is geen betere

ECO PLUS

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT